ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Nr. 1 (1955)
Reede,
8. jaanuar
1999
Ilmub 1948.
aastast
Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis



Kas palgatõus tuleb?

Uusaastaintervjuu rektor prof Jaak Aaviksooga

Möödunud aasta lõpul lubas rektor ülikooli töötajatele uue semestri algusest olulist palgatõusu. Kas lubadus saab ka täidetud?

Lubadus on antud ja saab täidetud. Alates 8. veebruarist kehtestatakse professori miinimumpalgaks 12 tuhat, dotsendil 9 tuhat, lektoril ja teistel magistrikraadiga õppejõududel 6 tuhat ja assistentidel 5 tuhat krooni kuus. Kõrgharidusega spetsialisti miinimumpalk kõrgharidust nõudval ametikohal on vähemalt 4 tuhat krooni kuus. Loomulikult eeldame selle palga eest kõigi ametikohustuste täitmist täies mahus. 1. jaanuarist on abitööliste miinimumpalgaks, nagu kogu riigis, 1250 krooni kuus. Teatava mööndusena lisaksin, et võib-olla on mõistlik tõsta teaduskonnaväliste allüksuste töötajate palka alates 1. märtsist, mispuhul oleks palgatõus märkimisväärsem ja personaliosakonna töökoormus hajutatud.

Seni on ebamäärane ka võimalus raamatukogutöötajate palgatõusuks. Ma pole veel näinud äsja vastuvõetud riigieelarveseadust, ent kui seal pole Tartu Ülikooli Raamatukogule sihtotstarbelist finantseerimist teadusraamatukogu funktsioonide täitmiseks ette nähtud, siis tuleb raamatukogu töö vastavalt ümber korraldada, vähendades, vähemasti ajutiselt koosseise. Igal juhul olen seda meelt, et ka kõrgharidusega raamatukogutöötajad peavad kõrgharidust nõudval ametikohal saama vähemalt 4000 krooni palka.

Palgaaruteludel ülikooli valitsuses on väljendatud ka arvamust, et üksikutel juhtudel ei ole õppejõudude-teadurite tööpanus niisuguse palgatõusu vääriline. Kui see peaks tõsi olema ja õppejõule-teadurile ei jätku ettenähtud mahus ja kvaliteedis tööd, võiks dekaanile jääda õigus erandjuhtudel ja kuni üheks semestriks määrata palka alla eelpooltoodud miinimummäära.

Tartu Postimees kirjutas viitega personaliosakonna juhatajale, et osade töötajate palk võib hoopis langeda. Kas need kartused vastavad tõele?

Ei vasta – ilmselt oli tegu meie ajakirjandusele kohati omase kalduvusega kunstlikult probleeme tekitada. Kõikide palgaarvutuste aluseks on olnud lähtepõhimõte, mille kohaselt kõigi töötajate palgatõus peaks ületama eeloleva aasta eeldatavat inflatsiooni ja majanduskasvu määra.



"Me ei tohi väsida pingutamast selle nimel, et jõuda õppejõudude palgatasemeteni 4:3:2 keskmist palka, mis teeks professori palgaks tänases vääringus 18 tuhat krooni kuus".

Kust palgatõusuks raha tuleb?

Ülikooli juba vastuvõetud 1999. aasta eelarves on rahaline kate kavandatavaks palgatõusuks ette nähtud. Eelkõige selle tulemusena, et teaduskondadele on ette nähtud oluliselt suurem osa riigieelarvest eraldatud õppekuludest kui varasematel aastatel (kasv tervelt 38%) ja eelarvesse on lülitatud rida tulusid (näiteks finantstulud), mida eelmistel aastatel polnud üldse eelarves kajastatud. Nii ongi võimalik akadeemilise personali oluline palgatõus.

Palgatõusu katteallikate analüüsil tuleb silmas pidada ka seda, et arvesse on võetud kogulaekumised kõigist ülikooli tuluallikaist, riigieelarvelisest ja eelarvevälisest õppe- ja teadustööst, samuti muudest tasulistest teenustest ja lepingulisest tööst. See eeldab allüksustelt oluliselt paindlikumat töökorraldust ja eelarveplaneerimist, aga ei tohiks hea tahtmise korral kellelegi üle jõu käia. Siinkohal juhin tähelepanu sellele, et õppejõu töölepingujärgsete töökohustuste hulka kuulub peale normkoormuse mahus auditoorse töö ka teadus- ja arendustegevus, s.h lisafinantseerimise hankimine, ning ilmselt on midagi meie arusaamistes valesti, kui õppejõud nõuab lisatasu eksamiküsimuste ettevalmistamise eest või ülikooli ametnik peab vajalikuks iseennast aasta lõpus "premeerida" 25 000 krooniga oma tööülesannete raames regulaarsel tööajal tehtud töö eest.

Kas nn aastalõpupreemiad kaovad?

Senine premeerimispraktika on tegelikult seisnenud aastalõpujääkide laialijagamises ja seetõttu on preemiat saanud nende allüksuste töötajad, kus raha on. Kas ainult seal on tublisid töötajaid? Leian, et premeerimise alused peaksid olema teised ja seotud selgelt silmapaistvate töötulemustega. Omaette teema on jõulutoetuste maksmine. Ka siin ei tohiks kriteeriumiks olla raha olemasolu allüksuses. Mõeldes jõulude tähendusele, oleks ilus jõulutoetuse maksmine kõigile ülikooli töötajatele ühtse summana vastavalt ülikooli võimalustele.

Järg 3. lk

Ülikooli struktuur

31. detsembril kinnitas rektor ülikooli struktuuri, milles on mitmeid muudatusi võrreldes 1995. aasta septembrist kehtinud struktuuriga, nagu näiteks väikeste osakondade likvideerimine ja liitmine jm. Rektori kommentaar ilmub järgmises UTs. Struktuur on avaldatud ülikooli arvutivõrgu siseinfo lehekülgedel.

Teadus- ja arendus-osakonda

juhib uuest aastast senine granditalituse peaspetsialist Andrus Tasa.

Ajaloo osakonna

uus juhataja on kunstiajaloolane prof Jaak Kangilaski.

Sotsiaalteaduskonna dekaani valimised

toimuvad 18. veebruaril. Kandidaate saab akadeemilisele sekretärile esitada 1. veebruarini.

Uus ametikoht - peakontrolör

Sisekontrolli osakonna funktsioonid on liidetud rektoraadiga. Seda tööd hakkab tegema uuel ametikohal sisekontrolli osakonna senine juhataja Epp Vengerfeldt.

Mida ootate sajandit vahetavalt aastalt?



Õigusteaduskonna dekaan JAAN GINTER

"Et jätkub õigusteaduskonna arenguks äärmiselt oluline noorte lektorite pealekasvamine. Selle saavutamiseks tuleb leida võimalusi potentsiaalsete noorte lektorite tihedamaks sidumiseks teaduskonnaga, vältimaks nende ärameelitamist paremini finantseeritud tööandjate poolt;

et saab valmis IURIDICUMi juurdeehituse projekt ning selginevad selle ehitamise finantseerimisvõimalused. IURIDICUM on muidugi kahtlematult üks kenamaid ülikooli õppehooneid, kuid, nagu sai juba selle ehituse algul ette nähtud, ei mahuta ta oma praeguses suuruses õigusteaduskonda tervikuna ning ei võimalda isegi mõtelda õigusteaduskonda vastuvõtu taastamisest 1990ndate aastate alguse mahus;

et jätkuvalt süveneb õigusteaduskonna üliõpilaste õpihuvi."



Pärnu Kolledži direktor RIINA MÜÜRSEPP:

"Meid ootab alanud aastal ees rõõmus sündmus - 20. jaanuaril lubas ehitaja üle anda uue maja õppekorpuse. Mööblihanke riigikonkurss on toimunud ning 1. veebruariks peaks mööbel sees olema. 8. veebruaril tahame uut semestrit uues majas alustada. Paar nädalat läheb sisseelamiseks ning 22. veebruaril toimub pidulik lindi läbilõikamine.

Seejärel alustatakse vana majaosa restaureerimist, kuhu tulevad raamatukogu lugemissaal, keeleõppe ruumid ja administratiivplokk, mille valmimist ootame selle aasta jooksul."



Üliõpilasesinduse teabetoimkonna esimees FRED PUSS:

"Üliõpilasesinduse jaoks olulisemaid prognoositavaid tegusid sel aastal on oma ruumide saamine "tõllakuuris" Ülikooli 18a. Sinna saab ÜE üle 100 m² pinda ning seal hakatakse pakkuma ka teenuseid (nt paljundamine). Oma ruumide saamine on ÜEle suur võit, kuna praeguses ruumis on kahe organisatsiooni (lisaks ÜEle ka Ülikooli Üliõpilaskond) umbes 50 liikme kohta vaevalt 10 m² pinda. Uutesse ruumidesse loodame saada ka paremad arvutid. Loodame, et "maa peale" tulekuga tiheneb meie side kõikide üliõpilastega ning et meie poole hakatakse tihemini pöörduma ülikooliga seotud probleemidega, sest ka selleks on ÜE ette nähtud.

Kindlasti jätkuvad sel aastal mitmed projektid ning neid tuleb ka juurde, sest ÜE eelarve kasvas sel aastal oluliselt ning selle tulemusena saame rahastada ka uusi projekte. Jätkuvatest projektidest võiks nimetada näiteks õppejõudude küsitlust ja koostööd tööbörsiga.

Eelmisel aastal esmakordselt ilmunud "Tudengiteatmiku" 2. trükk ilmub loodetavasti juba enne sisseastumiseksameid. Kindlasti korraldab ÜE ka sel aastal 1. detsembril emakeelse ülikooli aastapäeva balli.

Aprilli lõpus toimuvad ÜE IV koosseisu valimised, millest ootame osa võtma kõiki TÜ tudengeid."



Kunstide osakonna lektor, Gaudeamuse koordinaator ülikoolis ELVI OOLO:

"Üliõpilaste 13. laulu- ja tantsupidu Gaudeamus toimub 25. - 27. juunini Vilniuses. Ülikooli kollektiivid on registreeritud ning peole sõidavad naiskoor, meeskoor, kaks kammerkoori, rahvatantsuansambel, korporatsioonide koor, võib-olla ka korporatsioonide tantsurühm ja puhkpilliansambel Popsid, mis on nüüd ülikooli juures. Ühendkooride väga kaunilt trükitud noodid on Vilniusest saabunud ning õppimine käib. 17. veebruaril on Tartu kollektiivide esimene eelproov".

Järgmises lehes sessireportaaž

TARTU ÜLIKOOLI NÕUKOGU

18. detsembril

1999. aasta eelarve kinnitamine

Nõukogu kinnitas eelarve, mida kommenteerib kõrvalveergudel finantsdirektor Taimo Saan.

Sotsiaalteaduskonna struktuuri muutmine ja professori valimine

Sotsiaalteaduskonna ettepanekul muutis TÜ nõukogu sotsioloogia teooria õppetooli nimetuse **sotsioloogia teooria ja ajaloo õppetooliks.**

Selle õppetooli professoriks valiti **Stanfordi Ülikooli vanemteadur ja TPÜ prof, filosoofiadr Mikk Titma** (30:17).

Õppekorralduseeskirja muutmine ja täiendamine

Mitmel korral õppekomisjonis ja valitsuses arutusel olnud õppekorralduseeskirja täiendused ja parandused võttis nõukogu pärast arutelu vastu. Põhilisi muudatusi kommenteerib järgmises UTs õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson.

Esitati EV teaduspreemiate kandidaadid

Nõukogu esitas EV 1999. aasta teaduspreemia kandidaadiks **pikaajalise (elutöö) eest** emeriitprof **Karl Rebase** tööde eest tahkise optika ja laserspektroskoopia alal, teaduslik-pedagoogilise ja organisatoorse tegevuse eest sellesuunalise teaduskoolkonna rajamisel ning laserite väljatöötamise ja tootmise algatamise eest Eestis,

etnoloog *dr habil* **Ants Viirese** pikaajalise teadustöö eest humanitaarteaduste valdkonnas,

emeriitprof **Atko-Meeme Viru** rahvusvaheliselt tähelepanuväärse panuse eest biomeditsiini edendamisel ning koolkonna loomise eest ja

emeriitprof **Ülo Lepiku** rahvusvaheliselt tunnustatud teoreetilise mehaanika koolkonna loomise eest.

Teaduse **aastapreemia** kandidaatideks **täppisteaduste alal** esitati prof **Hannes Tammet** gaasis hõljuvate laetud osakeste - molekulaarsete, kluster- ja aerosoolsete ioonide liikuvuse uue mudeli loomise eest ja emeriitprof **Ülo Lumiste** aastail 1995 - 1998 ilmunud uurimuste tsükli "Semiparalleelsed alammuutkonnad aegruumivormides" eest;

keemia ja molekulaarbioloogia alal prof **Mati Karelson** tööde tsükli "Uued meetodid ja nende rakendused arvutikeemias ja molekulaarfüüsikas" eest ja prof **Jaak Järv** tööde tsükli "Bioaktiivsete ainete toimemehhanismi ja spetsiifilisuse kvantitatiivse analüüsi meetodite väljatöötamine ja rakendused" eest ning **prof Agu Laisk ja vanemteadur Vello Oja** teadusmonograafia "Dynamics of Leaf Photosynthesis" eest;

arstiteaduse alal töörühm prof **Jaanus Harro,** doktorant **Ants Kask,** assistent **Rein Pähkla ja** prof **Lembit Rägo** teema eest "Endogeensed neuromodulaatorid - võimalused meeleolu- ja söömishäirete uute ravimite tootmiseks", töörühm prof **Ain-Elmar Kaasik,** vanemassistent **Katrin Gross-Paju, Leho Kõiv,** assistent **Janika Kõrv** ja teadur **Ülla Linnamägi** tööde eest teemal "Kesknärvisüsteemi haiguste patogeneesi ja leviku probleeme" eest, prof **Raivo Uibo** tööde eest teemal "Autoimmuunhaiguste tekkemehhanismid ja immunodiagnostika "ja prof **Aleksander Žarkovski** tööde eest teemal "Ravimsõltumus ja närvirakkude kahjustus: molekulaarsed mehhanismid ja farmakoloogiline preventsioon";

sotsiaalteaduste alal emeritiitprof **Rein Taagepera** mitme väljapaistva töö eest;

humanitaarteaduste valdkonnas prof Arvo Krikmann monograafia "Sissevaateid folkloori lühivormidesse. Põhimõisteid, žanrisuhteid, üldprobleeme" eest ning

geo- ja bioteaduste valdkonnas prof Jaanus Paal, doktorant Silvia Sepp, Malle Leht (EPMÜ) ja dots Tõnu Möls töödetsükli eest "Eesti taimekoosluse ja mõnede taimetaksonite mitmekesisus".

Tartu Üliõpilasmaja

Nõukogu kiitis heaks ülikooli osalemise mittetulundusühingu Tartu Üliõpilasmaja asutamisel ja üliõpilasmaja põhikirja projekti.

Õppekavad

Täiendati õppekavade nomenklatuuri, lisades **ajaloo bakalaureuse õppekava** kraadide nimetused järgmiselt : *baccalaureus artium* ajaloo erialal, *baccalaureus artium* arheoloogia erialal, *baccalaureus artium* arhiivinduse erialal, *baccalaureus artium* etnoloogia erialal ja *baccalaureus artium* kunstiajaloo erialal.

* * *

TÜ esindajaks TÜ Sihtasutuse usalduskogusse 1999. aastaks valiti arendusprorektor prof Hele Everaus.

kommentaar

Ülikooli eelarvet kommenteerib finantsdirektor TAIMO SAAN



Tartu Ülikooli nõukogu kiitis 18.detsembril heaks ülikooli 1999. aasta koondeelarve, mille kogumaht on 561,2 miljonit krooni. Koondeelarve koosneb põhieelarvest mahuga 492,2 miljonit, kapitalieelarvest mahuga 99,5 miljonit krooni ja põhieelarvest kapitalieelarvesse ülekantavatest vahenditest mahus 30,5 miljonit krooni.

Kui sügisel käivitus eelarve koostamise protsess, siis oli ühes osas ülesande püstitus selge - ülikooli eelarves peavad kajastuma kõik ülikooli tulud ja kõik ülikooli kulud. Vastuvõetud koondeelarve ülesehitus ja struktuur täpsustus töö käigus. Koondeelarve koosneb kolmest osast: põhieelarve, kapitalieelarve ja eelarveväliste vahendite eelarve. Põhieelarves kajastuvad kõik ülikooli põhitegevusega seotud tulud ja kulud. Kapitalieelarves kajastuvad investeeringud ehitustesse ja renoveerimised, kuid samuti laenude võtmised ja tagasimaksed. Eelarveväliste vahenditena käsitletakse ülikoolis rahalisi ressursse, kus ülikool osutab lihtsalt kassateenust, s.o maksab välja sihtsuunitlusega raha (emeriitprofessorite tasud, stipendiumid, sõidusoodustused, õppelaenude kustutamine).

Kindlasti tuleks ülesande püstitusena käsitleda ka eesmärki võtta ülikooli eelarve vastu enne eelarveaasta algust. Selline ülesande püstitus rõhutab ka ülikooli sõltumatust, kuna riigieelarve vastuvõtmist ei seatud ülikooli eelarve koostamise eeltingimuseks. Huvitav on siinjuures märkida, et sama teed läksid ka mitmed kohalikud omavalitsused.

Ülikooli eelarve struktuur ja vastuvõtmise aeg on loomulikult tähtsad, kuid veelgi tähtsam on sisu, mida selle eelarvega on püütud saavutada.

Tooksin välja **4 prioriteeti**:

teaduskondade rahaliste vahendite oluline ennakkasv võrreldes administratiiv- ja haldusstruktuuriga (riiklikest õpperahadest eraldatud vahendid kasvavad teaduskondades võrreldes eelmise aastaga 38%, administratiiv- ja halduskulude kasv on 12%);

palgareformi läbiviimine, mille sisu on loomulikult õppe- ja teadustööga tegelevate inimeste oluline palgatõus;

nn *overhead*'ipoliitika, kus kehtestati mitteriigieelarvelistele laekumistele objektiivsemad eraldisemäärad ülikooli üldkulude katteks;

juhtimise detsentraliseerimine, s.o rektorilt ja prorektoritelt on rahad ja vastutus antud suurel määral osakondade käsutusse ja ülikooli asutused saavad ka iseseisva bilansi ning tulemiarvestuse.

TTÜst võrsuvad teadusmahukad ettevõtted

Detsembris toimunud TTÜ *spin-off*-programmi tutvustusseminarist Tallinnas, mille korraldas Tallinna Tehnikaülikooli innovatsioonikeskus (TIK)

Seminari avaettekandes tutvustas **TTÜ prorektor prof Küttner** Tallinna Tehnikaülikooli kava astuda **otsustavaid samme koostööks** ülikooli teadus- ja arendustööl põhinevate firmadega.

Mis on *spin-off*-firma?

See on firma, mis on asutatud ülikooli töötajate või üliõpilaste poolt või nende osalusel, ja mille tegevus põhineb teadus- ja arendustegevuse tulemustel.

TTÜ võimaldab firma tegevuse algfaasis kasutada TTÜ ruume, sidevahendeid jms soodustatud, kuid praegu täpsustamata tingimustel.

Firma ja tehnikaülikooli koostööpõhimõtted:

- firma ja TTÜ arengueesmärgid peavad olema kooskõlas;
- firma peab TTÜd oma tegevusest informeerima;
- TTÜ töötajate osalemine tähtajaliste lepingute alusel;
- TTÜ toetab firmasid fondidest raha saamisel, kuid samas rõhutas prof Küttner, et nt Eesti Innovatsioonifondi põhikriteerium projektide rahastamisel on innovatiivsus ja uue lisaväärtuse loomine.

TTÜ personali ja üliõpilaste töötamine *spin-off*-firmas

Eelistatult toetatakse TTÜ **üliõpilaste** (magistrantide, doktorantide) tegelemist ettevõtlusega.

Õppejõudude osalemine on kõige piiratum (nt vabal semestril, puhkuse ajal). **Teadustöötajate** ja **abipersonali** osalemisel ettevõtluses kaalutakse töölepingu peatamist (nt Soomes 2 aastaks).

TTÜ ja TIK täpsustavad oma **kohustused ja vastutuse** järgmises:

- ettevõtlusalane (täiend)koolitus;
- tingimuste väljatöötamine ruumide, seadmete, infrastruktuuri kasutamiseks;
- TTÜ teenuste pakkumine (nt raamatupidamine, intellektuaalomand jne);
- ettevõtlussõbraliku Mustamäe teaduslinnaku arendamine;
- tehnoloogiabörsi tegevuse käivitamine, koduleheküljе loomine, infoleht;
- konsultatsioonitegevus;
- ettevõtlust toetava/vahendava spetsialisti (talituse) *(industrial liasion office(r))* tegevuse käivitamine TTÜs;
- ettevõtte tulemuslikkuse hindamine.

Euroopas pole teadlased ettevõtlikud

Oma rahvusvaheliselt tunnustatud tehnosiirdealaseid kogemusi jagasid põhjanaabrid.

Innopoli Oy president Ilpo Santala: Teadusmaailmas on oma kultuur, äris oma. Ettevõtlikkus algab kodust ja koolist. USAs on kogu ühiskond ettevõtlusele orienteeritud, ettevõtlus on veres, ettevõtjad on respekteeritud. Euroopas seda traditsiooni pole.

Kuidas Innopoli Oy aitab teadustulemusi ellu viia?

Innopoli Oy arendusjuht Marit Tuominen: Eeldus: ülikoolist ideed, kontaktisik (*liasion officer)* ja ettevõtlussoodne keskkond.

SPINNO - toetussüsteem alustavatele firmadele. Koolituse läbinud firmadest on 5 aasta möödudes jäänud ellu ~90%. Alustav firma saab seemnekapitaliks 500 000 FIM.

Innopoli Oy alustas Otaniemi tehnoloogiapargis 8 aastat tagasi. Alguses ei tulnud ülikoolidest mingeid rakenduslikke projekte. Uuriti, milles asi? Selgus, et ülikoolid tegid ainult teadustööd, polnud sidemeid ettevõtetega, ülikoolides polnud **ettevõtlust toetavat süsteemi**, intellektuaalomandi õiguste kuuluvusele ei pööratud tähelepanu jne.

Probleemid jagunevad kahte valdkonda:

a) personal – puuduvad ettevõtlusoskused, teadlased on perfektsionistid, ei tunne piisavalt tarbija soove, kõhklevad karjääri valikul - teadlane või ettevõtja?

b) turg – uudse toote turg on tulevikus; turu valmidust keeruline hinnata; toode/teenus pole müügivalmis; turg liiga kitsas, hind kallis; turustamiseks pole raha jne.

NB! Võrdselt tähtsad on nii raha kui juhtimine - *management team*.

Tehnikaülikool võtab härjal sarvist

TIKi juhataja Raivo Tamkivi: Teadusmahuka ettevõtluse edendamise alus on TTÜ nõukogu otsus (veebruar 1998) töötajate osalemisest ettevõtluses. R.Tamkivi sõnul on *spin-off*-programmi võtmeelemendid projekti hindamine, koolitus, ülikoolipoolne toetus infrastruktuuriga, rahade taotlemine ja mentorlus - nõustamistegevus lähedase valdkonna äriprofessionaalilt.

Spin-off-programmi pilootfaasiga loodetakse alustada veebruaris.

Lõpetuseks nentiseid seminaril osalejad, et seni pole leitud sobivat eestikeelset sõna, mis vastaks mõistele *spin-off.*

Sirje Kahu, Leeni Uba

Muistelugu Koobist ja Künnapist

Paljud kolleegid on kuulnud ja/või lugenud emeeritusprofessor Eduard Vääri ettekannet "Filoloogiaosakond 1970–1990" teaduskonverentsil "Tartu Ülikool 1970–1988" (kogumik ilmunud Tartus 1998). Olen selles vist Arnold Koobi kõrval teiseks kõige enam mainitud või vihjatud isikuks. Igasugusel tagantjärele õiendamisel ja eneseõigustamisel on juba ette paha maik man, aga süda sügeleb: mis sa teed ära, kui ise ennast kuidagi selliseks punasatikaks ei oska pidada, kes Vääri ettekandest vastu vaatab. Ja ehk on ka minu meenutustel mõni iva sees.

Oletan, et dekaani koha nimel komparteisse ülejooksikute all peab peituma vihje (ka) minule. Dekaan oli tollal midagi koerapoisi ja tuletõrjuja vahepealset ning tema lisatasu tühine. Sellesse ametisse määrati ning valimine teaduskonna nõukogus oli vaid tagantjärele palagan. Ma ei oska öelda, kuivõrd see kedagi ülejooksiklusele võis ahvatleda. Minuga oli asi aga tegelikult sedasi. Akadeemik Paul Ariste ütles mulle nelja silma all, et astu parteisse, kateedrile oleks sellest palju kasu. Teda, vanainimest, parteisse ei tahetavat. Kui seni olin igat moodi vigurdanud, et värbamist vältida, siis Ariste palve peale astusin.

Kardan aga, et kateedrile sellest loodetud kasu ei tõusnud, sest Koobile tragi üleülikoolilise vastuvõtukomisjoni sekretärina silma hakanuna "edutati" mind parteilasena käsu korras kohe dekaaniks ja limiteerimata tööajaga tühjatoimetamine dekaani kabineti "pudelikaelas" ei jätnud mulle kuigi palju mahti kateedri eest hoolitseda. See sai mulle kohe selgeks, kuid raudne parteiline distsipliin ei jätnud ühtki taganemisteed. TRÜ dekaan ma siis kaheksa aastat olingi, nii hästi või halvasti kui see mul välja kukkus. (Käsu korras olin ma Eesti Vabariigis kolm aastat veel filosoofiateaduskonna dekaani kohusetäitjaks, sest nüüd tohtisin ma juba vähemalt keelduda dekaani kohale kandideerimast.)

Filoloogiateaduskonna kaitsmiskomisjoni istungid olid minu mäletamise järgi siis (osaliselt) vene keeles, kui see oli väitleja või oponentide keelekoskus(tus) tõttu vältimatu, muidu mitte. Seda on tulnud hiljem ette eesti filoloogia osakonna nõukogus kaitsmistel ka Eesti Vabariigis, mis erilist initsiatiivi seal ikka vaja on.

Smirnovi-Künnapi "loputamiskoosolekut" ma enam ei mäletagi, aga seda uskusin küll, et kui seminarka kolib sundkorras peahoonest ülikooli kiriku kahele ülemisele korrusele, avarduvad nii lugemissaalid kui ka raamatuhoidlad ning inimesed harjuvad väikese jalutuskäiguga üle peahoone õue, mis osutus harjumise osas küll pühaks lihtsameelsuseks.

Dekaan Künnapi põhimõte "Mina täidan käsku, mina ülemustele vastu ei hakka" oli teaduskonna rahva ees väljaöeldu. Kitsamas ringkonnas kõlas see nii, et kui ülemus annab mulle jälgi käsu, ei hakka ma temaga vaidlema, vaid palun luba tõtata seda kohe täitma, ainult et nurga taga keeran ma kästud vasaku asemel paremale – kes seda innuka täitma tõttaja korral pärast nii väga kontrollib! Peaga vastu seina jooksmise mõttekusest pole ma vanuigigi aru saanud, aga just seda "iseseisvad õppejõud ja üliõpilased" minult aeg-ajalt soovisid (ise tagasihoidlikult taamale tõmbudes, nii et eks ma siis Koobiga peasuhtlejaks jäingi).

Järg 4. lk

Kas palgatõus tuleb?

Algus 1. lk

Kas see tähendab palkade nivelleerimist ja initsiatiivi allasurumist? Milliseid muudatusi palgakorralduses on veel oodata?

Kaugel sellest. Tsentraalselt kehtestatakse vaid miinimummäärad ja allüksuste juhtidele jääb õigus määrata kõrgemaid palgamäärasid, s.h edukamatele lisafinantseeringute hankijaile. Lisaks sellele on kavas ette näha võimalus nn tulemuslisa maksmiseks kord kvartalis või semestris, kusjuures see tulemuslisa võiks moodustada kuni 1/3 vastava perioodi põhipalgast. See peaks looma piisavad võimalused tulemuslike töötajate (ka nende, kelle tulemuslikkus ei kajastu otseselt suurenenud sissetulekus) rahaliseks motiveerimiseks.

Kas siin ei peitu oht, et allüksuste juhid võivad tulemuslikkuse määramisel ka subjektiivsetest põhjustest lähtuda?

Täielikult ei saa subjektiivsusest lahti iialgi. Subjektiivsusele peaks seadma piirid palgajuhendiga, mis määratleks tulemuslikkuse määramise alused ja apellatsioonikorra.

Selline lähenemine on ülikooli jaoks uudne. Millega on sellised muudatused põhjendatud?

Olen nõus, et eelpooltoodud lähenemine on ülikooli jaoks uudne, ent selline palgapoliitika vastab minu parimat äratundmistpidi palju enam nii ülikooli enda vajadustele, eelkõige vajadusele väärtustada igapäevast õppe- ja teadustööd, kui ka teiste ülikoolide kogemusele. Vaid üleminekufaasis ülikool saab funktsioneerida lähtudes põhimõttest - esmalt jagame võrdselt riigieelarvelise õpperaha ja siis "sööb igaüks oma kausist". Loomulikult tuleb motiveerida töötajaid, kes suurendavad ülikooli sissetulekuid, ent väär oleks laskuda teise äärmusse ja aktsepteerida mõningate inimeste soovi käsitada kõiki ülikooli riigieelarvevälised tulusid (tegelikult ka riigieelarvest tulevaid ETF uurimistoetusi jms) oma isiklike tuludena.

Asjakohane on ka tähele panna, et senine praktika töötaja palga finantseerimisallika osundamiseks töölepingus pole seadusega tagatud. Pagaritöökotta palgatud leivaküpsetaja palka ei saa otseselt siduda leivamüügi tulemustega. Ka ülikoolis peaks kehtima printsiip – kui ülikoolil läheb hästi, siis peab minema paremini kõigil ta liikmeil. Kui halvasti, siis... Oluline on ka tähelepanek, et organisatoorselt tugevamad allüksused käituvad sellele mudelile vastavalt ka praegu, formaalses vastuolus kehtiva regulatsiooniga.

Mida sooviksite seoses palgatõusuga veel lisada?

Sooviksin, et personaliosakond suudaks nii kiiresti kui võimalik ette valmistada ja asjaosalistega kokku leppida uue palgaeeskirja ja töölepingu vormi. Oleme sellega juba hiljaks jäämas. Teiseks tahaks soovida allüksuste juhtidele – eelkõige dekaanidele ja instituutide-osakondade juhatajaile – oskust ja kannatust uue palgapoliitika realiseerimisel. Sooviksin, et grantide vastutavad täitjad jt finantsallikate käsutajad mõistaksid, et nad täidavad seda projekti ülikooli nimel ja huvides ja osana oma kohustusest ülikooli ees ja teisalt, et ülikool suudaks neid selle eest vääriliselt silmas pidada.

Ja lõpetuseks – me ei tohi väsida pingutamast selle nimel, et jõuda õppejõudude palgatasemeteni 4:3:2 keskmist palka, mis teeks professori palgaks tänases vääringus 18 tuhat krooni kuus.

Head uut aastat!

õnnitleme

Karl Karlep 60



5. jaanuaril tähistas oma esimest tõsist juubelit eripedagoogika osakonna dotsent Karl Karlep. Karl Karlep, esimene ja seni ainus eestikeelse Tartu Ülikooli pedagoogikadoktor, seda aastast 1993, on ligi kolmekümne ülikoolis töötatud aastaga pannud Eestis aluse akadeemilisele eripedagoogikale, viljeldes korraga kahte suunda. Pühendunult ja väga viljakalt on see töö kulgenud eesti keele õpetamise metoodika vallas, mis puhul peetakse silmas neid õppureid, kellele kaunis kõne ja kirjaoskus millegipärast iseenesest külge ei jää. Tänaseks on lisaks rohketele artiklitele juubilarilt ilmunud seda valdkonda sissejuhatav õpik, millele loodame lähiaastatel mõndagi lisaköidet. Väikese riigi väikeses ülikoolis on juubilaril lasunud töö koguraskus ka logopeedia eriharu väljaarendamisel. Tehtud töö on nähtav heatasemelise logopeediapraktika, arvuka elujõulise professionaalse kogukonna ja oma esimesi kraade kaitsnud noorte õppejõududena.

Juubilari tee eripedagoogikasse pole olnud sirgjooneline. Represseeritud vanemate lapsena omandas ta keskhariduse Haapsalu Õpetajate Seminaris. Sealse piiratud üldharidusega ei olnud aga võimalik astuda ülikooli soovitud erialale. Nii saigi juubilarist üks tervest rühmast noortest eesti (cri)pedagoogidest, kes omandas kõrghariduse Moskvas. Sealsamas kaitses juubilar aspirantuurijärgselt ka kandidaadikraadi. Doktoritöö vormistamisega ootas Karl Karlep aga seni, kuni sellise töö kaitsmisprotseduur muutus kodulähedasemaks ja inimsõbralikumaks. Pedagoogiaastad ei piirdunud siiski vaid õpingute vaheaegadega, juubilari ülikoolitöö on olnud lahutamatult seotud aktiivse osalemisega igapäevases koolipraktikas, seda eelkõige tänases Tartu Kroonuaia koolis.

Juubilarile jõudu soovides loodame, et ta suudab täita kolleegide suuri lootusi, jätmata seejuures nautimata elu. Seda mõnigi kord koos meiega.

Kolleegid eripedagoogika osakonnast

Uus sihtasutus - Kääriku-Tehvandi Olümpiakeskus

5. jaanuaril allkirjastati Otepääl, Tehvandi suusastaadionil sihtasutuse Kääriku-Tehvandi Olümpiakeskus asutamisotsus. Sihtasutuse asutajad on Eesti riik ja Tartu Ülikool. Eesti Vabariigi esindajana kirjutas asutamisotsusele alla kultuuriminister Jaak Allik, Tartu Ülikooli esindajana rektor prof Jaak Aaviksoo.

Sihtasutuse Kääriku-Tehvandi Olümpiakeskus eesmärk on eelkõige Kääriku ja Tehvandi spordikeskuste baasil olümpiaettevalmistus-keskusena toimiva aastaringseid spordi- ja puhkevõimalusi pakkuva tervikliku ja avatud kompleksi väljaarendamine; Eesti sportlaskonnale igakülgseks olümpiaettevalmistuseks tingimuste loomine; spordi- ja liikumisteaduste-alaseks uuringuteks ning õppetööks tingimuste loomine. Sihtasutuse nõukogu liikmeteks on Arnold Green, Hele Everaus, Henn Vallimäe, Andres Bergmann Riho Illak, Madis Lepajõe, Talvi Märja, Riho Raave, Rein Randver, Toomas Tõnise, Ants Veetõusme ja Jaan Õunapuu.

Sihtasutuse juhataja on Alar Arukuusk.

Tänu Autasustamisi

Rektor autasustas ülikooli väikese medaliga raamatukogu töötajat **Helvi Soontakit** (70), tänukirjaga filosoofiateaduskonna ajaloo osakonna dotsenti **Inda Rajasalu** (60), eripedagoogika osakonna dotsenti **Karl Karlepit** (60), keemilise füüsika instituudi teoreetilise keemia prof **Mati Karelsoni** (50), raamatukogu hoiuosakonna pearaamatukoguhoidjat **Malle Ernitsat** (50), spordipedagoogika instituudi laboranti **Shirley Punnisoni** (50) ja keskkonnafüüsika instituudi teadurit **Ülle Kikast** (50).

TÜ väikese medali ja tänukirjaga autasustati filosoofiateaduskonna ajaloo osakonna üldajaloo professorit **Jüri Kivimäed**.

TARTU - Moskva – VORONEŽ: koostööleping kahe muuseumi vahel

17. detsembril kirjutati Voronežis alla kahe muuseumi – TÜ Kunstimuuseumi ja Voroneži Oblasti Kunstimuuseumi koostööprotokollile. See sai teoks tänu Tallinnas 2.-4. detsembrini toimunud Eesti – Vene valitsustevahelise komisjoni plenaaristungile, kus 4. detsembril allkirjastati kultuurivarasid käsitlev kokkulepe.

See kokkulepe näeb ette restitutsioonialase koostöö Eesti ja Venemaa vahel. Tartu Ülikooli Voronežis asuv kunstikogu kuulub selle Eesti kultuurivara hulka, mida see kokkulepe katab. Tallinnas lepiti ka kokku ekspertgruppide kohtumine Voronežis, et teha vastastikku ettepanekuid koostööks, mis annaks võimaluse selle probleemi käsitlemisel edasi liikuda. 13.-18. detsembrini viibiski Moskvas ja Voronežis väljaspool Eestit asuva kultuurivara komisjoni ekspertgrupp koosseisus Peep Pillak, Heiki Samel ja Anu Laansalu. Sellel Venemaa tööetapil me restitutsiooniküsimust ei tõstatanud, kõne alla tuli vaid koostöö mitmete erinevate projektidega ja seda me arutasime ametlikel kohtumistel Vene Föderatsiooni Kultuuriministeeriumis, Voroneži Oblasti Kultuurikomitees ja Kunstimuuseumis. Tulemuseks oli, et kaks muuseumi, mida ühendavaks on eelmisel sajandil Tartu Ülikoolis kogutud egiptuse ja kreeka muistised, mitme ajastu mündid ja maalid, hakkavad koos populariseerima seda ajaloolist kunstikogu, et teha ta rahvusvaheliselt tuntuks. Sel eesmärgil tehakse teaduslikku uurimistööd. Tulemusena nähakse ette ühisväljaanded kogude kohta ja koos korraldatud näitused Tartus ja Voronežis. Ühe konkreetse projektina on kirjas konverents teemal "Vene-Eesti koostöö museoloogias - TÜ professori Johann Karl Simon Morgensterni 1803. aastal rajatud kunstikogu kujunemine ja saatus". Ja ehk see algav koostöö annab Tartule tagasi 1915. aastast võõrsil olnud kunstikogu.

Anu Laansalu,
TÜ Kunstimuuseumi direktor

Aasta 1999 ja kultuuripärandi kaitse

Käesolev aasta tõotab tulla ülikoolis ajaloo- ja kultuuripärandi kaitse seisukohast väga tegevusrohke ja mitmekülgne. Allpool esitame mõned olulisemad lahendust vajavad probleemid.

1. Arstiteaduskonna mitmete allasutuste kolimine valmivasse uude hoonesse

Sellega seoses moodustati eelmise rektori poolt komisjon, kes peab selgitama, mis saab neis asutustes olevaist ajaloo- ja kultuuriväärtust omavaist ja osaliselt juba riikliku kaitse all olevaist objektidest. Sellest oleme ka juba varem UTs kirjutanud. Komisjonil tuleb oma seisukohad ja soovitused esitada 31. jaanuariks. Komisjoni töö on olnud siiani raskendatud, sest arstiteaduskonnal endal pole mitmes olulises küsimuses veel selget **ametlikult avaldatud** seisukohta. Ka pole senini selge vana- anatoomikumi ja huvikeskuse AHHAA vahelised suhted, võimaldamaks hakata reaalseid plaane paika panema. Mida varem selgusele jõutakse, seda lihtsam on kolimisperioodil. Aga maikuus pidavat juba ümberasumisega alustatama!

2. Liikuva ajaloo- ja kultuuriväärtuste kaitse alla võtmine

Sellesse kategooriasse kuuluvad kõik kaitse all olevad või rektori moodustatud - **eelmise** muinsuskaitsealase komisjoni poolt **eelkaitse** alla võetud objektid, mida on võimalik ühest kohast teise paigaldada. **Nende kohta on ülikooli ajaloomuuseumis ja kunstimuuseumis olemas vastavad nimekirjad**. Üks osa kaitse all olevaist on juba kirjas raamatupidamises ja neid hiljutise sundmahakandmise aktsiooni käigus kui alla tuhande krooni väärtusega esemeid loodetavasti siiski maha ei kantud. Halvem lugu on aga nendega, mis komisjon esitas kaitse alla võtmiseks Muinsuskaitse Inspektsioonile ja mis ei pruugi raamatupidamises kaitsealustena inventari nimekirjas esineda. Riikliku kaitse alla võetud kultuurimälestiste nimekiri ilmus **Riigi Teataja Lisas nr 179/180 2. juunil 1998.** Seega on tõenäoline, et allasutused ei teagi, mis nende varandusest juba riikliku kaitse all on. Veel vähem seda, mis komisjoni poolt eelkaitse alla võetud. Et sellest mahakandmisega põhjustatud segadusest kultuuripärandi säilimise huvides võimalikult valutult välja tulla, on kiiremas korras vaja allasutustel sellesisuline kontroll läbi viia. Aga niisugust korraldust allasutustele komisjon loomulikult anda ei saa. See peab tulema kõrgemalt poolt.



□ **Kas vanasse anatoomikusse asub huvikeskus AHHAA?**

3. Ülikooli filmoteegi ja fonoteegi kui kultuuriväärtuse säilitamine

See on probleem, millega nii talletatu läbitöötamise kui säilitamise seisukohalt üldse pole veel sisuliselt tegelema hakatudki. Ärgatakse siis, kui mingeid ruume, kus nad paiknevad, kellelegi vaja on. Eriti maksab see filmoteegi suhtes. Siis püütakse rakendada seda universaalset OLGU OLLA meetodit, nagu seda seni mitmel korral lähiminevikuski on rakendatud. Eriti õpetlik on meenutada keemiahoones kino-fotolabori kolimise lugu. **Filmoteegi ja fonoteegi kui suures osas ajaloolise väärtusega materjali säilitamine pole kitsalt ülikoolisisene, vaid vabariikliku tähtsusega küsimus**. Seega on varakult vaja nõu pidada ja pead tööle panna, tagamaks asjale tänapäevatasemeline kultuurne lahendus.

Tullio Ilomets,
TÜ Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees

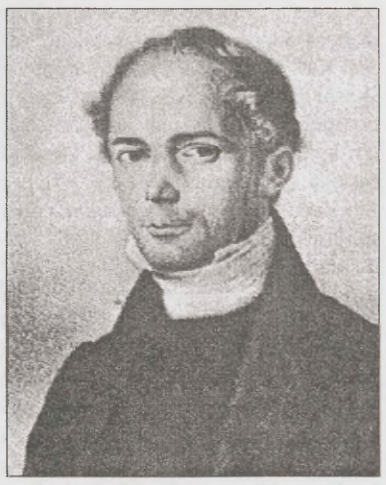
TÜ Akadeemiline Muinsuskaitse Selts teatab

Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi Vilistlasklubi pühitseb 11. jaanuaril oma asutamise **kümnendat** aastapäeva. Asutamiskoosolek toimus raamatukogu konverentsisaalis. Vilistlasklubi kaudu jätkas AMS oma tegevust pärast suure seltsi tegevuse soikumist. Praegu on Vilistlasklubi ja AMS üks ja sama. AMS kuulub Eesti Muinsuskaitse Seltsi koosseisu iseseisva üksusena ja on tihedas koostöös EMSiga. EMSil ja AMSil on ühine põhikiri.

Tullio Ilomets

Friedrich Robert Faehlmann 200

(1798-1998)



Kakssada aastat tagasi nägi ilmavalgust Friedrich Robert Faehlmann, üks eesti kultuuriloo suurkujusid. Ta sündis 31. detsembril 1798 Koeru kihelkonnas Ao mõisas selle valitseja pojana. F. R. Faehlmanni eluküünal kustus Tartus, paraku juba 52. eluaastal – 22. aprillil 1850. Mälestus temast kui eesti kirjanikust, keeleteadlasest, eepose "Kalevipoeg" mõtte algatajast ja eeltööde tegijast, Õpetatud Eesti Seltsi asutamise ühest õhutajast, valgustajast-demokraadist ja muidugi arstist ei tohiks mattuda unustusse.

1817. aasta lõpust on F. R. Faehlmann Tartu Ülikooli arstiteaduskonna üliõpilane, aastal 1827 kaitseb ta edukalt doktoriväitekirja, mis käsitleb südamepõletikuga kaasnevaid haiguslikke muutusi südames. Elu lõpuni töötas F. R. Faehlmann Tartus väga otsitud ja hinnatud eraarstina, kes jõudis voodisse harva enne kella kolme hommikul. Aastail 1843-1845 luges ta ka ülikooli arstiteaduskonnas farmakoloogia ja retseptuuri kursust õppeülesande korras, aastatel 1842-1850 jätkus tal jõudu ja tahtmist olla ka eesti keele lektoriks ülikoolis, hoolimata oma tohutust arstikoormusest ja halvast tervisest. Aastal 1848 avaldas F. R. Faehlmann saksakeelse uurimuse düsenteeria kohta, milles ta käsitleb selle nakkushaiguse 1846. aasta sügisel Tartus möllanud epideemiat.

F. R. Faehlmanni publikatsioonidest ning kirjadest koorub lausa lummav pilt tema arstieetikast ja suhtumisest eesti keelde. Näiteks ei võtnud majanduslikult küllaltki tagasihoidlikult kindlustatud eraarst visiiditasu vaestelt haigetelt. Veelgi enam – ta isegi andis neile tasuta ravimeid! Mis aga puutub eesti keelde, siis pidas ta osalemist selle arendamises kultuurkeeleks oma pühaks kohustuseks.

Lõpetuseks rõhutagem, et F. R. Faehlmannilt on mõndagi õppida. Paljud tema tõekspidamised ja väärtushinnangud peaksid olema eeskujuks ka meile tänapäeval.

Antud kirjutis on lühikokkuvõte selle autori publikatsioonist ajakirja Akadeemia detsembrikuu numbris.

Akivo Lenzner,
emeriitprofessor

Eile toimus ülikooli nõukogu saalis F. R. Faehlmanni 200. sünniaastapäevale pühendatud eesti keele õppetooli ja Emakeele Seltsi korraldatud kõnekoosolek, kus Ea Jansen pidas ettekande "Faehlmanni aeg ja eestlaste saksastumine" ja Heli Laanekask "Fachlmannist ja Rosenplänterist".

Raamatukoguhoidja ja rahvustrükis

/Tervitusest ja ettekandest Rahvusraamatukogu 80. aastapäeval 18. detsembril 1998 Tallinnas/

Raamatul on mõte ikkagi alles siis, kui ta on oma kodus inimese juures, kui ta jõuab lugeja kätte. Muidugi on lugeja alati üks saatan – ehkki mitte selline, keda tuleb Beltsebuliga välja ajada. Ja siiski vajab lugejast kurat tasakaalustamist. Kirjastaja see tasakaalustaja olla ei saa, tema teenib kuradi pealt. Raamatukoguhoidja ajalooline missioon aga just selles seisnebki, et tema saab lugejat vaos hoida, et tema kaudu kestab raamat kauem kui inimese iga. Niisiis, kui Eesti rahvustrükis saaks rääkida, tänaks ta eeskätt just raamatukoguhoidjat - rahvusraamatukogu põhimõte algas raamatukoguhoidjast, riik ja seadus tuli asja juurde hoopis hiljem.

Praegu on rahvusraamatukogu põhimõte kahjuks hajutatud ja rahvustrükist ei defineerita üldse. See on põhimõtteline viga, sest me oleme eestlased eestikeelse raamatu kaudu. Kui me kavatseme eestlasteks jääda, siis on mõõdapääsmatu anda rahvustrükise määratlus juriidiliselt toimivana. See ei tohiks olla väga raske, sest teatud mõttes on sundeksemplar rahvustrükise sünonüüm. Ent esialgu on lahendatud ainult sundeksemplari kogumine, mitte säilitamine. Selles mõttes on väga ohtlik, et me – ma pean siinkohal silmas rahvast - ei hooli ühest oma rahvuse alusest. Selle ohu tagasitõrjumine on raamatukoguhoidja igapäevane töö, mis annab talle jumala rolli.

Loomulikult ma tahan, et seda rolli hinnataks väga praktiliselt, mitte peamiselt sünnipäevakõnedes või järelehüüetes.

Peeter Olesk,
TÜ Raamatukogu direktor

acta diurna

- **7. jaanuaril** toimusid teaduskonverents "Eesti ajalooteadus III aastatuhande künnisel" ja Akadeemilise Ajalooseltsi taastamiskoosolek.
- **8. jaanuaril** kell 14.15 toimub arvutuskeskuses Liivi 2 ruumis 104 tarkvara infopäev. IBM Eesti ja IBM Soome esindajad tutvustavad paketti **Lotus LearningSpace**. See on tarkvarakeskkond, mis on mõeldud veebil põhinevate kaugkoolituskursuste loomiseks ja läbiviimiseks.

info

varia

Lastele

Laste laulu- ja mänguring võtab juurde uusi mudilasi. Tunnid teisipäeval ja neljapäeval kell 17 raamatukogu ruumis 202. Info tel 434 875.

TÜ Ametiühingukomitee

""Loomingu" Raamatukogud"

UT toimetuses (peahoone ruumis 137) saadaval soodsalt palju vanu ""Loomingu" Raamatukogusid".

näitus

5. jaanuarist on raamatukogus avatud Peter Tökey tööde näitus.

Kuni 1980. aastate alguseni olid Péter Tökey tööd natuurilähedased ja figuratiivsed. Seejärel toimus muudatus ja ta suundus geomeetrilise abstraktsiooni poole. Péter Tökey tänane vormikeel on välja kujunenud arvukate temperamaalide ja siidtrükiseeriate tulemusena. Oma tööd komponeerib kunstnik analüütiliste meetodite abil lausa matemaatilise täpsusega. Péter Tökey pildid mõjuvad dünaamiliselt, geomeetriliste vormide isikupärased värvilahendused viitavad kunstniku meditatiivsusele. Lähtudes ungari abstraktse kunsti traditsioonidest, on Péter Tökey leidnud enda jaoks sobivaima väljenduslaadi. Harmoonia poole püüdlevad värvikirevad kompositsioonid on heiastus kunstniku loodud fiktiivsest unenäolisest maailmast.

AVATUD ÜLIKOOL

RÜHIKOOL

Spordikeskuse läbiviidav kursus **RÜHIKOOL**, mis on mõeldud täienduskoolitusena perearstidele, terviseõpetajatele, poiste ja tütarlaste kehalise kasvatuse õpetajatele, klubitreeneritele, alustab **I õppesessiooni** reedel, **15. jaanuaril kl 12 Jakobi tn 5 - 302 dr Hilja Roosaare** loenguga "Lülisamba ehitus ja talitlus. Rühivead, nende klassifikatsioon".

Kl 15.15 dr Hilja Roosaare loeng "Lastel esinevad lülisambahaigused"

ja kl **16.30** loeng "Jala (pöid, põlv, puus) seisund ja selle mõju kehahoiule".

Kl 18.15 - 19 lektor Reet Linkbergi loeng "Rüht ja rasedus".

Laupäeval 16. jaan kl 9 alustab loengutega **dr Elmar Mustimets** "Lülisamba degeneratiivsed muutused. Seljavalu põhjused. Manuaalteraapia seljahaiguste ravis".

Kl 11.30-13 lektor Mai Müüri loeng "Hea tervis, produktiivne töö - arvutiga töötamine ja ergonoomika".

Järgmine õppesessioon toimub 12. ja 13. veebr Lai tn 37 võimlas kl 12.

Teemad: 1. Kehahoiu vaatlemine ja hindamine,

2. Harjutusi õige kehahoiu kujundamiseks ja asendikontrolli saavutamiseks,

3. Rühivigu põhjustavad kahjulikud harjumused igapäevaelus,

4. Rüht ja sportlik tegevus,

5. Rühi testimine. Lihaskorseti areng ja hindamine.

Info ja registreerimine TÜ spordikeskuses, Jakobi tn 5 – 112, tel 27 - 375 370 või tel 27 - 375 363.

Reet Linkberg,
avatud ülikooli kuraator

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Mall Pesti, Helve Ahi
"E nagu Eesti. Eesti keele õpik algajaile"

Eesti keele õpikute valik muukeelsetele õppuritele on alati olnud suhteliselt kesine. Nüüd on ilmunud uus eesti keele õpik algajatele. Mahukale, ligi 300-leheküljelisele õpikule lisaks kuulub sellesse keeleõppe komplekti ka audiokassett. Uus õpik ei ole mõeldud ühe konkreetse keele baasil õpetamiseks, vaid nii tutvustus kui ka väike sõnastik raamatu lõpus on neljas keeles: inglise, saksa, soome ja vene keeles. Seega peaks uus õpik sobima algteadmiste omandamiseks enamikule eesti keele huvilistele.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "Ülikool stagnatsiooni köidikus"; Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kuns-ti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. **Näitus:** "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: TÜ raamatukogu Eesti kultuuriloos; poola kirjaniku Adam Bernard Mickiewiczi 200. sünniaastapäevale pühendatud näitus "Inspireeritud Mickiewiczist".

Uued näitused!

Astrid Rammo - Saare guašid ja akvarellid; Peter Tökey tööd.

Raamatumuuseum

E-R 12-15

Autograafide näitus "Epistolae autographae... Kirjavahetused ja kollektsioonid".

TANTSUKLUBI ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 8. jaan 98 aasta kõmuhitid
DJ Sven Sumberg
Alates kl 21 pääse 25 kr.
L 9. jaan Kl 21-23 reserveeritud.
Kl 23 meeletu-meeletu maailm
DJ Ervin Hurt ja Veiko Värv
*üllatushetked, *auhinnad
Alates kl 23 pääse 30 kr.
P 10. jaan DJ Kristjan Veedler
Alates kl 21 pääse 25 kr.
E 11. jaan DJ TRAX. Tasuta
T 12. jaan "Saku Spurt". Välkviktoriin:
võistlused SAKU auhindadele
DJ Illart Kivisalu.
NB! välkpiljard kõigile kl 19
Al kl 21 pääse 25 kr.
K 13. jaan "Dance-Express"
DJ Jaanus Sepp
Alates kl 21 pääse 25 kr.
N 14. jaan "80-ndate pillerkaar"
DJ Illari Lään
Alates kl 21 pääse 25 kr.

Muistelugu Koobist ja Künnapist

Algus 2. lk

Ega minagi tea, mille eest mulle medal "Eeskujuliku Töö Eest" oleks võidud anda, aga ta anti ülikooli juubeli puhul vist lihtsalt kõigile dekaanidele. Oskamata ennast või teisi filoloogiateaduskonna dekaane vähenõudlikkuses süüdistatuna vähegi asiselt kaitsta, juhin siiski tähelepanu Väära enda õigele ütlusele, et "üksnes tähtsuse järjekord ei soosinud filolooge". Mida on väärt nõudliku tähtsusetu piiksumine?

Tiheda "suhtlemise" tulemusena arvan ma Koopi paremini tundnud olevat kui Väära ning loen tema mitmeid ülipositiivseid hinnanguid Koobi kohta mõningase hämmeldusega, kuigi ega minagi tüki nüüd siin kadunukest taga rääkima. Siia punkt.

Ago Künnap

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Tel 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1290
Tiraaz 700. UT ilmub reedeti

Poolaasta **tellimishind**
(postiga) 100.-
ülikooli pensionärid 50.-

Reklaamihind
2., 3. ja 4. lk:
1/1 (268x372 mm) 5000.-
1/2 (194x268 mm) 2700.-
1/4 (131x194 mm) 1500.-
1/8 (92x131 mm) 800.-
1/12 (92x64 mm) 500.-
1/24 (44x64 mm) 250.-

Esilehekülje reklaam
1/1 (ei müüda)
1/2 (194x268 mm) 3700.-
1/4 (131x194 mm) 2200.-
1/8 (92x131 mm) 1400.-
1/12 (92x64 mm) 800.-
1/24 (44x63 mm) 400.-

Esiküljel ainult ülikoolile eriti sobilik reklaam.
Kujundus 20% tellitava pinna summast.

Foto ja/või **logo** kasutamine 50.-
Korduvreklaam 10% odavam, alates 3. korrast 20% odavam

Kuulutused (ost, müük, tutvus, kaastunne, õnnitlus jmt):
Ühe rea hind 5.-
Raam kuulutuse ümber 20.-

Reklaamtekst:
Ühe rea hind 10.-

Logo ja/või foto kasutamine 50.-

Üliõpilastele ja ülikooli töötajatele erakuulutused ja reklaam 20% odavam.
Väljaspool ülikooli asuvate haridusasutuste (koolid, haridusosakonnad, lastekodud jmt, v.a. era- ja kommertsasutused) kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

ARH

Nr. 2 (1956)

Reede, 15. jaanuar 1999

Ilmub 1948. aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis



TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Eksam? Eksam! Eksam? Eksam!



PETER KEHAJOV Bulgaariast saatis mõni aasta tagasi TÜ rektorile eestikeelse kirja, milles soovis teada saada, kas ta saaks siin eesti keelt õppida. Siis õppis ta Sofia Ülikoolis soome keelt.

"Praegu õpin Tartu Ülikooli põhiõppes neljandat aastat eesti keelt võõrkeelena ja soome-ugri keeli. Ühe aasta õppisin ka Soomes.

Eksamid? Mul ei ole palju eksameid, ainult kaks. Siiani on mu õpingud hästi läinud. Eksamikorraldusega ülikoolis olen ka rahul. Lõpetada tahaksin tuleval aastal. Üks võimalus on seejärel töötada tõlgina, aga ma olen vist rohkem huvitatud keeleteadusest."

* * *

Keemiahoone esimese korruse fuajees lappab grupp tüdrukuid oma konspekti ega ole eriti ajakirjanikule vastamisest huvitatud. Tulemas on järeltöö.



Teisel korrusel ootavad ühe ukse taga noormehed.

Elmo ja Alari õpivad esimest aastat keemiat.

"Kas lähete eksamile?"

Alari: Oh ei, anorgaanilise keemia arvestustöö tuleb. See oleks pidanud juba varem tehtud olema.

Teil ei lähe siis kõik nii kergesti?

Alari: Kõrgem matemaatika on raske.

Elmo: Kõige raskem on olnud ülikoolicluga harjumine. Algul ei tea, mis siin ülikoolis täpselt toimub jne. Kohaneming võtab aega.



Kas psühholoogiaõppejõud dotsent ALEKSANDER PULVERIL on sel eksamisessioonil mõni eksam vastu võtta?

Ei ole enam. Kuna eriseminar sai otsa detsembris ja kursus, mida pean, on kahesemestriline, siis vahearvestus sai juba kah läbi.

Kas Te psühholoogiaõppejõuna püüate eksamil jälgida üliõpilast, kui hästi või halvasti on ta on eksamiks valmistunud ja kuidas ta psühholoogiatudengina püüab sellest välja tulla?

Njah. Siin on paraku nii, et kuna kõik meie osakonna eksamid on kirjalikud, siis suuresti pole peale mahakirjutamise mittelubamise seal ka midagi jälgida. Tõsi, mulle tundub, et kirjutamata professionaalne reegel ei luba üliõpilaste vaatlemist katsejänesena. Ei usu, et psühholoogia inimesed erinevad millegi poolest teiste erialade inimestest - samad probleemid, samad oskamatused. Eksamite ja stuudiumi läbimise mõttes pole vist psühholoogiateadmistest eeliseid loota. Muuseas, viimaste aastate lõpetajate seas on kõige paremad psühholoogia lõpueksamite tegijad olnud näiteks psühholoogiasse teistelt erialadelt ületulnud tudengid ...

Kas Teil on psühholoogina üliõpilast eksamil või selle järel ka aidata tulnud?

Ei, seda mitte. Arvan, et see poleks ka põhimõtteliselt võimalik. Psühhoteraapia või psühholoogiline nõustamine on lubamatu sõltuvussuhetes - see, kes peab kontrollima kellegi teadmiste taset, ei saa samal ajal olla tema nõustaja või terapeut. Pealegi pole ülikool Platoni Akadeemia, vaid suhetest võõrandunud masinavärk - suhteliselt nimetu keegi peab demonstreerima oma oskust, mida võrreldakse kokkuleppeliste etalonidega, ning saab hinnangu.

Võiks ju utoopiana ette kujutada midagi, mis meenutaks akadeemilist läbikäimist harrastavat rühma, kus õppejõuks nimetatav suhtlemise käigus edastaks teadmisi. Paraku on selline utoopia "ruudus" - esiteks pole võimalik vist leida selliseid õppejõude, kes suudaksid sügavalt edastada oma erialast valdkonda (rääägivad peast, ei kasuta loengupidamise demagoogilisi võtteid oma lolluse varjamiseks, ei jutusta ümber viitamata allikaid jne, jne).

Teiseks - suurem osa lõpetajatest peavad saama hariduse, mitte aga täiendama teadlaste ridu. Seepärast oleks patt tahta, et tudengid "kiljuksid vaimustusest" valitud erialast. Kuid selline utoopia annaks võimaluse lisaks ideede maailma edastamisele tegeleda ehk ka isiksuse poolega (mis oleks kasulik/vajalik nii õppejõuks nimetatavale kui ka tudengitele). Siis oleks ka terapeutiline suhe omal kohal.

Millist üliõpilast Te oma eksamile ootate? Milline peaks olema tema rietus, välimus, teadmised?

Loomulikult on mul olemas tavaolukordades omad eelistused. Kuid eksami eesmärk on kontrollida (ja õppejõuna garanteerida, et pakend "Tehtud Tartu Ülikoolis" on hea) teadmisi, seepärast on tõesti ükskõik, mis välimuse, mis kõnepruugiga lugupeetavad on. Arvan sedagi, et õppejõuna mõjutan ma tudengite saatust enam, kui nemad minu oma (on ju tegelikult sadu viise, kuidas "korrektselt" eksmatrikuleerida või takistada edasijõudmist ülikoolis). See aga tähendab, et võimuga kaasas käiv lisandus - kohustus olla tolerantsem ja lubavam, on minu meelest iseenesest mõistetav.

Teadmised on teine asi - seal ei saa minu meelest erilist heategevuslikku sallivust lubada. Võrdsete võimaluste pakkuming peab olema garanteeritud (materjalid, loengud, konsultatsioon), nende kasutaming/mittekasutaming pole aga enam õppejõu probleem. See tähendab, et peale võimaluste loomist ei saa olla enam mingit põhjendust mitteteadmisele (nagu raske lapsepõlv, haigus, rahapuudus jne, jne).



Õppeprorektor prof VOLLI KALM, suurem osa tudengeid teeb praegu eksameid. Sügissemestril UT-le antud intervjuus ütlesite, et ülikoolis on õppekorralduseeskirja järgi tsükliõpe, v.a arstiteaduskonnas.

Prorektoriks olles on selgunud, et tsükliõpet on ülikoolis hoopis vähem, kui bioloogia-geograafiateaduskonna dekaanina arvasin. Eksamid toimuvad ikka rohkem aasta lõpus ja alguses ning juunis.

Kas see on halb või hea?

Mina pooldaksin tsükliõpet. Eksamid hajuksid semestri või aasta peale laiali ja juba õppeaasta algul oleks näha, millal üks või teine aine lõpeb ja millal eksam on.

Praegu juhtub aga tsükliõpet korraldavate teaduskondade üliõpilastega nii, et siis, kui enda teaduskonnas toimuvad loengud, tuleb mõne teise teaduskonna üldaines eksam teha. Bio-geos oli just tegemist sellega, et jaanuaris polnud tudengeid õieti loenguil, pidid mujal eksameid tegema. "Kannatajapooleks" on tudeng ise.

Teine põhjus, miks ma tsükliõpet pooldan, on see, et ühe ainekursusega tegeldakse niiviisi intensiivsemalt, pidevalt toimuvad loengud, seminarid, kontrolltööd, arvestused, eksamid.

Tsükliõpe aitaks paremini ka õppejõudude tööd korraldada, kes ülikoolist väga palju ära käivad. Õppetöö ümbertõstmine on vahel mõnele üks kõige viimane asi.

Mulle tundub, et enamikule võib-olla sobib selline koormuse laialijagamine, mis sunnib ka ühtlasemalt õppima.

Praegu siiski konflikti tsükliõppe ja tavakohase õppesüsteemi vahel ju pole.

Mõnes teaduskonnas tsükliõpet järgitakse, mõnes mitte, mõnes on see osaliselt, välja kujunenud on see arstiteaduskonnas. Täpsemat pilti hakkab andma keskne andmebaas.

Aga fakt on see, et eksameid praegu tehakse. Kuidas tunnetab sessi õppeprorektor?

Ühtegi protesti siia igatahes jõudnud pole. Loodan, et ei jõua ka.

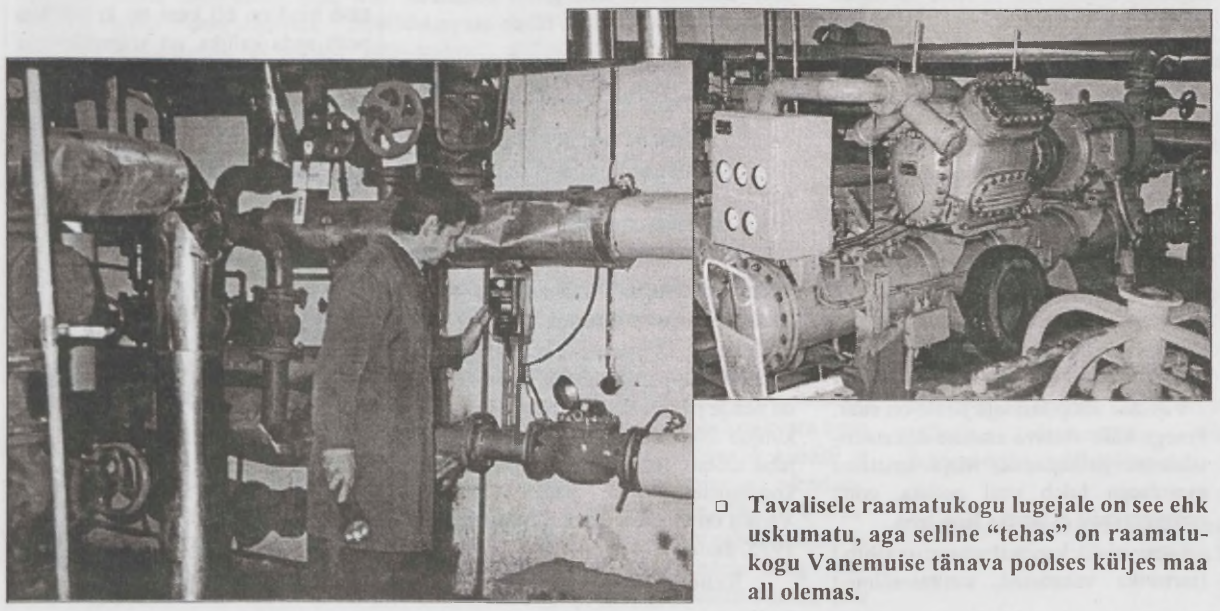
Silma torkab ehk, et pole näha sellist kindlatel kellaaegadel toimunud tudengihulkade liikumist ja koridoride täitumist nagu loengute ajal. Omas majas, Vanemuise 46 näen tudengeid rohkem, meil toimuvad loengud edasi.

Huvitav moment oli pühapäeva õhtul pool kaheksa Vanemuise 46 ühes auditooriumis, kus nägin, kuidas üks õppejõud üliõpilaselt eksamit vastu võttis. See õppejõud ei tööta ülikoolis üldse põhikohaga. Kui ma teda seal tahvli ees üheleainsale üliõpilasele seletamas nägin, oli minu esimene mõte, et see mees tuleks küll ülikooli täiskohaga tööle võtta.

Mida tudengitele soovite?

Soovin, et neil oleks niisugused eksamineerijad, kes küsiksid nende käest asjast arusaamist, mitte aga mingite faktide ja numbrite ettelugemist. Selle jaoks on raamatud. Tark inimene teab, kus see raamat on ja ta otsib selle välja.

Seitse miljonit raamatukogu kapitaalremondiks



❑ **Tavalisele raamatukogu lugejale on see ehk uskumatu, aga selline "tehas" on raamatukogu Vanemuise tänava poolses küljes maa all olemas.**

Detsembris saatis rektor Riigikogule, haridus- ja kultuuriministritele kirja ülikooli finantseerimisprobleemidest (UT nr 40, 11. dets 1998). **Raamatukogu** finantseerimiseks polnud riigieelarves sihtotstarbelisi vahendeid enam ette nähtud. Ülikool pöördus Riigikogu poole palvega eraldada raamatukogule 43 miljonit krooni tegutsemiseks avaliku teadus- ja rahvusraamatukoguna. Seda ei juhtunud. Küll aga eraldati raamatukogu kapitaalremondiks varem loodetud kahe miljoni asemel seitse miljonit krooni.

Raamatukogu asedirektor Toomas Liivamägi ütles, et kuna majas töötav tehnika (hoone valmis 1982. aastal) on oma aja ära elanud, siis saab selle rahaga uusi projekte tellida ja seni peaaegu täiesti välja vahetamata tehnikat asendama hakata.

"Nende summadega saab korda teha seinte hüdroisolatsiooni, mis tuleks siduda ka hoone esikülje valgustuse ja haljastuse uuendamisega, ventilatsioonisüsteemi jpm. Praegune ventilatsioonisüsteem on liiga energiamahukas ja ebaefektiivne, vibreerivate ventilaatorite all vajub pinnas ära. Viimane märg suvi uhtus sealt alt ära mitu autokoormat liiva, mis küll asendati, kuid põrand on siiamaani õhus."

* * *

Toimetus käis koos asedirektoriga raamatukogus ringi mitu tundi ja uuris ka neid eluohtlikke ventilaatoreid. Kõigest sellest, mis me nägime ja kuulsime, järgmises lehes.

Valgas kohtusid Tartu ja Läti ülikoolide esindajad

11. jaanuaril toimus Valga Maavalitsuses Tartu ja Läti ülikooli, Valga Maavalitsuse ja Valka Rajooninõukogu ning Valga ja Valka linnavalitsuste esindajate nõupidamine. Kohtumisel osalesid Valga maavanem Rein Randver, Valka rajooni tegevdirektor Karlis Albergs, TÜ avatud ülikooli prorektor Teet Seene, Läti Ülikooli rektor Janis Zakis, Valga linnapea Uno Heinla ning Valka linnapea Inta Laganovska. Arutluse all olid ülikoolidevahelised koostöövõimalused ning võimaliku Eesti-Läti Instituudi loomine Valka. Idee instituudi loomisest sai alguse juba 1995. aastal, kui ülikool ja Valga maavalitsus sõlmisid koostöölepingu.

ELI idee leidis kohalviibinute heakskiidu. Arutleti institutsiooni eesmärkide, ülesannete ja struktuuri üle. Ühe peamise eesmärgina nähakse loodava instituudi kaudu teadus-, haridus- ja kultuurialase koostöö arendamist Tartu ja Läti ülikooli ning Valga maakonna ja Valka rajooni vahel. Otsustati luua ühine töörühm, mis tegeleb ELI moodustamise küsimustega. Töögrupi eestvedajateks on TÜ esindaja Valga maakonnas Mait Kuusik ning Valka rajooni kooliameti juhataja Ilze Videmane. Esimese ühise ettevõtmisena otsustati korraldada aprillis teaduskonverents Valgas.

Mait Kuusik,
ülikooli esindaja Valgamaal

stipendium

Ahti Pae nimelise stipendiumi konkurss

Ahti Pae nimelise stipendiumi fond on loodud 1994. aastal Rootsi Eestlaste Esinduse poolt ülikoolile üleantud Ahti Pae Mälestusfondi varadest. Mälestusfondi asutasid 1987. aastal Stockholmis Korp! Fraternitas Estica, Eesti Sõjaveteranide Sõprusühing Rootsis ja Rootsi Eestlaste Esindus eesti rahvuspoliitilises töös osalenud Ahti Pae (surn 1987) mälestuseks.

Ahti Pae stipendiumi makstakse igal aastal seoses Eesti Vabariigi aastapäevaga **peaainena ajakirjandust, õigus-, majandus- või sotsiaalteadusi (politoloogia, sotsioloogia, sotsiaal- või kultuurantropoloogia, avalik haldus) õppivale 3. või 4. aasta üliõpilasele**. Käesoleval aastal antakse välja üks stipendium suuruses 4000 krooni.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **12. veebruariks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel: 375 852, e-mail: sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

kommentaar

Õppekorralduseeskirjas on muudatusi, aga alles sügisest

Kas Te teate, mis on õppekorralduseeskiri?

Marika, filoloogiatudeng: Eeskiri, ei...

Toomas, keemiatudeng: See, kus kõik need reeglid või?

Riina, filoloogiatudeng: Arvan, et seesama meie teaduskonna teatmik.

Anneli, arstitudeng: Jaa, muidugi tean.

Mille järgi Te oma õpingukava koostate ja kust oma õigusi-kohustusi teada saate?

Marika: Selle suure loengukava raamatu järgi, seal kõik kirjas.

Toomas: Seal on peale loengute muudki huvitavat. Minu meelest on seal ka eeskiri seos.

Riina: Sealt saab palju põnevaid loenguid üle ülikooli teada. Oma teaduskonna teatmikust saab ka kõik vajaliku.

UT

TÜ nõukogu määrusega 18. detsembrist kinnitati muudatused ja täiendused õppekorralduseeskirja. Õppekorralduseeskiri on õppetööd reguleeriv raamdokument, mis käsitleb kogu õppetegevust alates ülikooli astumisest kuni ülikoolist lahkumiseni. Ühest küljest tuleks eeskirja hoida suhteliselt stabiilse dokumendina, arvestades seda, et üliõpilase õppeajal ei muutuks eeskiri sisuliselt väga oluliselt, eriti kui see peaks muutuma üliõpilasele "kahjulikumas suunas". Samas on kogu hariduselu nii kiiresti muutuv, et on peaaegu paratamatu tulla eeskirja muudatuste ja täienduste juurde vähemalt paari aasta tagant.

Eeskirja muutused hakkavad kehtima **30. augustist.**

Üliõpilaste liikumisi puudutav dokumentatsioon (ülikooli astumine ja ülikoolist lahkumine, peaaine vahetus teaduskondade vahel) on ette nähtud vormistada õppeprorektori korraldusena. Pealtnäha suhteliselt tehnilisena näiv muudatus on sisulise tähendusega selles mõttes, et säilib ka apellatsioonimehhanism rektori kaudu, juhul kui üliõpilane leiab vajaliku olevat temasse puutuvat küsimust vaidlustada.

Vabanenud kohale saab konkursiga

Eeskirja on lisatud peatükk 2.8. **Vabanenud üliõpilaskohtade täitmine.** Sõnastus on järgmine:

§ 26'. Riikliku koolitustellimuse alusel õppinud üliõpilase eksmatrikuleerimisel enne õppekavaga kehtestatud nominaalse õppeaja möödumist, võib vabanenud üliõpilaskoha täita konkursi korras. Õppekohtade arvestust peab ja vabanenud õppekohtadest annab teada õppe- ja üliõpilasosakond.

Vabanenud riikliku koolitustellimuse üliõpilaskohale võivad kandideerida riigieelarvevälistel õppekohtadel õppijad, vabakuulajad, reimmatrikuleerimist taotlejad, teistest kõrgkoolidest ületulijad, teaduskonna vahetust taotlevad üliõpilased ja avatud ülikooli tasemekoolituses õppijad. Konkursitingimused kehtestab teaduskonna nõukogu.

Senine erinevatel õppekohtadel (sõltuvalt õppekoha finantseerijast) olemine on üles ehitatud ülikooli astumise tulemustele. Lähtealuseks õppijate jagunemisel erinevatele õppekohtadele on see, kui edukalt keegi täitis ülikooli astumise tingimused. Ülikooli astumise hetk jääb õppijale kinnistatuks kuni õppeaja lõpuni, v.a vabakuulajad, kellel on eeskirjakohane võimalus üleminekuks ühest õppija staatusest teise. Õiglasem oleks ülikoolis õppimise ajal võtta aluseks ülikoolis edasijõudmise tulemused ja anda võimalus õppida riigieelarvelisel üliõpilasõppekohal neile, kes on olnud edukamad, s.t teatud tingimustel on võimalus üleminekuks/ülikooli tagasitulekuks riigieelarvelisele õppekohale. Põhimõte on, et vabanenud kohale pääseksid võimalikult paremad. Seega kõik, kellel on õigus sellel õppekohal õppida, peavad saama sellele kohale kandideerida võrdsetel alustel.

Siinjuures juhiksin tähelepanu reimmatrikuleerimist taotlevatele üliõpilastele, kes peavad edaspidi arvestama asjaoluga, **et üliõpilaste nimekirja tagasisaamine ei pruugi enam nii lihtne olla** kui senini, kuna vaba koht täidetakse konkursi korras ja kohale kandideerijaid võib olla rohkem kui kohti. Samas ei pruugi ka kohti üldse olla ja polegi kuhugi kandideerida. See peaks tähendama seda, et riigieelarvelisel õppekohal õppival üliõpilasel kergekäeliselt õpinguid katkestada ei ole kõige otstarbekam.



Lea Michelson,
õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja

Vabanenud kohtade konkursi korras täitmine on sõnastatud üsna üldiselt, sest tsentraalselt on võimatu seada kõigile sobivaid üldisi tingimusi. Iga kandidaadi puhul tuleb vaadata üle eelnenud õpingud, mida ei saa suruda üldise reegli alla. Ka ülikooli astumise tingimused võisid olla kandideerinutel erinevad (avatud ülikoolis õppijad). Eelnevast lähtudes on otstarbekas jätta konkursi korraldamine, k.a. konkursi tingimuste sätestamine, mille põhjal kujuneb kandidaatide pingerida, teaduskonna pädevusse.

Õppe- ja üliõpilasosakond annab teada vabanenud kohtadest, sest siin peetakse üliõpilaste andmebaasi ning seda vahendatakse ka haridusministeeriumile.

NB!
Eeskirja muudatuste tutvustamine jätkub

Üliõpilased saavad üliõpilasmaja

Ülikooli nõukogu otsustas detsembri lõpus, et ülikool osaleb koos põllumajandusülikooliga mittetulundusühingu Tartu Üliõpilasmaja asutamisel.

Üliõpilasmajaks saab endine Sõbra Maja Kalevi 24, mis on ehitatud 1910. aasta paiku. Ümberehitused on tehtud 1964 ja 1971. aastal. Üliõpilastel praegu oma klubihoonet pole, aastani 1993 tegutseti majas Tähe 3, mille sai tagasi korporatsioon Rotalia.



Ülikooli klubi direktor HEINO VARIKU, milline tuleb üliõpilasmaja?

Vastavalt rahasummale hakatakse vaatama, kui suuresti saab majas midagi ette võtta. Kavas on ehitada baar, diskoteek, saun, et pakkuda tudengile tegevust hommikust õhtuni. Kindlasti peaksid üliõpilasmajas koha leidma taidlus- ja huviringid, samuti peaks selles olema võimalik korraldada kõiki ülikooli üritusi (ka ülikooli töötajatele).

Vajadus üliõpilasmaja järele on suur. Praegu käib vastava asutuse dokumentatsiooni paikapanek. Maja ametliku avamisega tuleb veel oodata, enne renoveerimist ei tahaks lahti teha.

Esmavajalik kapitaalremont on tehtud (torustike vahetused, sanitaarsõlmed jmt). Eskiisid on tudengitest koosnev nõukoda teinud ja edasi läheb asi projekteerijate kätte.

Üliõpilasmajas hakkavad toimuma kontserdid, etendused, nädalalõpuüritused. Tasapisi on seal juba korraldatud tudengite kinniseid ja asutuste väiksemaid üritusi. Veebruaris on oodata teatrifestivali laadset üritust ning üht-teist kevadel tudengipäevade raames.

Kas tudengid saavad ka ise üliõpilasmajas töötada?

Kindlasti. Majasisest elu hakkavadki tudengid ise paika panema ja töökohad on nende päralt. Tudenginõukoda, kuhu kuulub 20 tudengit EPMÜst ja TÜst, juba töötab. Ise aitaksin kindlasti oma kogemustepagasiga kaasa. (Heino Variku on ülikooli klubi direktor olnud 1975. aastast).

Reno Hekkonensi tekst ja foto

Pärnu Postimees esitleb:

Pärnu Kolledž korraldab:

TUDENGITE TALVEPÄEVAD PÄRNUS

REEDE, 29. JAANUAR

16 avaüritus Rüütli platsil;
kõnevõistlus: "Tudengid ja aastaajad",
"Tudengid ja Eesti Vabariik",

17 eesti filmid (Waldhof Music Factory),

17 "Orienteerumine" kesklinnas,

19 "Kodanlasest aadlimees " (Endla),

20 "Lumekepike '99" tudengite lauluvõistlus (Waldhof),

22 "Talvestiil" stiilipidu (Mirage),

22 "Olen Sinu õnnenumber" (Sunset Club).

LAUPÄEV, 30. JAANUAR

11 kohtumine Pärnu Ükskikjalaväe Pataljoniga (Kalevi staadion),

12 jalgpallimatš Pärnu kolledž versus pataljon (Kalevi harjutusväljak),

12 lumeskulptuuride ehitamine (Sunseti taga mere ääres),

14 raudskulptuuride ehitamine (Waldhofi territooriumil),

15 keegliturniir (kesklinna Keegliklubi),

18 "Pubibuss" koos ansambliga Untsakad tutvutakse Pärnu linna pubidega (algus Rüütli platsil),

19 ERKI moe*show* (Vanalinna kool),

22 "Kuum suvi külmas talves" (Mirage),

22 "Saturday Groove" ans. Una Bomba, DJ'd Rythm Doctor, Raul Saaremets ja Aivar Tõnso (Waldhof).

PÜHAPÄEV, 31.JAANUAR

11 "Taastusravi" Munamäel (lõdvestav tegevus),

14 talvepäevade lõpetamine (Munamäel).

Tudengid suvepealinna talvituma!

Kõnevõistlusele palume registreeruda **25. jaanuariks** tel (244) 37 131.

Lumeskulptuuride ehitamiseks palume saata kavandid **20. jaanuariks**: Lembitu 1a, Pärnu. Vajalikud ehitamisvahendid kaasa võtta, võimaluse piires aitame, kui enne teavitate.

Keegliturniirile saab registreerida avaürituse ajal.

Info ja majutus (244)37 131. Majutuse hind on 60 kuni 80 kr öö, kes peab seda kalliks, on võimalik oma magamiskotiga tududa ka meie vanas koolimajas Lembitu 1a. Kes 28. jaanuariks oma majutussoovist teatanud pole, neid me kahjuks aidata ei saa.



ARVUTITEAVE ARVUTITEAVE

Digitaalsest infovahetusest

Kui võrrelda arvutikasutust autoasjanduse arenguga, siis olid seal kunagi nõuded, et punase lipuga mees pidi auto ees käima, kuna viimane häiris tugevalt kindlakskujunenud liikumisnorme. Dokumentide ettevalmistuses-edastuses oleme analoogsest staadiumist vist juba üle saamas, kuid pikk arengutee on veel ees.

Ilmselt on vähe neid, kes pole kokku puutunud nähtustega, et ei õnnestu avada kirjaga kaasapandud (*attachment*) dokumenti või on arvutisse viirus sattunud või tuleb asi veebi ülespanekuks veel korra tõsiselt ümber töödelda vms.

Ülikooli informaatikanõukogu moodustas läinud aasta septembris komisjoni võimaluste väljaselgitamiseks, ikka eesmärgi nimel, et info liikumine ühest kohast teise valutumaks ja mugavamaks muutuks.

Probleemid

Ülikooli allüksuste töölaudadel asuvate arvutite hulgaks arvame olevat umbes 2000. Arvatavasti on iga allüksus endale parimat soovinud, kuid kokkuvõttes on nii riistvaraline kui tarkvaraline, samuti kasutusoskuste areng ülikoolis kui tervikus toimunud üpris kaootiliselt. Ei ole harvad ka vähestest teadmistest tingitud juhud, kui arvuti on juba kohal, siis aga selgub, et võrguühendust ei saa, kuna rida vajalikku on kas hankimata või puuduvad selleks muud eeldused.

Riistvaraliselt

on ülikoolis tänapäevaste Pentiumide kõrval rakkes nii 386-d ja vanemadki mudelid, kui ka Macintoshid ning mitmesugused nn tööjaamad. Neil kõigil on põhimõtteliselt erinev tarkvara. Enamlevinud (85%) on Windows-keskkondade erinevate versioonidega programmid. Siin ongi häda selles, et erinevate programmidega ja isegi ühe programmi erinevate versioonidega valmistatud tekstid ei ole omavahel loetavad.

Ilmselgelt pole ülikool nii rikas, et kõigile korraga ühesuguseid (häid) arvuteid ja uusimat tarkvara lubada. Kokkulepped ja enam-vähem ühesugune arvutipark on aga täiesti võimalik allstruktuurides, kus sellisel juhul omavahelises infotöötluses arusaamatusi ei tekiks, väljastpoolt saabuva infoga kaasnevate komplikatsioonide lahendamiseks on aga omad kindlad teadjamehed.

Info edastamine

Lihtsam on kerkinud takistusi ületada sellises infoliikumises, kus info peab enne laiema ringkonna ette jõudmist läbima kindlad sõlmpunktid. Ülikoolis näiteks teabetalituse poolt levitatav, samuti grandiinfo ning üleülikoolilises veebis pakutav. Sealsed oskajad püüavad teha nii, et elektroonselt levitatav info oleks arusaadav kõigile, kellele see määratud (info loend (*list*), veebi lugejad jt). Probleem pole siin mitte niivõrd oskamises, kuivõrd selles, et puuduvad mõistlikku tulemust pakkuvad nn. **konverterid**.



Peep Uba, arvutuskeskuse juhataja

Konverter on arvutiprogramm, mis saab aru, mis formaadis mingi tekst on vormistatud, ja teades, mis formaati seda on vaja tõlkida, teeb selle töö automaatselt ära.

Info elektroonse vahetamise probleemidega on tihedalt seotud ülikooli asjaajamine. Eeskiri nõuab dokumentide vastavust kindlale kujundusele, (vabade servade suurused, tekstiosade asukohad jne vt http://www.ut.ee/eeskiri/index.html). Paljudel juhtudel kavandatakse konkreetne dokument erinevate isikute poolt ja paraku pole kõigil neil selleks võimalik ühesugust tarkvara kasutada. Tihti nähakse arvutit siin ikka veel ainult kui paberkandjal dokumendi ettevalmistajat-kujundajat. Mured algavad sellest, kui valmis dokument peab jõudma lisaks paberile ka kas veebi, mingisse postiloendisse (*mailing list*) või andmebaasi. Olemasolevatest Word-redaktoritest või Excel-tabelitest pole võimalik seda täna veel automaatseks organiseerida. Vähegi mõistliku tulemuse saamiseks on vajalik täiendav ja vahel üpris mahukas käsitöötlus.

Teisiti öeldes, praegu pole olemas sellist taskukohast tarkvara, mis korraga sobiks nii paberile vormistatava dokumendi ettevalmistamiseks kui selle sisu veebi kujundamiseks ja ka andmebaasi sisestamiseks.

Viiruste

üks põhilisi levivõimalusi on asjaolu, et paljud rakendusprogrammid (näiteks MS Word) produtseerivad faile, mille struktuur on arusaadav ainult spetsialistidele ja innukatele kurikaeltele. Neis failides leidub alati võimalusi sobivate arvutikäskude peitmiseks, et teie töövahend rivist välja ajada. Näiteks lihtsat teksti "Tulen reedel. Peep" sisaldava faili pikkuseks on tekstiredaktori MS Word kasutamise korral 19,5-kilobaiti, Netscape-redaktori korral 0.3 ja ascii failina 0.02 kilobaiti. Selles 19,5-kilobaidises failis ongi võimalik leida kohad, kuhu viirus peita, lisaks koormab selliselt vormistatud teate e-posti teel edasisaatmine ilmaasjata võrku.

Võimalik arengusuund

Pikemaajalise arengu prognoosimisel peame tahes-tahtmata arvestama tõsiasja, et hoolimata sobimatusest infotöötluseks-edastuseks, pole Microsoft Office'i tarkvara tema laia leviku tõttu võimalik kiiresti ja valutult millegi muuga asendada. Samas aga on loomulik, et infovahetusel senini käibiv paberkandjale ja vastavatele eeskirjadele ning kokkulepetele toetuv mõttemaailm (loe asjaajamiseeskiri) oluliselt avardub. Seejuures ei kao kuhugi **paberile vormistatud ning allkirjastatud dokument,** sellel on edaspidigi juriidiline jõud, **kuid selle kõrvale ilmub elektroonne vorm**, mis muutub infoedastuse mõttes primaarseks.

Dokumendid

Iga ametliku dokumendi saame jagada mõttes **kaheks osaks - informatsiooniks ning esitusvormiks**. Tänane elektroonne edastamine jälgib paljus paberlikke kujundusnõudeid. Enamasti pole asjaajamises kujundus kuigi oluline, tähtis on informatsioon. **Soovitav** on jõuda selleni, et ainult vajaduse korral vormistatakse (viimase etapina allkirjastamiseks) edastatav dokument paberkandjale. Digitaalses infoülekandes peaks arvuti kasutamine paberi kujundamiseks muutuma teisejärguliseks, **senisest olulisema rolli omandavad universaalseid elektroonseid lahtisi esitusviise (veeb, multimeedia) ettevalmistavad vahendid.**

Eeldusest, et elektroonne infoedastusviis (e-post, uudised (*news*), veeb jms) kujuneb varsti valdavaks, tuleb ka vastavate dokumentide ettevalmistamisel lähtuda eeskätt elektroonse vormi nõuetest ja alles seejärel paberile kandmisel olulisest (formaatimine, murdmine, kujundamine jne). Järelikult on soovitav kasutada vastavat redaktorit (e-posti korral *mail*'i enda redaktorit, veebi korral vastavat veebi redaktorit (Netscape Composer) jne). Sama kehtib muidugi ka paberkandjal dokumendi ettevalmistamise kohta. Kui see vorm on ainus ja esmatähtis, tuleb siin eelistada selleks kohandatud tarkvara (Corel WordPerfect, Lotus WordPro jt). Arvestades digitaalse infovahetuse "pealetungi" on ülikoolisiseses asjaajamises vajalik **välja töötada digitaalse asjaajamise võimalused**, paberlikku esitusviisi nõudvate dokumentide hulk tuleb minimiseerida.

Tarkvara

Ülikoolisisesel digitaalsel infovahetusel kasutamisele võetav **tarkvara hakkab olulisel määral sõltuma planeeritavast dokumentide haldamise süsteemist.** See vajab teatud "poliitilisi" otsuseid - ressursid, seos olemasolevate infosüsteemi osade vahel jms. Siin on valida väga paljude võimaluste hulgast. Asi on võetud käesoleva aasta plaani ning sobivamat lähenemisviisi juba otsitakse. Kuna ka TTÜs on vastav projekt käivitatud, oleme vastastikku teineteise saavutustest huvitatud.

Arusaadavalt ei taha ülikool siinjuures sättida ennast sõltuvaks mingist kinnisest tarkvarasüsteemist, kus igasuguse uuenduse tegemine eeldab kalli tellimuse esitamist.

Kõikvõimalikes infovahetustes on tohutu arengusammu astunud veebil (WWW) baseeruvad arvutiplatvormidest sõltumatule (avatud) andmeedastusstandardile toetuvad vahendid, mille kasutamine on haridussüsteemidele tasuta (Netscape). On loomulik igati toetada vastavate tekstiredaktorite ning postiprogrammide üha laiemat kasutuselevõttu ka ülikoolisiseses infovahetuses.

Ka intranet ehk asutusesisene veeb rajaneb praktiliselt samal tarkvaral ning platvormidest sõltumatul infoedastus-viisil (HTML-standard ning Java programmeerimine). Veebi areng on olnud niivõrd määrav, et kaasaegsed tekstiredaktorid (Word, WordPerfect jt) juba võimaldavad algeliselt formeerida valmis dokumendist veebi dokumendi.

Informaatikanõukogu ülesandel
Peep Uba

Informaatikanõukogu tänased ettepanekud probleemide leevenduseks

1. Peame mõistlikuks hakata kasutama võimalikult palju veebipõhist tekstitöötlust ning edastust.

2. Kehtestada ülikooli sees MS Wordi dokumentide edastamisel soovituslikuks formaadiks MS Word 6.0/95.

3. Soovitada kasutada PDF-formaati nende dokumentide jaoks, mille puhul on oluline, et internetis olev dokument säilitaks täpselt ja muutumatuna paberile printimiseks mõeldud kujunduse.

4. Pöörata suuremat tähelepanu õpetusele ja arvutivõrgu kasutuskultuurile. Teha vajadusel eraldi koolituskursusi inimestele, kes produtseerivad dokumente.

5. Jätkuvalt soovitada allüksustesse palgata arvutialased nn tugiisikud ehk IT-spetsialistid. Korraldada tugiisikutele spetsiaalne koolitus.

Arvutikursused

Alates eelmise aasta sügisest on võimalik ka Eestis omandada arvutikasutaja oskustunnistust (AO, ingl k ECDL - *European Computer Driving Licence*), mis on kehtiv paljudes Euroopa riikides. Litsenseeritud eksamikeskusi on Eestis mitu, üks neist ka Tartu Ülikoolis. AO saamiseks on vaja sooritada seitsmest moodulist koosnev **eksam**, kus tuleb demonstreerida oskusi ja teadmisi **arvuti kasutamise baastõdedest, tekstitöötlusest, tabelarvutusest, internetist, graafikast ja andmebaasidest**, mis kõik kokku peaksid tagama küllalt hea ettekujutuse infotehnoloogia kasutamisest ja rollist meie igapäevases elus. Lisainformatsiooni AO kohta võite leida veebist aadressidel **http://www.ao.ee ja http://www.ise.ee .**

Arvutuskeskus ei võta vastu AO eksameid, küll aga oleme üle vaadanud pakutavate kursuste sisu ning viinud need kooskõlla AO tunnistuste nõudmistega. AK kursuste hulgast on võimalik leida igale AO moodulile vastavaid kursusi, samuti võib konsultatsiooni saamiseks alati pöörduda AK IT täiendkoolituse grupi töötajate poole.

Neile, kel huvi dokumentide ja õppematerjalide avaldamise võimaluste vastu veebis, oleme pakkumas ka kursusi, mis tutvustavad võimalusi dokumentide avaldamiseks HTML-formaadis. Samuti oleme loetellu lisanud lühikursuse, kus käsitluse alla tulevad arvutiviirused ja võitlus nendega.

Ühe uuendusena on nüüdsest võimalik **MS Word 97 edasijõudnute** kursust sooritada **kaugkoolituse teel**. See ei tähenda valmis õppematerjali põhjal iseseisvat õppimist, vaid õppiming toimub veebi-põhise õpikeskkonna abil pidevalt juhendajaga virtuaalselt kontaktis olles. Soovitan uuendustele altidel inimestel seda võimalust proovida. Kindlasti tähendab see iseseisva töö hulga suurenemist, kuid teisalt saate võimaluse õppida just siis ja seal, kui ja kus teile sobib. Kuivõrd nimetatud kursus tuleb alles esmasele katsetamisele, on võimalus sellel osaleda **tasuta**. Huvist palun teatada e-posti teel maret_m@ut.ee .

Kursused:

Algkursus +MS Word 97	18. - 27. jaan	kl 14.15 - 16
MS Excel 97 (algajaile)	25. - 29. jaan	kl 10.15 - 12
Internet (loengud I ja II rühm)	28., 29. jaan	kl 14.15 - 16
praktikumid (I rühm)	1. - 4. veebr	kl 10.15 - 12
praktikumid (I rühm)	1. - 4. veebr	kl 14.15 - 16
MS Excel 97 (edasijõudn)	8. - 11. veebr	kl 10.15 - 12
WWW lehekülgede tegemine (Adobe Pagemill 3.0 baasil)	8. - 12. veebr	kl 14.15 - 16
MS Access 97	15., 17., 19., 22., 23. veebr	kl 10.15 - 13
MS PowerPoint 97	16., 18., 25. veebr	kl 10.15 - 12
WWW lehekülgede tegemine (MS FrontPage 97 baasil)	19., 22., 23., 25., 26. veebr	kl 14.15 – 16
Algkursus +MS Word 97	1. - 5., 15.-17. märts	kl 10.15 – 12
MS Excel 97 (algajaile)	15. - 19. märts	kl 14.15 - 16
Adobe Acrobat	22. - 26. märts	kl 10.15 – 12
MS Excel 97 (edasijõudn)	29. märts - 1. aprill	kl 10.15 – 12
WWW-lehekülgede tegemine (Adobe Pagemill 3.0 baasil)	5. - 9. aprill	kl 14.15 - 16
MS Word 97 (edasijõudn)	12. - 15. aprill	kl 10.15 - 12
Viiruste tõrjumine	19., 20. aprill	kl 14.15 - 16
MS PowerPoint 97	21. - 23. aprill	kl 10.15 - 12

Arvutikursused toimuvad arvutuskeskuses J. Liivi 2, klassis 207, loengud sama maja aud 208. Kursuse hind ei muutu eelmise semestriga võrreldes ja on endiselt 15 krooni tund. Tasuda saab ülikooli siseraamatu korras (blanketid on AK valvelauas ja kantselei AK postkastis). Kursustele tuleb eelnevalt registreeruda ja seda saab teha tel 375 477 ja 375 444. Lisainfo kursuste toimumise ja sisu kohta leiate käesolevalt veebi lehekülgelt http://www.ut.ee/ak/kursused.html. Loetletud kursustele lisandub semestri jooksul kindlasti veel mõni, jälgige reklaami.



Allüksustel on võimalik tellida kursusi tervele **grupile** (8 inimest). Sel juhul paneme kava kokku vastavalt tellija soovile. Lisainfo tel 375 447 ja 251-38056 või e-posti teel aadressil maret_m@ut.ee .

Maret Meriste,
arvutuskeskus

Mis on TELSIpro?

Viimasel ajal on üha rohkem tähelepanu pööratud õppetöös veebi poolt pakutavate võimaluste ärakasutamiseks. Üht veebi-põhist õpikeskkonda – Lotus Learning Space'i tutvustati hiljuti arvutuskeskuse infopäeval. Üks selle kategooria õpikeskkondi on **Oulu Ülikoolis välja töötatud TELSIpro.**

See on suhteliselt lihtsa ülesehitusega õpikeskkond. Õppejõu poole pealt vaadatuna võimaldab keskkond luua hulga kasutajaid (õppijatel on oma tööpiirkond), keda saab guppidesse jagada. Õppejõud saab valmistada erinevat sorti õppematerjale ja juhendeid: on võimalik kasutada lihtsat tekstitoimetit, juurde liita erinevates formaatides valmis-dokumente või viiteid olemasolevatele veebi lehekülgedele. Kirjavahetust, info edastamist ja diskussioone saab arendada keskkonnast väljumata, õppejõul on võimalik luua erinevaid liste.

Koostöös TÜ Tehnoloogiakeskuse ja Oulu Ülikooliga on TELSIpro tõlgitud ka eesti keelde ning vastavalt kokkuleppele Oulu Ülikooliga on asjast huvitatud õppejõududel Tartu Ülikoolis võimalik seda keskkonda kohe kasutusele võtta.

21. jaanuaril kell 14.15 toimub arvutuskeskuse ruumis 208 TELSIpro tutvustus (vt UT 4. lk Acta Diurna).

Maret Meriste

Ärijuhtimise magistrite teine lend

Majandusteaduskonnas lõpetab sel aastal teine lend ärijuhtimise magistreid. Kutsemagistri kraadi asus avatud ülikoolis 1996. aasta sügisel taotlema 64 varasema kõrgharidusega praktikut. Neist jõudis minimaalse ajaga sooritada kõik vajalikud arvestused 25 õppijat, neile lisandub kolm kraaditaotlejat esimesest lennust. Lõpueksam on sooritatud juba kümnel õppijal. Jaanuaris sooritab lõpueksamit veel 18 õppijat. 12 kraaditaotlejat on esitanud magistriprojekti, mille kaitsmine toimub 22. ja 23. jaanuaril algusega kell 9 Nooruse 9 aud 201. Kraaditaotlejate hulka kuuluvad AS Klementi tegevdirektor Madis Võõras, AS Mainor direktor Toomas Saal, AS Eesti Telefon Teleteenused finantsdirektor Riina Kirber. Diplomite pidulik kätteandmine toimub majandusteaduskonna lõpuaktusel 18. juunil TÜ aulas.

1998. aasta septembris asus sama õppekava järgi õppima juba neljas rühm inimesi (71, neist 10 riigieelarvest finantseeritavatel kohtadel), kes soovivad saada tervikliku ülevaate majandusteaduse uusimatest rakenduslikest saavutustest ning üritada ka ise magistriprojektis mõni põnev ja oluline probleem ära lahendada. Paralleelselt magistriõppega kulgeb avatud ülikoolis ka ärijuhtimise diplomiõpe keskhariduse baasil, mille esimene lend lõpetab samuti selle aasta kevadel, ning üheaastane ärijuhtimise intensiivstuudium, mis on omandanud suure populaarsuse väikeettevõtjate hulgas.

TÜ majandusteaduskonna ärijuhtimise magistriõppe magistriprojektide kaitsmine

22. jaanuaril kaitsevad magistriprojekti (Nooruse 9 aud 201):

kl 9 **Toomas Saal** "Kontserni olemus ja arenguprobleemid Eestis" (juhendaja dots A. Reiljan, maj-knd A. Siimon);

kl 9.40 **Ants Kraus** "Suhtarvud ja nende kasutamine ettevõtte analüüsimisel" (juhendaja prof V. Raudsepp, oponent T. Haldma);

kl 10.20 **Margus Kull** "Ehitusettevõtte sisene aruandlus- ja planeerimissüsteem ja selle täiustamine" (juhendaja dots T. Haldma, oponent maj-knd V. Järve);

kl 11.20 **Armin Laidre** "Hinnakujundus kasumi maksimeerimisele suunatud kaubandusettevõttes" Juhendaja dots H. Kaldaru, oponent maj-knd M.Miljan);

kl 12 **Margus Zuravljov** "Teenuste marketingi kompleks personaalpanganduses" (juhendaja prof M. Miljan füüsmat-knd N.Roose);

kl 12.40 **Tiit Raud** "Controlling ettevõtte juhtimissüsteemis" (juhendaja dots T. Haldma, oponent mag M.Rebane);

23. jaanuaril kaitsevad magistriprojekti (Nooruse 9 aud 201):

kl 9 **Aare Järvelaid** "Saksa farmaatsiafirma Hexal AG sisenemine Eesti turule" (juhendaja dots U. Varblane, oponent maj-knd Ü.Tartu);

kl 9.40 **Raivo Toomiste** "Uuele turule sisenemine uue tootega, Squash'i juhtum" (juhendaja prof M. Miljan, oponent füüs-mat-knd N.Roose);

kl 10.20 **Riina Kirber** "Telekommunikatsioonituru liberaliseerimise probleemid Eestis" (juhendaja dots U. Varblane, oponent maj-knd Ü.Tartu);

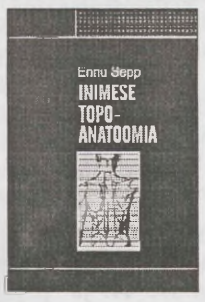
kl 11.20 **Raili Peet** "Teenindajate hindamisest AS Eesti Telefoni näitel" (juhendaja dots K. Türk, oponent maj-knd A.Reiljan);

kl 12 **Madis Võõras** "Äriprotsessi optimeerimine rõivatootmises (AS Klementi näitel)" (juhendaja prof J. Reiljan; oponent Ü.Tartu);

kl 12.40 **Anne Rohtung** "Ettevõtte sisearvestuse täiustamine postiasutustes" (juhendaja dots T. Haldma, oponent magister K.Lääts).

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Ennu Sepp
Inimese topoanatoomia



Käesolev väljaanne on koostatud inimese topograafilise anatoomia omandamiseks üliõpilastele, täiendõppeks arstidele ja residentuuris õppijatele.

Jaanuar 1999, 246 lk.

Elle Elberg
Naha mädapõletikud



Käesolev väljaanne annab lühiülevaate mädapõletike esinemisest, patogeneesist, kliinilistest muutustest, diagnostika ja ravi printsiipidest.

Jaanuar 1999, 48 lk.

Vello Järve
Finantsarvestus I



Raamatus antakse ülevaade arvestuse tekke- ja arenguloost, erinevatest rahvuslikest ja rahvusvahelistest rõhuasetustest arvestuse korraldamisel, ettevõtte majandustegevuse ja arvestuse sümbioosist, ettevõttearvestuse struktuurist, finantsarvestuse olemusest, ülesannetest ja rollist selles protsessis. Raamat sisaldab ka finantsarvestuse mõistete seletusi.

Jaanuar 1999, 248 lk.

Tähelepanu
Eesti Ajakirjanike Liidu liikmed, kes töötavad või õpivad ülikoolis!

Esmaspäeval, 18. jaanuaril kl 13 on ajakirjanduse osakonnas (ph 132) 5. veebruaril toimuva EAL-i kongressi delegaatide valimine.

acta diurna

Tartu Ülikooli telefoninumbrid algavad nüüd numbritega 374, 375, või 376. Varem kasutusel olnud esimesed numbrid 465 enam ei kehti. Ülikooli sisenumbrid on endiselt neljakohalised nt tel 5683. Infotelefon on 375 100, infosekretär Urve Nahkur.

- **14.-17. jaanuarini** korraldavad Tallinna Pedagoogikaülikooli vene kirjanduse õppetool ja Tartu Ülikooli vene kirjanduse õppetool **konverentsi "Metropol ja diasporaa: V. Nabokovi looming"**. Konverents toimub 14.-16. jaanuarini Tallinnas ja 17. jaanuaril Tartus kell 12 nõukogu saalis.
- **15. jaanuaril** kl 16 algab ajaloo muuseumi valges **saalis Friedrich Robert Faehlmanni 200. sünniaastapäevale** ja **Ilo Käbini raamatu "Eesti ajalugu arsti pilgu läbi"** esitlusele pühendatud **pidulik koosolek**. Ettekannetega astuvad üles prof *emer* Akivo Lenzner, prof Lembit Allikmets, Vaino Vahing ja prof Ain-Elmar Kaasik.
- 19. jaanuaril kl 14 **TÜ valitsuse istung.** Päevakorras: TÜ palgaeeskirja projekt, TÜ Robert Schumani prantsuse uuringute keskuse asutamise projekt, TÜ Raamatupoe asutamise otsuse ja põhikirja projekt, TÜ Kirjastuse asutamise otsuse ja põhikirja projekt jt küsimused.
- 21. jaanuaril kell 14.15 toimub TÜ Tehnoloogiakeskuse ettevõtmisel arvutuskeskuse ruumis 208 **TELSIpro tutvustus**. Kõne alla tulevad TELSIpro üldised võimalused nii õppejõu kui ka õppija poolt vaadatuna. Lisaks tutvustatakse TELSIpro abil Tehnoloogiakeskuse ja Keelekeskuse koostöös kavandatud ja läbiviidud eesti keele kursust vene keelt kõnelejatele. Tutvustuspäeva järgselt on võimalik kokku leppida ka lühikoolituse korraldamisest kõigile neile õppejõududele, kel huvi TELSIprod edaspidi mingil viisil oma õpetuses rakendada.
- **21. jaanuaril** kell 18 toimub **akadeemiline loeng Türi kolledžis – prof Jaan Elken** "Eesti maal 1990. aastatel – ajastu väljakutse".
- **22. jaanuaril** kell 11 algab raamatukogu konverentsisaalis **Friedrich Puksoo päev**.

info

väitekiri

18. jaanuaril kell 11.15 kaitseb Vanemuise tn 46 aud 246 **Andres Marandi magistritööd** "Maapinnalähedase põhjavee keemilise koostise kujunemine militaarreostuse tingimustes Pakri poolsaare näitel". Oponent prof Ülo Mander.

21. jaanuaril kell 10.15 kaitseb Lai tn 40 aud 207 **Taavi Tuulik magistritööd** "Hiiumaa käpalised - levik, arvukus ja ohustatus". Oponent biol-kand Vilma Kuusk.

21. jaanuaril kell 11.30 kaitseb Lai tn 40 aud 207 **Katrin Heinsoo doktoritööd** "Cuticular and stomatal antichamber conductance to water vapour diffusion in Picea abies (L.) Karst.". Oponent biol-dr Heino Moldau.

22. jaanuaril kell 12 kaitseb ph 139 **Erika-Oksana Haag magistritööd** "Põhjussidendite funktsioonid tänapäeva vene keeles" (eriala vene keel). Oponendid fil-kand, dots J.-K. Kostandi ja fil-dr, prof M. Šeljakin.

22. jaanuaril kell 12 kaitseb ph 139 **Natalja Burdakova magistritööd** "Kalastamisalane leksika Peipsi-äärsetes vene murretes" (eriala: vene keel). Oponendid fil-kand dots O. Rovnova (Moskva) ja fil-kand H. Heiter.

22. jaanuaril kell 12.15 kaitseb Riia 23-218 **MSc teese Eve Vedler** "Pseudomonas putida 2,4-diklorofenoksüaatsetaadi lagundamist tagava plasmiidi pEST4011 tfdCB operoni ekspressioon ja regulatsioon LüsR-tüüpi transkriptsiooni aktivaatori TfdR poolt". Juhendaja dots Andres Mäe, oponent dots Maia Kivisaar.

venia legendi

Erizooloogia professori kohale kandideerijate avalik loeng (venia legendi) toimub Vanemuise 46 aud 246:

20. jaanuaril kl 14.15 - **Toomas Tammaru** "Milleks on loomi vaja tunda? Näiteid teadusest" ja 21. jaanuaril kl 14.15 - **Alar Karis** "Geenid, morfoloogia ja areng".

kursus

8. veebruaril algab ülikooli magistrantidele ja doktorantidele kursus **"Statistiliste mudelite analüüs"** (MTMS.01.006, 3 ap).

Kursusel tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid (üldised lineaarsed mudelid, regressioonanalüüsi, dispersioonanalüüsi, faktoranalüüsi mudelid) ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algtase. Kursuse kestus 3 kuud (1 loeng ja 1 praktikum nädalas, kokku 12 loengut ja 12 praktikumi arvutiklassis, á 2 tundi). Arvutiklassi kohtade arv on piiratud. Kursusele registreeritakse ainult neid, kes soovivad kursuse lõpetada kevadel eksami või arvestusega. Praktikumidesse võetakse ainult eelnevalt registreeritud isikuid.

Registreerimine ja info kuni **5. veebruarini** tel 375 496 Ene Käärik. E-mail enek@ut.ee.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Inglise-eesti-vene keemia sõnaraamat

Uus sõnaraamat sisaldab umbes 9000 ingliskeelset terminit ja ligi 2400 lühendit koos eesti ja vene vastetega. Käesolev keemiasõnaraamat erineb varasemaist peamiselt mõistevaliku poolest. Valdavalt on sisse võetud keemiaalast tegevust - toiminguid, protsesse ja meetodeid puudutavaid oskussõnu. Keemiliste ühendite nimetusi on sõnaraamatus suhteliselt vähe, eelistatud on ainete/toodete triviaal- või kaubanimetusi, mida läheb tarvis kaubanduseeskirjade koostajail, patenditöötajail jne. Mõistagi on sõnaraamat kasulik töövahend ka keemiatudengitele ja -õppejõududele.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-18, L 10-16.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "TÜ peahoone - akadeemilise hariduse sümbol"; Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kuns-ti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18. - 19. saj puugravüüridel ja kapten Krusenšterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse.**

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. **Näitus:** "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM/

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Lai 40

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: Inspireeritud Mickiewiczist. Reproduktsioonide näitus A. B. Mickiewiczi 200. sünniaastapäevaks; Rahvusteadused Eestis 1988-1998; TÜ külalisprofessori Ekkehard Pabschi reisielamused akvarellis; Astrid Rammo - Saare guašid ja akvarellid; Peter Tökey tempera -ja serigraafianäitus (kohviku fuajees).

Uus näitus!

Miniraamatunäitus "Kolm viimast eluaastat Revali esmatrükkali Christofer Reusner vanema elus".

TÜ raamatukogule saabunud jõulu- ja uusaastatervituskaartide näitus.

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

AUDITOORIUM

R 15. jaan "Grazy Friday"
Extra - soenguvõistlus.
Valmistaette, auhinnad
Alates kl 21 pääse 25 kr.
L 16. jaan "Cover - Hitparade"
DJ Sven Sumberg
Alates kl 21 pääse 30 kr
P 17. jaan DJ T: TRAX
Alates kl 21 pääse 25 kr.
E 18. jaan DJ Kristjan Veedler. Tasuta
T 19. jaan Saku Spurt
Välkviktoriin, võistlused "Saku" auhindadele
DJ Madis Sütt
NB! Välkpiljard kõigile kl 19
Al kl 21 pääse 25 kr.
K 20. jaan Vahelduseks Eestimaist
DJ T. TRAX
Alates kl 21 pääse 25 kr.
N 21. jaan 80-90ndate Hitivalimik
DJ "Vana kala" Sven Sumberg
Alates kl 21 pääse 25 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
Peatoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Reno Hekkonens
Tel 375 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 27 375 440
Trükk: O/Ü Greif
Tellimise nr. 1326
Tiraaz 700. UT ilmub reedeti

Poolaasta **tellimishind** (postiga) 100.-
ülikooli pensionärid 50.-

Reklaamihind
2., 3. ja 4. lk:
1/1 (268x372 mm) 5000.-
1/2 (194x268 mm) 2700.-
1/4 (131x194 mm) 1500.-
1/8 (92x131 mm) 800.-
1/12 (92x64 mm) 500.-
1/24 (44x64 mm) 250.-

Esilehekülje reklaam
1/1 (ei müüda)
1/2 (194x268 mm) 3700.-
1/4 (131x194 mm) 2200.-
1/8 (92x131 mm) 1400.-
1/12 (92x64 mm) 800.-
1/24 (44x63 mm) 400.-

Esiküljel ainult ülikoolile eriti sobilik reklaam.
Kujundus 20% tellitava pinna summast.

Foto ja/või **logo** kasutamine 50.-
Korduvreklaam 10% odavam, alates 3. korrast 20% odavam

Kuulutused (ost, müük, tutvus, kaastunne, õnnitlus jmt):
Ühe rea hind 5.-
Raam kuulutuse ümber 20.-

Reklaamtekst:
Ühe rea hind 10.-

Logo ja/või foto kasutamine 50.-

Üliõpilastele ja ülikooli töötajatele erakuulutused ja reklaam 20% odavam.
Väljaspool ülikooli asuvate haridusasutuste (koolid, haridusosakonnad, lastekodud jmt, v.a. era- ja kommertsasutused) kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

Nr. 3 (1957)

Reede,
22. jaanuar
1999

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR



Ülikooli raamatukogu hiilgus ja viletsus

Toomas Liivamägi: "Seitsme miljoni kulutamine ei ole meie jaoks eriline probleem"

Raamatukogu lootis kapitaalremondiks saada riigieelarvest kaks miljonit krooni, seoses Eesti Telekomi erastamisega anti aga kolm ja pool korda rohkem. Seitse miljonit krooni ei ole just pisike summa, aga raamatukogule ei jätku sellest ikkagi. Asedirektor Toomas Liivamäe sõnul on raamatukogu esmane vajadus vähemalt kaks korda suurem.

Raamatukogu kolmehektarilise põrandapõllu vaipkate on kulunud, katkine, jalg komistab aukudesse. Igapäevakülastaja on sellega harjunud - raamatukogu on just niisugune nagu ta on. Asedirektor Toomas Liivamäe sõnul kaebavad mõned lugejad õigustatult, et nad ei suuda niisuguse põrandakattega lugemissaalides enam olla. "Mistra on ligi 20 aastat vana ja laguneb nii füüsiliselt kui keemiliselt. Igal juhul on see, mis sealt lendub, vähegi allergilisemale inimese üsna ebamugav," selgitas ta.

Vastupidav vene tehnika

Raamatukogus on palju seda, mis kasutusel hoone valmimisest peale. Mõned asjad on ka vastupidavad olnud, nagu näiteks lauad. Toole parandatakse pidevalt, uute ostmine läheb ikka veel kallimaks kui vanade parandamine.

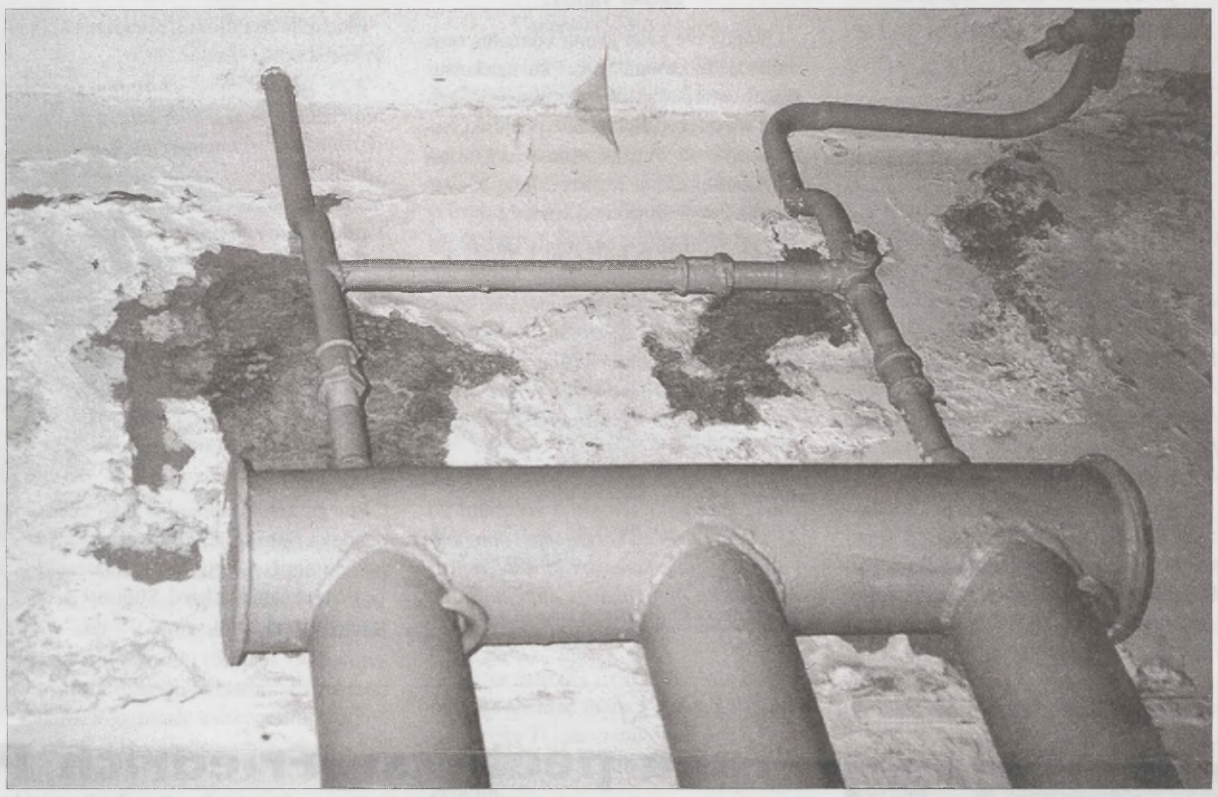
Korralikult töötavad veel näiteks veneaegsed raamatuliftid, pneumaatiline postisüsteem lugejate nõudesedelite fondidesse saatmiseks ja veel nii mõnigi majaga üheealine asi või tehniline lahendus. See on võimalikuks saanud tänu pidevale hooldusele ja säästlikule ümberkäimisele. Kõige väärtuslikumaks peab asedirektor raamatute kõrval aga personali alates raamatukoguhoidjatest kuni konditsioneere hooldavate töömeesteni.

"Riiulitest vajab väljavahetamist umbes 10 protsenti, kui neid remondi ajal korra edasi-tagasi tõsta," ütles asedirektor. Aga nihutada neid aeg-ajalt tuleb ja ka remonti ei saa teha kõikides ruumides korraga, vaid jätkhaaval. "Maja ei saa suvelgi kinni panna. Ka kõige vaiksemal suvepäeval on siin 50 - 100 inimest, kes on raamatukogus töötamise just suvele kui oma ainukesele vabale või väiksema koormusega ajale planeerinud."

Nagu suur kaubamaja

"Me oleme nagu üks suur kaubamaja, kus tavaliselt käib päevas 2000 - 2500 inimest," rääkis Toomas Liivamägi. Ülikooli raamatukogu külastus on üks Eesti teadusraamatukogude odavamaid: kui ülikooli raamatukogus on ühe külastuse keskmine hind on 29 krooni, siis Rahvusraamatukogule maksis lugeja külastus 87 krooni ja Akadeemilises Raamatukogule (end Teaduste Akadeemia raamatukogu) üle 300 krooni.

Põrandad, seinad, laed, mööbel ja muu sisustus on jupiti (raamatukogu eelarve summadest) uuendust saanud. Eraldi suuremad summad on olnud konverentsisaali vajumise kindlustamiseks ja remondiks, katuse ja katuseakende väljavahetamiseks, samuti mõnede fuajeede remondiks. "Enamik



■ **Raamatukogu nurgatagustes avanev pilt meenutab lammutamisele mineva maja keldrit. Torustiku seisukord on viinud selleni, et kohati krohv lausa kobrutab.**

nendest töödest on olnud n-ö vältimatu vajadus ja nende edasilükkamisel oleks tagajärgede likvideerimine olnud suurusjärgu võrra kallim."

Õppelugemissaali tagumisse otsa rajatakse koos keeltekeskusega keeleõppeklass ja individuaalsed töökohad, mille sisustuse ostmise eest hoolitseb üks Jaapani riiklik kultuurifond. See võimaldab töötingimusi parandada ka ülikooli raamatukogu fonoteegil, mille muusikakogu on üks suuremaid Eestis.

Ventilaatorid ripuvad õhus

"Seitsme miljoni kulutamine ei ole eriline probleem, meie esmane vajadus on vähemalt kaks korda suurem," kõneles Toomas Liivamägi raamatukogu tehnilisi seadmeid näidates.

Kõige suuremaks mureks on alumiste hoidlate seinte hüdroisolatsioon ning konditsioneeri- ja ventilatsioonisüsteem. Mõlemal juhul selgub tööde maht ja tegelik maksumus alles pärast täpsemaid uuringuid. Tohutute konditsioneeride all oleva betoonpõranda alt on vibratsioon ja sademeterohke suve vesi pinnase osaliselt minema viinud. Välisseina ja ventilaatorite vahel on 30 m pikkune ja 10 m kõrgune kitsas ruum, kust õhku võetakse. Selle ruumi sisesein ei ole ehitatud mitte vundamendi, vaid betoonpõranda peale. Ventilaatorite ja seina erinev vajumine on tekitanud mitmesse kohta päris suuri vahesid.

"Ega ma just arg ole, aga ohutunne tekkis küll. Julgesin sinna vaatama minna alles ventilaatoreid hooldavate meeste järel, kes on nendega siin koos elanud ja töötanud ning tunnetavad neid," ütles asedirektor.

Ei olnud toimetusegi rahvas arg ja ronis ka tühimikku vaatama. Siin all, raamatukogu põhjas vastu Vanemuise tänavat asub tõeline tehas. Ventilaatorid mürisevad, värisevad, iseenda häält ei ole kuulda. Nad on suured, rohmakad, koledad. Samas kõrval on väike kaasaegne soojusvaheti, mis majale sooja vee tagab. See võtab ka hoopis vähem ruumi.

Üks kolmest ventilaatoreid, konditsioneere ja jahutusseadmeid hooldavast mehest Elmar Raig, kelle ametinimetus on külmutusseadme masinist ja kes maja valmimisest peale seal töötanud, selgitab, et kõik need seadmed ehitati hoonesse sisse. Kui hiljem oli vaja midagi juurde tuua, tuli sein maha lõhkuda. Ja algusest peale pidi ise juures passima, et umbkeelsed töölised midagi valesti ei teeks. Masinistid ise on neid ventilaatoreid toestanud ja hädapärast remonti teinud.

Purskkaev ei olegi purskkaev

Teine suurem probleem on hoidla seinte hüdroisolatsioon, mis peaks peaks väljast tuleva niiskuse raamatute juurest eemale hoidma. Aga ei hoia ning omaa- -se ehitustehnoloogia ja tööde kvaliteedi tõttu on raamatute kahjustumise oht väga suur. Kõige alumises hoidlas 8 meetri sügavuses on mitmes kohas krohv seintelt maas, kohati see lausa kobrutab.

Hoidlate all on kolm maa-alust korrust. Seinte kõrvalt tuleks vundamendini lahti kaevata üle 8 meetri pinnast, katta seinad uue hüdroisolatsiooniga ja augud jälle kinni ajada. On muidugi ka lahtikaevamist mittenõudvaid kaasaegsemaid tehnoloogiaid.

"Koos selle tööga oleks igati mõistlik ka fassaad korda teha - valgustus, haljastus, jalgrattaparklad, purskkaev," arvas Toomas Liivamägi. Muide, purskkaev ei ole maja ees ilu pärast, vaid ehitatud hoopis konditsioneerides ringleva vee jahutamiseks ja tema tehnoloogiline nimetus on pritsbassein."

Vihmasadu raamatukogus

Kuigi katuse peale on palju raha kulutatud ja viissada uut laeakent paigaldatud, komistab ikka keegi lugemissaalides või koridorides mõne vett koguva nõu või kasti otsa. "Läbi ei lase mitte katus, vaid torud, mis peaksid katuselt vihmavee ära viima. Torud ei jõua vihmavett nii palju lihtsalt ära viia ja tilguvad - torustik tuleb paljudes kohtades välja vahetada.

Uuendamist vajavad Toomas Liivamägi sõnul tegelikult kõik kommunikatsioonid, ka elektri- ja valvesignalisatsioonisüsteem, lõplikult tuleks välja arendada arvutivõrk – nii, et internetiühendus jõuaks lugemissaalidesse ja individuaalkabiinidesse. Komplekssset remonti jõuab majas vaid mõnes kohas teha. Asedirektori sõnul võiksid kõik need tööd kokku maksta üle 15 miljoni krooni.



■ **Toomas Liivamägi: "Komplekssset remonti jõuab majas vaid mõnes kohas teha. Kõik need tööd kokku maksaksid üle 15 miljoni krooni."**

Varje Sootak
Reno Hekkonensi fotod

LÜHIDALT

Ülikooli leht muutub

Möödunud nädalal ülikooli liikmete hulgas läbi viidud küsitlus näitas, et ülikooli ajaleht "Universitas Tartuensis" ei õigusta lugejate ootusi. "Nagu vana rajoonileht viisteist aastat tagasi," leiti ühes tagastatud vastusteankeedis.

Tõstmaks ülikooli lehe loetavust ja renomeed, võttis vastloodud ajalehe kolleegium käesoleval esmaspäeval toimunud koosolekul vastu UT uue kontseptsiooni.

Lähtudes viimastel aastatel toimunud muutustest ülikooli infolevis, väheneb ajalehes nn tarbeinfo osakaal ja suureneb ajakirjandusliku materjali hulk.

Samuti muutub ajalehe välimus. Koostöös Roosmarii Kurvitsa ja Tiit Hennostega valmib märtsi alguses "Universitas Tartuensise" uus makett, mis peaks ajalehe väljanägemist oluliselt kaasajastama.

Kavas on muuta "Universitas Tartuensis" lähitulevikus tasuta ajaleheks ja parandada ajalehe levisüsteemi.

loe ka lk 4

Ülikooli siseinfo sai eraldi listi

Sellel nädalal seati sisse uus infolist ehk meililoend *ut-sise@ut.ee*, mille kaudu levitatav info on mõeldud pruukimiseks vaid ülikooliga seotud inimestele.

Uues infolistis hakkavad levima lisaks nädala eelinfole ka personaliosakonna teated, rektori ja prorektorite korraldused ning teised ametlikud teated. Uues siseinfo listis levitatakse jooksvaid teateid laiemat huvi pakkuvate sündmuste, kursuste ja loengute kohta, infot teenustest ja ostu-müügi pakkumistest ülikooli sees.

Juba mitu aastat toiminud infolistist *ut.info@ut.ee* leiab edaspidi infot, mida ülikool ajakirjandusele ja laiemale avalikkusele edastab.

Uue infolistiga liitumiseks tuleb avada oma isiklik elektronkirjade postkast ja saata aadressil `Majordomo@lists.ut.ee` elektronkiri, mille sisuks:

```
subscribe ut-sise
```

ja pärast tühikut oma e-maili aadress. Listi registreeritud kasutajad saavad postitada teate ilma vahetalitajata otse listi aadressil *ut-sise@ut.ee*.

Täna peetakse Friedrich Puksoo päeva

Täna, 22. jaanuaril kell 11 toimub Tartu Ülikooli Raamatukogu konverentsisaalis traditsiooniline Friedrich Puksoo päev.

Ürituse käigus antakse välja ka F. Puksoo auhind parima raamatuteaduse, raamatukogunduse või bibliograafia alase töö eest. Sellel aastal kandideerib auhinnale kokku ligi 20 tööd.

loe lk 2

LÜHIDALT

Läänemaa stipid jagatud

Esmaspäeval valis Lääne Maakonna Stipendiumi komisjon välja esimesed kaks stipendiumi saajat.

Komisjon otsustas stipendiumid anda filosoofiateaduskonna filosoofia eriala magistrandile Marek Voldile ja majandusteaduskonna rahvamajanduse eriala üliõpilasele Tea Danilovile. 5000–kroonised stipendiumid antakse pidulikult üle 12. veebruaril Haapsalus.

Kokku laekus konkursile 9 taotlust: 8 stipendiumitaotlust ja 1 preemiataotlus. Vastavalt statuudile võttis komisjon stipendiaatide valikul aluseks eeskätt õppeja teadustöö tulemused.

Lääne Maakonna Stipendiumi asutasid k.a. aprillis Lääne Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus ja Läänemaa Omavalitsuste Liit. Hiljem on stipendiumikapitali täiendanud nii eraisikuid kui ettevõtteid.

"Lääne Maakonna Stipendium on väga hea näide omavalitsusasutuste, eraisikute ja ettevõtete koostööst hariduse edendamise nimel," kommenteeris Tartu Ülikooli Sihtasutuse juhatuse liige Margus Ots ja avaldas lootust, et Läänemaa algatus leiab järgimist ka teiste maakondade poolt.

UT

Ajaloolastel oma *list*

Nädalapäevad tagasi loodi ajaloolaste list aadressiga *ut-ajalugu@lists.ut.ee*, mis on mõeldud nii ajaloolastest kui mitteajaloolastest õppejõududele ja tudengitele info- ja mõttevahetuse paigaks. 20. jaanuari seisuga oli listil juba 87 liiget.

UT

Ülikooli põhikiri muutub

Seoses kavatsusega ülikooli põhikirja muuta, on rektori korraldusega 12.01.99 moodustatud komisjon muudatusettepanekute väljatöötamiseks. Ülikooli jurist Aliis Liin ootab ettepanekuid põhikirja muutmiseks aadressil aliin@admin.ut.ee kuni 29. jaanuarini k.a. Info tel 375 664.

UT

Avatakse Balti Kaitsekolledž

25. veebruaril avatakse Tartus Balti Kaitsekolledži hoone. Ürituse puhul külastab Tartut esinduslik rahvusvaheline kõrgemate sõjaväelaste delegatsioon.

Pidulikust sündmusest võtavad osa Balti Kaitsekolledži (BALTDEFCOL) projektis osalevate riikide kaitseministeeriumite esindajad, välisriikide suursaadikud, Eesti Vabariigi kõrged riigiametnikud ja Balti Kaitsekolledži ülem, Taani armee brigaadikindral Michael Clemmesen.

Kokku osaleb Balti Kaitsekolledži projektis 13 maad, lisaks Baltimaadele ka Põhjamaad, Saksamaa, Ameerika Ühendriigid, Suurbritannia, Poola, Šveits ja Holland.

KM, UT



AIN PROTSIN/POSTIMEES

Õppimine käib sügisest natuke teistmoodi



■ **TÜ õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson.**

Kommentaare augustis kehtima hakkavale õppekorralduseeskirjale

Vastavalt TÜ nõukogu otsusele hakkavad 30. augustist k.a kehtima õppekorralduseeskirja muudatused ja täiendused. UT alustas olulisemate muudatuste tutvustamisega möödunud lehes, kus õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson kommenteeris vabanenud üliõpilaskohtade täitmist. Meenutame, et uue korra järgi hakatakse edaspidi vabanenud kohti täitma konkursi korras ja kuna kohale kandideerijaid võib olla rohkem kui kohti, siis ei pruugi üliõpilase nimekirja tagasisaamine olla enam nii lihtne kui seni.

Järgnevalt tutvustab õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson õppekorralduseeskirja muudatusi, mis määratlevad õppetöö planeerimist ja eksamitega seonduvat.

Õpingukava tuleb esitada juba eelmise semestri lõpus

§ 31. *Üliõpilane registreerib end valitud ainetes vastavas õppetoolis ja esitab semestri õpingukava eelmise semestri lõpuks, 1. aasta üliõpilane hiljemalt kahe nädala jooksul pärast sügissemestri algust.*

Praeguse korra järgi tuleb õpingukava esitada hiljemalt kahe nädala jooksul pärast semestri algust. Uue sõnastuse kohaselt peavad teaduskonnad alustama järgmise õppeaasta õppekavade planeerimist varakult kevadsemestril. Et üliõpilane saaks teha oma ainevalikud ja uue õppeaasta individuaalset õpingukava kokku panna, peavad tunniplaanid ja ainete ajakavad olema teaduskondadel valmis enne kevadsemestri lõppu.

Millal ja kuidas saab ainekursust ümber valida?

Üliõpilasele peab jääma võimalus oma valikuid ümber muuta juhul, kui ainekursus osutub tema jaoks ebahuvitavaks, ülejõukäivaks või on muud loobumise põhjused. Samuti on jäetud võimalus semestri jooksul lisa registreerimiseks ja registreerimise tühistamiseks. Need võimalused sätestab:

§ 31' Üliõpilasel on õigus ainele registreerimine tühistada enne, kui on toimunud 20% auditoorset õppetööd. Ainele registreerimise tühistamisel on üliõpilasel õigus registreeruda teisele ainele kokkuleppel õppejõuga enne 20% auditoorse õppetöö toimumist vastavas õppeaines.

Kui üliõpilane on registreerunud õppeainete kuulajaks semestris vähemalt 20 AP ulatuses, on tal kokkuleppel õppejõuga õigus sama semestri jooksul registreeruda ka õpingukavas mittemärgitud ainete kuulajaks.

Juhul, kui õppeaine kantakse õppeaineregistrisse hiljem kui 1 kuu enne vastava semestri õpingukava esitamise lõpptähtaega, toimub õppeaine kuulajaks registreerimine kuni 20 % auditoorse õppetöö läbimiseni ning üliõpilasel on õigus õppeainele registreerimine tühistada enne 40% auditoorse õppetöö toimumist.

Õppeprodekaanil on kooskõlastatult üliõpilasnõustajaga õigus tühistada õppeaine kuulajaks registreerimine või lubada hilisemat registreerimist, kui üldsätete kohast registreerimist või selle tühistamist takistasid mõjuvad põhjused.

Oluline täiendus üliõpilastele on:

§ 32'. Õppetöö alustamisel annab õppejõud üliõpilasele aineprogrammi ja selle läbimise konkreetse ajakava.

Eksamite vahele peab jääma vähemalt kaks päeva

Eksamite peatükis on muudatus üliõpilasele soodsas suunas:

§ 71. Iga üliõpilase sooritatavate eksamite vahele peab jääma vähemalt 2 päeva, õppeainetel mahuga üle 4 ainepunkti vähemalt 3 päeva. Juhul kui eksamite vaheline aeg on väiksem, on üliõpilasel õigus taotleda uue eksamiaja määramist.

Kui eksamipäevad langevad kokku, siis on üliõpilastel edaspidi õigus ühele eksamile mitte ilmuda. See regulatsioon tagab eksami tegemise võimaluse teisel ajal.

§ 73. Pärast kolmekordset ühe ja sama õppeaine eksami või arvestuse negatiivsele hindele sooritamist üliõpilane eksmatrikuleeritakse.

Praegu kehtiv versioon lisab veel kitsendava sätte selle kohta, et reimmatrikuleerimisel on õigus sooritada samas õppeaines eksam üks kord. Sügisest see piirang enam ei kehti.

Kas akadeemilise puhkuse ajal võib eksameid teha?

Üliõpilaste sõnul on akadeemilisele puhkusele minek sageli ainuke võimalus oma eriala õppekavaga maha saada, kuna vastasel korral on raskusi nominaalaja piires ainepunktide kokkusaamisega. Loomulikult pole selline olukord normaalne, sest õppekava peaks olema koostatud siiski selliselt, et selle täitmine oleks võimalik nominaalaja piires. Seda, kas üliõpilane võib ennast koormata õppega või mitte, otsustab arst. Nõukogu otsustas järgmiselt:

Akadeemilise puhkuse ajal (v.a tervislikel põhjustel akadeemilisel puhkusel olijatel) on lubatud sooritada arvestusi ja eksameid.

Magistri- ja doktoriõppe osas on uude õppekorralduseeskirja sisse kirjutatud nõue:

§ 45'. Magistrantide ja doktorantide õpingukava täitmist hindab (atesteerib) dekaani korraldusega moodustatud atestatsioonikomisjon iga semestri kahe esimese õppenädala jooksul.

Vabakuulajaid enam ei ole

Peatükk 3.7 Õpe tasulise teenusena andis võimaluse võtta õppijate nimekirja vastu ka vabakuulajaid. Järgmisest sügissemestrist on vabakuulajate vastuvõtu võimalus välja jäänud, arvestades ülikooliseaduse parandusseadusega, kus tõenäoliselt sätestatakse üliõpilaste staatuses olevatena kõik tasemeõppes õppijad.

Lõpetuseks tahan rõhutada, et õppekorralduseeskirja hea tundmine annab üliõpilasele võimaluse seista paremini oma õiguste eest.

Täna peetakse Friedrich Puksoo päeva



■ **Raamatuteaduste korüfee Friedrich Puksoo (1890 - 1969) istumas oma kabinetis ca 1932. aastal.**

TÜ RAAMATUKOGU

Tartu Ülikooli raamatukogu ja ERÜ vanaraamatu toimkond kutsuvad osa võtma Friedrich Puksoo päevast täna, 22. jaanuaril kell 11 raamatukogu konverentsisaalis. Seekordsel Puksoo päeval on vaatluse all raamat ja raamatulugu Eestis 16.–18. sajandil.

1990. aastal tähistas Eesti raamatukoguüldsus laialdaselt raamatuteadlase ja ülikooli raamatukogu direktori Friedrich Puksoo (1890–1969) 100. sünniaastapäeva. Selle käigus sündis kaks uut algatust: Eesti Raamatuühing otsustas igal aastal välja anda F. Puksoo auhinna parima raamatuteaduse, raamatukogunduse või bibliograafia alase töö eest ja Tartu Ülikooli raamatukogu otsustas hakata igal aastal tähistama F. Puksoo sünnipäeva 23. jaanuarit teaduskonverentsiga. Need kaks algatust said õnnelikult kokku ja on raamatu- ning raamatukogusõprade jaoks omandanud kindla koha. Iga aasta 23. jaanuaril (tänavu küll n-ö sünnipäeva "eelõhtul" 22. jaanuaril) toimub raamatukogus Puksoo päev, kus antakse üle järjekordne Puksoo auhind eelmise aasta parimale tööle. Puksoo auhinnale kandideerib ligi 20 raamatuteaduslikku ja bibliograafia-alast tööd.

Nüüdseks on Puksoo päeval juba 9-aastane ja Puksoo auhinnal 10-aastane traditsioon.

Nagu elus ikka, on siingi toimunud muutused: raamatuühingu asemel annavad auhinda välja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing ja Tartu Ülikooli raamatukogu, päeva ennast aitavad sisustada kolleegid paljudest teistest raamatukogudest.

Puksoo päevade temaatika on ammendamatu, sest oli ju Puksoo ise raamatu ja raamatukogunduse küsimustes "mees nagu orkester". Ta oli esimene, kelle uurimustest ja algatustest on jäänud jälg nii eesti raamatukogunduse teooriasse kui ka praktikasse. Puksoo huviorbiiti kuulus raamatu, eriti eesti raamatu ajalugu, trükikunsti areng, kirjastamine, raamatukaubandus, raamatukogude koostöövõimalused, bibliograafia, sh rahvusbibliograafia koostamine, raamatukogunduse ja bibliograafia õpetamine ülikoolis. Neid teemasid ja nende tänapäevaseid edasiarendusi on Puksoo päevad jõudumööda kajastada proovinud. Teistest rohkem on võib-olla tähelepanu pööratud eesti vanemale raamatule.

Urve Tõnnov,
raamatukogu teadusosakonna juhataja

Kolmas Akademica tulekul

12.-16. septembrini toimub taas Eesti-Saksa akadeemiline nädal. Sel aastal osalevad kõik kümme teaduskonda ja ülikooli raamatukogu. Nädala korraldamist toetab Eesti aukonsulaat Düsseldorfis ja Nordrein-Westfaleni tööandjate ühendus.

Esimene Eesti-Saksa akadeemiline nädal toimus kaks aastat tagasi. Ühisettevõtmisest on tänaseks kujunenud väärikas traditsioon. Nädala eesmärk on tihendada kahe maa teadlaste omavahelisi kontakte, pakkuda kogu ülikooliperele kõrgelt hinnatud saksa teadlaste loenguid ja seminare.

Võrreldes kahe möödunud aastaga on seekord kavas mõned muudatused: nädal on lühem, algab esmaspäeval, 13. septembril ja lõpeb neljapäeval, 16. septembril Tallinnas. Loengud ja seminarid teaduskondades toimuvad esmaspäeval, teisipäeval ja kolmapäeval kella 10st 12ni. Kavas on avalik diskussioon ja aulaloeng.

Diskussiooni ja aulaloengu teemad sõltuvad nädala nn raskuspunktist. Möödunud akadeemilisel nädalal ühendas teaduskondi ühine teema: teaduse ja praktika sidemed. 1999. aasta teemadeks on pakutud eurointegratsiooni või teaduse populariseerimist. Milliseks kujuneb raskuspunkt, otsustab Akademica komisjon, mida juhib arendusprorektor prof Hele Everaus.

Enne sügist on plaanis välja anda eelmise akadeemilise nädala materjalid. Ettevalmistustöödega tegelevad arendusprorektori abi Reet Adamsoo ja pr Vilve Seiler.

akademica
TARTU ESTLAND

Innovaatikamess 1999

8.-10. aprillil toimub Tartu Näituste messikeskuses igakevadine teaduse ja innovatsiooni mess. Seekordne innovaatikamess INNOVAATIKA '99 on järjekorras juba seitsmes.

Tartu Ülikooli kui Eesti ainsa *universitas*e ülesanne on olla teerajaja. See tähendab, et Eesti ühiskond ootab ülikoolilt lisaks õppe- ja teadustööle ka rakenduslikke innovaatilisi ideid, et koostöös ettevõtetega luua uusi konkurentsivõimelisi kaupu ja teenuseid.

Tänavune mess erineb varasematest eelkõige selle poolest, et eksponentide hulgas väheneb koolide osatähtsus. Seda ilmekamalt peaks tulema esile teadus- ja arendustöö.

Kolm uudist

• Et lähtuda tarbija ehk teadusteenuse tellija, mitte aga pakkuja seisukohast, on sellel aastal ülikooli ekspositsioon kavandatud mitte teaduskondade, vaid teadusvaldkondade kaupa. Näiteks keskkonnakaitse teema all esitleme teemasid ja projekte, mis on seotud keskkonna uurimise ja kaitsmisega, olenemata sellest, kas projekt on töös bioloogia-geograafiateaduskonnas, füüsika-keemiateaduskonnas, tehnoloogiakeskuses või õigusteaduskonnas.

• Teiseks ootame esitletavate projektide lühiiseloomustusi, et ekspositsioonile saaks reklaami teha juba enne messi algust. Küsimustik esitatakse ka veebis ja sellega alustatakse ühtlasi ülikooli tehnoloogilist kaardistamist.

• Kolmas uudis on see, et varasemast rohkem valmistatakse külastuskutseid. Seetõttu soovitame juba messiks valmistumisel koostada võimalike huviliste – potentsiaalsete teadustöö tellijate või partnerite nimekirjad koos aadressidega.

Leeni Uba,
innovatsioonitalituse vanemreferent



Tartu - Moskva - Voronež:

Kunstikogu viis kaks ülikooli jälle kokku

(vt ka UT 8. jaanuar, TARTU – MOSKVA – VORONEŽ: koostööleping kahe muuseumi vahel).

14.–18. detsembril viibis Moskvas ja Voronežis Eesti võõrsil asuva kultuurivara komisjoni ekspertgrupp. Sõidu tulemuseks oli koostööleping Tartu Ülikooli Kunstimuuseumi ja Voroneži Oblasti Kunstimuuseumi vahel.

Ekspertgrupp koosseisus Peep Pillak Eesti Riigiarhiivist, Heiki Samel Eesti Vabariigi Välisministeeriumist ja Anu Laansalu Tartu Ülikoolist külastas visiidil ka Voroneži Riikliku Ülikooli, mis on miljonilinna üks neljateistkümnest kõrgkoolist.

Ühine minevik

Meie ja Voroneži ülikoolil on natuke ühist ajalugu, sest Voroneži ülikooli alguse juures oli omal moel ka Tartu Ülikool. See ühine aeg langeb Voroneži ülikooli kolme esimesse aastasse 1918 – 1920.

Esimese maailmasõja ajal evakueeriti Tartu ülikooli vara sõja eest Venemaale. Kui Vene NFSV Hariduse Rahvakomissariaat otsustas 18. mail 1918 Voronežis ülikooli asutada, siis määrati kõik Venemaale evakueeritud Jurjevi (Tartu) ülikooli varandused loodavale ülikoolile. Tartu varad koondatigi Voroneži. Sinna evakueerus ka osa personali (39 professorit, 45 muud õppejõudu ja 43 ametnikku), kellest mõned tulid järgnevatel aastatel Eestisse tagasi. 12. novembril 1918. aastal algas õppetöö Voroneži ülikooli neljas teaduskonnas. 1920. aasta Tartu rahuleping andis ülikoolile enamiku Venemaale sõjavarju viidud varadest tagasi, kuid kahjuks jäi saamata hinnaline kunstikogu. 1933. aastast ei ole kunstikogu enam ülikoolis, vaid Voroneži kunstimuuseumis.

Ülikoolide koostöö algus

Tartu ülikool taasalustas kogu tagastamise läbirääkimisi Venemaaga 1988. aastal. Nii seobki Tartut ja Voroneži üks kunstikogu, mis on viinud ka mõlemad ülikoolid jälle omavahel suhtlema.

Läinud aasta mais pühitses Voroneži ülikool 80. aastapäeva. Teiste hulgas valiti audoktoriks ka meie ülikooli tollane rektor prof Peeter Tulviste, kelle ettepanekust 1995. aasta veebruaris sündis kahe ülikooli koostöö õppetöö, teaduse, ja kultuuri vallas. Nüüdseks on seda koostööd juba kolm aastat. Toimib üliõpilasvahetus. Voronežis on olnud 4 Tartu üliõpilast ja 2 magistranti, Tartus aga 3 Voroneži üliõpilast. Publitseeritakse artikleid üksteise kogumikes.

Voroneži ülikool täna

Voroneži ülikooli tutvustas meile ametlikul vastuvõtul rektor prof Ivan Borissov. Ülikool kuulub VF Haridusministeeriumi haldusalasse, kust saab poole vajaminevast rahast. Teine pool tuleb mitmest fondist, tasulisest õppest ja ruumide rendist. Tasuline õpe on teaduskonniti erinevalt maksustatud, näiteks ajalooteaduskonnas 3000 rbl (1 rubla = 0,57 krooni), õigusteaduskonnas 7000 rbl. Õppemaksust jääb 60% teaduskonnale (sh 50% materiaalse baasi täiendamiseks, 50% palgafondi) ja 40% saab ülikool (sellest 10% raamatukogu fondide täiendamiseks). Välisüliõpilasi on 250 (nn kaugvälismaa). Välismaalastele korraldab ülikool ka vene keele ja kultuuri kursusi. Praegu on neil 20 ameerika üliõpilast kolmekuulisel vene keele ja kultuuri kursusel, mille eest peab üliõpilane maksma 2000 USA dollarit.

Rektor mainis ka, et raamatukogudevahelise vahetuse raames saadab VÜ raamatukogu TÜ raamatukogule teaduskondade kogumikke, ülikooli kogumikke ja ajalehti.

Meiepoolne ülevaade puudutas Eesti – Vene valitsustevahelisel plenaaristungil 2.– 4. detsembrini Tallinnas allkirjastatud leppeid – haridust tõendavate dokumentide ja teaduskraadide vastastikune tunnustamine ning kultuurivara säilimise alane koostöö, aga ka vene noorte õppimisvõimalused Eestis ning rääkisime üliõpilasvahetusest Tartu Ülikooli poolt nähtuna.

Samuti andsime üle TÜ rektori prof Jaak Aaviksoo ettepaneku Uppsala, Tartu ja Voroneži ülikoolide kolmikkohtumiseks Tartus. On ju need ülikoolid üksteisega tihedalt seotud: Tartu Ülikooli alguse juures seisab Uppsala ülikool, Voroneži ülikooli algus on omakorda tihedalt seotud Tartu Ülikooliga.

Tagastamine algab raamatutest

Küsimusi on tekitanud raamatukogude fondis olevate teise raamatukogu templitega raamatud. VF Kultuuriministeeriumi restitutsiooniosakonna töötajad on tutvunud Moskva Eriarhiivis asuvate A. Rosenbergi staabi materjalidega, mis sisaldab dokumente ka Voroneži ülikooli raamatukogus olnud Tartu Ülikooli raamatute tagastamise kohta. Nimelt langes 1942. Kurskis sakslaste kätte Voroneži ülikooli raamatukogu ning seal olnud Tartu templiga raamatud saadeti 1943. aastal tagasi Tartu Ülikoolile. Üleandmisel sattus Tartusse ka Voroneži raamatuid. Siin probleemi tekkinud pole, sest 1990ndate aastate algusest on raamatukogude vahel kokkulepe, et teise poole templitega raamatud tagastatakse.

Fondi läbivaatust ei ole seni kumbki raamatukogu ette võtnud. Edastasime TÜ raamatukogu palve vaadata ülikooli raamatukogust ja arhiivist järele, kas neil on säilinud Tartu ülikooli raamatukogu eelmise sajandi käsikirjalised aksessioonikataloogid 1840–1845, raamatute sissetuleku raamat nr 2 ja osakondade kataloogid.

Et meie ülikooli eesmärk on Venemaalt kunstikogu tagasi saada, tõime Eestist kultuurivara restitutsiooni kohta mitu positiivset näidet. Vastavalt NSV Liidu ja Saksamaa LV vahel saavutatud kokkuleppele tagastati Eestile 2. oktoobri 1990. aasta arhiividevahelise protokolli alusel Koblenzi arhiivis asunud Tallinna Linnaarhiiv. Saksamaa sai Moskva Riiklikust Keskarhiivist tagasi Breemeni, Lüübeki ja Hamburgi arhiivid. Ka Tartu Ülikool on näidanud head tahet omanikule vara tagastamisel: 1991. aastal Petseri Uspenski kloostrile tagasi 1940. aastast ülikooli raamatukogus olnud raamatud.

Tutvustasime ka Eesti Vabariigi viisatingimusi. Nii näiteks on kultuuri- ja haridusalaste lähetuste puhul võimalik saada tasuta viisat.

Oli hea tõdeda, et 1995. aastal sõlmitud lepingut peavad mõlemad ülikoolid vajalikuks ja on jätkuvalt huvitatud koostööst.

Anu Laansalu

Kronoloogia

- **22.09.1915. – Nižni-Novgorodi sõidab esimene rong Eestist Venemaale evakueeritavate kultuuriväärtustega, muuhulgas ka 756 kasti Tartu Ülikooli varaga.**
- **18.05.1918 – Vene NFSV Hariduse Rahvakomissariaat otsustab rajada Voroneži ülikooli. Vastne ülikool saab endale kõik Tartust evakueeritud varad.**
- **1920–1922 – vastavalt Tartu rahulepingule tagastab Venemaa Eestile enamiku sõjavarju viidud kultuurivarasid. Tartu Ülikooli kunstikogu jääb Venemaale.**
- **18.01.1988 – Tartu Riiklik Ülikool pöördub ENSV valitsuse poole alustada Venemaaga läbirääkimisi ülikooli kunstikogu tagasisaamiseks.**
- **21.12.1989 – moodustatakse Eesti-Vene segakomisjon kunstivarade staatusega seonduvate küsimuste lahendamiseks.**
- **1991–1995 – Eesti-Vene riikide vahelised läbirääkimised valitsusdelegatsioonide tasemel. Humanitaarküsimuste töögrupp tegeles kultuurivara tagastamise raamlepinguga.**
- **13–14.05.1994 – läbirääkimistel parafreeritakse Eesti-Vene leping, mille järgi mõlemad pooled lubavad tagastada oma territooriumil asuvad teise riigi kultuurivarad. Leping jääb alla kirjutamata.**
- **21.02.1995 – Tartu Ülikooli rektor prof Peeter Tulviste teeb Voroneži ülikoolile ettepaneku sõlmida koostööleping. Leping kirjutatakse alla Tartus sama aasta 4. detsembril.**
- **kevad 1995 – saadetakse laiali Eesti-Vene valitsusdelegatsioonid.**
- **4.12.1998 – Eesti ja Vene kultuuriministrid kirjutavad alla 1994. aastal parafreeritud lepingule.**

Katri Raik: Ülikoolil on väga tõhus administratsioon

1990. aasta suvel asus viimase kursuse ajaloo üliõpilane Katri Raik teabetalitusse tööle faksioperaatorina. Kaheksa ja poole aasta jooksul on Katri pidanud ülikoolis toimetaja, vanemtoimetaja, rektori referendi, regionaalprojekti juhi ja viimati teabetalituse juhataja ametit. Järgmisest nädalast asub Katri Raik tööle Riigikantseleisse.

Ülikooli administratsioonist on poole aasta jooksul ära läinud kolm ametnikku, miks lähed Sina?

Olen ülikoolis piisavalt kaua, kaheksa aastat töötanud. Ei kujuta ette, et läheksin asutusest, kus oma tööteed alustasin, pensionile. See ongi minu lahkumise peapõhjus. Ka esitatud väljakutse on minu jaoks suur. Asun esmaspäeval tööle Riigikantseleis. Minu ülesanne on uue büroo, avaliku halduse büroo ülesehitamine. Ise edasi õppimise ja õpetamise läbi jään seotuks ülikooli sotsiaalteaduskonnaga. Minu jaoks ei tähenda Tallinnasse minemine ülikoolist lõplikku lahkumist, ma ei ole lihtsalt enam administratsiooni ametnik.

Oled ülikooli teabetalitusega seotud olnud selle asutamisest peale.

Jah, juba 1991. aastast. Oma aja kohta oli sellise struktuuri loomine tõsiselt innovaatiline idee. Esimestel aastatel meenutas töö teabetalituses pigem tuletõrjekomando tegevust, kui vaja, korraldasime rongkäigu, kui vaja, andsime välja ajakirja. Tänaseks on ülikooli teabetalitusel selged funktsioonid ja oma arengukava, ülikooli avalikkussuhete programm.

Sellel sügisel seitse aastat hiljem on oma teabetalitusi asutamas tehnikaülikool ja pedagoogikaülikool. Meie teabetalitusest on saanud neile eeskuju.

Mida teabetalitus päevad läbi teeb?

Loomulikult tööd. Teabetalituse ülesanne on eelkõige ülikooli maine teadlik, rõhutan just viimast sõna, kujundamine. Iseenesestmõista on ühel osakonnal oma head ja oma vead.

Alustame heast.

Ülikooli pressitöö on tõhus, ülikoolis juhtuv leiab riiklikus meedias piisavalt kajastamist. Kuidas ülikoolist kirjutatakse ja räägitakse, sõltub kogu ülikoolipere st. Teabetalitus saab seda analüüsida ja piisava informeerituse korral ebameeldivusi ennetada. Ülikooli infolevi on viimastel aastatel märkimisväärselt tõhustunud, seda eelkõige infotelefoni ja elektroninfo abil. Endiselt on kõige tõhusam korralikult vormistatud plakat. Ülikooli avalikud üritused on hästi läbimõeldud. Traditsioonidega ülikooli jaoks on see oluline.

Olen olnud ülikooli regionaaltegevuse arenemise juures. Võin julgelt öelda, et ülikool on oma kolledžite ja esinduste läbi Tallinnas ja maakondades hästi esindatud. Me ei tea, kui palju tuleks inimesi Tallinnast ülikooli õppima, kui selles suunas pidevalt ei tegutsetaks. Õnneks me ei saa ka kunagi teada, sest Tallinna esindus on tegev juba kolm aastat.

Mis on teabetalitusel viga?

Kui midagi ongi, siis see saab kindlasti lähiajal parandatud.

Mis Sul ülikoolis tegemata jäi?

Seda, mis pooleli, jätkab teabetalitus. Tehtud tööst peangi oluliseimaks ühtse kollektiivi loomist. Pooleli on ülikoolisisese infolevi parandamine, kiire on ingliskeelsete infomaterjalidega. Tegemata on ülikooli oma teadusajakiri. Mina jõudsin enesele seatud ülesannetega ühele poole.

Kas kahju ei ole ülikoolist lahkuda?

Muidugi on. Tartu Ülikool on Eesti parim ülikool ja ma arvan, et Tartu Ülikooli administratsioon on märkimisväärselt tõhus administratsioon. Kolleegidest, eelkõige omaks saanud teabetalitusest on kahju lahkuda. Nii lähengi mitmesuguste tunnetega.

Mis nõu annad oma järeltulijale?

Minul enesel on olnud väga head eelkäijad, alates tänasest Eesti suursaadikust Ukrainas Tiit Matsulevitšist. Imetlesin tema oskust oma kolleege hoida ja igast olukorrast sirge seljaga välja tulla. Tiidu ajal oli teabetalituses palju külalisi, ülikooliinimesi. Pean end tema õpilaseks. Loodan, et edasi läheb samamoodi. Teabetalituse töö edukuse võti seisneb ülikoolisiseses koostöös. Ja tööd tuleb teha südamega.



■ **Katri Raik: "Tööd tuleb teha südamega."**

Tähelepanu, lugupeetud kolleeg!

Aeglane ja puudulik infoliikumine ülikoolis on üldteada mure. Ehkki mõnede teoreetikute sõnul on väike kiirus ja suured kaod igasuguse infovahetuse puhul vältimatud, pole teabetalitus kaotanud siiski lootust ülikooli infolevi korrastada.

Silmas pidades Tartu Ülikooli avalikkussuhete programmi, on teabetalitus alustanud infolevi põhimõttete väljatöötamist. Et seda võimalikult hästi teha, palume kõigi kolleegide abi.

Kontaktisik

Infolevi edasiseks parandamiseks peame äärmiselt vajalikuks struktuuriüksuste ja teabetalituse omavahelise infolevi parandamist. Palume Teil leida oma struktuuriüksuses töötaja, kes on teabetalituse kontaktisikuks. Lisaks kohustusele teabetalitusega suhelda annab see Teile võimaluse läkitada infot nii ülikooliperele kui laiemale avalikkusele infolisti, nädala eelinfo, ülikooli ajalehe, Interneti ja pressiteadete kaudu. Palume kontaktisiku nimi teada anda hiljemalt uue semestri alguseks e-posti aadressil proffice@ut.ee või Eeva Kumbergile telefonil 375 683.

Ülikooli ajaleht

Teabetalitus osaleb ajalehe UT väljaandmisel selle aasta algusest. Muutunud on ajalehe kontseptsioon, muutumas on makett. Möödunud nädalal läbi viidud küsitlusest selgus muuhulgas, et ajaleht on raskesti kättesaadav. Et parandada ajalehe levi siseposti teel, palume teatada, kui palju ajalehenumbreid vajate oma teaduskonna või struktuuriüksuse tarvis, st kui palju Te soovite ajalehte jagada teaduskonna siseposti kaudu.

Teatmik "Struktuur ja isikkoosseis"

Koostamisel on uus ülikooli telefoniteatmik. Palume kontrollida oma allüksuse isikkoosseisu, kontakttelefone ja e-posti aadresse, mis on ülikooli töötajaskonda puudutavatel lehekülgedel Internetis aadressil: http://www.ut.ee/inimesed/Struktuur. Teated paranduste, täienduste ja muudatustega saatke 29. jaanuariks e-posti aadressil eeva@admin.ut.ee või tooge ülikooli infopunkti (peahoones).

- iga struktuuriüksuse puhul on vaja märkida nimetus, struktuuriüksuse kood, aadress, üldine telefon, faks ja üksuse ametlik elektronposti aadress;
- kõigi struktuuriüksuse töötajate nimed, telefoninumbrid ja elektronposti aadressid;
- teaduskondades tuua välja instituudid, osakonnad ja õppetoolid;
- pärast 1995. aastat magistri- või doktorikraadi kaitsnud isikute teaduskraadide lühendid on märgitud ladina keeles (D.Sc. - teaduste doktor, D.Ph. - filosoofiadoktor, M.Sc - reaalteaduste magister, M.A. humanitaarteaduste magister). Lühendite järele sulgudesse lisada eriala.

Teabetalitus

acta diurna

- **29. jaanuaril** kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung.** Päevakorras : TÜ nõukogu 29. septembri 1995.a otsuse "Maa ja vara tagastamisest ning üleandmisest Tartu Ülikooli omandisse muutmine, interdistsiplinaarse üksuse "Robert Schumanni prantsuse uuringute keskus" asutamine, professorite valimine, asutuse "Tartu Ülikooli Raamatupood" asutamine, asutuse "Tartu Ülikooli Kirjastus" asutamine, teaduskraadide ja kutsekraadide põhimääruste muutmine.
- **29.-31. jaanuaril** toimuvad Pärnu kolledži eestvõttel **tudengite talvepäevad Pärnus.**
- **31. jaanuaril** lõpeb sügissemester.

Majandusteaduskond asub alates 1. veebruarist aadressil Narva mnt 4

Tel. 37 6310
Faks: 37 6312
Postiindeks: 51009

Dekanaat
37 6315, 37 6310, 37 6318
Faks 37 6312

Avatud ülikool
37 6313
Faks 37 6314

Juhtimise ja välismajanduse instituut
37 6320 - 37 6324

Rahanduse ja arvestuse instituut
37 6330 - 37 6338

Rahvamajanduse instituut
37 6340 - 37 6346

AIESEC
37 6329 37 6339

info

valimised

Sotsiaalteaduskonna uue dekaani valimine toimub 18. veebruaril. 11. jaanuaril esitas psühholoogia osakonna nõukogu kandidaadiks praeguse dekaani prof Jüri Alliku. Kandidaate saab esitada 1. veebruarini.

Füüsika-keemiateaduskonna dekaani valimised on välja kuulutatud 3. märtsiks. Kandidaatide esitamise tähtaeg ülikooli akadeemilisele sekretärile on 15. veebruar.

loeng

Teisipäeval, 26. jaanuaril kell 12.15 on geoloogia instituudis aud 246 **Rein Vaikmäe** loeng "Globaalsed kliimamuutused ja nende paleoarhiivid".

väitekiri

27. jaanuaril kell 14.15. kaitseb **Anne Kalvi magistritööd** "Kirjastamise õiguslikke küsimusi" (juhendaja külalisprof Heiki Pisuke, oponendid A. Kukrus ja M.Iur Irene Kull);

Ilmar-Erik Aavakivi kaitseb samas magistritööd "Hoonestusõigus" (juhendaja prof Paul Varul, oponendid M.Iur Hannes Veinla ja M.Iur Tambet Tampuu).

27. jaanuaril kell 15 kaitseb nõukogu saalis **Bela Adojaan doktoriväitekirja** "Lapseeas alanud insuliinisõltuva suhkurtõve immunoloogilised ja geneetilised tegurid Eestis". Oponendid prof Hele Everaus (TÜ Sisekliinik) ja dr Sirje Velbri (Tallinna Keskhaigla);

kell 16.30 kaitseb samas **Jakov Šlik doktoriväitekirja** "Koletsüstokiniini psühhofüsioloogilised toimed inimesel". Oponendid prof Jaanus Harro (TÜ Füsioloogia Instituut) ja prof Conny Nordin (Linköpingi Ülikool, Rootsi).

28. jaanuaril kell 15.15 kaitseb marksu majas aud 102 (pedagoogika osakonnas) **Maie Soll magistritööd** "Muukeelne haridus Eestis: olukord ja arenguperspektiivid erinevate haridussubjektide hinnangutes". Juhendaja dots Larissa Vassiltšenko, oponendid dots Kiira Allikmets ja Sirje Priimägi.

vilistlaskogu koondistes

27. jaanuar - ülikooli Hiiumaa vilistlaste klubimängude õhtu

28. jaanuar - Ida-Virumaa koondise kohtumisõhtu Jõhvis

29. jaanuar - Valgamaa koondise koosolek Tõrvas

31. jaanuar - vilistlaste klubimängude turniir: trick-shot piljard Saaremaal

professorite klubi

Kolmapäeval, 27. jaanuaril kell 17.15 peab **akadeemik Richard Villems** ülikooli ajaloo muuseumis ettekande**"Eesti teaduse läbilöögivõime".** Koosolekut juhatab akadeemik Hans Trass.

Akadeemiline Rahvaluule Selts

Neljapäeval, 28. jaanuaril kell 16.15 Eesti Kirjandusmuuseumi saalis kõnekoosolek **"August Annist 100"**.

Kavas ettekanded:

Katrin Ringo "August Annist ja Soome: 1922-1939", Pille Kippar "August Annist 1940. aastate teisel poolel".

Ühtlasi toimub Herbert Tampere raamatu **"Eesti rahvaviiside antoloogia I"** kordustrüki esitlemine.

Info tel. 27 420406, Ergo-Hart Västrik

Suusabuss Käärikule

Suusabuss Käärikule väljub Tartust 23. jaanuaril kell 10 Jakobi tn 5 eest. Tagasi jõutakse hiljemalt kella 18-ks. 60-kroonise hinna sees on sõit ja saun. Lasteaialapsed tasuta.

Registreerumine ja tasumine Jakobi 5-112 E-N 9-16. Suusabuss jääb laupäeviti regulaarselt sõitma kuni lumi maas ja osavõtjaid vähemalt 20.

Info: 375 370 või tiial@ut.ee.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "TÜ peahoone - akadeemilise hariduse sümbol"; Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18.-19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid **aulasse ja kartserisse**.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. **Näitus:** "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: Inspireeritud Mickiewiczist. Reproduktsioonide näitus A. B. Mickiewiczi 200. sünniaastapäevaks; Rahvusteadused Eestis 1988-1998; TÜ külalisprofessori Ekkehard Pabschi reisielamused akvarellis; Astrid Rammo-Saare guašid ja akvarellid; Peter Tökey tempera- ja serigraafianäitus (kohviku fuajees); Miniraamatunäitus "Kolm viimast eluaastat Revali esmatrükkali Christofer Reusner vanema elus"; TÜ raamatukogule saabunud jõulu- ja uusaastakaartide näitus.

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

R: 22. jaan Estin uue tantsutrupiga
DJ Illari Lään
Alates 21.00 pääse 35.-
L: 23. jaan Euro POP-latino vastu
Diskotandem Madis Sütt ja Kristjan Veedler
Lisaks tantsutrupp "Diletant"
Alates 21.00 pääse 30.-
P: 24. jaan MadMIX!? DJ Illar Kivisalu
Alates 21.00 pääse 25.-
E: 25. jaan T. TRAX. Tasuta
T: 26. jaan Saku Spurt
Välkviktoriin; võistlused SAKU auhindadele
DJ Jaanus Sepp
Alates 21.00 pääse 25.-
NB! Välkpiljard kõigile 19.00
K: 27. jaan Klubiõhtu. DJ Illar Kivisalu
Tuntud lugude club-variandid
Alates 21.00 pääse 25.-
N: 28. jaan Hittparaad läbi kümnendite
DJ Onu TOM
Alates 21.00 pääse 25.-

uued trükised

Kirjastus Kleio annab teada:

Eero Medijainen.

Maailm prowintsionu peeglis. Rahvusvahelised suhted ja Eesti välispoliitika karikatuuridel 1918 - 1940.

Raamatu eesmärgiks ei ole Eesti karikaturistide töö kunstilise väärtuse hindamine, pigem on karikatuurid seekord dokumendi ja ajalooallika funktsioonis.

Ajaloolane Eero Medijainen on kogunud kaante vahele esindusliku valiku sõjaeelse Eesti Vabariigi poliitilistest ajalehekarikatuuridest. Lihtsa pildiraamatu asemel on aga välja kukkunud tõsiseltvõetav ajaloo(õppe)raamat. […]

Et autor valdab sealjuures ka ladusa, täpse ning ilmeka kirjutamise kunsti, võib raamatule ennustada lugejamenu ajaloohuviliste kõige laiemas ringis, seda mitte ainult karikatuuride tõttu.

Alo Lõhmus, Postimees 20. detsember 1998. a

Detsember 1998, 138 lk.

Ajalooline Ajakiri. 1998. 2.



Ilmunud on järjekordne Ajalooline Ajakiri.

Number keskendub sõjaajaloole. Ühiste kaante vahel on artiklid Ain Mäesalu, Anti Selarti, Mati Kröönströmi, Aigi Rahi, Piret Jõgisuu,Tõnu Tannbergi, Ago Pajuri, Jaak Pihlaku, Indrek Paavle ja Hillar Palametsa sulest.

Ajalooline Ajakiri on ainuke Eestis ilmuv rahvusvaheliselt refereeritav ajalooalane ajakiri. Aastatel 1988. - 97. ilmus ta *Kleio* nime all.

Jaanuar 1999, 126 lk.

Saadaval Kleio toimetuses Lossi 3-409 ja hästivarustatud raamatukauplustes.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab:

Anti Kidron

122 õpetamistarkust

Eelkõige teiste õpetamisega tegelevatele inimestele mõeldud käsiraamatus antakse näpunäiteid ja juhiseid õppetunni kavandamiseks, loengu pidamiseks, kuulajate tähelepanu äratamiseks, rühmatöö läbiviimiseks ning paljudes teistes praktilistes küsimustes. Peale selle tutvustatakse sugestiivõppe võimalusi ja enesehäälestamise meetodeid. Autor on uurinud õpetamistarkusi nii sotsiaalpsühholoogi kui ka koolituse korraldaja ja õppejõu vaatepunktist.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.

Avatud E-R 9-18, L 10-16.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Peatoimetaja Varje Sootak
Vastutav väljaandja Andres Toode
Tel 275 680; 251 42 300
Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, ruum 137
Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: 37 27 375 440
Trükk: OÜ Greif
Tellimise nr. 1343
Tiraaz 700. UT ilmub reedeti

Reklaamihinnad

2. - 4. lk
1/1 (268x372 mm) 5000.-
1/2 (194x268 mm) 2700.-
1/4 (131x194 mm) 1500.-
1/8 (92x131 mm) 800.-
1/12 (92x64 mm) 500.-
1/24 (44x64) 250.-

Esilehekülg
1/2 (194x268 mm) 3700.-
1/4 (131x194 mm) 2200.-
1/8 (92x131 mm) 1400.-
1/12 (92x64 mm) 800.-
1/24 (44x64) 400.-

Esileheküljel ainult ülikoolile eriti sobilik reklaam.
Kujundus 20% tellitava pinna summast.
Foto ja/või **logo** kasutamine 50.-

Korduvreklaam 10% odavam, alates 3. korrast 20% odavam

Kuulutused (ost, müük, tutvus, kaastunne, õnnitlus jmt):
Ühe rea hind 5.-
Raam kuulutuse ümber 20.-

Reklaamtekst:
Ühe rea hind 10.-
Logo ja/vüi foto kasutamine 50.-

Üliõpilastele ja ülikooli töötajatele erakuulutused ja reklaam 20% odavam. Väljastpoolt üllikooli asuvate haridusasutuste (koolid, haridusosakonnad, lastekodud jmt, v.a. era- ja kommertsasutused) kuulutused tasuta.

Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

avatud ülikool

veebruar 1999

AVATUD ÜLIKOOL

Lossi 24
51003 TARTU
Tel (27) 375 200, (27) 375 561
Fax: (27) 375 562
e-post: utop@ut.ee
WWW: http://www.ut.ee/AvatudYlikool/koolitus.html

Ela õppimise tarvis ja õpi elamise tarvis

Niisugust motot kandis septembrikuu alguses toimunud täiskasvanud õppija nädal. See moto võiks aidata mõtestada meiegi tegemisi, et hoida püsiväärtusi igapäevaaskeldustes.

Tartu Ülikooli ühe põhikirjalise eesmärgi - ühiskonna teenimise saavutamiseks pakub ülikool oma peamistel tegevusvaldkondadel põhinevat koolitusteenust. Valdavaks koolituse pakkumise võimaluseks on kujunenud avatud ülikool.

Avatud õpe eeldab paindlikkust

Avatud ülikooli rakendamise aluseks on olnud kaasaegne paindlik avatud õpe. See eeldab koolitust pakkuvalt institutsioonilt piisavat paindlikkust, mis võimaldaks õppida soovijail valida endale sobiv ja võimetekohane koolitus. Nii saab avatud ülikoolis omandada kõrgharidust või lõpetada varem katkenud õpinguid, täiendada oma teadmisi ja oskusi töökarjääri kindlustamiseks või omandada uus eriala.

Õppimismotiiviks ei pea tingimata olema ülikooli diplom, oodatud on igaüks,



■ **Maire Poom: "Parim reklaam TÜle on avatud ülikoolis õppija positiivne õppimiskogemus".**

kes veendunud, et teadmised on oluline investeering edukaks toimetulekuks. Õppimine on saamas paljudele osaks igapäevasest elust ning eluaegne õppimine elamisviisiks.

Kaasaegne õpikeskkond

Kui 1996/97. õppeaastal alustati, nähti tulevaste õppijatena just neid, kel vajadus õppida põhitöö kõrvalt. Õppekorralduse seisukohalt on oluliselt suuremat rõhku pandud õppija iseseisvale tööle. Selline õppimisviis eeldab kaasaegse õpikeskkonna väljaarendamist, õppijate varustamist sobivate õppematerjalidega, et iseseisev töö oleks tulemuslik. Kaasaegse õpikeskkonna väljaarendamise jätkuvaks võimaluseks on PHARE kaugkoolitusprojekt.

Õpikeskkonna kujundamisel õppijakeskseks on traditsiooniks saanud pidev koostöö teaduskondade esindajatega. Viimasel seminaril detsembris vaadati tagasi 1998. aastale ja täpsustati 1999. aasta tegevuskava. Paljude ettevõtmiste kõrval, mis möödunud aastal aset leidsid, kanti plusspoolele just ühisseminarid. Esile tõsteti ka teaduskondade innovaatiliste algatuste toetamist.

Alanud aastal on kavas muuta dokumentide vastuvõtt veelgi mugavamaks.

Õppijate arv suureneb

Tasemekoolituse kahekümne kahel erialal õpib 15. jaanuari seisuga 1515 inimest. Nendel õppijatel on sihiks jõuda Tartu Ülikooli diplomini. Statistilised andmed näitavad, et õppijate arv on kolme aasta jooksul kolmekordistunud. Lõpetajaid on seni olnud ju vähe! Üksikud, kes tulid jätkama poolelijäänud õpinguid ja kel õppekava täitmisest oli õige pisut puudu, on juba jõudnud saada bakalaureuse kraadi. Ärijuhtimise erialal on antud 27 kutsemagistrikraadi.

Vastutusrikas ülesanne on riikliku koolitustellimuse täitmine kahel erialal: eripedagoogika ja põhikooli loodusteaduste õpetaja. 60 õppijat on seotud põhiliselt



■ **1997. aasta detsembrist on avatud ülikooli oma kodu Lossi tn 24.**

sotsiaal-, füüsika-keemia- ja bioloogia-geograafiateaduskonnaga. Nende õppekavades on oma osa veel mitmel teiselgi teaduskonnal.

Kõige populaarsemad olnud õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduskond. Mitmele erialale on soovijaid olnud rohkem, kui teaduskond suudab vastu võtta, see tähendab teaduskonna poolt konkursitingimuste kehtestamist. Praktika näitab, et põhiliste valikukriteeriumitena kasutatakse akadeemilise võimekuse testi ja intervjuud.

Avatud ülikool on jõudnud ka Tartu Ülikooli kolledžitesse Pärnusse ja Türile. Türi Kolledži loomisel oligi esimeseks sammuks täiendõppekursuse avamine keskkonnanõustajatele. Ida-Viru Maavalitsus teeb ettevalmistustööd kohapeal kursuste korraldamiseks. Esimene kogemus on sealgi olemas: ärijuhtimise intensiivkursus ja veebipõhine eesti keele kursus.

Info

Avatud ülikooli üks ülesandeid on koolitusinfo viimine huvilisteni. Siin on kasutatud mitmeid võimalusi: reklaam kirjutavas pressis, infotrükised, messid ja infopäevad maakondades. Valmimas on esimene avatud ülikooli tutvustav videofilm. Huvitavaks kogemuseks mitmele õppejõule oli esinemine avatud ülikooli teleloengutes sügissemestril.

Kui huvist avatud ülikooli vastu on saanud soov õppida, siis on õppijal võimalus õpingute kavandamisel kasutada nõustajate abi. Tallinnas on koolitusinfo kättesaadav avatud ülikooli esinduses, mis töötab Tallinna Tehnikaülikooli õppehoones Kopli tn 82, ruumis 314.

Kuna tallinlaste osakaal õppijate hulgas on peaaegu pool, siis korraldavad mitmed teaduskonnad õppetööd ka pealinnas. Selleks on kõige sobivamad tingimused tehnikaülikooli ruumides. Sotsioloogia, ajaloo ja õeteaduse erialal on neid võimalusi praktikas rohkem kasutatud. Esinduse ruumis on võimalik korraldada ka nõupidamisi ja koosolekuid.

Avatud ülikoolis on õppijaid igast Eesti maakonnast ja parim reklaam Tartu Ülikoolile on nende positiivne õppimiskogemus.

Maire Poom,
juhataja kohusetäitja

Teet Seene: avatud ülikool on TÜ side ühiskonnaga



■ **Avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene: "Avatud ülikool on avatud kõigile, kes tahavad targemaks saada".**

Mis on avatud ülikool?

See sõnapaar on omandanud viimastel aastatel Eestis maagilise tähenduse, mida kasutavad kõik ülikoolid. Mõne ülikooli avatud ülikool võtab õppijaid statsionaarsesse õppesse, mõne oma kaugõppesse, mõne oma täiendõppesse jne.

Meie ülikoolis pole avatud ülikool omaette struktuur, vaid ülikooli funktsioon, koolitustegevus, mis loob statsionaarses õppes lõpetanute, aga ka teistega elukestva sideme Tartu Ülikooliga ehk teisisõnu - see on Tartu Ülikooli side ühiskonnaga. Avatud ülikool on avatud kõigile, kes soovivad omandada ülikooliharidust, kes soovivad targemaks saada.

Kuidas funktsioon saab struktuurita toimida?

Avatud ülikooli prorektori vastutusalas on niisugused struktuurid, nagu tasemekoolitustalitus, täienduskoolitustalitus, regionaalprojekt ning arvutigraafika- ja õppetehnikakeskus. Need struktuurid täidavad TÜ koolitusfunktsioone.

Mille poolest erineb traditsioonilise ja avatud ülikooli õppetöö?

Avatud ülikooli õpe on hästi paindlik igas mõttes - valikute, õppeaja, -koha ja muu suhtes, mille kaudu on võimalik pakkuda palju kombineeritud interdistsiplinaarseid õpinguid. Selle poolest erineb avatud ülikool ka mujal maailmas, eriti Suurbritannias, kus see on väga vana süsteem. Kuid ega seal pole avatud ülikoolil kerge konkureerida näiteks Oxfordi ja Cambridge'i ülikoolidega. Tema elujõud seisnebki selles, et ta pakub erinevalt traditsiooniliste ülikoolide traditsioonilisele õppele just neid interdistsiplinaarseid õpinguid, mis võimaldavad inimesel ühiskonnas uue väljundi leida. Õppekavasid kohandatakse väga kiiresti ümber vastavalt tööjõuturu situatsioonile.

Kuidas aitab avatud ülikool oma õppijat?

Me peame looma oma õppijale parimad õppimistingimused. See tähendab, et ta ei peaks alati Tartusse loengutele sõitma, nädalalõppudel kodust ära olema, sõidu, elamise ja söögi eest maksma. Selleks saame kasutada kaasaegset informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnikat. Oleme intensiivselt hakanud kasutama videosuhtlemise võimalust, mille tund maksab 130 krooni. Kulutused on hoopis väiksemad, ka õppejõul, kes peaks nädalavahetusel auditooriumi ees seisma. Loomulikult ei saa ilma otsesuhtluseta ette valmistada ühtegi spetsialisti, kuid see ei pea toimuma samamoodi nagu statsionaarses õppes.

Avatud ülikooli prorektori vastutusalas on ka regionaalstruktuur.

Regionaalfunktsioon on praegu veel teabetalituse ja avatud ülikooli prorektori vahel ära jaotatud. Selle aasta jooksul eraldub regionaaltegevus teabetalitusest, sest funktsioonid on mõnevõrra muutunud.

Millisena näete oma vastutusala arengut?

Kui avatud ülikool pole struktuur ja avatud ülikooli prorektori vastutusalas on struktuurid, siis need on tööd korraldavad tugistruktuurid, nagu regionaalprojekt, arvutigraafikakeskus, täienduskoolitustalitus ja tasemekoolitustalitus, mis ei tegele otseselt akadeemilise õppega. Loodan, et selle aasta jooksul eesmärgid ja ülesanded konkretiseeruvad ning et avatud ülikooli prorektori vastutusala struktuuridena tekiksid kaugkoolituskeskus, multimeediakeskus ja regionaalkeskus.

Kas teete koostööd ka teiste kõrgkoolidega Eestis ja välismaal?

Eestist mainiksin Tallinna Tehnikaülikooli, ka Kõrgemat Kommertskooli jt. Tulekul on mitmed ühisprogrammid Läti, Turu ja Helsingi ülikoolidega.

Varje Sootak

Kuhu liigud, ülikooli täienduskoolitus?

Tartu Ülikool on aastakümneid pakkunud ja läbi viinud täienduskoolitust kogu oma akadeemilise skaala ulatuses. Arstid, õpetajad, juristid jt on pärast ülikoolidiplomi saamist varem või hiljem leidnud uuesti tee *alma mater*'i seinte vahele.

Täiskasvanute haridusest kui olulisest osast hariduses räägitakse Eestis konkreetsemalt siiski üheksakümnendate aastate algusest. Pidevõpe, eluaegne ja kestev enesetäiendus, õppiv- ja infoühiskond, kaugkoolitus, avatud ülikool jt mõisted on meie jaoks veel suhteliselt uued. Muutused haridussüsteemis tervikuna kannavad ühistunnusena liikumist infoühiskonna suunas. Õppiva inimeseta ei arene ühiskond ega parane tema liikmete heaolu.

Koolitusvormid

Tööalane koolitus on praegu olulisim koolituse valdkond, sest kasvavas tööpuuduses saab järjest rohkem määravaks tööta jäänu või potentsiaalse töötu kvalifikatsioon, tema tegelik kompetentsi tase.

Täienduskoolitus on domineerivalt tööalane koolitus. Seda vahendavad ja viivad läbi kõik teaduskonnad. Väljakujunenud ja arenev roll on siin ka avatud ülikoolil. Täienduskoolitustalitus (aastani 1998 täienduskoolituskeskus) aitab koolitusteenust vahendada, korraldada, tuua koolitusse uusi sihtgruppe jmt. Meie ülesanne on ka täiendusalane nõustamine, haridusasutuste, sh koolirahva konsulteerimine, koolitusvajaduse selgitamine ja koostöö õppejõududega, kataloogide koostamine.

Haridustöötajatele orienteeritud koolituses on mitu integreeritud programmi, mille realiseerimine on oma olemuselt teaduskondadevaheline ning seetõttu paratamatult ühe struktuuri korraldada. Koolija haridusjuhtidele, juhtivõpetajatele, hoolekogude liikmetele, lasteaednikele jt vahendab talitus tuhandetesse tundidesse ulatuvat koolitust.

Ülikooli aastakäibesse on meie talituse tegevus lisanud üle poolteise miljoni krooni. On's seda parasjagu? Ilmselt vähevõitu, kui arvestada, et haridussüsteemis liikuvad koolitusrahad on mõnikümmend miljonit. Samas on lisatööd saanud rohkem kui kakssada õppejõudu.

Koolituses on osalenud igal aastal paar tuhat pedagoogi. On läbi viidud nii lühikursusi mõnest õppepäevast kümnekonna ainepunktini kui ka semestritepikkusi programme-ümberõppeid. Näiteks kaks õppeaastat kestev koolijuhtide koolitus algas 1993. aastal ja kestab tänaseni. Rohkem kui neljasaja auditoorse õppetunniga koolitust on saanud 185 koolijuhti.

Mitmeks aastaks kavandatud koolitused eeldavad õppijalt tugevat motivatsiooni. Olgu selleks siis tööandjapoolne surve, muutuv olukord tööturul või isiku enda sisemised vajadused. Ülikooli õppejõud teevad selle töö ikka ära, sest see hoiab neid paremini kursis hariduses toimuvaga ja on ka lisasunniks oma taset säilitada ja täiendada. Ei tahaks ka lisatcenistuse võimalust kui motivaatorit olematuks arvata.



■ **Puka Keskkooli direktor Toivo Punga koolitab avatud ülikoolis teisi koolijuhte.**

Lühikursuste info tehakse kättesaadavaks paber- ning elektronkandjal. Õpetaja või kes iganes otsib raha, annab endast märku, satub nimekirja, kuulab asja ära, saab tõendi ja hakkab otsima järgmist võimalust. Koolituskorilus toimib täna üsnagi aktiivselt.

Koolituse tase

Koolituse tasemest tahab ülevaadet saada eelkõige tellija-finantseerija. Koolitusasutus huvitub samuti tema poolt pakutava tasemest. Omaette küsimuseks jääb, kes ja kuidas seda läbi viivad? Kas ka õppejõud huvitub oma töö tasemest ja tulemustest või on see *a priori* määratud kehtiva töölepinguga ülikoolis?

Tihti oleme kuulnud etteheiteid, nagu töötaksid täienduses teisejärgulised õppejõud, keda valitakse koolitusse justkui teaduskonnaväliselt jne. Õppejõudude kohad täidetakse teatavasti konkursi korras ja seega töötab meil vastava ala asjatundjate konkurentsivõimelise osa paremik. Kriitika koolituse taseme kohta olgu konkreetne ja põhjendatud. Demagoogilisele lahmimisele ei saa keegi reageerida. Kui ülikooli õppejõule heidetakse ette, et tema poolt pakutav on ajast ja arust, et ta pole täiskasvanud õppijaga kontaktisuutlik jms, siis tuleb olla konkreetne, analüüsida tagasidet kursuslastelt, vaagida programmi ja esitust ning leida edasiviiv lahendus. Nõudlik õppejõud võib ka täienduskoolituses löögi alla sattuda, sest tulijatel võivad olla vaid välised motiivid ja puududa soov omapoolseks pingutuseks. Asjata ei viita mitmed uuringud, et meie keskmine õpetaja pole orienteeritud iseseisvale tööle, pigem kaasanoogutavale ärakuulamisele. Sageli hindab ta tulemust selle järgi, kuidas seda kohe oma ainetunnis rakendada saab.

Homne päev

Tulevik sõltub paljuski muutustest koolituse sisus ja korralduses. Teisejärguline pole seejuures õppejõudude hoiak omapoolse lisapanuse suhtes. Julgen arvata, et inimeste huvitatus anda täiendav tööpanus on domineerivalt materiaalne. Kas kättejõudnud palgatõus ületab ka avatud ülikoolis õppetööd tegevate aktiivsete õppejõudude reaalpalga koos loodetud reaalse lisaga aastal 1999? Kui see nii ka on, on ometi senist lisatööna tehtut põhikohustuste hulka kuuluvaks pidada pisut ootamatu!

Koolitusalase info kliendikesksemaks kujundamisel peaksime teadma, kuidas info liigub, kus on neelukohad, kus allikad. Kes vajavad täiendavat koolitusinfot? Kes ja kuidas pakuvad seda ülikoolis? Kui infoteenust vajatakse, miks ei pakuta seda juba koolitusturul? Kas ülikool on koolitusinfo pakkumisel arvestanud kesksete infopakettide koostamise nõudega, kas seda on tunnustatud? Kas eelarves on planceritud summasid uute koolituste käivitamiseks? Kas ülikoolipoolse info pakkumisel ja tarbimisel võib tekkida huvide konflikte? Nendes ja paljudes teisteski küsimustes jätkub diskussioon ja toimivate lahenduste otsimine.

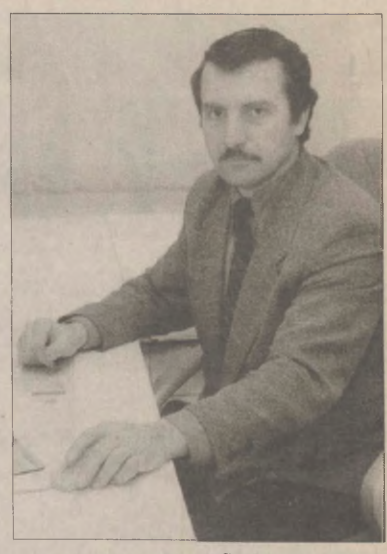
Koolitusi koolitajaile

Ka õppejõududele peab looma võimalusi nende professionaalsete oskuste täiendamiseks töös täiskasvanutega. Õpetajaid, kuid mitte ainult neid, koolitavad ülikooli õppejõud on sellekohast soovi väljendanud ja kevadsemestriks on kavandatud koolitus kasvatusteaduste, andragoogika, haridusteooria jt valdkondades. Teemad pakuvad asjaosalised. Alustame probleeme avavate ülevaateloengutega. Õppematerjalide baasil jätkub töö iseseisvalt, kuni kasvab vajadus ühisseminarideks kollegidega.

Sertifikaatide väljastamine täiskasvanute koolitajatele, sh koolituse korraldajaile ei peaks olema ülikooliväline teema. Õppejõu ettevalmistuse, tema kompetentsuse tööks täiskasvanutega võiks fikseerida vastava sertifikaadiga - tunnistuse, litsentsiga.

Hinnast ka

Hind on alati problemaatiline. Sageli tellitakse koolitust, mis on hinna poolest kättesaadav. Hiljem pahandatakse kvaliteedi üle. Me ei arva, et odavam koolitus on tingimata lahjem. Koolituse omahind on seotud õppematerjalide loomisega, nende tiražeerimisega, õppejõu kvalifikatsiooniga, koolituse korraldustasemega jne. Kooliaulas mitmesajale kuulajale peetud professori loeng tuleb muidugi odavam kui suhtlemistreening kümne osavõtjaga õp-



■ **Mati Salundi: "Õppiva inimeseta ei arene ühiskond ega parane tema liikmete heaolu".**

perühmale. Teenuse pakkuja pakub ka hinna. Monopoolne seisund on paljude koolitusasutuste, sh ka ülikooli ja tema allstruktuuride sooviks täiesti arusaadavatel põhjustel. Kuni selline eelisseis ei riku tasakaalu pakutava kvaliteedis ja hinnas, toimib koolitusturg meile soodsalt. Koolitusse tulija suudab veenda finantseerijat leppima kõrge hinnaga, juhul kui saadav sertifikaat tagab talle töökoha säilimise või loob ametiredelil uusi võimalusi. Kui motivatsioon ei seostu vaid tunnistusel oleva logoga, läheb koolitust vajav inimene sinna, kus tingimused ja hind talle vastuvõetavamad.

Kokkuvõtteks

Koolituskeskusi on juurde tulnud, on laienenud õppejõudude-koolitajate ring, on suurenenud ka osavõtjate hulk. Koolitus on läinud koolitatavale lähemale nii pakutava teemades kui korralduskohtade mõttes. Täiskasvanute koolitust on reguleeritud seaduste ja määrustega. Peamistes nimetatud valdkondades toimib tugev iseregulatsioon. Tahaks loota, et elukestva õppimise aasta ei olnud vaid ühekordne loosung, vaid et me suudame järjekindlalt liikuda õppiva ühiskonna poole infot tulvil maailmas!

Mati Salundi,
täienduskoolitustalituse juhataja

Kaugkoolitus keeleõppes

Möödunud aasta sügissemestril toimus avatud ülikoolis esimene keeleõppekursus, mis viidi läbi interneti baasil ja kus töövahendiks oli WWW-s toimiv õpikeskkond TELSIpro.

Tegemist oli eesti keele algkursusega vene keelt kõnelejatele ning õppijateks olid peamiselt Ida-Virumaa koolide õpetajad. Kursuse valmistas ette ja korraldas eesti ja soome-ugri filoloogia magistrant Ingrid Nikopensius. Konsultandi ja tehnoloogia poole tugiisikuks oli allakirjutanu. Osalemiseks oli õppijatele seatud kaks tingimust: elementaarsed teadmised eesti keelest (tähestik, hääldamine, väike baassõnavara) ja arvuti kasutamise põhioskused

Kursus kestis 8 nädalat, igal nädalal võeti läbi uus teema. Iga õppetükk sisaldas mitut osa: lugemine (vastavalt vajadusele võis õpilane vaadata ka tõlget) koos viidetega grammatikareeglitele, uued sõnad, harjutused etteantud juhistega ning iseseisvad temaatilised kirjatükid. Õpilased võisid kasutada ka WWW vene-eesti sõnatikku. Kursus oli kavandatud nii, et kõik õpilased saaksid õppida iseseisvalt ning et nad oleksid oma edenemises sõltumatud teistest õppijatest. Nii näiteks oli grupis kaks suhteliselt edasijõudnud õppijat, kellele sai anda lisaülesandeid ning loodetavasti oli neil sellest palju kasu. Sisemise kirjavahetuse kaudu oli alati võimalik kontakti võtta juhendajaga, mõne teise kursuslasega või esitada "vestlustoas" küsimusi kõigile kaasõppijatele.

Lisaks neile õppematerjalidele, mis edastati TELSIpro vahendusel, saadeti igale õppijale ka paberkandjal õppematerjalid. Interneti vahendusel toimuva kaugkoolituse puhul on üsna suur kiusatus kõiki materjale internetis kättesaadavaks teha. Samas pole sugugi kindel, kas õppijal on mugavam tekste arvutiekraanilt lugeda. Kuivõrd maailmas on palju interneti vahendusel toimuvaid kursusi, mis on üles ehitatud mõne trükis ilmunud õpiku baasil, otsustasime sellelgi kursusel osa vajalikust materjalist vihikusse kõita.

Kuivõrd seda laadi kursus oli uudne nii kursuse kokkupanijaile kui ka osalejaile, tekkis mitmeid ootamatusi. Esimene üllatus oli see, et sugugi mitte kõigil soovijail polnud võimalust kasutada internetti ühendatud arvutit. Siiski päästis, ja osaliselt määras ka osalejate ringi, võimalus kasutada koolide arvutiklasse. Teine ootamatus oli see, et inimesed, kes pidasid end headeks arvutikasutajateks, ei saanud siiski kohe WWW-s pakutava infoga hakkama.

Meid endid üllatas aga see tohutu töömaht, mis sellise kursuse kokkupanemise ja läbiviimisega kaasneb. On mitmeid asju, millele õpilast silmast silma nähes tavaliselt ei mõtle, kuid mis distantsilt koolitades aktuaalseks muutuvad. Tõdesime, et müüt nagu infotehnoloogia ja internet muudaksid õpetaja töö oluliselt lihtsamaks, ei pea kindlasti paika. Küll aga annab see kuhjaga ainet mõtlemiseks, mis on õppimisel oluline ning milliseid võimalusi annavad selleks uued vahendid.

Kaugkoolituse korraldamine veebipõhise õpikeskkonna abil on maailmas üha enam levimas ning kuigi sellealane kogemus on meil täna veel tagasihoidlik, tasub seda suunda kindlasti jätkata.

Maret Meriste,
arvutuskeskus

Informaatikaõpetajaks

Arvutiteaduse instituut alustas informaatikaõpetajate koolitust 1995/96. õppeaastal gümnaasiumi informaatikaõpetajate koolituse kava alusel.

Grupi komplekteerimisel oli eelduseks, et õppijateks on tegevõpetajad, kellel on matemaatika- või füüsikaõpetaja kutse ja kes õpetavad koolis informaatikat.

Kuna koolides arvutiõpetajaid veel ei jätku, siis oli tulijaid nii reaalainete kui ka näiteks kehalise kasvatuse õpetajate hulgast, samuti põllumajandusakadeemia lõpetanuid. Need õppijad, kel puudub õpetajakutse, saavad vastava osa õppekavast täita kas meie ülikooli juures või Tallinna Pedagoogikaülikooli baasil. Koos Tiigrihüppe programmi maakonnakoordinaatoritega on püütud leida huvilisi, kellele õppimine-enesetäiendamine poleks ainult kohustus, vaid ka tõsine soov oma teadmisi täiendada. Kursused on olnud edukad, informaatikaõpetaja kutsetunnistuse on saanud 42 lõpetanut.

Arvutiteaduse instituut on korraldanud arvutialgõpetuse ja süsteemihaldurite kursusi, TEMPUS-projekti raames töötati välja kaugkoolituskursused "Elektronsiide ja internet", "Postmasterite kursus" ja "Kooli (asutuse) esitlus internetis".

Koostöös Tiigrihüppe õpitarkvarakeskusega oleme korraldanud 20-tunniseid kursusi nii arvuti-, matemaatika- kui ka keeleõpetajatele.

Kuna kõik kursused on tasulised ja koolide rahalised võimalused piiratud, siis esitasime Tiigrihüppe Sihtasutusele taotluse meie kursuste rahaliseks toetamiseks, mis ka rahuldati. Nii tasuvad õppijad vaid osa kursuse maksumusest.

Tiina Lasn,
arvutiteaduse instituudi
vanemmetoodik



Loodusteaduste õpetajaks

Seoses üldhariduskooli reformiga on koolides kasvanud vajadus õpetajate järele, kes suudaksid integreeritult õpetada lähedasi loodusteaduslikke õppeaineid: füüsikat, keemiat, bioloogiat, geograafiat ja loodusõpetust.

Loodusteaduste õpetaja peab andma õpilastele tervikliku maailmapildi meid ümbritsevast loodusest ja ülevaate selles toimuvatest protsessidest. Need õpetajad leiavad tööd nii suurtes kui väikestes, ühe klassikomplektiga koolides, kus ühele erialale spetsialiseerunul ei jätku rakendust.

Haridusministeeriumi tellimusel alustati avatud ülikoolis põhikooli loodusteaduste õpetajate koolitust diplomiõppes. Õppijateks on põhikoolis töötavad kõrgharidusega õpetajad. Koolituse tellija ja finantseerija on haridusministeerium.

Õpetajad saavad põhjaliku ettevalmistuse nii keemias, bioloogias, füüsikas kui geograafias. Kõrvuti erialaainetega õpitakse ka õpetajakutseks vajalikke pedagoogilisi aineid, psühholoogiat jm. Senisest rohkem toetub õppimine probleemõppele, mis annab kogemusi tööks uuenevas koolisüsteemis.

Sessioonid toimuvad nädalavahetustel ja ka koolivaheaegadel, sest tegemist on töötavate õpetajatega. Samuti toimub õppetöö suvesemestril.

Toomas Tenno,
füüsika-keemiateaduskonna
prodekaan

Avatud ülikool kogub jõudu

Kahe ankeetküsitluse tulemustest

Kolm aastat tagasi Tartu Ülikoolis tegevust alustanud avatud ülikooli kolmas õppeaasta on jõudnud poole peale ja esimene kogemus käes nii õppureil kui õpetajail.

Kolme aastaga on tublisti kosutud nii kvantitatiivses kui kvalitatiivses mõttes. Õppurkonna arvukus on kasvanud ligemale kolm korda, sama palju või veelgi enam on juurde tulnud erialasid, mida on võimalik valida kas oma erialaste teadmiste täiendamiseks või soovitud eriala omandamiseks. Vene keelt kõneleva elanikkonna hulgas on turunõudlus isegi suurem, kui seda rahuldada suudetaks.

Oma lühiajalise, kuid hoogsa tegevusega on avatud ülikoolist saanud võrdväärne konkurent akadeemilist kõrgharidust andvate ülikoolide hulgas.

Selleks et saada ettekujutus, kes asuvad õppima, mis on õppimise motiivid, kuidas ollakse rahul uute õppevormidega, kas õpitut ka oma töös kasutada loodetakse, on korraldatud kaks ankeetküsitlust (1996. aasta novembris-detsembris ja 1998. aasta algul). Meie poolt uuritud diplomi- ja bakalaureuseõppe valinud õppureist on nüüd saanud vastavalt kolmanda ja teise kursuse tudengid.

Kes asuvad õppima?

Tüüpiline õppima asuja on keskmiselt 29-aastane, valdavalt naisterahvas ja perekonnainimene. Sessioonidele kogunetakse kõigist Eestimaa nurkadest. Pole sellist maakonda, mis ei oleks avatud ülikoolis esindatud. Seega oli aluseta esialgne kartus, et avatud ülikooli idee realiseerub vaid lokaalse üritusena õpihimuliste tartlaste jaoks. Rohkem kui kolmandik õppureist on kas Harjumaalt või Tallinnast. Ehkki enamik õppima asunuist on linnainimesed, elab viiendik maa-asulates ja külades.

Milline on avatud ülikooli õppurite hariduslik tase? Andmed on huvipakkuvad seetõttu, et siit näeme, kui erinevaid haridushuvisid avatud ülikooli kaudu rahuldatakse. Rohkem kui kolmandikul on juba mingi ülikooli diplom ja nad õpivad nüüd magistrantuuris või täiendavad end õpetajakoolituses. Peaaegu sama palju on neid, kes tahavad saada üldharidusliku keskkooli baasil oma esimest ülikooliharidust ja eriala.

Kuigi õppurite tegevusalade areaal on küllalt avar, on enam esindatud neli valdkonda: viiendik teenib leiba hariduses, iga kümnes kaubanduses, umbes sama palju on neid, kes töötavad tööstuses ja panganduses. Ametialaselt positsioonilt on võrdselt esindatud nii juhid kui reatöötajad. Kindlalt domineerib töö mingis erafirmas.

Olulise aspektina huvitas uurijaid õppurite materiaalne taust. Ka siin ei leidnud kinnitust esialgne kartus, et raha eest õppimist saab endale lubada vaid kitsas kiht rikkaid. Veidi enam kui kolmandikul õppima asunuil tasus 1997. aasta õppekulud töökoht, ülejäänud tegid seda ise, kasutasid vanemate abi või pangalaenu. 1996. aastal tasus ligemale pooltele õppekulud tööandja.

Miks asutakse õppima?

Õppima asumise motiivide alusel jaguneb õppurkond kahte erineva suurusega gruppi: kolmel viiendikul on esikohal kutsetöö erinevad aspektid ja ülejäänud teevad seda üldise enesearendamise eesmärgil. Kutsetööle orienteerituid õpib teistega võrreldes rohkem matemaatika- ja õigusteaduskonnas ning avatud ülikooli enesearendamise motivatsiooniga õppureid leiab mõnevõrra enam filosoofia- ja majandusteaduskonnas.

Õppurite tööalasest positsioonist tulenev motivatsioon selekteerib vastajad samuti



kahte rühma. Tööalased huvid – omandada eriala, tulla oma tööga paremini toime, ametialaselt edasi jõuda - on kindlalt seadnud esikohale reatöötajad. Juhtidel ja ettevõtjatel-omanikel on esmajoones eesmärgiks üldisem enesearendamine.

Avatud ülikool on alles uus haridusvorm. Mitmes Euroopa riigis on analoogilist hariduse omandamise ja täiendamise viisi kauem viljeldud. Sealsete kogemuste alusel võib oletada, et ka meil hakkab avatud ülikooli roll kasvama üldisema eneseharimise ja huvialade rahuldamise pakkujana sedamööda, kuidas avatud ülikool saab tuntumaks ning kui kasvavad inimeste võimalused oma raha haridusele kulutada ning kuidas stabiliseerub tööjõuturg.

Kui avatud ülikooli astunute põhiosal on kesksed ameti ja tööga seotud huvid, kuidas hindavad õppurid võimalust kasutada omandatavaid teadmisi oma põhitöös?

Ligemale kolm neljandikku on veendunud, et uusi teadmisi on võimalik üsna palju või väga palju kasutada oma põhitöös. Õppurite tööalasest positsioonist tulenevalt nähakse ka omandatud teadmiste rakendamise võimalusi erinevalt. Praegu paistab olevat nii, et mida kõrgemale on õppija ametiredelil tõusnud, seda rohkem ta saab avatud ülikoolis omandatavat kasutada.

Kuidas kohanetakse?

Üldiselt kohanetakse kiiresti küllaltki suures mahus vaid iseseisval tööl põhineva õppekorraldusega. Kuigi sisseastujate võõrkeelte oskused on näiteks arvutialaste teadmistega võrreldes head, näib rohkem probleeme olevat emakeelse erialase kirjandusega ja igat laadi täiendmaterjalidega, mida napib või polegi olemas. Paljudes ainetes need puuduvad või on alles koostamisel.

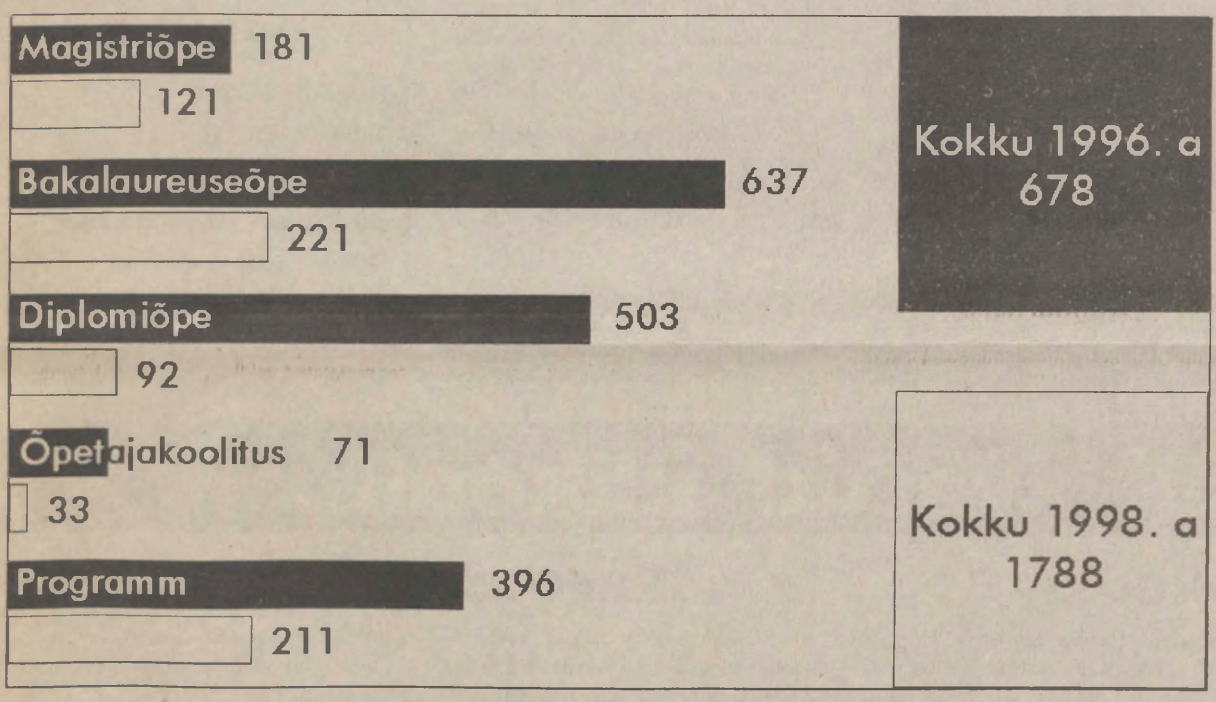
Teine probleem on seotud ööbimisega. Arvestades igat laadi majutuskohtade küllaltki soolast hinda, otsitakse ööbimisvõimalusi sugulaste, tuttavate ja sõprade juures.

Lõpetuseks

Kokkuvõtteks tuleb tõdeda, et enamik õppureid on küllalt selgepiiriliselt määratlenud õppimise seotuse oma tööalase tegevusega. Eriti selgelt avaldub see nende puhul, kes tahavad tööga hästi toime tulla, olla edukad ning karjääri teha. Väiksem on see seos nende jaoks, kes on häälestatud lisateenistuse hankimisele ja uue töökoha saamisele. Seegi on arusaadav. Kui avatud ülikooli roll hariduse andjana täpsustub ning inimeste töökarjäär kogu töömaailma stabiliseerudes rohkem välja joonistub, on oodata ka avatud ülikooli osatähtsuse suurenemist.

Siintoodust peaks järelduma, et avatud ülikool saab midagi pakkuda Eesti kõikides piirkondades elavatele, eri tööd tegevatele ja erinevate õpihuvidega inimestele. Täna on peamine motiiv avatud ülikooliga ühinemiseks täiendada end tööalaselt. Avatud ülikooli paindlikkus peaks lubama edaspidi pakkuda rohkemat teistegi taotluste ja vajaduste puhul.

Hans Dsiss,
sotsioloogia osakonna teadur



■ **Avatud ülikooli õppijate arv 1996. ja 1998. aastal.**

Nõustaja on õppija abiline

Õppimine töö kõrvalt, iseseisva töö rohkus ja harv võimalus kohtuda õppejõududega nõuab avatud ülikoolis õppijalt tõsist pingutust.

Tartusse tulles on tal tarvis leida öömaja ja õppimiskoht ning lahendada ka olmemured. Seetõttu vajavad meie õppijad nõu ja toetust mitmel erineval tasandil – prodekaanilt, nõustajalt osakonnas või instituudis, ülikooli esindajalt maakonnas jne.

Avatud ülikoolis töötab põhikohaga nõustaja, kelle ülesanne on suhelda õpimisvõimalustest huvitatud inimestega, teaduskondade kontaktisikutega, vahendada informatsiooni ja ette valmistada reklaamtrükiseid ning infopäevi.

Teaduskonnas tegelevad õppijatega enamasti kontaktisikud. Õppekavasse puutuvaid küsimusi lahendavad prodekaanid.

Praegu on erinevate osakondade kontaktisikute tööülesanded, -korraldus ja -maht väga erinevad. Teaduskondades, kus õppijaid on palju, töötavad kontaktisikud põhikohaga ja töökorraldus on ladus. Kui õppijaid on vähe, on ka koormus väike ja põhjaliku süsteemini ei ole veel jõutud.

Nõustamine, mida avatud ülikooli kontaktisik pakub, on ennekõike informatsioon. Selleks peab ta tundma avatud ülikooli põhimõtteid, orienteeruma erinevates õppimisvõimalustes ja teadma, kust ja kellelt täiendavat infot saada.

Väljatöötamisel on üliõpilasnõustajate süsteemiga sarnanev võrgustik. Eesmärgiks on luua hästi integreeritud ja õppijatele kättesaadav nõustamissüsteem. Õppija toetamiseks on tarvis luua regionaalsete nõustajate süsteem ka elukoha lähedal.

Süsteem töötab võrgustiku põhimõttel, kus iga nõustaja on hästi kursis õppekavade ning -korraldusega ja nõustajate vahel toimub pidev koostöö.

Avatud ülikooli töökorraldusega seotud inimestele info vahetamiseks on loodud kinnine meililist. See on võrdlemisi uus ja arenemisjärgus, kuid loodame, et asjaosalised harjuvad listi kasutama ja et sellest saab avatud ülikooli kontaktisikutele kiire ja oluline infovahetussüsteem.

Listi saavad kirjutada ja infot saata aadressil *av@lists.ut.ee* ka need, kes ei ole selle pidevad kasutajad.

Aili Saluveer,
nõustaja



■ **Flamencoharrastus ülikoolis on populaarseks muutunud. 1996. aastal alustanud kunstide osakonna arglikust harrastusringist on välja kasvanud tõsiseltvõetav kogu õppeaasta kestev tantsuantropoloogia alane flamencokultuuri tutvustav kursus, mis on kunstide osakonna valikaine.**

Kursus toimub avatud ülikooli raames juba mitmendat aastat. Kuulatakse loenguid, käiakse seminarides, saadakse praktilisi tantsutunde.

Flamencokultuuri kursus on mõeldud peale üliõpilaste ka kõigile teistele olenemata vanusest, soost, kraadist, karjäärist ja oskustest. See on mõeldud neile, kes kultuuriantropoloogia ja tantsu vahendusel soovivad rikastada oma maailma ja olla ise.

Õppija arvamus

Tartlaste õppimisvõimalused on iga aastaga paranenud. Heale üldharidusele lisandub ka jõudsalt arenev täiskasvanute haridusasutuste võrk, kus on võimalus õppimist jätkata vastavalt vajadustele ja huvidele. Potentsiaalseid täiskasvanud õppijaid on Tartus umbes 60 000.

Ükski kõrgharidus ei saa asendada head algharidust. Seetõttu peab üldhariduskoolis töötav õpetaja end pidevalt koolitama. Tartu haridustöötajad kasutavad aktiivselt avatud ülikooli pakutavaid kursusi. Koolituses osalevad lasteaednikud, õpetajad, koolijuhid, haridusosakondade töötajad. Ka avatud ülikooli kursuste lektoriteks on mitmed tegevõpetajad ja koolijuhid. Nii saab teooria kõige kiiremini praktikaga seotud. Tahaks loota, et läbi avatud ülikoolis õppimise muutub avatumaks ka õpetamine üldhariduskoolis.

Tulevikus peaksid õppimisvormid laienema kaugkoolituse suunas, kuid õppijad vajavad ka omavahelist silmast silma suhtlemist. Tartusse tuleb õppija osa saama kultuurielust, tuleb raamatukokku, muuseumidesse, teatrisse ja kontserdile. Seda kõike on linna arengu planeerimisel vaja arvestada, et muuta Tartu avatumaks ning kvaliteetse hariduse omandamise paigaks.

Eda Anton õpib avatud ülikoolis koolijuhtide kursusel.

Regionaaltegevus - ülikooli seitsmes sammas

Tartumaa arengukava on üles ehitatud sammastele, millest ülikool oma kuuega kõige tugevam näib. Ent tegelikult on ülikoolil ka seitsmes sammas, mis toetab ülikooli põhieesmärke - teadvustada ja teostada end kogu Eesti ülikoolina ning kindlustada koos linna ja maakonnaga Tartu positsioon teadus- ja kultuurikeskusena. Selleks sambaks on regionaaltegevus.

Regionaalprojekt ülesandega tihendada sidemeid ülikooli ja Eesti erinevate piirkondade vahel moodustati 1996. aasta aprillis. Praegu kuulub regionaaltegevus teabetalituse koosseisu, sest tegevuse senine põhiosa on informatsioonivahetus.

Väga oluline on konkreetsete vajaduste ja huvide väljaselgitamine ning informatsiooni suunamine. Igapäevane infovahetus Eesti erinevate piirkondadega toimub esindajate ja kontaktisikute kaudu.

Milline on informatsioon, mida vahendame?

Eelkõige oleme tegelenud ülikooli õppimisvõimaluste tutvustamisega. Ülikooli infopäevad on toimunud kõigis maakondades. Suur tänu teaduskondade esindajatele ning õppe- ja üliõpilasosakonnale, kes infopäevade korraldamisele palju kaasa on aidanud.

Lisaks põhiõppe informatsiooni vahendamisele tegeleb regionaaltegevus ka avatud ülikooli ja täiendkoolituse võimaluste edastamisega. Koostöös on käivitunud mitmed koolitustsüklid: juba teist semestrit kestab ärijuhtimise lühikursus Jõhvis, Türi Kolledžis toimub keskkonnanõustajate täiendõpe, märtsikuus käivitub Türil arendusnõunik-planeerija täiendõpe. Eraldi valdkonnaks on korrektiivkursuste korraldamine keskkoolilõpetajatele ning õpetajatele mõeldud infotunnid riigieksamiteks valmistumisest.

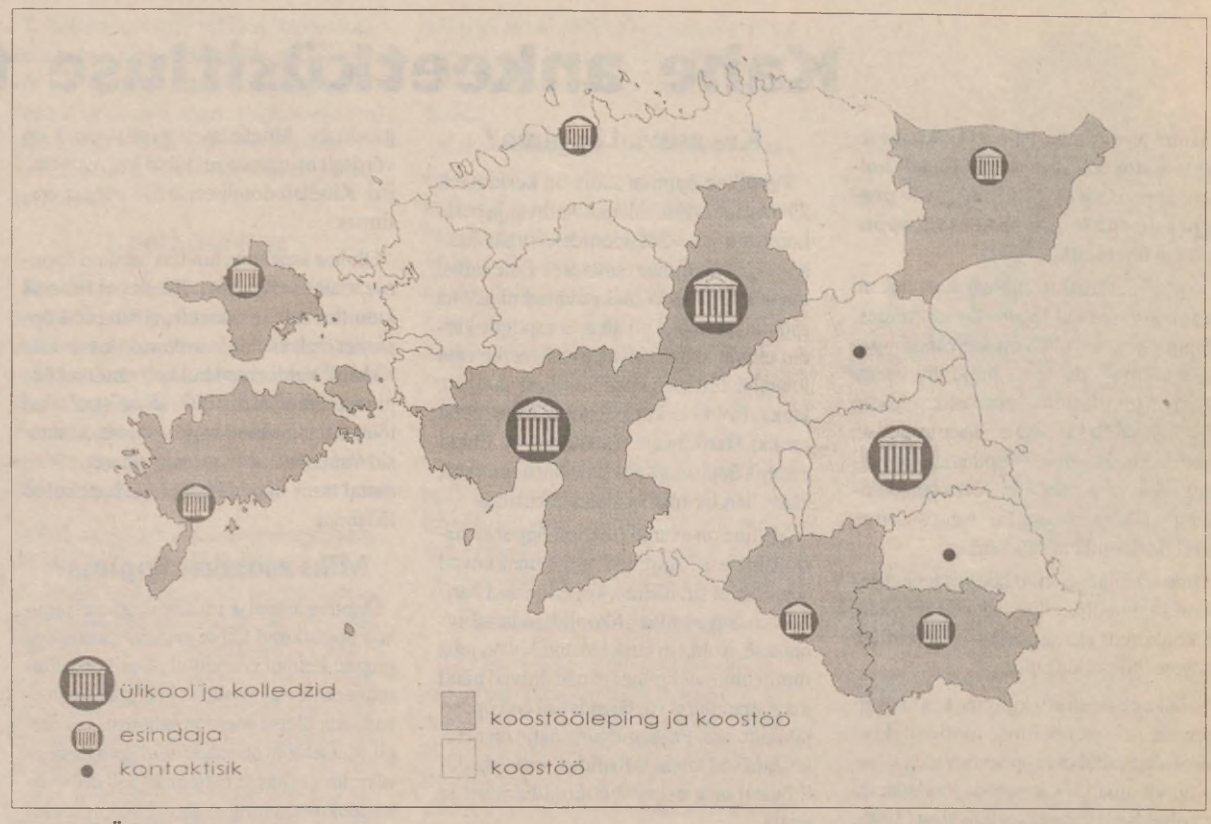
Sidemete tugevdamiseks on ka teisi võimalusi. Koostöös ülikooli muuseumidega on koostatud mitmed rändnäitused, mida eksponeeritakse Eesti erinevates piirkondades. Näiteks näitust "*In corpore* Vabadussõtta" saab praegu külastada Valgamaa muuseumis, näitus "Tartu Ülikooli peahoone - akadeemilise hariduse sümbol" avatakse veebruari alguses Võrumaa Keskraamatukogus.

Seoses ülikooli 365. aastapäevaga avati Pärnus näitus 17. sajandi ülikoolist Pärnus, mis jäi Pärnu Kolledži valdusse ja võimaldab seda Pärnumaal mitmel pool näidata. Näitusi oma töödest on koostanud ka maalikunsti eriala üliõpilased. Ülikooli koorid on andnud mitmeid kontserte Eesti erinevais paigus.

Teaduse populariseerimiseks on viimastel aastatel korraldatud erinevaid loengusarju. Traditsiooniks on saanud loengusarjad kolledžites ning kevadel toimuv loengusari Tallinnas rahvusraamatukogus, kus kahe töönädala jooksul esinevad loengutega kõigi teaduskondade esindajad. Juba järgmisel nädalal, 12. veebruaril peab professor Marju Lauristin akadeemilise loengu "Eesti ühiskonna arengu sõlmprobleemid" Jõhvis.

Hoogustunud on ka erinevate konkursside korraldamine. Koolinoortele suunatud haridusteemalised esseekonkursid on toimunud nii Tallinnas kui Hiiumaal. Ida-Virumaa koolides kuulutati aasta algul välja isamaateemaline esseekonkurss ning märtsis saavad saarlased arutleda keskkonna teemadel. Konkursse üliõpilastöödele mingis kindlas valdkonnas on korraldanud mitmed maakonnad.

Konkreetsed ülikooli ja ühiskonda siduvad organisatsioonid on vilistlaskogu ja sihtasutus. Maakondlikul printsiibil ülesehitatava vilistlaskogu ülesandeks on tugevdada ülikooli lõpetanute sidet oma ülikooliga. Tänaseks on moodustatud üheksa vilistlaskogu regionaalset koondist: Tartus, Pärnus, Tallinnas, Ida-Virumaal, Saare-, Järva-, Valga-, Viljandi- ja Läänemaal. Kui kahel eelmisel suvel pidasid saarte vilistlased suvepäevi omavahel, siis sel suvel oodatakse Saaremaale suvepäevadele kõiki ülikooli vilistlasi.



■ **Tartu Ülikooli regionaaltegevus.**

Mis saab edasi?

Ülikooli regionaaltegevuse üks etapp hakkab jõudma lõppjärku. Infovahetussüsteem on üles ehitatud, maakondadega on kujunenud head töised sidemed. Ülikoolilt oodatakse eelkõige rakendusuuringuid ja mitmesugust õppetegevust. Selle suuna edasiarendamine on praegu keskse kohal.

Käesoleva aasta jooksul on plaanis moodustada regionaalkeskus, mille üheks suureks töövaldkonnaks oleks ülikooli õppimisvõimaluste ning teadusuuringute tutvustamine regioonis, sh regiooni vajaduste ja praktiliste probleemide teadvustamist ülikoolile. Teiseks väga oluliseks valdkonnaks on avaliku sektori teenindamine, mis hõlmaks koolitustegevust, uuringuid ja tehnilist abi (nt juhtimisabi, planeeringud jms).

Pikema ja põhjalikuma ülevaate regionaaltegevuse senisest tööst annab aga peagi ilmuv brošüür. Samuti saab informatsiooni ülikooli koduleheküljelt internetis.

Aire Vähejaus,
regionaaltegevuse peaspetsialist

Regionaaltegevus
Ülikooli 18-210
50090 TARTU
Tel: (27) 375 603
e-post: airev@admin.ut.ee
WWW: http://www.ut.ee/uksused/Regionaal/

Tartu Ülikooli avatud ülikool...

...Pärnu Kolledžis

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž asutati 1996. aastal. Juba järgmisel aastal alustati kolledži baasil avatud ülikoolis ärijuhtimise õpetamist. Sihtgrupiks olid Pärnu Majanduskooli lõpetanud.

Sel õppeaastal on võimalus õppida ka turismi- ja hotelliettevõtluse ning sotsiaaltöö korralduse õppekavade alusel.

Avatud ülikoolis õppijaid on Pärnu Kolledži baasil praegu 130, mis moodustab juba kaks kolmandikku statsionaarsete üliõpilaste arvust.

Lisaks diplomiõppekavadele on Pärnu Kolledžis korraldatud ka mitmeid lühemaid kursusi. Seni on pakutud tööalast koolitust sotsiaaltöötajatele ning majanduse ja juhtimise alast täiendust hoolekandeasutuste juhtidele.

Koostöös Pärnumaa Ettevõtluskeskusega on kavas kursus algajatele väikeettevõtjatele.

Seoses uue õppehoone valmimisega on kavas avatud ülikooli koolitusvõimalusi veelgi mitmekesistada. Tõenäoliselt realiseerub esimesena taastusravi õppekava, mille sihtgrupp on meditsiiniõed. Põhjuseks on vastava ettevalmistusega ja tõsise enesetäiendamise sooviga isikute olemasolu ning see, et neile pole vaja õpetada meditsiini üldaineid, milleks tingimused Pärnus veel puuduvad.

Pärnus jätkub õppijaid kõigile pakutud erialadele ja siia tullakse õppima kaugemaltki.

Arvi Kuura,
Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži projektijuht

...Türi Kolledžis

Türi Kolledži baasil korraldatakse avatud ülikoolis keskkonnanõustajatele tööalast koolitust.

Täiendõppe programmis on vajalikke teadmisi keskkonnaprobleemidest ja nende loodusteaduslikest tagamaadest, mis on vajalikud igapäevases töös ettetulevate probleemide lahendamiseks. Viiest moodulist koosnev programm on praktilise kallakuga: toimuvad ekskursioonid ja õppekäigud, oma teadmisi ja kogemusi jagavad lisaks ülikooli õppejõududele ka keskkonnaministeeriumi ametnikud ning keskkonnaosakondade töötajad. Kursus lõpeb uurimistöö koostamise ja kaitsmisega. Lõputöö teema valitakse nii, et see oleks seotud õppija igapäevatööga.

Keskkonnanõustajate täiendõpe algab akadeemilise aasta algul (tavaliselt oktoobris), koosneb viiest nädalapikkusest moodulist ja lõpeb aprillis. Sel aastal täiendab end juba keskkonnahuviliste kolmas kursus. Senised lõpetanud on jäänud väga rahule nii kursuste sisu kui ka korraldusega, kõrge hinnangu on saanud kursuste lõputööd.

Regionaalplaneerijatele mõeldud programm on täiesti uus, soovijail on veel võimalik endast märku anda. Õppekava on mõeldud nendele maavalitsuste ja kohalike omavalitsuste töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub valla/linna arengukava ja üldplaneeringu juhendamine ning koostamine, regiooni tutvustavate materjalide koostamine, läbirääkimiste ettevalmistamine ja pidamine, meediaga suhtlemine, välissuhtluse koordineerimine, arendustöö ettevõtjatega, projektide koostamine. Ka arendusnõuniku-planeerija täiendõpe koosneb viiest nädalapikkusest tsüklist. Esimene tsükkel on 22.03 – 26.03. 1999, järgmised 26.04 – 30.04, 07.06 – 11.06, 28.09 – 02.10, viimane ja lõputöö kaitsmine 26.10 – 30.10. 1999.

Türi, Eesti keskel asuva väikelinnana sobib hästi õpikeskkonnaks.

Täpsemat teavet Türil toimuva täiendõppe kohta on võimalik saada telefonil (238) 79 403.

Ene Voolaid,
Tartu Ülikooli esindaja Järvamaal



...Euroopa Kolledžis

1998. aasta aprillis asutati Tartu Ülikoolis uus struktuuriüksus - Euroopa Kolledž, mille ülesanne on Euroopa Liidu ja eurointegratsiooni-alase õppening teadustöö arendamine. Euroopa Kolledž on Tartu Ülikooli asutus, mis teeb oma eesmärkide saavutamiseks koostööd teaduskondadega.

Peamine eesmärk on muutuda eurointegratsiooni alaseks regionaalseks keskuseks, mis arenecks kolmes prioriteetses valdkonnas.

Akadeemilises tegevuses luuakse koostöös teaduskondadega Euroopa Liidu alane akadeemiline magistriprogramm. Programmi käivitamine planeeritakse 2000. aasta sügissemestriks.

Uurimistegevuses on eesmärgiks muutuda üle-eestiliseks interdistsiplinaarseks EL-i temaatikaga tegelevaks uurimiskeskuseks.

Euroopa Liidu alase koolituse eesmärk on pakkuda kõrgetasemelist EL-i alast koolitust ja nõustamist kõigile avaliku sektori töötajatele nii üleriigiliselt kui regionaalsel tasandil.

Akadeemilist kraadiõpet tuleks vaadelda kui väga olulist osa meie koolitusprogrammi strateegiast, sest Eesti on tänaseks jõudnud juba sellesse etappi, kus EL-i põhiprintsiipide ülekordamisest enam ei piisa. Eriti ministeeriumide tasemel vajatakse oma euroteadmistele ka akadeemilist katet. Seda tahabki Euroopa Kolledž oma magistriprogrammiga pakkuda. Oleme tõenäoliselt ainus ülikool Eestis, kus võrdselt tugevalt on arenenud majandus-, õigus- ja sotsiaalteadused.

Lühemate kursuste ja EL-i alase intensiivkursuse läbiviimise vajadus ülikoolis tuleneb ühelt poolt sellest, et Eesti ametkond vajab kahtlemata kvaliteetset eurokoolitust, teisalt on TÜ õppejõud rakendatud mitmes koolitusprogrammis ning kursustes üle Eesti.

Käesoleva aasta sügissemestrist alustab Euroopa Kolledž **EL-i alase tasulise intensiivkursusega. Kursuse kogumaht on 96 akadeemilist loengutundi.** Tasulisus viitab sellele, et see on mõeldud rohkem praktikutele, ametnikele, kes oma igapäevatöös peavad antud temaatikaga kokku puutuma. Kursuse kestus on kaks õppesemestrit ning see koosneb erinevatest moodulitest.

Intensiivkursuse eesmärk on anda põhjalikke teadmisi Euroopa Liidu ajaloo, institutsioonide, poliitika ja õigussüsteemi kohta, aga ka praktilisi teadmisi keskseте Euroopa Liidu infoallikate ja nende leidmise kohta.

Läbi eurointegratsiooni-alase hariduse on meil võimalus suurendada Eesti valmisolekut Euroopa Liitu astumiseks, tõsta inimeste huvitatust ja informeeritust Euroopa Liidust ning Eesti ühinemisprobleemidest. See on ka võimalus arvamusteavalduseks ja aruteluks selle üle, mida toob endaga kaasa võimalik liitumine Euroopa Liiduga nii üleriigilisel kui regionaalsel tasandil.

Lektorid on sotsiaal-, õigus- ja majandusteaduskonna õppejõud. Kaasatakse ka praktikuid, tippametnikke, kes tegelevad oma igapäevatöös eurointegratsiooni probleemidega. Kursus korraldatakse avatud ülikooli kaudu ning eduka läbimise korral väljastatakse koolitustsüklis osalejale vastav tunnistus. Täpsem informatsioon programmi, toimumise aja ja koha kohta avaldatakse nii ajalehtedes kui ka ülikooli infokanalites.

Raul Eamets,
TÜ Euroopa Kolledži asedirektor

Nr. 4 (1958)

Reede,
29. jaanuar
1999

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis

SUNDEKSEMPLAR



ECONOMICUMI? Seitsme minutiga peahoonest!

Kolmapäeval avatakse majandusteaduskonna uus õppehoone

"Uue majaga on esialgu rohkem muret kui rõõmu," ütles majandusteaduskonna dekaan prof Jüri Sepp teisipäeval, kui teaduskond Nooruse tänavast kolima hakkas.

Dekaan juhtis tähelepanu peasissekäigust algavatele kolme korruse treppidele, mis hetkel olid koguni käsipuudeta. Dolomiidist treppidelt tuli lakk maha lihvida. Ehitajate sõnul on teistel objektidel varem ka lakitud, kuid siis on see paremini välja tulnud. Omamoodi kilplasetöö tõi omalt kaasa tohutult palju peenikest tolmu, mis tähendab, et seinadki tuleb tolmust puhtaks teha.

Teaduskond toetas 6 miljoni krooniga

Kolme hoone rekonstrueerimis- ja ehitustööd koos sisustusega maksid ligi 23 miljonit krooni. Küsimusele, kes finantseeris kõige rohkem, ütles dekaan, et 17 miljonit oli ülikooli poolt, 6 miljonit teaduskonna omatuludest. Seega olid suurimateks "sponsoriteks" teaduskonna oma töötajad, aga muidugi ka tasulistel õppekohtadel õppijad.

"Väljastpoolt ülikooli on kõige suurem toetaja olnud Eesti Pank 200 000 krooniga (aulatoolid) vastavalt meie koostöölepingule."

Linnavalitsus on toetanud 29 000 krooniga. Teaduskonna vilistlasühingult Hermes tuli ligi 20 000 krooni. See koosneb väikestest personaalsetest toetustest, nagu näiteks 7000 krooni meie vilistlasühingu kollektiivliikmelt Adam Smithi klubilt Pärnust," rääkis dekaan. Toetajaid püüab teaduskond meeles pidada nende nimede äramärkimisega auditooriumides.

Jüri Sepp lisas, et septembris sõlmisid ERA pank ja majandusteaduskond lepingu, mille järgi lubas pank sisustada uues õppehoones 120 000 krooni ulatuses omanimelise auditooriumi. Dekaan ei ole praegu lepingu suhtes pangaga kontakti võtnud, kuid arvas, et ERA pank ei ole ju veel lootusetult kadunud ning et võib-olla paremate aegadel hakkab leping toimima.

Veerandi jagu ruumi rohkem

"Mida tähendab majandusteaduskonnale uus hoone?" Dekaan prof Jüri Sepp vastas, et eelkõige rõõmustab ruumide rohkus. "Meil on nüüd veerandi jagu pinda rohkem," ütles ta. Ruutmeetrite poolest saab välja arvestada, et igale tudengile on oma toolijagu ruumi olemas, vanas majas oli 0,95, uues 1,34 ruutmeetrit õppija kohta. 920 õppekoha asemel on 1206.

Dekanaadi juhataja Ene Kivisik lisas, et uues hoones on 25 auditooriumi (vanas oli 19), sealhulgas kaks suurt 120 -130-kohalist õpperuumi. Samas jääb ikkagi vajadus kasutada ka keemiaringi, kuhu kahesajalised voorud ära mahuvad.

"Õppejõudude töötingimused ei olnud normaalsed, kui oldi vaat et kümnekesi ühes ruumis," märkis dekaan "siin on instituutide ja õppetoolide juhatajatel oma kabinet ning enamasti ollakse vaid kahekesi ühes ruumis. Nooruse tänavas oli 21 ruumi, uues 30.

Eriti oluliseks peab dekaan kolmanda arvutiklassi lisandumist. Arvutisüsteemide administraatori Alar Pandise rõõm pole väiksem, sest Nooruse tänava töötingimustest polevat mõtet rääkidagi. Too meditsiinikooliga kahasse kasutatav maja olevat väga hooletusse jäänud ning ta hoiatab arste, kes kuuldavasti biomeedikumisse ära ei mahtuvat ning Nooruse 9 majja kolivat. "Töömeestelt olen kuulnud, et majas on suured praod. Oma silmaga nägin tudengina ka Tiigi 14 ühika pragusid, millest siis keegi ei hoolinud, aga ohtlikuks nad hiljem muutusid."

Asukoha poolest on uus õppehoone dekaani meelest kõige ilusamas paigas, Emajõe kaldal, ning väga lähedal peahoonele, kuhu jõudvat seitsme minutiga.

Economicum sobib hästi

Teaduskonnasisene nimekonkurss tõi majale mitu nime, kuid kõige rohkem pooldasid nii tudengid kui õppejõud Economicumi. Dekaan on selle nime kinnitamiseks rektorile esildise teinud.

"Kolmanda korruse ühel välisseinal või koguni katusel on nime jaoks ideaalne paik olemas," ütles dekaan, näidates kohale, kus tuledes nimi võiks särada.

Õppehoone aadressil Narva 4 koosneb õieti kolmest hoonest, mis ehitatud eri aegadel. Linnapoolses hoones oli enne sõda linna tööstuskool, mis paiknes seal 1960ndateni. Ülikooli arhitekti Martti



■ **Jüri Sepp: "Uude majja kolimine on nagu eksamiks õppimine, ikka jääb üks päev puudu."**

Preemi sõnul anti see ülikoolile, kes hoone ära rekonstrueeris ning kuhu asusid eksperimentaalfüüsika osakond ja laborid. Konsumipoolne maja ehitati 1970ndate algul ning keskmine, kaht maja ühendav osa 1985. aastal. Nendes kolmes majas on paiknenud ülikooli mitmesugused laborid, aeg-ajalt lisaks ka muud allüksused.

Konsumi-poolsesse ossa jäävadki õppejõudude tööruumid, keskmises osas kolmandal korrusel asub dekanaat. Dekaani ruum on muide rõduga, nii et sealt saab teaduskonnarahvale koguni kõnet pidada.

Majandusteooria ja välismajanduse õppetoolid jäävad Lossi tänava hoonesse euroteaduskonna korrusele. Majandusteaduskonna auditooriumid Lossi tänavas ja marksu majas anti ära. Lossi tänavas on need nüüd Euroopa Kolledži käsutuses.

Endises tööstuskooli hoones on põhiliselt auditooriumid.

Kolmapäeva õhtul käis veel hoogne mööbli tassimine. Üllatuseks-õnnetuseks selgus, et firmal Saloni, kes uue mööbliga varustas, pole lauajalgu. Mõnel korrusel käis aga juba ruumide koristamine. Dekaan arvas, et eks uude hoonesse kolimine ole samasugune aeg, nagu eksamile minek, kus ikka üks päev puudu jääb. Täna, reedel peab toimuma chitajalt Tartu Ehitus maja vastuvõtmine, kolmapäeval pidulik avamine. Uus semester algab majandusteaduskonnale uues kodus.

Varje Sootaki tekst ja foto

AHHAA-keskus viib hariduse rahvale lähemale



■ **Tiiu Sild: "Huvikeskus peab arenema Toomemäe ajalooliste hoonete kaudu."**

Avatud Eesti Fond toetas ülikooli teadushuvikeskust AHHAA 500 000 krooniga. Toetussumma kulutatakse käesoleva aasta jooksul AHHAA-keskuse arendustegevuseks.

AHHAA-keskuse projektijuhi Tiiu Silla sõnul kavatsetakse raha kasutada erinevatele üritustele. Selle aasta üheks suuremaks ürituseks plaanib keskus kevadist putukate robotmudelite näitust "AHHAA Hiidputukad". Lisaks saab näitusel tutvuda uusima arvutitarkvaraga, teadusteatri raames toimuvad eksperimentaariumid, loengud ja kolmedimensiooniline stereoslaidi*show*. "Putukate näitamine on atraktiivne ja paneb massid liikuma," sõnas Sild. "Koos sellega saame täita oma missioonitutvustada rahvale teadust."

Teiseks kavandatakse 1. septembriks teaduspidu. Eelmisel aastal korraldati Raekoja platsil ülimenukaks kujunenud laser-*show*. Tänavu on sellele järge oodata, kuid konkreetsetest plaanidest on projektijuhi sõnul veel vara rääkida.

Lisaks on AHHAA-keskusel kindel plaan huvikeskuse hooneteks kujundada tähetorn ja vana anatoomikum. "Need kaunid ajaloolised hooned Toomemäel on nii põneva sisuga, et sobivad suurepäraselt meelelahutuse ühendamiseks haridusega," leidis Sild.

Tähetornist peaks kujunema AHHAA esimene hoone ja ülikooli astronoomiat tutvustav ekspositsioon. Koostöös TÜ täppisteaduste kooliga kavatsetakse seal hakata korraldama kõrgel tasemel süsteemanalüüsi ja modelleerimiskursusi. Osalt kasutab huivkeskus AHHAA tähetorni juba praegu - eelmine nädal lõppes seal hologramminäitus. "Selle üks eesmärke oli tutvustada rahvale tähetorni - milline pärl on keset Tartu linna," ütles Sild. Tema sõnul võib tähetorni renoveerimine lõppeda millalgi uue sajandi algul.

Teiseks AHHAA-keskuse hooneks saab Toomemäel seisev vana anatoomikum. "Sinna peaks tulema meditsiini ajalugu ja meditsiiniteaduse arengut tutvustav näitus," sõnas Sild. Tema sõnul on arstiteaduskonna mure hoone käest ära andmise pärast põhjendamatu. "Me tahame nendega ühte ja sama asja - kajastada suurt rikast teadustööd, tutvustada arstiteaduse uuemaid saavutusi."

Siiani ei ole siiski selge, kust leida nende kahe hoone renoveerimiseks vajalikud 40-50 miljonit krooni. "Ülikooli 350-aastases ajaloos ei tähenda tõesti paar aastat siia-sinna mitte midagi. Aga Tartu lapsed, kellele AHHAA-keskus oleks suure ja tõsise teadustee väike algus, ei jõua võib olla seda paari aastat oodata."

Aet Süvari

LÜHIDALT

Ülikooli nõukogu valib täna kaks professorit

Majanduspoliitika professori kohale kandideerib majanduspoliitika prof, majandusteaduste kandidaat Jüri Sepp. Eesti keele (võõrkeelena) professori kohale on kaks kandidaati: keelekeskuse juhataja dots, filoloogiakandidaat Birute Klaas ning Tartu Teoloogia Akadeemia prof, pedagoogikakandidaat Toom Õunapuu.

Nõukogu teeb ka muudatusi teaduskraadide ja kutsekraadide põhimäärustesse ning TÜ nõukogu 1995. aasta otsusesse "Maa ja vara tagastamisest ning üleandmisest TÜ omandisse".

Kavas on asutada interdistsiplinaarne üksus "Robert Schumani prantsuse uuringute keskus" ning asutused "Tartu Ülikooli Raamatupood" ja "Tartu Ülikooli Kirjastus.

UT

Katsetati uut kaugkoolitusvormi

23. ja 24. jaanuaril katsetati avatud ülikoolis edukalt uut kaugkoolitusvormi, kus õppetöö toimub interneti kaudu.

Uue kaugkoolitusvormi puhul käib interneti kaudu nii õppematerjalide omandamine kui ka õpilaste omavaheline ja õpetajaga suhtlemine. Interneti kaudu toimuvad ka kontrolltööd, eksamid ning hinnete arvepidamine. Arvutiteaduse instituudi vanemmetoodiku Tiina Lasni sõnul on inimestel interneti kaudu võimalik koolituses osaleda sõltumata nende elupaigast.

Interneti-koolitusel kasutatakse tarkvara WebCT. WebCT on võrgus töötav õpikeskkond, mille kasutamiseks on vaja internetti ühendatud arvutit ja veebi lehitsejat. Konkreetse kursuse materjalidega töötamiseks tuleb end registreerida ja tasuda osavõtu eest. Edasine töö toimub vastavalt kursuse sisemisele korraldusele.

Valmis kursused võetakse kohe kasutusele. Kõik kursused valmivad juuni lõpuks.

UT

Saksa filoloog kaitses ajaloos magistritööd

Eile, 28. jaanuaril kaitses Andres Kärssin ajaloo osakonnas magistritööd "Maarahva käsitlus baltisaksa nädalalehes "Das Inland" 1836—1863". Tööd hinnati *cum laude* vääriliseks. Magistrikraadi kaitsmise tegi eriliseks see, et bakalaureusekraadi on Andres Kärssin saanud saksa filoloogias.

Oponendi, ajaloodoktor Ea Janseni arvates on kaitstud töö küps ja sisaldab palju värskeid ideid. Eriti positiivseks pidas Ea Jansen magistritöö teoorialembust. Tema sõnul valdas Kärssin palju erinevaid teooriaid rahvuse käsitluse kohta ning vaatles teemat Euroopa tausta ja moodsamaid ühiaskonnateooriaid silmas pidades.

Magistritöö juhendajaks oli professor Tiit Rosenberg, tööd oponeerisid doktor Ea Jansen ja ajaloomagister Andres Andresen.

UT

LÜHIDALT

Londoni Kuninglik Ühing pakub uurimistoetust

Londoni Kuningliku Ühingu finantstoetust on võimalik saada ühisprojektidele, mille üks pool on Suurbritannia ja teine Kesk- või Ida-Euroopa maade teadlaste grupp.

Finantseeritakse kaheaastasi loodus- ja täppisteaduste alaseid ühisprojekte tingimusel, et teise aasta lõpuks peab projekt olema täielikult lõpetatud.

Kõigil teadurcil, kes soovivad osaleda ühisprojekti töös, peab olema vähemalt PhD kraad ja nad peavad hästi valdama inglise keelt.

Toetus katab projekti käigus toimuvate mõlemapoolsete töövisiitide elamis- ja reisikulud mõlemas suunas. Lisaks on võimalik vähesel määral saada toetust töövahendite ja varustuse muretsemiseks. Toetuse taotlemiseks peab esitama projekti Suurbritannia-poolne juht taotluse Kuninglikule Ühingule koos kõigi nõutud lisade ja infoga.

Täpsem info välissuhete talitusest.

Lea Kivi,
välissuhete talitus

Välispraktika võimalus 21 üliõpilasele

Üliõpilasorganisatsioon IAESTE (International Association for the Exchange of Students for Technical Experience) korraldab praktikantide vahetamist eri riikide vahel.

Praegu tegutseb IAESTE 63 riigis. IAESTE Eesti on tegev Tallinna Tehnikaülikooli juures ja seda juhivad üliõpilased.

Tänavu suveks tuleb IAESTE vahendusel selleks eelnevalt soovi avaldanud Eesti firmadesse praktikale 20 välistudengit keemia, infotehnoloogia, ehituse jm aladel. Eestist on võimalus välispraktikale minna 21 üliõpilasel.

Rahvusvaheline tudengite praktikavahetus on maailmas väga populaarne ja selles osaleb IAESTE kaudu igal aastal ligi 5000 üliõpilast. Tudengid saavad võõrsil erialase praktiseerimisvõimaluse, teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi ning arendavad oma võõrkeelte oskust.

Praktikavahetusprogrammide abil kasvab rahvusvahelisel tööjõuturul tänu üliõpilaste välisriikides omandatud kogemustele ka riikide konkurentsivõime.

IAESTE infotelefon: 251 60 974

Irma Kaljulaid,
IAESTE Eesti PR-juht

Ajakirjanduse osakond sai euroraha

Ajakirjanduse osakonnale eraldati PHARE-programmi (Euroopa Ühenduse abiprogramm) TEMPUS-projekti (Transeuropean Project Mobility University Studies) toetusrahadest 150 tuhat eküüd.

Projekti koordinaator on Balti Meediakeskuse Fond Taanis, koostööpartnerid Euroopa Ajakirjanduskeskus (EJC) Maastrichtis, Roskilde Ülikool ja Kieli kõrgem ajakirjanduskool.

Kaheaastane sihtotstarbeline rahaeraldus on mõeldud Eesti ajakirjanike täienduskoolituse arendamiseks, samuti ajakirjanike kursi viimiseks kogu europroblemaatikaga. Täiendkoolituskursusi korraldab ajakirjanduse osakond koos Eesti Meediakeskusega. Kursusi nii kirjutava pressi, raadio- kui ka teleajakirjanikele on kavas korraldada ühe- ja kuuekuuliste tsüklite kaupa Tartus ja Tallinnas.

Epp Lauk

Ülikool saab varsti kaks maja juurde

Hooned Ülikooli 13 ja 15 on vanemad kui peahoone

Eile otsustas Tartu linnavolikogu linnavarakomisjon toetada hoonete Küütri 2/Ülikooli 13 ja Ülikooli 15 tasuta võõrandamist ülikoolile. Lõplik otsus tehakse 4. veebruaril linnavolikogu istungil.

Linnavalitsus otsustas juba 22. jaanuaril anda need majad ülikoolile tasuta. Ülikool andis läinud aasta lõpul linnale omakorda tasuta pooleliolcva elamu Mõisavahe 65, mida ta enam ei vajanud.

"Need kaks kolmekorruselist maja on ehitatud 18. sajandil elamuks veel enne peahoone valmimist," ütles ülikooli arhitekt Martti Preem. Tema sõnul on arhitekt Johann Wilhelm Krause kasutanud peahoone fassaadil ka ühe selle maja kujundusvõtteid. Tsaariajal oli esimesel korrusel kesklinna politseijaoskond, praegugi on märgata raudukse jäänuseid. "Maja on väga halvas seisus, tuleb teha vundamendiuuringud ja seejärel põhjalikult restaureerida," ütles Martti Preem.

Ülikooli 13 on 18/19. sajandi vahetusel suures osas rekonstrueeritud. Sellesse majja ehitati suured esinduslikud korterid. Ühes nurgapealses korteris elasid enne viimast sõda kirjanik August Kitzbergi naine ja poeg. See hoone on veidi paremas seisus ning vajab arhitekti sõnul tugevdatud sanitaarremonti, sealhulgas elektri-, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljavahetamist. Keskkütet pole praegu kummaski majas.

Küsimusele, missugused struktuuriüksused neid maju kasutama hakkavad, vastas Martti Preem, et Paabeli kõrval asuvat hoonet oleks otstarbekas keeltemaja laiendusena kasutada. Vana keeltemaja peahoone kõrval on avariiohtlikus seisukorras ning vajab lähemal ajal põhjalikku remonti, nii et hoone Ülikooli 13 sobiks hästi puhverpinnaks.

Küütri 2/Ülikooli 13 osa pinda kasutab ülikool juba 1970ndatest aastatest. Seal on olnud sotsioloogialabor, teadusosakond ja mitmed teised üksused. Praegu asub seal korralikult remonditud ruumides kinnisvarade osakond ja ehituskorralduse osakond. Otstarbekas oleks kogu haldusdirektori vastutusala struktuurid ühte majja koondada. Mitmed teenistused ning osakonnad peavad Jakobi 2 hoonest välja kolima, kui see Karskusliidust omanikule tagasi antakse.

Martti Preemi arvates oleks igati sobilik sellesse majja ka korralik külaliskorter chitada.

Eelnimetatud liikumised on fikseeritud ülikooli territoriaal-ruumilises arengukavas. Nende kahe maja juurdetulek aitab ülikoolil oluliselt lahendada halduspoole ja keelekeskuse ruumiprobleemi ning arendab ülikoolikeskset *campus*'t kesklinnas Ülikooli tänavas.

Praegu on aga asjade käik järgmine: kahe maja ülikoolile andmise peab otsustama ka linnavolikogu, rektoraadi tasemel määratakse majade funktsioonid. Alles seejärel saab teha eskiisid, mis näitavad ruumiprogrammi pakkumisvõimalusi. Nende alusel saab tellida projekteerimistingimused, sh muinsuskaitselised eritingimused ja alles siis on võimalik restaureerimis/rekonstrueerimisprojekti koostama asuda. Martti Preemi arvates võiks sellega aasta lõpuks valmis jõuda. Kui renoveerimiseks ka raha on ette näha, võiks ehitustöödega järgmisel aastal alustada.

Varje Sootak



AHHAA-keskus käis Calcuttas

11.-15. jaanuarini toimus Calcuttas teine ülemaailmne teaduskeskuste konverents, millest võttis 50 riigi esindajate hulgas osa ka Tartu Ülikooli teadushuvikeskuse AHHAA projektijuht Tiiu Sild.

Silla sõnul kõneldi Calcutta konverentsil peamiselt sellest, kuidas vältida vigu uute ja kaasaegsete teaduskeskuste väljaarendamisel. Muuhulgas jagasid oma teadmisi maailma kuulsaimate teaduskeskuste esindajad. "See oli tõeliselt viljakas," nentis Sild.

Tema sõnul oli teaduskeskuste esindajate üks põhiseisukohti, et kunagi ei tasu liialt materiaalseid ressursse ja energiat kulutada hoonetele, olulisem on sisuline töö. "Tunnen, et olen intuitiivselt valinud õige tee, keskendudes enam reaalsetele asjadele."

Silla sõnul äratas Calcuttas suurt tähelepanu ka meie AHHAA-teaduskeskuse nimi. "See oli meile suur tunnustus, kui Madalmaade teaduskeskus Technopolis küsis, kas nad võiksid oma nimeks ka AHHAA võtta," rääkis Tiiu Sild. "AHHAA on üldmõistetav nimi, sellest saavad kõik aru."

Lisaks loengutele ja tööle sektsioonides korraldati konverentsil mitmeid praktilisi õppusi, tutvustati teadusteatrite töövõtteid. Uut laadi võimalusena tutvustati ka draama kasutamist teaduse populariseerimisel.

Aet Süvari

Pärnus algas ülikooliaasta

1999. aasta on Pärnu linnas nimetatud ülikooliaastaks, sest möödub 300 aastat ajast, mil Tartu Ülikool asus Pärnus.

1699. aastal Pärnus asunud Academia Pernaviensis võimaldab nimetada Pärnut ülikoolilinnaks juba kolm sajandit tagasi ja just selle sündmuse tähtsustamiseks ning kogu vabariigile teadvustamiseks ongi kavandatud terve sari üritusi, deviisi all "Ülikool Pärnus - 300".

Kunstnik Vello Paluoja on kujundanud ülikooli juubelilogo, mis kujutab tolleaegse ülikooli pitsatijäljendit, selle kõrvale on just äsja valminud kunstiüliõpilase Renee Safini kujundatud Pärnu Kolledži uus logo. Juubeliaastal peaksid ilmuma ka temaatiline postmark ja telefonikaardid.

Mais peaks välja tulema kaks ajakohast väljaannet. Üks on tolleaegse ülikooli avatseremoonia tõlge ja kirjeldus. Teist raamatut kirjutab professor H. Piirimäe ajaloolise ülevaatena ülikoolist Pärnus 1699-1710.

Lähiaja üritustest peaksin olulisematcks jaanuaris toimuvaid üliõpilaste talvepäevi ning uue õppehoone avamist 22. veebruaril.

Juubelisündmused kulmineeruvad augusti lõpus piduliku aastapäevaaktusega Endla teatris ja Pärnu Kolledži lipu sisseõnnistamisega.

Riina Müürsepp



■ **Calcuttasse, mis on üks India vaesemaid linnu, ehitati hiljuti tohutute prügimägede asemele võimas teaduspark Science City.**



■ **Pärnu Kolledž on tõstnud Tartus harvanähtava ülikooli valge üldtekli taas au sisse.**

VALMAR ADAMS 100

Valmar Adamsi elu ja lugu

Valmar Adamsi viimne lahkumine 1993. aasta 15. märtsil ning mõni päev hiljem kirkas kevades toimunud matusetalitus Raadi surnuaial - muide, ühtaegu ülev ja samas ka boheemlikult ülemeelik - on alles nii lähedal, et esimese hooga tahaks öelda: mitte sajas sünniaastapäev, vaid meie keskel elava inimese väga harvadele osaks saav teine juubel. Ent sellel väikesel miraažil on veel üks ehk isegi olulisem põhjus. Adamsi pikk, 94 aastat väldanud elu oli ülimalt värvikas, mõjutades nii tema kaas- kui ka järelpõlvi, ning küpsetas veel hilisõhtulgi vilju, milleni mõni teine autor ei küüni oma elu *akme*'ski ning mis intrigeerivad kaasa mõtlema pärast ta surmagi.

Võiks ju oletada, et Adamsi sajas sünniaastapäev, mida me 30. jaanuaril tähistame, annab talle lõpuks klassiku oreooli, mida me näiteks Tuglase, Tammsaare, Suitsu ja mõne teisegi eesti kirjanduse suurkuju puhul tegime, kui nood sajaseks said. Sest mõnikord aimasin Adamsis olevat seesugust ambitsiooni, lugedes ja tunnistades ta kirglikke võitlusi irdriimi alusepanija õiguse eest ja mõnegi arvates teisi allasuruvat kohahaaramist eesti kirjandusloos ülepea.

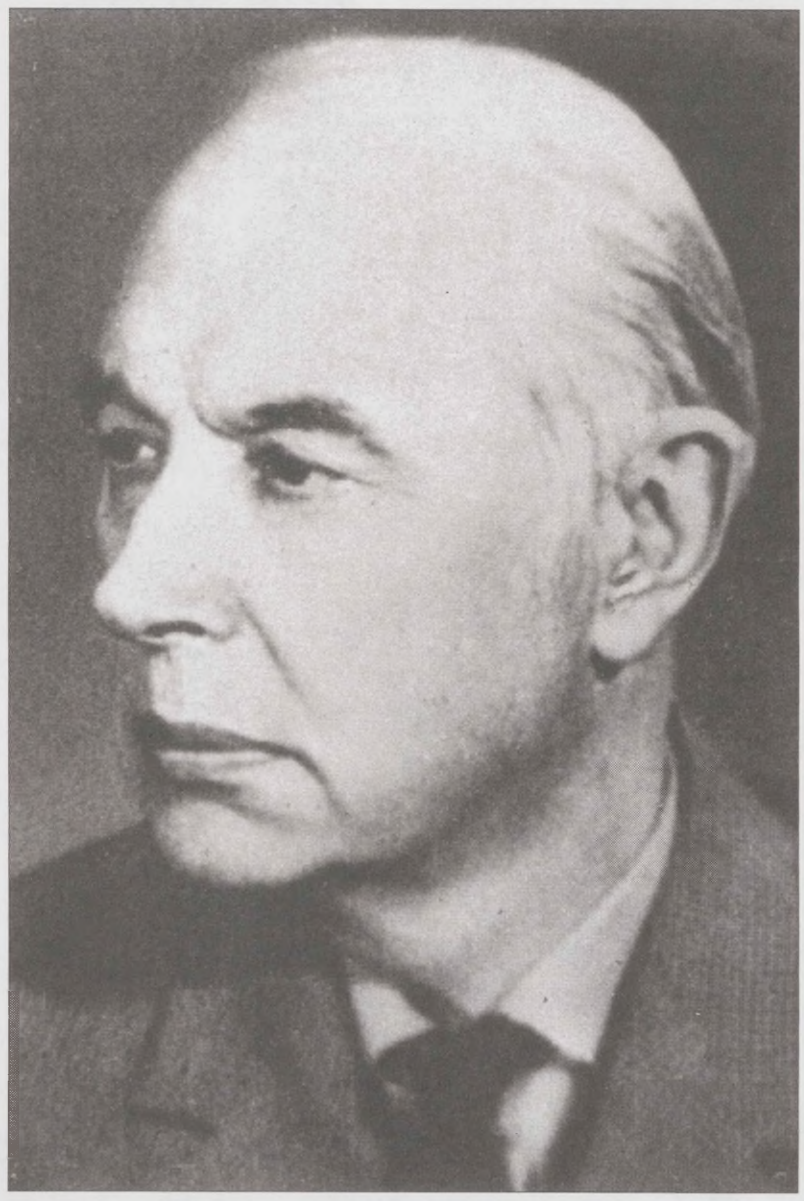
Üks naljakas episood ujub koguni mälestustest esile, kui sellele ambitsioonile mõtlen. See oli Adamsi 75. sünnipäeva pidu ülikooli vana kohviku saksakambris, kui kolleegid vene kirjanduse kateedrist eesotsas Jurmihhiga ta *poeta laureatus*'eks kuulutasid ja talle loorberipärja pähe asetasid. Kuidas küll Adams säras! Paraku ta suur sokrateslik pea - nii suurt pead mäletan olevat ülikoolist veel vaid Richard Kleisil ja vahest ka rektor Feodor Klementil - jättis pärjale õige vähe ruumi, nii et lõpuks kaunistas see hoopis Adamsi naist Leida Aleksejevat ("Leidakest"), keda Adams ka oma muusaks kutsus.

Kõik Adamsis rääkis ja räägib tänagi veel kivinenud, krestomaatilise klassikuoreooli vastu. Adamsi elu ja looming oli üks pidev väljakutse, intriig, millega tegelejad veeti kõrvuni sisse kas imestama, ülistama või vastustama. Adams oli igas oma elu- ja loominguloolises seigas tüli-kas, enesekeskne, nagu seda on magnetraud naelakastis. Temast ei saanud keegi ükskõikselt üle ega ümber. Adamsi elu oli ühtlasi lugu - paljudel juhtudel ta enda kirjutatud palimpsest (milleks ta muide pidas kogu ilukirjanduse olemust) - ja neist lugudest omakorda on saanud nüüd juba iseseisev elu.

Mul oleks selle kohta tuua palju näiteid, alates kurikuulsast Adamsist kui "perversiteedi" luuletajast - selliseks teda omaaegne kriitika sõimas - , siis üle Adamsi kui slavisti, kõnekunsti õpetaja, mõtteloodete viljeleja, vabavärsi teoreetiku, situatsionianalüütiku (Admsi kuulsad "sitaanad"!) ja lõpetades ta 88. eluaastal ilmunud esikromaani (!) "Esta astub ellu" valu ja vaevadega.

Aga siin piiratud ruumil peatuksin vaid paaril eluloolisel seigal,mis kätkevad endas tervet lahtikirjutamist ahvatlevat lugu. Kasvõi see, et 1955 täidetud ankeedis kirjutab ta oma päritoluks käsitööline (praegu teame, et ta isa oli tisleritöökoja omanik). Või Adamsi roll Eesti Töörahva Kommuunis. Või tema tunnistus 1955. aasta CV-s: "Juunipöörde ajal asusin aktiivselt ja avalikult nõukogude platvormile, võtsin isiklikult osa Tallinna ajaloolistest demonstratsioonidest". Oli see siis tõesti nii või üksnes hirmust valetatu, millele eelnes 1950/51 paragrahv 58 ja neli aastat sunnitööd? Aga need on üksnes intrigeerivad killud. Täieliku epopöa saaks Adamsist märksõna all "dotsent." Oma õppejõu mainega lõi ta kindlasti teatava dotsendi arhetüübi: ülisubjektiivne särav retoorik, kellele oli enesestmõistetav, et nii Puškin, Lermontov kui Gogol on just tema, Adamsi Puškin, Lermontov ja Gogol. Adams luges kohustuseks veenda oma kuulajaid - aga talle oli tähtis just kuulajate kogudus, mitte mingi hajaeesmärkidel kogunev seltskond - viimse ütlemise võimatuses ja seega õiguses olla oma tegemistes ja ütlemistes sina ise. Need on sinu sekundid, tavatses ta öelda. Autor olla - tähendab julgeda. Seegi ütlus kuulub Adamsile. Autor olemine oli ka ta elu ja lugu.

Rein Veidemann



Reedel, 29. jaanuaril kell 15 Tartu Kirjanduse Majas Vanemuise 19

Valmar Adams 100		August Annist 100	
Trivimi Velliste	*Intiimne Adams*	Peeter Olesk	*August Annisti meetod*
Rein Veidemann	*Postmodernistlik Adams*	Mirjam Peil	*Minu isa August Annist*
Linnar Priimägi	*Valmar Adams*	Jaan Unt	*A. Annist ja K. Reitav Homerose tõlkijatena*

Eesti Kirjanduse Selts
EKL Tartu osakond
Toetab Eesti Rahvuskultuuri Fond

Eestimaa kultuuriloos on Valmar Adamsil täiesti eriline koht. Kuuludes üheaegselt nii vene kui ka eesti kultuurikonteksti, pidas ta samas end ise eurooplaseks ja nimetas ennast väljakutsuvalt kosmopoliidiks.

Ta sündis Peterburis 30. jaanuaril 1899. aastal, lõpetas 1920. aastal Tartus Vene gümnaasiumi ja astus Tartu Ülikooli Vladimir Aleksandrovski nime all. Ta alustas oma teed vene luuletajana, kuuludes Jurjevi Poeetide Tsehhi ning oli Igor Severjanini sõber ja kaasvõitleja. Ent ülikooli lõpetas ta siiski eesti ja maailmakirjanduse alal Gustav Suitsu käe all kirjutatud magistritööga riimist. 1920ndatel aastatel saab temast eesti luuletaja Valmar Adams.

Pärast täiendamist Praha ja Berliini ülikoolides naaseb Valmar Adams Tartusse ja õpetab siin peamiselt vene kirjandust 1931.-1972. aastani, vaheaegadega saksa ja nõukogude vangilaagrites.

1947. aastal loodi V. Adamsi initsiatiivil vene kirjanduse kateeder, mille juhataja ja töötaja oli kahel esimesel aastal ainult tema. Kui Adams järjekordselt represseeriti, tehti Õpetajate Instituudi noorele õppejõule Juri Lotmanile ettepanek täita temast vabaksjäänud koht. J. Lotman keeldus aga sellest eetilistel põhjustel. 1955. aastal naases Adams laagrist ning vene kirjanduse kateedri juhataja Boriss Jegorov saavutas tema tööle taastamise. Nii sai Adams jälle tegelda vene kirjandusega, millesse kiindumusest annab ehk ennekõike tunnistust tema raamat "Vene kirjandus - mu arm". Vene kirjanduse õppetool meenutab erilise soojusega oma asutajat ja kauaaegset töötajat, ehkki praeguse õppetooli noorem põlvkond Adamsit isiklikult juba enam ei tundnud ja võis teda saata üksnes viimsel teekonnal 1993. aasta märtsis. Ent ta elab edasi mitte ainult oma luuletustes, esseedes ja romaanides, vene kirjanduse ajaloo uurimustes, vaid ka üliõpilaslegendides ja õppetooli pärimuses.

Vene kirjanduse õppetooli pere

Atko Viru: populaarsus on kahe teraga mõõk

21. jaanuaril avaldas Eesti Päevaleht uudise, et Inglismaal Cambridge'is asuv Rahvusvaheline Biograafiakeskus valis Tartu Ülikooli emeriitprofessori, bioloogiadoktori Atko Viru 20. sajandi teaduse 2000 suurkuju hulka.

Esmaspäevases Postimehes tõttas Endel Lippmaa ütlema, et see kõik on täielik jama. Samas kinnitas ka professor Atko Viru, et ei suhtu sellesse tiitlisse tõsiselt.

Miks Te siis sellesse tiitlisse tõsiselt ei suhtu?

Minu arvates on terve hulk konkureerivaid väljaandeid "Who is Who in Science" ja ma ei tea täpselt neid kriteeriume, mille järgi nad ühe või teise teadlase välja valivad. Igatahes oli ühes neist eelmistest ka Endel Lippmaa sees, kokku oli seal üldse neliteist eestlast. Minu arvates tehti teadlasi aastaks 2000 kokku pannes valik varasematest bibliograafiatest.

Tuleb arvestada, et selle teose on koostanud bibliograafiaga tegelev asutus ja raamatu taga pole autoriteetsete teadlaste hinnangut. Bibliograafid arvestavad eelkõige formaalseid näitajaid, nagu monograafiate ja publikatsioonide arv. Teadlaste kogum peaks seevastu aga lähtuma panusest teadusesse ja teaduse arengusse. On võimalik veel kolmaski valikukriteerium – tsiteeritavus. Spetsiaalsed asutused annavad välja tsiteerimisindeksit, põhimõtteks on, et häid töid tsiteeritakse ja et need leiavad tähelepanu.

Igatahes biograafiliste näitajate alustel, mille põhjal see valik tehtud on, pole mul mõtteski teha illusioone, et ma oleksin tõesti 2000. aasta teadlaste hulgas.

Kas siis publikatsioonide arv tõesti midagi ei näita?

Eks ta ikka näitab. Aga vahet peab tegema tavapublikule mõeldud ja maailma juhtivates teadusajakirjades ilmuvate publikatsioonide vahel. Nende viimaste hulka kuuluvad rahvusvaheliselt tunnustatud ajakirjad, mida refereerivad kõige populaarsemad teadusinformatsiooni väljaanded.

Publikatsiooni ekspertiis on väga range. Statistika näitab, et umbes 40% laekunud artiklitest lükatakse tagasi, teine 40% suunatakse ümbertöötamisele ja ainult 20% läheb otseteed avaldamisele.

On minugi artikleid tagasi lükatud või olen pidanud neid ümber tegema. Mul on üle 400 teadusliku publikatsiooni ja 12 monograafiat. Neljasajast umbes sada on ilmunud nendes kõige kõrgemalt indekseeritud ajakirjades, teine sada veidi madalamalt indekseeritavates ajakirjades.

Nagu ma aru saan, siis pole "Who is who'sid" mõtet halvustada. Nad on ühendussillaks teadusajakirjades kirjutavate teadlaste ja populaarteadusliku kirjanduse lugejate vahel.

Jaa. Aga see valik on ikkagi juhuslik - mõni väga tõsine teadusmees võib jääda elu lõpuni tundmatuks või siis täiesti juhuslikult tuntuks saada, nagu näiteks Jaan Einasto, kes on oma tööd ju aastakümneid teinud. Selliseid väga kõvasid eesti teadlasi on väga palju – näiteks Ameerikas elav eesti rahvusest mees Panksepp olevat tänapäeval üks tunnustatumaid psühholooge. Kui paljud meist teda teavad?

Ühelt poolt tagab populaarteaduslike artiklite kirjutamine teadlasele tuntuse, mis omakorda lihtsustab finantside hankimist edasiseks teadustööks.

Aga populaarsus on kahe teraga mõõk, sest sageli tikub tõde kirjanduslikule meisterlikkusele lõivu maksma. Väga palju on teaduslikult põhjendamata spekulatsioone. Näiteks ilmus kunagi Edasis tõlkeartikkel termoregulatsioonist inimese organismis. Üks oluline närvikeskus, mis termoregulatsiooni juhib, on *hippocampus*. Artikli tõlkija, kes asja ei tundnud, arvas, et tegemist on jõehobuga (*hippopotamus*), ja kirjutas lihtsalt lause "ka jõehobul on termoregulatsioon". Samasuguseid asju ilmub ka tänapäeval pidevalt.

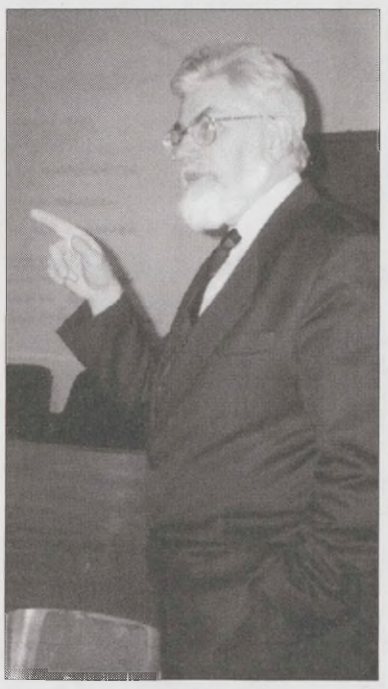
Näiteks?

Näiteks kõige üldisem tõde, et kehaline aktiivsus on tervisele kasulik. Missugune aktiivsus? Uurimuste põhjal võib väita, et tervise aluseks on eelkõige südame ja hingamisaparaadi tervis. Neid mõjutab soodsas suunas eelkõige vastupidavuse treening, mis põhineb süsteemsel pikaajalisel harjutamisel.

Soovitus, et piisab paarist korrast end nädalas liigutada, on vildakas. Kui me räägime ikka organismi tugevaks arendamisest, siis peavad noored inimesed harjutusi tegema vähemalt 3 korda nädalas ja 40 minutit järjest, et süda lööks vähemalt 140 lööki minutis.

Ja veel üks huvitav fakt – kui katkestada süstemaatiline treening, siis mõne aasta pärast kogu positiivne mõju kaob. Mis veel hullem - tervise statistika näitab, et risk südameveresoonkonna haigustesse haigestuda on sportimise lõpetanutel koguni suurem kui neil, kes pole kunagi harjutusi teinud. Nii et kui sõrm spordile anda, siis ei maksa seda enam tagasi võtta.

Andres Toode



■ **Atko Viru: "Minu arvates tuleks populaarteaduslikke kirjutisi retsenseerida samamoodi nagu telesaateid. Et tekitada diskussiooni elanikkonnale antud soovituste kohta ja et saaks välja sõeluda puhtkommertstekstid, mis on täis igasugu ebateaduslikku jama."**

Tartu Ülikool võtab tööle

BALTI ÕPINGUTE PROGRAMMI JUHI

Programmijuhi ülesandeks on korraldada ja arendada Eestit ja Läänemeremaid käsitlevat võõrkeelset õppe- ja uurimistööd Tartu Ülikoolis.

Eeldame:

- teaduskraadi,
- juhtimiskogemust,
- organiseerimisvõimet ja koostöövalmidust,
- head analüüsi- ja suhtlemisoskust,
- inglise ja vene keele valdamist kõnes ja kirjas.

Pakume enesearendusvõimalusi, tulemuspalka, kaasaegset töökeskkonda ja võimalust jätkata teaduri/õppejõuna.

Konkursist osavõtuks esitada avaldus õppeprorektori nimele, elulookirjeldus palgasooviga ning lühiessee Balti Õpingute Programmi perspektiividest Tartu Ülikoolis (kuni 2 lk) **15. veebruariks** TÜ õppeprorektori sekretärile (ruum 220, Ülikooli 18, 50090 Tartu).

Info tel (27) 375 141(Raivo Valk).

raamatud

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Jüri Sepp

Konkurentsipoliitika.



Turumajanduse mootoriks on loomulikult konkurents. Riigi konkurentsipoliitika annab võimaluse turu nähtamatu käe toetamiseks, tõkestades konkurentsipiiranguid ja leevendades turutõrkeid. Autor annab raamatus ülevaate sellise poliitika teoreetilistest alustest ja rahvusvahelisest praktikast. Esmakordselt on kompleksselt vaadeldud ka Eesti konkurentsipoliitikat. 320 lk.

Tähendus, tõde, meetod: Tekste analüütilisest filosoofiast I.

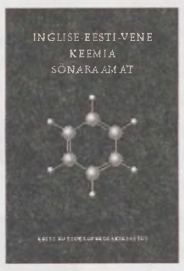
Koostanud Jaan Kangilaski ja Margo Laasberg.



Raamatut läbiv temaatika on tähendus ja tõde ning nende seos - s.t. eelkõige keelefilosoofia uurimisvald. Otsitakse vastust küsimustele: Mis on tähendus? Kuidas toimub keele mõistmine? Kas tähendus on *peas* või *Platoni taevas*? Kogumikus on artikleid analüütilise filosoofia olulisemailt esindajailt, alates Gottlob Freggest kuni tänapäevani. Esindatud on Frank Ramsey, Rudolf Carnap, Alfred Ayer, Alfred Tarski, Hilary Putnam jpt. 408 lk.

INGLISE-EESTI-VENE KEEMIA SÕNARAAMAT

Eesti Entsüklopeediakirjastuse väljaandel on ilmunud keemianomenklatuuri ja terminoloogia komisjoni koostatud 704-leheküljeline "Inglise-eesti-vene keemia sõnaraamat". See sisaldab u. 9000 terminit anorgaanilise, analüütilise, füüsikalise, kolloid- ja orgaanilise keemia vallast, esindatud on ka keemiatehnika- ning keskkonna-, toiduaine- ja biokeemiaalased mõisted. Omaette osas avatakse teaduskirjanduses, aga ka ajakirjanduses ja mujal kasutatavate akronüümide ja lühendite (u 3000) sisu. Sõnaraamatust leiab ka uue IUPAC-i nomenklatuurieeskirja ja tabeleina Euroopa Liidus kasutada lubatud toidulisandite loetelu (näidatud ka kasutusotstarve) ning ohtlike kemikaalide künniskogused ja ohtlikkustegurid. Kuna sõnaraamatus on nii eesti kui ka vene terminite register, on see kasutatav eesti-inglise, eesti-vene, vene-eesti ja vene-inglise sõnastikuna.



See põhjalik ja palju uusi termineid sisaldav sõnaraamat on mõeldud kasuta-miseks kesk- ja kõrgkoolide õppejõu-dudele, üliõpilastele, teadureile, rakenduskeemikuile, toimetajaile jpt.

Teost on soodsaima hinnaga — 290.- võimalik osta Eesti Entsüklopeediakirjastuse raamatupoest A & O Tallinnas, Mustamäe tee 5 tel (2) 625 9542. Oleme avatud E–R 10–18, L 10–16. Raamatut on võimalik osta ka arvega (hulgihind 258.60+5% käibemaks). Info tel (2) 6259 541.

TÜ raamatupoe kinkekaart

Kui Te soovite oma lähedasi meeles pidada kauni kingitusega, aga Te ei tea, mis oleks neile kõige meelepärasem, võite ülikooli raamatupoest valida kinkekaardi - 100-, 200- ja 500-krooniste kinkekaartide eest saavad kingisaajad ise valida endale kõige sobivama kingituse.

Veebruarist on ülikooli raamatupood avatud tööpäeviti tund aega kauem - kella seitsmeni õhtul!

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.

Avatud E-R 9-19, L 10-16

Raamatumüük raamatukogus

3. - 4. veebruaril kl 12 - 18 toimub raamatukogu fuajees raamatukogule mittevajalike raamatute müük.

"Loomingu" Raamatukogud

UT toimetuses (peahoone ruumis 137) saadaval soodsalt palju vanu ""Loomingu" Raamatukogusid".

Ajalooline Ajakiri 2 (1998)

Saadaval Kleio kirjastuses, Lossi 3-409 ja hästivarustatud raamatukauplustes.

acta diurna

29. jaanuar - Eesti õigusteadlase **Artur-Tõeleid Kliimanni 100. sünniaastapäeva** tähistamiseks korraldavad TÜ riigi- ja haldusõiguse õppetool ning justiitsministeeriumi avaliku õiguse osakond Tartus seminari **"Eesti haldusõiguse reform".**

29. jaanuar - ülikooli nõukogu istung.

29.-31. jaanuar - **tudengite talvepäevad** Pärnus (korraldab Pärnu kolledž).

31. jaanuar - lõpeb sügissemester.

3. veebruar - avatakse majandusteaduskonna **uus õppehoone** Narva 4.

info

väitekiri

4. veebruaril kell 14 kaitseb Jakobi 5-302 **Marge Grauberg** magistriväitekirja **"Kehalise aktiivsuse vahekord tervise fitnessi, tööpuhuste hormonaalmuutuste ja psüühilise seisundiga meesüliopilastel".** Oponendid: prof Toivo Jürimäe ja vanemteadur Tõnis Matsin.

seminar

4. veebruaril kell 11 algab Vanemuise 46 aud 327 seminar **reljeefi kaardistamise** küsimustes. Seminari korraldavad TÜ geograafia instituut, Eesti Geograafia Selts, Eesti Geodeetide Ühing ja Eesti Kaardikoda.

Info: 375 827, Heino Mardiste, e-post: heinom@ut.ee.

ÕES

3. veebruaril kell 16 TÜ humanitaarhoones, Lossi 3, auditoorium 406, toimub **Õpetatud Eesti Seltsi** aastakoosolek (1155). Ettekandega esineb prof **Tiit Rosenberg** teemal **"Suurmaaomandusest Baltikumis".** Lisaks on päevakorras ÕESi 1998. aasta tegevusaruanne, seltsi juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine ning seltsi põhikirja muutmine.

kursus

1.-3. veebruaril toimub **Renessanss-tantsude kursus**. Juhendajad **Jane Gingell** (Inglismaalt) ja **Kaj Sylegård** (Rootsi). Korraldajad TÜ kunstide osakond ja Festivitas Artium.

1. veebruaril kell 19.00 ERMi Näitusemajas sissejuhatav **loeng tansust XVI sajandil**. 2. ja 3. veebruaril kell 15.00-17.00 ja 18.00-21.00 TÜ Ajaloo muuseumis **tantsukursused**.

Kursuse tasu 500.-/300.-

Registreerimine ja info: 375 669.

8. veebruaril algab ülikooli magistrantidele ja doktorantidele kursus **"Statistiliste mudelite analüüs"**.

Kursusel tutvustatakse põhilisi statistilisi mudeleid (üldised lineaarsed mudelid, regressioonanalüüsi, dispersioonanalüüsi, faktoranalüüsi mudelid) ja nende praktilist rakendamist paketi SAS abil. Nõutav statistika algtase.

Kursuse kestus 3 kuud (1 loeng ja 1 praktikum nädalas, kokku 12 loengut ja 12 praktikumi arvutiklassis, *a'* 2 tundi). Arvutiklassi kohtade arv on piiratud. Kursusele registreeritakse ainult neid, kes soovivad kursuse lõpetada kevadel eksami või arvestusega. Praktikumidesse võetakse ainult eelnevalt registreeritud isikuid.

Registreerimine ja info 5. veebruarini tel 375 496 Ene Käärik.

Veel on vabu kohti arvutuskeskuses toimuvatele **arvutikursustele** (täpsemalt vt UT. 15. jaanuar 1999. Lk 3.)

Registreerimine:

tel 375 477 ja 375 444

e-post: maret_m@ut.ee

http://www.ut.ee/ak/kursused.htm

aulaloeng

8. veebruaril kell 14 esineb prof **Norman A. Graebner** Virginia Ülikoolist USA-st aulaloenguga **"NATO, the United States and the Challenge of Europe".**

loeng

Pühapäeval, 31. jaanuaril kell 14 kõneleb peahoones aud 102 Šveitsi Parlamendi liige **Luzi Stamm "Šveitsi *otsesest demokraatiast*, Šveitsi kodakondsusest ja ühinemisest Euroopa Liiduga"**. Esinemine tõlgitakse eesti keelde.

Jätkub Tartu Kunstimuuseumi loengusari **"Kunstiajaloo suurmeistreid".** Loengud toimuvad Kivisilla pildigaleriis Raekoja plats 18 algusega kell 17.30.

11. veebruaril Krista Piirimäe **"Diego Velazquez".**

25. veebruaril Holger Rajavee **"Andy Warhol".**

11. märtsil Enriko Talvistu **"Peter Paul Rubens".**

25. märtsil Reeli Kõiv **"Leonardo da Vinci".**

8. aprillil Ene Asu-Õunas **"William Turner".**

22. aprillil Reet Mark **"Antoni Gaudi".**

töö

Paide Ühisgümnaasium pakub alates 1. septembrist tööd põhikohaga **inglise keele õpetajale.**

- uus kolihoone, kaasaegne töökeskkond;
- koolis töötab maakonna keeltekeskus;
- vajadusel kindlustame üüripinnaga.

Info: Tiiu Juurmaa, tel 238 50 824, Kooli 1, Paide.

Üliõpilane vanuses 18-25 aastat, kui soovid suvel **töötada Soome talu-des,** teata sellest veebruarikuu jooksul aadressil Veski 35-211, Tartu.

Eesti Ingerisoomlaste Liit

varia

Pühapäeval, 31. jaanuaril kell 12 algab Kuressaare piljardisaalis Raekoja 1 TÜ Saaremaa vilistlaskoondise lahtine **turniir "välkpiljardis"**. Igal osavõtjal on mänguaega 3 minutit. Võidab kahe vooru kokkuvõttes parim. Võitjatele auhinnaks ülikooli meened.

Vaimud Toomemäel

1. veebruaril kell 18 TÜ Ajaloo Muuseumis toimub sarjas"Vaimud Toomemäel" kohtumine Annely Köstériga.Õhtu teemaks "Milleks on vaja kunstiõpetust?"

Suusabuss Käärikule

Suusabuss Käärikule väljub Tartust 30. jaanuaril kell 9 Jakobi tn 5 eest. Hind 60 krooni, lasteaialapsed tasuta. Registreerimine ja tasumine Jakobi 5-112.

Suusabuss jääb regulaarselt sõitma kuni lumi maas ja osavõtjaid 15.

Info: 375 370.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/READ/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "TÜ peahoone - akadeemilise hariduse sümbol"; Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis on saab tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18.-19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmarcisi piltidel.

Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: Astrid Rammo-Saare guašid ja akvarellid (kuni 2. veebr); Rahvusteadused Eestis 1988-1998; Miniraamatunäitus "Kolm viimast eluaastat Revali esmatrükkali Christofer Reusner vanema elus"; TÜ raamatukogule saabunud jõulu- ja uusaastakaartide näitus.

Uued näitused:

30. jaanuaril avatakse õppelugemissaali fuajees Eero Ijavoineni kunstinäitus.

1. veebruaril avatakse lugemissaalide fuajees Maive Õunapuu ja Kadi Kängsepa (TÜ maaliosakond) maalinäitus.

3. veebruaril avatakse kataloogisaalis Juhan Püttsepa mälestusnäitus (maal, graafika).

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

AUDITOORIUM

R 29. jaan Uus täht lahvatas pop-taevas!
Ans FLAME koosseisus Stina, U.F.O, V.I.P. debüüt Tartus
DJ Madis Sütt
Alates kl 21 pääse 35 kr

L 30. jaan ERVIN HURT SHOW
* näärikuu kuumimad tantsuhitid
* üllatused, tantsuhitid – kaasategev Veiko Värv
Alates kl 21 pääse 30 kr

P 31. jaan "TÄISKUU tümps!" DJ T: TRAX
Alates kl 21 pääse 25 kr

E 1. veebr DJ Kristjan Veedler – TASUTA

T 2. veebr Saku Spurt. Välkviktoriin, võistlused SAKU auhindadele, vallatused! Disko. NB! Kl 19 välkpiljard kõigile!
Alates kl 21 pääse 25 kr

K 3. veebr Tule ja tantsi ennast!
Alates kl 21 pääse 25 kr

N 4. veebr Hooga läheneb nädalalõpp!
Alates kl 21 pääse 25 kr

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja: Andres Toode
Tegevtoimetaja: Varje Sootak
Küljendaja: Reno Hekkonens
Trükk: O/Ü Greif
Tiraaz 707. UT ilmub reedeti

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Tel: 27 375 680; 251 42 300
Faks: 27 375 440

Reklaami hinnad

1/1	(268x372 mm)	5000.-
1/2	(194x268 mm)	2700.-
1/4	(131x194 mm)	1500.-
1/8	(92x131 mm)	800.-
1/12	(92x64 mm)	500.-
1/24	(44x64mm)	250.-

Kujundus 20% hinnast.
Foto ja/või **logo** 50.-
Korduvreklaam 10% odavam.

Reklaamtekst:
Üks rida 10.-
Logo ja/või foto 50.-

Kuulutused::
Üks rida 5.-
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Nr. 5 (1959)

Reede,
5. veebruar
1999

Ilmub 1948.
aastast

Hind 2 krooni

Universitas Tartuensis



Eesti keele õpe Helsingis jääb alles

Reet Kasik: "Eesti keele ja kultuuri õpetuse lõpetamine Helsingi Ülikoolis oleks olnud drastiline kultuuriskandaal."

29. jaanuaril avati Tartu Ülikooli peahoones soome keele lektoraadi uued ruumid. Samal ajal valmistusid Soome üliõpilased ja õppejõud Helsingis meeleavalduseks - rahapuudus ähvardas sulgeda eesti keele ja kultuuri lektoraadi Helsingi Ülikoolis.

2. veebruaril leiti probleemile siiski lahendus. Ülikooli rektor Kari Raivio ja Soome haridusminister Olli-Pekka Heinonen kinnitasid Postimehele, et eesti keele ja kultuuri õpe Helsingi Ülikoolis ei katke. Kuidas eriala pärast maikuud finantseerima hakatakse, selgub tuleval nädalal.

Eesti keele ja kultuuri õpetuse lõpetamine oleks tähendanud tähtsa traditsiooni katkemist, rõhutasid Helsingi Ülikooli soome-ugri kateedri läänemeresoome keelte assistent Riho Grünthal ja eesti keele külalisprofessor Reet Kasik ajalehele Universitas Tartuensis antud intervjuus. "Meil on sajandipikkused kontaktid, kultuuriline ja keeleline lähedus. Eestile on oluline, et välismaal oleks võimalikult palju meie keelt ja kultuuri tundvaid inimesi," lisas Kasik.

Uus süsteem viinuks jalad alt

Laupäeval, 30. jaanuaril avaldasid Helsingis soome üliõpilased ja õppejõud meelt uue Soome kõrgkoolide rahajagamismudeli vastu, mille tõttu ülikooli soome-ugri kateeder oleks kaotanud umbes kolmandiku eelarverahast. Selle tulemusena oleks kateeder olnud sunnitud jätma täitmata eesti ja ungari keele külalisõppejõudude kohad, sest nende töölepingud on lühemad ja lõpevad varem.

Uue rahajaotusmudeli rakendumine mõjutab eriti väikeste ja uute õppetoolide ja erialade saatust. Eesti keele ja kultuuri õppetool on ainult neli ja pool aastat vana ning seetõttu pole üliõpilased finantseerimisel arvesse mineval ajal veel jõudnud sooritada vajalikul määral õpinguid. Uus süsteem eeldaks eesti keele ja kultuuri õppetoolilt püsimajäämiseks aga suurt arvu magistri- ja doktorikraadi kaitsnuid. "Ma ei mõista, kuidas ei osatud uue rahajagamismudeli tagajärgi näha siis, kui see välja töötati!" lausus Riho Grünthal.

Helsingi Ülikooli soome-ugri osakonna juhataja Seppo Suhonen ütles Postimehele, et aastal 2001 pääseb kateeder sellest mudelist välja olukorda, kus haridusministeerium hakkab neid otse toetama.

Ainuke võimalus

See, et raha lõpuks ikkagi leiti, on ainuke võimalus eesti keele ja kultuuri õpetamiseks soomlastele. Mõnel pool pakutud lahendus, et soomlased ja eestlased õpiksid keeli vahetusüliõpilastena keelekeskkonnas, ei sobiks neile, kes õpivad keelt kõrvalainena. "Ei saa ju nõuda, et keegi hakkaks paari-kolme kursuse tõttu pikemaks ajaks välismaale sõitma," ütles Riho Grünthal.

Tartu Ülikooli eesti keele professori Mati Erelti sõnul oleks eesti keele õppe katkemise juures kõige hullem olnud see, et soome keele üliõpilastel oleks ära jäänud kohustuslikud eesti keele kursused.

"Eesti keele ja kultuuri õpetuse lõpetamine Helsingi Ülikoolis oleks olnud drastiline kultuuriskandaal, " sõnas külalisprofessor Reet Kasik. "Koos sellega oleks närbunud kogu soome-ugri kateeder ning ülikool seega langenud tasemele, kus loeb ainult see, mis võib turul müüa."

TÜ läänemeresoome keelte professor Tiit-Rein Viitso, kes töötas aastatel 1989-1991 Helsingis külalisprofessorina, kinnitas, et seal asuvad ka maailma parimad soome-ugri keeleteaduse raamatukogud.

Peale Uppsala Ülikooli on Helsingi Ülikool maailma ainus (Tartu Ülikool muidugi välja arvatud), kus õpetatakse eesti keelt ülemastmes. Lisaks on Helsingi Ülikool ka kõige suurem eesti keele õppe keskus välismaal.

Ehkki tegemist oli ilmse kokkusattumisega, andsid sündmused Helsingis Tartu Ülikooli soome keele lektoraadi uute ruumide avamisele 29. jaanuaril hoopis erilise värvingu. Tõsi küll, avamise pidulikus õhkkonnas hoidusid kõnelejad igasuguste seoste otsimisest. Selle asemel andis rektor professor Jaak Aaviksoo garantii, et Tartu Ülikoolist soome keel ei kao. Nimelt kinnitas rektor, et äsja avatavad ruumid on soome keele päralt "nii kaua kui ülikoolis üldse keeli õpetatakse".

Ruumide remondiks ja sisutamiseks annetasid raha kolm Soome fondi.

Aet Süvari



■ **Sild jäi kokku kukkumata — kolm päeva pärast meeleavaldust otsustati eesti keele kateedrile raha leida.**

TARMO VIRKI/POSTIMEES

"Tuleks arvestada, et juba mõnda aega on liikumine Eesti ja Soome vahel vaba."

PEETER TULVISTE
professor

See on väga kena, kui kaks sugulasrahvast üksteise kultuuri ja keelt õpivad. Ja ma olen kindel, et eesti keele õpetamine Soomes ja soome keele õpetamine Eestis peab alles jääma. Aga samas tuleks arvesse võtta seda, et juba mõnda aega on liikumine Eesti ja Soome vahel vaba.

Usun, et neid uuenenud tingimusi aluseks võttes oleks vaja asjalikku arutelu sellel teemal, millisel tasemel on otstarbekas naabermaa kultuuri ja keelt õppida kodus ja milliselt tasemelt alates juba keelekeskkonnas, seal, kus see keel on ema- ja riigikeel.

"Kui me ei tunne teineteise vastu huvi, siis pole mõtet loota ka teiste huvile."

PERTTI PYHTILÄ
Soome Instituudi Tartu osakonna kultuurisekretär

Olen uhke, et soome keel jäi Tartus peahoonesse kui rahvusteadus ning ei kolinud keeltemajja kui võõrkeel. Usun, et Helsingis tehti ettepanekud kiirustades, mõtlemata eesti staatusele rahvusteadustena. Loodan ka, et Soome äriringkonnad taipavad Eesti turu suure osakaalu tõttu tõsta häält Helsingi Ülikooli eesti keele õpetuse kaitseks - samas soovitaksin muide Eesti ärimeestele hakata tegelema naaberkeele õpingutega niisama laialdaselt, kui seda teevad viimasel ajal soome ärimehed.

"Enamik soome-ugri keelte uurijaist on saanud oma hariduse Helsingis."

TIIT-REIN VIITSO
Tartu Ülikooli läänemeresoome keelte professor

On loomulik, et õpetus toimub seal, kus on nii head tingimused kui Helsingi Ülikoolis - juba raamatukogu näol, traditsioonide näol. Helsingis asuvad maailma parimad soome-ugri keeleteaduse raamatukogud. Enamik ja olulisem osa soome-ugri ning läänemere-soome keelte uurijaist on saanud oma hariduse Helsingis.

Lisaks on seal Soome-Ugri Selts, kes on juba 115 aastat teinud kõige rohkem fenno-ugristika jaoks üldse, sealhulgas ka läänemeresoome keelte jaoks. Miski ei saa selle vastu.

"Helsingi Ülikoolil on üleriigiline vastutus selliste teaduslikult ja rahvuslikult tähtsate õppeainete eest, nagu soome naabrite keelte ja kultuuride õpetamine."

Viieteistkümne Soome ülikoolides õpetava professori protestikirjast.

LÜHIDALT

Arvutiteaduse instituut demonstreerib teadmiste kontrolli arvutil

Neljapäeval, 11. veebruaril, kell 16.15 toimub Liivi 2-208 Tartu Ülikooli arvutiteaduse instituudi lahtine seminar, kus dotsent Rein Prank peab ettekande ja demonstreerib APSTest programmi - teadmiste kontrolli arvutil. Testide moodustamise ning testidele vastamise programmisüsteem APSTest on valminud Tiigrihüppe projekti raames. Arvutiteaduse instituudi vanemmetoodiku Tiina Lasni sõnul võib seda kasutada suvalise aine õpetamisel testiküsimuste koostamisel ja vastuste sissepanekul. "Näiteks võib ajaloo õpetaja teha valikvastustega testi ja arvuti abil kogu kontrolltöö läbi viia," ütles Lasn. Tiina Lasni sõnul on Rein Prank uue programmi käsitlemist õpetanud kõigile TÜ informaatika õpetaja kutsekursuslastele ja ka paljudele Eesti õpetajatele.

UT

Jõgevamaa uurimustööde konkurs

Jõgeva maavalitsus korraldab neljandat aastat järjest maakonda käsitlevate kursuse-, lõpu-, bakalaureuse- ja magistritööde konkurssi. Konkursil lähevad arvesse tööd, mis on valminud ajavahemikus 1.09.1998 kuni 1.09.1999 ja kaitstud vastava komisjoni ees. Konkursi auhinnafond on 10 000 krooni. Jõgeva Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Mati Jõgi sõnul on eelmisel kolmel aastal konkursi võitnud Tartu Ülikooli tudengi bakalaureusetöö. Hindamisel võetakse arvesse töö seotust Jõgeva maakonnaga ja ka sisulist taset. "Seotus maakonnaga on üpris tähtis, aga see ei kaalu üles töö sisulist väärtust," ütles Mati Jõgi.

UT



USA professor peab aulaloengu

Esmaspäeval, 8. veebruaril kell 14.15 peab Virginia Ülikooli professor dr. Norman A. Graebner aulaloengu teemal: "NATO, the United States and Challenge of Europe". Professor Graebner on Randolph W. Comptoni-nimelise ajaloo ja riigiasjade professuuri täitjaks Virginia Ülikoolis ja hetkel ka Fulbrighti külalisprofessoriks Heidelbergi ülikoolis. Graebnerit peetakse ajaloolises perspektiivis toimiva "klassikalise" ameerika realismi juhtivaks esindajaks. Ta on Virginia Ülikooli üks populaarsemaid õppejõude, kellele on omistatud mitmeid autasusid. Käesoleval ajal keskendub Graebner külma sõja perioodile hinnangu andmisele.

Loengu ajal sotsiaalteaduskonnas muud õppetööd ei toimu.

UT

LÜHIDALT

Jüri Allik esitati dekaani kandidaadiks

Psühhofüüsika professori Jüri Alliku kandidatuuri sotsiaalteaduskonna dekaani ametikohale esitas psühholoogia osakond, seda toetas sotsioloogia osakond.

4. veebruaril esitas professor Jüri Allik akadeemilisele sekretärile kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks.

Dekaani valimine on 18. veebruaril.

Jüri Allik on sotsiaalteaduskonna dekaani ametikohal olnud alates 1996. aastast.

"Ma tunnen, et mul on veel mõned asjad teha jäänud, praegu jääks töö pooleli," põhjendas Allik oma kandideerimist.

UT

Üliõpilasesindus kohtus õppejõududega

Esmaspäeval kohtusid üliõpilasesinduse eestseisuse liikmed bioloogia-geograafiateaduskonna esindajatega. Kokkusaamise algatas dekaan prof Ain Heinaru. Esinduse jaoks oli selline kohtumine ühe teaduskonna esindajatega esmakordne.

Kõige rohkem huvitas teaduskonna esindajaid ligi aasta eest esinduse haridustoimkonna algatatud õppejõudude küsitlus. Professorid olid üksmeelsed selles, et õppejõudude küsitlus on vajalik ning et tulemus peab olema avalik. Õppejõud pakkusid omapoolset abi küsitluse paremaks muutmisel ning eeskujude leidmisel ülikoolidest, kus taolist küsitlust juba pikemat aega tehtud ning kus selle tulemused on väga olulised kriteeriumid ka professorite tagasivalimisel. Professorite arvates peaks üliõpilasesindus leidma endale edaspidi identiteedi, mis eristaks teda teiste ülikoolide esindustest, kuna õppekavade ja ühiselamute probleem eksisteerib igal üliõpilaskonnal.

Fred Puss

Kahel üliõpilasel on võimalus minna Ameerikasse õppima

Kuni 12. veebruarini saavad üliõpilased saata dokumente kandideerimaks õppimiskohale ühes sajast ISEP-iga (International Student Exchange Program) liitunud USA ülikoolis. Väljavalitud kahel kandidaadil tuleb maksta ISEP-ile 250 dollari suurune summa nende paigutuseks vastavasse ülikooli. Õppimise, majutuse ja toitlustamise tasub nende eest ISEP, siia tuleva vahetusüliõpilase eest omakorda tasub Tartu Ülikool. "See on meie väljavalituile ülikooli poolt üks ilus kingitus, seetõttu peaksid need olema eriti head ja tublid tudengid," ütles ISEP-i koordinaator Sirje Üprus.

Info ja avalduste saamiseks tuleb pöörduda välissuhete talitusse (ph 304) ning esitada põhjendatud avaldus, CV, akadeemiline õiend, kaks soovituskirja ja TOEFL-test. Dokumendid peavad olema esitatud inglise keeles.

UT

Ülikooli sportlased võitsid Tallinnas

27. jaanuaril toimusid Tallinna Spordihallis Eesti noorsoo talvised meistrivõistlused kergejõustikus, kus võitsid mitmeid auhinnakohti ka Tartu Ülikooli noored sportlased. Eriti tasuks esile tõsta majandusteaduskonna üliõpilast Olavi Paavot, kes saavutas esimese koha kõrgushüppes ja kehakultuuriteaduskonna tudengit Sirkka-Liisa Kivinet, kes võitis eakaaslasi nii kolmikhüppes kui kaugushüppes. Üllatuslikult võitis 60 meetri jooksus õigusteaduskonna üliõpilane Marit Savi. Võistkondlikult võitis Tartu Ülikool Nõmme spordiklubi ja Tallinna Kalevi ees. Ülikooli spordikeskuse juhataja Harry Lemberg ütles, et Tartu Ülikool on noorsoo võistlusklassis alati hästi esinenud. "18-23-aastased noored ongi kõrgkoolide võistluskoondiste leib," sõnas Lemberg.

UT

Efektiivsus hakkab maksma

25. ja 26 jaanuaril pidasid avalik-õiguslike ülikoolide dekaanid ja õppeosakondade juhid nõu Haanjamaal Kurgjärvel. Teemaks oli juba pikemat aega ülikoolirahva meeli ärevil hoidnud Ülikooliseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus, mis äsja Riigikogus vastu võeti. Põhitähelepanu all oli riiklik koolitustellimus. UT küsis kommentaari õppe- ja üliõpilaskonna juhataja Lea Michelsoni käest.

Mis siis riikliku koolitustellimuse puhul muutub?

Riiklik koolitustellimus oli ka ülikooli seaduse varasemas tekstis sõnastatud, kuid väga üldsõnaliselt ja lühidalt. Tõenäoliselt plaaniti seda hiljem rakendama hakata ja siis ka vastav kord välja töötada. Tegelikult aga käis vastuvõtt seniajani ikkagi vana süsteemi järgi – haridust telliti ülikoolilt sinna astujate näol. Ülikooli nõukogu tegi ettepanekud haridusministeeriumile ja haridusminister kinnitas vastuvõtukvoodid riikliku koolitustellimuse ulatuses. Selle arvu kohti riik ka finantseeris. Uues seaduses on koolitustellimus § 13' hoopis täpsemalt lahti kirjutatud.

Tähendab see, et riik tahab oma kõrgkoolitusele antavat raha senisest täpsemalt lugema hakata?

Just nimelt. Uuest seadusetekstist lähtub, et riik hakkab nimetama, kui palju ta vajab kõrgharidusega spetsialiste ja selle arvu eest ka maksma. Kusjuures enam ei maksaks riik õppekohtade arvu järgi, vaid õppijate järgi. Kui mõni õppekoht tühjaks jääb, siis ministeerium katkestab järgmisel aastal selle koha finantseerimise. See on riigi surve selle nimel, et lõpetamise efektiivsus suureneks.

See vist eeldab ümberkorraldusi ka ülikoolis?

Ülikooli enda huvides on, et õppekohad oleksid täidetud. Ülikool peab hoolitsema, et tal oleks varu, millega vabanenud kohti täita. Sügissemestrist kehtima hakkava parandustega õppekorralduseeskirja järgi võivadki vabanenud õppekohale kandideerida ka tasulises õppes õppijad. Üliõpilaste vaheline konkurents tugevneb.

Probleem on selles, et mitte kõigil teaduskondadel pole võrdsed võimalused selle varu loomiseks. Paremas olukorras on teaduskonnad, mille erialad on praegu populaarsed ja kus seetõttu on palju tasulises õppes õppijaid. Vähempopulaarsete valdkondade puhul võib aga juhtuda, et vabanenud õppekohta ei õnnestu täita, seetõttu lõpetatakse selle koha finantseerimine. Raha vähenemine vähendab aga teaduskonna võimalusi õpet läbi viia jne.

Mida toob uus seadus kaasa üliõpilastele?

Nagu ma juba ütlesin, konkurents tugevneb nii üliõpilaste kui ka ülikoolide vahel, ja see on positiivne. Ülikool peab värbamise poliitikaga väga tõsiselt tegelema, et siia tuleks ikka rohkem ja paremaid õppijaid.

Samas aga on teatud oht, et võib langeda akadeemiline kvaliteet. Ahvatleb ju efektiivsuse järgi finantseerimine panema eelkõige rõhku neile näitajatele, mille põhjal õppimise efektiivsust arvestada saab – eksamite ja arvestuste sooritamisele.

Mõnede erialade puhul oleks otstarbekas üle vaadata õppekavad. Nominaalne õppeaeg eeldab tingimuste loomist üliõpilasele: jõukohane õppekava ja järjekindel nõudlikkus. See ei ole normaalne, et mõne õppekavaga toimetulemiseks peab üliõpilane võtma akadeemilise puhkuse.

Kes see tark on, kes riigile vajalike spetsialistide arvu ütlema hakkab?

Seda küsimust arutati ka Kurgjärvel. Toodi näide Saksamaalt, kus spetsialistide prognoosi teeb tööamet. Käidi välja ka ettepanek, et haridusministeerium peaks tegema konkursi prognoosi leidmiseks.

Seadusetekstis on sees, et haridusministeerium lähtub koolitustellimuse kujundamisel tööturu vajadustest ja terve rea ametkondade ja institutsioonide ettepanekutest, aga kuidas seda konkreetselt tegema hakatakse, pole väga selgelt kirjeldatud.

Ülikooliseadus ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus (välja kuulutatud presidendi poolt 29. jaanuaril 1999. aastal).
Väljavõte.

§ 13' (1) Riikliku koolitustellimuse esitab ülikoolile Haridusministeerium, lähtudes prognoositavast kõrgharidusega spetsialistide vajadusest tööturul, ministeeriumide, omavalitsusüksuste liitude, registreeritud kutse+ ja ametiliitude (ühingute) ning ülikoolide ettepanekutest, samuti riiklikuks koolitustellimuseks riigieelarves ettenähtud vahenditest.

(2) Riiklik koolitustellimus vormistatakse ülikooli ja Haridusministeeriumi vahelise lepinguna ning see sisaldab:

1) riikliku koolitustellimuse alusel moodustatavate õppekohtade arvu vastavalt õppekavadele ja õppevormidele;

2) riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekoha baasmaksumust;

3) riikliku koolitustellimuse täitmiseks ülikoolile riigieelarvest raha eraldamise korda;

4) ülikooli poolt Haridusministeeriumile riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohtadel õppivate üliõpilaste arvestuse pidamiseks vajalike andmete esitamise korda ja tähtaegu;

5) poolte vastutust;

6) õppekavade ja õppevormide koefitsente.

Kes õppekoha maksumuse nimetab? Kas ülikool?

Hinna ütleb tegelikult vabariigi valitsus. Tõsi küll, koostöös ülikoolidega on rektorite nõukogu saanud uued õppekavade hinnakoefitsendid. Õppekoha baasmaksumus, mille alusel arvutatakse konkreetsete õppekavade maksumused, sisaldab ainult õppekulu, investeeringud sinna ei kuulu. Uue seaduse järgi esitab ministeerium igal aastal uuesti õppekoha baasmaksumuse kui õppekoha minimaalmaksumuse ja valitsus peab selle kinitama.

Mismoodi hakkab käima arvestus selle üle, palju kohti on täidetud?

Ka selle korra peab ministeerium kehtestama. Tegelikult teeme seda tööd juba praegu, sest seoses õppelaenuga vahendab ülikool ministeeriumile üliõpilaste andmebaasi. Õppekohtade täitmise üle arvestuse pidamine eeldab muidugi ministeeriumi pidevat teavitamist.

Oletame, et õppekohad on ilusasti täidetud, aga pärast lõpetamist läheb kõrgharitud noor lihtsalt mõnele muule erialale tööle. Kas suunamine tuleb tagasi?

Ei, kindlasti ei tule. Aga õige pole ka see, kui ülikool tegeleb hariduse andmisega, mõtlemata sellele, mis sellest inimesest pärast ülikooli lõpetamist saab. Praegu puudub enamiku erialade puhul tagasiside sellest, kuhu lõpetajad lähevad.

Ülikooli hooleks ja mureks saab olema ka see, et üliõpilane saaks oma hariduse profiilile ja huvidele sobiva töökoha. See on ülikooli prestiiži küsimus. Tegelikult selles vallas juba tegutsetakse, loomisel on üliõpilaste karjääriteenistus.

Millal uus süsteem käima läheb?

Soov on juba sellel aastal, aga mõneti kõhklusi see tekitab. Helistasin järgmisel päeval pärast nõupidamist ministeeriumisse ja sealt öeldi, et nad tegelevad praegu aktiivselt rakenduste välja töötamisega. Erinevatele ametkondadele ja ülikoolidele on ettepanekud välja saadetud ja praegu neid arutatakse. Aega on hirmus vähe, iga uue asja käivitamine tahab eelkõige just aega.

Küsis Andres Toode

Economicum on lahti!



■ **Rektor prof Jaak Aaviksoo, Eesti Panga presidendi Vahur Krafti ja majandusteaduskonna dekaani prof Jüri Sepa nägudelt võib lugeda vaid rahulolu uue majandusteaduskonna õppehoone valmimise üle.** JAAK NILSON

Arne Merilai: ülikooli toovad suure osa vaimsusest noored õppejõud

Kõik sai alguse ühest möödunud aastal Postimehes avaldatud artiklist, kus noor filosoof Valle-Sten Maiste andis pihta ülikoolile ja akadeemilisele humanitaarharidusele. Seejärel kutsus Postimees külla kolm ülikooli professorit ja korraldas mõttevahetuse. Viimaks kutsus TÜ eesti kirjanduse õppetooli dotsent Arne Merilai humanitaarteadlasi tribüünile.

Millal siis humanitaarteadlased tribüünile astuvad?

Kohaks on ajaloomuuseum Toomel, aeg (juhuslikest muutustest teatatakse) laupäev, 20. veebruar kell 13. Postimees ei olnud päris korrektne üleskutse avaldamisega (kasvõi sellega viivitamise tõttu), mistõttu tekkis mõte kanda ümarlaud üle veebruari kolmandasse nädalasse. Nii on arvestatud inimeste erinevate tunniplaanidega, tulekuga Tallinnast jms. Aega registreerimiseks ja järelemõtlemiseks veel on.

Andestust, aga ehk selgitate veel kord: milles on probleem?

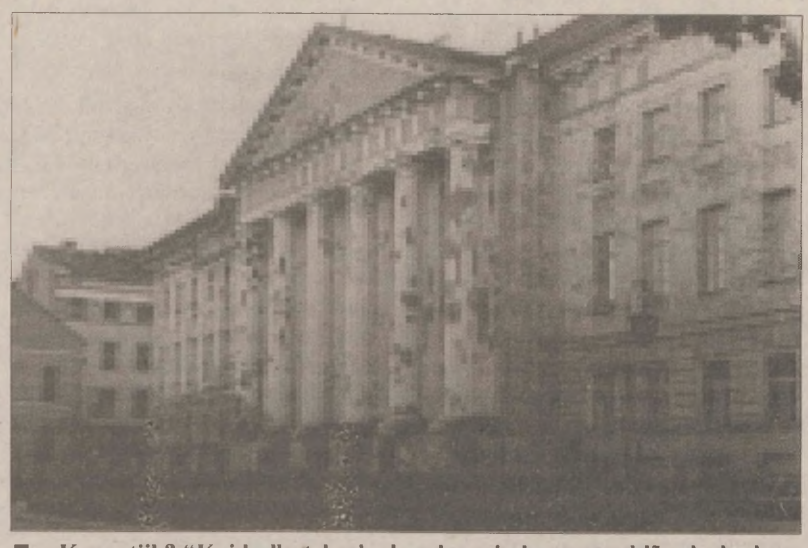
On selge, et suur osa uuest vaimsusest kandub ülikooli noorte õppejõudude kaudu. Ülikooli võime siduda endaga noori haritlasi on aga oluliselt vähenemas. Esimene põhjus on klassikaline: edasipürgijate kohti on vähem kui soovijaid.

Teiseks ei võimalda magistrandi või doktorandi stipendium äraelamist, selle kõrvalt töötamine või mahukate loengukursuste lugemine kurnab aga noore välja ja areng seiskub. Sageli ei ole noorel talendil kraad veel kaitstud, ilma selleta on õppejõu karjäär tänapäeva ülikoolis aga peaaegu võimatu või mõttetu. Ja kui tal on juba magistrikraad, siis õppejõuna loengutega jätkates ei jää tal enam oluliselt aega sisuliseks uurimistööks ega nõudlikuks enesetäiendamiseks. See ei ole varsti enam kutsuv, pigem peletav süsteem.

Muuseas, ma arvan, et tuleks lõpetada ülikooli liigne fetišeerimine - magistreid ja vaimset algatust läheb vaja ka toimetustesse, gümnaasiumidesse ja mujale.

On vaimne inertsus nüüd Tartu Ülikooli, Eesti või ülikooli kui institutsiooni probleem?

Ma arvan, et see ei olegi niivõrd probleem, kui just Eesti kiire arengu olemuslik tunnus. Vaimset ja majanduslikku mahajäämust on palju, kõik muutub ja üsna aktiivselt, kusjuures nõrgemad ja kaitsetumad leiavad tähelepanu paraku alles siis, kui tugevamate vajadused on rahuldatud. Kõigepealt tõstab Riigikogu ju endal sissetulekut, et siis mõtlema hakata, milliste seadustega ühiskonda aidata. Nii ka ülikoolis - professorid vaatavad esmalt üle-



■ **Konnatiik? "Kui kullestel sabad maha raiuda, surevad lõpuks ka konnad välja," arvab Arne Merilai.**

muste poole ja ülemused nende poole, siis rohkesti iseenda peale ja pisut ka allapoole (dotsentide, ehk ka lektorite peale). Niimoodi võib noorte tunnitasuliste õppejõudude, kraadiõppurite või assistentide tasand sattuda väljasuremisohtu.

Millised on lahendused?

Üks lahendustee on ilmne, selle rahalist realiseerimist ei oska ma aga ennustada. Tuleb vähemasti poole võrra vähendada assistenti ja osaliselt ka lektori tasandi koormust!

Anita Kärneri teatel makstakse Skandinaaviamaades doktorandile õppejõu palka, mille sisse käib vaid väike loengukoormus. Filosoofiadoktor Margit Sutrop Konstanzist kirjutab, et filosoofias lastakse loenguid pidama vaid doktoreid. Alles peale kraadi kaitsmist võib seal assistendiks saada, koormusega 2-4 tundi nädalas, sel ajal kui professori koormus on nagu meilgi 6-8 tundi. Meie lektori, assistendi või õpetaja koormus on aga 9-14 tundi! Kõik risti vastupidi!

Liiga varane õpetama asumine ei lase teadmisi kasvatada – seda, mida õpetada, on veel vähe! – ega ka väitekirja kirjutada, vaid kurnab arendamise asemel noore välja. Sakslased teavad seda hästi ja soosivad noore enesearendamist - see tuleb hiljem kasuga tagasi. Nendel doktorite puudust ei ole, habiliteerumistel on suured konkursid, toimetajaks jm kraadita naljalt ei saa. Meil on ainus elujõuline tõug professorid või dotsendid, kes aga samuti kannavad kahju, sest noore põlvkonna takistatuse tõttu langeb nendegi õlule rohkem kui vaja. Vaat see on tõesti konnatiik. Kui kullestel sabad maha raiuda, surevad lõpuks ka konnad välja.*Cui bono?*

Kuidas aidata noori kraadiõppureid, kes pole veel vanemate kolleegidega konkurentsivõimelised?

On selge, et olukorda Lääne mudelitele vastavaks kiiresti ümber ei pööra (selle osalisegi realiseerimise poole peab küll pürgima). Küll aga võiks midagi ära teha näiteks kuni 35-aastaste assistentide-lektorite koormuse oluliseks vähendamiseks - miks mitte viia see professoritega võrdseks! See looks oluliselt juurde uusi õppejõukohti just noortele, ainus valupunkt on lõhki lendav eelarve...

Aga Teie poolt Postimehes välja pakutud idee nn kasvuhoonefondist, kust andekad noored teadlased saaksid ise taotleda erakorralist loengutasu mõne ainekursuse läbiviimiseks?

Kasvuhoonefond on teine hüpotees. See oleks ehk esialgne väljapääs, mis võiks töötada seni, kuni assistendi tasandi koormuse vähendamine on ellu viidud. Kui viimast ei toimu, siis võiks mingi taoline "fond" töötada pikemalt. Ma olen saanud kirju, sealhulgas professoritelt-dotsentidelt, kus seda ideed väga toetatakse. Samas on avaldatud kahtlust, kas noortele niisama lihtsalt peale maksmine ikka on mõttekas. Mõned Avatud Eesti Fondi edumeelsed ametnikud on samuti kõrva kikki ajanud. "Fondi" eelis oleks selles, et ei toimuks mehaanilist lausfinantseerimist, vaid läbi läheksid ainult vaimuelu edendamise mõttes lootustandvad taotlused.

Veel midagi?

Paljutki. Ise teate paremini. Võib ka hiljem veel rääkida. Ah-jaa, üks asi siiski: mina professoriks saada ei taha. Professorikutse eeldab tõsist pühendumist, kuid minul on mitmeid muid laialiskiskuvaid huvisid, mis seda pühendumist ei võimalda. Küll aga teeb muret, et eesti kirjanduse õppetooli hoidjaks ei lubata hakata selleks õppetooli, osakonna ja teaduskonna poolt sobivaks tunnistatud noorel magistril lektor Mart Velskril. Tema ühendab endas andeka kirjandusuurija ja võimeka administraatori talendi - humanitaari kohta harvaesinev sümbioos, mille rakendamisest tõuseks uuele kirjanduse osakonnale suurt tulu. Eesti kirjanduse professorit praegu Eestist võtta ei ole - küllalt proovitud -, Velsker ise kaitseb doktoritööd loodetavasti õige pea. Temagi edutamine oleks väike osa uuest noortepoliitikast.

Küsis Andres Toode

Valle-Sten Maiste: *"Peamiste peletajatena tulevad esile kõrgkooli paindumatu struktuur, bürokraatia ning see, et akadeemilisus seab uurimistööle raamid ja õppetöö paneb peale tülikaid kohutusi". Postimees, 4.12.98.*

Anne Lill, TÜ professor: *"Maiste väidab - ülikooli akadeemiline haridus seab uurimistööle raamid ja õppetöö on tülikas kohustus. Sellise eeldusega pole tõesti midagi peale hakata". Postimees, 18.12.98.*

Arne Merilai, TÜ dotsent: *"Küsimus ei ole ainult filosoofiateaduskonna või ülikooli konnatiigis. Igaüks krooksub muidugi oma mätta otsast, et teised saaksid teada, eesmärgiks aga võetagu ikkagi üldistus." Postimees, 30.01.99.*

Paabelis avati Robert Schumani prantsuse uuringute keskus

Eesti vajab Euroopa Liidu liikmena üle saja prantsuse keelest tõlkija

29. jaanuaril asutas ülikooli nõukogu filosoofiateaduskonna juures tegutseva interdistsiplinaarse üksuse, Robert Schumani prantsuse uuringute keskuse ning kinnitas selle statuudi. Keskuse ülesanne on koondada prantsuse keelt kõnelevate maade keele ja kultuuri õpetamise ning uurimisega tegelejad.

Ülikoolis külalisena õpetavAntoine Chalvin ütles, et keskuse asutamise idee tuli Prantsuse saatkonnalt. Saatkond on püüdnud igati toetada prantsuse keele ja kultuuri õpetamist, kuid kuna Tartu Ülikoolis tegeldakse prantsuse keelega kahes üksuses - prantsuse keele ja kirjanduse erialal klassikalise filoloogia õppetooli juures ja keelekeskuses, siis tuli korraga toetada kaht erinevat struktuuri.

Ühe katuse alla

Ühe katuse alla koondumisvõimaluse andis peahoone vastas asuv vana trükikojamaja, mille ülikool endale sai. Selle renoveerimist õppehooneks toetasid Norra, Rootsi, Taani ja Prantsuse saatkonnad.

"Prantsuse saatkond andis ligi 250 000 ning Robert Schumani Fond üle 700 000 krooni," ütles Chalvin. "Saatkonna sooviks oli, et renoveeritud ruumidesse koonduks ka prantsuse keele ja kultuuri õpetus ning et ühise katuse alla koguneksid inimesed, kes arendavad prantsuse kultuuriloolist suunda." Tingimuseks oli ka see, et ruumid kannaksid Robert Schumani nime.

Keskuse nõukogusse kuuluvad peale germaani-romaani filoloogia osakonna, prantsuse keele ja kirjanduse eriala ja keelekeskuse esindajate ka saatkonna esindaja, Prantsuse Teadusliku Instituudi ning prantsuse keelt õppivate üliõpilaste seltsi (Francois Villoni Selts) esindajad.

Robert Schuman oli 1950-ndate aastate algul Prantsuse välisminister, kelle initsiatiivil asutati Euroopas Söe- ja Terase Ühendus, mis on Euroopa Ühenduse eelkäija.

Klassikalise filoloogia professori Anne Lille arvates toob uus keskus peale prantsuse keele ja kultuuri laiema õpetamise kaasa ka võimaluse romaani keelte osakonna paremaks väljaarendamiseks.

Kindlasti peaks ülikoolis praegugi olema üks täiskohaga koosseisuline itaalia keele lektor. Antoine Chalvin lisas, et praegu õpivad peaaegu kõik prantsuse filoloogid teise romaani keelena itaalia keelt, kuid ka hispaania keelt võiks rohkem õppida. Hispaania keele ja kirjanduse eriharusse võetakse üliõpilasi üle aasta ja külalislektor on seal praegu olemas.



■ **Klassikalise filoloogia professor Anne Lill.**

Prantsuse keele vajadus kasvab

"Kui Eesti astub Euroopa Liitu, tekib kohe vajadus prantsuse keele tõlkijate järele. Soomlastel võttis mitu aastat aega, enne kui piisavalt tõlkijaid välja koolitati," ütles Antoine Chalvin.

Õigustõlke keskuses Tallinnas polnud Euroopa õigustekstide tõlkimisel algul näiteks ühtki prantsuse keele tundjat. Mitmed tekstid on algselt prantsuse keeles, mis hiljem inglise keelde tõlgiti. Prantslase poolt prantsuse keeles kirjutatud ja inglise keelde tõlgitud seadust peaks tundma ka algkeeles. Chalvini arvates vajaks Eesti lähiajal ligi sada prantsuse keelest tõlkijat.

15 prantsuse filoloogi aastas

Tartu Ülikoolis võetakse tänavu vastu 15 prantsuse filoloogi. Erialal õpib praegu 60 üliõpilast, keelekeskuses omandab prantsuse keelt paarsada inimest. Sellest sügisest võetakse õppima ka neid, kes pole varem prantsuse keelt õppinud, nii et algul hakkab õppetöö toimuma kahes eri rühmas. "Sügissemestril oleks veel üht õppejõudu vaja, kes just neile prantsuse keele intensiivkursust annaks, et järgmisel semestril võiksid mõlemad rühmad ühistel loengutel käia," ütles Chalvin. Praegu lisaõppejõu kohta ega raha selleks pole.

"Prantsuse keele õppimisvõimalused on ülikoolis eri aegadel olnud erinevad," jätkas professor Anne Lill. Vene ajal õpetati prantsuse filoloogiat ka kuuekümnendail aastal, kuid vahepeal see katkes. "Kvalitatiivne muutus hakkas toimuma 1991. aastast, kui ülikooli tuli õpetama Eva Toulouze Pariisist."

Prantsuse keele ja kirjandusele erialale võeti siis 8 üliõpilast üle aasta. Kuigi Eva Toulouze'il oli nädalas üle 20 tunni, suutis ta välja arendada õppekava ja parandada õpingute taset. Hakati tegelema ka keeleteaduse ja kaasaegse prantsuse kultuuriga. Viimaste aastate diplomitööd uurivad kontrastiivsel alusel prantsuse ja eesti keele nähtusi.

Professor Anne Lill ütles, et tänu lektor Eva Toulouze'i sidemetele tekkisid ka kontaktid Prantsusmaaga. Peaaegu kõik prantsuse filoloogia üliõpilased on nüüd saanud Prantsusmaal viibida.

"Mõni aasta tagasi alustati ka kraadiõppega, magistriõppes on praegu 6 ning doktoriõppes 2 inimest. Prantsuse saatkond on igal aastal magistrantidele 1 - 2 stipendiumi andnud. Lähiajal on vaja välja töötada prantsuse filoloogia ja romaani filoloogia arengukava. Ühe korraliku õppetooli funktsioneerimiseks oleks kindlasti vaja üht professorit, üht dotsenti, kaks-kolm lektorit, paar assistenti." Ruumiprobleem on praegu lahendatud, edasiarenemiseks on aga raha vaja.



■ **Külalisena prantsuse filoloogiat õpetav Antoine Chalvin.**

Süüdi on soome keele grammatika

Prantsuse filoloogiat õpetav Antoine Chalvin räägib selges eesti keeles. Kui tal oli Pariisi ülikoolis võimalik uut keelt valida, valis ta soome keele, sest oli Soomes turistina käinud ning seal oli talle meeldinud. "Õppisin soome, eesti ja ungari keelt. Kui Soomes stipendiaadina õppisin, käisin ka Eestis, kus mulle veelgi enam meeldis. 1991. aastal elasin ühe aasta Eestis. Et ma eesti keelt õppima hakkasin, on soome keele grammatika süü, see tundus mulle väga huvitav, " selgitas Chalvin. Eelmisest sügisest õpetab ta ülikoolis. Peale õppetöö korraldab ta Prantsuse Keskuse asju ning tõlgib eesti kirjandust prantsuse keelde. Praegu on käsil "Kalevipoja" tõlkimine.

Professor Anne Lill märkis, et keskuses on hea võimalus välja arendada just kultuuriloolist suunda. Kultuuriloolised uurimused tuleks siduda teiste erialadega. "Keskuse eesmärk on siduda ka keelekeskuses õppijaid, korraldada ühisseminare jmt. Muidu on nii, et õpivad seal keele selgeks ja kaovad.-"

Ühise katuse alla on koondumas ka raamatukogu, mis koosneb Villoni Seltsi, keelekeskuse ja Prantsuse Teadusliku Instituudi omast. Seda saavad kasutada kõik huvilised.

Varje Sootaki tekst ja fotod

stipendiumid

Kaks stipendiumi hollandi keele suvekursusele Belgias

Vastavalt Eesti ja Flandria vahelisele koostöölepingule pakutakse Eesti üliõpilastele 2 stipendiumi 26. juulist 14. augustini toimuvale suvekursusele "Nederlandse taal en Cultuur 1999" Limburgi Ülikooli juures. Kandidaatidelt nõutakse vähemalt minimaalset hollandi keele oskust (*Certificate Dutch as a Foreign Language* elementaartase).

Kandideerimiseks on vaja esitada 17. veebruariks välisüliõpilastalitusse avalduse vorm,mille saab kohapeal ja hollandi keele õppejõu soovitus.

Stipid akadeemilistele hulkuritele!

Eesti Socratese Kõrghariduse Nõukogu otsustas oma viimasel koosolekul eraldada Eestis piiratud arvu Socrates/Erasmus-programmi raames eraldatavaid stipendiume ka *free-mover'* itele ehk akadeemilistele hulkuritele.

Free-mover- üliõpilasele laienevad kõik tavalisele Erasmus-üliõpilasele osaks saavad soodustused, ainult selle vahega, et *free-mover*-üliõpilast võib lähetada kõrgkooli väljaspool institutsioonilepingut.

Taotlused tuleb esitada kõrgkooli nimel Eesti Socratese Kõrghariduse Nõukogu nimele (Kohtu 6, Tallinn). Taotluste tähtaja postikuupäev on 1. märts. Iga taotlust vaadeldakse üksikjuhtumina.

Free-mover'i stipendiumi taotlemiseks on vaja esitada:

· üliõpilase avaldus (vorm 4.1);

· vastuvõtva kõrgkooli nõusolek üliõpilase aktsepteerimise kohta (vorm 4.2);

· ametlik väljavõte õpingukäigust;

· vähemalt ühe akadeemilise juhendaja soovitus.

Taotluse vorme saab välisüliõpilastalitusest.

Kuna mitte kõik riigid ja kõrgkoolid ei aktsepteeri *free-mover*-üliõpilasi, tuleks selle kohta aegsasti välisüliõpilastalitusest, mis asub peahoone ruumis 104, info aegsasti järele uurida.

Kai Treier

Kreeka keele suvekursus

Ateena Ülikoolis toimub 21. juunist 30. juulini kreeka keele suvekursus. Stipendiumile võivad kandideerida kõik põhiõppe üliõpilased, magistrandid, doktorandid ning õppejõud, kelle õppe- või uurimistöö on seotud kreeka temaatikaga. Nõutavad kreeka keele algteadmised.

Vajalikud dokumendid:

· taotlusvorm

· CV

· põhjendus (õppe- või uurimistöö valdkonnad ja erihuvid)

· passi koopia

· 2 soovituskirja (üliõpilastel)

Taotlused tuleb saata 31. märtsiks aadressil:

Secretariat for the Greek Summer Programme
Department of European & International Relations
University of Athens
30, Panepistimiou Str.,
106-79 Athens
Greece

Taotlusvormid välisüliõpilastalitusest

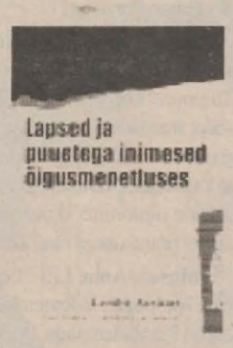
raamatud

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Lembit Auväärt

Lapsed ja puuetega inimesed õigusmenetluses

Lapsed ja puuetega inimesed moodustavad halvasti toimetuleva grupi ka õigusmenetluses. Raamat on jagatud nelja ossa. Esimeses osas antakse algteadmised õigusteooriast. Teises osas vaadeldakse lastega seotud spetsiifilisi probleeme, kolmandas osas käsitletakse puuetega inimesi ja nende süüdivuse probleeme. Neljandas osas vaadeldakse hälvikuid ja nendega seotud profülaktilisi abinõusid.



Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 1999. 160 lk. ISBN 9985-56-392-1. Hind 75 kr.

Tartu Ülikooli Raamatupood soovitab

Viiekeelne Euroopa Liidu sõnastik

Eesti-, inglise-, prantsuse-, saksa- ja soomekeelne sõnastik on valminud Soome justiitsministeeriumi ja Edita koostatud ning 1996. aastal välja antud kolmekeelse "Euroopan Unionin sanasto" põhjal. Siinsed saksakeelsed vasted on võetud EL põhilepingute ametlikest tõlgetest, eestikeelsed vasted Eesti Õigustõlke Keskuses tõlgitud põhilepingutest. Sõnastik koosneb kolmest osast - esimeses on esitatud põhiterminid, teises osas on EL tekstides tihti korduvad väljendid ja nendele tekstidele iseloomulikud terminid, kolmas osa on indeks, mille numbrid viitavad teise osa keelenditele.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.

Avatud E-R 9-19, L 10-16.

TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

acta diurna

5. veebruaril kell 8.30 algab riigikohtu majas Toomel **Euroopa õiguse harjutuskohtu võistluse Tartu finaal.** Harjutuskohtu istungid on traditsioonilist kohtupidamist matkivad rahvusvahelised võistlused juuratudengitele. Võistlused toimuvad kord aastas ja võistluste ametlik keel on inglise keel.

8. veebruaril kell 10.30 avatakse TÜ füüsikahoone suures auditooriumis **XXIX Füüsikapäevad Tartus.** Kavas EFS-i aastapreemia laureaadi ettekanne, ülevaade Nobeli füüsikapreemia 1998 saanud USA füüsikute tööst ja palju muud huvitavat nii füüsikutele kui ka teistele huvilistele. Füüsikapäevad kestavad 9. veebruarini, päevade kava on toodud EFS koduleheküljel: http://www.physic.ut.ee/efs/. Füüsikapäevad korraldab Eesti Füüsika Selts (EFS). Info tel 375 539 Kalle Kepler, kalle@physic.ut.ee

9. veebruaril avatakse Võrumaa Keskraamatukogus **näitus "Tartu Ülikooli peahoone - akadeemilise hariduse sümbol".**

10. veebruaril kell 14 toimub Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus **sotsiaaltöö eriala päev**. Kavas Judith Strömpli ettekanne.

10. veebruaril kell 16 algab ajaloo muuseumis Toomel **rektori vastuvõtt möödunud semestril pensioneerunud ülikooli õppejõududele ja teistele teenekatele töötajatele**.

12. veebruaril kell 11.45 algab **ülikooli infopäev Põlva Ühisgümnaasiumis**. Tulevastele üliõpilaskandidaatidele tutvustatakse sisseastumistingimusi ja üliõpilaselu reegleid, prof Jaak Kikas esineb akadeemilise loenguga "Materjalid muudavad maailma".

13. veebruaril toimub Saaremaal **täppisteaduste kooli lahtine matemaatikavõistlus.**

info

seminar

10. veebruaril toimub Riia 181 ZBI mükoloogia herbaariumis **mükoloogia seminar.**

Ettekanded: Ain Raitviir, Bellis Kullman, Kadri Põldmaa. Info tel 376 224

11. veebruaril kell 16.15 toimub Liivi 2 - 208 arvutiteaduse instituudi lahtine seminar **"Teadmiste kontroll arvutil (programm APSTEST)".** Ettekande ja demonstratsiooniga esineb dots Rein Prank.

Programm valmis Tiigrihüppe tarkvaraprojektina 1998. aastal testide koostamise ja korraldamise tarbeks. Info http://www.ce.ut.ee/apstest

väitekiri

10. veebruaril kell 16.15 kaitseb nõukogu saalis **Kaupo Kukli doktoriväitekirja "Tehisstruktuuriga dielektriliste materjalide aatomkihtsadestamine"**. Oponendid prof Martti M. Salomaa Helsingi Tehnoloogiaülikoolist ja prof Enn Mellikov Tallinna Tehnikaülikoolist.

loeng

10. veebruaril kell 19.15 algab ülikooli peahoones aud102 sotsioloogia osakonna magistrandi Olavi Otepalu avalik loeng **"Max Weberi protestantismi teesist ja kalvinismi mõjust kapitalismi arengule".**

Loengu põhiküsimused: väline edukus ja materiaalne rikkus - kas kristlaseks olemise paratamatu tulemus? Kas on olemas «puhast» kristlikku äri? Heaolu kui Jumala tahe ehk eduteoloogia kauged juured.

Korraldab Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus. Lisainfo tel 252 77 448 Meelis Süld, EEÜÜ avalike loengute korraldaja, syld@ut.ee, http://sool.ioc.ee/eeyy/

11. veebruaril kell 16.15 esineb keemiahoone ringauditooriumis majandusminister Jaak Leimann loenguga **aktuaalsetel majanduspoliitilistel teemadel**. Info tel 376 342 Ülle Maidla Mylle@mtk.ut.ee

12. veebruaril kell 17 esineb Jõhvis Ida-Viru Ringkonnakohtu majas (Narva mnt 11) prof Marju Lauristin akadeemilise loenguga **Eesti ühiskonna arengu sõlmprobleemid**.

sport

Kevadsemestril alustab spordikeskus harrastusrühmadesse registreerimist 8. veebruaril.

kursus

Keskkonnanõustajate täiendõpe Türi kolledžis toimub 8.-12. veebruarini. Info tel 238 79403 Ene Voolaid.

"Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus" toimub 16.veebruaril kell 16-18 (Lossi 3 - 425) ja 18. veebr kell 16-18 (Lossi 3 - 406). Kursus on mõeldud magistrantidele ja õpetajakoolituse tudengitele (v.a eesti filoloogid). Õppejõud Meeli Sedrik. Info ja registreerimine ph 124 , tel 375 224 Leelo Padari.

Lühikursus **"Vene Föderatsiooni välispoliitika Läänemere suunal"** toimub 25.veebruarist 10.märtsini. Aine maht 2 AP. Lektor Nikolai Mezhevich St Peterburi Riikliku Ülikooli rahvusvaheliste suhete teaduskonnast. Täpsem koha- ja ajakava:http://www.ut.ee/SOPL/. Info tel 375 154

Rühikool avatud ülikoolis **12. ja 13.veebruaril Lai 37.**

Programm sisaldab profülaktilise iseloomuga harjutusi õige kehahoiu kujundamiseks (kõnni-, painduvus-, jõu- ja tasakaaluharjutused kehahoiu treenimiseks, harjutused toolil), loenguid: "Rühivigu põhjustavad kahjulikud harjumused igapäevaelus", "Hea tervis, produktiivne töö: arvutiga töötamine ja ergonoomika","Rüht ja sportlik tegevus. Harjutused vale kehahoiu korrigeerimiseks ja asendikontrolli saavutamiseks, rühi testimine. Kere lihaskorseti areng ja selle hindamine (lihaste jõud, lülisamba liikuvus).

NB! Palume kaasa võtta sportlik riietus ja kaheosaline päevitusriietus rühi visuaalseks vaatluseks.Õppetsükli teenustasu 400 krooni, ühe õppepäeva teenustasu 200 krooni, ühe tunni tasu 30 krooni. Üliõpilastele 50% soodustus. Info ja registreerimine tel 375 370 TÜ spordikeskus, Tartu, Jakobi 5, ruum 112

Barbara McCrea loengukursused politoloogia osakonnas

Kevadsemestril loeb Barbara McCrea (Kroc Institute of International Peace Studies, University of NotreDame) kursusi: "Võrdlev föderalism" (maht 3 AP esmaspäeviti kell 10-12, Lossi 3-306); "Ida-Euroopa poliitika" (maht 3 AP, teisipäeviti 10-12, Ülikooli 18-102); "USA välispoliitika" (maht 3 AP, neljapäeviti kell 12-14, Ülikooli 18-305). Info tel 375 154 Kalmar Kurs.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "TÜ peahoone - akadeemilise hariduse sümbol"; Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis saab tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18.-19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

NB! Seoses kolimisega on TÜ raamatukogu fonoteek ajutiselt suletud.

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: Juhan Püttsepa mälestusnäitus; Maive Õunapuu ja Kadi Kängsepa maalid; Eero Ijavoineni kunstinäitus; õnnitluskaartide näitus "Tervituskaardid ülikooli raamatukogule". Näitus sisaldab raamatukogule 1998. aastal saabunud aastavahetuse kaarte ja valiku raamatukogu enda aastavahetuse kaarte; "Jõulu- ja uusaastatervitused Eesti Vabariigi presidendile"; Rahvusteadused Eestis 1988 - 1998.

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 5. veebr BLACK VELVET. DJ Madis Sütt
Kl 20-21 sanitaartund
L 6. veebr Tantsutrallijad DJ Ervin Hurt, Veiko Värv. Üllatused Koff õlult
Alates kl 21 pääse 40 kr
P 8.veebr Daamide öö. NAISTELE TASUTA! DJ Jaanus Sepp
Alates kl 21 meestele 25 kr
E 9. veebr Algab II semester
DJ Madis Sütt TASUTA
T 10. veebr Saku Spurt. NB! Välkpiljard kõigile kl 19. Võistlused SAKU auhindadele
DJ Iliart Kivisalu
Alates kl 21 pääse 25 kr
K 11. veebr Palga kulutamise päev Auditooriumis
KülalisDJ Mati Lukk
Alates kl 21 pääse 25 kr
N 12. veebr Võistlused TARTU ÕI.U auhindadele
DJ Jaanus Sepp. Alates kl 21 pääse 25 kr

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja: Andres Toode
Tegevtoimetaja: Varje Sootak
Küljendaja: Reno Hekkonens
Trükk: O/Ü Greif
Tiraaz 707. UT ilmub reedeti

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Tel: 27 375 680; 251 42 300
Faks: 27 375 440

Reklaami hinnad

1/1	(268x372 mm)	5000.-
1/2	(194x268 mm)	2700.-
1/4	(131x194 mm)	1500.-
1/8	(92x131 mm)	800.-
1/12	(92x64 mm)	500.-
1/24	(44x64mm)	250.-

Kujundus 20% hinnast.
Foto ja/või **logo** 50.-
Korduvreklaam 10% odavam.

Reklaamtekst:
Üks rida 10.-
Logo ja/või foto 50.-

Kuulutused::
Üks rida 5.-
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

Nr. 6 (1960)

Reede, 12. veebruar 1999

Ilmub 1948. aastast

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR



Palgatõus tekitab probleeme

Jaan Ross: vajame palkade tõstmiseks juurde kolm miljonit

Ülikoolis hakkas kehtima uus palgakorraldus, mille järgi tõusevad kevadsemestrist õppejõudude minimaalpalgad. Samas tuntakse mõnes teaduskonnas muret, kas palgatõus ei kuluta ära kogu nende raha.

Vastavalt rektori käskkirjale peaksid professorid alates veebruarikuust saama vähemalt 12 000 krooni kuus, dotsendid 9000, lektorid 6000 ja assistendid 5000 krooni kuus.

Filosoofiateaduskonnal ei jätku raha

Esmaspäevase Tartu Postimehe andmeil pole filosoofiateaduskonna dekaani Jaan Rossi sõnul esialgu ilmselt võimalik kõigi õppejõudude palka tõsta.

Universitas Tartuensisele antud intervjuus ütles Ross, et Postimehe tekst oli siiski liialt teravdatud. "Probleem tuleb lahendada 15. veebruariks. Hetkel töö käib - teeme rehkendusi, püüame otsi otsaga kokku viia," märkis Ross. Tema sõnul jääb praegu palga tõstmiseks puudu umbes 3 miljonit krooni.

Kolmapäeval kohtusid finantsdirektor Taimo Saan ja Jaan Ross, et arutada palgareformi läbiviimise võimalusi filosoofiateaduskonnas. "Arvan, et mõlemad pooled said oma seisukohti selgitada," ütles Saan. Ta lisas, et ei näe põhjust, miks poleks palgatõus teostatav kõikides teaduskondades. "Ma usun, et konstruktiivsete läbirääkimiste käigus on 3 miljonit võimalik vähendada ühele miljonile," lausus Saan.

Palgatõus suure hinnaga

Filosoofiateaduskonna kogutulusid 1999. aastaks planeeritakse Rossi sõnul 35 miljonit krooni. Sellest kuluks palgaks 30 miljonit, ehk 85%. Seega jääks muudeks tegevuskuludeks - majanduskulud, koolitus, komandeeringud jne - vaid 15% teaduskonna eelarvest. "Oleme küll odav teaduskond, aga meil on mitu eriala, kus kulud on väga suured," lausus Ross.

Taimo Saani sõnul pole teistes teaduskondades palgareformi läbiviimine suurt muret tekitanud. "Kõige raskemas olukorras on hoopis ülikooli raamatukogu," ütles Saan.

Sotsiaalteaduskonna dekaani Jüri Alliku sõnul on ka neil filosoofiateaduskonnaga sarnane probleem, kuid siiski märgatavalt väiksem. "Saame küll palku tõsta, aga küllalt suure hinnaga," märkis Allik. Ta lisas, et sotsiaalteaduskonnas läheb kogu hariduseelarve raha palkadeks ning kõik majandus- ja teaduskulud tuleb tasuda muudest allikatest.

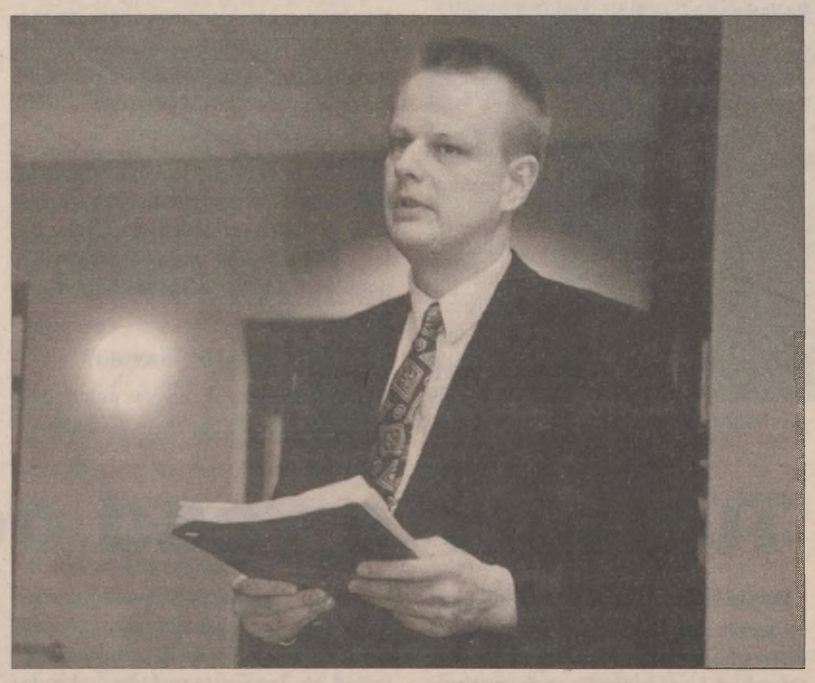
Selgus tuleb esmaspäeval?

Saani sõnul saab õppejõude, kelle palk veebruarist ei tõuse, olema äärmiselt vähe. "Rektori käskkiri, mis määrab palgatõusu, määrab ka selle, et dekaanidel on õigus kinnitada madalam palgamäär, kui töötaja tegelik töökoormus on väiksem." Lisaks loengute lugemisele kuulub õppejõudude töökohustuse hulka veel ka teadustööde juhendamine ja lisarahade hankimine.

Rossi sõnul on neil probleemi lahendamiseks praegu kaks võimalikku teed - palgatõusu edasi lükata või selgitada, kas teaduskonnavälistest allikatest on keegi nõus neid finantseerima. "Rektor märkis eelmine nädal ülikoolisiseses teabetunnis, et ta on meie murega kursis. Ehk leiame 15. veebruariks siiski lahenduse," ütles Ross.

Rektor on varem Universitas Tartuensisele kinnitanud, et ei taganc lubadusest palku tõsta. "Ma arvan, et lubadus anti ilma, et oleks palgatõusu eriti teaduskondadega arutatud," sõnas Jüri Allik.

Aet Süvari



■ **Filosoofiateaduskonna dekaani professor Jaan Rossi sõnul tuleb palgaprobleem lahendada 15. veebruariks.**

JAAK NILSON



"Minu arvates andis rektor lubaduse palku tõsta ilma, et oleks seda eriti teaduskondadega arutanud."

JÜRI ALLIK
professor, sotsiaalteaduskonna dekaan



"Õppejõude, kelle palk veebruarist ei tõuse, on äärmiselt vähe."

TAIMO SAAN
finantsdirektor

Ülikool tänas teenekaid töötajaid

Rektor Jaak Aaviksoo: teie kogemused ja nõu on alati oodatud



■ **Rektor Jaak Aaviksoo: "Tartu Ülikooli ajaloos oleksid suured valged laigud, kui Eduard Sakk poleks aastakümneid *alma mater*`i elu filmi- ja fotokroonikas jäädvustanud".**
Eduard Sakk ütles UTle, et fotokogu asub nüüd ülikooli ajaloo muuseumis, portreed on endises paigas.

JAAK NILSON

Kolmapäeval korraldas rektor ajaloo muuseumis vastuvõtu ülikooli teenekatele õppejõududele, teaduritele ja teistele töötajatele, kes uuest semestrist ei jätka enam oma endisel töökohal.

Rektor Jaak Aaviksoo ütles kohalolijate poolde pöördudes, et kiires ja materiaalses igapäevaelus mõtleme liiga vähe sellele, kes meie igapäevases keskkonnas uusi väärtusi loovad. "Täna siia kutsutud on väga pika aja jooksul ülikooli selliseks teinud, mille pärast Tartu Ülikooli tullakse," lausus rektor.

Ta ütles ülikooli emeriteerunud liikmetele ja neile, kes väljateenitud puhkusele läinud, et nende kogemused ja nõu on alati oodatud.

Dekaanid ja struktuuriüksuste juhid tutvustasid lühidalt teeneka töötaja elukäiku. Peaaegu kõik neist olid ülikooli tööle asunud kohe või veidi pärast lõpetamist, nagu näiteks geoloog Kalju Utsal, kes viimastel aastatel uuris arstiteaduskonnas geoloogiliste meetodite abil inimorganismis tekkivaid kive. Nii tutvustajad kui rektor pidid mitmel korral nentima, et vastuvõtule kutsutu on töötanud ülikoolis kauem kui tema tutvustajal üldse aastaid on.

Vanemteadur Aimi Sukamägi on kaua aega tegelnud noorte uurimustega ning juhatanud kutsesuunitluse laborit. Rektori sõnul on ümberkorralduste ajal kutsenõustamine varju jäänud, viimasel ajal hakkab aga uuesti päevakorda tõusma.

Aimi Sukamägi tegeleb praegugi uurimistööga. "Mind huvitab, miks paljud väga heade tulemustega sisse saanud õpinguid ei alusta või teise eriala valivad," ütles ta UTle.

Kümne tunnustatud töötaja seas, kellest mõned mitmel viisil veel töötavad, olid ka kehakultuuriteaduskonna lektor Arne Kivistik, dotsent Vello Loodmaa füüsika-keemia teaduskonnast, ajaloo osakonna dotsent Inda Rajasalu, botaanikaaia töötaja Valve Kivi, kinnisvaraosakonna töötajad Reet Zeik ja Laine Uibo ning rahandusosakonna töötaja Mare Kiisk (kolm viimast ei viibinud kohal). Ülikool tunnustas nende kauaaegset viljakat tööd väikese medali, Karl Ristikivi raamatu "Viimne vabadus" ja lilleõitega.

Varje Sootak

LÜHIDALT

Universitas Tartuensis on tänasest tasuta

Alates tänasest on ülikooli ajaleht tasuta. Tellijatele saadame ajalehte edasi. Kõigil, kes soovivad UTd posti teel saada, tuleb maksta vaid postikulud.

UT

Haridusministeerium akrediteeris 23 TÜ õppekava

Haridusministeerium kinnitas teisipäeval, 9. veebruaril 48 kõrghariduse õppekava akrediteeringut. Kõige enam - 23 õppekava akrediteeriti Tartu Ülikoolis, neist kolm tingimisi.

Õppekavade akrediteerimine tähendab, et neil erialadel saab välja anda riiklikke diplomeid. Ülikoolide ja rakenduslike kõrgkoolide sisulist akrediteerimist teostab vastavalt ülikooliseadusele Vabariigi Valitsuse määrusega moodustatud kõrghariduse hindamise nõukogu, kes teeb oma otsuse kõrgkoolide õppekavasid uurinud ekspertkomisjoni aruande põhjal.

Akrediteerimisotsus kehtib seitse aastat. Tingimisi akrediteeritud õppekavadele antakse kaks aastat puuduste kõrvaldamiseks.

Avalik-õiguslikud ülikoolid saavad akrediteerimata õppekavade alusel riiklikke diplomeid välja anda kuni aastani 2002. Selleks ajaks peavad olema akrediteeritud kõik õppekavad.

Tartu Ülikoolist on kõrghariduse hindamise nõukogu liige TÜ akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit. Tema sõnul on praeguseks Eestis veel akrediteerimata üsna palju õppekavasid. "Ülikooli õppekavade akrediteerimisel pole veel jõutud arstiteaduskonna omadeni, ka filosoofia- ja sotsiaalteaduskonnas on mitmeid akrediteerimata õppekavu," ütles Saarniit.

Lisaks Tartu Ülikoolile akrediteeriti veel ka 16 Tallinna Pedagoogikaülikooli, kuus Tallinna Tehnikaülikooli, üks Eesti Humanitaarinstituudi ja üks Tartu Õpetajate Seminari õppekava. Tingimisi akrediteeriti veel ka üks Tallinna Bakalaureuse erakooli õppekava.

UT

Eesti Füüsika Selts jagas preemiaid

8. ja 9. veebruaril toimunud XXIX Eesti füüsikapäevadel andis Eesti Füüsika Selts kätte tänavused üliõpilaspreemiad ja aastapreemia.

Bakalaureusetööde tasemel pälvis esimese preemia ülikooli füüsika-keemiateaduskonna üliõpilane Gert Hütsi. Teise preemia võitis Ardo Agasild Tallinna Pedagoogikaülikooli matemaatika-loodusteaduskonnast. Magistritööde teise preemia võitis ülikooli füüsika-keemiateaduskonna magistrant Tanel Mullari. "Tööd olid üsna tugeval tasemel," ütles Füüsika Instituudi teoreetilise füüsika labori juhataja Ilmar Ots, kes kuulus ka töid hinnanud komisjoni.

Lisaks üliõpilaspreemiatele annab Eesti Füüsika Selts igal aastal teadustulemuste eest ühe aastapreemia. Sel aastal tunnistati selle väärilisena Tartu Ülikooli keskkonnafüüsika instituudi professor Hannes Tammet.

UT

LÜHIDALT

Tartu linna hariduse arengukava ootab ettepanekuid

Tartu linnavalitsuse haridusosakonnas valmis Tartu linna hariduse arengukava. Sellest nädalast on see linnakodanike arvamuste saamiseks kättesaadav Tartu koduleheküljel ja linnavalitsuse infopunktis.

Tartu linnavalitsuse haridusosakonna juhataja Avo Veermäe sõnul koosneb arengukava kahest osast - esimene fikseerib senist olukorda ning teises osas prognoositakse hariduse arengusuundi aastani 2005 (perspektiiviga aastani 2012). "Kui võtta sõna-sõnalt, siis on see tegelikult haridusasutuste arengukava - hariduse sisulist poolt on kavas üsna vähe," ütles Veermäe.

Hariduse arengukavas seatakse eesmärgiks kujundada Tartus võimalused mitmekülgse hariduse omandamiseks, kus võimalikult ulatusliku haridustasemega elanikud suudavad arendada Tartu linna kõrge elamisväärsusega linnaks.

Veermäe sõnul oodatakse linnaelanikelt reageeringuid ja ettepanekuid arengukava täiustamiseks kuni 22. veebruarini.

UT

Ludmilla Eeber mainekas teatmeteoses

1999. aasta Who is Who in the World väljaandes avaldati TÜ Raamatukogu väliskirjanduse komplekteerimise osakonna töötaja Ludmilla Eeberi biograafia.

Ludmilla Eeber on aastaid olnud New Yorgis asuva Ida- ja Kesk-Euroopa Ajakirjade Annetusprojekti kontaktisik. Ta on oma töös keskendunud just USAga seonduvale.

Ludmilla Eeber tunnistab, et tema biograafia avaldamine oli talle üllatuseks. "Ma arvasin, et mu ankeet ei lähe selektsioonist läbi," ütles ta.

Lisaks TÜ Raamatukogus 28 aastat töötanud Ludmilla Eeberile märgiti mainekas teatmeteoses ära raamatukogunduse vallas Ivi Eenmaa Rahvusraamatukogust ja Maivi Triipan Teaduste Akadeemia Raamatukogust. Neid mõlemaid peetakse eesti raamatukogunduse korüfeedeks.

Kirjastus Marquis Who's Who tähistab käesoleval aastal oma sajandat sünnipäeva. Nüüdseks ilmub sellelt juba 24 erinevat nimetust publikatsioone.

UT

Andi Pärn töötab EPMÜ teadus- ja arendusosakonna juhatajana

Alates 25. jaanuarist töötab Eesti Põllumajandusülikoolis teadus- ja arendusosakonna juhatajana Andi Pärn.

EPMÜ teadus- ja arendusosakond on alles loomisel. "Esialgu olen siin ainus töötaja," märkis Pärn.

Andi Pärna sõnul on peamised osakonna ülesanded samad, mis Tartu Ülikooli teadus- ja arendusosakonnal. Ta lisas, et tegevusvaldkonnad on need, mis puudutavad teadustegevusega kaasnevat - selle arendamist, takistuste kõrvaldamist, infoleviku laienemist. "Lisaks on oluline ka positiivse häälestuse ja tingimuste loomine teadlastele," ütles Pärn.

Andi Pärn on lõpetanud Tartu Ülikooli bioloogia-geograafiateaduskonna ökoloogina, töötanud Tartu botaanikaaia direktori ja Tartu Ülikooli bioloogia-geograafia teaduskonna dekanaadi juhatajana. Aastatel 1996-1998 oli Andi Pärn Tartu Ülikooli teadus- ja arendusosakonna juhataja.

UT

kommentaar

TÜ teaduskraadide ja kutsekraadide põhimäärustes on muudatusi

29. jaanuaril kinnitas ülikooli nõukogu TÜ teaduskraadide ja TÜ kutsekraadide põhimääruste uue redaktsiooni. UT palus olulisemaid muudatusi ja täpsustusi kommenteerida magistri- ja doktoriõppe peaspetsialistil Anita Kärneril.

Mis sundis uut redaktsiooni vastu võtma?

Seni kehtinud teaduskraadide põhimäärus kinnitati ülikooli nõukogus 1994. aasta septembris ning hakkas kehtima 1995. aastast. Kutsekraadide põhimäärus kinnitati 1995. aasta juunis.

Vahepeal on vastu võetud ülikooliseadus, selle paranduse seadus ning teisi mainitud seadusega seotud akte. Samuti on uue õppesüsteemi juurdumisel selginenud magistri- ja doktorikraadi tasemenõuded.

1995. aastal hakkas ülikooli nõukogu kinnitama õppekavasid, millega koos saab vastav nõukogu ka kraadiandmise õiguse, kui tegemist on magistri- või doktoriõppekavaga. Seetõttu on aja jooksul tekkinud mitmeid vastuolusid kraadide põhimääruste ja hilisemate seadusandlike aktide vahel.

Kõik eelnevast tulenevad täpsustused ja muudatused ongi sisse viidud määruste uude redaktsiooni.

Millised muudatused on teaduskraadi andmisel?

Põhimõttelisi muudatusi pole, on vaid täpsustatud, kuidas nõukogud saavad kraadi andmise õiguse.

Teaduskonna nõukogu saab kraadi andmise õiguse vastava õppekava kinnitamisel ülikooli nõukogus. Osakonna või instituudi nõukogu võib taotleda ülikooli nõukogult kraadi andmise õigust teaduskonna nõukogu kaudu vastava õppekava kinnitamisel. Nüüd on ka teaduskondadevaheliste ühisnõukogude loomise võimalus, kui on olemas erinevaid teadusalasid ühendavad magistri- või doktoriõppekavad.

Nõukogu koosseisu nõuded on samad, küll aga on täpsemalt piiritletud kvoorumi nõue. Nimelt on nõukogu otsuspädev, kui koos lisaliikmetega on kohal vähemalt 6 nõukogu liiget. Eraldi kaitsmiskomisjone ei moodustata.

Kuidas kaitsevad eksternid?

Eksternina kraadikaitsmise puhul tuleb täita vastava eriala õppekava õpingute kogumahu ulatuses. Eksternina eksamite ja arvestuste sooritamise kord sätestatakse õppekorralduseeskirjas.

Kas on muudatusi väitekirjadele esitatavate nõuete osas?

Magistriväitekirja kaitsmise puhul on tulemuste eelnev avaldamine soovitatav. Doktoriväitekirja puhul kinnitab rektor teaduskonna nõukogu esildise alusel refereeritavate ajakirjade nimekirja, milles avaldamine rahuldab tulemuste eelneva avaldamise nõuet.

Doktoriväitekirja puhul on välja toodud, millistest kohustuslikest osadest see koosneb: ülevaade uurimisprobleemi olemusest, ülesande püstitus, kaitsmisele esitatavad väited, kokkuvõte.

Väitekirjale esitatavad täpsemad nõuded, vormistamise juhised ja kaitsmise protseduuri määrab kindlaks iga nõukogu oma magistri- ja doktoritööde kaitsmise juhendis.

Ülikooli nõukogu istungil oli erinevaid arvamusi oponentide kutsumise suhtes.

Erinevaid arvamusi oli selles, kas vähemalt üks doktoriväitekirja oponent peab olema kindlasti väljastpoolt Eestit või saab seda vaid soovitada. Enamus nõukogu liikmeid pooldas varianti, kus ühe doktoriväitekirja oponendi kutsumine väljastpoolt Eestit on soovitatav. Kui doktoriväitekirjal on vaid üks oponent, peab ta olema väljastpoolt Tartu Ülikooli.

Nii retsensentidel kui oponentidel peab olema kaitstava dissertatsiooni teadusvaldkonna alane pädevus (see ei tarvitse olla sama, mis on nende enda kaitstud väitekirja valdkond).

Mida veel võiks mainida?

Võrreldes eelmise redaktsiooniga on lühenenud kraadi vaidlustamise aeg ühele nädalale pärast kaitsmise tulemuse väljakuulutamist. Varem oli aega kaks kuud. Rektori moodustatud komisjon teeb otsuse kahe nädala jooksul alates kaebuse laekumise päevast.

Teaduskraadide nimetustes on ühtlustatud meditsiinidoktori kraad ladinakeelseks – *doctor medicinae* ning lisatud *doctor pharmaciae* kraad.

Enamik siin toodud nõudeid on olnud juba esimeses redaktsioonis või on neid praktikas n-ö hea tava kohaselt arvestatud. Nüüd on need teaduskraadide ja kutsekraadide põhimäärustes täpsemalt väljendatud.

Varje Sootak

Tuutorite read ootavad täiendust

Paljud tuutorid on jõudnud ülikooliõpingute lõpusirgele ning nende read ootavad järgmise õppeaasta alguseks täiendust. Uute tuutorite registreerimine on juba alanud, ankeete võtab õppe- ja üliõpilasosakonna nõustaja vastu 5. märtsini.

Veel kolm aastat tagasi ei omanud sõna "tuutor" Tartu Ülikoolis sisulist tähendust. Tänaseks on tuutoriks olnud üle kuuekümne üliõpilase, kes on aidanud esmakursuslastel ning välisüliõpilastel ülikooliellu sisse elada. Tuutorid on selgitanud üliõpilaseks olemise põhitõdesid, pakkudes esmakursuslastele võimalust arutada mitmesuguseid probleeme üliõpilase seisukohalt. Just viimane asjaolu – võimalus vahetada infot kellegagi, kes on hiljuti olnud samas olukorras, on esmakursuslastele kõige enam meeldinud.

Tuutoriks olemine ei tähenda ainult andmist, vaid ka saamist. Selleks läbivad nad õppeaine "Üliõpilasnõustamine", mis võimaldab täiendada teadmisi üliõpilase õigustest ja kohustustest, õppekorraldusest, TÜ struktuurist ja üliõpilasorganisatsioonidest. Suhtlemistreeningul käsitletakse tuutoritöös vajalikke psühholoogilisi oskusi: enamkasutatavaid grupitöö meetodeid, enesekehtestamist, koostöö soodustamist, stressiga toimetuleku meetodeid jm. Teadmiste praktikas rakendamine pakub võimaluse saada kogemusi grupi juhtimisel, erinevate probleemide lahendamisel jm.

Nendel üliõpilastel, kes soovivad järgmisel õppeaastal olla kas eesti või välistudengite tuutoriteks, palume täita tuutoriankeedi, mida on võimalik saada dekanaatidest või õppe- ja üliõpilasosakonna nõustajalt (peahoone r 120). Informatsiooni saab telefonil 375 627.

Tuutoriks on oodatud suhtlemisaldis, ettevõtlik ja abivalmis üliõpilane, välistudengitega tegelda soovijatel on vajalik hea inglise või soome keele oskus. Õpitav eriala ei ole määrav, sest parim tuutor rebasele on sama eriala õppiv üliõpilane.

Uus õppeaasta toob Tartu Ülikooli ligikaudu 2000 uut üliõpilast. Loodetavasti leiab sõna "tuutor" tähenduse nende kõigi jaoks.

Ülle Kapsi,
õppe- ja üliõpilasosakonna
üliõpilasnõustaja



■ **Tuutoriks sobib suhtlemisaldis ja abivalmis tudeng.**

Arvuti ja internet aitavad õppida

Tutvustatakse uut kaugkoolituskeskkonda WebCT

Kaks kõige populaarsemat kaugkoolituskursuste loomise süsteemi on IBM Learning Space ja British Columbia Ülikoolis loodud WebCT - Web Course Tool (vt http://www.ctt.bc.ca/landonline/). Esimest tutvustati arvutuskeskuse seminaril eelmisel kuul. Teist tutvustab arvutiteaduse instituut 22. veebruaril.

Erinevalt IBMi seminarist ei kutsu me esinema mitte süsteemi levitajaid, vaid tutvustame süsteemi koolitaja seisukohalt. Arvutiteaduse instituut on Avatud Eesti Fondi toel evitamas esimest kümmekonda kursust.

Neist kõige esimene, interneti kursus, läbib seminari ajaks testimise staadiumi, kus 10 kooliõpetajat kuu aja jooksul on täiendanud oma internetialaseid teadmisi, püüdes samal ajal hinnata ka uudse õppemeetodi tugevaid ja nõrku külgi. Sellele tuginedes olemegi valmis kõigi asjast huvitatutega oma kogemusi jagama.

Jaanuaris tutvustas Maret Meriste arvutuskeskuses Oulu Ülikooli õpikeskkonda TELSIpro (vt UT nr 5, 1999 avatud ülikooli erilehte). Praegu on veel vara öelda, kui kiiresti veebil põhinev kaugkoolitus Eestis levib ja kui massiliseks see muutub. On aga selge, et see laieneb üsna kiiresti. Mitmed ülikoolid on juba oma esimesed kursused välja kuulutanud või on seda tegemas.

Kui internetis natuke ringi vaadata, siis torkab silma, et viimase kahe aasta jooksul on kaugkoolituskursuste arv plahvatuslikult kasvanud. Neid pakuvad paljud väga tuntud ja vähemtuntud ülikoolid.

Olemasolevate ülikoolide kõrvale on tekkinud kümnete kaupa virtuaalseid ülikoole, kes pakuvad vähema või suurema raha eest kursusi kõikmõeldavatel aladel ja tasemetel algajaist doktori- ja täiendõppeni. Eriti agarad on Kanada, Austraalia, USA ja Hollandi koolitajad. Vaadake näiteks aadressil http://www.zd.com/ paiknevat ülikooli, kes 7 dollari ja 95 sendi eest kuus (või 69 dollari eest aastas) lubab teil osaleda kas või kõigil oma 57 kursusel, millest enamik on küll arvutialased.

Sellist plahvatuslikku kaugkoolituse kasvu on mõjutanud vahendite loomine veebil põhinevate kursuste tegemiseks. Need vahendid võimaldavad ka tehnilise ettevalmistuseta pedagoogil kokku panna hüpermeedia õppematerjale. Nii õppurite omavaheliseks kui õppejõuga suhtlemiseks, rühmatööks, kontrolltööde koostamiseks ja kontrollimiseks on mitmesuguseid vahendeid. Nad hõlbustavad ka arvepidamist, kes millised tööd on ära teinud jne.

Kaugkoolituskursuste loomise vahendeid saab edukalt kasutada ka kohapeal toimuva õppetöö toetuseks. Ajad, kus suurem osa õppetööst toimub üsna passiivses loenguvormis, on mööda saamas. Paljundusvahendid ja interaktiivsed infotehnoloogilised keskkonnad võimaldavad õppeprotsessi edukalt aktiivsemaks muuta. Uute vahendite kasutuselevõtt sõltub suuresti õppejõust.

Näiteks Põhjamaade ülikoolides ei kujuta mõned õppejõud oma tavapärast õppetööd veebil põhineva õppekeskkonna toetuseta enam ettegi.

WebCT kohta võib teavet hankida internetist aadressilt http://www.webct.com/. Selleks, et tema abil kursusi teha, tuleb hankida õppuritele kasutajatunnuste loomiseks litsentsid (hinnad vt http://www.webct.com/webct/get/pricing.html). Süsteemi kasutamine kursuste väljatöötamiseks on vaba - igaüks võib oma veebiserverile süsteemi laadida ja oma kursused luua.

Kursus algab esmaspäeval, 22. veebruaril kl 16.15 Liivi 2 - 208.

Anne Villems ja Tiina Lasn
arvutiteaduse instituudist

Professor Graebner: see on väga ärev maailm!

Esmaspäeval pidas ülikoolis aulaloengu professor Norman A. Graebner - kuue ülikooli audoktor, klassikalise ameerika realismi juhtiv esindaja, Virginia ülikooli populaarseim õppejõud. TÜ avaliku halduse korraline professor Wolfgang Drechsler teab rääkida lugu: kui professor Graebner veel Illinoisi Ülikoolis õpetas ja sealt Virginiasse õpetama kutsuti, sai Virginia Ülikooli rektor koguni ähvarduskõnesid, et kuidas ta võib röövida Illinoisilt nii hea õpetaja?

Professor Graebner, mis on NATO roll ühinenud Euroopas?

NATO ülesanne on kaitsta NATO riike. See tugevdab Euroopat üldises mõttes - prioriteet on Euroopa stabiilsus, rahu hoidmine. Iga Euroopa riik teab, milline on tema roll, nad ei kujuta üksteisele mingit ohtu - see on hea ja rahulik Euroopa. *Status quo* säilitamine on väga oluline - see hoiabki NATO töös. Siin on aga terve rida küsimusi, nagu näiteks: kes peaks mida tegema? Seda pole keegi kunagi öelnud.

NATO on nüüd kollektiivne julgeolekuorganisatsioon - ta pole enam allianss, meil pole enam vaenlast. Kui pole vaenlast, pole ka allianssi. Julgeolekuorganisatsioon peab lihtsalt tagama turvalisuse, arutama asjad läbi ja kui midagi läheb valesti, siis uuesti arutama. Mind häirib, et praegu pole NATOga mingeid kokkuleppeid. Me pole küllalt karmid - me ei nõua midagi. Meil tuleks NATOlt nõuda kohustusi: kuidas te selle eest maksate? Kui see läheb viltu, mida me siis teeme? Pole neid küsimusi - praegu öeldakse lihtsalt ameeriklastele, et tehke teie.

Mina olen ameeriklane ja ma tean, et me ei suuda kõike teha. Ma tahan, et kogu maailm sellest aru saaks. Vastutus peab laiali jagunema. Eurooplased ütlevad, et me ei saa, me pole nii rikkad. Mis tähendab, me ei saa?! Alustasin oma loengut väitega, et Euroopa on nüüd palju rikkam kui 50 aastat tagasi. Nii et küsimus pole selles, et nad poleks küllalt rikkad. Nad lihtsalt ei taha vastutada.

Mis Ameerikas sellest arvatakse?

Paljud ameeriklased mõtlevad, et Euroopa saab ise oma probleemidega hakkama. Aga eurooplastel pole selleks mingit soovi. Minu jaoks on Bosnia puhtalt Euroopa probleem, aga siin ei suudeta seda lahendada, keeldutakse selle lahendamisest. Eurooplased tavatsevad oma etniliste probleemidega pigem USA poole pöörduda, kui need oma võimalusi kaaludes läbi mõelda.

1939. aastal oli maailmas võim Euroopa käes, Ameerikal polnud selles mingit osa. Kõik tegijad olid Euroopast - Suurbritanniast, Venemaalt, Prantsusmaalt. Nüüd pole nad enam midagi. Ameerika võttis võimu üle ja nüüd öeldakse: las Ameerika teeb seda või teist! Aga Ameerika ei saa seda teha. Meil on küll jõudu, aga me ei taha seda kasutada, kui see pole just meie huvides.

Jõukasutamine toob kaasa muresid: inimesed saavad haiget, kulub suur hulk raha. USA on majanduslikult kitsikusse jooksmas - meil on kuus triljonit dollarit võlgu - seda on tohutult palju. Inimesed ei taha raha kulutada, kui see pole just neile eluliselt tähtis. Pealegi on paljud mured ameeriklastele tähtsamad kui välisprobleem nr 1. Fookus on kodus - kuritegevus, narkootikumid. Ameerikas on palju-palju suuremaid muresid kui NATO laiendamine või Kosovo. Paljudel ameeriklastel on ükskõik, mis Kosovos juhtub. Muidugi soovitakse maailmas rahu säilitada, et inimeste kodud oleksid vaiksemad ja turvalisemad. Aga kui küsimus on sõjalise jõu kasutamises, siis tekivad raskused. Enne, kui Ameerika peale lootma jäädakse, tuleks küsida: mis on Ameerika huvides? Keegi pole seda kunagi küsinud.

Kuidas võiks Euroopa seda olukorda parandada?

Mulle teeb muret, et Euroopa riigid ei käitu vastutavate riikidena. Riigijuhid ei taha probleemidele vastu astuda, nagu nad peaksid. Alati oodatakse, et USA ajab asjad korda. Muidugi pole Euroopas nende asjade arutamisega nii kaugele veel lihtsalt jõutud. Ei teata, mida teha. Teatakse ainult, et on vaja NATOs püsida. Tahetakse, et Ameerika edaspidigi sekkuks Euroopa asjadesse. Loeb turvatunne. Mõeldakse, et Ameerika on võimas ja et seetõttu kannab ta ka nende eest hoolt. Aga kui sa oled ameeriklane, küsid sa teisi küsimusi: kes maksab? Sellest ei räägi keegi. Ja põhiküsimust - kes peab keda kelle eest kaitsma - pole isegi küsitud, mis siis veel arutamisest rääkida!

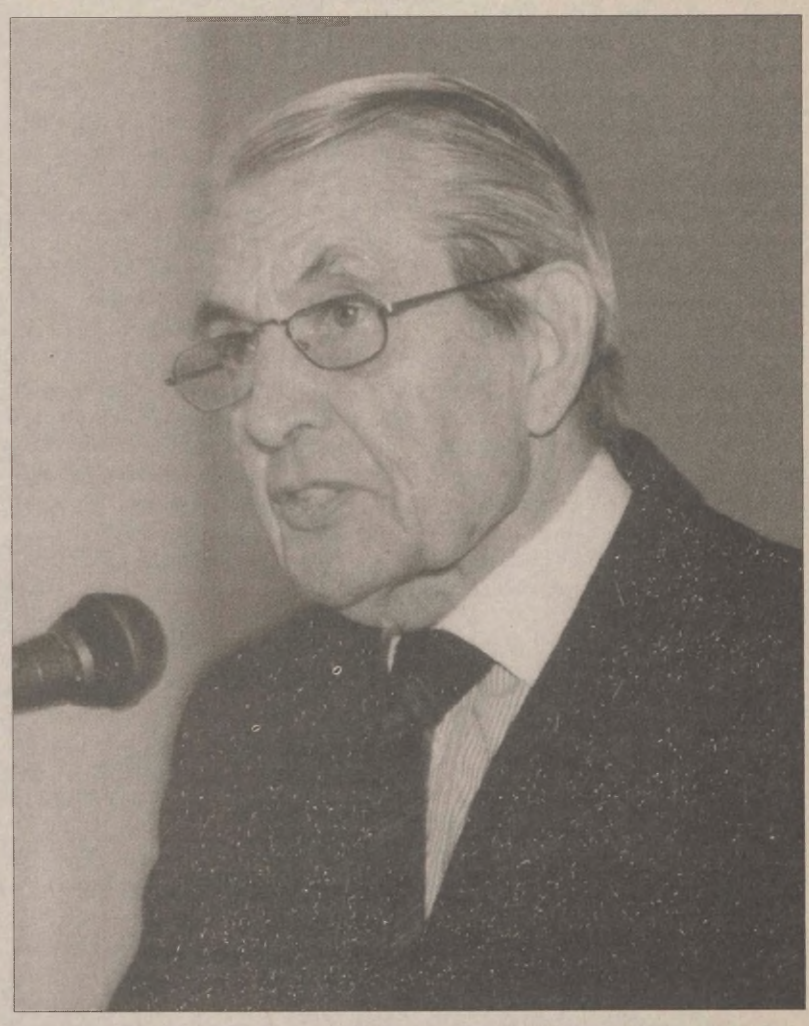
Üldse ei küsita õigeid küsimusi. Kes vastutab - seda ei küsi keegi. Mina tahaks teada, mille eest Ameerika vastutab. Aga ma tahaks ka teada, mis vastutus on Saksamaal, mis vastutus Eestil. Eesti peab ka millegi eest vastutama.

Mul on tunne, et me oleme praegu mingis kohanemisperioodis, kus paljud asjad on pidevas muutumises. See võib kesta umbes 25 aastat - kui me suudame niikaua sõjast hoiduda, peaksid asjad ise korda minema. 25 aastaga võib juhtuda üsna palju.

Kui ma räägin neist probleemidest oma Euroopa sõpradega, ütlevad nad ikka: andke meile 25 aastat ja me võtame vastutuse taas oma õlgadele. Me kasvame üles. Hakkame jälle käituma tõeliste riikidena, selle asemel, et igas asjas USA peale loota. Külma sõja ajal vastutas USA Euroopas toimuva eest ja siin harjuti sellega nii ära, et enam ei osata ise midagi teha. See on sisse juurdunud komme.

Kuhu maailm liigub?

See on huvitav küsimus, millele ei oskagi kohe vastata. Ma ei tea, kas asjad liiguvad paremuse poole või muutuvad halvemaks. Iga päev on lehtede põhiteemaks, kuidas valitsused kokku kukuvad, kui suur on kõikjal kuritegevus. Tundub, et iga valitsus on seotud mingi patuteoga. Korruptsioon on väga laialdaselt levinud. See on ärev maailm, väga ärev maailm.



■ **Professor Graebnerile teeb muret, et Euroopa riigid ei käitu vatutavate riikidena.**

Jaak Nilson

Kuidas Eesti selles ärevas maailmas toime tuleb?

Parim, mida võite teha, on hoida olukord stabiilsena ja majandus tugevana. Ka naabritega tuleb hästi läbi saada. Sellepärast ei soovita hakata kohe eeldama, et Venemaa on õel. Kui Eesti hakkab taolisi oletusi tegema, siis kohtleb ta Venemaad nendele vastavalt ja Venemaa omakorda muutubki selliseks, nagu teda siin arvatakse olevat. See olukord ei anna Venemaale just palju valikuvõimalusi. Neile tuleb anda võimalus näidata, et nad on usaldusväärsed. Minu arvates ei kujuta Venemaa endast ohtu - Ida-Euroopas on üsna turvaline. Venemaal on endal nii palju probleeme, seal valitseb täielik kaos.

Aga ma saan muidugi aru, kui eestlased tunnevad ennast ebaturvaliselt. Ja ma tunnen teile väga kaasa - 50 aasta jooksul on Eesti pidanud väga palju kannatama.

Aet Süvari

Professorite klubi liikmed on koos käinud üle aasta

Möödunud aasta 15. jaanuaril asutati ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis Tartu Ülikooli professorite klubi. Ladinakeelsele asutamistekstile kirjutas alla 92 professorit. Asutajad kiitsid heaks professor Kalle Meruski koostatud põhikirja eelnõu. Klubi juhtimiseks valiti seenior, seeniori abi ja prokuraator. UT palus seenioril, emeriitprofessor Atko Virul tutvustada klubi esimest tegevusaastat.

Kuidas tekkis professorite klubi idee?

1997. aasta 30. oktoobril kogunes ajaloo muuseumi kohvikusse 20 professorit, kes leidsid, et ülikool vajab professoreid ühendavat asutust ning et taoline klubi tuleb kindlasti luua.

Moodustati ettevalmistav toimkond, kuhu arvati professorid Helle Everaus, Irina Külmoja, Ülo Matjus, Kalle Merusk, Hans Trass, Raivo Uibo, Atko Viru ning ülikooli ajaloo muuseumi direktor Ela Martis. Mõttevahetustel ei tekkinud kahtlust, et professorite ühendus peab olema ametkondadeväline ning põhinema vabal osalusel.

Miks on siis taolist klubi ikkagi tarvis?

Kõigil elualadel kujunevad ühe mõtteviisi või tegevusala inimeste ühendused. Kindlasti on ka professoritel teatud spetsiifilised jooned ja huvid sõltuvalt oma tegevusest. See on üks, kuid mitte ainus vajadus ühenduse loomiseks. Teine vajadus on luua professorite avar suhtlemisvõimalus, vältimaks elevandiluutorni peitumist ja sellega seonduva piiratuse teket. Kuid ka emeriitused tuleb kodust välja tuua ja panna kaasa rääkima.

Põhikirja kohaselt on klubi eesmärk akadeemiliste väärtuste hoidmine ja levitamine ning kontaktide tihendamine Tartu Ülikooli professorite vahel, sh nende suhtlemis- ja puhkevõimaluste avardamine. Selleks korraldab klubi diskussiooniõhtuid, kohtumisi erinevate elualade esindajatega, samuti muid teadus-, kultuuri- ja meelelahutusüritusi, esineb seisukohavõttudega klubi eesmärgist tulenevates küsimustes jmt.



■ **Klubi asutamisaktile kirjutas alla 92 professorit. Mati Kilbi järel järjekorda ootamas Jaanus Paal.**

Kas külalisprofessorid on tundnud klubi vastu huvi?

Külalisprofessorite huvi on väike. Kuid selline mees nagu professor Ekkehard Pabsch on küll klubi vastu suurt huvi tundnud. Tema ettevõtmiseks oli kontakti loomine Bonni ülikooli klubiga.

Klubi liikmeskonda kuulub paljude erinevate teadusalade esindajaid. Millised teadusprobleemid on kavas olnud?

Astronoomiaprofessor Ene Ergma käsitles kahekümnenda sajandi tähti. Lektor suutis auditooriumi kaasa tõmmata ja andis edasi selle ainevaldkonna põnevuse.

Keemiaprofessor Viktor Palm pani arutlusele küsimuse "Mis on teadus?" Lektor jõudis nii probleemi filosoofiliste aspektideni kui ka teadust käsitlevate matemaatiliste mudeliteni. Teaduses on põhiliseks reprodutseeritavad vaatlustulemused, ainult siis saame uskuda objektiivsusse. Seejuures peab vaatlusruum olema defineeritav. Teadus koosnebki vaatlusruumide hierarhiast, erinevate vaatlusandmete süsteemist. Oluline on teadustulemuse infosisaldus, mida saab hinnata vaid kvantitatiivselt. Kui infosisaldus on negatiivne, on tegemist tobedusega. Ettekandele järgnenud intensiivne ja mõttetihe arutelu tõestas, et teaduse olemuse mõistmine pole sugugi lihtne.

Kevadsemestri lõpetas professor Inge Orgo käsitlus muutuvast tööseadusandlusest, mis palju küsimusi tekitas.

Kas peale otseste ülikooliteemade on ka teisi ettekandeid kuulatud?

Üks selline teema on seotud Euroopa Liitu astumisega. Mai lõpul käsitles politoloogiaprofessor Kaido Jaanson euro-integratsiooni. Kuulajad said ülevaate nii Euroopas katsetatud integratsioonide ajaloost kui ka tänase integratsiooni probleemidest. Ettekanne juhatas sisse probleemi, kuidas näeb Eesti välja euro-integratsioonis.

Oktoobris jõudis klubi tagasi europrobleemideni. Ülikooli vabade kunstide professor Jaan Kross algatas arutelu "Eesti kirjanduse läbilöögivõime Euroopas". Kuulsime, kuidas kuuekümnendatel aastatel püüti Nobeli preemia laureaatiteks teha Marie Underit ja Friedebert Tuglast. Muidugi oli kõne all eesti kirjanduse tõlkimise probleem. Lektor tõstatas küsimuse, kas ja kuivõrd peakski meie kirjandus üle kogu Euroopa levima. Meil on omad probleemid, rahvuslik-sotsiaalselt määratletud ainevaldkond. Meie kirjandust vajab eelkõige meie oma rahvas.

Läbilöögiteemat muusika aspektist käsitles muusikaakadeemia professor Eri Klas. Emotsionaalsusest rikas käsitlus pani mõtlema meie kultuuri püsiväärtuste üle. Üks selliseid püsiväärtusi meie muusikakultuuris on laulupidude traditsioon.

Selles sarjas kolmandaks oli teadusolu käsitlus, millega alustas professor Richard Villems alanud aastat. Ettekandja pööras põhitähelepanu finantseerimise probleemidele. Ta kriipsutas alla Eesti tähelepanuväärivat edukust rahade saamisel rahvusvahelistest projektidest. Siiski luges ta põhiteguriks aktiivsuse, mitte teadustasemelt üleoleku teistest Ida-Euroopa maadest.

Millised on need teemad, mida meelelahutuslikeks võib pidada?

Näiteks 1. aprill määras ära ka ürituse teema - akadeemilised anekdoodid. Professor Peeter Tulviste sissejuhatusele ja esimestele anekdootidele järgnes kaks tundi anekdoote. Juuni algul jätkas sama teemat Peeter Tulviste raamatu "Ülikooli naljad" esitlus.

Professor Anne Lill vaagis sügisel ettekandes "Vein antiikaja elus ja luules" suhtumist sellesse jooki kauges minevikus ning tutvustas antiikfilosoofide arvamusi, ka Aristotelese ja Platoni vastandlikku suhtumist. Siiski oli suurmeestel üksmeelne arvamus riigile pandavas ülesandes - luua alkoholipoliitika, mis reguleerib meelemõjude kasutamist ja näeb ette abinõud sellest hoidumiseks.

Aga professorite endi probleemid?

Klubi otsustas pöörduda rektori poole emeriitprofessorite tasu küsimuses. Rektori suhtumine oli mõistev ja küsimust arutati rektorite nõukogus. Järgnes pöördumine Riigikogu poole. Rektori nõuandel saatis ka klubi omapoolse kirja Riigikogu kultuurikomisjoni esimehele. Talvi Märja teatas oma vastuses, et emeriitprofessorite tasu viiakse seosesse akadeemiku tasuga - emeriitprofessoril 75% akadeemiku tasust.

Ka raamatu "Album professorum Universitatis Tartuensis" presentatsioon on ju otseselt meiega seotud.

Varje Sootak

Kolmapäeval, 3. märtsil kell 17.15 peab professor Jüri Ant professorite klubis ettekande "Inimene 20. sajandi ajaloo pööristes". Üritus toimub ajaloo muuseumis.

Arvutuslingvistika kogub tuure

1997/98. õppeaastast õpetatakse ülikoolis arvutuslingvistika eriala (vt UT, 6. veebruar 1998). Filosoofiateaduskonna uue osakondade jaotuse järgi kuulub see eesti ja soomeugri keeleteaduse osakonna õppekavasse.

Kui õppida arvutuslingvistikat peaainena, sisaldab see esiteks kogu osakonnale kohustuslikud üldained ning teiseks eriala alam-, kesk- ja ülemastme, mis tipneb bakalaureusetööga. Õppida võib seda muidugi ka kõrvalainena ükskõik missuguses astmes. Kui arvutuslingvistika valib üheks oma kõrvalaineks mõne teise osakonna või teaduskonna üliõpilane, siis peab ta üldkohustuslikest ainetest sooritama ainult eesti õigekeelsuse.

Arvutuslingvistika on arvutiteaduse ja lingvistika hübriidala, seetõttu sisaldab õppekava kõrvuti filoloogiliste ainetega ka matemaatika ja informaatika aineid. Eesmärgiks on seatud põhihariduse andmine arvutuslingvistikas, võimaldamaks õpingute jätkamist magistriõppes ja/või töötamist valdkondades, mis vajavad ja kasutavad loomuliku keele automaattöötlust ning seega nõuavad spetsialistidelt laiapõhjalist eriharidust. Lõpetanud leiavad tööd tarkvarafirmades, kirjastustes, ajakirjandusväljaannetes, infosüsteemide projekteerimisel jm.

Käesoleva õppeaasta sügissemestril õpetati arvutuslingvistika erialaainetest alamastme ainet UNIX-lingvistidele ning keskastme aineid "Arvutimorfoloogia alused" ja "Süntaksiteooriad". Kevadsemestril on kavas alamastme ained "Sissejuhatus arvutuslingvistikasse" (8 esimest nädalat, 3 ainepunkti, dots Mare Koit), "Sissejuhatus korpuslingvistikasse" (alates 7. nädalast, 1 ainepunkt, fil mag Kadri Muischnek) ja "Keeletehnoloogia" (1 ainepunkt, dots Tiit Roosmaa) ning keskastme ained "Arvutuslingvistika" (8 viimast nädalat, 3 ainepunkti, dots Mare Koit) ja "Süntaksimudelid" (2 ainepunkti, fil mag Leho Paldre). Ette on valmistatud mitu uut kursust, mida lisaks senistele hakatakse õpetama järgmisest sügisest. Kõrvuti arvutuslingvistikale spetsialiseerujatega oodatakse kuulama ka teiste erialade asjahuvilisi üliõpilasi.

Arvutuslingvistika-alane uurimistöö algas meie ülikoolis juba 1950-ndate aastate lõpul, kui matemaatika-loodusteaduskonnas tehti masintõlkealaseid katsetusi, eesmärgiga automaatselt tõlkida matemaatilisi tekste vene keelest eesti keelde. Hiljem, 1980-ndatel aastatel, loodi eksperimentaalne eestikeelsete tekstide automaatse mõistmise ja genereerimise süsteem (töötas SM-tüüpi miniarvutil).

Praegu tegutseb üldkeeleteaduse õppetooli juures keeleteadlastest ja matemaatikutest koosnev teaduskondadevaheline arvutuslingvistika uurimisrühm, kelle koosseisu ja tegemistega võib tutvuda rühma internetileheküljel http://www.cl.ut.ee/. Muu hulgas on rühm koostanud eesti kirjakeele korpuse ja osalenud mitmetes keeletehnoloogiaprojektides, kaasa arvatud Euroopa Liidu projektid. Samuti täidetakse arvutuslingvistika-alast sihtfinantseeritavat teadusteemat. Uurimisrühmast on välja kasvanud keeletarkvarafirma Filosoft (http://www.filosoft.ee/), kelle tooteks on kontoripaketi MS Office 97 koosseisu kuuluv eesti keele õigekirjakontrollija (ja ka selle lehe tegemiseks kasutatav eesti keele poolitaja PageMaker-ile - toim).

Haldur Õim,
eesti ja soomeugri keeleteaduse osakonna juhataja,
üldkeeleteaduse professor

Mare Koit,
arvutiteaduse instituudi dotsent

Õppejõududele arvuteid soodsalt

Baltic Computer Systems pakub lihtsustatud liisinguga laua- või sülearvuti soetamise võimalust õppejõududele!

Huvilistel pöörduda 15. märtsini Tartu müügiesindusse, misjärel saadetakse teile vajalikud infomaterjalid. Helistage tel 409 200 või kirjutage bcstartu@estpak.ee. Liisinguga arvutiostu aeg on veebruar – märts.

Tartu Ülikooli raamatupood soovitab

Jean-Jacques Rousseau
"Ühiskondlikust lepingust ehk riigiõiguse põhiprintsiibid"

Autor on kirjutanud raamatu eessõnaks järgmist: "See väike traktaat kujutab endast vaid katkendit ulatuslikumast teosest, mida ma kord oma jõudu üle hinnates alustasin ja mille ma juba mõnda aega tagasi pooleli jätsin. Kuid käesolev töö on tähtsaim neist osadest, mis said lõplikult valmis kirjutatud ja minu meelest väärib see lugejaile esitamist. Ülejäänu on juba hävitatud."

TÜ Raamatupood asub Tartus,
Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

stipendium

Kieli Ülikooli suvekursused

Kieli Ülikool kui Tartu Ülikooli pikaajaline koostööpartner pakub meie üliõpilastele (alates 3. kursusest), magistrandidele ja doktorandidele võimaluse taotleda stipendiumi osavõtuks Kieli Ülikooli suvekursustest "Internationaler Wissenschaftlicher Ferienkurs" 26.juulist 21. augustini.

Kursused koosnevad kolmest osast: saksa keele kursused, Saksamaad tutvustavad ettekanded (poliitika, majandus, kultuur) ja ekskursioonid.

Täpsemat teavet saab http://www.uni-kiel.de/aaa/5/intferi.htm.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb 31. märtsiks esitada:

* ankeet,
* avaldus koos põhjendusega (saksa keeles),
* väljavõte õpinguraamatust või diplomi koopia,
* soovituskiri (saksa või inglise keeles),
* saksa keele tõend.

Informatsiooni ja ankeete saab välisüliõpilastalitusest, mis asub peahoone ruumis 104.

Lea Kivi

acta diurna

16. veebruaril kell 14 toimub nõukogu saalis **ülikooli valitsuse istung**. Päevakorras: informatsioon ülikooli 1998. a eelarve täitmisest ja 1999. a lisaeelarvest, seisukohavõtt TÜ palgaeeskirja projekti kohta (II lugemine), seisukohavõtt TÜ tööettevõtulepingute vormistamise korra projekti kohta, seisukohavõtt TÜ Euroopa Kolledži põhikirja muutmise projekti kohta, seisukohavõtt TÜ Välis-Eesti uuringute keskuse põhimääruse muutmise projekti kohta, seisukohavõtt TÜ apteekide "Tamme" ja "Kesklinna" ülikooli asutuseks reorganiseerimise ja põhikirjade projektide kohta.

16. veebruaril kell 11 algab Jõhvi Gümnaasiumis **õpetajatele mõeldud koolitus "(Riigieksami) kirjand hindaja pilgu läbi"**. Ettekandja lektor Reet Vääri.

17. veebruaril kell 17 algab Jõhvis Ida-Viru Ringkonnakohtu majas (Narva mnt 11) **prof Marju Lauristini akadeemiline loeng "Eesti ühiskonna arengu sõlmprobleemid"**.

17. veebruaril toimub raamatukogus ülelülikooliline **seminar "Elektrooniline dokument"**

18. veebruaril kell 18 algab Türi kolledžis **prof Peeter Saari akadeemiline loeng "Tunnusmärke füüsikalise optika aktsiate tõusust algaval sajandil".**

17. - 18. veebruaril algavad Jõhvis **ärijuhtimise lühikursused.**

väitekiri

12. veebruaril kell 11.15 kaitseb Vanemuise 46 aud 327 **Anneli Palo magistriväitekirja "Aerofotopõhine biotoopide kaardistamise meetod ja selle rakendamisest looduskaitselistes planeeringutes"**. Juhendajad prof Ülo Mander ja Tõnu Mauring. Oponent knd (geogr) Andrus Meiner.

16. veebruaril kell 12 kaitseb peahoones aud 102 **Lumme Erilt magistritööd "The Frequency Structure of Language with special reference to Old English"**. Juhendaja prof Krista Vogelberg. Oponendid prof Karl Lepa ja prof Terttu Nevalainen Helsingi Ülikoolist.

19.veebruaril kell 10 - 14 kaitsevad TÜ peahoone aud 102 eripedagoogikaalaseid **magistriväitekirju Kaja Pastarus teemal "Lugemiseelduste uurimine koolieelsetel 5-6aastastel lastel".** Juhendaja dotsent, Karl Karlep, oponendid dots Eve Kikas ja lektor Kaja Plado.

Marje Koorits teemal "Blisskeel suhtlusvahendina". Juhendaja prof Jaan Kõrgesaar, oponendid dots Viivi Näre ja Kersti Põldemaa. Väitekirjadega saab tutvuda TÜ raamatukogus.

loeng

17. veebruaril kell 14 Ülikooli 17 (uues keeltemajas) prof Claus Sommerhage *venia legendi* **"Gegenstände, Methoden und Themen der Neueren deutschen Literaturwissenschaft"**.

18. veebruaril kell 16.15 esineb keemiahoone ringauditooriumis majandusminister **Jaak Leimann loenguga "Kas majandusministeeriumi on vaja?"**. Info tel 376342 Ülle Maidla Mylle@mtk.ut.ee

kursus

"Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus" toimub 16.veebr kell 16-18 (Lossi 3 - 425) ja 18. veebr kell 16-18 (Lossi 3 - 406). Kursus on mõeldud magistrantidele ja õpetajakoolituse tudengitele (v.a. eesti filoloogid). Õppejõud Meeli Sedrik. Info ja registreerimine ph 124 , tel 375 224 Leelo Padari.

Lühikursus **"Vene Foederatsiooni välispoliitika Läänemere suunal"** toimub 25. veebruarist 10. märtsini. Aine maht 2 AP Lektor Nikolai Mezhevich St. Peterburi Riikliku Ülikooli rahvusvaheliste suhete teaduskonnast. Täpsem koha- ja ajakava:http://www.ut.ee/SOPL/. Info tel 375 154.

info

Rahvakunsti kursus kunstide osakonna rahvakunsti kabinetis Lai tn 34 III korrusel.

Esmaspäeviti 16.00 ja 18.00 kangakudumine , 3AP, lektor K. Luiga

Teisipäeviti 16.00 ja 18.00 raamil kudumine 2AP, lektor K. Luiga

Teisipäeviti 16.00 ja 18.00 kangaste kujundamine 1AP, lektor K. Luiga

Kolmapäeviti 16.00 ja 18.00 etnograafiline tekstiil 2AP, lektor K. Laidla

Neljapäeviti 16.00 ja 18.00 rahvuslik tikand 3AP, lektor K. Laidla

Oodatakse endisi ja uusi õppida soovijaid.

Rahvastikustatistika kursus matemaatilise statistika instituudis

Maht 2AP, 16 nädalat, 2 loengutundi nädalas. Loengud teisipäeviti kell 8.15-10, Vanemuise 46-137. Aine lõpeb arvestusega. Arvestuseks esitada kirjalik projekt kokkulepitud teemal, see seminaril ette kanda ja kaitsta. Aine eeldab statistikaalaseid eelteadmisi keskkoolikursuse ulatuses.

11.-16. nädalal toimuvad seminarid kokkulepitud teemadel.

Info ja registreerimine 16. veebruaril loengul ja J. Liivi 2-404, tel 375 488, E.- M. Tiit, etiit@ut.ee.

seminar

15. veebruaril kell 15 esineb 142 ruumis 108 TÜ füüsika instituudi seminaril **Andrus Ausmees (Uppsala Ülikool, TÜ Füüsika Instituut) ettekandega "Ksenooni 4d atomaarse ergastuse eluea dünaamika - katseline esmatuvastus"**. Huvilised on oodatud!

ÕES

17. veebrurariil kell 16.15 algab Lossi 3 aud 406 **Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolek** Kavas Heiki Pärdi ettekanne "Nägu pestakse üks kord nädalas. Puhtus ja mustus Eesti külas 1920. aastail".

varia

Eesti-Tiibeti kultuuriselts

16. veebruaril kell 18 algab Lossi 3 aud 427 **Eesti-Tiibeti kultuuriseltsi üldkoosolek.** Kavas Jako Jaagu ettekanne "Sissejuhatus tiibeti astroloogiasse" ja kokkuvõte seltsi tegevusest möödunud aastal. Ettetellijatele tiibeti tee!

Vilistlaskogu koondistes

16. veebruaril on Nakatul Valgamaa koondise koosolek ja vastlapäev.

17. veebruaril on Jõhvis Ida-Viru Ringkonnakohtu majas Ida-Virumaa koondise koosolek.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Uus näitus!

"Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost)

Näitused: Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis saab tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18.-19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

NB! Seoses kolimisega on TÜ raamatukogu fonoteek ajutiselt suletud.

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: Juhan Püttsepa mälestusnäitus; Maive Õunapuu ja Kadi Kängsepa maalid; Eero Ijavoinen kunstinäitus; õnnitluskaartide näitus "Tervituskaardid ülikooli raamatukogule". Näitus sisaldab raamatukogule 1998. aastal saabunud aastavahetuse kaarte ja valiku raamatukogu enda aastavahetuse kaarte; "Jõulu- ja uusaastatervitused Eesti Vabariigi presidendile"; Rahvusteadused Eestis 1988 - 1998.

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

R 12. veebr RUMAL.NOORKUU
DJ ERVIN HURT
Kl 20-21 sanitaartund
Alates kl 21 pääse 50 kr
L 13. veebr Varajaste hommikutundideni keerutavad plaate Madis Sütt ja Kristjan Veedler
Teid üllatab KOFF õlu
Alates kl 21 pääse 40 kr
P 14. veebr Valentinipäeva pidu. DJ Illari Lään
Valentinadele TASUTA
Alates kl 21 Valentinadele 25 kr
E 15 veebr DJ Onu TOM TASUTA
T 16. veebr Vastlapäeva SAKU SPURT
Kl 19 välkpiljardivõistlus
DJ Ervin Hurt
Alates kl 21 pääse 25 kr
K 17. veebr Disko
N 18. veebr Võistlused TARTU ÕLU auhindadele
DJ Alger Veedler
Alates kl 21 pääse 25 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja: Andres Toode
Tegevtoimetaja: Varje Sootak
Küljendaja: Reno Hekkonens
Trükk: O/Ü Greif
Tiraaz 707. UT ilmub reedeti

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Tel: 27 375 680; 251 42 300
Faks: 27 375 440

Reklaami hinnad

1/1	(268x372 mm)	5000.-
1/2	(194x268 mm)	2700.-
1/4	(131x194 mm)	1500.-
1/8	(92x131 mm)	800.-
1/12	(92x64 mm)	500.-
1/24	(44x64mm)	250.-

Kujundus 20% hinnast.
Foto ja/või **logo** 50.-
Korduvreklaam 10% odavam.

Reklaamtekst:
Üks rida 10.-
Logo ja/või foto 50.-

Kuulutused::
Üks rida 5.-
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

ARH

Nr. 7 (1961)

Reede,
19. veebruar
1999

Ilmub 1948.
aastast

Universitas Tartuensis

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR



Tuli ei hüüa tulles, alarm hüüab

Sel aastal on Tartumaa Päästeteenistuses registreeritud neli ülikooli hoonetes toimunud põlengut

2. jaanuaril läks tuli lahti ülikoolile kuuluvas tühjana seisvas majas Baeri 4, 5. jaanuaril tõllakuuri keldris, 11. jaanuaril Pepleri 14 ühiselamus ja 12. jaanuaril Vanemuise 46 keldris.

Baeri 4 majja oli akendest ja ustest kerge sisse pääseda, vana kohviku ja keeltemaja rüpes asuvas tõllakuuris, mida üliõpilasesindusele ümber ehitatakse, põlesid keldris ehitajate tööriided. Ühiselamutoas, kuhu ajutiselt üks pere oli majutatud, põlesid madratsid. Vanemuise 46 keldris põles ära ühe keldriruumi kogu sisustus.

Tartumaa Päästeenistuse juhtivinspektor Gennadi Apevalov ütles, et õnneks olid need väikesed põlengud, millest õigel ajal teatada jõuti ja mis kähku ära kustutati. Kui palju prügikaste on põlema pandud ning muid pisisüttimisi olnud, seda ei tea keegi.

Vanades hoonetes peitub suurem oht

Gennadi Apevalov, kelle üks kohustusi on kord aastas Tartu Ülikooli ja Põllumajandusülikooli hoonete tuleohutuse eeskirjadele vastavust kontrollida, märkis, et Tartu Ülikoolis on kõige tuleohtlikumad vanad hooned. Enamasti on need puidust vaheseinte ja vahelagedega. Päris uued ja renoveeritud hooned on suuremalt jaolt tulekindlast materjalist.

"Vanade hoonete puhul on sageli probleemiks varuväljapääsu puudumine," lisas ta. Sageli pole seda neis üldse olemas. Muinsuskaitsenõuded ei luba lisapääsu igale poole ehitada. Teinekord on tagavaraväljapääs kinni ehitatud või juurdepääs sellele takistatud, kergesti süttiv kola ette lükatud jne. Ta tõi näiteks mitmeid hooneid, nagu Liivi 2, Lai 38 ja 40, Jakobi 2. Jakobi 5 hoones on teine väljapääs suletud. Teist väljapääsu pole ka Puiestee 43 ning vanas ja uues anatoomikumis. "Kui tekib ekstreemne olukord, ei jää muud üle, kui läbi akna välja hüpata. Aga kui tulekahju tekkis kõrgematel korrustel...." Treffneri kooli tulekahju läks lahti just selles osas, kus oligi ainult üks väljapääs. Õnneks tekkis tulekahju tupikus, mis väljumist ei takistanud.

Uutes hoonetes taolisi probleeme ei teki, tagavaraväljapääsu nõue peab olema juba projektis arvestatud, muidu hoonet vastu ei võeta.

EPMÜ torni päästma ei ulatu

Evakueerimisplaanid võivad seintel olla, tegelikult nad peavadki olema. Ülikooli keskkonnakaitse ja tuleohutuse peaspetsialist Marek Bamberg ütles, et ülikoolis on praegu uued väljatöötamisel, sest vanad ei vasta enam tegelikkusele. "Plaane peab aga kasutada oskama, kõigi peab inimeste ja muu vara väljaviimist juhtima," täpsustas Gennadi Apevalov. "Tavaliselt tekib paanika ja hakatakse välja loopima mitte kõige olulisemaid asju."

Eri olukorrad tekivad väga kõrgetes hoonetes. Näiteks Põllumajandusülikooli 16-korruselise hoone viimaste korrusteni ei ulatu Tartu Päästeteenistuse ükski tõstuk ega redel. TÜ tornühiselamud on paremas olukorras, nendele pääseb tuletõrje ligi.

Pulberkustuti maksab ligi 800 krooni

Hiljuti kehtima hakanud uute tuleohutuse eeskirjade järgi peab ühes kogunemishoones, mille alla ka õppehooned kuuluvad, olema kättesaadavas kohas üks kustuti 150 ruutmeetri kohta. Igal korrusel peab olema vähemalt kaks kustutit. Marek Bambergi sõnul on praegu seintel veel palju vanu vahtkustuteid, mida kasutada ei tohigi. "Ega paljud neist enam tööta," märkis ta. "Uusi pulberkustuteid me aga koridoride ja teiste üldkasutatavate ruumide seintele ei pane, " märkis Bamberg. "Varastatakse ja müüakse edasi." Uued kustutid asuvad töökabinettides, nende ustel peab vastav märge olema.

Vahetamisega tegeldakse järk-järgult, raha taha pole asi pidama jäänud. Eile vahetati paarkümmend vahtkustutit peahoones.

Orgaanilise keemia instituudi töökaitse volinik dotsent Tullio Ilomets lausus, et nemad tegid uue kustutiga (TOTAL GD6) proovi ära. "Labori naised olid mitu päeva pahased sodi üle, mis kustutist suure survega välja tuli. Inimesed ei peaks kustutamise ajal ruumis olema," selgitas Ilomets. Bamberg lisas, et kustutis olev pulber toksiline ei ole, kuid sisse hingata seda ei soovitata.

Lisaks pulberkustutile tohib kasutada ka CO_2 kustutit, mis on kallim. "Inimesed ja maja on kallimad," ütles selle peale Ilomets.

Oskan või ei oska

Tulekustutitega peaks nagu lihtne olema ümber käia. Haarad seinalt, tõmbad plommi välja ja tulekolde juures vajutad kraanile. Eestikeelne tekstki on peal.

Et neid nii lihtne ka naljategemiseks käsitseda on, siis ühiselamutesse uusi kustuteid koridoridesse ei pandagi, vaid tubadesse kellegi vastutada. Majajuhatajad peavad seda teadma ja toaustel peab silt olema.

Peale punaste kustutite on abiks veel vesivarustuse süsteem (tuletõrjekraan, voolikud) ehk kõnekeeles sisevesikud.

Paabeli koridorides on seintel uued voolikukapid. Käepideme peal on plastikkate, mis peale vajutades puruneb. Voolik tuleb välja võtta ja lahti kerida. Samas kapi kõrval peaks asuma nupp, mis maja üürgama paneb ja pumbad tööle. Ehitajate süü tõttu on punane nupp mitu meetrit eemal teises seinas.

Imelihtne? Aga kui tekib paanika?

Marek Bamberg selgitas, et igas struktuuriüksuses vastutab tuleohutuse nõuete täitmise eest juhataja või tema poolt määratud isik. Sama hästi peaks teada olema, kuidas tulekahju puhul käituda. "Vanasti tehti kõik tsiviilkaitseõppustel selgeks. Praegu taolisi kursusi pole olnud, aga mul on kavas neid läbi viima hakata." "Inimestega ongi kõige suurem probleem, mõned on väga ükskõiksed. Raha leiab ülikool tuleohutuse vahendite jaoks ikkagi," ütles Bamberg. Kui näiteks humanitaarhoone tualettruumis prügikast põlema läks, pandi ka WC-desse suitsuandurid üles.

Signalisatsioon ja valve

Gennadi Apevalov nentis, et signalisatsioon ei vasta kõigile nõuetele üheski ülikooli vanas hoones. Sageli on see lõhutud või lihtsalt ei tööta. "Peahoones on kaasaegne signalisatsioon vaid muuseumis. Marek Bambergi sõnul on uus paigaldamisel mitmel pool - peahoones, keemiahoones jm.

"Signalisatsioon uuendatakse tavaliselt koos remondiga, nii et vähehaaval olukord paraneb. See on kallis töö, " ütles Apevalov. Augustis, kui ta ülikooli kontrollis, puudus signalisatsioon vana kohvikus majas, vanas keeltemajas, marksu majas, keemiahoones, majandusmajas, Jakobi 5, Lai 38, 40, Ujula 4 suurtes saalides. Vananenud on see füüsikahoones.

Tullio Ilometsa teada funktsioneerib signalisatsioon keemiahoones osaliselt. "Seda näitas ilmekalt sügisene põleng. Ega valvurini midagi enne jõua, kui tossuhaisu tunneb. Aga päästeteenistus on küll kiiresti kohale jõudnud." Keemiaprofessor Ants Tuulmetsa arvates peaks olema valvel kohe võimalik kõigile korrustele ohtlikust olukorrast teatada. "See on ka turvaprobleem, mingi "filter" peaks ees olema, kes majja pääseb, kes mitte. Keemiahoone on seotud suure riskiga," lisas Tuulmets.

Gennadi Apevalov rõhutab, et iga maja valvuri juures peab olema päästeteenistuse telefoninumber -112. Juunini saab abi kutsuda ka telefonil 103.

Tartu Ülikool ei ole teistest tuleohtlikum

Täiuslikku eeskirjadele vastavust esineb väga vähe. "Ülikooli hoonetest on selline Riia 23 Citrina laborihoone. Apevalovil ei olnud selle maja kohta ühtki etteheidet," ütles Marek Bamberg. Kõige vajalikuga ei ole veel varustatud ka uued hooned, järk-järgult seda tehakse. Vanades majades vahetatakse vana ja aegunu välja remondi ajal.

Lisaks ohutusvahendite tundmisele peavad inimesed tulekahju korral oskama teatada ja käituda. "Ja siin ei piisa loomingulisest intelligentsist, harjutada ja õppida tuleb," võib kokku võtta mõlema tuleohutustöötaja arvamuse.

Varje Sootak

Häirekeskus 112
Kiirabi 103
Politsei 102

Kui avastad tulekahju:

1. Ära satu paanikasse, mõtle tegevus läbi.
2. Helista tuletõrjesse.
3. Hoiata teisi.
4. Kustuta, tõkesta tule levikut.
5. Kui ise ei saa põlengust jagu, sule aknad ja uksed (ära lukusta) ja jookse välja.
6. Lifti ei tohi kasutada.



■ **Päästeteenitus päästab, kui midagi enam päästa on.**

RENO HEKKONENS



"Ülikoolis on kõige tuleohtlikumad vanad puidust vaheseinte ja vahelagedega hooned."

GENNADI APEVALOV
Tartumaa Päästeteenistuse juhtivinspektor



"Tuleohutuse seisukohast võib hinnata viis hinnata ülikoolis ainult Citrina laborihoonet."

MAREK BAMBERG
TÜ keskkonnakaitse ja tuleohutuse peaspetsialist

LÜHIDALT

Nelja osakonna palgatõus viibib

Filosoofiateaduskonna üheksast osakonnast on oma töötajate palku veebruarist võimelised tõstma vaid viis.

Kunstide osakonna töötajate palgad tõusevad 1. märtsist, vene ja slaavi filoloogia ning germaani-romaani filoloogia osakonnas 1. aprillist ning ajaloo osakonna töötajad saavad lubatud palgatõusu 1. juunist.

Eelnevalt on filosoofiateaduskonna dekaan Jaan Ross kinnitanud, et teaduskond vajab palkade tõstmiseks umbes 3 miljonit krooni. Praeguseks raha juurde saadud ei ole. "Oleme eelarve tasakaalust välja viinud ja seetõttu viiel osakonnal palgad tõusevad," ütles Ross. Ta lisas, et praeguseks on teaduskonna eelarvesse planeeritud kuni 1 miljoni suurune puudujääk. "Palgafondi osa teaduskonna eelarvest kipub olema liiga suur ja seetõttu eelarve käriseb."

Rossi sõnul sõltuvad osakondade majanduslikud tingimused eelkõige sellest, kui palju nad suudavad teenida omatulusid. "Näiteks vene ja slaavi filoloogia eriala on võrdlemisi ebapopulaarne - nende omavahendite hankimise võimalused on kahtlemata piiratud," sõnas Ross.

Jaan Ross kinnitas siiski, et ülalnimetatud kuupäevadeks osakondade töötajate palgad tõusevad. "Loomulikult ei rõõmusta palgatõusu viibimine kedagi, aga tekib küsimus, milline lahendus parem oleks? Juba praeguse olukorra juures on eelarves puudujääk. Ei saa ju lasta teaduskonda pankrotti minna," lausus Ross.

UT

Pärnu Kolledž saab uue õppehoone

Esmaspäeval, 22. veebruaril avatakse Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži uus õppehoone.

Aadressil Ringi tn 35 asuvale hoonele pandi nurgakivi 1997. aasta detsembris. Vastvalminud majja on kolinud juba kõik kolledži lektoraadid.

Uues hoones on arvutiklass ja kaheksa auditooriumi, nende hulgas kaks 100-kohalist. Kokku on Pärnu Kolledži õppehoones 400 õppekohta.

Kogu maja ehitustööd maksid ligi 33 miljonit krooni. Õppehoone ehitusele eraldas Pärnu linn kolme aasta jooksul 8,2 miljonit krooni, riigieelarvest saadi 20, 7 miljonit ja 4,5 miljonit maakondlikust investeerimisprogrammist. Sisustuse finantseerib Tartu Ülikool.

Kolledži direktor Riina Müürsepp ütles, et on uue majaga rahul. "Praegu ilm karastab meid erinevate tingimustega, aga maja on kõigele ilusti vastu pidanud. Väiksed vead, mis on ilmsiks tulnud, oleme ehitajate abiga korda teinud," sõnas Müürsepp.

Kell 15 algaval maja pidulikul avamisel osaleb ka Eesti Vabariigi peaminister Mart Siimann. Õhtul kell 19 on külalised ja Pärnu Kolledži üliõpilased palutud tantsupeole ööklubisse Sunset.

UT

LÜHIDALT

Tähistame vabariigi aastapäeva

Teisipäeval, 23. veebruaril kell 12 toimub Tartu Ülikooli aulas Eesti Vabariigi 81. aastapäeva pidulik kontsertaktus.

Tervituskõnega esinevad ülikooli prorektor prof Volli Kalm, Eesti Põllumajandusülikooli rektor prof Henn Elmet, Tartu linnapea Andrus Ansip ning maavanem Jaan Õunapuu.

Üles astuvad Tartu Ülikooli kammerkoor ja ansambel "Allcaa".

UT

Jüri Allik valiti dekaaniks

Eile valis sotsiaalteaduskonna valimiskogu dekaaniks Jüri Alliku. 39 teaduskonna valimiskogu istungil viibinud liikmest hääletas Jüri Alliku poolt 38.

Psühhofüüsika professor Jüri Allik on sotsiaalteaduskonna dekaani ametikohal olnud alates 1996. aastast. Varasemas intervjuus UT-le on ta oma kandideerimist põhjendanud nii: "Ma tunnen, et mul on veel mõned asjad teha jäänud, praegu jääks töö poolelt."

UT

Jaak Järv ja Risto Tammelo esitati dekaani kandidaatideks

Füüsika-keemiateaduskonna dekaani kandidaatideks on esitatud bioorgaanilise keemia professor Jaak Järv ja väljateooria korraline professor Risto Tammelo.

Jaak Järve kandidatuuri esitas orgaanilise keemia instituut, Risto Tammelo kandidatuuri füüsikaosakond.

Hiljemalt 22. veebruariks peavad nad esitama akadeemilisele sekretärile kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks. Dekaani valimine on 3. märtsil.

UT

Elmo Nüganen valiti vabade kunstide kutsutud professoriks

Selle aasta vabade kunstide kutsutud professoriks valitl näitleja ja lavastaja Elmo Nüganen.

Vabade kunstide professor kutsutakse ametisse üheks aastaks. Eelnevatel aastatel on samas ametis loenguid pidanud Hando Runnel, Jaak Rähesoo, Madis Kõiv, Jüri Arrak, Veljo Tormis ja Jaan Kross.

Elmo Nüganeni esimest teatriteemalist loengut on oodatud kuulama kõik huvilised. See leiab aset neljapäeval 25. veebruaril kell 18 ülikooli peahoone auditooriumis 102.

UT

Humanitaarteadlased diskuteerivad

Laupäeval, 20 veebruaril kohtuvad TÜ ajaloo muuseumi roosas saalis humanitaarharitlased, et arutleda noorte haritlaste ülikoolist kõrvalejäämise põhjuste üle.

Foorumile on registreerunud muu hulgas ka rektor prof. Jaak Aaviksoo, ettekannetega astuvad üles mitmed õppejõud, noorteadlased ja kirjanikud.

Kõiki huvilisi oodatakse foorumist osa võtma laupäeval kella 13-16.

UT

Palgauurimuse põhitulemused

Sellest lehest hakkab UT tutvustama oktoobris-novembris läbi viidud uurimuse "Räägime palgast" tulemusi. Esimene artikkel tänases lehes toob esile selle, kui hästi tunnevad ülikooli töötajad küsitluse ajal kehtinud, nüüd juba endist palgakorraldust.

Rohkem kui üks kolmandik küsitletud töötajatest (38%) väitis end kehtinud palgakorraldust mitte tundvat. Professorite, dotsentide ja allüksuste juhtide ning peaspetsialistide seas oli mittetundjaid kümnendiku jagu, teistel ametikohtadel rohkem. Teistest märgatavalt suuremaks hindasid palgakorralduse mittetundmist töölised, kellest kaks kolmandikku nentis mittekursisolekut.

Oma allüksuse palgakorraldusreegleid väitis end tundvat ligikaudu kolmandik töötajaist, teistest tunduvalt vähem jälle töölised. Iga kaheksas töötaja väitis, et temale on ülikooli palgakorraldust tutvustatud, iga kuues oli vastavaid materjale ise lugenud. Ülikooli palgakorraldust oli töökaaslastega arutanud umbes veerand respondentidest.

Umbes iga kolmas töötaja toetas senikehtinud palgakorraldust, iga neljas kas ei toetanud või oli lausa vastu, teised ei osanud kindlamalt öelda. Enam kui pooled professorid, dotsendid, allüksuste juhid ja peaspetsialistid ning vanemteadurid olid kehtiva palgakorralduse toetajad, samal ajal kui teaduritest, spetsialistidest ja töölistest toetas seda üksnes iga neljas-viies, assistentidest veelgi väiksem osa.

Suhtumiselt senisesse palgakorraldusse erinesid ka eri teaduskondades töötajad. Pooldajaid on 40 - 50 % usu- ja majandusteaduskonnas (vastu umbes neljandik), senise palgakorraldusega mitterahulolijaid leiame rohkem sotsiaal- ja kehakultuuriteaduskonnas, samuti raamatukogus.

Avatud küsimuse kaudu oli võimalik anda hinnang sellele, mis ülikoolis kehtinud palgakorralduse juures meeldis. Heaks loeti sagedasti, et palka makstakse üpris täpselt kaks korda kuus töötaja pangaarvele. See väide on tõlgendatav kahtpidi: ühtede arvates on hea, et vähemalt midagi makstakse, teised leiavad, et praeguses olukorras tagab ülikool, et palka igal juhul makstakse. Teine levinum hinnang on, et ülikooli palgakorralduses on positiivne palkade diferentseeritus, sealhulgas võimalus määrata lisatasusid jms. Kolmas sagedasem väide oli, et meeldib lähtumine palgaastmestikust: palk ei saa olla madalam teatud miinimumist ja samas on astmepalk üsna laiades piirides variceruv.

Arvamused sellest, kuivõrd palga kujunemine sõltus tegelikult töötaja otsestest töötulemustest, olid võrdlemisi diferentseerunud. Ühe kolmandiku vastajate arvates olenes palk inimese otsestest töötulemustest ning kahe kolmandiku arvates vähesel määral või üldse mitte.

Iga teine vanemteadur märkis, et tema palk ja töötulemused on seotud. Professoritest, dotsentidest, allüksuste juhtidest, teadureist ja töölistest leidis ligikaudu veerand kuni kolmandik, et nende palk olenes töötulemustest. Lektorite, assistentide, spetsialistide ja teenistujate seas oli neid, kes uskusid oma palka olenevat töötulemustest kõigest suurusjärgus 10 - 20 %.

Töötasu vastavust tegelikule tööpanusele hinnati järgmiselt: neljandik arvas, et on vastavuses, ja kolm neljandikku, et oma tööpanuse eest peaks mõnevõrra või ka palju rohkem tasu saama (1 % küsitletuist leiab siiski, et saab palka tegelikust tööpanusest rohkemgi).

Bioloogia-geograafia-, arsti- ja õigusteaduskonnale, samuti Füüsika Instituudile oli iseloomulik selle seose keskmisest paremaks hindamine: palka ja tööpanust luges vastavuses olevaks 30 % ja palka tööpanusest väiksemaks 70 %. Sotsiaalteaduskonnas leidis alla viiendiku respondentidest, et palk vastab tööpanusele ja enam kui 80 %, et palk on tööpanusest väiksem.

Kas ülikoolis viimase ajani kehtinud palgakorraldus stimuleeris pingsalt ja efektiivselt töötama? 4 % respondentide arvates jah, 29 % ei osanud öelda ja 67 % arvates ei stimuleerinud palgakorraldus eriti pingsalt töötama. Professoreist arvas enam kui viiendik, et palgakorraldus stimuleerib pingsalt töötama. Teiste õppejõukohal olijate hulgast ei osanud 40 % selget arvamust avaldada.

Teaduskonnad olid palga stimuleeriva toime kohta drastiliselt erineval seisukohal.

Avatud küsimustest selgub mõnevõrra, miks palk ei stimuleerinud efektiivsemalt töötama. Üksikarvamusest kõige suurem osa taandus ootuspäraselt väitele, et palk on ebanormaalselt väike. Umbes samapalju jagas mõtet, et palk ei stimuleeri, kuna see ei ole seotud konkreetse inimese töötulemustega (töö hulgaga, kvaliteediga, sellega, kas on vaja midagi kiiresti ära teha). Palgakorralduse vähest stimuleerivat toimet nähti veel väheses ja vähepaindlikus diferentseerimises (muu hulgas märgiti, et astmepalk on liiga jäik alus) ning asjaolus, et kuna palgafond on kindel - ja väike - , siis ei saa mingi pingutamine palka muuta. Tüüpiline vastustes esinev väide: *küsimus on palgamäärades, mitte palgakorralduses.*

Mis vajas küsitletute meelest kehtivas palgakorralduses eelkõige ümbertegemist? Domineeris arvamus, et palk peaks olenema tegelikust tööst. Märksõnadeks on tegelik tööpanus, aga ka tööoskused, töötaja võimekus jne.

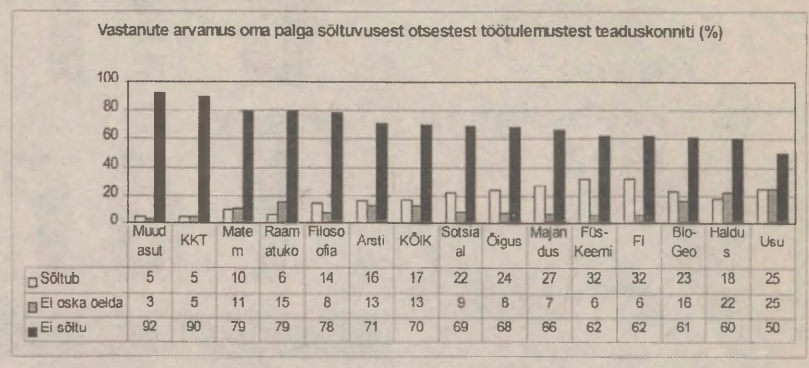
Teine sagedasem taotlus oli, et palkasid suurendataks. Räägiti alammäära tõstmisest, vastavuse saavutamisest Eesti keskmisega, ka nende palkade korrigeerimisest, kes praegu saavad teistest rühmadest vähem (lektorid, teadustöötajad).

Veel toodi esile, et tuleks vähendada ebaõigeks peetavat diferentseerimist, esmajoones eri teaduskondade palkade erinemist. Samuti sooviti, et kaotataks professori ja dotsendi palkade ülemäärane erinevus.

Vajalikuks loetakse lisatasude süsteemi tekkimist: kõige sagedamini nii, et lisatasu poleks mitte põhipalga täiendus, vaid tõepoolest lisaülesannete eest antav tasu.

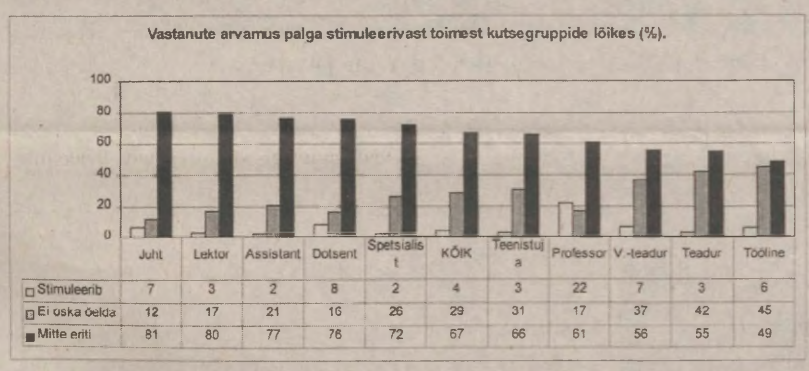
Tähelepanu väärib veel nõudmine töötajaid palgakorraldusest paremini informeerida: nii üldisest palgakorraldusest kui ka sellest, kui isiku palk mingil põhjusel muutub.

Uurimisgrupp



Hinnangud teaduskonniti (üksused on reastatud hinnangu "ei sõltu" alusel)

Kutsegruppide hinnangud (grupid on reastatud hinnangu "mitte eriti" alusel)



Killuke paradiisi ehk märkmeid Konstanzist

Juba enne Konstanzi saabumist olime kuulnud, et siinset ülikooli nimetatakse Saksamaa Harvardiks tema soodsa asukoha ja heade teadusetegemise võimaluste tõttu. Ülikoolihoone asub Giessbergil, see tähendab, et teadusetemplisse jõudmiseks tuleb mõnda aega ülesmäge kõmpida või jalgrattal vändata. Vaev saab aga tasutud, kui nüüd enda ümber ringi vaadata - imekaunis loodus (Bodensee, horisondil kõrguvad Austria ja Šveitsi Alpid) annab veelgi juurde õppimis- ja teadussõbralikule olustikule. Selle sajandi 60ndatel loodud ülikool kuulub hoolimata oma noorusest Saksamaa parimate hulka. Akadeemiline valikuvabadus tähendab siin tõesti ka valikuvõimalusi.

Meie jaoks esmapilgul lootusetuna näiv bürokraatiadžungel, mille iga välistudeng läbima peab, ei olnudki lõpuks nii hirmus, sest Konstanzi ülikooli poolt pakutava orieteerumisprogrammi raames said lahenduse kõik probleemid alates elamisloast ja immatrikulatsioonist kuni pesumasinakaardi ostmiseni. Meid üllatas väga, kuivõrd tõsiselt on siin mõeldud neile, kel saksa keel veel päris suus ei ole. Keelekursuste ja iseõppimisvõimaluste puudust üle küll kurta ei saa.

Iseenesest väikese ülikooli (u 8000 üliõpilast) hoone on suur, mahutades endasse kõik teaduskonnad ja muud ülikooli üksused. Teadusetempli südameks on raamatukogu, kus lugematud avariiulid täis erialast kirjandust. Kõige värskemad ajakirjad ja täiuslikud elektroonilised otsingusüsteemid tekitavad loomingulise õhkkonna, milles tahaks sagedamini viibida.



■ **Jane Angerjärve, Jane Vaini ja Mari Uba meelest on Konstanzi Ülikool vahetusüliõpilastele igati väärt õppimiskoht.**

Koolikõrvasest siin samuti puudust ei ole ja vähemalt meie jaoks ületab pakkumine nõudmise. Laia suhtlusringi tekkimisele aitab kaasa 60ndatel ehitatud tudengilinnak oma tosina elaniku jaoks mõeldud majakestega. Ühe majakese seltskond on alati paljurahvuseline. Nii on näiteks meie naabriteks ja sõpradeks itaallased, inglased, norralased, ungarlased, poolakad ja sakslased. Nendega koos oleme avastanud ülikooli, Konstanzi ja selle ümbrust.

Konstanz, pisut väiksem kui Tartu, on maaliline, rahulik ja turvaline kuurortlinnake, millele annavad erilise sära Bodensee ja läbi linna voolav Rheini jõgi. Kuigi viimastel päevadel rahust eriti rääkida ei saa, sest kogu linna elanikkond pühitseb kohalikku viiendat aastaaega - *fasching*'ut. Meil vastlatega võrreldavat tähtpäeva pühitsetakse siinkandis nädal aega, mil pannakse selga kentsakad rõivad, korraldatakse karnevale, lauldakse ja tehakse võimalikult suurt lärmi. Pidustused märgivad talve lõppu ning kevade ja uue, kõige ilusama aja algust, mille kohta rahvasuu ütleb: "Tõeline paradiis."

Usume, et ka meile avaneb Konstanz ja tema ülikool sel ajal oma tõelises ilus, sest oleme siin oma koha leidnud ja tahame siit Tartusse kaasa võtta nii palju kui võimalik.

Oleme esimesed, kes üheks õppeaastaks Konstanzi Ülikooli stipendiumi said. Järgmine võimalus avaneb uuele vahetusele 1. oktoobril, sest ka järgmiseks aastaks on siinne ülikool eraldanud Tartu Ülikoolile kolm stipendiumi. Tänane lugu on kirjutatud uute julgustamiseks ja Konstanzi tutvustamiseks.

Jane Angerjärv (juura),
Mari Uba (sotsioloogia) ,
Jane Vain (psühholoogia),
Tartu Ülikooli vahetusüliõpilased
Konstanzi Ülikoolis

Õppima Konstanzi Ülikooli

Konstanzi Ülikool kutsub 1999/2000. õppeaastaks õppima Tartu Ülikooli filosoofia-, õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduskonna üliõpilasi (alates 4. kursusest), magistrante ja doktorante.

Üliõpilased või magistrandid saavad õppida terve õppeaasta (oktoobrist juulini). Stipendium on 1000 marka kuus, millest tuleb ise tasuda semestrimaks (69 DEM semestris), terviseskindlustus (100 DEM kuus) ja ühiselamu tuba (330 DEM kuus).

Doktorantidel on võimalus taotleda stipendiumi kogu õppeaastaks või üheks semestriks (oktoobrist veebruarini). Stipendium on 1300 DEM kuus. Kulud on samad nagu üliõpilastel.

Stipendiaadid valib välja Konstanzi Ülikool.

20. märtsiks tuleb esitada:

1. Elulugu (tabeli kujul, ilma lünkadeta),

2. Väljavõte õpinguraamatust (magistrantidel, doktorantidel diplomi koopia),

3. Saksa keele oskuse tõend (soovitavalt Goethe instituudi või DAADi lektori antud tõend). (Doktorandilt ei nõuta saksa keele oskust, aitab ka heast inglise keele oskusest.),

4. Üksikasjalik tööplaan Konstanzis õppimiseks,

5. Tartu Ülikooli õppejõu soovituskiri.

Lisainformatsiooni saab välisüliõpilastalitusest (ph 104, tel 375 151) või välissuhete talitusest (ph 304, tel 375 615).

Lea Kivi,
välissuhete talitus

Birute Klaas: keelteoskus on suur rikkus

Birute Klaas on Tartu Ülikooli keelekeskuse juhatajana töötanud kaks aastat. Jaanuari lõpus valis ülikooli nõukogu ta eesti keele (võõrkeelena) professoriks. Birute Klaas usub, et eestlase jaoks on emakeel püha mõiste, mis kuulub kokku tema identiteediga. Milline on eestlase kooseksisteerimine muukeelsetega, kas meil diskrimineeritakse venelasi? Olukord pole sugugi halb, arvab professor Klaas.

Miks peaks TÜs muukeelsetele eesti keelt õpetama?

Kokkupuude Eesti ühiskonnaga algab eesti keele õppimisest - Tartu Ülikoolis õpetatakse eesti keelt võõrkeelena kas keelekeskuses või eesti keele võõrkeelena õppetoolis ning see õpetus on natuke erinev.

Keelekeskuses toimub keelekõpe nn hüppelaua põhimõttel - muukeelseid tudengeid valmistatakse ette õppimiseks eri teaduskondades. Eesti keele võõrkeelena õppetoolis on ka seda õpetust, aga peamiselt neile, kes kavatsevad eesti keelt ja kultuuri võtta pea- või kõrvalainena.

Lisaks õpib siin ka vahetusüliõpilasi, -magistrante, -doktorante. Ei saa nõuda, et näiteks magistrantuuri astumiseks peaks eesti keele selgeks õppima. Kui me seaksime sellise tingimuse, teeksime ülikoolile karuteene - nõnda ei suudaks me ju võistelda haridusturul. Kuid püüame kõikidele, kes TÜsse õppima tulevad, pakkuda võimaluse eesti keelt õppida, sest raske on elada ja õppida siin kurttummana, kuigi TÜs on võimalik suhelda rahvusvahelistes keeltes.

Hiljuti toimus Viinis Euroopa Liidu organiseeritud konverents teemal "One Europe - One World?". Seal arutati, kuidas üliõpilased ühest ühiskonnast teise liiguvad, kuidas erinevad riigid on neile oma keele õpet pakkunud. Kõlama jäi just see, et maailmakeelte oskus on küll hea, aga Euroopa vajab ka spetsialiste, kes tunneksid väikseid keeli. Nii et igal juhul tuleks soodustada üliõpilaste vaba liikumist, et välismaalased leiaksid üles TÜ ja vastupidi. Teisalt on muidugi tähtis, et TÜ pakuks haridust ka rahvusvahelistes keeltes, et siin oleks võimalik õppida aineid inglise keeles.

Eesti keele (võõrkeelena) õppetooli põhiülesanne on siiski muukeelsete koolide eesti keele õpetajate ettevalmistamine. On ette heidetud, et nende tase on madal. Meie töö on seda tõsta. Muidu õpetavad muulasi ilma igasuguse filoloogilise ettevalmistuseta agronoomid ja zootehnikud - see on muidugi drastiline ja perifeerne näide, aga sedagi on ette tulnud.

Kuidas venelasi Eesti ühiskonda integreerida?

Venelaste integreerimine algab koolist. Me võime pakkuda hulgaliselt keelekursusi pensionicelikutele, aga pean seda mahavisatud rahaks. See võib kõlada pragmaatiliselt, aga Ida-Virumaal pole 50-60-aastastele sügavat mõtet keelekõpetust anda, sest nad unustavad selle niikuinii ära - neil pole võimalust eesti keelt kasutada. Venekeelsel elanikkonnal on omakeelne maailm, sealt väljutakse ainult keelekursuse jaoks. Nad kuulavad venekeelset raadiot, vaatavad venekeelset televisiooni, loevad venekeelseid ajalehti, suhtlevad kodus vene keeles. See keelekursus ei aitaks neid. Raha tuleks kasutada hoopis noorte keeletaseme parandamiseks - integreerimine on pikk protsess, tuleks alustada noorte põlvkonnast.

Kuidas venelastele Eestis vaadatakse?

Eestlase jaoks on emakeel püha mõiste, keel ja identiteet on teineteisega kokkukuuluvad asjad. Venelaste puhul ei aita üksnes eesti keele oskusest - ta suudab küll ära elada, aga integreerumine pole ainult eesti keele selgeksõppimine, vaid ka see, et venelane tahab olla eestlane - just selles mõttes, et tahab olla Eesti kodanik. Praegu öeldakse siin elavate venelaste kohta "eestimaalased" - see on selline häbelik möödus, et nad kuuluvad siia. Me ei kasuta nende kohta sõna "eestlased" - see on vastuvõetamatu ka mulle endale. Aga näiteks Soomes elavad rootslased ütlevad, et nad pole rootslased, vaid rootsikeelsed soomlased. Kui mõni Eestis elav vene perekond ütleb, et nemad on venekeelsed eestlased, siis võib öelda, et nad on integreerunud.

Kas venelasi diskrimineeritakse Eestis?

Venelasi ei diskrimineerita ei TÜs ega Eestis. Ma arvan, et igasugused selletaolised süüdistused on täiesti alusetud, kuigi ma võin seda öelda ainult kõrgkooli õppejõu seisukohast. Kas see on diskrimineerimine, kui Lasnamäelt tulev venelane ei saa Viljandis või Elvas vene keelega hakkama? Karjääri venelased ilma eesti keele oskuseta muidugi teha ei saa. Aga mulle tundub, et seles-



■ **Professor Klaasi sõnul on eestlastel ajalooline kogemus muulastega kooseksisteerimiseks.**

se suhtutakse mõistvalt. Ja vastupidi on ju ka - paljudes firmades nõutakse eestlaselt vene keele oskust. Vaevalt et mõni eestlane hakkab protesteerima, kui ta sellepärast tööd ei saa, et vene keelt ei valda.

Milline siis on eestlaste suhtumine venelastesse?

Normaalne. Ma pole siin ülikoolis küll mingit vaenulikkust täheldanud. Kuidas mujal asjalood on, seda ei oska öelda. Kohtades, kus venelasi on vähem, võib loota, et neist saavad kiiremini venekeelsed eestlased, Ida-Virumaal, kus neid on väga palju, pole ka ilmselt nii suurt omavahelist hõõrumist. Kõige probleemsem ongi Tallinn, kus linn on tsoonideks jagunenud. See situatsioon võib iseenesest luua soodumusi konfliktideks.

Kas venelastel on väiksem võimalus head haridust saada kui eestlastel?

Mitte oluliselt. Venelane võib lõpetada venekeelse gümnaasiumi, käia venekeelses ametikoolis. Kõrghariduse poole pealt on küll erinevusi, sest riigi poolt finantseeritud haridus on ikkagi valdavalt eestikeelne, aga ka TÜs on venekeelseid õpperühmi, venelastele mõeldud kohti eri konkursi alusel. Muidugi peab eestikeelses ülikoolis õppimiseks olema omandatud teatud eesti keele tase, kuid ei nõuta keele täiuslikku valdamist kõnes ja kirjas. Tavaliselt saab eesti keele kontrolltestiga hakkama umbes 80% venelastest, nii et latt pole eriti kõrge.

Järele mõeldes pole venelaste tingimused head haridust saada sugugi halvemad kui eestlastel. Ka halvema kooli lõpetanud eesti noor, kes on pärit materiaalselt vähekindlustatud kodust, pole paremas olukorras. Venelastel on päris palju võimalusi õppida ka venekeelsetes erakoolides.

Kuidas eestlased vene keele õppimisse suhtuvad?

Madalseis on õnneks mööda läinud. 90ndate alguses oli vene keel äärmiselt ebapopulaarne. Aeti segi poliitika ja keel. Peeti ebasoovitavaks, kui lapsed valisid koolis vene keele. Praeguseks on hüsteeriline vene keele põlgus üle läinud. Vene keelde suhtutakse kui ühte võõrkeelde. Pealegi, kui suur Vene riik on meie naaber, on loomulik, et me seda keelt oskame. Naabrite keelt ikka osatakse. Mul on tõepoolest hea meel, et madalseis on mööda läinud. Keelteoskus on suur rikkus ja vene keele oskus hea ja kasulik omadus.

Milliseks muutuvad eestlaste-venelaste suhted, kui Eesti astub Euroopa Liitu?

Raske ennustada. Probleemid on ju igas riigis, kus on eri keeli kõnelevad kogukonnad. Kui tegemist on stabiilse rikka riigiga nagu näiteks Šveits, siis ei tule kogukondade võimalik vastasseis teravalt välja. Kuid vaeses riigis võib see võimenduda. Kas Eesti on 10 aasta pärast rikas, keskmine või vaene riik? Arvata võib, et ta kuulub ikka rohkem vaeste hulka.

Samas on eesti ja vene kogukonnad viimase kümne aasta jooksul läbinud mitu etappi. Algul olid suhted väga teravad, nüüd on stabiilsemad. Peaksime suutma seda stabiilsust säilitada. Aga majanduslikud kollapsid võivad ebastabiilsust suurendada, hävitada hapra tasakaalu. Pealegi ei ela me siin maailmas üksinda - omavahelised suhted olenevad ka sellest, kuidas on meie ja Euroopa suhted Venemaaga.

Kui sõbralik ja vastuvõtlik on eestlane muulaste suhtes?

No mitte hullem kui soomlane. Eestis on kogu aeg elanud muukeelseid - vanausulised Peipsi ääres, venekeelne kaupmeeskond Narvas ja Tallinnas, läti kogukonnad, rootslased. Eestlasel on ajalooline kogemus kooseksisteerimiseks muulastega. Ise küsimus on see, kas kooseksisteerimine on tervitatav ka oma perekonnaringis. Aga armastus ei tunne piire, nii et Eestis on palju segaperekondi.

Mis juhtub, kui piirid avanevad?

Tekib küsimus, kas eestlane suudab püsima jääda? Kas rahvaarv säiliks? Olgu, meil on sarnane kogemus Nõukogude Liidus eksisteerimisest, kuid me ei tea, mis oleks juhtunud, kui see oleks kestnud sada, kakssada aastat. Kas üks miljon eestlast on nii suur sulatusahi, et siia mahuks pool Euroopat? Kuigi vaevalt siia pool Euroopat kokku tuleks - kliima ja majanduslik olukord pole piisavalt soodsad.

Milline on eestlaste viga muulastega suhtlemisel?

Mitte ainult eestlastel, aga üleüldse jääb inimestel puudu sallivusest, tolerantsusest. See ei puuduta ainult eri rahvusi, eri rasse, vaid üldse suhtumist teistsugustesse. Kindlasti pole Eesti ses suhtes mingi erand.

Aet Süvari

Põhjamaade üliõpilaskoorid saavad kokku Tallinnas

8. - 11. aprillini toimub Tallinnas V Põhjamaade üliõpilaskooride festival, kus osaleb 25 Põhjamaade ning 15 eesti koori kokku ligi 1500 lauljaga.

Festivali on korraldatud kolmeaastaste vahedega Rootsis, Soomes, Norras ja Taanis. 1996. aasta kevadel võtsid Kopenhaageni festivalil osalenud Eesti koorid (Tallinna Tehnikaülikooli Akadeemiline Naiskoor, Tehnikaülikooli Akadeemiline Meeskoor, segakoor "Noorus" ja Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor) vastu otsuse korraldada V festival Tallinnas.

Kopenhaageni festivali keskne üritus oli C. Orffi "Carmina Burana" ühendkoori, solistide ja Kopenhaageni sümfooniaorkestri esituses dirigent Tamas Vetö juhatamisel. Aukülalisena viibis kohal festivali patroon Taani kuninganna Margarethe II. Ürituse üks suurim toetaja oli Kopenhaageni linn.

Festivali korraldust juhib Eesti Üliõpilaskooride Liit

Kuigi nime poolest on tegu Põhjamaade tudengite üritusega, on Eesti kooride osalemine viimasel kolmel festivalil olnud märgiks Eesti loomulikust taasintegreerumisest Põhja-Euroopa kultuuriruumi. Ka meie tudengitraditsioonide ajalugu ja juured on paljuski sarnased põhja- ja läänepoolsete naabrite omadega.

Tallinna festivali korraldamiseks kutsuti Tehnikaülikooli Akadeemilise Meeskoori initsiatiivil ning eelmistel festivalidel osalenud kooride aktiivsel kaasalöömisel kokku Eesti üliõpilaskooride esindusorgan, Eesti Üliõpilaskooride Liit (EÜKL), mille liikmeks sai 12 Eesti juhtivat tudengikoori.



■ **Ülikooli naiskoori lauljate arvates pole festival ainult laulmine, see on tudengite suur pidu.**

EÜKL-i juhib viieliikmeline juhatus. Sellesse kuulub TÜ-st naiskoori laulja Anu Vuks, kes on juhatuse sekretär.

Neli päeva tudengikoore

Festivaliüritused algavad reede, 8. aprilli õhtul ühel ja samal ajal toimuvate külaliskooride kontsertitega kümnes Tallinna kirikus ja kontserdisaalis.

9. aprilli hommikul on Raekoja platsil festivali avamine ning seejärel liigutakse rongkäigus Estonia kontserdisaali avatseremooniale.

Peamise publikuüritusena on sama päeva õhtul Kalevi spordihallis Beethoveni 9. sümfoonia ettekanne Eri Klasi, ERSO, Põhjamaade juhtivate solistide ja kooride osavõtul.

10. aprilli õhtul toimub Kalevi spordihallis galaõhtu, kus lisaks Põhjamaade kooride peamiselt kergemast muusikast koosnevatele kavadele esitavad eesti koorid Alo Mattiseni risotooriumi "Roheline muna" rearanžeeritud ja orkestreeritud ingliskeelse variandi."Roheline muna" on Alo Mattiseni 80ndate keskel kirjutatud vaimukas teos, mille festivali kavasse lülitamise põhjuseks on selle atmosfääri vastavus üliõpilaskooride festivali miljööle ning soov tasakaalustada eelmisel õhtul kõlanud Beethoveni 9. sümfoonia ettekande massiivset suursugusust. Esitajateks on planeeritud eesti koorid koos solistide Silvi Vraidi, Hardi Volmeri ja Peeter Volkonskiga, kes osalesid teose esmaettekandel ka kümme aastat tagasi, ja Tallinna Kammerorkester. Dirigeerib Tarmo Leinatamm.

11. aprilli hommikul toimub osavõtjatele traditsiooniline lahkumishommikusöök, mille menüü koosneb erinevatest heeringaroogadest. Toimumiskohaks on planeeritud Tallinna Laululava koos külaliskooride jaoks ainulaadse võimalusega proovida laulukaare akustilisi omadusi.

Kavas on ka eesti koorimuusikat tutvustav seminar kooride muusikalistele juhtidele, festivali klubi organiseerimine osavõtjate õhtusteks koosviibimisteks, noodimaterjali kirjastamine jmt.

Enn Vilgo,
festivali korralduskomitee esimees
Tehnikaülikooli Meeskoori laulja, ekspresident



Anu Vuks
Eesti Üliõpilaskooride Liidu sekretär

Tartu Ülikoolist osaleb neli koori - naiskoor, meeskoor, kammerkoor ja kunstide osakonna kammerkoor.

Üliõpilaskooride mureks on praegu liikmemaks, mis on iga laulja kohta 500 krooni. Ka Tallinna sõidu ja majutuse eest peame ise maksma. Pöördusime eelmisel aastal linnavalitsuse poole taotlusega ülikooli koore osaliselt toetada.



Vaike Uibopuu
TÜ Akadeemilise Naiskoori dirigent

Beethoveni 9. sümfoonia lõpukoor "Ood rõõmule" on väga nõudlik teos, nii et pisike kartus on sees. See on raske isegi neile, kes varem laulmist õppinud.

Kui võrrelda seda eelmisel festivalil esitatud "Carmina Buranaga", siis seal oli koori osa märksa pikem, kuid naiskoorile oli see tuttavam, õppisime juba kolmandat korda.

Asta Veskit mälestades

30. mai 1911 — 11. veebruar 1999



11. veebruaril kustus 87. eluaastal armsa kolleegi Asta Veski elu. 17. veebruaril sängitati ta Raadi kalmistu mulda, oma ema ja isa kõrvale.

Asta Veski lõpetas Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi 1933. aasta kevadel ja jätkas õpinguid Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonnas eesti keele ja kirjanduse ning rahvaluule alal. Ülikoolidiplomi sai ta 1940. aasta kevadel. Järgnes südamelähedane ja tulemusrikas töö eesti keele ja kirjanduse õpetajana Tartu Õpetajate Seminaris, Tartu Õpetajate Instituudis ja 1960. aastast alates kuni vanaduspuhkusele siirdumiseni ülikooli eesti keele kateedris, kus ta algul oli õpetaja, 1967. aastast vanemõpetaja ülesannetes. A. Veski luges eesti keele eriharu kaugõppe üliõpilastele erikursust eesti leksikograafiast ja terminoloogiast, aastakümneid õpetas ta vene filoloogidele praktilist eesti keelt, luges ülikooli vastuvõtueksamite eesti keele ja kirjanduse ainekomisjoni liikmena tuhandeid eksamikirjandeid või eksamineeris sisseastujaid suuliselt. Oma töös oli ta äärmiselt kohusetundlik ja täpne, üliõpilastega suhtlemisel heatahtlik ja nõudlik.

Teadustöös pühendus A. Veski eesti kirjakeele oskussõnavara loomise ja kujunemise analüüsile. Kandidaadidissertatsioonis (1956) iseloomustas ta J. V. Veski tegevust eesti kirjakeele sõnavara rikastajana, hilisemad kirjutised selgitavad erialasõnastike koostamise käiku, eri teadusalade terminoloogia saamisviise jm. Unikaalsete materjalide olemasolu oma kodus võimaldas tal koostada üksikasjalikke ülevaateid eesti keele oskussõnavara loomisest käesoleva sajandi esimesel poolel.

Asta Veski oli südamlik ja elurõõmus kolleeg, hea perenaine ja koduhoidja. Tema külalislahkust ja osavat perenaisekätt võisid aastakümnete vältel Veskite kodus imetleda nii Emakeele Seltsi liikmed, J.V.Veski päevadest osavõtjad kui ka kolleegid, õpilased ja korporatsiooni Filiae Patriae liikmed ning vilistlased koduja välismaalt. Püsiv loodushuvi avaldus ta hoolitsuses koduaia ja -koerte eest, seeneretkedel Saare metsades jm. Oma tugeva tahte ja järjekindlusega suutis ta oma kutsetöö kõrval palju korda saata: lugeda üle 35 aasta Tartu ülikooli ajalehe korrektuuri, olla Emakeele Seltsi aktiivne liige, taastada korporatsiooni Filiae Patriae tegevus jm. Oma isa mälestuseks rajas ta J. V. Veski stipendiumi, mis antakse välja kord aastas silmapaistvalt edukale eesti keele eriala üliõpilasele või magistrandile.

Pikk ja mitmekülgne elutee on jõudnud lõpule. Mälestus Asta Veskist, heatahtlikust inimesest, armsast õpetajast ja kolleegist on hell ja püsiv.

Valve-Liivi Kingisepp

raamatud

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Lauri Kettunen
Laadogast Balatonini
Mälestusi 1918 - 1924

"Laadogast Balatonini" sisaldab Lauri Kettuse mälestusi Soome ja Eesti vabadussõjast, Turu soome- ja Tartu eestikeelse ülikooli asutamisest, retkedest liivlaste, setude ja karjalaste juurde ning Ungarisse, Eesti-Soome suhetest ja paljust muust. Mälestused toovad lugeja ette sündmusi ja inimesi, kes kindlalt eesti kultuurilukku kuuluvad.



PALLAS
HOTELL
HANSAKESKUSES
4. JA 5. KORRUSEL
43 TUBA
Info ja broneerimine tel (27) 301 200
Faks (27) 301 201
AVAME 15. MÄRTSIL

acta diurna

20. veebruaril kell 13 algab ajaloo muuseumis **noorteadlaste ümarlaud.**

22. veebruaril kell 15 avatakse Pärnus Ringi 35 **TÜ Pärnu Kolledži uus õppehoone.**

23. veebruaril kell 12 algab aulas **Eesti Vabariigi 81. aastapäeva aktus**.

23. veebruaril avatakse Hiiumaal Teaduse ja Hariduskeskuse "Tuuru" saalis näitus "In corpore Vabadussõtta".

25.- 27. veebruarini osaleb ülikool Tallinnas koolinoorte **infomessil Teeviit 99.**

26. veebruaril kell 10.15 algab ülikooli **nõukogu istung.**

27. veebruaril toimub Kuressaares, klubis "Scala" **Saaremaa vilistlaste aastapidu.**

info

väitekiri

19. veebruaril kell 11 kaitseb TÜ ajaloo muuseumi valges ajaloo osakonna lektor **Vahur Made doktoriväitekirja "Eesti ja Rahvasteliit"**. Oponendid Heino Arumäe ja Andres Kasekamp.

kursus

Semiootika osakonnas loeb kursuse **"Tänapäeva semiootika ja kulturoloogia probleemid"** (SOSE.01.044) raames Venemaa Riikliku Humanitaarülikooli Kõrgemate Humanitaaruuringute Instituudi direktori asetäitja, filoloogiadoktor **Sergei Nekljudov** venekeelse loengukursuse **"Semiootika ja rahvakultuuri tüpoloogia"**

1.03.99 kell 10-12, 2.03 kell 12-14 kell 16-19, 4.03. kell 16-20, 5.03. peahoone aud102,

5.03.99 kell 14-18 peahoone aud 305. Aine maht: 1 AP. Aine programmiga saab tutvuda vene kirjanduse õppetoolis (Ülikooli 18a-302) ja semiootika osakonnas (Tiigi 78-312).

Info tel 375 933 (semiootika osakond), tel 375 353 (vene kirjanduse õppetool).

Matemaatika-, füüsika- ja keemiadoktorantidele!

Võimalus kuulata Eesti Kõrgema Kommertskooli poolt pakutavat ärijuhtimisega seotud ainete kursust (~4AP ulatuses). Toimumise aja, koha ja vormi kokkuleppimiseks võtke kontakti Toonika Rinkeniga, e-post: toonika@ut.ee tel 375167.

loeng

22.-23. veebruarini toimuvad **etnoloogia õppetoolis Jyväskylä Ülikooli etnoloogiaprofessori Bo Lönnqvisti loengud.** 22. veebruaril kell 16.15 Lossi 3-405 "The Lost Future? Native Tonque, Nationality and Citizenship Among the German Population in Banat, Romania"; 23. veebruaril kell 10.15 Lossi 3-405 "Minority as a majority? The Swedish case in Finland".

25. veebruaril kell 12.15 esineb keemiahoone ringauditooriumis **rahandusminister Mart Opmann** loenguga **"Eesti majandus ja rahandus teel Euroopasse".** Info tel 376 342 Ülle Maidla Mylle@mtk.ut.ee.

varia

19. veebruaril kell 16 avatakse **botaanikaaias Sulev Kuuse fotonäitus "Inimene, usk, mäed" (Nepaali pildivalik).** Näitus jääb avatuks märtsi lõpuni.

22. veebruaril kell 11 toimub Lossi 3 ruumis 112 **personaliosakonna infotund struktuuriüksuste juhtidele**. Infotunnis käsitletakse praktilisi küsimusi seoses töölepingu projekti kasutuselevõtuga (Leelo Muru) ning ametikirjelduste koostamisega (Raivo Valk). Osavõtust teatage tel 375 145, Sirli Urbas, e-post sirli@admin.ut.ee.

22. veebruaril kell 16.15 algab J. Liivi 2-208 **kaugkoolituskeskkonna WebCT tutvustus.** Korraldab arvutiteaduse instituut.

22. veebruaril kell 18 toimub peahoones aud 102 **Prantsuse Teadusliku Instituudi üldkoosolek**. Päevakorras põhikirja muutmine, uue juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine ning instituudi tegevusplaanide arutamine.

25. veebruaril kell 17.30 kutsub **vilistlaskogu Tartu koondis** vilistlasi **kohtumisõhtule TÜ raamatukokku raamatumuuseumisse.** Kavas: 1. *Epistolae autographae*. Kirjavahetus ja kollektsioonid. Autograafide näitus. 2. TÜ Raamatukogu tähendus ja tähtsus, tema päevaprobleemid (raamatukogu direktor Peeter Olesk, raamatukogu kohviku rohelises saalis). 3. Jooksvad küsimused. Üllatuskülaline!

Psühholoogia osakonna vilistlaspäevad

Tartu Ülikooli psühholoogia osakond kutsub kõiki vilistlasi ja Eesti Psühholoogide Liidu liikmeid **psühholoogia osakonna vilistlaspäevadele 5.- 6. märtsini.** Täpsem info ja eelregistreerimine enne 1. märtsi tel 27 375 902 või e-mail: departm@psych.ut.ee.

Professorite klubis

3. märtsil kell 17.15 peab **prof Jüri Ant** ajaloo muuseumis ettekande **"Inimene 20. saj ajaloo pööristes"** .

Luento turvallisuusasioista kaikille suomalaisopiskelijoille (suomen kielellä) torstaina 25.02. klo 17 - 18.30 Tarton yliopiston päärakennus, huone 102.

Rikollisuudesta ja turvallisuudesta Virossa on meillä kaikilla omat kokemuksemme. Nuo kokemukset saattavat joskus valitettavasti omasta käytöksestämmekin johtuen lisääntyä epämiellyttävällä tavalla.

Emme tahdo tällä luennolla lietsoa paniikkia, vaan annamme muutamia vinkkejä vaaratilanteiden ehkäisemiseksi. Oma apu paras apu ja sitä parempi, mitä itsestään selvemmiltä asiat tuntuvat!

Aiheena mm:

* ryöstöt, murtovarkaudet jne: miten toimin ja mihin otan yhteyttä varkauden / ryöstön tms. sattuessa,
* mitä teen, kun passi / ajokortti / kännykkä / pankkikortti / kaikki rahat katoavat tai varastetaan,
* muutamia vinkkejä, miten toimia oman turvallisuuden varmistamiseksi ja omaisuuden suojaamiseksi; suojavälineistä,
* Suomen suurlähetystön poliisiyhdyshenkilöiden toiminta Virossa,
* tietyt paikat ja bussit, joita Tallinnan keskustassa liikkuessa kannattaa välttää,
* Viron poliisijärjestelmästä: kehen otetaan missäkin asiassa yhteyttä.

Asioista kertoo: Kaija Rytkönen (akat.lomalla Tarton yliopistosta, tällä hetkellä Tallinnassa Suomen suurlähetystön poliisiyhdyshenkilöiden sihteerinä) ja kysymyksiin vastaa apulaispoliisiprefekti Raimond Träss Tarton poliisiprefektuurista.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost); Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis saab tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18.-19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Õpik 100".

Botaanikaaed

Uus näitus!

Täna avatakse fotonäitus Nepaali pildivalik **"Inimene, usk, mäed"**. Näitus jääb avatuks märtsi lõpuni.

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

NB! Seoses kolimisega on TÜ raamatukogu fonoteek ajutiselt suletud.

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: Juhan Püttsepa mälestusnäitus; Maive Õunapuu ja Kadi Kängsepa maalid; Eero Ijavoineni kunstinäitus; õnnitluskaartide näitus "Tervituskaardid ülikooli raamatukogule". Näitus sisaldab raamatukogule 1998. aastal saabunud aastavahetuse kaarte ja valiku raamatukogu enda aastavahetuse kaarte; "Jõulu- ja uusaastatervitused Eesti Vabariigi presidendile"; Rahvusteadused Eestis 1988 - 1998.

TANTSUKLUBI ÖLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 9. veebr REEDENE RÖÖM ans 4EVER
Silma ja kõrva rõõmustab DJ Madis
Sütt. Alates kl 21 pääse 40 kr
L 20. veebr KUUMADE HITTIDE ÖÖ, mille kütab üles DJ ERVIN HURT
Auhinnad KOFF õlut!
Alates kl 21 pääse 40 kr.
P 21. veebr Uude nädalasse tantsitab
DJ Kristjan Veedler
Alates kl 21 pääse 25 kr
E 22. veebr DJ Heiko Merikan. TASUTA
T 23. veebr SAKU SPURT. NB! Välkpiljard kl 19
DJ Kristjan ja Raul
Alates kl 21 pääse 25 kr
K 24. veebr VABARIIGI AASTAPÄEVA PIDU!
DJ Andres Teder ja Ahto Kalda
Ans Club Mode
Alates kl 21 pääse 25 kr
N 25 veebr NÄDALALÕPU AVAB TARTU ÕLLETEHAS! DJ Onu Tom
Alates kl 21 pääse 25 kr

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja: Andres Toode
Tegevtoimetaja: Varje Sootak
Küljendaja: Reno Hekkonens
Trükk: O/Ü Greif
Tiraaz 707. UT ilmub reedeti

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Tel: 27 375 680; 251 42 300
Faks: 27 375 440

Reklaami hinnad

1/1	(268x372 mm)	5000.-
1/2	(194x268 mm)	2700.-
1/4	(131x194 mm)	1500.-
1/8	(92x131 mm)	800.-
1/12	(92x64 mm)	500.-
1/24	(44x64mm)	250.-

Kujundus 20% hinnast.
Foto ja/või **logo** 50.-
Korduvreklaam 10% odavam.

Reklaamtekst:
Üks rida 10.-
Logo ja/või foto 50.-

Kuulutused::
Üks rida 5.-
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

ARY

Nr. 8 (1962)

Reede,
26. veebruar
1999

Ilmub 1948.
aastast

Universitas Tartuensis

SUNDEKSEMPLAR
RAAMATUKOGU



Kuhu lähed, *humanitaria*?

Valle-Sten Maiste artiklist alguse saanud mõttevahetus akadeemilise humanitaarhariduse viletsuse üle päädis möödunud laupäeval ülikooli ajaloo muuseumis toimunud humanitaarteadlaste ümarlauaga. Lahendus jäi leidmata, sest nagu foorumil selgus, on probleeme rohkem kui üks-kaks ja nende kõigi üle otsustamine oleks ühel ümarlaual üle jõu käinud.

Ümarlaual käsitletud probleemid jagunesid kaheks: 1) noorte õppejõudude raskused ülikoolis töötamisel, 2) humanitaarõppe kvaliteet või selle puudumine.

Seisukoht 1 - noortel õppejõududel ei jätku aega

Enamik kohapeal sõnavõtuga esinenutest asetas raskuspunkti "noorte probleemile" ja pidas humanitaarhariduse süsteemi nõrgaks küljeks eelkõige võimatust ühitada kraadiõppuritel ja assistentidel õppejõutööd kraadiõppega. Noored õppejõud on tööga liiga koormatud, seetõttu ei jää neil aega enesetäiendamiseks, mis omakorda raskendab konkureerimist vanemate kolleegidega. Sellest eeldusest lähtujad keskendusid oma sõnavõtus noorte teadlaste-õppejõudude akadeemilise karjääri kitsaskohtade vaagimisele ja võimalike lahenduste väljapakkumisele.

Filosoofiaosakonna assistendi Aive Pevkuri sõnul peavad õpetavad õppurid võitlema kolmel rindel: peadgoogitöö, kraadiõpe ja teadus e. publikatsioonid. "Seda kõike on ühe inimese jaoks liiga palju ja oma osakonna kogemusele toetudes julgen väita, et tavaliselt kannatavad kraadiõpingud," rääkis Aive Pevkur ja nentis, et kuna täiskoormusel õpetades lükkub kraadikaitsmine mägede taha, on noortel õppejõududel vanemate kollegidega konkureerimine praktiliselt võimatu. Ühtlasi pakkus Pevkur välja kolm lahendust: esiteks mööndustе tegemine kraadiõpingute ajalises kavas (näiteks: üks aasta ülikoolis täiskohaga õpetamist annab ühe lisa-aasta kraadiõpiguteks), teiseks õppevabade semestrite võimaldamine sagedamini kui kord viie aasta jooksul ja osalise töötasu maksmine sellel ajal ning palga, ja kolmandaks stipendiumi maksmine neile õpetavatele õppuritele, kes tulevad oma kohustustega edukalt toime nominaalajaga.

Arne Merilai arvates tuleks noorte õppejõudude ja assistentide konkurentsivõime parandamiseks nende koormust kuni poole võrra vähendada. Sellisel juhul jääks neil õpetamistöö kõrvalt rohkem aega enese täiendamiseks ja oma kvalifikatsiooni tõstmiseks. Arne Merilai sõnul poleks koormuse vähendamises midagi utoopilist: "See peaks olema sama reaalne, nagu oli hiljutine professorite, dotsentide jt palga tõstmine".

Ümarlauale läkituse saatnud filosoofia osakonna professor Eero Loone leidis oma kirjas, et praeguse õppemahu ja raamatutega varustatuse taseme juures on koormuse vähendamine võimatu. Samas pakkus Loone koormuse vähendamiseks välja teise tee - kursuste tegeliku mahu ja punktisüsteemi vastavusse viimist: "Filoloogide 2-punktised kursused on tegelikult 4-punktised. Kursuste loetelu võiks nii kaks korda vähendada. See aitaks vähendada ka koormat, mida kantakse," märkis Loone.

Germaani-romaani filoloogia osakonna assistent Eva Rein tegi ettepaneku, et ülikooli juures võiks olla fond, kust saaks taotleda raha uue kursuse ettevalmistamiseks või olemasoleva täiendamiseks ja uuendamiseks. Samas osakonnas loenguid pidav Berk Vaher pakkus ühe lahendusena välja boonuspunktide süsteemi loomist, mille puhul õpetavad õppurid saaksid eriti heade tulemuste ning loengute pidamise eest lisapunkte.



■ **Ümarlaual *humanitaria* probleemidele lahendusi otsida ei jõutud. Arne Merilai sõnul teahkse kõike seda, mis ajaloo muuseumis jäi tegemata, praegu ja lähimate kuude jooksul.**

Seisukoht 2 – õpetuse tase on nõrk

Teise arvamuse kohaselt on humanitaarõpetuse kitsaskohaks eelkõige rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise teaduse puudumine. "Meie ülikooliõppe põhirõhk on endiselt suurte ainehulkade passiivsel omandamisel. Seminar ei ole Tartus veel kuigi levinud õppetöövorm ning seetõttu on üliõpilasel vähe võimalusi arendada kriitilist mõtlemist ja väljendusoskust – humanitaarharitlase "elementaarinstrumentaariumi"," oli ajaloo osakonna magistrandi, praegu Cambridge'is õppiva Eva Piirimäe seisukoht.

Samal arvamusel oli ka Konstanzi Ülikoolis praktilist filosoofiat õpetav Margit Sutrop, kelle sõnul pole ülikool koht, kus jutustada ümber, mida teadus- ja kultuurimaailmas tehtud, ning õppejõu ülesanne ei ole "kehastuda ise Hegeliks, Heideggeriks või Derridaks ja esitada nende surematuid mõtteid". "Kui tahetakse, et üliõpilased õpiksid tõesti tundma mingit "teooriat", siis peab õpetamise usaldama mõne inimese kätte, kes selles diskussioonis ise osaleb ja oma arvamust teaduslikes väljaannetes esitab," leidis Sutrop.

Margit Sutropi sõnul peab ülikool looma noortele võimalused kaitsta kraade ettenähtud ajaga ja tegelda viljakalt uurimistööga. "Selleks tuleks humanitaarteadustes oluliselt parandada väitekirjade juhendamist, vähendada kraadita noorte lektorite koormust ja vabastada kraadiõppurid vähemalt väitekirja kokkukirjutamise aastaks täielikult õppetöö tegemisest."

Eva Piirimäe pakkus õppetöö taseme tõstmiseks nelja võimalust. Esiteks õppekavade reformimist, sealhulgas baaskursuste mahu vähendamist ja surumist alamastmesse, spetsiifilised seminaride ja lühemate loengutsüklite korraldamist kesk- ja üldastmes ning kirjalike tööde osakaalu suurendamist. Teiseks peab Piirimäe oluliseks teadusliku taseme rangemat arvestamist inimeste kohtadele valimisel ja professorikohtade avamist ka eesti keelt mittekõnelevatele kandidaatidele. "Praeguses kriisiolukorras on jutt emakeelse hariduse ideaalist lihtsalt kahetsusväärne, sest kaalul on kodumaine haridus," märkis Piirimäe. Kolmandaks tuleks humanitaarraamatukogu üles ehitada vastavalt olemasolevatele ja arendatavatele uurimissuundadele ning moodustada komplekteerimiskomisjonid ning neljandaks noorte uurimistegevuse soodustamist nende õppetöösse kaasamise asemel.

Kuna eelkõige humanitaarhariduse taset kritiseerinud Margit Sutrop ja Eva Piirimäe viibivad välismaal, siis piirduti ümarlaual nende elektronposti teel saadetud kirjade ettelugemisega. Seetõttu jäi ära ka diskussioon erinevate seisukohtade vahel.

Poolel teel lahendusteni

Kokkuvõttes iseloomustaski ümarlauda diskussiooni puudumine, piirduti erinevate seisukohtade esitamise ja ärakuulamisega. Nagu ümarlaua eestvedaja Arne Merilai juba 30. jaanuari Postimehes avaldatud üleskutses humanitaarteadlastele ette aimas, et "igaüks krooksub muidugi oma mätta otsast, et teised saaksid teada", nii tegelikult ka juhtus.

"Ümarlaud oli lihtsalt üks "päevakorra punkt", millest minnakse edasi. Praegu on konkreetsete otsustajate ja lahenduskäikude väljaselgitamise aeg, selle alusel saame kevadeks kokku reaalsete ettepanekute paketi," rääkis Merilai ja märkis, et praeguseks on jõutud võimalikud lahendusteed nende kaalu järgi tasanditeks jagada.

Esimene tasand on eelkõige strateegiline plaan, mis Merilai sõnul annaks humanitaarhariduse õpetusele ülikoolis uue kvalitatiivse ja administratiivse tõuke. "Kui esimese tasandi lahend ellu viia, tuleks tõenäoliselt paljutki soovitust boonusena kaasa, nagu näiteks interdistsiplinaarsem magistriõpe, paindlikkus uue vaimsuse levitamise suhtes, ülikoolist eemalejäänute taasliitmine ülikooliga, suurenenud valikuvõimalus õppekavade suhtes jm," loetles Merilai.

Teise tasandina nimetas Merilai koormuste, palkade, stipi ja grantirahade maksmise liberaliseerimise küsimust, millest räägiti ka ümarlaual: "Praegu käib dialoog otsustajatega, küsime neilt nõu, kelle poole ühes või teises asjas peab pöörduma, kes teab, kuidas asi käib, mis on selle reaalne sisu, et välja peilida kõige tõenäolisemad lahendused, mis siis aprillis peaksid saama konkreetseteks ettepanekuteks".

Kolmandaks tasandiks on konkreetsed aineplaanid jms ühte või teise erialasse, osakonda või õppetooli puutuv. "Näiteks, kuidas nad jagavad ainepunkte, kuidas nad õpetamisest aru saavad, kuidas nad järeltulijatesse suhtuvad ehk kõik see, mis on puhtalt nende teha ja kus takistuseks ollakse iseendile ise," ütles Merilai.

Andres Toode

LÜHIDALT

EV 81. aastapäeva riiklikud autasud

Tartu Ülikooli kollektiivi liikmetest pälvisid Valgetähe II klassi teenetemärgi tervishoiu korraldaja, arst **Jaanus Pikani;** Valgetähe III klassi teenetemärgi ajaloolane **Jüri Kivimäe,** matemaatik **Ülo Lumiste** ja kunstiteadlane **Voldemar Vaga;** Valgetähe IV klassi teenetemärgi pedagoog **Riina Müürsepp** ning Eesti Punase Risti I klassi teenetemärgi arstiteadlane **Arvo Tikk.**

UT

EV teadus- ja spordipreemiad

Tartu Ülikooli nõukogu esitas eelmise aasta detsembrikuu istungil mitmeid oma kollektiivi liikmeid EV teaduspreemiate kandidaatideks (vt UT nr 1, 8. jaan 1999).

Riigi teaduspreemia (100 000 kr) pälvis täppisteaduste alal emeriitprof **Ülo Lumiste** uurimuste tsükli "Semiparalleelsed alammuutkonnad aegruumvormides" eest; keemia- ja molekulaarbioloogia alal prof **Agu Laisk** ja vanemteadur **Vello Oja** monograafia "Lehe fotosünteesi dünaamika" eest (preemia jaotatakse mõlema autori vahel); arstiteaduse alal prof **Raivo Uibo** uurimuse "Autoimmuunhaiguste tekkemehhanismid ja immunodiagnostika" eest; geo- ja bioteaduste alal prof **Jaanus Paal** (kollektiivi juht), **Silvia Sepp, Malle Leht ja Tõnu Möls** tööde tsükli eest "Eesti taimekoosluse ja mõnede taimetaksonite mitmekesisus"; sotsiaalteaduste alal emeriitprof **Rein Taagepera** tööde eest üldpolitoloogia ja valimissüsteemide valdkonnas ning humanitaarteaduste vallas prof **Arvo Krikmann** monograafia "Sissevaated folkloori lühivormidesse. Põhimõisteid, žanrisuhteid, üldprobleeme" eest.

Riigi spordipreemia saajate hulgas oli ülikoolist **Valter Lenk** üliõpilasspordi arendamise ja SELL-i mängude ellukutsumise eest.

UT

TÜ nõukogu kinnitab 1998. aasta koondeelarve täitmise aruande

Ülikooli nõukogu arutab täna oma istungil eelmise aasta eelarve täitmist ja lisaeelarvet. Kavas on kinnitada koondeelarve täitmine ning 1998. aasta eelarvejääkide edasikandmine 1999. aasta eelarvesse.

Nõukogu valib erizooloogia professori, kelleks kandideerivad TÜ Tehnoloogiakeskuse vanemteadur, veterinaariakandidaat Alar Karis, bioloogiakandidaat Matti Masing ning EPMÜ zooloogia ja botaanika instituudi teadur PhD Toomas Tammaru.

Nõukogu kavas on muuta Välis-Eesti uuringute keskuse põhimäärust, võtta vastu TÜ Euroopa Kolledži põhikirja uus redaktsioon, reorganiseerida Tamme ja Kesklinna apteegid ülikooli asutusteks ning otsustada kinnistute Kalevi 22 ja 24 (üliõpilasmaja) ja Raatuse 22 (ühiselamu chitamiseks) ostmine.

Eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakonna nõukogule ning kirjanduse ja rahvaluule osakonna nõukogule on kavas anda kraadide andmise õigus.

UT

LÜHIDALT

Tartu linnal kolm uut aukodanikku

Eelmisel nädalal nimetas linnavolikogu Tartu aukodanikeks TÜ emeriitprofessorid botaanik Viktor Masingu, ajakirjandusteadlase Juhan Peegli ja pedagoogikateadlase Aleksander Elango.

Viktor Masing lõpetas Tartu Ülikooli 1951. aastal, aastast 1956 on ta töötanud õppejõuna. Masing on teinud uurimusi geobotaanika, sooteaduse, ornitoloogia ja looduskaitse valdkonnast.

Juhan Peegel lõpetas Tartu Ülikooli 1951. aastal. 1953. aastast on ta töötanud õppejõuna. Peegel on uurinud eesti ajakirjanduse ajalugu ja eesti rahvalaulu keelt.

Aleksander Elango lõpetas Tartu Ülikooli 1927. aastal, töötas õppejõuna alates 1931. aastast. Elango on uurinud kooli ja pedagoogika ajalugu ning kasvatusteooriat.

Aukodaniku tunnistus anti professoritele kätte 23. veebruaril vabariigi aastapäeva kontsertaktusel Vanemuise kontserdimajas. Lisaks saavad vastsed aukodanikud linnalt iga kuu 500 krooni lisapensioni.

UT

Avatakse keele- ja muusikaõppekeskus

Reedel, 26. veebruaril avatakse Tartu Ülikooli Raamatukogus keele- ja muusikaõppekeskus (endine fonoteek).

Vanemraamatukoguhoidja Avo Kartuli sõnul on keskuse ülesanded samad, mis endisel fonoteegil - pakutakse helilisi keeleõppematerjale (raamatuga koos ka kassett või plaat), lisaks on külastajatel võimalik kasutada vinüülplaatide, kassettide ja CD-plaatide kogu. "Erinevus on kvaliteedis - näiteks varem puudusid meil kohalkuulamise võimalused," märkis Kartul.

Enam ei ole helikandjate jaoks mõeldud kabiine. Kuulamiseks on mõeldud keskuse ruum, kus külastajate käsutuses on esialgu 13 kuulamiskohta. Kaartkataloog hakkab asetsema keskuse vahetus läheduses, tulevikus plaanitakse üle minna elektronkataloogile INNOPAC.

Fonoteek on TÜ Raamatukogus töötanud 1983. aastast alates. Selle ajaga on fondi kogunenud umbes 4000 CD-d, 10 000 vinüülplaati ja 700 kassetti. Kogus on ka suur hulk muusikaalast kirjandust, mida lugejad saavad kätte otse avariiulitelt. Keeleõppematerjale on kogus üle 20 erineva keele kohta.

Käesolev projekt sai teoks tänu Avatud Eesti Fondile ja Avatud Ühiskonna Instituudile (OSI), mille peakorter asub Ungaris.

UT

Karjääriteenistus hakkab tööle

Esmaspäevast, 1. märtsist asub õppe- ja üliõpilasosakonna koosseisus tööle üliõpilaste karjääriteenistuse projektijuht.

Karjääriteenistuse funktsioonina nähakse erinevate teenuste pakkumist tööandjatele, ülikooli lõpetajatele ja tudengitele. Teenistuse peaeesmärk on kahene: aidata tööandjal teha informeeritud otsuseid töötajate värbamisel ja valikul ning aidata üliõpilastel üleminekul õpielust tööellu kindlaks määrata olemasolevaid võimalusi ja valikuid.

Karjääriteenistuse oluliseks tegevusvaldkonnaks on informatsiooni kogumine (ettevõtete ja vabade töökohtade kohta), karjäärinõustamine üliõpilastele (intervjuud, grupitöö jne) ning info/koolitus selle kohta, kuidas töökohta taotleda (taotluste, CV-de kirjutamine, intervjuude andmine jm värbamist puudutav).

Lisaks kuuluvad karjääriteenistuse ülesannete hulka ka üliõpilaste nõustamine, kontaktide loomine ja hoidmine tööandjate organisatsioonidega jne.

Õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelsoni sõnul peaks karjääriteenistus üliõpilasele sellekohast abi ja tuge pakkuma kogu stuudiumi vältel. "Kasvõi immatrikuleerimise hetkest alates," sõnas ta.

UT

Mida teha töötajate kaasamiseks palgakorraldusse?

Eelmine lugu lõppes töötajate soovi ga saada enam informatsiooni palgakorralduse kohta. Seekord probleemist täpsemalt.

Ankeedis oli nimetatud kolm otsustust: *Teha palgakorraldust puudutavad dokumendid kõigile kättesaadavaks; alustada laiemat arutelu palgakorralduse probleemide üle ajakirjanduses ja korraldada töötajaile palgakorraldusealast konsultatsiooni.* Neid variante hinnati kolmese skaala "seda kindlasti", "ka seda" ja "seda mitte" abil. Kokkuvõtete tegemisel lähtusime siinkohal vaid hinnangust *"seda tuleks teha kindlasti"*. Enam kui kolme neljandiku küsitletute hinnanguis tõusis esikohale palgakorraldusalaste dokumentide kättesaadavus, sellealase info avatus, nii elektroonilisel teel kui pressis. Järgnesid konsultatsioonid (40% vastanuist) ja arutelud ajakirjanduses (17%). Info avatus on kindlalt esikohal igas teaduskonnas. Ent kui bioloogia-geograafiateaduskonnas ja Füüsika Instituudis üheksa küsitletut kümnest peab seda vajalikuks, siis halduses toetavad seda veidi enam kui pooled küsitletuist.

Vajadust palgakorraldusalase konsultatsiooni järele tunnetavad kõige enam ülikooli teiste asutuste töötajad ja kõige vähem matemaatikud.

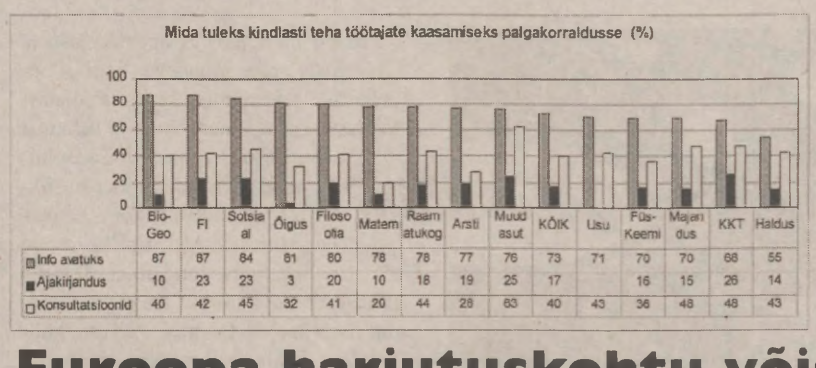
Diskussiooni alustamisest ajakirjanduses on kõige enam huvitatud kehakultuuriteaduskond ja muud asutused ning kõige vähem usu- ja õigusteaduskond.

Hinnangute võrdlus ametigruppide kaupa näitas, et palga-ala avalikustamist rõhutasid eeskätt teadus- ja õppekoosseis. Kõige vähem soovisid seda töölised ja juhid. Õigusalasest nõustamisest palgakorralduse küsimustes olid kõige enam huvitatud teenistujad, töölised, spetsialistid ja juhid. Kõige meelsamini loeksid või siis ise osaleksid palgakorraldusalases väitluses ajakirjanduses vanemteadurid, dotsendid ja töölised ning kõige vähem pakkus see huvi spetsialistidele, teaduritele, lektoritele ja professoritele. Juurdekirjutustest väärib tähelepanu hoiatus, et arutelud ei tohiks muutuda "musta pesu pesemiseks" ja võiksid piirduda vaid ülikooli ajalehega.

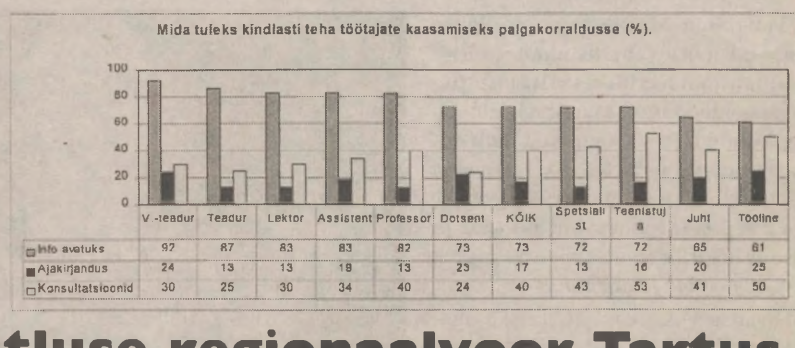
Paraku on uus palgakorraldus juba käivitunud ja seoses sellega ka esimesed uuendused sisse viidud (palgapäevade muutmine), mille kohta kahjuks eelnevalt üldsust ei teavitatud. Vana palgakorralduse positiivsetest aspektidest tõsteti esile just seda, et palka maksti kindlatel, kõigile teadaolevatel päevadel.

Uurimisgrupp

Hinnangud teaduskonniti (teaduskonnad on reastatud "info avatuks" alusel)



Kutsegruppide hinnangud (grupid on reastatud "info avatuks" alusel)



Euroopa harjutuskohtu võistluse regionaalvoor Tartus

Jaanuaris toimunud kohtuprotsessi jäljendava Euroopa harjutuskohtu võistluse regionaalvoorust võtsid osa üheksa riigi õigusteaduskondade üliõpilased - Portugali, Prantsusmaa, Inglismaa, Saksamaa, Rootsi, Soome, Poola, Ungari ja Taani tudengid.

Poolfinaali pääsesid Saksamaa, Rootsi, Soome ja Inglismaa võistkonnad ning Prantsusmaa "kohtu advokaat". Tartu regionaalvooru võitsid Saksamaa Berliini ülikooli tudengid. Parimaks "kohtu advokaadiks" valiti Pariisi ülikooli võistleja.

Regionaalvõistluse võitjad sõidavad märtsis finaalvõistlusele Luksemburgi, kus parimaks tunnistatud osalejad saavad kolm kuud praktiseerida ja töötada Euroopa kohtus ja komisjonis. Peale Tartu toimusid regionaalvoorud veel Taanis, Saksamaal ning Šotimaal.

Erapoolikuse vältimiseks Eesti tudengid kodumaal võistelda ei saanud ning Tartu Ülikooli võistkond osales Kopenhaageni regionaalvoorus. Veebruaris Kopenhaagenis toimunud regionaalfinaalist Tartu Ülikooli võistkond kahjuks edasi ei saanud. Regionaalfinaali pääsemine on aga iseenesest siiski väga hea tulemus, kuna sinna said edasi ainult pooled. Võistlus oli Euroopa Liidu õiguse alane ning enamik ülikoole oli Euroopa Liidust, kus vastaval haridusel on juba pikad traditsioonid.

Suulisesse vooru pääsemiseks pidid võistkonnad osalema möödunud aasta lõpus kirjalikus voorus. Tänavune kaasus hõlmas Euroopa konkurentsiõigust õlletootjate vahel tekkinud konflikti lahendamisel ning kohaliku ja Euroopa seadusandluse kohaldamist ja vastastamist.

Nelja regionaalvooru erinevatesse piirkondadesse pääses edasi 10 parimat võistkonda, kes ka suulises voorus pidid valmis olema argumentide ettekandmisel kohtunike inglis- ja prantsuskeelseteks küsimusteks.

Euroopa harjutuskohtu võistluse eesmärgiks on Euroopa õiguse praktiseerimise edendamine, Euroopa kohtu töö tutvustamine ning kohtu ees esinemise harjutamine, samuti Euroopa integratsiooniteemaliste, poliitiliste ja õiguslike foorumite ja arutelude läbiviimine.

Viljar Kähari,
Concordia *stud iur* III
Euroopa harjutuskohtu võistluse Tartu regionaalvooru korraldaja



■ **Euroopa harjutuskohtu võistluse regionaalfinaal toimus Tartus esmakordselt.**

KALJU TISLER/SÕNUMILEHT

õnnitleme

Olaf-Mihkel Klaassen 70

25. veebruaril tähistas oma 70. juubelit ajaloodoktor Olaf-Mihkel Klaassen. Õppejõuna alustas ta Tartu Ülikoolis tööd 1960. aastast, korraliseks õppejõuks sai ta 1966. aastal, tehes läbi ametiredeli kõik astmed vanemõpetajast professorini. 1970. aastal kaitses ta kandidaadikraadi Indoneesia vabadusvõitluse teemal ning 1992. aastal doktoritöö Eesti Vabariigi konsulaarpoliitikast Aasias ja Aafrikas. Sellega sai ta esimeseks Eesti Vabariigi ajal diplomi saanud ajaloodoktoriks.

O.- M. Klaassen on olnud erakordselt viljakas teadlane: 7 monograafia, 30 teadusartikli ja 20 õpiku ning õppematerjali autor, lisaks terve hulk populaarteaduslikke artikleid (sh indoneesia ja amhaara keeles). Ka praegu teeb juubilar aktiivselt teadus- ja õppetööd, olles grandihoidja ning loenguid lugedes. Nagu ta ise armastab öelda: "Tõeline teadlane ei saa mitte ühtki päeva mööda saata nii, et ta ei ole midagi teinud oma teadustöö edendamiseks".

Akadeemilise järjepidevuse kandjana jätkas ta prof Jaan Konksu tööd, kes esimesena hakkas Tartu Ülikoolis süstemaatiliselt Aasia ja Aafrika ajalugu lugema. O.-M. Klaassen on suutnud tagada Aasia ja Aafrika ajaloo õpetamise järjepidevuse kestvuse ka tulevikuks.

Peale ajaloo on juubilari huvitanud ka filmikunst. Eesti filmikunsti ajalukku on



ta ennast jäädvustanud monograafiaga "Kevade" tee ekraanile" (1977), mille 20 000 tiraaž müüdi läbi paari päevaga ning mida veel rohkem kui kümme aastat hiljem on spetsialistid väga heaks filmitegemise näitlikuks õppevahendiks pidanud.

Viljakat loometööd ning rõõmsameelsust soovivad õpilased Martin Hallik ja Karin Hiiemaa

Üliõpilane saab valida väljaspool kodukohta

Riigikogu valimise uuendatud seadus on lihtsustanud hääletamist muu hulgas üliõpilastele – enam ei pea põhiseadusliku õiguse teostamiseks koju sõitma, hääle oma ringkonna kandidaadile saab anda ka väljaspool kodukohta.

Väljaspool elukohta saab Riigikogu liikmete poolt hääletada vaid eelhääletamise ajal 1.–3. märtsini. Igas vallas või linnas on vähemalt üks selline jaoskond, kus saavad hääletada need, kel pole valimispäeval võimalust ja aega minna elukohajärgsesse valimisjaoskonda. Näiteks tudeng, kes õpib Tallinnas, aga kelle tegelik elukoht on Räpinas, ei pea valimispäeval koju sõitma.

Hääletamine väljaspool elukohta

Hääletamine väljaspool elukohta sarnaneb elukohajärgses jaoskonnas hääletamisele. Valija esitab jaoskonnakomisjonile oma isikut tõendava dokumendi, mille alusel saab ta hääletamissedeli, kaks ümbrikku ja valija elukohajärgse valimisringkonna kandidaatide nimekirja.

Hääletamisel kirjutab valija oma valimisringkonna kandidaatide üldnimekirjast ühe kandidaadi numbri hääletamissedelile selleks ettenähtud kohta. Täidetud sedel tuleb panna sisemisse ümbrikusse ja see omakorda välimisse, millele kirjutab valija oma nime, isikukoodi ja valimisringkonna numbri. Sedeliga ümbrik tuleb lasta väljaspool valimisjaoskonda hääletavate valijate sedelitele ettenähtud valimiskasti.

Valimispäeva ja eelhääletamise päevade vahel liiguvad täidetud hääletamissedelid maakonnakomisjonide vahel. Väljaspool elukohta antud hääled loetakse üle valimispäeval valija elukohajärgses jaoskonnas.

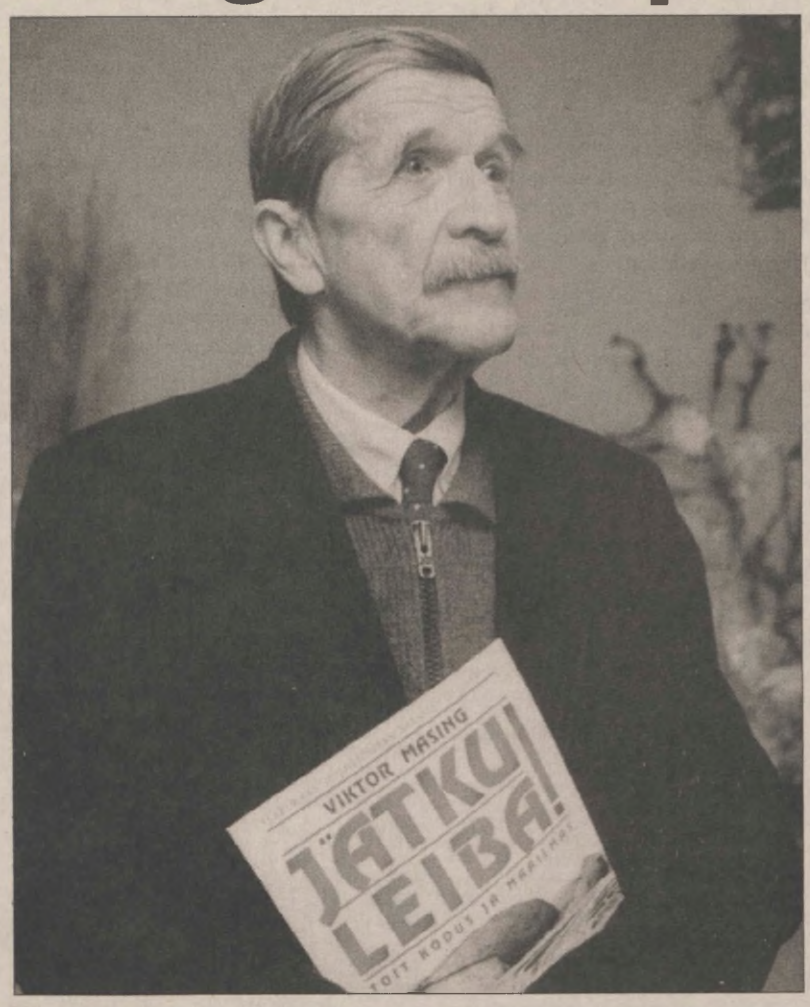
Valija peab olema valijate registris

Valija hääle arvestamiseks on vaja valijal olla valijate registris. Seda näitab valijakaardi saamine. Kui valijakaart pole tulnud, tuleb pöörduda elukohajärgse omavalitsuse juures töötava registripidaja poole. Hääleõiguslikud kodanikud kantakse valijate registrisse rahvastiku arvestuse andmebaasi andmete, üldjuhul nn sissekirjutuse alusel. Kui ei soovita ennast sisse kirjutada, saab end võtta valijate registrisse isikliku avalduse alusel. Avaldus tuleb esitada registripidajale ise või volitatud isiku kaudu. Lisaks isikuandmetele tuleb avaldusse märkida registrisse kantava elukoha aadressandmed ning eluruumi kasutamise alus, näiteks omanikuna, rentnikuna, omaniku loa alusel jm. Kõikide valijate nimekirjaga seotud probleemide lahendamiseks saab pöörduda valla- või linnavalitsuste poole. Tallinnas saab informatsiooni linnaosavalitsustest.

Vabariigi valimiskomisjoni sekretariaat

Viktor Masing: oleme primitiivne ühiskond

Eelmisel nädalal nimetas linnavolikogu Tartu linna aukodanikuks emeriitprofessori botaanik Viktor Masingu. "Millest te tahate minuga rääkida?" küsib professor Masing telefonis, kui intervjuud kokku lepime. Loodushoiust ja keskkonnakaitsest? "Jah, need on mulle südamelähedased teemad," nõustub Masing.



■ **Professor Masingu arvates on looduskaitse rahva kultuurilise taseme näitaja.** MALEV TOOM/POSTIMEES

Miks on Eestis roheline liikumine nii tagaplaanile jäänud?

Ma arvan, et meie ühiskond ei ole veel lihtsalt selleni kasvanud. Veel ei tunnetata vajadust loodust kaitsta. Keskkonnakaitse on praegu rohkem ametkondlik küsimus. See ei ole kujunenud veel selliseks, et igaüks mõtleks, kuidas säästlikumalt elada ja kuidas energiat ja vett kokku hoida. Me oleme väga primitiivne ühiskond.

Nii et Eestis poleks võimalik midagi sellist nagu välismaal Greenpeace?

Ei oleks. Me ei ole veel nii kaugele arenenud. Looduskaitse on rahva kultuurilise taseme näitaja. Meie vaimne intellektuaalne tase ei ole jõudnud nii kõrgele, et mõista, milleks on vaja loodust kaitsta, mis tähtsus on keskkonnakaitsel ja nii edasi. Ja kui inimene seda ei mõista, siis ei saa temalt ka vastavat käitumist nõuda.

See, millal me nii kaugele jõuame, oleneb ühiskonna küpsuse astmest. Me oleme praegu alles selles kapitalismi metsikus staadiumis, kus igaüks püüab teise käest võimalikult rohkem ära rabada, midagi müüa, midagi kaubitseda. Ma ei tea, kui kaua see faas võib kesta. Kui see üle läheb, siis võib-olla inimesed saavad mõistlikuks ja hakkavad teistsuguste asjade peale mõtlema.

Olin mõni aasta tagasi Austraalias ja mind hämmastas, kui tugev oli seal roheline liikumine. Näiteks otsustas seal valitsus teha ühe tammi - tõkestada jõgi ja ehitada elektrijaam. Sajad inimesed jooksid ehituspaika, sidusid ennast puude külge ja valitsus ei saanudki midagi tehtud. No kujutage ette, kui meil midagi sellist oleks - politsei võtaks lihtsalt need paar-kolm inimest kinni, kes seal midagi sebivad. Aga kui see on massiline liikumine, siis on ikka raske midagi ette võtta. Tänapäevani on Austraalias see jõujaam tegemata ja selle asemel on suurepärane looduskaitseala, üks UNESCO maailmapärandi objektidest.

Mida iga inimene saaks ära teha looduse kaitsmiseks?

Oi, igaüks saab väga palju ära teha! Kõigepealt kraanid kinni keerata, mitte lasta vett asjata voolata. Sorteerida oma jäätmed, mitte ajalehti koos konservikarpide ja toiduga ära visata, vaid panna need eraldi, et nendest saaks uuesti paberit teha. Niisuguseid asju on väga palju. Aga muidugi on see kõik köömes selle kõrval, mida võiksid teha suured asutused ja ettevõtted. Vaadake, kui palju seal paberit raisku läheb!

Kui minu teha oleks, laseksin ajalehte trükkida kaks korda väiksemas formaadis ja kaks korda õhemana - milleks on vaja teha reklaami üle terve lehekülje? No milleks kulutada terve lehekülg, et öelda mingi sõnake või jätta see isegi ütlemata ja panna sinna pilt? See on tohutu raiskamine. Kui palju metsa peab selleks kulutama, et niisuguseid mõttetuid reklaame trükkida!

Miks poliitikud looduskaitsele nii vähe tähelepanu pööravad?

Poliitikutel on oma eesmärk - saada võimule, parlamenti ja seal dikteerida teistele oma tahet. Nemad säästliku arengu peale ei mõtle. Kui nad seda teeksid, siis ei tehtaks neid suuri valimisplakateid, kus inimese nägu on üle suure lehe, ja mis visatakse niikuinii kohe järgmisel päeval minema. See on näide selle kohta, kui mõttetu on niisugune propaganda keskkonnakaitse seisukohalt. Niisuguseid näiteid võib palju tuua.

Kas jäätmete töötlemine on Eestis edasi liikunud?

Ma arvan, et mingisugune progress selles suunas on olemas. Pressis kirjutatakse, et on asutusi, kus sellega tegeldakse. Aga mina viskan iga päev oma ajalehed siia prügiämbrisse ja olen ahastuses - kas ei saaks seda asja niimoodi korraldada, et see paber kohe ära korjataks ja vabrikusse viidaks? Siin on küll olemas üks niisugune punkt, kuhu makulatuuri võib viia, aga mul ei ole nii palju jõudu, et paberit sinna vedada. Seda peaks kuidagi teisiti korraldama.

Kuidas loodushoid ja teadustöö Eestis käsikäes käivad?

Mulle tundub, et Eesti loodusteadlased on väga looduskaitselembesed. Ma ei saa ütelda, et me kuidagi teadusliku tegevusega loodust rikuksime - vastupidi! Püüame rajada väikseid looduskaitsealasid, kui leiame huvitavaid kohti, mis säilitamist vajavad. Neid näiteid on küll. Ja on huvitav, et vajadused mingit liiki säilitada või mõnd kaitseala luua, tekivad väga üllatavates kohtades ja väga kiiresti. Näiteks siin Emajõe luhal on üks ammu rajatud tiik, kus pardid elavad. Ja nüüd asus sinna tiiki järvekonn. Järvekonna me ei tea üldse mujal Eestis kui ainult seal. Muidugi, ta võib olla olemas, aga lihtsalt meie ei tea.

Kui me Annelinnas sõidame bussiga viimasesse peatusesse Mõisavahe tänaval, siis sada meetrit eemal on tegelikult üks ala, kus kasvab kümme Eesti Punase raamatu taime. Õnneks seda ei teata. Siiski oleks seal vajalik mingisugust kaitset korraldada.

Kas see on tavaline, et haruldased liigid nii linna lähedal elavad?

Oo jaa. Ja veel võiks isegi ütelda, et läänes, kus asustus pidevalt tiheneb, tehakse üha rohkem looduskaitscalasid linnade lähedale. Hamburgi linnas on näiteks kuusteist looduskaitseala - kujutate ette? Need on tegelikult vanad parkmetsad, kus vanasti vürstid tavatsesid jahti pidada. Igal ülikul oli niisugune väike jahimets, kus ta kasvatas hirvi. Nüüd ei olegi seal muud tehtud, kui pandud piire või tara ümber ja peale kirjutatud, millal seda võib külastada, ning inimesed on väga distsiplineeritud. Käiakse mööda radasid. Seal on sildid, et kui nüüd sinna vaatad, siis näed hirve ja kui sinnapoole lähed, siis kohtad seda ja teist looma. Sellistel loodusparkidel on väga suur tähtsus rahva harimise seisukohalt. See ei nõua ju kuigi palju kulutusi.

Kuidas Eestis on lood rahva harimisega loodusteaduste vallas?

Viletsad. See läheb üha halvemaks. Kogu elu olen tegelnud sellega, et püüdnud harimisele igapidi - artiklite ja raamatutega - kaasa aidata. Olen olnud Teaduste Akadeemia looduskaitse komisjoni liige selle asutamisest peale. See komisjon andis välja pildialbumeid looduskaitsealade kohta, varemalt osteti neid väga palju. Nüüd on nad muutunud kalliks. Teisest küljest on aga turismifirmad hakanud välja andma väikesi voldikuid oma piirkonna looduse kohta ja seal on ka head kaardid - nii et see aitab kahtlemata kaasa looduse tundmaõppimisele. Kahjuks pean ütlema, et suured ajalehed on meil selles suhtes aga väga madalal tasemel. Võtke niisugune tähtis ajaleht nagu Postimees, mille endine peatoimetaja Vahur Kalmre ütles, et looduskaitse on häiriv faktor ja et kaitsealad tuleks avada rahvale. Looduskaitsesse suhtuvad paljud nagu asjasse, milleks pole vaja mingisuguseid teadmisi - see on nii nagu pedagoogika, kus igaüks leiab, et on ise tark ja teab, kuidas peab midagi tegema. Ja nüüd usub mõnigi, et looduskaitset tuleb korraldada nii, nagu tema arvab - tuleb rahvale avada, tuleb näidata, mitte aga varjata. Aga looduses on just palju asju, mida kindlasti tuleb varjata, et need ei häviks! Mind häirib väga, kuidas ajalehed looduskaitse alal töötajaid mõnitavad.

Nagu näiteks?

No võtame kasvõi selle viimase näite Tartust - Aruküla koopad. Elasid seal rahulikult nahkhiired, kuni tuli üks ärimees ja leidis, et see koobas on vaja lahti kaevata ja luua sinna päkapikumaa. See on hea äriline ettevõtmine ja arvatavasti toob edaspidi palju sisse. Aga sellega lõhub ta need koopad ära - kui liivakivi paljastub, hakkab see murenema ja siis peab seda millegagi kindlustama. Sellega rikutakse nahkhiirte talvitumiskoht ära. Looduskaitse inspektor peaks hoolitsema, et seda ei rikutaks. Aga selle asemel ta hoopis kiidab ajalehes, et vaat kui tubli ärimees - tegi lahti ja näitas, kuidas liivakivi välja näeb. Nagu eestlane poleks liivakivi varem näinud! Nii tehakse koobastest kõmuobjekt, mille pealt püütakse teenida. Tundub, et raha vedeleb looduses ja kui oled kange mees, lähed korjad selle üles. Kui aga keegi pahandama hakkab, siis ütled, et loodus peab kuuluma rahvale.

Kuidas eestlane enda jaoks loodust mõtestab?

Minu arvates on Eesti inimene küllaltki vastuvõtlik loodusest tulevatele signaalidele. Meie eellaseks oli maarahvas, kes väga hoolikalt ilmamärke jälgis. Niisugune terav tähelepanu ilmastiku ja looduse vastu on säilinud mingisugusel määral ka linlastel. Aga peale selle on viimasel ajal hakanud levima üks imelik nähtus - loodusele on hakatud omistama mingisuguseid üleloomulikke jõudusid. Mina neisse küll ei usu - olen liiga realist arvamaks, et need oluliselt meie elu mõjutavad. Aga kui inimene usub, siis uskugu pealegi. Kahju sest midagi ei ole. Ainult mõistlikum oleks uurida neid looduse asjaolusid, mis inimest otseselt mõjutavad ja mis tõesti inimese tervist, heaolu, taimekasvatust mõjutavad. Mitte aga lugeda ajalehest horoskoope ja külvata selle järgi, kuidas planeedid paiknevad. Taimefüsioloogia ütleb, missugune peab olema väetis, milline vee hulk. See on ju ammu teada, ega see mingisugune uudis ole. Seda võib täpsustada iga kultuuri kohta, iga maa kohta eraldi. Selleks pole vaja planeete vaadata.

Ma olen liiga teadlane, et niisuguseid asju uskuda. Kui inimene tahab tõesti loodusega suhelda, siis suhelgu parem loomadega. Just niisuguste kõrgelt arenenud koduloomadega, nagu koerad ja hobused - sellest suhtest on tõesti kasu, sest loomad tajuvad loodust meist palju täielikumalt ja me võime sellest palju õppida. Loomal on oma maailm, millest ta teeb teatavat laadi järeldusi. On üsna huvitav teada, kuidas see tal käib.

Kas Eesti on ressurssidest tühjaks jooksmas?

Ei ole. Vastupidi, meil on väga palju ressursse, mida me veel ei kasuta ja mille poolest me oleme palju rikkamad kui Euroopa maad. Näiteks mets, mida meil on 40 protsenti. Meil on veel väga palju puhtaid veekogusid, suur kalarikas Peipsi ja Võrtsjärv. See on suur varandus, mida ei saa kuidagi arvestamata jätta. Meil on niisuguseid ressursse ja me võime nende üle uhked olla. Aga me peame hoolikalt jälgima, et me mingi rumala tegevusega neid ei kahjustaks.

Aet Süvari

TÜ Pärnu Kolledž tegutseb uues õppehoones

Teisipäeval avati pidulikult TÜ Pärnu Kolledži uus õppehoone.

"Üliõpilasi on praegu 200, lisaks 130 avatud ülikoolis õppijat," ütles kolledži direktor Riina Müürsepp. "Kui ka teine osa valmis saab, võime ära mahutada 500 tudengit, kuid nii suurt üliõpilaste arvu pole mõtet taga ajada." Uus hoone peab toetama seniseid suundi ja aitama neid rohkem välja arendada.

TÜ kolledž on praegu Pärnus ainus kõrgkool. Selles saab õppida ärijuhtimist ning turismi- ja hotellieettevõtlust. Teadusasutustest on linnas Pärnu Kurortoloogia ja Taastusravi Instituut ning Merebioloogia Instituut. Mõlemaga on kavas koostööd arendada, sest kavandatavasse uude hooneossa on planeeritud instituutide ruumid.

Lisaks praegu õpitavatele rakenduslikele erialadele töötatakse välja uut õppekava. "Sanatooriumid vajavad füsioterapeudi assistente," selgitas Riina Müürsepp. "Selleks sobivad hästi õekoolituse saanud noored, kes siin mõne aasta jooksul teadmisi juurde omandavad. Loodav eriala on nagu teisedki kolledži erialad just kohalike vajaduste teenistuses." Kolledži areng on regionaaltöö ilmekas näide, kus kõik osapooled on toetamisest ja edenemisest huvitatud - riik, linn, maakond ülikool.

"Ega meid siiamaani linnas eriti teatud," ütles teist aastat turismi ja hotellimajandust õppiv Heli Müristaja. "Hea võimalus kohalikku rahvast motiveerida olid meie esimesed talvepäevad." Direktor Riina Müürsepp lausus, et noored said väga hea organiseerimiskogemuse ja oskuse teiste kõrgkoolidega kontakti leida. "Mind kui koolijuhti huvitab väga tudengielu äratamine."

Heli Müristaja sõnul ei võimaldanudki seda seni eriti mitme maja vahel jooksmine. "Nüüd soodustab meie koosolemist juba kaunis avar maja. Järgmisel nädalal toimub üliõpilasesinduse asutamiskoosolek."



■ **Selles kaasaegses õppehoones on kaheksa auditooriumi, arvutiklass, töökabinetid. Kolledži rahva meelest sobib nii praegune kui ka veel ehitatav hoone, kuhu ka kogu linnarahvale avatud raamatukogu tuleb, igati Pärnu üheks vaimseks keskuseks konverentside, näituste ja teiste kultuuriüritustega. Direktor Riina Müürsepa sõnul lausa kutsub hoone keskel asuv nn amfiteater demonstratsioonloenguid pidama ja teatrietendusi ning kontserte andma. Augustis mängitakse seal Pärnu kui ülikoolilinna 300. aasta teemalist näitemängu.**

Varje Sootaki tekst ja foto

22. veebruaril suri professor Voldemar Vaga



Täna me kogeme tihti, kui raske on taastada või taasjätkata katkenud traditsiooni. Kunstiajalugu oli humanitaarteaduste seas üks neist, mis 1930-ndail aastail saavutas Tartu Ülikoolis rahvusvaheliselt arvestatava positsiooni. See olukord oli 1940-ndail aastail katkemas: kes emigreerus, keda represseeriti. Traditsiooni ainsaks jätkajaks Eestis oli professor Voldemar Vaga. Ilma temata poleks ilmselt jätkunud kunstiajaloo õpetamine ülikoolis üldse - arvestagem, et enamikus nõukogude ülikoolides (sh teistes Baltimaades) see distsipliin puudus.

Voldemar Vaga sündis 29. juunil 1899 Tallinnas. 1920. aastal astus ta Tartu Ülikooli, õppides ülemastmes kunstiajalugu. 1926. aastal lõpetas ülikooli filoloogiamagistrina. 1928-1929 õppis Sorbonne'is ja École du Louvre'is. Ent juba 1923. aastast töötas ta ülikooli kunstiajaloo õppetoolis ning sellele lisaks oli 1925-1940 "Pallases" lektoriks. Töötanud 1940-1944 ülikoolis õppejõuna, juhatas ta alates 1944. aasta sügisest kunstiajaloo kateedrit, mis 1950. aastal likvideeriti. 1946. aastast on Vaga professor, 1964 kaitses doktoritöö teemal "Eesti keskaegne arhitektuur". Korralise õppejõuna töötas ta 1969. aastani ning on lugenud hiljemgi loengukursusi.

Voldemar Vaga tahakski esmajoones meenutada kui õpetajat. Lisaks sellele, et ta on koolitanud terve plejaadi kunstiajaloolasi, on tema 1939. aastal ilmunud "Üldine kunstiajalugu" tänini tudengitele peamiseks eksamilektüüriks. Pedagoogitöö kõrval pole vähem oluline tema töö uurijana. Hämmastavalt lai on sealjuures ainevaldkond, mis ulatub keskaja arhitektuurist üle baltisaksa kunsti ülevaadeteni Pallase näitustest ja Pariisi Sügissalongist.

Ja veel tahaks rõhutada prof Vaga kunstikäsitluste üldorientatsiooni. Meie varasem kunstiajalugu vaatas üksnes Saksamaa poole. Alates 1920-ndaist aastaist lisandus selle kõrvale Skandinaavia teema. Prof Vaga oli aga see, kes nii oma loengutes kui ka kirjutistes esindas ja kultiveeris Prantsuse traditsiooni. See oli töö, mida Prantsuse Vabariik hindas 1993. aastal aumärgiga "Médaille de l'Officier du Mérite National".

Ühe väärika mehe elutee ja -töö on lõpule jõudnud.

Filosoofiateaduskonna nimel
Kaur Alttoa,
kunstiajaloo õppetool

Professor Voldemar Vaga ärasaatmine on laupäeval, 27. veebruaril kl 12 Pauluse kirikus.

raamatud

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Teatmik 1999 Tartu Ülikooli astujaile

Teatmikus on ära toodud Tartu Ülikooli teaduskonnad ja põhiõppe erialad, õppeastmestik ning põhiõppe vastuvõtueeskiri. Sisseastujad saavad ülevaate erialakirjeldustest teaduskondade kaupa ning tutvuda sisseastumiseksamite programmidega.



Tartu Ülikooli Raamatupood soovitab

André Gide "Valerahategijad"

Nobeli laureaatide sarja järjekordne raamat tutvustab prantsuse filosoofilisest enesevaatlejast kirjaniku loomingut. Lisaks romaanile "Valerahategijad" on raamatu kaante vahele mahtunud ka jutustused "Kitsas uks", mis kuulub autori proosaloomingu algperioodi ja mida peetakse seniajani André Gide'i õnnestunuimaks teoseks, ning "Theseus", kirjaniku viimane suurem teos, mida võib pidada tema vaimseks testamendiks. Oma loomingus eitab André Gide kõiki indiviidi ahistavaid poliitilisi institutsioone ja moraalinorme, tema teostes avalduv vaimukas satiir ja impressionistlik meeleolukus on jätnud oma jälje ka nüüdisproosa arengusse.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.

Avatud E-R 9-19, L 10-16.

TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

acta diurna

26. veebruaril kell 15 avatakse TÜ geoloogiamuuseumis **fotonäitus "Eesti geoloogia"**. Näitus on koostatud fotokonkursile "Eesti geoloogiline foto" saabunud *ca* 80 tööst.

3. märtsil kell 17.15 koguneb ajaloo muuseumis professorite klubi. Ettekandega **"Inimene 20. saj ajaloo pööristes" esineb prof Jüri Ant**.

5. märtsil toimub Tõrva Gümnaasiumis **ülikooli infopäev Valgamaa keskkoolide ja gümnaasiumide lõpetajatele.**

5. - 6. märtsil toimuvad Tartus Tiigi 78 psühholoogia osakonna vilistlaspäevad. Vilistlastel on võimalus külastada loenguid, osaleda seminarides ja töötubades.

Loengud:

12 - 14 Anu Realo"Individualism-kollektivism" Tiigi 78- 332,

12-14 Kaia Kastepõld "Nõustamine usaldustelefonis" Tiigi 78 -126,

14-18 Tiina Kompus "Kohtupsühholoogia" Tiigi 78 -332.

Seminarid ja töötoad:

14-18 Maie Kreegipuu "Probleemilahenduse töötuba" Tiigi 78 - 335,

14-17 Raivo Valk "Reklaamide psühholoogiline analüüs" Tiigi 78 -118,

14-17 Jaanus Harro "Geenid ja käitumine" Tiigi 78 -119.

19-22 psühholoogia osakonna 30. aastapäeva bankett TÜ Ajaloomuuseumis.

6. märtsil on keemiahoone ringauditooriumis kavas **konverents "Eesti psühholoogia: kolmkümmend aastat hiljem"**. 11 - 13 erialased ettekanded:

11 Jüri Allik "Haigusest võib paraneda, kuid mitte iseendast: uue milleeniumi isiksusepsühholoogia",

11.30 Jaanus Harro "Uimastid ja elu: ekstaasis kaob aru, kaob aeg",

12 Aune Valk "Integratsioonist Eestis",

12.30 Mare Pork "Tähelepanekuid inimesest ja organisatsioonist.

14 EPL-i liikmekandidaatide sisseastumisettekanded.

14.30 informatsioonilised teadaanded.

Info tel 375 902 või e-post: departm@psych.ut.ee.

info

väitekiri

2. märtsil kell 16 kaitseb Tiigi 78-311 **Jan Levtšenko magistritööd "Narratiivsed strateegiad V. Šklovski 20ndate aastate proosas"**. Oponendid prof PhD Aage Hansen-Löwe (Müncheni Ludwig-Maximillans Ülikooli Slaavi Filoloogia Instituut) ja TÜ lektor Roman Leibov.

seminar

1.-2. märtsini toimub TÜ Raamatukogus **prof Juri Lotmani sünnipäevale pühendatud** rahvusvaheline teaduslik seminar.

Kavas: 1. märts

kell 15 - J. Lotmani büsti avamine (skulptor Lev Razumovski),

15.30 - vene kirjanduse õppetooli väljaannete esitlus,

16 - Nina Kauhtshishvili (Bergamo) "Sümbolism kui kultuuriplahvatus",

16.30 - Sergei Nekljudov (Moskva) "Valitseja ja Kirp Leskovi "tuula loos"",

17 - Gian Piero Piretto (Milano). "Stalinlikud vastused googollikele küsimustele: Kubanimaa ja külluse kultuur",

18 - Roman Leibov (Tartu), ""Aastakümme" kui kultuuriprobleem",

18.30 - Tatjana Smoljarova (Moskva), "Veel kord Puškini ausamba teemal: "Vaskratsanik" ja ausamba-aineline luuletraditsioon",

19.00 - Tatjana Stepaništševa (Tartu), Žukovski ja 1831. aasta Poola ülestõus",

19.30 - diskussioon.

2. märts

Kell 16 - Patrizia Deotto (Triest), "N. Berberova ja Tšaikovski elulugu: žanri probleem",

16.30 - Lea Pild (Tartu), "Rozanov I. Turgenevist (Rozanovi 1910ndate aastate kirjandusliku reputatsiooni küsimus",

17 - Jelena Nõmm (Tartu), "A. Suvorin kaasaegsete silmis",

18 - Silvia Burini (Veneetsia), "Trompe d"oeil - illusioon või müstifikatsioon",

18.30 - Alessandro Niero (Verona), "J. Brodsky poeetikast",

19 - Aleksandr Danilevski (Tartu), "Tähelepanekuid B. Temirjazevi "Jutustuses tühiasjadest" poeetikast",

19.30 - diskussioon ja kokkuvõtte tegemine.

kursus

"Balti rügid Venemaa välispoliitikas"

25. veebruar - 10. märts politoloogia osakonnas. Õppejõud Nikolai Meževitš (Peterburi Riiklik Ülikool). Loeng on vene keeles, aine maht 2 AP.

N 25.02 - 8 - 10, Lossi 3-427
R 26.02 - 10 - 14, peahoone 305
E 1.03 - 14 - 18, Lossi 3- 327
T 2.03 - 8.- 10, peahoone 102
K 3.03 - 14 - 18, peahoone 102
N 4.03 - 8 - 10, Lossi 3-427
R 5.03 - 10 - 14, peahoone 305
E 8.03 - 14 - 18, Lossi 3-327
T 9.03 - 8- 10, peahoone 102
K 10.03 - 14 - 18, peahoone 102

Kõik huvilised on oodatud!

ÕES

3. märtsil kell 16.15 toimub Lossi 3 aud 406 **Õpetatud Eesti Seltsi 1157. koosolek** . Kavas Aleksei Petersoni ettekanne "Indoeurooplaste mõjutused vepslaste (läänemeresoomlaste) maaviljeluskultuuris". Info tel 375 224 Leelo Padari, e-post: leelop@admin.ut.ee.

varia

2. märtsil kell 17 toimub Ülikooli 17 keeltemaja raamatukogus Eesti-Šveitsi kultuuriseltsi 5. aastapäeva koosolek ja filmiõhtu koos Šveitsi reisi aruteluga. Info tel 375 228 Eve Pormeister.

Tartu Ülikooli aulas

Pühapäeval, 7.märtsil kell 18 etendub Tartu Ülikooli aulas

"Das Kästner-Projekt".

See on muusikaline instseneering Erich Kästneri (1899-1974) loomingu ainetel.

Külas on 3 Duisburgi näitlejat: Peter Böving (kompositsioon, vokaal, bass), Frank Heuel (retsitatsioon) ja Evelin Degen (flööt). Etendus on saksa keeles.

Sissepääs vaba.

Korraldajad: Riia Goethe Instituut ja Tartu Saksa Kultuuri Instituut.

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost); Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis saab tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Näitus: Tõusva päikese maa jaapani 18.-19. saj puugravüüridel ja kapten Krusensterni 1803. - 1806. a ümbermaailmareisi piltidel.

Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Fotonäitus Nepaali pildivalik **"Inimene, usk, mäed"**. Näitus jääb avatuks märtsi lõpuni.

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

NB! Seoses kolimisega on TÜ raamatukogu fonoteek ajutiselt suletud.

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: Juhan Püttsepa mälestusnäitus; Maive Õunapuu ja Kadi Kängsepa maalid; Eero Ijavoineni kunstinäitus; õnnitluskaartide näitus "Tervituskaardid ülikooli raamatukogule". Näitus sisaldab raamatukogule 1998. aastal saabunud aastavahetuse kaarte ja valiku raamatukogu enda aastavahetuse kaarte; "Jõulu- ja uusaastatervitused Eesti Vabariigi presidendile"; Rahvustcadused Eestis 1988 - 1998.

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!
AUDITOORIUM

R 26. veebr MARI-LIIS
DJ Jaanus Sepp.
Kl 20-21 sanitaartund
alates kl 21 pääse 50 kr
L 27. veebr Tantsuhittideparaad
Paraadi juhib DJ ERVIN HURT koos KOFF õluga
alates kl 21 pääse 40 kr
P 28. veebr Veebruari lõpu-party
DJ Illart Kivisalu
Naistele TASUTA
alates kl 21 meestele 25 kr
E 1. märts DJ Kristjan Veedler. TASUTA
T 2. märts SAKU Spurt NB! 19 välkpiljard.
Auhinnad! Alates kl 21 pääse 25 kr
K 3. märts Talvemõllu teeb DJ Madis Sütt
alates kl 21 pääse 25 kr
N 4. märts Tule lõbutse TART ÕLUGA
DJ Kristjan ja Raul
alates kl 21 pääse 25 kr

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja: Andres Toode
Tegevtoimetaja: Varje Sootak
Küljendaja: Reno Hekkonens
Trükk: O/Ü Greif
Tiraaz 900. UT ilmub reedeti

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Tel: 27 375 680; 251 42 300
Faks: 27 375 440

Reklaami hinnad

1/1	(268x372 mm)	5000.-
1/2	(194x268 mm)	2700.-
1/4	(131x194 mm)	1500.-
1/8	(92x131 mm)	800.-
1/12	(92x64 mm)	500.-
1/24	(44x64mm)	250.-

Kujundus 20% hinnast.
Foto ja/või **logo** 50.-
Korduvreklaam 10% odavam.

Reklaamtekst:
Üks rida 10.-
Logo ja/või foto 50.-

Kuulutused::
Üks rida 5.-
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

Korp! Indla 75



Taasasutamisest saab kümme aastat

Tartu Ülikooli naiskorporatsiooni Indla taasasutamise mõte tekkis 1988. aasta sügisel. Idee ülesvõtjateks olid tollased bioloogia viienda kursuse tudengid Ülle Sillasoo, Silvia Sepp, Krista Perner ja Tuuli Rasso.

Legendid räägivad sellest, et ajal, mil Indla taasasutada otsustati, olid nemad esimesed, kes hakkasid taastama naiskorporatsioone. Miks siis just Indla ja mitte mõni teine?

Vil! Silvia Sepp meenutab: "Tegelikult käis sellel ajal juba koos Eesti Naisüliõpilaste Seltsi algatusrühm. Meil oli aga kindel soov asutada just korporatsioon. Lugesime ennesõjaaegseid väljaandeid ja tutvusime, nii palju kui võimalik, ka tollaste organisatsioone tutvustavate materjalidega. Indla põhimõtted sobisid meile kõige enam ja said kõige südamelähedasemaks".

Vilistlased toetasid taasasutamist

Algatajad hakkasid ühendust otsima korp! Indla vilistlastega. Esimesena võeti kontakti Indla viimase ennesõjaaegse noortevanema vil! Asta Liivjõega, keda Silvia ja Tuuli külastasid tema Rapla-kodus. Vil! Liivjõega vesteldes saadi veelgi kinnitust mõttele taastada just selle organisatsiooni tegevus.

Esimene suurem koosolek, kuhu kogunes peale noorte taasasutajate ka 20 vilistlast nii Tartust kui mujalt Eestist, peeti 16. detsembril peahoones Sophoklese kohvikus. Vilistlased selgitasid täpsemalt konvendi siseelu reegleid ja põhimõtteid, üheskoos pandi paika kindlamad tulevikusihid.

Vilistlased toetasid väga korporatsiooni taasasutamist. Paarilt vilistlaselt oli tulnud ka kirju, mis üldse akadeemiliste üliõpilasorganisatsioonide taasloomise kahtluse alla seadsid ja selle mõttekuses kahtlesid. Põhjenduseks toodi, et aeg on edasi läinud ja et nüüd tuleb uusi kooseksisteerimise vorme otsida.

Peatselt liitus bioloogia-geograafiateaduskonna üliõpilastega ka tudengeid arsti- ja filoloogiateaduskonnast. 1988. aasta lõpuks oli otsustatud, et märtsis taasasutame organisatsiooni ametlikult.

Lühike ülevaade korp! Indla ajaloost

5.-7. märtsini peab väike killuke Tartu suure tudengipere naisüliõpilasi neid ühendava organisatsiooni korporatsioon Indla 75. aastapäeva.

Korp! Indla asutamise mõte tekkis 1923. aastal, mil kohtusid kümmekond naistudengit, kes väärtustasid töökust, tõsirahvuslikkust, ausust, kohusetunnet ning täiskarskust. Need ideaalid kujunesid loodava organisatsiooni põhimõteteks.

Organisatsiooni värvideks valiti kirsipruun-valge-roheline, mis järjekorras sümboliseerivad sõprust, kainust ja noorust. Ideaalide sõnaliseks peegeldajaks sai lipukiri "Sõnasse kindlust, teosse ausust, kodule armastust".

Korp! Indla põhikirja kinnitas Tartu Ülikooli valitsus 7. märtsil 1924. aastal, samal päeval astuti ka esmakordselt värvides avalikkuse ette.

Asutamisjärgsel perioodil tegeldi põhiliselt aktiivse siseelu ning traditsioonide väljakujundamisega. 1930-ndatel aastatel tõusis sisetegevuse kõrval olulisele kohale ka töö kogu üliõpilaskonna heaks ja sidemete loomine teiste üliõpilasorganisatsioonidega. Nii sai ka Akadeemilise Hõimuklubi liikmete isiklikest kontaktidest alguse lähem tutvus Helsingi Ülikooli Savo osakonnaga. 1930. aastal sõlmiti organisatsioonide vahel sõpruslepping, mille loomulikuks jätkuks sai 1938. aastal stipendiaatide vahetamise leping.

Pärast korp! Indla taasasutamist 1989. aastal asuti taastama ka vanu sõprussuhteid Savo-ga, mille tulemusena 1991. aastal organisatsioonidevaheline sõpruslepping taastati. Suhteid kahe organisatsiooni vahel on tihendanud Tartus õppivate savokate võtmine korp! Indla välisliikmeteks.

1930-ndate aastate lõpuks võtsid indlaensised suure innu ja tegutsemisega osa nii konvendisisesest kui -välisest elust. Selle tegusa elu lõpetas nõukogude okupatsioon. 1940. aastal suleti korp! Indla nagu teisedki üliõpilasorganisatsioonid.

Pärast sõda alustas korp! Indla tegevust paguluses. Koondised loodi Kanadas, Ameerika Ühendriikides, Rootsis ja Austraalias. Ka Eestis põles tuli tuha all edasi ning lõi vabamate aegade saabudes taas lõkkele. Leidus 10 naisüliõpilast, kes asusid 1988. aasta lõpus taastama korp! Indlat Eestis. Indla registreeriti uuesti 3. märtsil ja taasasutati pidulikult 31. märtsil 1989. aastal.

Ksv! Kati Koido, coetus 95/I

Kuidas teklid valmis said

Kui keegi hakkaks aastal 1999. mõnda organisatsiooni (taas)looma, ei oleks tema ees enam neid probleeme, mis 1988.-1989. aastail noortelt tulihingedelt põhilise jõu võtsid. Üks valus küsimus oli näiteks teklite valmistamiseks materjali saamine.

Kuidas küll sai otsitud kirsipruuni puuvillsametit! Kammiti läbi oma kodukohtade väikesed ja suured kauplused, ühe variandina pakkus keegi välja isegi võimaluse osta teatud hulk tollal (vist) veel mitte päris moest läinud sametist punasele-pruunile lähedast värvi pusasid, harutada need õmblustest lahti, värvida kirsipruuniks ning vormida nendest peakatted. Nii kaugele õnneks siiski minna ei tulnud, kuna keegi sai kusagilt helepunast sametit ikkagi meetriviisi osta. See värviti tumedamaks ning tulemusega jäid kõik rahule.

Tekleid tehti tollal vaid ühes kohas, Harju KEK-is Tallinnas. Neil oli meile vajaminevast pakkuda vaid valget kalevit tekli triibu jaoks. Pealegi pidasid teklitegijad enda kompetentsi kuuluvaks vaid tekli peal olevate nöörist noolte (roseti) kinnitamist, keskele sirkli tikkimist peeti paljuks.

Isegi roseti jaoks sobivat nööri oli raske leida. Nöör, mis lõpuks teklitele õmmeldi, saadi tollasest Kirovi-nimelisest kalurikolhoosist, kus sellest kalavõrke kooti.

Lisaks praktilist laadi sahmimisele (peale teklite oli loomulikult tarvis lippu, värvilinte jm) anti viimane lihv põhikirjale, kolmapäeviti kell 5 peeti raamatukogu kohvikus iganädalasi koosolekuid (alguses väikese, siis suure laua ümber; 1989. aasta algusest peahoones), peahoones või ülikooli klubis olid korralised *cantus*tunnid, raamatukogu nn rohelises saalis korraldati referaadiõhtuid.

Samuti võtsime osa akadeemiliste üliõpilasorganisatsioonide ühisüritustest (näit Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine 24. veebruaril rongkäiguga ja peoõhtuga korp! Ugala konvendiruumides) ning meie esindajad viibisid külalistena teiste akadeemiliste organisatsioonide asutamisüritustel.

Korp! Indla taasasutati 31. märtsil 1989

Korp! Indla registreeriti Tartu Ülikooli nõukogus 3. märtsil 1989. aastal. Ülikooli nõukogus käisid meid esindamas Ülle Sillasoo ja Silvia Sepp. Kuigi kellelgi ei olnud hirmu, et meie põhikirja registreerimise vääriliseks ei peeta, mäletan siiski seda rõõmu, mis südamest üle ääre välja voolas, kui Ülle ja Silviaga peahoones kella all kokku saime ja asja kordaläinuks võisime lugeda.

31. märtsil 1989 taasasutati ametlikult korp! Indla Eestis. Asutamisüritusteks olid pidulik jumalateenistus Tartu Pauluse kirikus, asutamiskoosolek ülikooli peahoones ja lõpuks põgus koosviibimine ülikooli vanas kohvikus.

Minul endal on tollest meeldejäävast päevast kaks väga eredat mälestust.

Seisime kuuekesi kiriku eeskojas spaleeris. Meie tüdrukud, üliõpilastest taasasutajad, olid juba kohal, samuti esimesed külalised. Siis peatus kiriku ees bussipeatuses suur punavalge Ikarus, tegi ukse lahti ja sealt hakkas välja astuma Indla päevinäinud värviteklites eakaid prouasid! Ja nad tulid ja tulid, nii et lõppu ei näinud paistvat!!! See pani südame kiiremini lööma ja silmad särama, nii ülev tundus vaatepilt ja illusioon pikast sillast, mis toob möödanikust kaasaega, vahepeal katkemata.

Teine mälestus on hetkest pärast asutamiskoosolekut. 31. märts oli 1989. aastal erakordselt soe ning päikesepaisteline, nii et kleidi väel väljas lippamine ei tähendanud potentsiaalselt kopsupõletikku.

Seisime heledas päikesesäras taevasse sirutuva peahoone ees, pead kuklas ja uhiuued värviteklid silmil, vaatasime päikese käes kiiskavaid lumivalgeid sambaid ja tundsime, et kõik teed on lahti!!

On olnud tulvavett ja põuaaegu

Sai ju eespool öeldud, et usk kõige hea võidusse oli tollal meie südametes valdavaks emotsiooniks.

Asutamisel said värvitekli 10 tegevliiget, rebaseid oli 7. Värvitekli sai pähe ka auvilistlaseks nimetatud Anu Kaal, kes oli eelneval suvel Austraalias ESTO-päevadel Indla rebaseks võetud.

Nii sai alguse jõgi, korp! Indla igapäevaelu, mis nüüdseks on voolanud ligi 10 aastat. Mõnikord on vool olnud kiirem, mõnikord aeglasem. On nähtud nii tulvavett kui põuaaegu.

Kuna liikmeskond on aasta-aastalt kasvanud, on tekkinud uusi arvamusi ja ideid. Vahel kerkis esile küsimus, kes me oleme ja mida me taotleme. Eks vastusedki olnud erinevad.

Organisatsioon on sellega ainult tugevnenud ning vähemalt kaks korda aastas laulame lipule: "Me kirsipruun, valge ja roheline / on sõprus, kainus, noorus, / nad jäävalt püsigu!"

Eve-Liis Andresen,
vilistlane,
kuldrebane

Californiast juurte juurde tagasi

Oli 1998. aasta heitlike ilmadega Eestimaa kevad, kui korp! Indla sai kirja, milles teatati, et California sooja päikese alt pöördub kodumaale tagasi korp! Indla ainus elusolev asutajaliige Alice Naelapea (99) koos tütre Heldia Estamiga (74).

Indlaensiseid haaras üllatus ja ootus. Tõesti, pärast üle 50-aastast eemalolekut tulid ema ja tütar päriseks sünnimaale tagasi, nagu võisid veenduda lennujaama vastu läinud korp! Indla vilistlased.

Konvendi tegevliikmed tervitasid elurõõmsaid daame nende Eestimaa kodus Otepääl. Samuti kogunes suur hulk indlaensiseid päikesepaistelise oktoobrikuu pühapäeval konventi, et kuulata asutajaliikme ja ta tütre lugusid korp! Indla asutamisest, tegevusest Eesti Vabariigi algusaastail, samuti USA koondisest, mille liikmed mõlemad on olnud.

Alice Naelapea oli Indla esimene rebasvanem, kelle juhtimisel töötati välja üksikasjalik kodukord, kujundati traditsioonid ja tehti Indla põhimõtetele vastavat kasvatustööd. Aktiivset tegevust jätkas pr Naelapea ka eksiilis, tehes palju poliitilist tööd Eesti, Läti ja Leedu vabanemise ja demokraatia eest. Õpihimu on teda saatnud kogu elu. Tartu Ülikoolis õppis ta peaainena prantsuse keelt, USA-s käis ta 90. eluaastani El Camino kolledžis Californias, kus kuulas palju erinevaid kursusi.

Heldia Estam on teinud kaastööd ajalehele Vaba Eesti Sõna ja raadiojaamale Ameerika Hääl. Nii ema kui tütar on osalenud korp! Indla USA koondise tegevuses. Mõlemad soovisid alati Eestisse kindlalt tagasi tulla. Pikk teekond ei heidutanud kumbagi.

Asutajaliikme tagasitulek andis korp! Indla konvendile tuge ja indu jätkata tegutsemist 75 aastat tagasi püstitatud eesmärkide ja põhimõtete hoidmise nimel. Südames tunneme, nagu oleks ema koju tagasi tulnud.

Ksv! Kati Koido,
coetus 95/I



■ **Korp! Indla asutajaliige Alice Naelapea koos Heldia Estami ja praeguste tegevliikmetega 1998. aasta suvel.**

Iga organisatsioon elab tema liikmetes

Teist semestrit järjest on korp! Indla esinaiseks Liina Sema.

Kuidas Sa jõudsid korp! Indiasse?

Mäletan õhtut, mil mu hilisem akadeemiline ema tuli ühikasse minu tuppa, oli väga uhke ja õnnelik ning näitas oma värvilintidest põimitud pantserit. Siis ma tundsin, et tahan ka midagi sellist läbi elada. Külalisõhtule tulles leidsingi, et lisaks värvilistele teklitele ja paeltele ongi korporatsioonis midagi sellist, mille nimel liikmeks pürgida ja seal olla tasub. Indla sobis mulle ja nähtavasti ka mina Indlale ning siin ma nüüd olen.

Sinu rebasaeg?

Rebasaeg on tähendanud minu jaoks alati, aga eriti just praegu esinaise ametis, seda kena, hästi muretut ja lõbusat elu – loomulikult koos rebastundide, vahel lõputuna tunduva nõudepesu, kütmise ja koristamisega. Seda võib vabalt pidada nii akadeemilise kui ka lihtsalt elu üheks ilusamaks ajaks! Kindlasti ei saa mainimata jätta rebasteatreid – meenutades kasvõi Vanemuisest laenatud kostüüme ja silmapliiatsiga joonistatud vuntse!

Millised on huvitavamad elamused senisest indlaensise-ajast?

Neid on olnud väga palju ja tuleb kogu aeg juurde, nii et kõige erksamat on küll raske välja tuua! Alustada võib näiteks igakevadise volbrirongkäigu või Balti rahvaste kommerssidega ning lõpetada meie enda üritustega, mis on igaüks isemoodi ning omamoodi meeldejääv. Kindlasti jääb surmatunnini meelde minu enda volbriaegne värvidesaamise-lõhnaline rebasteater koos kõige sellega, mis siis juhtus ja juhtumata oleks võinud jääda.

Oled teist semestrit järjest korp! Indla esinaine.

Selle ajaga on mulle selgeks saanud, et käesolev amet tähendab küll palju-palju enam kui pelgalt uususes kirjas olev esindusfunktsioon. Ju ma olen siis ennast selles ametis õigustanud, et ma jälle tagasi valituks osutusin.

Käesolev semester on nii mõneski mõttes eriline – asutamisest saab 75 ja taasasutamisest 10 aastat, mis annab palju värvi juurde, sebimist, organiseerimist ja vastutust pole ka just vähe. Samas ei ole ma maha matnud mõtet kevadel ülikooliga ühele poole saada. Sellest hoolimata tahaks kangesti pidada ametit nii, et seda aega mäletataks hiljem kui huvitavat, heas mõttes meeldejäävat ja kasulikku.

Kuhu on korp! Indla teel?

Korporatsioon Indla on nagu kõik teisedki akadeemilised organisatsioonid ja muu elav, pidevas arengus ja muutumises, püüdes leida kompromissi oma põhiolemuse ja traditsioonide ning kiiresti muutuva aja vahel.

Samas olen ma aga päris kindel selles, et meil on siin maailmas, rääkimata Tartu linnast ja ülikoolist, oma koht. Iga organisatsioon elab tema liikmetes – taasasutajatest läbi vilistlaste ja kaasvõitlejate rebasteni välja – ja teel oleme me arvatavasti ikka edasi, tuleviku poole. Missugune see just olema saab, on meie enda teha.

Küsis ksv! Tuuli Rehemaa,
coetus 93/II
Vastas ksv! Liina Sema,
coetus 95/I

Rebase mälestusi esimesest semestrist

See päev, mil läksime Indla külalisõhtule uudistama, mida õieti endast üks korporatsioon kujutab, on siiani hästi meeles. Saime nii meeldiva ja sooja vastuvõtu osaliseks, et otsustasime avaldused kirjutada. Oleksime seda teinud kindlasti ka siis, kui Indlas tuttavaid poleks ees olnud.

Nüüd on sellest päevast möödas peaaegu pool aastat. Meile, värsketele rebastele, oli heaks proovikiviks kommerss, millest me algul suurt midagi ei teadnud, kuid sellegipoolest täitsime majaema ja rebasvanema antud ülesandeid usinalt. Sellel üritusel sai vähemalt üks asi selgeks – rebane ei jää kunagi nälga. Isegi koju jõudes tiirlesid silme ees tikuvõileivad, mida olime sadade kaupa valmistanud.

Meie *coetus*'e esimene kohtumine teise organisatsiooniga, täpsemalt korp! Vironiaga, toimus mardipäevapeol. Häbelikud, nagu me oleme, kujunes see esialgu rohkem vironuste piidlemiseks kui nendega suhtlemiseks. See pidu kujunes meie *coetus*'ele ka debüüdiks. Koos vanemate rebastega tuli üles astuda väikese eeskavaga. Laulsime päevakohaseid mardilaule. Endil oli lõbus, loodame, et teistel ka.

Teistkordne rebaste ülesastumine toimus üsna varsti, nimelt kutsus korp! Fraternitas Liviensis meid oma sadamateemalisele peole. Meid rebaseid ei olnud palju, kuid rebaseau tuli päästa. Hoolimata vähesest kokkuharjutamisest võeti meie esitatud meremehelaulude põimik soojalt vastu ja publiku hoogne kaasalaulmine andis vaid julgust juurde. Järjekordne raskus oli ületatud.

Seljataga on ka tantsukursused korp! Ugalaga. Ja kuigi aeg-ajalt kostis kurtmist, et kellegi musta värvi kingad on halliks muutunud, said tantsusammud kõigile selgeks, mis loogiliselt võttes pidigi kursuste tulemus olema. Hallid kingad aga kompenseeris äge kursuste lõpupidu.

Meie kõige veidramaks etteasteks kujunes kadripäeval esitatud nukunäidend. Tegime hirmus uhked roheliste ja punaste juustega nukud, aga sellele, kuidas etendus kulgema peaks, me esialgu ei mõelnud. Tekstiga tutvumiseks jäi aega üsna vähe (nagu alati). Vaid asjaosalised ise teavad, mis märul ja võitlus laialiläinud tekstidega eesriide taga käis. Meil oli naljakas, saalis istujatel oli naljakas, kogu see vaatepilt oli naljakas. Igatahes tituleeriti meid hiljem kompleksivabadeks rebasteks. Meid ajab see asi naerma veel siiamaani. Ju siis oli tegu positiivse sündmusega.

Meile on õpetatud, et rebased ei tohi ajapuuduse üle kurta. Ometi me kurdame – ja ometi saab kõik tehtud. Vaatamata sellele, et meil, rebastel tuleb ikka ja jälle kuhugi joosta, midagi teha ja leiutada, ei ole takkasundimise tunnet hetkekski tekkinud. Asi tuleb ise enda jaoks lõbusaks teha – ja meie teemegi. Oleme ju alles rebased! Tõsised jõuame olla ka värvikandjatena.

Oma coetuse (98/II) nimel
reb Getlin Saaring

Sõprussidemed sõlmuvad ka lätlastega



■ **C! I! välisliige Tuula Lyytikäinen Helsingi Ülikooli Savo osakonnast koos sõbraliku *frater esticus*'ega.**

1998. aasta suvel Riias, Balti Rahvaste Kommersi daamide õhtul tuli Indla tüdrukute juurde üks lätlanna korporatsioonist Dzintra sooviga sõpradeks saada. Vahetati aadresse ja mõneks ajaks jäi asi sinnapaika.

Sügissemestri algul tuli aga korp! Indla listi kiri, kus Dzintra neiud olid huvitatud meile külla tulemisest.

Tavapärase esmase suhtluse - kuidas teil? - kuidas meil?- põhjal ilmnes, et peale sama asutamisaasta on korporatsioonidel muudki ühist. Arutasime Eesti ja Läti üliõpilaselu, võrdlesime korporatsioonide ja, nagu on juba eestlastele ja lätlastele tavaks saanud, ka riigiasju. Suhtlemine oli igati rahvusvaheline. Kasutusel olid nii inglise, saksa, vene kui ka läti ja eesti keel. *Cantus*'tki sai tehtud nii eesti kui läti keeles.

Vastukülaskäigule kutsuti meid novembri lõpus, mil toimus Riias sealsete korporatsioonide ühine ooperikülastus. Allakirjutanu, kes Riia korporatsioonidega varem kokku puutunud polnud, sai enda arvates nende elust korraliku ülevaate. See tundus Tartu omaga üsna sarnane olevat, kui mitte arvestada konventide vahemaasid – Riia korporatsioonid juba naljalt üksteisel jalgsi külas ei käi.

Nüüd on esimesed külaskäigud tehtud ja järgmised plaanimisel. Olen kindel, et nüüd on meil Riias vähemalt üks koht, kus oleme alati oodatud. Loodetavasti tunnevad korp! Dzintra liikmed sedasama meie suhtes. See ongi ju rahvastevahelise suhtlemise üks peamisi eesmärke: et kuskil teises riigis oleks koht, kus oled oodatud, kus saad suhelda meeldivate ja samasuguseid väärtushinnanguid omavate inimestega ning rõõmsalt ja valutult keskkonda sulada.

Ksv! Regina Peepson,
coetus 95/I

Juubelikommersi kava

5. märtsil

Kl 18 - vaikne õhtu Saksa Kultuuriinstituudis

6. märtsil

Kl 11 - jumalateenistus Pauluse kirikus

Kl 13 - aktus ajaloomuuseumis

Kl 20 - peoõhtu EPMÜ peahoones

7. märtsil

Kl 10 - ühendatud koosolek ajaloomuuseumis

Kl 13 - õestus ajaloomuuseumis

Kl 16 - pidulik lõunasöök Püssirohukeldris

Märtsikuu jooksul saab TÜ Raamatukogus vaadata korp! Indla näitust.

I

Siin ta siis ongi –
linnupesa sarnane
unistuste linn

Jõgi jookseb
varblaste võidukaare
alt lipsti läbi

Mägi mõnuleb
looklevate radade
heldinud haardes

II

Kirsid nõrguvad
sõelal, millega seni
sai vaid vett kantud

Krüsanteemiõis –
paljude laulude seas
see üksainuke

Kastanite all
on roheline valgus –
nagu muinasjutt

III

Lumi tuli, et
mitte kunagi enam
ära sulada

Imeline helk
hõljub läbi aastate
muud ei olegi

Kevad keerutab
maailma meeletusest
karjuvat vurri

IV

Sinine valgus
potsatas riiuli pealt
nagu jahukott

Selginemine –
vaikus settis põhja ja
heli aurustus

Võta ja süüta
Aladdini imelamp
kui endal pole.

Reb! Ingrid Soovik,
coetus 98/I

ARY

Nr. 9 (1963)

Reede,
5. märts
1999

Ilmub 1948.
aastast

Universitas Tartuensis

Tänase lehega kaasas korpi Indla erileheküljed



Balti Kaitsekolledž koolitab professionaale

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Eelmisel neljapäeval avati Tartus endises Eesti Põllumajanduse Akadeemia hoones Balti Kaitsekolledž (BaltDefCol), mille ülesanne on pakkuda Baltimaade ohvitseridele läänelikku sõjaväeharidust. Esimesed kaitsekolledži kursandid alustavad õppetööd selle aasta 16. augustil.

Kolme Balti riigi ühine sõjakool otsustati luua just Tartusse. Kolledži ülema, kindral Michael H. Clemmeseni sõnul otsiti selle loomiseks ülikoolilinna, mis poleks aga ühegi Balti riigi pealinn. Nõnda jäid kandidaatidena sõelale Tartu ja Kaunas. Clemmeseni sõnul tundus Kaunas alguses parema variandina, sest seal asub rahvusvaheline lennuväli, ka on linn ise suurem ja pealinnale lähemal. "Kui me seda arutasime, tuli Kaunasesse aga BALTNETi ühisprojekt (Balti Riikide Ühendatud Õhuseirevõrk) ja nii otsustasimegi Tartu kasuks," ütles Clemmesen ja lisas, et pole valikut kordagi kahetsema pidanud. "Pealegi on oluline, et Eesti inimesed mõistaksid, et ka väljaspool Tallinna võib midagi areneda," lisas ta.

Esialgu on Tartusse kolledži loomisega ka raskusi. "Peamine on saada siia rahvusvaheline lennuühendus," märkis Clemmesen. Ka kursantide majutus küsimus on veel lahtine - kaitsekolledžil pole oma ühiselamut. AS Finest Tartu Hotels ja kaitseministeerium on sõlminud küll eellepingu mullu sügisel suletud kolmetärnihotelli Taru ostmiseks ja riigieelarves on selleks ka vajalik 15 miljonit krooni olemas, aga ostu-müügilepingut pole veel alla kirjutatud.

Kaitsekolledžit on rahaliselt toetanud Rootsi, Šveits, Taani, Norra, Soome, Holland, Saksamaa, USA ja Suurbritannia. Sellegipoolest pole ka kolledži majas kõik päris valmis ja paigas. Puudu on veel õppevahendeid, auditooriumides napib mööblit. "Saime Rootsist kasutatud mööbliesemeid, mis pole küll väga ilusad, aga ajavad siiski asja ära," ütles Clemmesen. "Kolledži loomine pole just libedast mäest allasõitmine, aga ma teadsin juba siis, kui selle töö võtsin, et see ei ole väga kerge ülesanne. Sellegipoolest olen ma väga optimistlik," lisas ta ja tänas kõiki, kes kolledžit nõu ja jõuga toetanud.

Uuel tasemel õpetus

Kaitsekolledži ülema sõnul on Tartu väga ülikoolilik linn. "Tartu Ülikooliga kujuneb meil kindlasti parem koostöö, kui see oleks saanud kujuneda Kaunase Ülikooliga, mis on rohkem tehnikaülikool," märkis Clemmesen. Ta ütles, et ülikooliga loodetakse vahetada õppejõude ning jagada raamatukogu. "Kui meie tudengitel jääb aega üle, võiksid nad käia ka ülikoolis mõnda loengut kuulamas."

Balti Kaitsekolledžis endas saab olema kolm osakonda: taktika ja logistika, administratiivjuhtimise põhialused, strateegia ja politoloogia. 17 õppejõu hulgas hakkab kursante koolitama vaid üks eestlane, leitnant Tiia Sõmer, kes õpetab administratiivjuhtimist Eesti kaitseväes.



■ **Kaitseministeeriumi nõuniku Valev Plato ja kindral Michael H. Clemmeseni meelest sobib EPMÜ endine peahoone linna keskel kolledži jaoks väga hästi.** AIN PROTSIN/POSTIMEES



JAAK AAVIKSOO
professor
Tartu Ülikooli
rektor

Tartu Ülikool võidab igati siin linnas loodavast ja töötavast kaitsekolledžist. Me saame kasutada teineteise õppetöös vastastikku oma õppejõude, ja enamgi veel, ka Tartu Ülikool saab teha kursantidele oma loengud kättesaadavaks.

Kolledž on huvitatud meie ülikooli üldainete loenguist. Samuti võib kõne alla tulla kolledži õppejõudude loengute pidamine meie üliõpilastele.

Välistatud ei ole ka teaduslik koostöö julgeoleku ja rahvusvaheliste suhete alal, sest kolledžis on juriidilise ja politoloogiaalase kõrgharidusega õppejõude.

Samuti on meil kokkulepe, et õppurid saavad ülikooli raamatukogu kasutada.

Tartu Ülikool on igati huvitatud koostöö toetamisest ja laiendamisest Balti Kaitsekolledžiga.



ANDRUS ANSIP
Tartu linnapea

Balti Kaitsekolledži asutamine on Tartu linna jaoks esiteks juba rahvusvahelise tähendusega. Kui kolledžit hakatakse finantseerima vähemalt 8 riigi eelarvest, puututakse Tartu linna nimega aastas mitmel pool mitu korda kokku.

Oluline on ka Tartu aktsepteerimine NATO riikide poolt, linna avatuse suurenemine.

Loodan, et Tartu vaimses õhkkonnas sirgub uus sõjaväelaste põlvkond, et Eesti saab juurde intelligentseid ohvitsere, kes on samuti üks osa haritlastest.

Linn võidab ka majanduslikult, sest üks hoone saab jälle korda ning linnas tuleb juurde ligi sada uut töökohta. Õppejõududel on korralik sissetulek ning nad suudavad Tartus kortereid üürida Euroopa hindade järgi.



HENN ELMET
professor
Eesti Põllumajandus-
ülikooli rektor

Balti Kaitsekolledži asutamine Tartusse on väga hea seetõttu, et nende noorte õpetamist finantseeritakse Euroopa tasemel ning et nad saavad ka suhteliselt kõrgetasemelist koolitust eriti tehniliste õppevahendite poolest.

Põllumajandusülikooliga võiks kõne alla tulla koostöö sellistel sõjalistel erialadel, millel on seos ka tsiviilerialadega, nagu meie ülikoolis näiteks kartograafias ja topograafias, mida õpetatakse maainseneriteaduskonna maamõõdu instituudis. Arvan, et see võib toimuda ka tehnikateaduskonna mehaanika ja masinaõpetuse instituudiga, kus meie üliõpilastele mitmesuguste masinate tundmist õpetatakse.

Kahe kõrgkooli vahel võib kõne alla tulla ka vastastikku huvitavamate loengute pidamine.

Üheks BaltDefColi eesmärgiks on Balti riikide kaitsejõudude kõrgemate ohvitseride ja riigiametnike väljaõppe alustamine ning selle järjekindel arendamine. Michael H. Clemmeseni sõnul ei ole Eestis siiani sellel tasemel õpetust jagatud. "Asjad, mida näiteks Sisekaitseakadeemias õpetatakse, on paljuski nõukogudeaegne rumalus. Sealsetel lektoritel peaks olema vähemalt 10-aastane kõva kogemus korralikus sõjaväes, mida aga eestlasel olla ei saagi," ütles Clemmesen. Tema sõnul ei vajata tulevasi kolledži lõpetajaid mitte ainult selleks, et nad ise teisi koolitama hakkaksid, vaid ka selleks, et luua neist korralikke administratiivtöö tegijaid.

Koolitatakse juhte

Kõrgema staabiohvitseride kursuse lõpetajad peaksid olema valmis astuma teenistusse staabiohvitseridena. Omandatud teadmised peavad võimaldama neil jätkata teenistust kaitseministeeriumi või peastaabi poliitikaplaneerimise spetsialistina.

"Selleks, et olla hea staabiohvitser, peab kõigepealt saama hea koolituse, siis läbima pikaajalise sõjaväeteenistuse, töötama staabis ohvitserina ja alles siis võib ise juhina tööle asuda - tuleb õppida vastutama, analüüsima, haldama, ellu viima, " ütles Clemmesen, kelle sõnul kavatsetakse BaltDefColis koolitada üldisi professionaale. Tema sõnul on oluline, et Eestis leiduks inimesi, kes oskaksid siinsetes poliitilistes oludes teha õigeid otsuseid ja nende tagajärgi ka poliitikutele selgitada. "Me ei õpeta inimesi, me pigem koolitame neid professionaalideks: et nad oleksid aktiivsed, dünaamilised, iseseisvad, mõningal määral loovad ja et nad oskaksid teistega koostööd teha. Me koolitame neist juhte - ükskõik, millisel tasandil," sõnas Clemmesen.

Aet Süvari

LÜHIDALT

Ülikooli nõukogu valis professori

26. veebruaril valis ülikooli nõukogu Tartu Ülikooli erizooloogia korraliseks professoriks TÜ tehnoloogiakeskuse erakorralise vanemteaduri, veterinaariateaduste kandidaadi Alar Karise. Kolmekümne kaheksast nõukogu istungil viibinud liikmest hääletas Karise professoriks valimise poolt 22.

Alar Karis on lõpetanud Eesti Põllumajanduse Akadeemia veterinaariateaduskonna 1981. aastal ja kaitsenud 1987. aastal veterinaariateaduste kandidaadi kraadi parasitoloogia erialal.

Karis on töötanud teadurina Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Instituudis ning teaduri ja vanemteadurina Teaduste Akadeemia Eesti Biokeskuses. Ta on olnud ka külalisteadlaseks Hamburgi Ülikoolis, järeldoktorantuuris Rahvuslikus Meditsiiniinstituudis Londonis ja teaduriks/projektijuhiks Erasmuse Rotterdami Ülikoolis.

Aastatel 1996-1998 töötas Karis Tartu Ülikooli Molekulaar- ja rakubioloogia instituudis, aastast 1998 on ta erakorraliseks vanemteaduriks TÜ tehnoloogiakeskuses.

UT

Noored ja integratsioon

5. - 7. märtsini koguneb Narva-Jõesuusse 150 noort Eestist, Põhjamaadest, Baltimaadest, Keemiast, Kanadast, Austraaliast ja mujalt AIESEC-Eesti poolt korraldatavale aastakonverentsile "Integratsioon ja noored".

Konverentsi motoks on: "Me peame olema piisavalt sarnased, et suhelda. Me peame olema piisavalt erinevad, et oleks mõtet suhelda". AIESEC taotleb konverentsiga noorte seisukohtade väljatoomist integratsiooni kohta. Seisukohti aitab kujundada USA-st pärit World Game Instituti korraldatav interaktiivne simulatsioonimäng.

UT

Õppima Soome ülikoolidesse

Vastavalt koostöölepingutele on üliõpilastel võimalik taotleda 1999/2000. õppeaastaks õppimist Helsingi, Joensuu, Jyväskylä, Oulu, Tampere ja Turu ülikoolides.

Kandideerijail esitada 31. märtsiks välisüliõpilastalitusse (ph. ruum 104):

- põhjendatud avaldus TÜ õppeprorektori nimele, dekaani nõusolekuga,

- soome keele oskuse tõend,

- osakonna (instituudi, õppetooli) soovitus, magistrantidel ja doktorantidel juhendaja soovitus,

- koopia õpinguraamatust.

Soome keele testi saab sooritada kas 18.märtsil kell 14 (ph aud 305) või 25. märtsil kell 14 (ph aud 102) - lektor Jussi Kallio.

Kandideerija peab olema praegu vähemalt 2.aasta üliõpilane.

Silvi Lannes.
välisüliõpilastalituse spetsialist

LÜHIDALT

Füüsika-keemia-teaduskonna dekaan on prof Jaak Järv

3. märtsil valis füüsika-keemiateaduskonna valijakogu uueks dekaaniks professor Jaak Järve. Kaheksakümne kuuest teaduskonna valijakogu istungil viibinud liikmest hääletas Jaak Järve valimise poolt 54 liiget. Teise kandidaadi, füüsikaprofessor Risto Tammelo poolt hääletas 32 liiget.

Jaak Järv on lõpetanud Tartu Ülikooli füüsika-keemiateaduskonna *cum laude* 1972. aastal ja kaitsnud keemiakandidaadi kraadi 1976. aastal. 1990. aastal kaitses ta Moskva Ülikoolis keemiadoktori kraadi.

Aastast 1972 on Järv töötanud Tartu Ülikoolis. 1991. aastal valiti ta bioorgaanilise keemia professoriks ja samal aastal ka Kuopio Ülikooli ning 1997. aastal Uppsala Ülikooli audoktoriks. 1997. aastast on Jaak Järv Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik.

Jaak Järv on avaldanud üle 120 teadusliku publikatsiooni, töötanud külalisteadurina Stockholmi ja Uppsala ülikoolides ning Åbo Akademi Ülikoolis Turus. Jaak Järv on aastast 1983 ajakirja "Bioorganic Chemistry" (Academic Press, USA) toimetuskollegiumi liige. Lisaks on ta ka Euroopa Neurokeemia Seltsi, Eesti Keemia Seltsi ja mitmete teiste erialaseltside liige.

Jaak Järv asub dekaanina ametisse 8. märtsist. Seniajani kestavad füüsika-keemiateaduskonna praeguse dekaani professor Jüri Tamme volitused.

UT

Ülikooli spordiklubi meeskergejõustiklased Eesti parimad!

Eesti klubide talvistel karikavõistlustel Tallinna spordihallis osales 22 parimat kergejõustikuklubi. Silmapaistvalt võistlesid Tartu Ülikooli sportlased, kes tulid toime viimaste aastate parimate saavutustega.

Meeste konkurentsis saadi kindel esikoht 239 punktiga, naised esinesid samuti tublilt, saavutades IV koha.

Kokkuvõtteks said ülikooli spordiklubi sportlased hinnatava II koha 433 punktiga. Võitjale, viimaste aastate kindlale liidrile Nõmme KJK-le kaotati vaid 19 punktiga.

Ülikoolis spordiklubi naistest saavutas **I koha Sirkka-Liisa Kivine kaugushüppes 5.75 (isiklik rekord) ja kolmikhüppes 12.52-ga. Kaire Paat saavutas III koha kõrgushüppes 1.60-ga.**

Meestest tulid esikohale Margus Jurkatam 200 m jooksus ajaga 22.46, Indrek Tustit 60 m tõkkejooksus 8.40-ga ning I koha tõi ka teatejooksumeeskond (Margus Jurkatam, Mait Lind, Andre Koka, Indrek Tustit) - 4 x 200 m tõkkejooksus.

II kohale tulid Indrek Tustit 400 m jooksus 50.13 ja Olavi Paavo kaugushüppes 6.85-ga; III kohale jäid Olavi Paavo kõrgushüppes 2.06 ja Aivo Normak teivashüppes 4.20-ga.

Eesti meistrivõistlustel Maardus 26.-27. veebruarini saavutas TÜ spordiklubi sportlane Sampo Pättäjä kehakaalus -60 kg II koha, võites avaringis tartlase Jaan Beljajevi ja poolfinaalis tallinlase Kristjan Enno. Finaalis kaotas ta Tallinna "Karl Lemani" klubi poksijale Jevgraf Lobastovile.

Sel nädalavahetusel seisavad ülikooli kergejõustiklastel ees Eesti meistrivõistlused mitmevõistluses, kus ollakse jälle valmis võistlema kõige kõrgematele kohtadele. Eesti rekordimees Erki Nool võistleb samal ajal maailmameistrivõistlustel Jaapanis. Pöidlad pihku!

Mati Lilliallik,
TÜ spordiklubi juhatuse esimees

Jaak Järv: täppisteadused on üks osa inimkultuurist

Professor Jaak Järv, Teie kolleeg keemiaprofessor Jüri Tamm juhtis teaduskonda kuus aastat. Mida tema valitsemisperioodist esile tõstaksite?

Arvan, et tal õnnestus neil üleminekuaegadel, mil veel vaieldi seaduste ja põhimõtete üle, juhtida teaduskonda ilma suurte sisemiste vapustusteta. Samuti leian, et tal õnnestus vältida füüsika ja keemia osakondade vaheliste disproportsioonide teket.

Kolmandaks pean väga oluliseks, et dekaan Tammel õnnestus nii ülikooli valitsuses kui väljaspool teaduskonda oma teaduskonna eest seista mitmetes olulistes küsimustes.

Mis Teie meelest teaduskonnas kõige enam muutmist vajab?

Ma ei kandideerinud selle pärast, et kohe midagi muutma hakata. Probleem on tegelikult selles, et meie teaduskonna väljanägemine nii seest- kui väljastpoolt ei ole edasi arenenud nagu kogu ülikool tervikuna. Me näeme ju teisi teaduskondi, kelle väljanägemine ja sisu on viimastel aastatel hoopis enam muutunud. Praegu on küsimus siiski selles, et kui meil ei õnnestu lähiaegadel niisugust muutust tekitada, läheb täppisteaduste õpetamine, mis on samal ajal ka eksperimentaalteadused ja kallid teadused, väga probleemseks.

Missugune pilt avaneb meie koostööpartneritele, kui nad sisenevad füüsikahoonesse, mis ülikooli hoonete hulgas on siiski ainult paarkümmend aastat vana, ja veel vanemasse keemiahoonesse? Kas nad on veel nõus pärast meie õppe- ja töötingimustega tutvumist koostööd jätkama?

Aga ometi pole maailma mastaabis Tartu Ülikooli füüsikute ja keemikute tööd tundmatud?

Meie senine koostöö põhineb sellel, et kõigepealt oleme näidanud, mida me niiöelda maailmatasemel luua suudame. Aga jah, meile külla tulles on partnerid päris ära ehmatanud ja leidnud, et sellistes tingimustes ei oleks nagu üldse võimalik midagi teha.

Meie energiakulu on olnud liiga suur ning üleminekuajad on ka otsa saanud.

Julgen tunnistada, et mul ei ole praegu veel ühtki konstruktiivset ideed, kust otsast pihta hakata, kui suurte nõudmistega edasi minna. Valijakogu ees esinedes ütlesin, et selle peame ühiselt selgeks tegema ja mitmeid variante kaaluma, eelkõige mõlema osakonna nõukogus. Ise meile keegi midagi pakkuma ei tule.



■ **Prof Järve arvates ei ole füüsika-keemiateaduskonna väljanägemine arenenud nii seest- kui väljastpoolt nagu ülikool tervikuna.**

Viimasel ülikooli nõukogu istungil otsustati osta uue keemiahoone tarbeks kinnistud füüsikahoone kõrval.

Uuest keemiahoonest on veel vara rääkida. Mulle tundub vastuvõetamatuna seisukoht, et kui ehitame uue kaasaegse keemiahoone, jääb füüsikahoone nii nagu ta on. Ka sellega tuleb midagi ette võtta.

Teie arvamus praegusest õppe- ja teadustöö tasemest?

Kui vaadata kaitsmisi, siis tehakse õppetööd praegustes tingimustes suhteliselt lähedal maksimaalsetele tulemustele. Meil kehtib reegel, et magistritöö kaitsmiseks peab Euroopas olema avaldatud üks korralik publikatsioon. Ka doktoritööd pole meil sugugi halvemad kui mujal, näiteks Soome või Rootsi ülikoolides.

Aga tahan veel kord öelda, et kui võrrelda seda raha hulka, mis meie oma töö tegemiseks oleme kulutanud, välismaa kolleegide võimalustega, siis on need hoopis teistes suurusjärkudes summad. Kuid see on juba kunagi hiljem teadusloolaste analüüsida, mille arvelt ja kust on tulnud see lisaväärtus. Arvan, et meie õppejõudude isiklik panus ja initsiatiiv on olnud aukartustäratav ja seda on hinnanud ka meie partnerid.

Konkurss füüsika ja keemia erialale pole just eriti suur. Mida ütlete varsti toimuvatel avatud uste päevadel Tartu Ülikooli astuda soovijatele?

Minu enda jaoks pole kunagi sellist küsimust olnud, tahtsin alati keemiat õppima minna. Sissesastujatele võiks aga meelde tuletada, et tsivilisatsiooni areng on olnud seotud mitmete tehnoloogiate arenguga, olgu see siis paberi või metallide või muude materjalide kasutusevõtt. See arenguprotsess pole lõppenud. Juba sellest puhtpraktilisest küljest on vaja inimesi, kes mõistavad, millest asjad koosnevad ja kuidas masinad töötavad.

Arvan ka, et täppisteadused on üks osa inimkultuurist. Ja kui Eesti tahab olla riik, kui eestlased tahavad olla omaette rahvus ning kuuluda ühe mosaiigikilluna maailmakultuuri, peab meil olema võimalik õppida eesti keeles nii füüsikat kui keemiat. Samuti peab meil olema oma keemia- ja füüsikaterminoloogia ja teadused. Meie keel peab olema võimeline seda teadust kandma. See kõik on võimalik, kui noored inimesed huvituvad füüsikast ja keemiast.

Me võime küll oma tippkujud välismaale õppima saata, kuid täppisteaduste omandamine peab olema võimalik ka Eestis. Samuti peab täppisteaduste ja loodusteaduste alane tasemel õpetus olema tagatud ka teiste teaduskondade üliõpilastele.

Varje Sootak

Slaiditrükkalist videokonverentsini

Arvutigraafika ja õppetehnika keskuse nelja tegutsemisaasta jooksul on oluliselt täienenud seadmepark. Kui 1995. aastal alustati ühe arvutiga, siis praegu on iga päev töös kuus kaasaegset multimeedia arvutit.

Samuti on täienenud trükkalite park: esialgu muretsetud suureformaadilisele HP DesignJet 650 on lisandunud kaasaegsem DesignJet 2500 ning must/valge laserprinteri kõrval töötab värviline laserprinter. Viimane on väga sobilik grafoprojektori kilede trükkimiseks.

Kõige uuemaks seadmeks on slaiditrükkal, mis võimaldab trükkida arvutifailid klassikalisele slaidifilmile. Slaiditrükkalile sobivad trükkimiseks kõik failid, mis on ette valmistatud arvutist väljatrükkimiseks kas must/valgel või värvilisel paberitrükkalil. Arvestades seda, et keskuses on võimalik ka slaidide skaneerida arvutisse, saab seadmeid koos kasutada (haruldaste) slaidide paljundamiseks/dubleerimiseks.

Täiesti uudse tehnilise võimalusena saab keskuses läbi viia ISDN (Integrated Services Digital Network) videokonverentse. ISDN-seadmed võimaldavad arvutite ja telefoniliinide abil näha arvutiekraanil vestluskaaslast ning samuti arvuti kaasabil edastada talle lisaks suulisele ja visuaalsele infole ka tekstifaile.

Kaasaegse infotehnoloogia efektiivset kasutamist iseloomustab see, et infot sisestatakse arvutisse üksainus kord. Tekstifailide osas süsteem toimib: arvuti väljatrüki pealt enam keegi teksti uuesti arvutisse trükkima ei hakka, vaid kasutatakse originaalfaile. Pildimaterjali osas on situatsioon kurvem: siin kasutatakse veel suhteliselt palju klassikalise fotograafia ja paberkandja vahendust. Viimane on põhjustatud vanemat tüüpi mõõte- ja diagnoosiaparatuuri tehnilistest puudujääkidest, mis avaldub kujutise trükkimises otse (foto)paberile ilma sellest paralleelset arvutifaili genereerimata.

Ilmekaks näiteks eelnenu kohta on olnud eksperimenditulemuste illustreeriv reprodutseerimine. Eriti puudutab see mikroskoopiat ja erinevate optiliste tehnoloogiate kasutamist. Läbi mitmekordse töötluse on lõpptulemus sageli kujunenud selliseks, mis ei ole rahuldanud töö autorit ega ka töötlejaid. Leevendust peaks tooma arvutiga integreeritud mikroskoobi rakendamine. See võimaldab suunata andmeid (pilte) vastavalt vajadusele erinevatele väljundseadmetele otse originaalpreparaadilt, läbimata vaheetappe.

Eelneva kolme aasta jooksul on keskuse tööde maht kasvanud 50 % aastas. Nii kiiret mahulist kasvu tõenäoliselt enam ei tule ning seda rohkem hakkame tähelepanu pöörama kvaliteedi parandamisele ja komplekssete lahenduste väljapakkumisele.

Peeter Kukk,
arvutigraafika ja õppetehnika keskuse juhataja

õnnitleme

Professor Jüri Allik 50

3. märtsil sai professor Jüri Allik viiekümneaastaseks.

Inimesed arvavad sageli, et ümmargustel numbritel on mingi eriline tähendus - et nad on pöördepunktideks, tagasi- ja edasivaatekohtadeks jne. Psühhofüüsika, Jüri Alliku täpsem erialaline kuuluvus ja maailmavaade, taolisi spekulatsioone ei armasta.

Ilmselt on paljude jaoks psühholoogia midagi ilusat, uinutavat, kaunitest ja kordumatutest unenägudest pajatavat, mida inimesed vajavad ja ammuli sui kuulavad. Oleks patt öelda, et seda "pehmet" ja tervistavat psühholoogiat Jüri Allik ei valdaks, ent siiski on tema jõuline loodusteaduslik maailmavaade olnud see, mille mõjul psühholoogia osakonnas antavate kraadide nimetusse kirjutatakse *scientiarum*.

Jüri Allik kirjutab metafoorselt, et psühholoogia on midagi lihtsat. Jumalavallatu on paralleel Jüri Allikust kui millestki lihtsast. Kui otsida mingit üht kujundit, millega sünnipäevalast tähistada, siis on selleks küsimärk, viimseni pingul ning kaardus, otsimaks vastuseid nii teaduses, teaduskorralduses kui elus laiemalt ja üldisemalt.

Seda küsimärgi analoogiat võimendab veelgi see, et peale oskuse küsida, suudab ta oma küsimustele välja pakkuda ka vastuseid ja lahendusi, mis on



tavaliselt tõesti jahmatamapanevalt lihtsad ja mis kõrvaltvaatajas võivad tekitada tunde, kuidas ma ise sellele pole tulnud.

Psühholoogia osakond õnnitleb professor Jüri Allikut ning soovib, et tema teele jääks veel piisavalt palju takistusi, milles ta võiks leida endale sobilikke väljakutseid!

Ülo Lumiste: ahhaa-efekt on väga tähtis

Tänavuse teaduspreemia laureaat, matemaatika emeriitprofessor Ülo Lumiste nimetab matemaatikat oma professiooniks, milleta ei saa läbi ka pensionipõlves. "Tõusen hommikul üles, loen lehed läbi ja siis mõtlen, et peaks laua taha isuma. Geomeetriaülesandeid lahendama."

Te olete uurinud semiparalleelseid alammuutkondi aegruumivormides. Mida see keeruline sõnakolmik tähendab?

Minu eriala on geomeetria. Teaduse arenguga on ka geomeetria uuringutes liigutud neljamõõtmelisse aegruumi, teised rakendused omakorda nõuavad ka kõrgemamõõtmelisi ruume. Noh ja taolised joonte ja pindade üldistused - niisugused kõverad moodustised, mis seal kõrgemas, abstraktsemas sfääris paiknevad - neid mina uurin. Ja nende ühte klassi. Need joonte ja pindade üldistused ongi alammuutkonnad.

Selle töö põhiidee on pärit sümmeetrianähtuste vallast. Näiteks niisugused jooned on sümmeetrilised nagu ringjoon; ka sfäär on ilus sümmeetriline pind. Kõrgemas dimensioonis huvitutakse sellistest alammuutkondadest, millel on suur sümmeetria. Juba 70-ndate lõpuks oli välja uuritud, millised on kõige ilusamad sümmeetrilised alammuutkonnad. Neid määrav tingimus on üks diferentsiaalvõrrandisüsteem, millel on omakorda integreeruvustingimused - see on veel üks nõks edasi sellest süsteemist. Ja need integreeruvustingimused omakorda määravad ära need alammuutkonnad, mis ei ole enam maksimaalselt sümmeetrilised, vaid sellele lähedased. (Kunstis on ju ka nii, et väikesed asümmeetrilised momendid on palju põnevamad.) Neid ma uuringi. Selle asjaga alustas üks Belgia noor teadlane ja peaaegu samal ajal hakkasin ka mina. Nüüd olen jäänud maailmas üheks juhtivaks alammuutkondade selle klassi uurijaks.

Kuidas matemaatika edasi areneb - kas see siis pole paigas juba Vana Kreeka aegadest peale?

Nojah, Vanas Kreekas jõuti selle geomeetriani, mida praegu koolis õpetatakse, aga asjad liikusid edasi - tuli nn analüütiline geomeetria, kus hakati arvutama võrranditega, virtuaalses käsitluses. Siis tuli areng kõrgemasse mõõtmesse ja järjest võeti uurimisse uusi keerulisemaid objekte, kujunes teoreetiline füüsika oma sümmeetrianähtustega ja nii edasi. Teadus annab alati uusi probleeme, ja neil, kes sellega tegelevad, ongi põhiline leida huvitav valdkond, selle aktuaalsed probleemid ja need lahendada. Ja siis tekivad jälle uued probleemid, ühtede taga teised.

Aga kuidas asjad nüüd arvutiajastul edasi arenema hakkavad?

Ma ei ole võib-olla sellele küsimusele kõige kompetentsem vastaja, sest ma pole suurt arvutitega tegelenud - need tulid hiljem, siis kui minu õpingud olid juba läbi. Aga ega praegu arvutile veel kõike ikka kätte anda ei saa. Muidugi, aeg on edasi läinud ja nüüd arvuti juba isegi üht-teist tõestab, aga kõrgemad sfäärid on ikkagi inimtegevuse käes. Muidugi on tekkinud suured valdkonnad - arvutusmatemaatika, rakendusmehhaanika, kus ilma arvutita üldse midagi teha ei saa. Aga inimmõistus võidutseb seal, kus on kõrgemal tasemel algebralised probleemid, tõestused, mis peab enne intuitsiooniga ära tabama, kui saab täpse analüüsini minna. See võib tulla kasvõi järsku une pealt, et ahhaa, küllap see asi on nii! Ja kui ärkvel oled ja hakkad seda uurima, siis võib minna päevi, enne kui sa ta korralikult ära vormistad. Intuitsioon on väga tähtis. Masinal ju seda ei ole. Võib-olla tuleb muidugi ükskord selline masin ka…

Kui küsida, et kui me muudkui läheme ja läheme, kas siis tuleb ükskord see maailma lõpp, mida Kalevipoeg otsis. Ma arvan, et ei tule. Nagu kosmos on ammendamatu, nõnda on ammendamatud ka teadused. Aga muidugi selles kandis, mis on rohkem seotud tehnoloogia ja arvutiasjandusega, sõltub väga palju sellest, kui kaugele inimmõistus suudab areneda. Võib-olla tõesti pannakse kunagi arvuti tüüpi asjad uusi asju tõestama ja välja mõtlema. Aga igatahes seni ei ole näha olnud, et matemaatikateaduses asjad pidurduksid - järjest rohkem tuleb uusi ajakirju, need lähevad muudkui paksemaks ja paksemaks.

Kuidas saab matemaatikateadust rakendada praktilises igapäevaelus?

See teadus, millega mina tegelen, on küll tavainimesele kauge asi. Seda võiks võib-olla isegi kunstiga võrrelda. Abstraktne kunst on ju selline, et lähed näitusele, vaatad pilti ja mõtled, et mis asi see seal küll on.

See, millega me tegeleme, tuleb ikka põhiliselt meist endist. Samal ajal on üllatav see, et ka taolised puhtabstraktsel pinnal tekkinud teooriad on varem või hiljem rakenduse leidnud. Tähendab, asjade oma sisemine loogika on ikkagi olemas. See on nagu geomeetria tekegi omal ajal, mis algas nii, et Niilus muudkui uhtus mudaga kaldad üle ja maatükid tuli jälle välja mõõta. Alguses geomeetria tekkiski kui eksperimentaalfüüsika esimene peatükk. Hiljem, kui juba loogika mängu läks ja hakati tõestamisega tegelema, siis hakkasid tekkima probleemid. Kuid nende puhul pole peamine mitte praktiline eesmärk, vaid oluline on avastada tõed, kuidas asjad tegelikult on. Ja hiljem tuleb sellest juba kasu. Näiteks praegu lähevad need matemaatilised meetodid igale poole laiali - sotsiaalteadustesse, geoloogiasse ja nii edasi. Asjad leiavad rakenduse.

Milline on reaalteaduste vahekord humanitaarteadustega?

No muidugi öeldakse, et teadus muutub alles siis teaduseks, kui ta on suuteline rakendama matemaatilisi meetodeid. Ma hindan väga sotsiaalteadusi, kuid ma ei ole õieti midagi selleks teinud, et matemaatilised meetodid seal areneks - see on ikka rohkem nende endi asi. Aga mulle loeb mõtteviis! Ega ma täpselt tea, mida tegi Lotman ja mida tegid semiootikud, aga ma saan aru, et nende mõtlemisviis on üsna lähedane sellele, kuidas mõtleb matemaatik. Mitte, et see rakenduks seal täpselt samamoodi, aga just mõtteviis - kõigepealt lähtekohtade täpsustamine: millest see lähtub, mis järeldusi me siis loogilise võttega teha saame - vaat see on matemaatika ja seda on praegu kõikjal.

Kuidas Teil matemaatika vastu huvi tekkis?

Koolis mul igatahes raskusi polnud, mul oli väga tore õpetaja. Mul on meeles, kui ma jagasin esimest korda ära, mis tähendab ühte teoreemi tõestada ja kuidas see mind hämmastas, kuidas ma kohe selle lennult haarasin… No küllap see on ikkagi soodumus; inimesed sünnivad väga mitmesuguste sünnipäraste eeldustega. Teatud tasemel on matemaatikat muidugi võimalik igale normaalse mõistusega inimesele selgeks õpetada. Aga teaduse tegemiseks peab kõigepealt ikka mingi süttimine olema - inimeses peab huvi tekkima, sest ilma huvita seda endale pähe ei taota. Mis on veel tähtsam - mitte ainult et õpid ära, mis pakutakse, aga sellega peaks kaasnema ka oma soov sealjuures probleemi püstitada, et oot-oot, miks nii, miks ei võiks teistmoodi olla? Vaat kui seda momenti ei teki, siis ei tule midagi välja. See on nagu sportlik hasart.



■ **Professor Lumiste arvates ei saa praegu veel kõike arvuti kätte anda, kõrgemad sfäärid on ikkagi inimtegevuse käes.**

Kui tihti on Teil ette tulnud ületamatuid probleeme?

Küll ja küll. Aga küllap on neidki võimalik lahendada - mul ei ole sellist arvamist, et geomeetrias on probleeme, mida ei ole võimalik lahendada. Tuleb üks uus noor mees värske ideega, leiab selle nõksu, selle kanali, kust kaudu asjad liiguvad ja… See võib tulla väga juhuslikult, äkki taipad: ahh! Ahhaa-efekt on väga tähtis.

Probleemi lahendamisel on ka tehnilised raskused. Mõnikord läheb asi niisugusesse tehnikasse, kus kirjutad koormate viisi valemeid ja ei näe, kuidas see kokku jookseb, mis siit lõpuks siis välja tuleb. Ja jätadki seisma. Mul on poognate viisi selliseid lahendamata probleeme, võib-olla kunagi võtan veel kätte. Või tuleb äkki kuskil välismaa ajakirjas huvitav artikkel, kust saan uue idee.

Mida Te praegu teete?

Praegu olen emeriitprofessor ja teen teadust lusti pärast - tõusen üles, loen lehte, ja siis kui lehed on loetud, mõtlen, et vaat nüüd peaks istuma laua taha…

Ja lahendama geomeetriaülesandeid?

Jah, täpselt nii. Sest kui oled juba mingi asja sees liikumas, nii et kuskil terendavad mingisugused kaldad, kuhu tahad jõuda, siis… no mis sa siis teed? Pöörad otsa ümber, lähed tagasi ja pöörad kuuse alla magama? Ei.

Kas Teil on teadust lihtne teha?

Kuidas võtta. Tekib küsimus, mis on lihtne? Kas voodis pikali olles lage vahtida on lihtne? Minule ei ole see lihtne. Teadust teha? On ja ei ole ka. Küll aga võib see väsitada. Ja kõige hullem, kui teadus haarab sind täiesti, siis võib ta küll ära kurnata. Režiimi peab pidama.

Aet Süvari

Ülikoolis peab kindlasti õpetama teadus!

Mulle tundub kummaline, et see mõttevahetus Eesti humanitaarhariduse sisu ja taseme üle algas kurtmisega, et meie ülikoolides ei õpetata üldse „teooriat", õige pea aga tõdeti hoopis, et meil on hädasti vaja „loogikat". Kummaline on see selle poolest, et „teooria" ja „loogika" on ju ometi kaks kardinaalselt erinevat asja! Räägin siin nii „teooriast" kui loogikast" jutumärkides, sest tegelikult on need vaid sildid teatud mõttetraditsioonide tähistamiseks. Humanitaarias „teooriast" rääkides mõeldakse ilmselt 20. sajandi jooksul ilma teinud teoreetilisi suundumusi, mida tuntakse selliste nimede all nagu strukturalism, poststrukturalism, hermeneutika, retseptsiooniesteetika, semiootika, feminism, dekonstruktsioon, diskursuse analüüs, postkoloniaalsus, mentaliteediajalugu, intertekstuaalsus, kirjanduslik antropoloogia jne. jne. Rääkides „loogikast laias mõttes" peetakse ilmselt silmas analüütilise filosoofia traditsioonis tehtavat filosoofiat, mis alustas sajandi alguses keelefilosoofiana (*philosophy of language*), tänapäeval aga esineb üha sagedamini ka vaimufilosoofiana (*philosophy of mind*). „Teooria" ja „loogika" on tegelikult kaks teineteisega vaenujalal olevat traditsiooni, sest enamiku „teooriate" juured on kontinentaalses filosoofias, nn „loogika" juured aga sajandi alguse „lingvistilise pöörde" (*linguistic turn*) järgses filosoofias. Niisiis ei saa neid panna ühte patta. Igaühe enda otsustada on, millist lähenemisviisi ta pooldab. Enamikus maailma ülikoolides on „teooria" pooldajad koondunud kirjanduskateedritesse, „loogika" austajad aga filosoofia kateedritesse. Nii näiteks õpetab Jacques Derrida Irvine'i Ülikoolis, Californias võrdleva kirjandusteaduse kateedris, kuna sama ülikooli filosoofid peavad teda filosoofia reeturiks.

Milles siis on probleem? Ajakirjandusliku vaidlust algatanud Valle-Sten Maiste nägi probleemi selles, et „teooriat" meil ülikoolis ei õpetata, et need, kes „teooriat" tunnevad, ei saa, ei taha või ei viitsi ülikoolis õpetada. Arne Merilai nägi probleemi selles, et ülikoolis ei vahendata humanitaaridele analüütilist lähenemisviisi ja selle puuduse korvamiseks pani ta ette luua filosoofia-teaduskonna juurde loogika keskus.

Olen temaga ühel arvamusel, et analüütilise filosoofia õppimine tuleb kasuks ka mittefilosoofidele, sest analüütiline filosoofia õpetab erinevalt „teooriast" selget mõtlemist. Tõsi on ka see, et ilma „teooriat" tundmata ei saa kaasa rääkida ei tänapäeva kirjandusteaduses, ajalooteaduses, kunstiteaduses, meediateaduses ega mujalgi humanitaarias. „Teooria" ei ole mingi üksikute väljavalitute lõbu, nagu näib arvavat üks Tartu ülikooli kirjandusuurija, kes kirjutab Postimehes, et kirjandusteooriaga tegelemise eelduseks on risti ja põiki läbi uuritud kirjandus. Ja järeldab, et kuna eesti kirjanduses on palju läbi uurimata alasid, siis ei saa kirjandusteadlased teooriaga tegelemise luksust endale lubada. Selline mõtteavaldus näitab kahjuks vaid seda, et ei saada üldse aru, mis see „teooria" on ja milleks ta hea on. „Teooria" on refleksioon uurimisobjekti üle, iga teooria defineerib oma objekti uuesti. Kogu 20. sajandi teoreetiline diskussioon vaimuteadustes on tingitud äratundmisest, et vaimuteaduste uurimisobjekt pole meile valmis kujul kuskil antud, vaid konstrueeritakse uurija enda poolt. Ei ole võimalik lihtsalt uurida kirjandusteoseid ja kunstiteoseid, ajalugu ega keelt, ilma et uurija ise oleks endale oma uurimisobjekti loonud. „Teooriad" on tegelikult arutlused selle üle, mida ja kuidas uurida. Niisiis, ilma „teooriata" tõesti ei saa.

Aga „teooriat" ei saa tuua ülikooli õpetusse sellega, et avatakse ülikooli uksed kraadita lektoritele, kes „teooriaga" ainult tutvunud. Kui tahetakse, et üliõpilased õpiksid tõesti tundma mingit „teooriat", siis peab selle õpetamise usaldama mõne inimese kätte, kes selles teaduslikus diskussioonis ise osaleb ja oma arvamust teaduslikes väljaannetes esitab.

Ülikool pole koht, kus jutustada ümber, mida teadus- ja kultuurimaailmas on kõik ära tehtud, vahendada uusi suundi ja teooriaid. Ülikoolis saavad üliõpilastele midagi õpetada vaid need, kes ise seda uurivad. Tuleb saada aru, et ülikooli kateeder ei ole näitelava, kus kanda ette kuulsate teoreetikute või filosoofide mõtteid. Õppejõu ülesanne ei ole kehastuda ise Hegeliks, Heideggeriks või Derridaks ja esitada nende surematuid mõtteid. Ülikool ei ole aga ka keskkool, kus õpetaja loeb ette mingi õpiku vastavaid peatükke nende teooriate kohta. Head käsitööd saab õppida vaid meistri käest, kes näitab ette, kuidas midagi teha. Ka ülikoolis peaks üliõpilasi õpetama vaid need, kel sellitöö tehtud, s.o väitekiri kaitstud.

Mitmed käimasolevas mõttevahetuses osalejad on rääkinud murega õpikute puudumisest, mis teeb õppetöö raskeks. Aga üheski korralikus ülikoolis ei õpita humanitaarteadusi ju õpikutest! Sest ülikoolis peab õppejõud õpetama vaid seda, mida ta uurib ja ühtlasi publitseerib rahvusvahelises teaduskirjanduses. Et see Eesti ülikoolides enamasti nii ei ole, seda ma tean väga hästi. Ja peamine küsimus ongi minu meelest selles, kuidas seda olukorda muuta. Kuidas viia ellu Humboldti ilus ja õige põhimõte, et ülikoolis õpetab teadus?

Niisiis pole minu meelest eesti humanitaarhariduse probleem mingi eriline „noorte probleem", vaid küsimus, kuidas tuua ülikooliõpetusse sisse rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadus. Noorte probleem on see vaid niivõrd, kuivõrd ülikool peab noortele looma võimalused kaitsta kraade ettenähtud ajaga ja tegelda viljakalt oma uurimistööga. Selleks tuleb humanitaarteadustes oluliselt parandada väitekirjade juhendamist, vähendada kraadita noorte lektorite koormust ja vabastada kraadiõppurid vähemalt üheks - väitekirja kokkukirjutamise aastaks - täielikult õppetöö tegemisest.

Teiseks tuleb ülikoolis oluliselt vähendada loengute hulka ja selle asemel pidada rohkem seminare, kus üliõpilased peavad aktiivselt ise kaasa töötama. Hädasti on vaja uurimisseminare edasijõudnud üliõpilastele ja kraadiõppuritele, kus nii üliõpilased kui õppejõud ise esitavad arutamiseks tükke oma uurimistööst. Kui teadustöö ei ole enam õppetööst lahus, siis tõuseb õppetöö tase ja ühtlasi väheneb õppejõudude koormus!

Dr Margit Sutrop,
Konstanzi Ülikooli
praktilise filosoofia õppejõud

Arvutigraafika ja õppetehnika keskuse teenused

1. Arvutigraafika ja fototeenistus

· Suureformaadiliste (kuni 0.9x2.0 m) õppematerjalide kujundamine ja trükkimine pleekimiskindlate materjalidega.

· Teaduskonverentside ja reklaamposterite kujundamine ja trükkimine.

Posterite kiletamine ja kleepimine papist või plastist alusetele.

· Teaduskonverentside reklaampakett: ühesuguse kujundusega reklaamplakatid ja kutsed, abstraktide ning materjalide kogumike kaanekujundused.

· Värvilise laserprinteriga grafoprojektori kilede trükkimine formaadis A4.

· Must/valge laserprinteriga trükkimine formaatides A4 ja A3.

· Skancerimistööd tasa- või slaidiskanneriga.

· Värviliste slaidide valmistamise täistsükkel: materjalide skaneerimine arvutisse, nende kujundamine arvutigraafika vahenditega, arvutifailide trükkimine filmile, ilmutamine ja slaidide raamimine.

· Must/valgete ja värviliste slaidifilmide ilmutamine (E6 protsess).

· Must/valgete fotode valmistamine.

· Pildistamine/ fotograferimine:

Illustratsioonid õppematerjalidele, teadusartiklitele, reklaamvoldikutele.

· Originaalidest värviliste slaidide valmistamine.

· Arvutigraafika ja fototööde alased konsultatsioonid.

2. Auditoorium – Lossi 3-112

· 30-ne kohaline, sisustatud kaasaegse õppetehnikaga:

Grafo-, slaidi-, arvuti- ja videoprojektorid, suureekraaniline televiisor Eesti või SAT-TV saadete vaatamiseks, videomagnetofon, kaks ekraani, valgetahvel, arvutivõrk ning **videokonverentsid.**

3. Õppetehnika teenistus

· Uuena ISDN videokonverentsi võimalus.

· Õpperuumide tehniline planeerimine.

· Õppetöö, konverentside ja seminaride tehniline toetamine.

· Õppetehnilise aparatuuri laenutamine, hooldus ja remont.

WWW.ut.ee/AG. Tellimused telefonil 375 591 Helle Lilleorg.

Psühholoogia osakonna vilistlaspäevad

5. märts kl 12-14 võimalus külastada loenguid.

Seminarid ja töötoad:

14-18 Probleemilahenduse töötuba. Maie Kreegipuu, Tiigi 78 aud 335

14-17 Reklaamide psühholoogiline analüüs. Raivo Valk, Tiigi 78 aud 118

14-17 Geenid ja käitumine. Jaanus Harro, Tiigi 78 aud119

19 Bankett TÜ ajaloo muuseumis

6. märts - konverents "Eesti psühholoogia: kolmkümmend aastat hiljem" keemiahoone ringauditooriumis

11.00 - 13.00 **Erialased ettekanded:** haigusest võib paraneda, kuid mitte iseendast: uue millenniumi isiksusepsühholoogia - Jüri Allik.

Uimastid ja elu: ekstaasis kaob aru, kaob aeg - Jaanus Harro.

Integratsioonist Eestis - Aune Valk.

Tähelepanekuid inimesest ja organisatsioonist - Mare Pork.

Kl 14 **EPL liikmekandidaatide sisseastumisettekanded:** altruism ja seda mõjutavad tegurid - Kaia Kastepõld.

Ühest psühholoogilisest tekstist - Olev Must.

14.30 **Informatsioonilised teadaanded**

TÜ psühholoogia osakond 30 aastat tagasi ja nüüd.- Marika Rauk, TÜ psühholoogia osakonna juhataja Praktilise Psühholoogia Keskus - Katri-Evelin Esop, Praktilise Psühholoogia Keskuse projektijuht

TPÜ: psühholoogiaprovints Tallinnas - Toomas Niit.

Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühendus - Hendrik Luuk.

Info tel 375 902 või e-mail: departm@psych.ut.ee

raamatud

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

Raili Pool

Eesti keele verbirektsioone

"Eesti keele verbirektsioone" on kasulik abimaterjal kõigile, kes õpivad või õpetavad eesti keelt võõrkeelena. Raamat sisaldab 563 verbi koos näitlausetega, mis on tõlgitud ka inglise, soome ja vene keelde.



TÜ raamatupood soovitab

Cotran, Kumar, Collins

"Pathologic Basis Of Disease"

Lisaks mainitud populaarsele ja rikkalikult illustreeritud õpikule on raamatupoes võimalik tutvuda ligi saja erineva psühholoogia- ja meditsiinialase raamatuga. Koostöös selliste mainekate kirjastustega nagu Churchill Livingstone, Mosby, W. B. Saunders ja Wiley toimub TÜ Raamatupoes võõrkeelse õppekirjanduse näitusmüük. Kataloogide alusel saab kõigi eelpoolnimetatud kirjastuste väljaandeid tellida.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-19, L 10-16.

acta diurna

5. märtsil toimub Tõrva Gümnaasiumis **ülikooli infopäev Valgamaa keskkoolide ja gümnaasiumide lõpetajatele.**

5. - 7. märtsini toimub AIESEC Eesti korraldusel Narva-Jõesuus **rahvusvaheline konverents "Integratsioon ja noored".**

6. märtsil kell 11algab keemiahoone ringauditooriumis **konverents "Eesti psühholoogia: kolmkümmend aastat hiljem"**. Info tel 375 902 või e-mail: departm@psych.ut.ee.

8. - 9. märtsil on Türi kolledžis kavas **prof Guy Heydeni akadeemiline loengutsükkel "Inimese kohastumine keskkonnastressiga".**

11.-12. märtsil osaleb ülikooli teabetalituse ja vastuvõtutalituse esindus Narvas **koolinoorte infomessil "Orientiir 99"**.

12. märtsil toimub Jõhvis **avatud ülikooli infotund õpetajakoolitusest.**

12. märtsil toimub **emakeele päev Türi kolledžis.**

12. - 13. märtsil toimub peahoones aud 102 Eesti Goethe Gümnaasiumile pühendatud konverents **"TÉKHNE B".** Konverentsi korraldavad TÜ klassikalise filoloogia õppetool ja Eesti Arnold Schönbergi Ühing.

15. märtsil toimub Hiiumaal Teadus- ja hariduskeskus "Tuuru" saalis **lektor Meeli Sedriku akdeemiline loeng "Rootsi laenudest eesti keeles".**

19. märtsil kell 11.30 algab **ülikooli infopäev Pärnus** Pärnu kolledži ruumides. Kavas näituse "Tartu Ülikooli peahoone - akadeemilise hariduse sümbol" avamine, akadeemiline loeng prof Kaido Jaansonilt, info teaduskondadest ja sisseastumistingimustest, AHHAA-keskuse üllatus jpm.

info

loeng

5. märtsil kell 18.15 toimub uues keeltemajas (Ülikooli 17) aud 209 **avalik loeng Jeanne d'Arc'ist**. Räägib Yves Avril Prantsusmaalt Orléans'ist. Loeng on prantsuse keeles, korraldab Prantsuse Teaduslik Instituut. Info tel 442314 Tiiu Grünthal-Robert, grunthal@ut.ee.

10. märtsil kell 19.15 algab ph 102 avalik **loeng Eutanaasiast.** EELK vaimulik ja Haigla Hingehoiu Keskuse juhataja Naatan Haamer selgitab kiriku suhtumist eutanaasiasse ja avab teemat ka hingehoidja töö vaatenurgast. Korraldab Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus.

10. märtsil kell 16.15 esineb keemiahoone **ringauditooriumis põllumajandusminister Andres Varik teemal "Eesti põllumajanduse olevik ja tulevik"** Info tel 376342 Ülle Maidla, e-post Mylle@mtk.ut.ee.

konverents

11. märtsil algab kell 14.15 TÜ arvutuskeskuses J. Liivi 2 **konverents "40 aastat esimestest arvutitest Eestis".** Ettekanded: Ülo Kaasik "Meie esimene "Ural"", Heiki Sumre - "Arvuti M3 ehitamine", Leo Võhandu "Oh neid aegu ammuseid", Aarne Kivimäe "Rehkendustest Nõo koolis", Leo Henn Humal "Arvuti "Tartu" saamislugu", Anne Villems "Kas personaalarvuti on mänguasi", Jüri Tapfer "40 aastat arvutuskeskuses".

varia

5. märtsil kell 14 avatakse TÜ raamatukogus maailmakuulus **näitus "Iisrael. Arheoloogiline vaade õhust".**

10. märtsil algab kell 16.15 TÜ ajaloo muuseumi valges saalis **etnoloogia õppetooli uurimuste sarja "*Studia Ethnologica Tartuensia*" esitlus**. Esitlusele tulevad "Setude etniline identiteet" - Indrek Jääts, "Vaip - tekki muodi asi. Etnoloogiline esemeuurimus" - Ene Kõresaar.

10. märtsil kell 18 algab TÜ ajaloo muuseumis õhtu sarjast Vaimud Toomemäel. **Esineb prof Tarmo Kulmar teemal "Muljeid uurimisreisilt Mehhikosse".**

Vilistlaskogu koondistes

18. märtsil toimub Jõhvis Ida- Virumaa koondise koosolek.

19. märtsil toimub vilistlasõhtu Saaremaal.

Personalikoolituse kursus "Prantsuse keel algajatele"

10. märtsil algab personalikoolituse kursus "Prantsuse keel algajatele". Kursus toimub kolmapäeviti 9.15-10.45 uues keeltemajas (Ülikooli 17) ruumis 220. Osalustasu on 300 krooni. Registreerumine tel 375 145 või e-post sirli@admin.ut.ee, personaliosakonna sekretär Sirli Urbas.

TÉXNH B

Eesti Arnold Schönbergi Ühing ja Tartu Ülikooli klassikalise filoloogia õppetool korraldavad konverentsi

TÉXNH B,

mis on pühendatud Eesti Goethe Gümnaasiumile 1988-1990

Reede, 12. märts TÜ peahoone aud 102

10.00 Konverentsi avamine

15.15 Madis Kõiv. *Üldine koolikohustus ja muusika konverentsid, geomeetria näitused, mehhaanika etendused, füüsika kontserdid*

11.15 Tõnu Tamme. *Matemaatika tehnilised piirid*

12.15 Ene-Margit Tiit. *Matemaatika & kunst*

14.15 Marju Lepajõe. *Tekhnê mõiste Plotinosel*

15.15 Kaspar Kolk. *Tarkuse seitse sammast*

16.15 Arne Merilai. *Luule. Kahe konteksti tehnika*

Laupäev, 13. märts TÜ peahoone aud 102

10.15 Linnar Priimägi. *Inspiratsiooni tehnikad*

15.15 Thomas Andreas Põder. *Teoloogia kui tekhnê*

12.15 Andres Soosaar. *Tekhnê arstiteaduses*

14.15 Vilja Kiisler. *Mäe vari: ring ümber riiuli*

15.15 Ingo Normet. *Oskused ja looming teatris*

muuseum

näitus

Ajaloomuuseum

Toomemägi

http://www.ut.ee/REAM/

K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677.

Ruumide üürimine: 375 675.

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost); Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.

Muuseumis saab tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".

Kunstimuuseum

Peahoone

E-R 11-16. Info 375 384

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.

Zooloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM

K-P 10-16. Info 375 833.

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.

Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".

Geoloogiamuuseum

Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM

K-L 10-16. Info 375 839.

Näitus: "Armin Öpik 100".

Botaanikaaed

Fotonäitus Nepaali pildivalik **"Inimene, usk, mäed"**. Näitus jääb avatuks märtsi lõpuni.

E-P 10-17. Info 376 218.

Raamatukogu

NB! Seoses kolimisega on TÜ raamatukogu fonoteek ajutiselt suletud.

E-R 8-21, L ja P 10-18.

Näitused: kohvikus - Jevgeni Kolpakovi maalid; Korp! Indla 75; Iisrael. Arheoloogia õhust. Aja nõue. Johannese vabakooli õpilastööde näitus.

Raamatumuuseumis

Epistolae autographae. Kirjavahetused ja kollektsioonid.

TANTSUKLUBI
ÕLLERESTORAN
Narva mnt 27
Tel 403 157
Avatud 11-4.30
Kuni kl 21 sissepääs tasuta!

AUDITOORIUM

R 5. märts PUSH UP - uus tõusev täht.
DJ Madis Sütt. Kl 20-21 sanitaartund
Alates kl 21 pääse 50 kr
L 6. märts Miss Auditooriumi valimised.
DJ Aivar Ilavi. Üllatused Koff õllelt.
Alates kl 21 pääse 50 kr
P 7.märts Valimisjärgne lõõgastus.
Lõõgasuda aitavad DJ Andres Teder ja DJ Ahto Kalda. Naistele tasuta!
Meestele alates kl 21 pääse 25 kr
E 8.märts Pidu Naistele!!! Hittparaad läbi kümnendite.. DJ Vahur Kollom
Alates kl 21 pääse 50 kr
T 9.märts Saku Spurt. Võistlused Saku auhindadele. DJ Vahur Kollom
Alates kl 21 pääse 25 kr
K 10. märts Kesknädalane tantsupidu
DJ Illari Lään
Alates kl 21 pääse 25 kr
N 11. märts Neljapäeva veedame... Aleksandri õllega. DJ Ervin Hurt
Alates kl 21 pääse 25 kr

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Vastutav väljaandja: Andres Toode
Tegevtoimetaja: Varje Sootak
Küljendaja: Reno Hekkonens
Trükk: O/Ü Greif
Tiraaz 900. UT ilmub reedeti

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
E-post: ajaleht@ut.ee
Tel: 27 375 680; 251 42 300
Faks: 27 375 440

Reklaami hinnad

1/1	(268x372 mm)	5000.-
1/2	(194x268 mm)	2700.-
1/4	(131x194 mm)	1500.-
1/8	(92x131 mm)	800.-
1/12	(92x64 mm)	500.-
1/24	(44x64mm)	250.-

Kujundus 20% hinnast.
Foto ja/või **logo** 50.-
Korduvreklaam 10% odavam.

Reklaamtekst:
Üks rida 10.-
Logo ja/või foto 50.-

Kuulutused::
Üks rida 5.-
Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.
Ülikooli struktuuriüksuste **tasuliste** teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.

ARy

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 10 (1964) 12. MÄRTS 1999 TASUTA

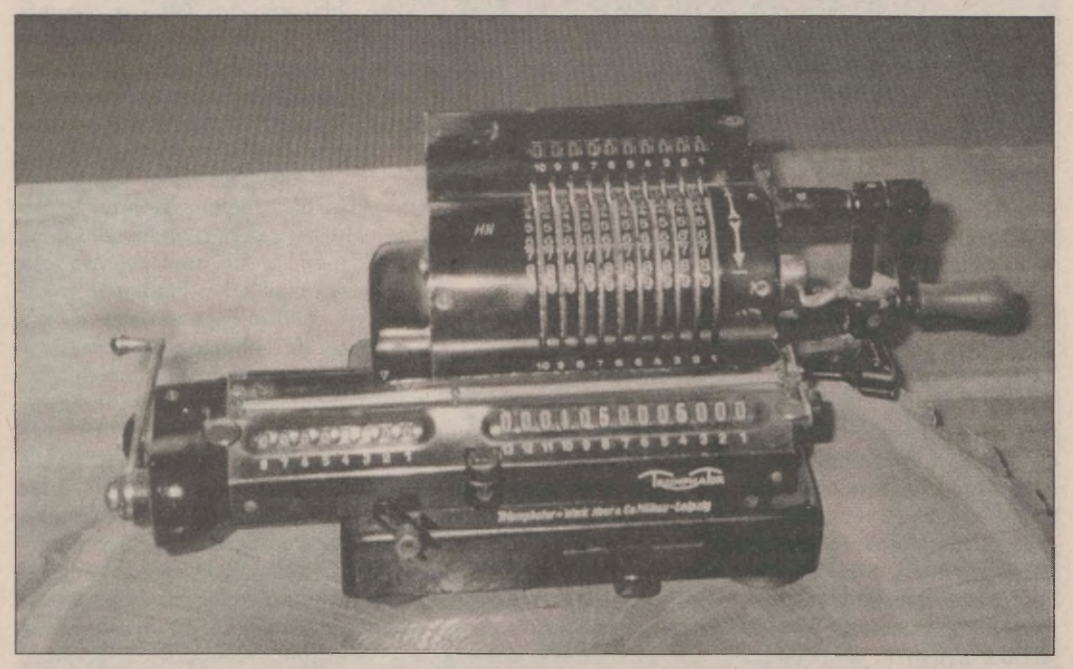
TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDKASUTUS AR

Infotehnoloogia areneb nii kiiresti, et teised struktuurid ei jõua järele

Peep Uba: arvutivõrk peab töötama nagu vereringe

Varje Sootak

Õppeaine "Kaasaegse algebra täiendavaid peatükke" sisaldas viiekümnendate aastate keskel varjatult elektronarvutite ja programmeerimise õpetamist, sest küberneetika kui pseudoteadus oli tollal Nõukogude Liidus praktiliselt keelatud. Moskva Ülikoolis oli üks väheseid elektronarvuteid maailmas, kus said end täiendada TÜ noored õppejõud.



Abakust arvutuskeskuses ei ole, mõne arvelaua leiab küll, aga arvuti viimane eelkäija – aritmometer seisab juhataja aknalaual.

Eilsel konverentsil "40 aastat esimestest arvutitest Eestis" vaatasid osalejad tagasi arvutuskeskuse eri etappidele. Esimese põlvkonna elektronarvuti URAL-1, mis pandi vanasse keeltemajja, töötas ülikoolis 1959.–1964. aastani. 1971 valmis arvutuskeskus, vaheldusid mitme põlvkonna arvutid, tulid esimesed personaalarvutid, loodi arvutiklassid, ehitati välja baas- ja lokaalvõrgud, tuli internet, pandi käima arvutiõpe.

Arvutuskeskuses on tehtud ka plaanilist teadustööd, lepingulisi töid, see on olnud programmeerijate praktikabaas, probleemlabor, informatsiooni- ja arvutuskeskus, küll matemaatikateaduskonna koosseisus ja iseseisvana. Praegu on arvutuskeskuse põhiülesanne arendada ja hooldada kõike ülikoolis loodut koos teiste vastavate allüksustega.

Arendajatele jäägu arendustegevus

"Neljakümne aasta jooksul on leidunud nii õppejõudude kui üliõpilaste hulgas entusiaste, keda on mingi infotehnoloogiline probleem huvitanud ja kes on mingi tulemuseni jõudnud," ütles arvutuskeskuse juhataja Peep Uba. "Ent kui probleemi lahendus saab rakenduse igapäevaelus, tahab uurija sellega edasi tegelda või uue juurde minna. Teda ei huvita see, kuidas tema loodud süsteemi igapäevatöös käigus hoida ja hooldada," jätkas Uba.

Ka ülikooli infotehnoloogia on umbes samamoodi arenenud – entusiastlikult, suuresti tudengite najal. Rakenduslikke uuringuid tehti ülikoolis enamasti instituutide või mingi projekti rahadest.

"Näiteks teadus- ja arendusosakonnas töötati välja ning juurutati palga- ja personaliarvestuse süsteemid, mille käigushoidmine ja hooldamine vajab inimesi. Kui seda hakkaksid tegema selle loojad, jääksid uued arendamisprotsessid seisma," selgitas Uba. "Neid inimesi ei saa suruda teenindajaiks, neil peab jääma aega arendustegevuseks. Samas tuleb leida mõistlik vahekord, kui palju üldse tohib igapäevatöös katsetada ja arendada, nii et see töötegemist ei häiriks.

Igapäevaellu rakendamine vajab juba teisi inimesi, töögruppi, vajadusel ka väljapoole ülikooli teenuse andmist.

PEEP UBA
Tartu Ülikooli arvutuskeskuse juhataja



Infotehnoloogia areng on neljakümne, eriti aga viimaste aastate jooksul nii kiire olnud, et vaevalt suudame mingit uut võimalust enda jaoks realiseerima hakata, kui kusagilt paistab juba uus ja parem.

OTTO TELLER
Tartu Ülikooli arvutuskeskuse peaspetsialist



Kui kusagil kopaga juhuslikult kaabel ära lõhutakse, võib majadevaheline ühendus katkeda mitmekümneks tunniks.

Sellised entusiasmiga alanud, kuid nüüdseks mahukaks igapäevatööks saanud valdkonnad on näiteks veebimajandus, sissehelistamisteenus, listserveri haldamine jmt.

Arvutuskeskuse juhataja sõnul ongi üks põhiprobleeme arendustegevusest käiku läinud süsteemide hooldamine, milleks ei jätku piisavalt inimesi ega raha. "Need, kes seda oskavad, on tööjõuturul väga nõutud ning nende palgad on mujal tunduvalt suuremad kui akadeemilises struktuuris." "Aga arvutivõrk peab töötama nagu vereringe," ütles Uba.

Ülikooli arvutivõrk on väga haavatav

Peep Uba sõnul on ülikooli arvutivõrk nõrk, info liikumine selles suhteliselt aeglane. Praegu on umbes 1400 arvutit ning 8500 võrgu kasutajat.

Arvutuskeskuse peaadministraator Toomas Soome lisas, et kuigi ülikoolis kasutatav tarkvara peab olema paindlik ning kasutajate vajadusi arvestav, on teatud standardites vaja siiski kokku leppida, nagu näiteks dokumentide ettevalmistamises, vahetamises ja levitamises. "Ei pruugi ka sugugi väga kallist tarkvara osta, mida mõned Eesti arvutifirmad pakuvad. Mitmed firmad on huvitatud sellest, et just ülikoolides nende tooteid katsetataks ning kasutataks ja pakuvad seetõttu odavamalt," märkis Soome.

Arvutivõrgu nõrkuse ühe põhjusena märgib Peep Uba ülikooli kogu arvutimajanduse proportsionaalse arengu puudumist. "Üksikutes lõikudes on areng väga kiire, nagu arvutite lisandumises, samal ajal kui näiteks võrgud vajaksid hoopis suuremat finantssüsti." Finantsiliselt ollakse läänemaailmaga võrreldes proportsioonilises mõttes kolmekordses mahajäämuses. Uba arvates peaks arvutivõrku investeerima umbes samasuguse summa, nagu maksab järjekordne uus arvuti.

Toomas Soome ütles, et lisaks arvutivõrgu suurele ülekoormusele ülikoolis peaaegu puuduvad nn tulemüürid häkkerite tegevuse vastu, mitmesugused korralikud varulingid, elektrivarustuse tagatis jpm.

Soome arvates on praegu baasvõrk siiski väga üle koormatud ja rohkem peaks kasutama oma võrgu servereid. "Pearõhu peame siiski asetama ühenduste kvaliteedi ja kvantiteedi tagamisele."

Arvutivõrgu töörühma peaspetsialist Otto Teller teab juhtumeid, kus ülikoolis on mõni töötaja tööle tulnud kell 6 hommikul, et võrgu väiksema koormuse tõttu oma asjad kiiremini ära teha. "Ülikoolis on väga raske leida aega, millal võrku saaks täielikult välja lülitada ning hädapärased asendamised ära teha," märkis ta. Ka nädalavahetustel käiakse allüksustes tööd tegemas. "Inimesed on harjunud, et võrk peab töötama 24 tundi ööpäevas."

Otto Teller ütles, et tänu Münsteri Ülikooli abile ehitati ülikooli 1994. aastal esimesed lokaalvõrgud koaksiaalkaablit kasutades. Sellise kaabli töökindlus on aga väike. Kui üks arvuti rivist välja läheb, võib see halvata kõikide selle kaabliga ühendatud arvutite tööd.

"Uute võrkude ehitamisel oleme kasutanud teist liiki kaablit – keerupaarikaablit, mida läheb vaja natuke rohkem ja mis vajab ka muid seadmeid. Selle kaabli puhul ei mõjuta ühe arvuti väljalangemine tavaliselt teiste tööd." Hoonetevahelised ühendused muutuvad kaabli ja seadmete väljavahetamisega (ATM-kommutaatorid) nüüd kiiremaks. See annab võimaluse nn virtuaalvõrkude kasutamiseks – erinevates hoonetes asuvad arvutid moodustavad ühe töögrupi.

"Töö käib, aga ise me selle tempoga veel sugugi rahul ei ole," lausus Teller.

Üks probleeme on fiiberoptilise võrgu sidumine peahoonega, kus niisama lihtsalt ei saa koppa maasse lüüa. Kui kopaga kusagil juhuslikult kaabel ära lõhutakse, võib majadevaheline ühendus katkeda mitmekümneks tunniks.

500 krooni interneti eest?

Internetiteenust kasutab ülikool EENeti kaudu. EENet on tellinud parema ühenduse Tallinna ja Helsingi ning Tartu ja Tallinna vahel, mis ülikooli jaoks aga lõpeb Lai 29 telefonikeskjaamas. Sealt edasi tuleb ülikooli piiratud ühendus. "Eesti Telefoniga on kokku lepitud tasemel ühenduse saamiseks Laia ja Lossi tn vahel," jätkab Otto Teller. Nende kahe maja vaheline ühendus haakub ka Tehnikaülikooliga, kellega käib koostöö videoloengute pidamises.

"Info hulk aga koguaeg kasvab ja keegi peab selle eest ükskord maksma. Oma seadmeid ja võrku oleme suures osas ise ehitanud, välisühenduse eest ei midagi. Ülikoolis on oletatud, et võib-olla on vaja tulevikus iga internetti ühendatud arvuti puhul maksta 500 krooni kuus," arvas Otto Teller.

Poolteise aasta pärast uus maja?

Riistvara ja tarkvara peaspetsialist Jüri Tapfer, kelle ülesandeks on juurdeehituse probleemide koordineerimine, ütleb, et uus 6-korruseline hoone on tegelikult matemaatikateaduskonna õppehoone, kuhu tulevad nii instituutide ruumid, arvutiklassid kui ka arvutuskeskuse ruumid.

Otto Teller muretseb eriti valguskaablite ümberpaigaldamise pärast, sest selle projekt oleks pidanud tehtud olema koos majaprojektiga. "Läbi selle läheb nii arvutuskeskuse kui iuridicumi telefoniside." Ümber on aga vaja paigutada nii arvutivõrgu, telefoni-, elektri- kui signalisatsioonikaablid, samal ajal ei tohi ülikooli arvutivõrku seisma panna. Arvutuskeskuse hoonest väljuvad juhtmed igasse ilmakaarde ja just ehituse alla minevalt majaosalt.

Arvutuskeskuse tulevikuroll

"Infotehnoloogia tungib üha tugevamalt kõikvõimalikesse valdkondadesse ning küsimus on selles, missuguseid valdkondi missugustel tasemetel koordineerida, missuguseid funktsioone ülikooli erinevad struktuuriüksused täitma hakkavad," ütles arvutuskeskuse juhataja Peep Uba. Ülikoolis on see probleem just praegu päevakorral ning peaaegu iga nädal toimub infotehnoloogilise arengu korraldamise asjus ajurünnak. "Ühelt poolt on areng väga kiire olnud, teiselt poolt jääb arendatu tööspidamine, hooldamine jalgu inimeste ja raha vähesuse tõttu. Ei jätku tippspetsialiste, nii koormus kui vastutus on väga suur."

Arvutuskeskuse üks põhifunktsioone – baasarvutivõrgu arendamine ning käimaspidamine aga on ja jääb. Samas nõuab kiire areng pidevalt ümberkorraldusi igas valdkonnas.

"Infotehnoloogia areng on neljakümne, eriti aga viimaste aastate jooksul nii kiire olnud, et vaevalt suudame mingit uut võimalust enda jaoks realiseerima hakata, kui kusagilt paistab juba uus ja parem. Sellest on tingitud ka mitmed erinevad lähenemisviisid, paralleelsed arendused. Me ei tea aga, kas järgmine samm on just see kõige vajalikum ja õigem või on see parim veel tulemas," ütles Peep Uba.

TÄNA LEHES

Intervjuu prof Peeter Saariga
Peeter Saari on veendunud, et Eesti teadus on laias maailmas tunnustatud.
LK 3

Noorteadlaste ümarlaud
Rein Raud: ei ole mõtet vastandada "noori" ja "vanu" teadlasi, vaid hoopis "uusi" ja "vanu" teadlasi.
LK 3

Universitas Tartuensisel uus kujundus

Täna jõuab Tartu Ülikooli ajaleht lugejani uues kujunduses, mille on välja töötanud ajakirjandusõppejõud Roosmarii Kurvits ja Tiit Hennoste.

Alustuseks on kasutatud kergemini loetavaid kirju. Püüame lähtuda ka sellest, et lugeja saaks selge ülevaate lehekülgedele paigutatud artiklitest ja leiaks lihtsamini üles teda huvitava loo. Lähematel nädalatel võib uus klassikalisem kujundus pisut muutuda, sest iga uus asi vajab veidi katsetamisaega.

Peale viimase aja sisuliste muudatuste jätkuvad teisedki uuendused. Ajalehe tiraaž on suurenenud ning levisüsteem muutumas. Peagi saab Universitas Tartuensist tellida ka Eesti Posti vahendusel.

Toimetus vabandab katsetusajal võimalike ettetulevate apsude pärast ja loodab leida mõistvat suhtumist.

Üliõpilaskooride liit ja Tartu linn sõlmisid sponsorlepingu

Tartu linnapea Andrus Ansip ja Eesti Üliõpilaskooride Liidu esimees Enn Vilgo kirjutasid eelmisel nädalal alla sponsorlepingu, mille kohaselt katab Tartu Linnavalitsus Tartu üliõpilaskooride osalemistasud Põhjamaade üliõpilaskooride festivalil Tallinnas.

Tartu muusikaelu vaieldamatuteks tooniandjateks on traditsioonidega üliõpilaskoorid. Seepärast pidas Tartu Linnavalitsus ka oluliseks üliõpilaskoore toetada. Linnavalitsus toetab kooride osalemist 66 tuhande krooniga. Pidulikul lepingu allakirjutamise tseremoonial laulis Tartu Ülikooli Kammerkoor.

V Põhjamaade üliõpilaskooride festival toimub 8.–11. aprillini Tallinnas. Oma osalemisest on teada andnud 25 koori Põhjamaadest ning 12 tudengikoori Eestist kokku *ca* 1500 lauljaga.

Tartu Ülikoolist võtab festivalist osa neli koori: Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor, Tartu Akadeemiline Meeskoor, Tartu Ülikooli Kammerkoor ja Tartu Ülikooli kunstide osakonna kammerkoor.

Indrek Mustimets

UUDISED

Suurem huvi matemaatika vastu

Noorte infomessil "Teeviit' 99" Eesti Näituste messikeskuses Tallinnas tutvustas Tartu Ülikooli õppe- ja üliõpilasosakond koos avatud ülikooliga, teabetalituse, kolledžite, Tallinna esinduse ja tuutoritega TÜ-s õppimise võimalusi.

Teatmikku 1999. aastal Tartu Ülikooli astujaile ja teisi väljaandeid müüs Tartu Ülikooli kirjastus.

Huvi Tartu Ülikooli vastu oli elav. Messikülalistele jagatud infolehekeste põhjal otsustades olid endiselt populaarsemad sotsiaalteadused, õigusteadus ja majandusteadused. Varasemast rohkem huvituti matemaatikast. Märgata oli ka suurenenud huvi turismi ja hotelliettevõtluse eriala vastu, mida saab õppida Pärnu Kolledžis.

Võrreldes eelmise aastaga võis täheldada pisut vähenenud huvi filosoofiateaduskonnas õpetatavate erialade vastu.

Tartu Ülikoolile messilaval esinemiseks eraldatud aja täitis kunstide osakonna vanamuusika ansambel "Via Sonora".

Aime Randveer

Noorteadlaste ümarlaual oma list

Noorteadlaste ümarlaua poolelioleva diskussiooni lõpuleviimiseks käivitub peagi oma list. Varsti on avamisel ka ümarlaua kodulehekülg, milles ilmuvad tekstid aitavad diskussiooni jätkata. Kodulehekülge toimetab filosoofiassistent Aive Pevkuv, kellele saavad osalenud saata oma ettekanded jm tekstid.

Listiga liituda soovijail tuleb saata kiri aadressil majordomo@lists.ut.ee või saata kiri käsuga SUBSCRIBE ut.ymarlaud@ut.ee.

Ülikooli naiskond osales indiacaturniiril

6. märtsil peeti Tartu maakonnas Varal esimene indiacaturniir naiskondadele.

Eesti nelja tugevama naiskonna osavõtul toimunud turniiril osales ka Tartu Ülikool. Finaalkohtumises osutus kahes geimis paremaks Eesti Telefoni naiskond, tõrjudes ülikooli naiskonna (Kaire Ruul, Tiina Tamme, Piret Toome, Merike Vanjuk ja Eveli Habakuk) üldkokkuvõttes teisele kohale. Kolmas oli Vara ja neljas Põlva naiskond.

Kellel huvi indiaca trenniga liituda, on oodatud K 21.30 ja R 18.00 Jakobi 5.

Eveli Habakuk

Ülikooli Spordiklubi sai kaksikvõidu

6.-7. märtsil toimusid Tallinna Spordihallis Eesti mitmevõistluse meistrivõistlused. Ülikooli Spordiklubi mitmevõistlejad esinesid koduses konkurentsis edukalt. Tartu Ülikooli esindas viis sportlast – Raido Mägi, Aivo Normak, Andres Karindi, Marti Soosaar ja Olavi Paavo. Viimane katkestas liidripositsioonil võistlemise, kuna ei saavutanud teivashüppes tulemust. Raido Mägi tuli Eesti meistriks 5397 punktiga ja Aivo Normak võitis 5285 punktiga hõbemedali. Marti Soosaar saavutas 4966 punktiga 5. koha ja Andres Karindi 4836 punktiga 7. koha. Kõik neli sportlast püstitasid isikliku rekordi.

Mati Lilliallik

Kuidas kujuneb Tartu Ülikooli töötajate palk?

Uurimuse läbiviimisele eelnenud ajal diskuteeriti ülikoolis mitmesuguste palgakorralduse muutmise ettepanekute üle. Neist põhilisemad esitati vastajaile hindamiseks ka meie küsitluse käigus.



UURIMUS "RÄÄGIME PALGAST" (okt.–nov. 1998)

Kolmas lugu artiklisarjast räägib, kuidas suhtusid ülikooli töötajad palgakorralduse muutmise võimalustesse.

I osa: "Palgauurimuse põhitulemused", UT 19. veebruar,
II osa: "Mida teha töötajate kaasamiseks palgakorraldusse?", UT 26. veebruar

Väga selge heakskiidu sai ettepanek "sõnastada täpsemalt reeglid, mille alusel toimub liikumine ühelt palgaastmelt teisele" (pooldajaid 79%, vastu vaid 2% vastanutest). Selge poolehoiu sai ka järgnev neljast ettepanekust koosnev rühm:

- "luua võimalus, et allüksuse juht saab töötaja tegevuse perioodilise hindamise alusel maksta tulemuspalka, milleks eraldada kindel osa (20–30%) palgafondist";
- "kehtestada kord, kus lisatasu makstakse ainult täiendavate tööülesannete täitmise eest";
- "vähendada oluliselt igas palgarühmas olevate palgaastmete arvu ja anda igale palgaastmele kindel sisu";
- "luua võimalus personaalselt diferentseeritud palga maksmiseks".

Seega soovitakse taas selget palgareeglistikku ja töötaja personaalset panuse arvestamist.

Ettepanekut "kehtestada kord, kus palga määramisel lähtutakse ka iga töötaja tegelikust tööajast" pooldas 43%, vastu oli 28% vastanutest; ettepaneku "kehtestada kord, kus palga määramise kriteeriumid erinevad teaduskonniti/allüksuste kaupa" vastaste hulk (34%) ületas kolme protsendiga pooldajate oma. Palgamaksmisel tegelikust tööajast lähtumist toetasid eelkõige väiksemad ülikooli asutused (pooldajate ülekaal 49%) ja majandusteaduskond, ettepaneku mittepooldajate tugev ülekaal esines matemaatikateaduskonnas. Erinevaid palga määramise kriteeriume teaduskondadele/allüksustele pooldati selgelt õigus-, majandus- ja arstiteaduskonnas, raamatukogus ning teistes asutustes (välja arvatud Füüsika Instituut).

Vastajail paluti ka hinnata, millised ankeedis loetletud teguritest peaksid kajastuma ülikooli töötajate selle rühma palgas, kuhu vastaja ise kuulub.

Lähtudes vastustest võib nimetatud tegurid jagada 5 rühma:

1. Tegurid, mis seonduvad oskuste, töö mahu ja resultatiivsusega (tegelikud tööoskused, kvalifikatsioon, töö tegelik maht, töö tulemuslikkus) – oluliseks luges neid 72–80% vastajaist.
2. Töö resultaadiga kaudsemalt seotud tegurid (töössesuhtumine, vastutuse suurus, kvalifikatsiooni kaasajastamine ja täiendõpe) – variandi "see kindlasti" valis 53–61% vastajaist.
3. Olukord tööjõuturul (mujal makstav palk) – seda sooviks palga määramisel kindlasti arvestada täpselt pool töötajaist.
4. Tööstaaži luges tähtsaks kaks viiendikku vastanuist.
5. Teiste isikute hinnangud tööle ning ressursside kasutamise või juurdehankimisega seonduv (otsese töökorraldaja hinnang, säästlikkus, panus täiendavate finantsvahendite leidmisel ülikoolile, üliõpilaste hinnang, kolleegide hinnang) – kindlasti soovib nende arvestamist 14–25% vastanutest.

Seega tähtsustati kõige kõrgemalt töötaja oskuste ja töö resultaadiga seonduvat. Samas loetakse ülikoolis tehtava töö võimalikke hindamisaluseid (töökorraldaja, üliõpilaste, kolleegide hinnang) ning ressurssidega seonduvat palga määramisel suhteliselt ebaoluliseks.

Täienduseks etteantud variantidele said vastajad lisada tegureid, mis palgas veel kajastuma peaksid. Enamik lisatust kattus ankeedis pakutuga. Variantidena, mis meie poolt eteantud nimekirjaga ei kattunud, esinevad: kõrgel tasemel teaduspublikatsioonide ning õppekirjanduse produtseerimine, ülikoolis töötamise staaž, noorte töötajate täiendav toetamine, võõrkeelte kasutamine auditoorses töös välisüliõpilastega. Korduvalt mainiti, et tegeliku tööga seonduvad näitajad peaksid olema olulisemad haridustasemest, seda eriti kõrghariduseta töötajate juures.

Õppe-, teadus- ja administratiiv-abipersonali hinnangud palgas kajastumist vajavatele teguritele on suhteliselt sarnased. Õppekoosseisu arvates on kõige tähtsam töötaja kvalifikatsioon (selle arvestamist sooviks kindlasti 91% vastanutest, ülikoolis tervikuna on see protsent 76). Ülikooli üldpildist veidi kõrgemalt hinnatakse üliõpilaste ja madalamalt otsese töökorraldaja hinnangut. Teaduskoosseis tähtsustab samuti kvalifikatsiooni ja töö tegelikku mahtu. Üldisest tasemest vähemoluliseks peetakse tööstaaži (sooviks kindlasti 23%, ülikoolis tervikuna 40%). Teadustöötajaile ei meeldi kolleegide hinnangu arvestamine olulise tegurina palga määramisel (kindlasti sooviks seda vaid 6%). Administratiiv- ja abipersonali jaoks on tegelikud tööoskused (80%) kvalifikatsioonist (68%) tähtsamad.

Lisaks eelnenule uurisime, kas soovitakse, et ülikooli töötaja palk määrataks üldiselt teada olevate ühiste kriteeriumide alusel või kujuneks see töötaja ja allüksuse juhi vahel toimuvatel läbirääkimistel, kus mõlemad pooled saavad esitada oma nõudmised. Vastajate poolt leidsid aktsepteerimist mõlemad: ühiseid kriteeriume pooldas 70 ja läbirääkimisi 64%. Selgeid reegleid soovivad eelkõige õppejõud ja teadurid, läbirääkimiste suurimate pooldajatena võiks mainida allüksuste juhte ja eri-(kõrg-)hariduseta teenistujaid.

Uurimisrühm

Haagi rahukonverents ootab tudengeid

Marnie Silny

11.–15. maini toimub Haagis järjekordne rahukonverents nimetuse all "Rahupöördumine", kus noortele on korraldatud eriprogramm "*The Hague Appeal for Peace Youth Programme*".

1899. aastal peeti Haagis esimene rahukonverents, kaheksa aasta pärast teine. I konverentsi järel moodustati Rahvusvaheline Õiguskohus ning sõlmiti esimesed rahvusvahelised kokkulepped ja koostati deklaratsioonid. Need andsid üldised printsiibid läbirääkimiste korraldamise parandamiseks, riikide tüliküsimuste rahumeelseks lahendamiseks, inimõiguste, desarmeerimise ja teistes taolistes valdkondades.

Saja aasta möödumise tähistamist esimesest konverentsist organiseerivad seekord riikide asemel kodanikud ülemaailmse kampaania raames korraldatava konverentsiga. Teemadeks on: konfliktide ennetamine ja nende rahumeelne lahendamine, desarmeerimine, rahvusvaheline humanitaar- ja inimõiguste seadus ning sõdade tekkepõhjuste identifitseerimine. Kampaania ja konverentsi lõpul tahetakse välja anda dokument *"Hague Agenda for Peace and Justice"*.

Konverentsi aitavad organiseerida Punane Rist, Amnesty International, Human Rights Watch, Greenpeace. Osalema on kutsutud ka valitsuste ja UNICEF-i ning UNESCO esindajad ja ÜRO peasekretär Kofi Annan.

Väga oluliseks peetakse noorte inimeste osavõttu, sest just nemad peavad järgmisel sajandil ellu viima konverentsi seisukohti. Noortele on kavandatud eraldi programm: *"The Hague Appeal for Peace Youth Programme"*, kus kõnelevad ka Graca Machel (Nelson Mandela kaaskannataja) ja Jose Ramos Horta (Nobeli Rahupreemia laureaat).

Toimub mitmeid töötubasid jmt. Erinevate organisatsioonide esindajad tutvustavad võimalikest töökohtadest teistes riikides.

Loomulikult annab konverents noortele ka hea võimaluse tutvustada iseenda ideid ja tegemisi. Kes on huvitatud sellel ajaloolisel konverentsil osalemisest, tuleb neil kirjutada aadressil:

The Hague Appeal for Peace
C/o IALANA
Anna Paulownastraat 103
2518 BC The Hague
The Netherlands
Tel. 0031 70 363 4484
Fax. 0031 70 345 5951
E-post:
marniesilny@ hotmail.com

Lisainformatsiooni võib saada ning kaastööd teha aadressil: kurts@ut.ee.

EESTI TELEFON

Pakume

suhte-hoidjat,

kes teab alati, kui keegi soovib Sind kätte saada
ja annab Sinu teated edasi, kellele soovid.

Töötab:
7 päeva nädalas
24 tundi ööpäevas
Palka küsib:
20-40 krooni kuus

DigiPOST
VIRTUAALNE KÕNE- JA FAKSIPOST
Teeme elu mugavaks

Eesti Telefoni virtuaalne kõne- ja faksipost on teenus, mis võimaldab Sul olla ühenduses oma sõpradega ja neil Sinuga isegi siis, kui Sul EI OLE TELEFONI. Teenus on automaatvastaja, mis ei ole seotud konkreetse telefoniga. Sõnumeid saavad kuulata ainult need, kes teavad Sinu postkasti koodi. Küsi infot tasuta tel. 8 2 800 5005.

Peeter Saari: teadlaste väljavool tähendab ühiskonna vaimse potentsi allakäiku

Aet Süvari

Tartu Ülikooli laineoptika professor ja TÜ Füüsika Instituudi laborijuhataja akad Peeter Saari on veendunud, et Eesti teadus on laias maailmas tunnustatud, aga leiab samas, et meie ühiskonnas võimendub teadusevõõristus.



Prof Peeter Saari arvab, et vaatamata teadlaste pirtsutavale suhtumisele PR-tööle, tuleb teadust rahvale lähemale tuua.

Milline on Eesti loodusteaduste tase maailmamastaabis?

Rahva suurust arvestades on Eesti teadlaste tehtul laias maailmas küllaltki märgatav resonants. Kuigi Nobeli preemiat siit paraku veel ei paista ja suuri teadussaavutusi teevad ikka rohkem suured riigid, pole meil midagi häbeneda. Seda näitab juba kasvõi Eesti täppisteadlaste tööde rahvusvaheline tuntus ja tsiteeritavus, mida olen pühapäeva-stsientoloogina uurinud ülevaateartiklis Teaduste Akadeemia 60. juubeli puhuks hiljuti väljaantud kogumikus. Teine indikaator on see, et siit on ridamisi nooremaid inimesi Läände läinud ja seal karjääri teinud – ajude eksport näitab, et Eestis omandatud teaduskraadiga tegijad on vägagi konkurentsivõimelised.

Kuid kas ajude väljavool pole madalapalgalises Eestis liiga suur?

Kahjuks jah, ehkki ajude voolamist ei saa ju mustvalgelt hinnata – et see on ainult hea või ainult halb. Loomulikult on hea selles mõttes, et noored inimesed saavad Lääne palgal olles materiaalselt veidigi jalad alla ja üldse enesetäienduseks ringi liikuda. Halb aga on asjade seis siis, kui see vool muutub ühesuunaliseks – ainult maalt välja, sest siis saab hallolluse saldo riigi jaoks negatiivseks, mis *summa summarum* tähendab ikkagi ühiskonna vaimse potentsi allakäiku. See, kus töötada oma parimad aastad, on tõsine dilemma ka isiklikul tasandil – vähemalt neil, kes leiavad, et eestlane olla on uhke ja hää omal kodumaal. Eriti raske on valikuprobleem eksperimentaalsetes loodusteadustes, kus ühe teadlase töökoht vajaliku aparatuuriga maksab suhteliselt ränka raha.

Muidugi – ka rikaste suurriikide parimates teaduskeskutes tuleb ikka rahast puudu. On juba kord niiviisi, et kui tõelised fanaatilised uurijad saaksid vaba voli kulutada, siis nad ei raiskaks midagi, endile taskutoppimisest rääkimata, nad lihtsalt muretseksid oma tööks kuitahes kalleid vahendeid. Sest üldreegliks on: mida kallimad teadusetegemise riistad, seda sügavamale teadmiste frondi taha rünnakuid teha õnnestub. Aga Eestis on teadagi see pirukas, kust kõikidele ühiskonna vajadustele lõikama peab, nagu ta meil on, ja teadusele määratud viil veel hoopis väike – nii suhteliselt kui ka absoluutselt.

Loodusteaduste juurde tagasi tulles pangem tähele, et esiteks ei alustatud siin üldsegi nullist, vaid oldi Eesti iseseisvumismomendil Lääne mõistes üsna rahuldaval tasemel. Teiseks, Eestis polegi viljeldud tõeliselt kalleid teadusharusid. Kolmandaks, kuidas näeksid välja meie pangad, poed, kontorid ja majandusnäitajad üldse, kui näiteks kogu arvutiseerimiseks vajalik *know-how* – kuni juhtme seinatorkamist ettenäitavate välismaiste spetsialistideni – tulnuks riiki sisse osta?

Seega, kui me tahame siiski säilitada ja arendada omamaist täppis ja loodusteaduslikku kõrgharidust, peab olema selleks ka piisavat ja tasemel teadlas-järelkasvu. Et järelkasvu parimad pead Läände ei hajuks, tuleb rahulikult tunnistada tõsiasja, et ühe loodusteadlase ja -tudengi plats maksab oluliselt rohkem kui arvutiga laud-tool toasoojas.

Mis on Eestis teaduse tegemisel teistmoodi kui Läänes?

Nii mõndagi, kuid need erinevused, mis kõik pole sugugi meie halvemused, on kiiresti taandumas. Läänes on teadusartiklite põhimassi tootjaiks kraaditaotlejad, misläbi teaduse tegemine on omandanud teatavaid popkultuuri ilminguid – sügavuti ei minda, eelkäijaid ega üle viie aasta varem tehtut suurt ei tunta. Teiselt poolt – väga positiivne Lääne kogemus on teaduse finantseerimisallikate paljusus ja teadlaste endi kaasamine finantseerimistegevusse grandisüsteemi kaudu, mis meil Eestis hakkas tööle ka kohe 1990. aastast.

Eesti teadlastel on aga ülearu palju kalduvust igasuguseks nagelemiseks, justkui poliitikuil. Igaüks peab oma eriala tähtsaks ja loomulikult peabki nii olema. Aga see ei tähenda, et huvide põrkumisel – ja eriti rahajagamisasjades, peaks end ülal pidama nagu näljased rotid pudrukausi ümber. Eesti Teadusfondi esimese esimehena mäletan hästi, kui vaevaliselt tekkis koostöö erinevaid erialasid esindavate ekspertide vahel ning eriti nn interdistsiplinaarsete projektide rahastamise küsimustes. Aga kaasajal on tõsiseimad teadustulemused tulnud just erinevate erialade kokkupuutepunktil – ka selles mõttes on ülikoolid osutunud kõige õigemaks kohaks, kus teadust teha. Mis puutub Tartu Ülikooli, siis mulle kui hiljuti siia kõrvalt tulnule, tundub see koostööpotentsiaal suures osas avamata olevat. Mis veelgi halvem, otsustavates akadeemilistes kogudes kätt tõstes ei toetata liiga tihti nö ei tõde ega õigust, vaid tänast omatsunftikasu. Ning kogudes osalevad üliõpilased näevad, kuidas lugupeetavad professorid, kõik vähekenad motiivid alasti ja nähtaval, jagelevad rahajagamise ümber. Võib-olla on siin tegemist suure õppeasutuse traditsiooniga. Aga võib-olla ka sellega, et otsustuskogude formeerimisel pole piisavalt jälgitud *conflicts-of-interests* vältimise printsiipi, millele Läänes väga suurt rõhku pannakse ja mis tähendab, et inimest ei määrata otsuse langetajaks olukorras, kus tema isiklik või ametialane huvi ning vastutus on otseses konfliktis temalt oodatava objektiivsusega.

Kuidas Eestis teadust väärtustatakse?

Kõrgelennuliselt võib öelda, et õhtumaises tsivilisatsioonis käib teadus ühiskonna väärtusskaalal jätkuvalt alla. Meie keskkond tehnologiseerub üha rohkem, see peaks tähendama, et kui inimesed tahavad seal ennast komfortselt tunda, siis peaksid nad teaduse ja tehnika vastu rohkem huvi tundma, kasvõi *Discovery* telekanalit vaatama. Eesti ühiskonnas võimendub teadusevõõristus, et mitte öelda -vaenulikkus veel eriti ja seda kahel põhjusel. Esiteks toimis pendliefekt - kui enne, NL ajal oli teadus üldiselt väärtustatud, siis nüüd - 180 kraadi teise seina! Teiseks sellepärast, et varem oli igasugune pseudoteadus ja müstika taunitav või lausa keelatud, koos iseseisvumisega pääseti pressi alt välja ja tervisehädagagi minnakse Maarjamõisa asemel posija juurde.

Aga ega see teaduse taandumine ole tuttav ainult meil. Ameerika ühiskond on mõnes mõttes meie tuleviku peegel. Keskmine inimene on ka sealsetes oludes pettunud - teadusesse on väga palju raha tambitud, aga probleeme tuleb pigem juurde. Loodusteaduse-võõristus ja -vaenulikkus on ka alaväärsuskompleksi ja hirmu avaldus üha keerulisemaks muutuvas ja kõrgtehnologiseeruvas maailmas. Tänapäeva inimesel on hea meel, kui ta iga paari aastaga uuenevat tehnikat üldse kasutada oskab.

Kas teadust oleks võimalik populariseerida mingi PR-töö läbi?

Ma olen veendunud, et teaduse populariseerimine võiks olla palju mõjusam. Mitte just seda, et teadusega peaks inimesi tüütama ja seda rahvale nö. rohkem pähe määrima. Ütleme pigem – teadmiste andmine laiale publikule on ühiskondlikult vajalik missioon, sest kaasaegses maailmas ei ole meil võimalik ilma minimaalse taibuta ümbritseva loodus- ja tehiskeskkonna kohta ennast komfortselt tunda, rääkimata sellest, et olla uuel sajandil konkurentsivõimeline teiste rahvaste või riikidega. Ja selles mõttes ei ole liiast, kui PR-töö sellesse missiooni rakendada. Keerukus on selles, teadlased ise pirtsutavad ja vaatavad selle peale viltu. Sellegipoolest tuleb teadust rahvale lähemale tuua. Ma loodan, et see ei saa juhtuma niisugusel moel, nagu meie inimesed omandasid investeerimisteaduse algtõdesid, makstes õppetunni kinni oma viimase rahaga.

Mitte "noored" ja "vanad", vaid "uued" ja "vanad"

Humanitaarinstituudi aasia kultuuriloo õppetooli juhataja Rein Raud saatis veebruaris toimunud noorteadlaste ümarlaua diskussioonile järgmise mõtteavalduse.

SAMAL TEEMAL: "Arne Merilai: ülikooli toovad suure osa vaimsusest noored õppejõud" UT 5. veebr, "Kuhu lähed, *humanitaria?*" UT 26. veebr, "Ülikoolis peab kindlasti õpetama teadus" UT 5. märts.

Parimas loomeeas olevate või selle lõpu poole tüürivate teadlaste sihikindel nimetamine "noorteks" annab tunnistust sellest, et vana aja paradigma püsib senini elu ja tervise juures. Paraku ei vastandu aga praeguse aja "vanadele" üldsegi mitte "noored", vaid hoopis "uued" - ning üsna mitmed viimastest võivad mõnestki vindunud "vanast" ealiselt hoopiski vanemad olla.

Tahaksin kohe märkida, et kui ütlen midagi kriitilist Tartu Ülikooli kohta, siis teen seda lugupidamisest ja murest. Kõigile on ju selge, milline on olnud Tartu Ülikooli roll Eesti akadeemilise elu traditsioonilise keskuse ning vaba vaimu kantsina rasketel aegadel ning arusaadavalt peaks enamuse Eesti haritlaste *alma mater* säilitama oma keskse positsiooni ka praegustel aegadel. Kas see õnnestub, ei sõltu aga hoopiski rahast. Eesti akadeemilises keskkonnas peaks tooni andma avatus maailmale oma kohta selles unustamata, ehk teisisõnu need väärtused, mille tunnistamise läbi "uued" "vanadele" vastanduvad.

"Uusi" ei saa kunstlikult tekitada, nagu ei saa ka akadeemilises ilmas "noorust" numbrites väljendada. "Uued" on mõistagi need, kes ei ole usaldanud enese vaimset kujundamist kellegi hooleks peale silmapiirini ulatuvate raamaturiiulite ja elava diskussiooni nii nendega, kellest peetakse väga lugu, kui nendega, kelle vaadetest leitakse vähe vastuvõetavat. "Uued" on need, kes kannavad edasi akadeemilist vaimu selle puhtal kujul.

Kuigi "vanad" ei valitse sugugi enam kõigi ülikoolide kõiki õppetoole, on nende ringkaitse jõuline ning positsioonid tugevad. Tihti ei taha "uued" Eesti ülikoolidesse tööle minna just seetõttu, et seda parimat, mis neil anda on, seal tegelikult ei soovita. Probleem laheneb vaid siis, kui suuremast osast "vanadest" lahti saadakse.

Kuid end jõupositsioonilt taastootes kindlustavad "vanad" enese järjepidevuse. Seniks on see tagatud nii, et endised nõukogude kandidaadid muutusid ühekorraga filosoofiadoktoriteks, Eesti doktorikraadi saamine muudeti soovijatele keerulisemaks kui Läänes, kraadi ennast aga jagavad nendestsamadest kandidaatidest koosnevad nõukogud.

Julgen oletada, et praegu Eestis filosoofiadoktori kraadi oma nimekaardile trükkivatest humanitaaridest väärib seda tiitlit ehk 60-70%. Kas ülejäänud 30-40% kätte on ka võimu koondunud rohkem või jaguneb see ühtlaselt kõigi vahel, seda ma ei tea. Ilmselt on just nemad huvitatud sellest, et professuurid ja grandid jagataks kindlasti kraadi ja mitte tegeliku meriidi järgi.

Neile, kellele järgnev võib tunduda ettepanekuna alustada nõiajahti, tahaksin öelda, et tegin sama ettepaneku parlamendile ja valitsusele ka siis, kui akadeemilist elu reguleeriv kord oli alles kujunemisjärgus. Praegu arvan, et tuleks luua mittetulundusühing, tingliku nimega nostrifikatsioonitoimkond, kuhu kuuluksid vaid isikud, kelle doktorikraadi ka andmise hetkel doktorikraadiks nimetati. Kõik endised kandidaadid võiksid vabatahtlikult anda oma dissertatsioonid sellele toimkonnale läbi vaadata ning seal otsustataks, kas need võiksid ka vabas maailmas sama kraadi saada või mitte, ning kuulutaks nende doktorikraadid nostrifitseerituks. Edaspidi võiks toimkond oma töösse kaasata enese poolt nostrifitseeritud doktoreid.

Järgmise sammuna tuleks hakata avaldama survet kõigile ülikoolidele, et neile professorikohtadele, mida täidavad nostrifitseerimata doktorid, kuulutataks kiiresti konkurss ning et professorite valimisele ei kaasataks ekspertidena nostrifitseerimata doktoreid. Kuigi valitsusvälise organisatsiooni antud heakskiidul ei ole mingit ametlikku kaalu, saaksid nostrifitseeritud ju esmajoones need kandidaadid, kelle tööde tasemega spekuleerides on "vanad" ka endile säravama tiitli võtnud, ning protseduuri moraalne kaal oleks kindlasti mõjuv.



REIN RAUD: *"Tuleks luua nostrifikatsioonitoimkond, kuhu kuuluksid isikud, kelle doktorikraadi ka andmise ajal doktoriks nimetati".*

PEETER LANGOVITS/POSTIMEES

Evely Otsa

21. august 1972 – 10. märts 1999

IN MEMORIAM



Vaid vähestele meie seast on antud anne erakordselt särada. Särada nii, et selle kiirguse soojus ja kirkus mõjutaks ümbritsetavaid kaaslasi ning sulataks ka jäikade inimeste südameid.

Evely Otsa oli üks neist vähestest.

Erakordsetele inimestele on antud erilised võimed, ja Evelygi jõudis talle antud lühikese ajaga lõpetada *cum laude* Tartu Ülikooli majandusteaduskonna, olles samal ajal tööl Tartu linnavalitsuses, tõusta tippu võistlustantsijana ning ülikooli tööle tulles olla ülikooli esindusvõistkonnas keeglirajal.

Oma säraga jõudis ta innustada ülikooli möödunud aasta suurürituse, rahvusvaheliste üliõpilasmängude korraldajaid, olles selle tegevmees- ja naiskonna lakkamatuks käivitajaks ja liikumapanevaks jõuks. Nende mängude traditsiooni taastamisest Tartus on tänaseks saanud Läänemeremaade üliõpilaspordi üks suursündmus Evely meenutuseks..

Paljud ülikoolikolleegid puutusid Evely Otsa tööga kokku just siis, kui ülikool asus teostama üht suurimat investeeringukava ülikooli lähiajaloos. Evely andis oma panuse ülikoolis riigihangete komisjonide vastutava sekretärina, mis tähendas ka ülikooli jaoks, et uues situatsioonis oli vaja väga korrektset ja usaldusväärset inimest, kes sellist vastutust kanda võiks ja suudaks.

Rasketel hetkedel oli Evely inimene, kelle peale võis kindlalt loota.

Paraku kiirgavad kõige intensiivsemad tähed kõige lühemalt. Nende ere aeg jääb ebaõiglaselt lühikeseks. Siiski jääb neist püsiv jälg kaaslaste mõtteis ja südames.

Kolleegid ja kaaslased ülikoolist

LAHTISTE USTE PÄEVAD

19. märts Pärnus

11.30 ülikooli infopäev	Pärnu Kolledžis Ringi 35

22. märts Tartus

11.00 avamine	peahoone, Ülikooli 18, aula
12.15 filosoofiateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
13.15 infotund vene koolide lõpetanutele	peahoone, Ülikooli 18, aula
14.15 usuteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
15.15 sotsiaalteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
16.15 õigusteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula

23. märts Tartus

11.15 füüsika-keemiateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
12.15 matemaatikateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
12.15 kehakultuuriteaduskond	spordihoone, Ujula 4–204
13.15 biol-geograafiateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
14.15 Türi Kolledž	peahoone, Ülikooli 18–102
14.15 arstiteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
15.15 majandusteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
16.15 Pärnu kolledž	peahoone, Ülikooli 18, aula

24. märts Türil

12–14 Türi Kolledž Tolli 62, aula

Kõik teaduskonnad tutvustavad õpetatavaid erialasid ka oma ruumides, korraldavad kohtumisi õppejõudude ja üliõpilastega. Ülikooli raamatukogus infotunnid ja ekskursioonid nii eesti kui vene keeles. Info tel 375 465 ja 375 625.

Ülikooli Üliõpilaskonna Edustus & Eesti Põllumajandusülikooli Üliõpilasvolikogu esitlevad:

ISIC Party!
/ Rahvusvaheline /

Esmaspäeval, 15. märtsil kell 22:00
EPA Klubis / Veski 6 /
DJ Illart Kivisalu
Toimub: tants & tants (paaristants)
palju võistlusi & auhindu
Toetavad: Eesti Üliõpilaskondade Liit
AS SEBE
AS Tartu Õlletehas
"ISIC-likult" kohal olla!

Sigmund Freud ja filoloogia

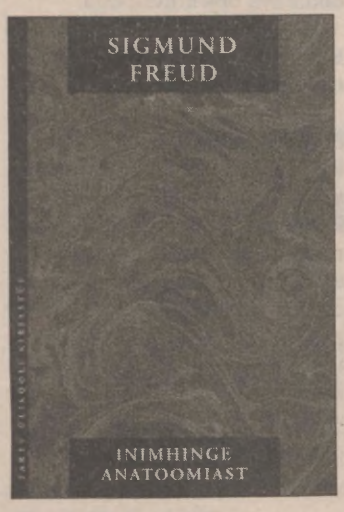
Anne Lill

KOGUMIK "INIMHINGE ANATOOMIAST" sisaldab kolm Sigmund Freudi uurimust: "Teadvustamatus" (*Unbewusste*), "Tungid ja tungisaatused" (*Triebe und Triebschicksale*) ja "Mina ja Miski"(*Das Ich und das Es*). Valik hõlmab Freudi teoste põhivaramusse kuuluvaid töid.

Kavatsus sellelaadne teos eesti keeles välja anda on üle 15 aasta vana. Raamat ise sündis psühholoogia ja klassikalise filoloogia sümbioosist. Kui tegelda kreeka tragöödiaga ja unenägude osa vaatlemisega antiikaja inimesepildis, siis pole palju võimalusi Freudist mööda vaadata.

Freudil ja antiigil on olnud teineteisele palju öelda. Muidugi polnud Freud filoloog professionaalses mõttes, kuid tema teadmised kirjandusest (sh. antiigist) olid sellised, mis suunasid ideid ka inimesekäsitluses. Need polnud lihtsalt illustratsioonid, mida Freud kirjandusest võttis, vaid pigem oli see allikmaterjal, algandmed, mis said aluseks ta hingeteooriale. Kirjandusallusioonid läbivad kogu ta kujunditemaailma. Esmajoones on see muidugi Oidipus. Sophoklese tragöödia "Kuningas Oidipus" üldistus Freudil Oidipuse müüdiks, millele ta rajas kõikidest kirjanduse vahendusel püstitatud konstruktsioonidest kõige esileküündivaima – Oidipuse kompleksi. Kuigi Freud väitis ise, et kompleksi juurde viis teda hüsteeria ja unenägude uurimine, paistab siiski suur osa sellest teoooriast tulevat otse Sophoklese protagonistilt, kuningas Oidipuselt. Müüt, kirjandus ja psühholoogiateooria põimuvad Freudil üsna loomingulisel moel. Seda võib vaadelda Freudi paradoksina – ta valib suvaliselt ja mõtestab valesti lähteandmeid, mille tulemusel saab enda arvates olemusliku hingefenomeni. Kuigi lähemal vaatlusel selgub, et lähtealus on midagi muud, kui eeldati (Sophoklese tragöödia pole Oidipuse müüt), tuleb Freudil välja tulemus, millel on ootamatul suur mõju ja mis lummab tänapäevani. Valel alusel, vääriti mõistes ja valede vahenditega loob ta teooria, mis töötab nii humanitaaria ja sotsiaalia valdkonnas.

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS



Sigmund Freud
"INIMHINGE ANATOOMIAST"
Tõlkinud Anne Lill,
kommenteerinud Jüri Allik
432 lk. "Avatud Eesti Raamat".

Freudi ideemaailm keerleb sõna, *logose* ümber. Muidugi polnud ta filoloog professionaalses mõttes, kuid on suur kiusatus anda talle nimetus *philologos* selle sõna otseses tähenduses, s.o sõnarmastaja või lobisemisarmastaja. Veenev ja seletav sõna sai Freudile inimhinge peegliks. Nii võtab ka unenägude tõlgendus tema käsitluses kinni üksiksõnast ja seob selle unepildiga või fantaasiapildiga. Assotsiatsioonide ahel viib enamasti seksuaalsümboolika juurde. Psühhoanalüüs toimus sõna ja arutluse (*logose*) vahendusel ja ta kasutas filoloogilisi võtteid (asendus, ülekandumine, metafoorika). Siingi avaldub seos antiikmaailmaga.

Freud kujutas ennast inimkonna Prometheusena – tuletoojana, kes psühhoanalüüsi näol tõi sarnaselt antiikaja kangelasega inimestele võimsa abivahendi. Aga nii, nagu Prometheus kasutas tule hankimiseks pettust, tõi ka Freud vale eelduse vahendusel välja idee teadvustamatuse osast inimhinges. Sellele vaatamata on inimhinge anatoomia Freudi käsitluses saanud kultuurinähtuseks, ilma milleta on raske mõista 20. sajandi euroopa kultuuri. Ilmunud raamat on esimeseks süstemaatiliseks käsitluseks Freudi rännaku kohta inimhinge sügavustesse.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

MITMEKEELNE ÕIGUSSÕNARAAMAT

Eesti, inglise, saksa, vene ja soome keele baasil koostatud sõnaraamat on koostatud nii eriala- kui keeleeksperte kaasates. Teatmeteose põhilise osa moodustavad õigusterminid, kusjuures eelkõige on keskendutud Eesti seaduste seisukohalt olulisele terminoloogiale. Ka terminite sisulisel täpsustamisel ja seletamisel on lähtutud Eesti seaduste määratlustest. Terminivalikus on püütud hõlmata põhilisemat sõnavara eraja avaliku õiguse valdkonnast. Mõnel määral on esindatud ka juriidikaga kokkupuutuvad alad, nagu poliitika, diplomaatia, majandus, kaubandus, rahandus jm.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

VABANDUS

UT toimetus vabandab Berk Vaheri ees ebatäpse info edastamise pärast artiklis "Kuhu lähed, *humanitaria*?" Erinevalt artiklis toodust pakkus Berk Vaher boonuspunktiarve BAKALAUREUSEÕPPE TUDENGITELE, innustamaks NENDE iseseisvat uurimistegevust nii omal erialal kui interdistsiplinaarselt.

ACTA DIURNA

11.-12. märtsini osaleb ülikooli teabetalituse ja vastuvõtutalituse esindus Narvas koolinoorte infomessil "Orientiir 99".

12. märtsil toimub Jõhvis **avatud ülikooli infotund õpetajakoolitusest**

12. märtsil toimub **emakeele päev Türi Kolledžis.**

12.–13. märtsini toimub ülikoolis, peahoones aud 102 Eesti Goethe Gümnaasiumile pühendatud konverents "TEKHNE B". Konverentsi korraldavad TÜ klassikalise filoloogia õppetool ja Eesti Arnold Schönbergi Ühing.

11.-14. märtsini toimuvad **ülikoolis koolinoorte matemaatika ja informaatika olümpiaadide lõppvoorud.** 11.-12. märtsini toimub matemaatikaolümpiaad, osavõtjaid 107 .13.-14. märtsil toimub informaatikaolümpiaad, osa võtavad piirkondlike voorude 58 parimat. Lõppvoorude tulemuste põhjal selguvad Eesti võistkondade kandidaadid rahvusvahelistele olümpiaadidele Rumeenias ja Türgis.

15. märtsil toimub Hiiumaal Teadus- ja Hariduskeskuse Tuuru saalis **lektor Meeli Sedriku akadeemiline loeng** "Rootsi laenudest eesti keeles".

15. märtsil kl 15 avatakse TÜ Raamatukogu raamatumuuseumis Jaapani kaasaegse keraamika näitus.

19. märtsil kell 11.30 algab **ülikooli infopäev Pärnus** Pärnu Kolledži ruumides. Kavas näituse "Tartu Ülikooli peahoone – akadeemilise hariduse sümbol" avamine, akadeemiline loeng prof Kaido Jaansonilt, info teaduskondadest ja sisseastumistingimustest, AHHAA-keskuse üllatus jpm.

VÄITEKIRJAD

15. märtsil kell 12.15 kaitseb Riia 23 ruum 117 **Kadri Tomasson magistritööd** "Kartulimugulaviroidi (PSTV) replikatsioon ja lokalisatsioon tomatis". Juhendaja prof Erkki Truve, oponent Lilian Järvekülg (KBFI, Tallinn).

19. märtsil kell 13 kaitseb **Kai Kisand** nõukogu saalis **doktoriväitekirja** "Autoantikehad 2-oksohapete dehüdrogenaassete komplekside vastu. Määramine ja tähendus primaarse biliaarse tsirroosi korral". Oponendid prof Timo Palosuo (Soome Rahvatervise Instituut) ja prof Heidi-Ingrid Maaroos.

Kell 14.30 kaitseb samas **Ello-Rahel Karelson doktoriväitekirja** "Adenülaadi tsüklaas aktiivsusemodulatsioon roti hipokampuses neuropeptiid galaniini ja tema kimäärsete analoogidega". Oponendid prof Eero Vasar ja prof Aleksander Žarkovski.

LOENGUD

18. märtsil kell 16.15 esineb keemiahoone ringauditooriumis **välisminister Raul Mälk loenguga "Eesti teel Euroopasse".** Pärast loengut kell 18 kohtub välisminister Narva mnt 4 õppehoones majandusteaduskonna vilistlasühingu Hermes liikmetega. Samas avatakse ka Hermese toetusel sisustatud auditoorium.

VARIA

12. märtsil kell 15 algab Vanemuise 19 **Eesti Kirjanduse Seltsi aastakoosolek.**
Kavas: Timo Maran: "Loodusest eesti kirjanduses 1998 ", Ivar Põllu "Eesti draama 1998", Berk Vaher "Aasta kui lomp: eesti proosa 1998 ", Veiko Märka "Laululapsed loomaaias: Eesti luule 1998"

KUULUTUSED

Üliõpilasneiule üürile anda tuba neljatoalisest korterist Kalda teel. Tel 481 097 Annika.

EESTI KEELE LEKTOR/ TEADUR LONDONIS

School of Slavic and East European Studies ja Briti Välisministeerium kuulutavad välja konkursi **eesti keele lektori/ teaduri** kohale Londonis 1. septembrist 1999 30. juunini 2000.
Eriti oodatakse kandidaate ajaloo, politoloogia, sotsioloogia vms erialalt. Huvilistel tuleb täita kaks ankeeti, mida saab Eesti Instituudist Suur-Karja 14, tel 6314 355 või Briti Nõukogust Vana-Posti 7, tel 6314 010, ja esitada need 1. aprilliks. Samast saab ka lisainfot.

"Loomingu" Raamatukogud

UT toimetuses (peahoone 137) soodsalt saadaval palju vanu ""Loomingu" Raamatukogusid". Kiire!

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost), Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.
Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.
Avatud E-R 11-16. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Armin Öpik 100".
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K-L 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Fotonäitus Nepaali pildivalikust "Inimene, uks, mäed".
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

RAAMATUKOGU
Struwe 2

Näitused: Fotonäitus "Iisrael - arheoloogia õhust", Johannese Kooli Rosmal õpilastööde näitus "Aja nõue", Korp! Indla 75. aastapäeva ja 10 aastat taasasutamisest, Evelyn Müürsepp - Juvenilis Vulgaris (maal), Eestimaa loodusfondi loodusfoto konkursi tööd. Jevgeni Kolpakovi maalid.
Avatud E-R 8-21, L ja P 10-18.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 900

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Küljendaja Reno Hekkonens

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht ut.ee
Faks: (27) 375 440

Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700. -
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Sisseastujate Leht

19. MÄRTS 1999 TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Hea ülikooli astuja!

Olles Eesti vanim ülikool, on Tartu Ülikoolil kohustus anda püsiva väärtusega tugevat haridust. Olles Eesti ainuke universitas, *mis viljeleb palju erinevaid teadusi, on meil võimalus anda võimalikult mitmekesist haridust. Olles praeguses ajas, peame andma haridust, millega saab hakkama täna ja tulevikus. Teame, et tudengid tahavad parimat ja seepärast töötab ülikool iga päev selle nimel, et suudaksime teha seda väga hästi.*

Püüame luua mitmekesiseid ja soodsaid tingimusi, kasutada kõiki tänapäeva võimalusi. Meile annab jõudu koostöö teiste Eesti ja paljude välismaa ülikoolidega. Selles akadeemilises maailmas on Tartu Ülikool koduks oma liikmetele, uutest tudengitest ootame meile tublit täiendust.

Tere tulemast!
Tartu Ülikooli rektor
professor Jaak Aaviksoo



Kuidas saada ülikooli tudengiks

Sisseastumine toimub riigieksamite ja sisseastumiseksamite hinnete põhjal. Tartu Ülikool aktsepteerib konkursil ka varasematel aastatel sooritatud riigieksameid ning katselist vene keele riigieksamit.

Kõigile erialadele konkureerimiseks peab olema sooritatud kirjand riigieksamina ja võõrkeele riigieksam (inglise, saksa või prantsuse keel). Vene keele riigieksamiga võrdset sisseastumiseksamit saab sooritada Tartu Ülikoolis sisseastumiseksamite ajal. Ülejäänud riigieksameid arvestatakse vastavalt erialade spetsiifikale teaduskondade valikul.

Usu-, filosoofia-, kehakultuuri- ja sotsiaalalteaduskond ning Pärnu Kolledz korraldavad lisaks riigieksamitele sisseastumiseksami õpetatava erialaga seotud valdkonnas.

Sotsiaalteaduskonda astujate pingerida kujuneb akadeemilise võimekuse testi ja erialakatsete põhjal.

Mitte-eesti õppekeelega koolide lõpetanud peavad olema sooritanud eesti keeles õpetatavale erialale kandideerimiseks eesti keele riigieksami või sooritama TÜ-s sisseastumise ajal eesti keele testi.

Väljaspool konkurssi võetakse vastu keskkooli kuldmedaliga lõpetanuid usu- ja füüsika-keemiateaduskonda ning Türi Kolledzisse. Teaduskonnad teevad soodustusi sisseastumisel aineolümpiaadide võitjatele ja TÜ Täppisteaduste Kooli hindega "väga hea" lõpetanutele. Samuti võetakse väljaspool konkurssi vastu rahvusvahelise International Baccalaureate Organizationi poolt väljastatud tunnistuse alusel.

Avalduste esitamine

Avaldusi saab esitada alates 28. juunist 9. juulini. Ajakirjanduse ja maalikunsti erialale astujad peavad esitama dokumendid hiljemalt 2. juuliks, kuna loominguline konkurss ja eelkonkurss toimub enne dokumentide vastuvõtu lõppu.

Üliõpilaskandidaat võib anda avaldused kahele erialale kandideerimiseks.

VAJALIKUD DOKUMENDID

1) isiklik avaldus vormikohasel blanketil,
2) keskharidust tõendava dokument
3) riigieksamitunnistuse koopia,
4) neli fotot (3x4 cm).

Dokumendid tuleb esitada isiklikult, kaasas peab olema pass.

Dokumente võetakse vastu Tartu Ülikooli peahoones, Ülikooli tn 18, TÜ kolledzitesse astujatelt lisaks ka Pärnus, Ringi tn 35 ning Türil, Tolli tn 62. Ajakirjanduse erialale astujad peavad esitama koos dokumentidega avaldatud töid, maalikunsti erialale astujad loomingulise eelkonkursi ajal 10 maali või joonistust. Õeteaduse eriala üheaastasele bakalaureuseõppe kursusele võetakse vastu TÜ meditsiiniõeteaduse eriala diplomi ja akadeemilise õiendi põhjal ilma sisseastumiseksamiteta.

Sisseastumiseksamid toimuvad 12.-21. juulini. Sisseastumiseksamite plaan on väljas ülikooli peahoone fuajees ning interneti aadressil http://www.ut.ee hiljemalt 25. juunist alates. Sisseastumiseksamite aluseks on ülikooli poolt sisseastujatele väljaantavas teatmikus toodud programmid.

Käesoleval, 1999. aastal sisseastumistingimused täitnud üliõpilaskandidaat võib asuda õppima ka riigieelarveväliselt finantseeritavale õppekohale. Selleks tuleb teha vastav märkus sisseastumisankeedis või anda täiendav avaldus ajavahemikus 12.-30. juulini.

Bioloogia-geograafiateaduskond ja füüsika-keemiateaduskond on erialati kehtestanud vastuvõtuks vajalikud minimaalsed pallide arvud. Pingereas paremate on võimalus asuda õppima riigieelarvest finantseeritavatel õppekohtadel.

Tartu Ülikooli avatud ülikooli toimub vastuvõtt tavaliselt sisseastumiseksamiteta. Konkursi korral on tingimuste sätestamine teaduskonna nõukogu pädevuses.

Riiklikult finantseeritavatele kohtadele vastuvõetute nimekiri selgub hiljemalt 26. juuliks. Vastuvõetud kandidaadile saadetakse koju kirjalik vastuvõtuteatis ning vastuvõetu on kohustatud kinnitama enda õppimaasumist Tartu Ülikoolis andes allkirja dekanaadis või tagastades allkirjastatud vastuvõtuteatise tähitud kirjaga dekanaati 9. augustiks.

Mitteriiklikult finantseeritavatele õppekohtadele vastuvõtt selgub 16. augustiks.

Õppeastmestik

Akadeemilise õppetöö astmeteks on diplomi-, bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe.

Diplomiõppe lõpetamisel omandatakse rakenduskõrgharidus. Diplomiõpe kestab 3-4 aastat.

Bakalaureuseõppe nominaalaeg on 4 aastat, arstiteaduskonnas asendab bakalaureuseõpet 6-aastane põhiõpe arstiteaduse ning 5-aastane põhiõpe stomatoloogi ja farmaatsia erialal. Bakalaureuseõppe lõpetanu saab bakalaureuse akadeemilise kraadi. Bakalaureuseõppe lõpetamise järel on võimalik omandada õpetajakutse 1-aastases õpetajakoolituses, arstiteaduskonnas aga üldarsti kutse 1-aastases internatuuris ja eriarsti kutse 2-5-aastases residentuuris. Magistriõppesse võib kandideerida bakalaureuseõppe lõpetanu või sellega võrdsustatud haridusega, doktorantuuri kandideerimiseks on vajalik magistrikraad.

Õppekava

Ülikoolis õpetatava eriala alusdokumendiks on õppekava. Õppetöö toimub loengute, seminaride ja praktiliste tööde vormis.

Lõpetamiseks peab üliõpilane koguma ettenähtud ainepunktid.

Tartu ülikoolis toimub õppetöö aine- ja kursusesüsteemis. Kursusesüsteem kehtib vaid arstiteaduskonnas ning kursusesüsteemi järgitakse ka diplomiõppes. Ainepunkt on õppetöö mahu ühik, millele vastab 40 tundi ehk üks õppenädal üliõpilase tööd, millesse on arvestatud auditoorne ja iseseisev töö ning teadmiste kontroll.

Bakalaureuseõppe maht on 160 ainepunkti, mis jaotub pea- (90–105) ja kõrvalaine (35–50) ning vabaainete vahel. Arstiteaduskonnas tuleb koguda 200-240 ainepunkti.

Õpetajakutse omandamiseks on vaja lisaks bakalaureuseõppele läbida ühe aasta vältel vastav pedagoogika ja didaktika kursus ning koolipraktika (kokku 40 ainepunkti ulatuses).

Diplomiõppe maht on olenevalt erialast 120–160 ainepunkti.

Üliõpilaskohtade täitmine

Vastavalt ülikooliseaduse muutmise seadusele võib riikliku koolitustellimuse alusel õppinud üliõpilase eksmatrikuleerimisel enne õppekavaga kehtestatud nominaalse õppeaja möödumist, täita vabanenud üliõpilaskoha konkursi korras.

Vabanenud riikliku koolitustellimuse üliõpilaskohale võivad kandideerida riigieelarvevälistel õppekohtadel õppijad, vabakuulajad, reimmatrikuleerimist taotlejad, teistest kõrgkoolidest ületulijad, teaduskonna vahetust taotlevad üliõpilased ja avatud ülikooli tasemekoolituses õppijad. Konkursitingimused kehtestab teaduskonna nõukogu.

Riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal ülikoolis õppiv üliõpilane või ülikooli lõpetanud isik ei saa teist korda asuda õppima riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale samal kõrgharidustasemel.

Õppekulude hüvitamine

Ülikool võib nõuda õppekulude hüvitamist riikliku koolitustellimuse alusel õppinud diplomi-, bakalaureuse või doktoriõppe üliõpilastelt. Seda siis, kui nad jätkavad õpinguid riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohal sama õppekava järgi pärast õppekavaga kehtestatud nominaalse õppeaja lõppemist - esimese õppeaasta eest kuni õppekoha poole baasmaksumuseni, teise ja järgneva õppeaasta eest kuni õppekoha kogu baasmaksumuseni. Seda saab nõuda ka üliõpilastelt, kes õpivad väljaspool riiklikku koolitustellimust – ülikooli poolt kehtestatud korras ja tingimustel kogu õppeaja eest.

Üliõpilaste nõustamine

Valdavalt ainesüsteemis toimuv õppetöö annab üliõpilasele võimaluse oma õpinguid osaliselt ise planeerida, kuid samas kerkib küsimus: millised valikud on võimalikud ja reaalselt teostatavad?

Otsuste langetamiseks vajalikku informatsiooni pakuvad mitmesugused teatmikud õpingute planeerimise põhireegleid selgitavad dekanaadi, osakonna või instituudi töötajad (õppeprodekaan, metoodikud, laborandid).

Üliõpilaskeskse informatsiooni kogumiseks ja levitamiseks ning lahenduseta jäänud probleemide lahendamiseks on õppe- ja üliõpilasosakonna algatusel loodud üliõpilaste nõustamissüsteem. Nõustamissüsteemi tööd koordineerib õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustaja (peahoone, ruum 120, tel 375 627), kelle poole võib nõu ja informatsiooni saamiseks pöörduda igal tööpäeval kl 9—12 ja 13—16. Õppe- ja üliõpilasosakonna üliõpilasnõustajalt saab informatsiooni ja nõu eelkõige õppekorraldusega seonduvates küsimustes, aga ka üldisemat laadi valdkondades (nt sotsiaalsed toetused).

Õppeaasta esimesel poolel, uute üliõpilaste kohanemisperioodil, haaratakse nõustamistegevusse vabatahtlikena vanemate kursuste üliõpilasi - tuutoreid.

TARTU ÜLIKOOL

Aadress: Ülikooli 18, 51009 Tartu, Eesti
Faks: (27) 37 54 40
E-post: proffice@ut.ee
WWW: http://www.ut.ee/

INFORMATSIOON
Infopunkt peahoone I korrusel avatud E-R 8-16
Üldinfo: (27) 375 465
Vastuvõtutalitus: (27) 375 625
Üliõpilasnõustaja: (27) 375 627
Välisüliõpilastalitus: (27) 375 150
Avatud ülikool: (27) 375 200
Üliõpilasküla: (27) 420 337

TEADUSKONNAD

Usuteaduskond
Ülikooli 18–313, tel 375 300, tel/faks 375 301, us@ut.ee

Õigusteaduskond
Näituse 20,
tel 375 390, faks 375 399, juura@ut.ee, oi@ut.ee

Arstiteaduskond
Veski 63,
tel 375 326, faks 375 320, arst@ut.ee, ar@ut.ee

Filosoofiateaduskond
Lossi 3–224-229,
tel 375 341, faks 375 345, filos@ut.ee, fl@ut.ee

Bioloogia-geograafia teaduskond
Vanemuise 46–226,
tel 375 820, faks 375 822, biogeo@ut.ee, bg@ut.ee

Füüsika-keemiateaduskond
Tähe 4–101,
tel 375 520, faks 375 570, fktead@ut.ee, fk@ut.ee

Kehakultuuriteaduskond
Jakobi 5–205,
tel 375 360, faks 375 362, kkdek@ut.ee, kk@ut.ee

Majandusteaduskond
Narva 4,
tel 376 310, faks 376 312, majandus@ut.ee, mj@ut.ee

Matemaatikateaduskond
Vanemuise 46–203,
tel 375 860, faks 375 862, math@ut.ee, mt@ut.ee

Sotsiaalteaduskond
Tiigi 78–116, 117,
tel 375 957, 465 958,
faks 375 900, so@ut.ee



TEATMIK 1999 TARTU ÜLIKOOLI ASTUJAILE
122 lk
Teatmikus on ära toodud Tartu Ülikooli Teaduskonnad ja põhiõppe erialad, õppeastmestik ning põhiõppe vastuvõtueeskiri. Sisseastujad saavad ülevaate erialakirjeldustest teaduskondade kaupa ning tutvuda sisseastumiseksamite programmidega.

Sisseastumisteatmikku saab osta raamatupoodidest, Tartu Ülikooli esindustest ja ülikooli infopunktist Tartust peahoone I korrusel. Teatmik maksab 35 krooni.

Usuteaduskond

Prof Tarmo Kulmar
dekaan

Keskaja ülikoolides peeti usuteaduskondades saadavaid teadmisi hariduse tipuks. Nii 1632. aastal asutatud Academia Gustavianas kui ka Tartu Ülikooli edasises ajaloos on usuteaduskond seisnud auväärsel kohal. Ka pärast usuteaduskonna taasavamist 1991. aastal on see akadeemilise teoloogia õppimiseks soliidseim koht Eestis.

Usuteaduskond püüab anda võimalikult hea teoloogilise humanitaarhariduse, kus põhitsükli 4 aasta jooksul saab sügavuti minna piiblikeeltes, evangeelses kristlikus teoloogias, kirikuloos ja dogmaatikas. Õpitakse ka teisi religioone.

Vana Testamendi teaduse ja semiidi keelte õppetooli juures õpitakse heebrea keelt, Iisraeli ajalugu, sissejuhatust Vanasse Testamenti, selle üksikute raamatute seletusi ja Vana Testamendi teoloogiat.

Uue Testamendi teaduse ja kreeka keele õppetooli alla kuuluvad vanakreeka keel, Uue Testamendi aegne ajalugu, sissejuhatus Uude Testamenti, üksikute raamatute seletused, Uue Testamendi teoloogia.

Ajaloolise usuteaduse ja ladina keele õppetool hõlmab kirikulugu alates algkogudusest kuni tänapäevani. Saadakse ülevaade erinevatest kristlikest kirikutest, uususunditest, loetakse algkeeles kreeka ja ladina kirikuisade tekste ja kirikuloo ürikuid.

Süstemaatilise usuteaduse ja filosoofia ajaloo õppetooli ained on sissejuhatus teoloogiasse, filosoofia ajalugu, eetika, ennekõike aga ikkagi kristliku dogmaatika süsteemi kuuluvad ained.

Praktilise teoloogia õppetooli juurde kuulub rida eriaineid, mida vaimulik oma tulevases töös vajab, näiteks kultuseõpetus, jutlustamisõpetus, kirikujuhtimise õpetus, religioonipedagoogika, hingehoid, misjoniteadus.

Võrdleva usuteaduse õppetool on eriomane ülikoolile juba sõjaeelsest ajast - enamikus välismaa ülikoolides õpetatakse vastavaid aineid filosoofiateaduskondades.

Traditsiooniliselt on teoloogilist haridust aidanud Tartus anda eriteadlased Saksamaa ja Skandinaavia ülikoolidest. Ka praegu on igal semestril vahetumas 2-3 külalisõppejõudu, mistõttu pannakse esimestest õpingupäevadest peale suurt rõhku saksa keele õppimisele.

Õppe- ja teadustöö edendamiseks on loodud Akadeemiline Teoloogia Selts, mille rikkalikku raamatukogu igapäevaõpingutes usinasti kasutatakse.

Mõistetavatel põhjustel on TÜ usuteaduskonna õppekavas eriline rõhuasetus evangeelsel, eriti luterlikul teoloogial. Usuteaduskonna lõpetanud leiavad tööd vaimulikuna, kooliõpetajana, sotsiaalhoolekandes, ajakirjanduses, vastaval hilisemal spetsialiseerumisel ka muuseumitöötaja, arhivaari, kirikuloolase või tõlkijana. Põhiõppe lõpetanud saavad *baccalaureus artium*i kraadi teoloogia alal.

Üliõpilaskandidaatidelt eeldatakse ajalooalaseid teadmisi keskkooli ajalooprogrammi mahus, samuti on eelnevalt soovitav läbi lugeda T. Jürgensteini "Piibliõpik".

Õigusteaduskond

Dotsent Jaan Ginter
dekaan

Õigusteaduskond on üks nendest Tartu Ülikooli teaduskondadest, mis alustas oma tegevust kohe ülikooli asutamisel 1632. aastal. Praegu toimub õigusteaduskonna õppetöö Iuridicumis, värskelt renoveeritud õppehoones (Näituse 20).

Hoolimata sellest, et juba paljud 1999. aasta sisseastujad on teinud kindla otsuse püüda sisse saada TÜ õigusteaduskonda, soovitan ka neil, kes praegu ei ole veel lõplikke eelistusi paika pannud, kainelt kaaluda oma võimeid ja tulevikuplaane ning tõsiselt läbi mõtelda õigusteaduskonnas õppimine.

Tavaliselt kiputakse õigusteaduskonna lõpetajaid ette kujutama ainult advokaatidena. Tõepoolest, paljud meie lõpetajad ka sellena töötavad. Kuid juristi samastamine advokaadina on siiski eksitus.

Peale advokatuuri asuvad meie lõpetajad tööle väga erinevatel ametikohtadel mitmesugustes era- ja riiklikes ettevõtetes, pankades, notaribüroodes, kohtutes, prokuratuuris, riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustes.

Seega on lõpetajatel valida väga erinevate rakendusvõimaluste vahel ning oma isiksuseomadustele sobiva töökoha leiavad ka need, kes arvavad, et advokaaditöö ei ole mitte see, millega nad tegelema tahaksid hakata.

Enamik juristi töökohtadest pakub väga head rakendust analüüsivõimele ning oskuslikule keel(t)e kasutamisele nii kõnes kui kirjas.

TÜ õigusteaduskond on kogu oma tegutsemise jooksul olnud oluline õigusteadusliku mõtte arengu keskus.

Pärast Eesti Vabariigi taasiseseisvumist alanud õigusreformi ettevalmistamisel ja suure osa olulisemate õigusaktide väljatöötamisel on osalenud väga paljud meie teaduskonna õppejõud.

Õppetöö toimub kolmes astmes. Esimene aste (neli aastat) annab õigusteaduse alal bakalaureusekraadi. Bakalaureusekraad annab võimaluse töötada kõigil põhilistel juristi ametikohtadel - advokaadina, notarina, prokurörina, kohtunikuna, ettevõtte juristina jne.

Teine aste (kaks aastat magistriõpet) annab õigusteaduse magistri kraadi ning kolmas aste (neli aastat doktoriõpet) doktorikraadi.

Bakalaureusekraadi saamiseks tuleb nelja aasta jooksul omandada õppeaineid 160 ainepunkti ulatuses. Õppeained jagunevad kohustuslikeks aineteks, mida peavad õppima kõik, aga ka alternatiivseteks, mille hulgast tuleb valida teatav hulk aineid.

Samuti saab õppida valikaineid, mida võib valida ka teistes ülikoolides või teaduskondades, nagu näiteks majandus- või filosoofiateaduskonnas õpetatavate ainete hulgast.

Igal aastal on õigusteaduskonnas olnud mitmeid välislektoreid, kes on lugenud loengukursusi (Euroopa Liidu õigus, rahvusvaheline arbitraaž jne), mille õpetamiseks teaduskonnal on õppejõud ajutiselt puudunud.

Kohtumiseni Iuridicumis!

Arstiteaduskond

Kadri Putnik
teaduskonna pressiesindaja
stud med 4

Tartu Ülikooli arstiteaduskond võib uhkelt rinna ette ajada teadmisega, et on üks vanimatest ja suurematest teaduskondadest, kus esimesed meditsiini eriala tudengid alustasid 1632. aastal. Sel aastal saab lõpuks valmis ka hoone, mida on oodatud aastakümneid - Biomeedikum. See suur kompleks koondab enda alla paljud praeguseks veel mööda linna laiali asuvad instituudid. Nii et lõppenud on viimaks see lõputu jooksmine ikka Toomemäelt üles ja alla.

Sisseastujal on võimalik valida nelja eriala vahel: arstiteaduse eriala - 120 üliõpilast, stomatoloogia eriala - 36, farmaatsia eriala - 36 ja õeteaduse bakalaureuse õpe - 15.

Arstiteaduse eriala kestab kuus aastat, mida võiks tinglikult jagada prekliiniliseks ja kliiniliseks. Et arstiteaduskonna tudengi elu ei ole sugugi meelakkumine, selgub mõne kuuga. Kui rebasestaatus on anatoomia eksami sooritamisega seljataha jäetud, võib noor arstihakatis juba vargsi puhta valge kilti poole vaatama hakata. Kuid enne seda on vaja veel teha palju tööd, et maha saada teistegi baasainete eksamitega. Neljandaks kursuseks on omandatud teoreetiline alus inimorganismist ja haigusprotsesside olemusest ning võib vabalt oma teadmiste pagasiga ning keeruliste terminitega mittearstiteadlasi segadusse ajada.

Lõpueksami edukalt sooritanud saavad arstiteaduse diplomi. Ülikooli lõpetamisel on tavaliselt selgunud kitsam eriala, millega noor arst end siduda tahaks. Selleks, et edasi oma valitud ala õppida, tuleb teha residentuuri eksam. Residentuuri kestus oleneb vastavalt valitud erialast (3-5 aastat) ning toimub juba konkreetses haiglas või kliinikus tööd tehes ja see ei pea asuma Tartus. Ning kuika need aastad on õnnelikult läbitud, oledki päris arst valmis. Lihtne, kas pole!

Stomatoloogia eriala on sobiv kuldsete kätega meditsiinihuvilistele, kes soovivad anda inimestele tagasi kauni naeratuse ja kena näolapi. Juba praktikumide ajal on sul võimalus sõpradel-tuttavatel hambaid parandada ning enesele tulevast klientuuri kujundada.

Lõpueksami sooritanult saad stomatoloogiaalase diplomi.

Farmaatsia erialale on oodatud noored, kel tahtmist ja eeldusi ravimitega tegelemiseks ning tööks laborites. Stuudiumi lõpuks saavad selgeks nii koduaia taimed kui ka ühe või teise ravimi keerulised toimemehhanismid.

Stuudiumi läbinud saavad bakalaureuse kraadi.

Õeteaduse eriala on noorim. Meditsiiniõdede vastuvõttu alustati 1991. aastal. Kolmanda aasta lõpuks saadakse kõrgharidus. Juba mitu aastat saab seda eriala õppida vaid avatud ülikooli kaudu. Bakalaureuseõppesse võetakse vastu õeteaduse diplomiõppe lõpetanuid. Õpiaeg on üks aasta. Selle aja jooksul omandatakse aluseid teadustööst, õeteaduslikku uurimismetoodikat, õenduse filosoofiat jms.

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž alustas tööd 1996. aastal. See loodi Tartu Ülikooli, haridusministeeriumi ning Pärnu linna ja maakonna tiheda koostöös. Alates käesolevast aastast sai kolledž endale uue õppehoone Pärnu kesklinnas, mis laieneb veelgi lisa.

Praegu õpib Pärnu ainsas kõrgkoolis - TÜ Pärnu Kolledžis 200 statsionaarset ning 130 avatud ülikooli üliõpilast. Kui uue õppehoone juurdeehitus valmis saab, võib kolledži üliõpilaste arv suureneda 500ni.

Pärnu Kolledžis saab diplomiõppe mahus õppida kolmel erialal - ärijuhtimist, hotelli- ja turismimajandust ning eelmise aasta sügisest ka sotsiaaltöö korraldust.

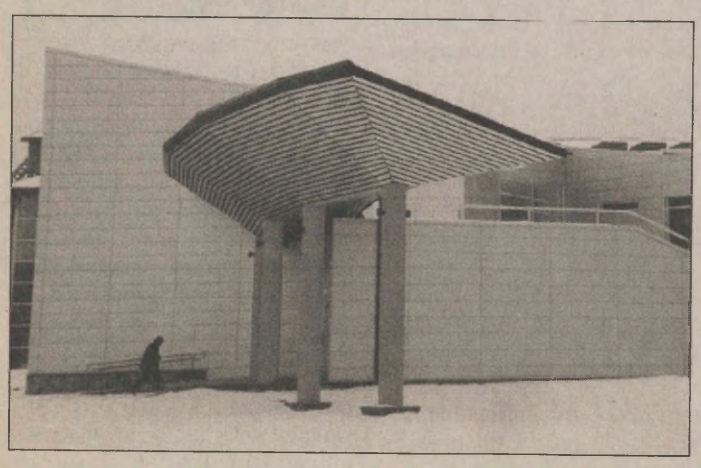
Ärijuhtimise erialal koolitatakse kõrge kvalifikatsiooniga, mitmekülgselt arenenud, loovalt ja dialektiliselt mõtlevaid spetsialiste ja ärijuhte.

Hotelli- ja turismimajanduse eriala annab võimaluse asuda tööle turismi- või majandusettevõtetesse ning turismiga piirnevatel aladel, alustada ettevõtjana või jätkata õpinguid bakalaureusekraadi saamiseks.

Sotsiaaltöö on rakendusliku suunitlusega diplomiõppe eriala, kus koolitatakse omavalitsusasutustele ja muudele avalik- ning eraõiguslikele institutsioonidele rakenduskõrgharidusega spetsialiste, kes suudavad töötada nii sotsiaaltöötajana kui sellealase tegevuse korraldajana.

Lõpetanutel on võimalus jätkata õpinguid Tartu Ülikoolis või mujal ning taotleda kutse- või teaduskraadi.

Info: Ringi 35, 80028 Pärnu, tel (244) 50 520



Pärnu Kolledži üliõpilastel on hiljuti avatud uues õppehoones igati kaasaegsed õppimisvõimalused.

VARJE SOOTAK

Filosoofiateaduskond

Mart Velsker
prodekaan

Filosoofiateaduskond on üliõpilaste ja õpetatavate erialade arvult suurim Tartu Ülikoolis. Ainesüsteemi puhul on üliõpilasel teatavad vabadused isikliku õppekava koostamisel, seega ka nende ainete õppekavva võtmisel, mida pole valitud põhiliseks erialaks.

Pakutavate ainete hulk toetab universaalse humanitaarhariduse omandamist ega välista süvitsi minemist ühel alal. Sidemed, mis toetavad *universitas'e* ideed, ulatuvad ka teaduskonnast väljapoole.

1999. aastal saab meie teaduskonnas astuda neljateistkümnele erialale. Need on ajalugu (plaani kohaselt 50 uut üliõpilast), eesti keel ja sugulaskeeled (35), eesti keel võõrkeelena (25), eesti kirjandus ja rahvaluule (25), filosoofia (15), hispaania keel ja kirjandus (12), inglise keel ja kirjandus (40), kasvatusteadused (25), klassikaline filoloogia (15), maalikunst (5), saksa keel ja kirjandus (30), skandinavistika (rootsi keel) (15), prantsuse keel ja kirjandus (15) ning vene ja slaavi filoloogia (30).

Vastuvõetavate arvud näitavad eriala suurust ning mõnel neist suurematest erialadest saab pärast sisseastumiseksamite õnnelikku sooritamist teha veelgi konkreetsemaid valikuid. Eesti keele ja sugulaskeelte eriala sisaldab endas omakorda viit iseseisvat dist-sipliini (eesti keel, soome keel ja kirjandus, ungari keel ja kirjandus, soome-ugri keeled, arvutuslingvistika), vene ja slaavi filoloogia kolme (vene keel, vene kirjandus ja slaavi filoloogia).

Spetsialiseerumiseks pakutakse mitut teed veel näiteks ajaloos (Eesti ajalugu, üldajalugu, lähiajalugu, arheoloogia, arhiivindus, etnoloogia, kunstiajalugu) ning eesti kirjanduses ja rahvaluules (eesti kirjandus, eesti ja võrdlev rahvaluule, teatriteadus).

Laiapõhjaline haridus tähendab tulevikus ka piisavalt suurt valikut töökohtade osas. Filosoofiateaduskonnast on tulnud mitmeid väljapaistvaid ajakirjanikke, poliitikuid, kirjanikke – sellest hoolimata, et vastavat koolitust siin ei pakuta.

Traditsiooniliselt õpetatakse filosoofiateaduskonnas tulevasi õpetajaid, muuseumi- ja kirjastustöötajaid, kriitikuid, tõlke, tõlkijaid, teadlasi.

1997. aastast tegutseb teaduskonnas kunstide osakond ja juba varemgi on antud õpetust maalikunsti erialal. See räägib midagi üldisemat kogu teaduskonna kohta: siin on koos teadmised ja oskused, uurimistöö ja eneseväljendus.

Need on poolused, mis peaksid olema olulised mitmekülgsete humanitaarsete huvidega inimeste jaoks, keda ootamegi suvel sisseastumiseksamitele.

Bioloogia-geograafiateaduskond

Prof Ain Heinaru
dekaan

Meie teaduskond on tegelikult loodusteaduskond. Maateaduste ehk geo-geo osa katavad geoloogia instituut ja geograafia instituut. Bioloogia osa jaotub kahte makrosuunda. Ühelt poolt on siin suurimaks instituudiks molekulaar- ja rakubioloogia instituut. Teise poole moodustavad botaanika ja ökoloogia instituut ning zooloogia ja hüdrobioloogia instituut. Kahtlemata oleme praegu Eesti parim ülikool loodusteaduste õppes ja õpetamisel.

Me oleme paljude näitajate puhul Tartu Ülikooli parim teaduskond, eriti võttes aluseks kraadiõppe ulatust ja taset. Tasemenäitajad on saavutatud eelkõige õppejõudude ja teadurite kaadri valikuga. Mitte väikese tähtsusega pole fakt, et kõigil meie professoritel on pikaajalise töö kogemused välismaa juhtivates ülikoolides ja teadusasutustes ning et meie õppejõud on suhteliselt noored.

Ülikoolis antakse kraadiharidust ja seepärast on meie teaduskond pannud erilist rõhku teadustöö edendamisele. Me oleme ilmselt unikaalne teaduskond selles mõttes, et kõikides meie instituutides hangitud teadusrahade summa ületab haridusrahade summa.

Meie tasemekriteeriumiks on vaid maailmatasemel konkurentsivõimeline kõrgharidus ja teadus. Samas on Eesti looduse dimensioon väga tugev. Meie kreedoks on muutuda euroopalasteks ja jääda eestlasteks.

Eestis on loodusteadlaste ettevalmistamise hulk umbes kaks korda väiksem kui enamikus Lääne-Euroopa maades. Me alustasime uute tehnoloogia-alaste õppekavade (keskkonnatehnoloogia, geenitehnoloogia) juurutamist, samuti alustame regionaalplaneerimise spetsialistide laiemat ettevalmistamist. Tehnoloogilise innovatsiooni sissetulek muudab lähiaastatel märgatavalt meie teaduskonna palet. Seepärast suurendame üliõpilaste vastuvõttu juba järgmisel aastal.

Kaasaegse kvalifikatsiooniga loodusteadlaste puudus on praegu Eestis suur. Kõrgtehnoloogia arenguks Eestis me lihtsalt peame suurendama meie teaduskonna lõpetajate arvu.

Seepärast ei näe ma mingeid probleeme lõpetajatel töökohtade saamisega. Erinevalt varasemast asetame me märksa suuremat rõhku ka õpetajate ettevalmistamisele ning tahame muutuda sellelgi alal juhtivaks üksuseks vabariigis.

Loodusteaduslik haridus on väga hea haridus. Ta võimaldab meie lõpetajatel töötada märksa erinevamatel töökohtadel kui diplomilekirjutatu seda eeldaks. Meie vabariigis on tipptasemega kohtadel väga palju loodusteadlasi. See on hea. Kiirelt arenevatele riikidele on see iseloomulik.

Tule meile õppima! Sa ei kahetse!

Füüsika-keemia-teaduskond

Prof Jaak Järv
dekaan
dots Kalev Tarkpea
prodekaan

Füüsika ja keemia on fundamentaalsed loodusteadused, mille tundmine aitab kaasaegses muutlikus infoühiskonnas kiiresti kohaneda ja tõsta oma kvalifikatsiooni uutes tehnoloogilistes suundades.

Kuna teaduskonna lõpetanud valdavad võrdselt hästi nii loodusteaduslikke põhiprintsiipe, mõõtmis- ja analüüsimeetodeid kui ka tehnoloogiliste protsessi-de aluseid, siis leiavad nad rakendust mitmesugustes asutustes (arvutifirmad, telekommunikatsioonifirmad, teaduslikud uurimislaborid, kvaliteedikontrolli, keskkonnakaitse ja meditsiinitehnika teenistused jne). Gümnaasiumi füüsika- või keemiaõpetajaks saab õppida vaid TÜ füüsika-keemiateaduskonnas.

Õppimine meie teaduskonnas arendab loogilist mõtlemist ja analüüsioskust, mistõttu on saadud haridus kõrgelt hinnatud ka muudel erialadel. Paljud meie vilistlased on tegevad panganduses.

Meilt saadava hariduse kvaliteet on maailmatasemel. Paljud lõpetajad on kõrgelt hinnatud Euroopa ja USA ülikoolides.

Alates sellest aastast rakendatakse meie teaduskonnas avatud vastuvõtu süsteemi. Kõik, kes on kogunud riigieksamitel mingi kindla punktisumma, võivad end juba meie üliõpilasteks lugeda.

Füüsika erialal moodustub summa riigieksamitulemustest füüsikas (kuni 20 p) ja matemaatikas (kuni 10 p). Vastuvõtuks piisab punktisummast 12. Samades ainetes tuleb sooritada eksamid ka sisseastumisel füüsikalise infotehnoloogia erialale, vastuvõtuks piisav punktisumma on 17. Keemia erialal lähevad arvesse riigieksamitulemused keemias (kuni 20 p) ja matemaatikas (kuni 10 p). Vastuvõtuks on vajalik punktisumma 17.

Materjaliteaduse erialal on vajalikeks riigieksamiteks füüsika ja keemia (kumbki kuni 10 p). Vastuvõtuks piisab summaarselt 8 punktist..

Erinevalt teistest teaduskondadest toimuvad kirjandi ja võõrkeele riigieksamid toimub vaid arvestusena. Kummalgi eksamil tuleb saada vähemalt 3 punkti kümnest. Keeleeksamite hinded aga punktisummasse ei lähe, sest eelkõige huvitavad meid sisseastujate erialased teadmised.

Erandina väljaspool konkursi võetakse vastu vabariikliku aineolümpiaadi 15 esimest. Füüsika ja füüsikalise infotehnoloogia erialadel tagab sissepääsu füüsikaolümpiaad ja keemia erialal keemiaolümpiaad. Teistel erialadel aktsepteeritakse nii füüsika- kui keemiaolümpiaadi.

Lõpetaksime tsitaadiga meie tuntud vilistlaselt Marek Strandbergilt: "Kui inimene on õppinud liigutama molekule, siis oskab ta liigutada ka raha või mida iganes".

Kehakultuuri-teaduskond

Prof Vahur Ööpik
dekaan

Kehakultuuriteaduskonna bakalaureuseõppes on võimalik valida liikumis- ja sporditeaduste ning liikumisravi erialade vahel, diplomiõppes toimub õppetöö treeninguõpetuse ja spordijuhtimise erialal.

Liikumis- ja sporditeaduste erialal antakse üliõpilastele kaasaegsel tasemel mitmekülgne ettevalmistus kooli kehalise kasvatuse ja sportliku treeningu valdkonnas. Pearõhk on ainetel, mis loovad põhjaliku ettekujutuse inimese organismi ehitusest ja talitlusest ning kehaliste koormustega kohanemise seaduspärasustest. Koolituse lahutamatu komponent on õppe- ja treeningutöö üliõpilase valitud spordialal, hea ettevalmistus antakse samuti kooli kehalise kasvatuse programmi kuuluvate spordialade õpetamiseks.

Ka liikumisravi erialal moodustavad inimorganismi ehitust ja talitlust käsitlevad ained tähelepanuväärse osa õppetööst. Eriti põhjaliku ettevalmistuse saavad üliõpilased kehaliste harjutuste osast haiguste profülaktikas, taastusravis ja liikumispuuete kompenseerimisel. Liikumisravi spetsialistide koolitamine toimub koos arstiteaduskonna ja Tartu Ülikooli Kliinikumiga.

Mõlemal bakalureuseõppe erialal on õppetöö seostatud teadusliku uurimistööga. Stuudiumi vältel tehakse kolm projekti, mille põhjal koostatakse bakalaureusetöö.

Üliõpilastel on lisaks kohustuslikele ainetele võimalik pühenduda ligikaudu 25% ulatuses enda valitud kõrval- ja vabaainete õppimisele. Bakalaureuseõppe nominaalne kestus on sõltumata erialast 4 aastat, see lõpeb bakalaureusetöö kaitsmisega, mille edukuse korral antakse vastavalt läbitud õppekavale bakalaureusekraad (*baccalaureus scientiarum*) kas liikumis- ja sporditeaduste või siis liikumisravi erialal.

Treeninguõpetuse ja spordijuhtimise erialal antakse üliõpilastele igakülgne ettevalmistus tööks treenerina ja spordijuhina. Võrreldes liikumis- ja sporditeaduste eriala bakalaureuseõppega on siin tagasihoidlikum teaduskoolituse ja üldainete osakaal. Peamine rõhuasetus on seatud treenerikoolitusele inimese organismi ehituse ja talitluse tundmaõppimise ning valitud sportliku eriala teooria ja metoodika igakülgse omandamise kaudu. Olulise osa õppekavas moodustavad spordijuhtimist ning spordi majanduslikke ja organisatsioonilisi aspekte käsitlevad ained. Diplomiõppe nominaalne kestus on 3 aastat ning see lõpeb diplomitöö kaitsmisega.

Kehakultuuriteaduskonnas pakutav haridus on mitmekülgne ja rahvusvahelisel tasandil konkurentsivõimeline, mida kinnitab suhteliselt suur välisüliõpilaste arv teaduskonnas, samuti paljude lõpetanute edukas töö välisriikides ning hiljuti õppekavadele rahvusvahelise ekspertgrupi poolt antud kõrge hinnang.

Majandus-teaduskond

Prof Jüri Sepp
dekaan

Majandusteaduskond ei kuulu küll ülikooli vanimate teaduskondade hulka, kuid oma ajalugu on meilgi. Iseseisva teaduskonnana töötame 1938. aastast, kuid erinevaid majandusaineid on õpetatud algusaegadest saadik. Tänavu saime endale uue õppehoone Narva maanteel otse Emajõe kaldal.

Teaduskond on muutuvates ja sageli üsna keerulistes oludes suutnud kasvada mitte üksnes ruumiliselt, vaid ka oma töö sisu poolest. Viimane on tegelikult loonudki aluse täiendavateks materiaalseteks investeeringuteks.

Vaatamata riigi osalisele tagasitõmbumisele majandushariduse rahastamisest (riikliku kaugõppe lõpetamine, statsionaarse vastuvõtu vähendamine), on õppijate arv teaduskonnas võrreldes 1990-ndate aastate algusega isegi kümmekond protsenti kasvanud, ulatudes üle 1200. Sellest üle kolmandiku moodustavad erainvestorite loodud õppekohad. Teaduskonna eelarves ulatub eraraha osa koguni üle poole. See räägib usaldusest meie vastu.

Bakalaureuseõppes sai 1998. aastal läbi üks otsingufaase. Lõpetasid viimased universaalse majandusteadlase diplomiga üliõpilased. Edaspidi hakkavad eristuma ettevõtte ja rahvamajanduse tasandi spetsialistid. See ei tähenda muidugi mingeid ületamatuid vaheseinu hariduses ega tööturul, kuid suurendab siiski ülikooli poolt pakutava läbipaistvust nii õppurite kui ka tööandjate jaoks. Erilist paindlikkust püüab teaduskond üles näidata just spetsialiseerumisvõimaluste pakkumisega. Senisele kaheksale eriainele lisandusid sel õppeaastal veel kaks: majandusteooria rahvamajanduse ja majandusinfosüsteemid ettevõttemajanduse üliõpilastele. See on osutunud võimalikuks vaid tänu heale kootööle välispartneritega. Esimesel juhul on kandev roll euroteaduskonnal, teisel aga Münsteri Ülikoolil.

Akadeemiline õpe toetub teadustööle. Meie teaduskonna õppejõud on publikatsioonide arvu järgi viljakaimad autorid ülikoolis. Siin ei saa mööda minna edukast osalemisest riiklikul konkursil Eesti majanduse konkurentsivõime uurimiseks, mis aitas esmakordselt ühe mütsi alla koondada suure osa teaduskonna uurimispotentsiaalist.

Teadussaavutuste ülekandmisel õppetöösse on tähtis koht õppevahenditel. Kolme viimase aastaga on ainuüksi teaduskonna ühtses sarjas ilmutatud üle 50 raamatu.

Jääb loota, et kõik see teeb õppimise Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas mitte üksnes kasulikuks, vaid ka meeldivaks. Siis pole karta, et side ülikooliga katkeks ka pärast selle lõpetamist. Vilistlaste erinevate põlvkondade ühendusel on tekkinud ühing Hermes. Nende küünarnukitunnet tundsime ka uue maja juures.

Matemaatika-teaduskond

Prof Toivo Leiger
dekaan

Matemaatikal on teaduskonnas kahtlemata eriline roll, kuid haridust on siin võimalik saada lisaks matemaatikale ka informaatikas ja matemaatilises statistikas. Üks arengu võtmesõnu järgmisel aastatuhandel on informatsioon. Informaatika ja matemaatiline statistika on selle töötlemise ja kasutamisega vahetult seotud, kusjuures matemaatika kindlustab neile teoreetilise baasi kõige üldisemal tasemel.

TÜ sellealast haridust iseloomustab just asjaolu, et kogu siinantav õpetus baseerub kindlale ja soliidsele matemaatilisele alusele. Tänapäeva kiire arengu juures ei ole võimalik kõike selgeks õpetada, tähtis on anda piisavalt teoreetiline haridus. Teine üldine nõue on, et kõik teaduskonna üliõpilased saaksid arvuti kasutamise ja programmeerimisoskuse.

Matemaatika erialale baseerub ka matemaatikaõpetajate ettevalmistamine.

Informaatikaalast haridust pakume kahel erialal. Informaatika erialal alustatakse bakalaureuseõppega. Praktilisema kallakuga rakendusinformaatika erialal on 3-aastane diplomiõpe. Informaatikas on kolm suuremat valdkonda: arvutiteadus ehk teoreetiline informaatika, programmeerimine ja infotehnoloogia.

Tiigrihüppega on koolidesse jõudnud õpiprogrammid ja kontoritarkvara, samuti informatsiooni hankimine internetist. Rakendusinformaatika õppekavas on põhirõhk infotehnoloogia rakendustel. Nii informaatika kui ka teiste erialade üliõpilased võivad läbi teha ka informaatika õpetaja koolituse.

Infoga tegelemisel on oluline koht ka statistikutel, kelle ülesanne on info sisuline analüüsimine. Niihästi riigi demokraatlikul valitsemisel, rahandussüsteemi juhtimisel kui ka mujal on tarvis kasutada suurt hulka statistilisi andmeid. Selleks vajalikke oskusi omandatakse matemaatilise statistika erialal õppides kõigepealt bakalaureusetasemel (4 aastat).

Seni on paljud matemaatilise statistika eriala tudengid ja kraadiõppurid oma haridust täiendanud välismaal, kes kõik on Eestisse tagasi tulnud.

Siin ootab statistikuharidusega matemaatikuid lai valik tööpakkumisi küll riigistatistikasüsteemis, pankades, kindlustus- ja avaliku arvamuse uurimisfirmades, samuti mitmesuunalistel uurimistöödel keskkonna-, tervishoiu-, kvaliteedijuhtimise jmt firmades. Praeguse seisuga on nõudlus statistikaspetsialistide järele suur, sest mujal kui TÜ matemaatikateaduskonnas selle eriala spetsialiste Eestis ei koolitata.

Tänavu võtame uued üliõpilased põhiõppesse vastu igale erialale eraldi.

Sotsiaal-teaduskond

Prof Jüri Allik
dekaan

Enesetunnetuse tung on see, mis eristab inimest loomast. Delfi Apolloni templi sissekäigu kohale kirjutasid vanad kreeklased manitsuse: "Tunne iseennast". Kuna aga inimene on Aristotelese väljenduse kohaselt ühiskondlik elukas, siis tuleb iseenda tundmiseks eelkõige tunda ka ühiskonda, milles inimene kujuneb ja tegutseb. Viimased aastad on näidanud, et noorte inimeste arv, kes tahavad teada saada, mis on inimene ja ühiskond, on ka tänapäeva Eestis väga suur.

Igal aastal üritab ligikaudu poolteist tuhat noort inimest pääseda sotsiaalteaduskonda kümme korda vähemale arvule vabadele üliõpilaskohtadele, et otsida vastust nendele igavestele küsimustele. Kuna vastuseid ei ole üks, siis on ka vastamise viise erinevaid. Praktilise meelega inimesed võivad valida mõne praktilise eriala, nagu seda on sotsiaaltöö, eripedagoogika, ajakirjandus, avalikussuhted ja teabekorraldus. Neid, keda paelub rohkem teadasaamise võlu, võivad valida erialad, mis uurivad inimese käitumist ja ühiskonna põhimõttelist ülesehitust - psühholoogia, riigiteadused ja sotsioloogia.

Tänu semiootika ja kulturoloogia osakonnale, mis jätkab professor Juri Lotmani Tartule kõige enam kuulsust toonud traditsiooni, leiab endale sobiva huviala ka see, kelle huvide kese kaldub rohkem humanitaaria suunas. Ühes pole aga mingit kahtlust: sotsiaalteaduskond oma väljapaistvate õppejõududega (Wolfgang Drechsler, Jaanus Harro, Kaido Jaanson, Jüri Allik, Jaan Kõrgesaar, Marju Lauristin, Rein Ruutsoo, Rein Taagepera, Mikk Titma, Peeter Torop, Peeter Tulviste) pakub parimat sotsiaalteaduslikku haridust, mida Eestis on üldse võimalik saada.

Ajakirjanduse osakond võtab ajakirjanduse erialale traditsiooniliselt vastu 15 ning avalikkussuhete ja teabekorralduse erialale samuti 15 üliõpilast.

Ajakirjanduse eriala üliõpilaskandidaadid peavad esitama hiljemalt 2. juulil vastuvõtukomisjonile oma seni ilmunud kaastööd ja toimetuse soovituse. Sisseastumiseksamitele eelneb kirjalikust tööst ja vestlusest koosnev loominguline konkurss (essee 3. juulil, vestlus 5. - 7. juulini). Neil, kes loomingulisest konkursist edasi ei pääse, jääb aega oma sisseastumisdokumente esitada mõnesse teise teaduskonda või kõrgkooli.

Avalikkussuhete ja teabekorralduse eriala põhisisu on organisatsioonisisese info korrastamine, üldsuse informeerimine ja maine korrastamine. Erialakatse koosneb esseest ja vestlusest pärast akadeemilise võimekuse testi.

Tartu Ülikooli Türi Kolledž

Tartu Ülikooli Türi Kolledžis alustasid esimesed statsionaarsed üliõpilased 1997. aasta sügisel.

Kolledžis saab õppida keskkonnateaduste eriala, mida kureerivad Tartu Ülikooli füüsika-keemia- ja bioloogia-geograafiateaduskond. Kaasaja muutuvas maailmas muutub aina tähtsamaks interdistsiplinaarsete keskkonnaprobleemide osatähtsus. Üliõpilased omandavad Türi Kolledžis tugeva praktilise suunitlusega keskkonnateaduste eriala.

Lõpetamise järel saavad nad keskkonnanõuniku diplomi ning võivad leida tööd omavalitsusüksuste (vallad, linnad) spetsialistina (need kohad on praegu enamasti täitmata), ettevõtetes, keskkonnaministeeriumis.

Parimatel on võimalus jätkata bakalaureuseõppes kitsama spetsialiseerumisega keskkonnabiotehnoloogia, keskkonnatehnoloogia, keskkonnakeemia, keskkonnafüüsika, rakendusgeoloogia, maastikuökoloogia ja keskkonnakaitse erialal. Bakalaureusekraadi saanud võivad jätkata õpinguid magistri- ja doktoriõppes.

Info: Tolli 62, 72213 Türi, tel (238) 79 403



Seda maja jagavad sõbralikult nii Türi Majandusgümnaasium kui Türi Kolledž.

RENO HEKKONENS

Erialadele astumiseks vajalikud eksamid ja hinded

Tartu Ülikooli vastuvõtul arvestatakse 1999. aastal erialati järgmistes ainetes sooritatud eksamite hindeid. Ära on toodud eksami eest saadav maksimaalne pallide arv. Vastuvõtt toimub ühtse pingerea alusel. Riigieelarvelised õppekohad täidetakse pingereas parimatega.

BAKALAUREUSE- JA ARSTIÕPE

USUTEADUSKOND

1. kollokvium	sisseastumiseksam (suuline)	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

ÕIGUSTEADUSKOND

Õigusteadus

1. ajalugu	riigieksam	10
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

ARSTITEADUSKOND

Arstiteadus, farmaatsia, stomatoloogia

1. bioloogia	riigieksam	10
2. keemia	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	10
4. võõrkeel	riigieksam	10

Arstiteaduse erialale võetakse vastu 120, farmaatsia erialale 36, stomatoloogia erialale 36 üliõpilast. Õeteaduse bakalaureuseaasta üliõpilaseks kandideerijatel sisseastumiseksameid ei ole. Vastuvõtt toimub diplomiõppe tulemuste põhjal.

FILOSOOFIATEADUSKOND

Riigieelarvevälistele õppekohtadele võetakse vastu 30% ulatuses riikliku koolitustellimuse mahust.

Ajalugu

1. ajalugu	sisseastumiseksam (kirjalik)	10
2. ajalugu	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	10
4. võõrkeel	riigieksam	10

Eesti keel ja sugulaskeeled

1. eesti keel	sisseastumiseksam (kirjalik)	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Eesti kirjandus ja rahvaluule

1. eesti kirjandus	sisseastumiseksam (kirjalik)	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Eesti keel (võõrkeelena)

1. eesti keel	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Filosoofia

1. kutsesobivuse test	sisseastumiseksam (kirjalik)	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Hispaania keel ja kirjandus

1. kirjand	riigieksam	10
2. võõrkeel	riigieksam	10

Inglise keel ja kirjandus

1. inglise keel	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Kasvatusteadused

1. essee ja kollokvium (kutsesobivusvestlus)	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Klassikaline filoloogia

1. erialatest (kultuurilugu, eesti keel) ja erialakatse	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	30 (20+10)
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Maalikunst

1. loominguline eelkonkurss (esitatud tööde hindamine)	sisseastumiseksam	arvestus
2. loominguline konkurss (töö ühe nädala jooksul vastavalt ülesandele)	sisseastumiseksam	40
3. kirjand	riigieksam	10
4. võõrkeel	riigieksam	10

Prantsuse keel ja kirjandus

1. erialane vestlus	sisseastumiseksam (suuline)	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Saksa keel ja kirjandus

1. saksa keel	sisseastumiseksam (kirjalik)	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Skandinavistika (rootsi keel)

1. rootsi keel	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Vene ja slaavi filoloogia

1. vene keel ja kirjandus	riigieksam või sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND

Bioloogia, geenitehnoloogia, geograafia, geoloogia, keskkonnatehnoloogia

1. bioloogia või keemia	riigieksam	10
2. matemaatika või füüsika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	5
4. võõrkeel	riigieksam	5

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on bioloogia erialal 16, geenitehnoloogia erialal 19, geograafia erialal 17, geoloogia erialal 16, keskkonnatehnoloogia erialal 17.

FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND

Füüsika

1. füüsika	riigieksam	20
2. matemaatika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	arvestus
4. võõrkeel	riigieksam	arvestus

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on 12.

Keemia

1. keemia	riigieksam	20
2. matemaatika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	arvestus
4. võõrkeel	riigieksam	arvestus

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on 17.

Keskkonnatehnoloogia

1. bioloogia või keemia	riigieksam	10
2. matemaatika või füüsika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	5
4. võõrkeel	riigieksam	5

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on 17.

Materjaliteadus

1. füüsika	riigieksam	10
2. keemia	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	arvestus
4. võõrkeel	riigieksam	arvestus

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on 8.

KEHAKULTUURITEADUSKOND

Liikumis- ja sporditeadused, liikumisravi

1. kehaliste võimete test	sisseastumiseksam	10
2. bioloogia	riigieksam	20
3. kirjand	riigieksam	10
4. võõrkeel	riigieksam	10

Riigieelarvevälistele õppekohtadele võetakse vastu 30% ulatuses riikliku koolitustellimuse mahust.

MAJANDUSTEADUSKOND

Ettevõttemajandus, rahvamajandus

1. matemaatika	riigieksam	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Majandusteaduskonda võetakse vastu 200 üliõpilast.

MATEMAATIKATEADUSKOND

Matemaatika, matemaatiline statistika, informaatika

1. matemaatika	riigieksam	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Riigieelarvevälistele õppekohtadele võetakse vastu 30% ulatuses riikliku koolitustellimuse mahust.

SOTSIAALTEADUSKOND

Ajakirjandus

1. erialakatse (loominguline konkurss) ja akadeemilise võimekuse test	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	arvestus
3. võõrkeel	riigieksam	arvestus

Avalik haldus, avalikkussuhted ja teabekorraldus, eripedagoogika, politoloogia, psühholoogia, semiootika ja kulturoloogia, sotsiaaltöö, sotsioloogia

1. akadeemilise võimekuse test ja erialakatse	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	arvestus
3. võõrkeel	riigieksam	arvestus

DIPLOMIÕPE

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND

Loodusteaduste õpetaja põhikoolis

1. bioloogia või keemia	riigieksam	10
2. matemaatika või füüsika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	5
4. võõrkeel	riigieksam	5

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on 13.

FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKOND

Füüsikaline infotehnoloogia

1. füüsika	riigieksam	20
2. matemaatika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	arvestus
4. võõrkeel	riigieksam	arvestus

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on 17.

Loodusteaduste õpetaja põhikoolis

1. bioloogia või keemia	riigieksam	10
2. matemaatika või füüsika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	5
4. võõrkeel	riigieksam	5

Minimaalne nõutav summaarne pallide arv vastuvõtul on 13.

KEHAKULTUURITEADUSKOND

Treeninguõpetus ja spordijuhtimine

1. kehaliste võimete test	sisseastumiseksam	10
2. bioloogia	riigieksam	20
3. kirjand	riigieksam	10
4. võõrkeel	riigieksam	10

Riigieelarvevälistele õppekohtadele võetakse vastu 30% ulatuses riikliku koolitustellimuse mahust.

MATEMAATIKATEADUSKOND

Rakendusinformaatika

1. matemaatika	riigieksam	20
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

PÄRNU KOLLEDŽ

Sotsiaaltöö korraldus

1. erialakatse	sisseastumiseksam (kirjalik ja suuline)	20 (10+10)
2. kirjand	riigieksam	10
3. võõrkeel	riigieksam	10

Turismi- ja hotelliettevõtlus

1. erialakatse	sisseastumiseksam (kirjalik)	10
2. matemaatika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	10
4. võõrkeel	riigieksam	10

Ärijuhtimine

1. erialakatse	sisseastumiseksam (suuline)	10
2. matemaatika	riigieksam	10
3. kirjand	riigieksam	10
4. võõrkeel	riigieksam	10

TÜRI KOLLEDŽ

Keskkonnateadus

1. bioloogia	riigieksam	10
2. matemaatika	riigieksam	10
3. keemia	riigieksam	10
4. füüsika	riigieksam	10
5. kirjand	riigieksam	10
6. võõrkeel	riigieksam	10

Esimesest neljast eksamist läheb arvesse kaks sisseastuja valikul.

Kuidas ühiselamusse elama pääseb?

Liana Nõmmsalu
majutusjuht

TARTU ÜLIÕPILASKÜLA
Pepleri 14, Tartu
Tel: 27 430 833; 27 420 337
Faks: 27 375 204

Üliõpilaste majutamisega tegeleb MTÜ Tartu Üliõpilasküla. Selleks, et ühiselamusse kohta saada, tuleb täita üliõpilasküla klienditeeninduses kohataotluse ankeet. Esmakursuslastelt hakkame ankeete vastu võtma alles pärast seda, kui on ilmunud TÜ vastuvõetute nimekirjad, s.o 26. juulil.

Kõik ankeedid registreeritakse ning võetakse järjekorda. Juhul, kui täidate ankeedi väljaspool Tartut mõnes Tartu Ülikooli esinduses, peaksite kindlasti võtma ühendust ka üliõpilasküla klienditeenindusega tel (27) 420 337, et täpsustada hilisemate arusaamatuste vältimiseks oma järjekorranumber. Ühiselamukohti jagatakse vastavalt vabanenud kohtade arvule üldise järjekorra alusel.

Kuna kümne aasta jooksul on TÜ üliõpilaste arv suurenenud ligi kolmandiku võrra, majutuskohtade arv on aga siiani endine, ei suuda üliõpilasküla praegu kõikidele soovijatele kohe ühiselamukohta garanteerida. Loomulikult on kõigil, kes kohe ühiselamusse kohta ei saa, võimalik jätta oma taotlus järjekorda ning oodata sobiva koha vabanemist. Võiksite juba varakult infot koguda ka muude majutusvõimaluste kohta, et õppimisest ei tuleks loobuda elamispinna puudumise tõttu.

Ühiselamukoha saanud üliõpilastel tuleb enne üürilepingu sõlmimist tasuda ka tagatisraha. 1998/99. õppeaastal oli tagatisraha 400 krooni. Tagatisraha makstakse üürilepingu lõppedes täies ulatuses tagasi, kui üürnik pole majutusaja jooksul lepingu tingimusi rikkunud (st õigel ajal on tasutud kõik üüriarved, pole lõhkunud üliõpilasküla vara jne).

Üliõpilasküla pakub erineva kvaliteedi ja erineva hinnaga tubasid. 1998/99. õ-a olid tubade hinnad vahemikus 230 kuni 900 krooni kuus. Iga elaniku täpne üüritasu sõltub sellest, mitmekesi ja kui suures toas elatakse. Tänavu alustasime hoonete renoveerimist, remonditud majade üürihinnad suurenevad pisut, seetõttu soovitame segaduste vältimiseks täpsustada hinnakirja üliõpilasküla klienditeeninduses.

Õpe tasulise teenusena

Statsionaarses õppes on võimalik õppida ka riigieelarvevälistel kohtadel, mille kulud kaetakse väljaspool riigieelarvet.

Riigieelarvevälistel õppekohtadel toimub õpetöö samadel alustel riigieelarvest finantseeritavate õppekohtadega, erineb immatrikuleerimise kord, mis on reguleeritud ülikooli ja tellija vahelise lepinguga.

Igal riigieelarvevälisele õppekohale kandideerijal peavad olema täidetud sisseastumistingimused. Konkursi korral on eelistatud pingerea paremad. Vastuvõtu otsustab teaduskond ja kinnitab rektor pärast semestritasu maksmist. Semestri kestel õpingud katkestanuile semestritasu ei tagastata.

Riigieelarvevälistel õppekohtadel õppijad võivad kandideerida vabanenud riikliku koolitustellimuse õppekohtadele teaduskonna nõukogu kehtestatud tingimuste alusel.

Teenustasud (ühe aasta tasu kroonides)

Usuteaduskond	12 000
Arstiteaduskond	14 000
Filosoofiateaduskond	
Ajaloo osakond	20 000
Eesti filoloogia osakond	8 000
Filosoofia osakond	9 000
Germaani-romaani osakond	20 000
Kunstide osakond	18 000
Pedagoogika osakond	10 000
Vene ja slaavi osakond	8 000
Bioloogia-geograafiateaduskond	5 000
Füüsika-keemiateaduskond	5 000
Kehakultuuriteaduskond	7 000
Majandusteaduskond	25 000
Matemaatikateaduskond	5 000
Sotsiaalteaduskond	
Ajakirjanduse eriala	12 000
Avaliku halduse eriala	16 000
Avalikkussuhete ja teabekorralduse eriala	18 000
Eripedagoogika eriala	12 000
Politoloogia eriala	20 000
Psühholoogia eriala	20 000
Semiootika ja kulturoloogia eriala	14 000
Sotsiaaltöö eriala	12 000
Sotsioloogia eriala	12 000
Pärnu Kolledž	20 000
Türi Kolledž	12 000

424
TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUND EKSEMPLAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 11 (1965) 19. MÄRTS 1999 TASUTA

Tartu üliõpilastel on veel sel aastal lootust korralikule ühiselamule

Aet Süvari

Aprillist on ülikooli lagunevatel ühiselamutel loota paremat tulevikku – esimesena hakatakse põhjalikult remontima Pepleri 14 asuvat ühiselamut, sellest aga veelgi olulisem on lootus saada 300 miljonit krooni laenu, millest jagub kahe uue ühiselamu ehitamiseks ja vanade renoveerimiseks.

Remonditöödega on Pepleri 14 asuva ühiselamu keldris ja neljandal korrusel juba alustatud, põhitööd lähevad lahti siiski 1. aprillist. Pärast põhjalikku renoveerimist kolivad 249 ühiselamuelanikku uuest õppeaastast kaasaegselt remonditud tubadesse, milles igaühes on sees ka WC, dušinurk ja miniköök. "Toad on valdavalt kahekohalised ja kõik ühiselamu mõistes lukssisustusega," ütles Tartu Üliõpilasküla direktor Heiki Pagel. Igale korrusele tuleb ka invatuba ja esimesele korrusele paar külalistetuba. Keldrisse ehitatakse spordiruumid, aeroobikasaal, kaminasaaliga saun. Pageli sõnul pannakse üles ka paar pesumasinat, mida tudengid kasutada saaksid.



Endiste kaarhallide asemele, Raatuse kaubamajast paremale poole võib paari aasta pärast kerkida 800-kohaline ühiselamukompleks. VARJE SOOTAK

HEIKI PAGEL
Tartu Üliõpilasküla direktor



Remonti vajavad tegelikult kõik ühiselamud. Remonditava Pepleri ühiselamuga on tegelikult võrdselt halvas seisus Pepleri 23, Tiigi 14 ja Narva mnt 89 asuvad ühiselamud.

Remonti vajavad ka teised ühiselamud

Heiki Pagel lausus, et mingeid privileege renoveeritud ühiselamusse koha saamisel ei ole. Eelisjärjekorras on aga siiski need tudengid, kes seal alaliselt elasid ka enne remonti." Kindlasti pakume seda võimalust kõigepealt neile. Ja siis üldises sooviavalduste järjekorras, nii et mingit erilist rituaali selle jaoks ei tehta," märkis Pagel. Remonditud ühiselamus on ka üür mõnevõrra kallim.

Praegu on peaaegu kõik maja alalistest elanikest juba mujale paigutatud, ühiselamus elavad veel vaid need, kellega on sõlmitud tähtajaline leping kuni 1. aprillini.

Heiki Pageli sõnul vajaksid remonti tegelikult kõik ühiselamud. Remonditava Pepleri majaga on võrdselt halvas seisus Pepleri 23, Tiigi 14 ja Narva mnt 89 asuvad ühiselamud – need, kus pesuruumid ja tualetid on ühiskasutuses. Remonti alustatakse siiski Pepleri 14-st, sest seal on väga vananenud torustik, katkenud on välistrassid, seetõttu ei tööta hästi kanalisatsioon. "Puitpõrandad olid amortiseerunud, üldised sanitaartingimused ka väga halvad. Tuleohutus ei vastanud kindlasti enam tänapäeva nõuetele," lausus Pagel.

Ühikad vajavad 300 miljonit

Teiste ühiselamute renoveerimine seisab esialgu raha taga. Ülikool plaanib nende remondiks ja kahe uue ehitamiseks võtta 300 miljonit krooni laenu. Finantsdirektor Taimo Saani sõnul on laenuprojekt jaotatud kaheks osaks. 150 miljoni krooni saamise üle peab rahandusministeerium läbirääkimisi Euroopa Nõukogu Sotsiaalarengu Fondiga. Selle osa laenust võtaks Saani sõnul Eesti riik ja selle tagasimaksmine toimuks läbi riigieelarve. Märtsi viimastel päevadel peaks Saani sõnul selguma, kas fond annab ühiselamuprojektile positiivse hinnangu.

Teine laenuosa, samuti 150 miljoni suurune, plaanitakse võtta sündikaatlaenuna ja sellega tegeleb Eesti Ühispank. Taimo Saan märkis, et raha tuleb ilmselt hankida välismaistelt investoritelt, sest meie pangad ei ole valmis end siduma nii suurte projektidega ja nii madala intressimääraga, mida ülikool suudaks maksta.

"Loodame, et märtsi lõpuks on olemas allkirjastamiseks sobilik leping. Sellele laenuosale tuleb saada riigigarantii ja nii jääb raha reaalne kasutusaeg ikkagi alles suve peale," ütles Saan.

Kui 300 miljoni kroonine laen õnnestub saada, võiks selle rahaga ehitada kaks uut 400-kohalist ühiselamut, kumbki maksumusega 59 miljonit krooni. Ülejäänud raha eest renoveeritaks viis Tartu Ülikooli ühiselamut (praegu remonditav Pepleri 14, Narva 89, Narva 25, Narva 27 ja Pepleri 23) ja kaks EPMÜ ühiselamut (Tuglase 7, Kreutzwaldi 52). Renoveerimise ajal parandatakse ühiselamute elustandarditele esitatavaid nõudeid.

Kohtade arv peaks lõppkokkuvõttes umbes 800 võrra suurem olema, see võtab aga aega, enne kui remonditakse kõik vanemad ühiselamud. "Kui me saaksime uue ühiselamu, saaks vanu otsast renoveerima hakata, siis oleks tudengeid kuhugi ümber paigutada," sõnas Pagel.

Uus 800-kohaline ühiselamukompleks on esialgu kavandatud Raatuse 22 asuvale krundile. Tartu linnavalitsus on linnavolikogule esitanud otsuse projekti munitsipaalomandis oleva kinnistu võõrandamiseks Tartu Ülikoolile. Ka krundil hoonestusõigust omava AS Vallikraavi Kinnisvaraga on TÜ haldusdirektori abi Urmas Aunini sõnul oodata iga hetk lepingu sõlmimist hoonestusõiguse ostmiseks.

Kuid isegi siis, kui lepingud on sõlmitud, ei saa kohe ehitama asuda, sest ka uue ühiselamu ehitamine saaks raha samast 300-miljonilisest laenuprojektist. Rahasaamise hetkest kulub maja valmimiseni veel umbes kaks aastat. "Nii et kahe lähema aasta jooksul ühiselamutes peale Pepleri 14 hetkeolukord suurt ei parane," lausus Pagel. Ta lisas, et avariitöid tehakse ühiselamutes siiski pidevalt edasi.

Tartu Ülikoolis töötab kaugkoolituskeskus

Varje Sootak

1. märtsist reorganiseeriti struktuuriüksus avatud ülikool kaugkoolituskeskuseks.

Avatud ülikooli prorektor professor Teet Seene ütles, et struktuuriüksuse avatud ülikool likvideerimine ei tähenda avatud ülikooli sulgemist.

"Avatud ülikool on mittetraditsioonilises vormis toimuva koolitustegevuse kaubamärk. See on ülikooli üks funktsioon, mille akadeemiline pool, st õppetöö tehakse teaduskondades, lausus Seene. "Mõned avatud ülikooli prorektori haldusalas olevad tugistruktuurid, nagu kaugkoolituskeskuski, tegelevad aga selle õppetöö koordineerimise ja korraldamisega."

Prorektor Seene arvates on kaugkoolituskeskuse nimetus igati õigustatud, sest avatud ülikooli õpe on rajatud kaugkoolitusmeetoditele, mille informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnika kui ka selle didaktiline osa veel arendamist vajab. Maailmas on avatud ülikooli õpe väga kõrgel tasemel. Uusi meetodeid on ka Tartus arendatud. Ta tõi näiteks arvutiteaduse instituudi ja arvutuskeskuse töötajate (Anne Villems, Maret Meriste jt) tulemuslikku tööd, kes pidevalt uusi meetodeid välja töötavad. Kaugkoolituskeskuse juures tegutseb ka PHARE kaugkoolituspunkt.

Prorektor Teet Seene sõnul on kaugkoolituskeskus üks kolmest struktuurist, mis koordineerib ja abistab avatud ülikoolis õppimist. Ka arvutigraafika ja õppetehnikakeskust ootavad ees muudatused. Sellest saab kevadeks ülikooli multimeedia keskus. "Juunis moodustub ka regionaalkeskus, praegu on regionaaltegevus teabetalituse üks osa," lisas Seene

"Nii et avatud ülikool ei ole kuhugi kadunud, see on nagu vihmavari, mille alla koonduvad mittetraditsioonilises vormis õppivad avatud ülikooli üliõpilased, " rõhutas prorektor Seene.



Avatud ülikooli prorektor Teet Seene sõnul on ülikooliseaduse muudatuse järgi ka kõik avatud ülikoolis õppijad üliõpilased.

Füüsikaõpetajate XXI päev

Kolmapäeval, 24. märtsil kogunevad eesti koolide füüsikaõpetajad XXI füüsikaõpetajate päevale Tartu Ülikoolis. Üritus toimub Tähe tänava õppehoones.

Füüsika-keemiateaduskonna prodekaan dotsent Kalev Tarkpea ütles, et ülikool vahendab õpetajatele nendel päevadel igal aastal värskeimat teadusinfot ning füüsikaosakonna saavutusi.

Füüsikaõpetajate päeva avab optika ja spektroskoopia professor rektor Jaak Aaviksoo.

Füüsikaosakonna ja Tartu Ülikooli Füüsika Instituudi õppejõududelt ning teaduritelt on kavas on mitu ettekannet.

Arnold Rosental tutvustab 1998. aasta Nobeli füüsikapreemiat, Rünno Lõhmus kõneleb teravmikroskoopiast.

Henn Voolaiu ja Kalev Tarkpea teemaks on loodusteaduslik mõtteviisi, Jaak Kikasel katsed polaroididega jne.

Õpetajatele tutvustatakse ka füüsikaosakonna kaht uut eriala ning tudengikandidaatide sisseastumistingimusi ja probleeme, mis neid ülikoolis ees ootavad.

Nii näiteks rakendatakse füüsika-keemiateaduskonnas alates käesolevast aastast avatud vastuvõtu süsteemi. See tähendab, et kõik, kes on kogunud riigieksamitel mingi kindla punktisumma, võivad end juba selle teaduskonna üliõpilasteks lugeda.

"Gunnar Karult on ilmunud 11. klassile raamat "Elektromagnetism", Henn Käämbrelt 12. klassi õpik "Aatom, molekul ja kristall" ja Ülo Ugastelt õpik "Füüsika gümnaasiumile. 2." Uus õpik on kohe ilmumas ka Koit Timpmannilt," ütles prodekaan Kalev Tarkpea. "Tahame neid kõiki õpetajatele esitleda."

"Ülikool peab olema õpetajatele nagu toitev ema, püüame neid kursis hoida nii füüsikaalaste uudiste kui Tartu Ülikoolis toimuvaga," lisas prodekaan Kalev Tarkpea.

TÄNA LEHES

Sisseastujate leht

Tänase Universitas Tartuensise vahel ilmub 4-leheküljeline lisaleht sisseastujatele.

Intervjuu prof Heidi-Ingrid Maaroosiga

Prof Maaroosi arvates hakkab Tartus perearstindusele üleminek läbi saama.
LK 3

Õpetajad peavad aastakonverentsi

19.–21. märtsini toimub Tartus rahvusvahelise organisatsiooni European Schools Project aastakonverents.

European Schools Project organisatsiooni eesmärk on aidata õpetajatel telekommunikatsiooni kasutamise abil parandada haridust.

Reedel kell 10 avab ülikooli keemiahoone ringauditooriumis konverentsi ülikooli rektor Jaak Aaviksoo.

Konverentsist võtab osa 106 õpetajat 15 riigist. Eesti õpetajaid on aastakonverentsil veidi üle 30.

Konverentsi plenaaristungid toimuvad keemiahoone ringauditooriumis, sektsioonid töötavad ka Lossi tänava õppehoones. Homme külastavad õpetajad erinevaid Tartu koole ja ka Unipiha algkooli.

Eestis toimuva konverentsi eest vastutab TÜ arvutiteaduse instituudi lektor Anne Villems.

Tartu Ülikool teeb Pärnus infopäeva

Reedel, 19. märtsil toimub TÜ Pärnu Kolledžis ülikooli infopäev, mis on pühendatud Pärnus välja kuulutatud ülikooliaastale "Ülikool Pärnus 300".

Infopäev avatakse Pärnu Kolledži ruumides kell 11.30 näitusega "Tartu Ülikooli peahoone – akadeemilise hariduse sümbol". Pärast seda on võimalik kuulata professor Kaido Jaansoni akadeemilist loengut "Muutuste tuuled Ida-Euroopas".

Tartu Ülikooli tänasest päevast kõneleb õppeprorektor Volli Kalm.

Tutvustatakse ülikooli vastuvõtutingimusi, õppimisvõimalusi Pärnu Kolledžis ja avatud ülikoolis. Kohaletulnud saavad jälgida ka teaduskeskuse AH-HAA eksperimentatraktsiooni.

Ajalehe Universitas Tartuensis toimetus kolib

Esmaspäevast, 22. märtsist alates asub ajalehe Universitas Tartuensis toimetus teabetalituse äsja remonditud ruumides nr 210 peahoone teisel korrusel. Ülikoolilehe toimetuse telefon ja meiliaadressid on endised.

UUDISED

Rahvusvahelised näitused ülikooli raamatukogus

Esmaspäeval avati Tartu Ülikooli raamatukogus jaapani ja ungari kunsti näitus.

Raamatumuuseumis saab vaadata Jaapani kaasaegset keraamikat, kus on väljas ligi 50 tööd. "Need on väga huvitavad esemed, üks keraamiline eksponaat kujutab koguni piiblit," ütles raamatukogu avalike suhete osakonna juhataja Ilona Smuskina.Väljapaneku on kaunistanud ikebaanadega Tartu Jaapani Seltsi liikmed.

Jaapani saatkonna vahendusel Tartusse toodud näitust saab vaadata 28. märtsini.

Kataloogisaalis on väljas kuulsa ungari kuulsa raamatuillustraatori Liviusz Gyulai graafika. Väljapanekuga tähistas Ungari Kultuuriselts Eestis ungarlaste rahvuspüha. See näitus on raamatukogus märtsi lõpuni.

Korp! Sakala taastab oma maja

Märtsi algusest remondib korp! Sakala oma Veski 69 asuvat konvendihoonet. Jaanipäevaks lõppeva remondi käigus plaanitakse Sakala vilistlaskogu liikme Parvel Pruunsilla sõnul taastada maja esialgne hilisjuugendi stiil.

Parvel Pruunsild ütles, et konvendis renoveeritakse teist korrust, kolmas korrus aga võetakse maha ja taastatakse 1911. aastal valminud maja kunagine väljanägemine. "Praegu on katusekorrus nõukogudeaegses stiilis kokku klopsitud," ütles Pruunsild.

Suuremalt jaolt teostatakse tööd laenurahadest. Maja kelder ja esimene korrus said remonditud juba eelmisel aastal, siis tehti seda liikmete ja välisliikmete toetusest. Pruunsilla sõnul läheb kogu maja remont ja välisilme taastamine maksma ühtekokku üle 5 miljoni krooni.

Vilistlased toetasid auditooriumi sisustamist

Majandusteaduskonna uue õppehoone üht 40-kohalist auditooriumi aitasid sisustada teaduskonna vilistlased. Vilistlasühingu Hermes liikmed toetasid nii personaalsete annetustega kui Pärnus asuva kollektiivliikme Adam Smithi klubi kaudu.

Neljapäeval toimus pärast Hermese kohtumist oma teaduskonna vilistlase, välisminister Raul Mälguga ka vilistlaste toetust märkiva tahvli avamine.

Konverents tervise edendamisest

24. ja 25. märtsil toimub Maarjamõisa uues polikliinikus III tervise edendamise teaduskonverents.

Plenaaristungi ettekannetes käsitletakse tervise edendamise projektide finantseerimist, uimastiprogrammi tulemuslikkust jm.

Esimesel päeval toimub konverentsi sektsioonides. Kaheksa sektsiooni töös on ettekandeid tervist edendavatest projektidest ja tervisekasvatusest, vägivallast ja meeste tervisest ning paljust muust.

Polikliiniku fuajees on võimalik tutvuda stendiettekannetega. Teisel päeval toimuvad mitmesugused arutelud.

Ülikooli töötajate elujärg ja selle parandamisvõimalused

UURIMUS "RÄÄGIME PALGAST" (okt.–nov. 1998)

Neljas lugu räägib, kuidas hindavad ülikooli töötajad oma majanduslikku olukorda.

I osa: "Palgauurimuse põhitulemused", UT 19. veebruar
II osa: "Mida teha töötajate kaasamiseks palgakorraldusse?", UT 26. veebruar
III osa: "Kuidas kujuneb Tartu Ülikooli töötajate palk?", UT 12. märts.

Palgatemaatikaga seondub tihedalt ülikooli töötajate ainelise olukord. Käesoleva artikli raames vaatleme ainelist olukorda, lähtudes vastajate hinnangutest, mida võimaldavad nende leibkonna praegused rahalised sissetulekud. Kuigi hinnangud leibkonna sissetulekutele sõltuvad nii leibkonna koosseisust, ülejäänud leibkonnaliikmete sissetulekust kui ka tarbimissoovidest, on varasemad sellelaadsed uurimused näidanud kasutatud metoodika efektiivsust ainelise olukorra iseloomustamisel.

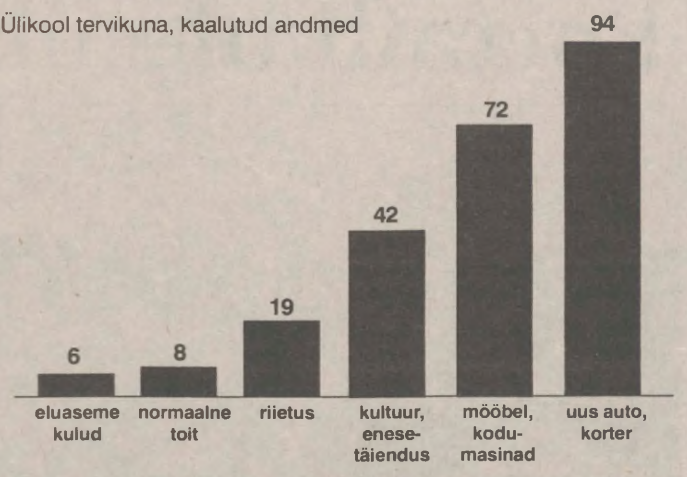
Resultaatidest (vt. joonis 1) näeme, et kuigi vastanuid, kelle leibkonna sissetulek ei võimalda eluasemekulude tasumist, normaalset toitumist ja riietuse muretsemist, on küllalt vähe, muutub kulutuste tegemine kultuurile ja enesetäiendamisele problemaatiliseks juba peaaegu pooltele vastanutest. Suuremate esemete (mööbel, kodumasinad) ostmine pole võimalik ligi kolmel neljandikul, auto või korteri ostmist võivad endale võimaldada väga vähesed. Kuigi puuduvad võimalused võrdluseks kogu Eesti täiskasvanud elanikkonna arvamustega sama metoodika alusel, võib mainida, et mitmetes viimasel ajal läbiviidud uurimustes on hinnangud sellealastele võimalustele olnud veidi positiivsemad.

Ametirühmade lõikes esineb probleeme eelkõige töölistel ja teenistujatel (võimalused normaalseks toitumiseks puuduvad vastavalt 19 ja 14 protsendil, riietust ei suuda mõlemas rühmas endale võimaldada 33 protsenti, kulutusi enesetäiendamisele 74 ja 56%). Suuremate esemete muretsemisega saaks kuidagi hakkama vaid veidi üle poole kõrgema kvalifikatsiooniga õppe- ja teaduspersonalist, auto või korteri muretsemisega viiendik professoreist.

Allüksuste pildis eristub suuremate aineliste võimaluste poolest õigusteaduskond (57% vastanutest saavad enam-vähem hakkama suuremate esemete ning neljandik auto või korteri muretsemisega), piiratumad on kehakultuuriteaduskonna ning raamatukogu, ülikooli asutuste ja haldus-tugistruktuuri võimalused. Viimase kolme osas on määravaks ilmselt tööliste ja teenistujate suurem osakaal nimetatud allüksustes.

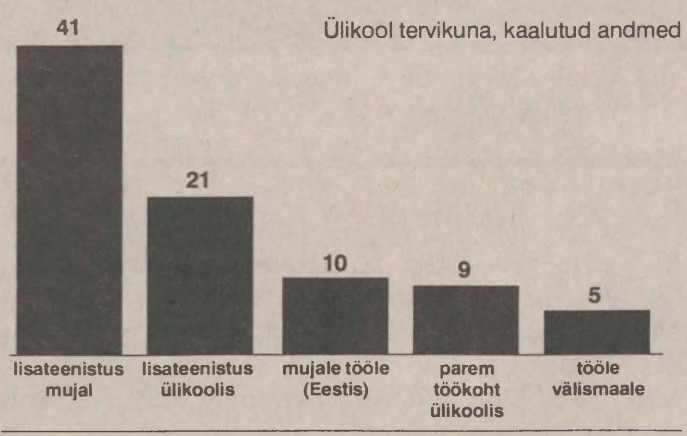
Kokkuvõttes võib ülikooliga seotud inimeste ainelist olukorda lugeda küllaltki raskeks, paljude oluliste vajaduste rahuldamisel on takistuseks majanduslike võimaluste piiratus, mis ilmselt ei stimuleeri efektiivset tööd ja nõuab inimestelt suurt ajakulu omaenda argiprobleemide lahendamisele. Viimast asjaolu märgiti korduvalt lahtistele küsimustele antud vastustes.

JOONIS 1. Töötajate hulk, kelle pere sissetulek ei võimalda järgnevaid kulutusi (%)



JOONIS 2. Elujärje parandamiseks kasutatavad abinõud (%)

Variantide "juba kasutan" ja "ilmselt õige varsti" summa



Järgnevalt vaatleme, milliseid abinõusid ülikooli töötajad oma elujärje parandamiseks kasutavad või kavatsevad kasutama hakata (vt. joonis 2). Lahtiste küsimuste vastustes on mitmed küsitletud maininud, et ainult ülikoolist saadavast palgast äraelamine pole võimalik. Hindamiseks väljapakutud variantide seas domineerib "leida lisateenistus väljaspool ülikooli" (neid on praegu ligi veerand, 17% töötajatest kavatseb seda teha õige varsti). Järgneb lisateenistus ülikoolis (vastavalt 13 ja 8%). Kuigi palju pole neid, kes majandusliku olukorra parandamiseks on valmis ülikoolist lahkuma ning otsima tasuvamat töökohta Eestis või välismaal.

Ametirühmadest on lisateenistusega väljaspool ülikooli kõige rohkem seotud õppekoosseis (praegu 40-50%), professoritest 12%. Kõige vähem on säärast lisateenistust tööliskutsetel. Allüksustest juhivad pingerida filosoofia- ja sotsiaalteaduskond, selle lõpetavad majandusteaduskond, (teaduskonnasiseste eeskirjade mõju) ja haldus- tugistruktuur.

Sotsiaal- ja filosoofiateaduskonnas on rohkem ka neid, kes on leidnud lisateenistusvõimaluse ülikooli sees, neile järgneb majandusteaduskond. Potentsiaalseid ülikoolist mujale Eestisse tööle lahkujaid ei ole praktiliselt sotsiaal- ja füüsika-keemiateaduskonnas ning Füüsika Instituudis, teistest veidi rohkem on neid filosoofia-, majandus- ning bioloogia-geograafiateaduskonnas. Viimases on kõige rohkem ka neid, kes kavatsevad juba lähemal ajal välismaale tööle minna.

Ametirühmadest ei soovi uut töökohta Eesti piires leida eelkõige professorid ja teaduspersonal, võimalikke lahkujaid on rohkem nooremate õppejõudude seas, töö välismaal võib aga ülikoolist ära viia nii mõnegi professori ja vanemteaduri.

Kokkuvõtteks võib oletada, et lisateenistuse võimaluste otsimine ja leidmine ei seondu niivõrd töötajate tegeliku ainelise olukorraga (näiteks töölised), kuivõrd vastavate võimaluste olemasoluga tööjõuturul mingi töötajate rühma jaoks.

Uurimisgrupp

Ülikooli karjääriteenistus alustas tööd

1. märtsist käivitus Eesti ülikoolidest esimesena karjääriteenistus Tartu Ülikooli õppe- ja üliõpilasosakonnas.

Paljude Euroopa ja Ameerika juhtivate ülikoolide juures tegutsevad karjääriteenistused, mis pakuvad teenuseid nii üliõpilastele kui tööandjatele.

"Vaatamata kohalikele erinevustele on karjääriteenistuste tööprintsiibid kogu maailmas üsna sarnased," ütles ülikooli karjääriteenistuse projektijuht Carol Merzin. "Püütakse kokku viia mõlemad osapooled – nii tööotsijad kui -andjad, samuti korraldatakse üliõpilastele spetsiaalseid koolitusprogramme, mis toetavad neid valikute tegemisel," jätkas Carol Merzin.

Noori nõustatakse mitmesuguste töötaotlusdokumentide vormistamisel, temaaatilise raamatukogu kasutamisel jne.

Tööandjad saavad aga kasutada ülikoolide spetsialistide abi personali valikul ja värbamisel, nagu näiteks kutsesobivustestide ja erinevate intervjuude läbiviimisel, sõlmida otsekontakte potentsiaalse tööjõuga, tutvustada end teenistuse korraldatavatel üritustel, aga samuti tellida tööturu uurimusi.

"Me ei lähtunud ülikooli karjääriteenistuse tööpõhimõtete väljatöötamisel ühegi konkreetse õppeasutuse eeskujust, vaid



Projektijuht Carol Merzin ütles, et karjääriteenistus püüab sobiva töökoha leidmisel aidata ka mõne kuu pärast ülikooli lõpetavaid noori.

püüdsime kokku koondada Eesti oludesse sobivamatest," selgitas projektijuht.

Karjääriteenistus kogub informatsiooni ettevõtete ja vabade töökohtade kohta, aitab üliõpilasi nõustada töökoha otsimisel ja taotlemisel (taotluste, CV-de kirjutamine, intervjuude andmine ja muud värbamist puudutav).

Karjääriteenistus on orienteeritud nii üliõpilastele kui potentsiaalsele tööjõule ja tööandjatele, kes on huvitatud üliõpilaste ja ülikooli lõpetanute töölevõtmisest.

Carol Merzin ütles, et ülikooli on pidevalt pöördutud mitmesuguste spetsialistide leidmiseks ja et neid taotlusi püütud võimaluste piires rahuldada. Seni on aga püütud ka rahuldada, kuid seni on puudunud süsteemne ülevaade nii lõpetajate kui üliõpilaste töövõimaluste kohta.

"Ülikooli karjääriteenistus on väga huvitatud kontaktidest ettevõtetega, kes saaksid tööle võtta ka alles haridust omandavaid töötajaid," rõhutas projektijuht.

"Ühelt poolt vajab tööturg tööleasuvalt kõrgkooli lõpetajalt juba teatud kogemusi ning teiselt poolt vajab tudeng tööd juba majanduslikel põhjustel."

Karjääriteenistuse töö on ka üks osa ülikooli regionaaltegevusest, sest koostööd tahetakse teha kõigi Eesti tööandjatega.

"Mõne kuu pärast lõpetavad jälle ülikooli noored spetsialistid, kellele sobiva töö leidmisel püüame kaasa aidata," lausus Carol Merzin.

Ülikooli karjääriteenistus ei kopeeri personaliotsingufirmasid, pigem eeldatakse koostööd.

Nii üliõpilastele kui tööandjatele on karjääriteenistuse poolt pakutav teenus mõistetavalt tasuta.

"Auditooriumi" asemele uus sõna

Valdar Parve

KIRI

Ülikooli käibesõnavaras on teatav hulk selliseid, mille kasutamise tava vääriks äramuutmist. Tühja sellest matriklist! Kuid "auditooriumi", primaarselt "kuulajaskonna" tarvitamine nii rõhtsa kui ka kaldu põrandaga, nii suurte kui ka väikeste tubade ja saalide tähistamiseks on küllaltki vilets keelepruuk ülikooli jaoks, kus juba valmistutakse prantsuse professori ametikohta avama.

Muulase jaoks on "auditoorium" tähenduses "toole ja laudu sisaldav tuba" ja seega lakkamatu pinnas kommunikatsioonihäireks. Mitte igas euroopa keeles ei ole auditoorium teatrimaja publikuala nagu juhtumisi inglise keeles. Klassiruum ei ole aga ka inglise keeles auditoorium nagu võibolla Peipsi Vene-poolsel kaldal.

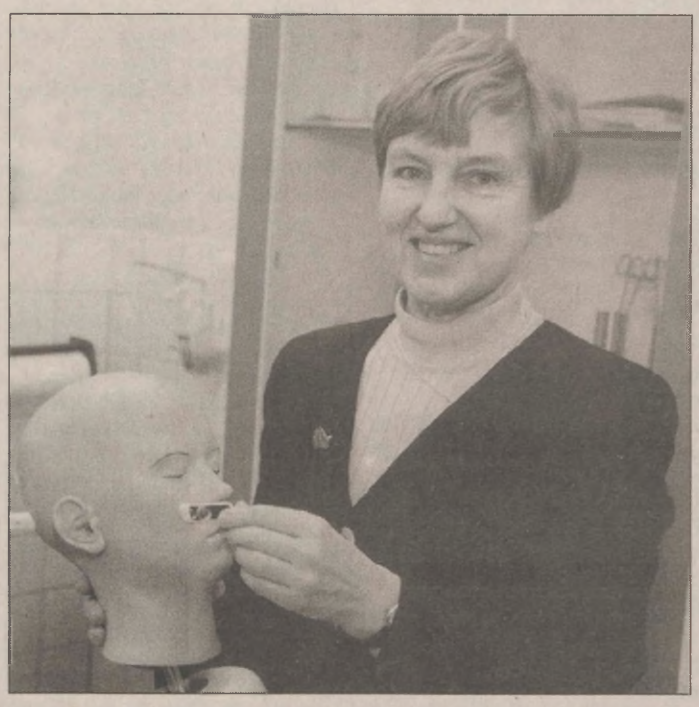
"Auditoorium" on ka üks neid sõnu, mida eesti keeles soravalt käänata ei saa. Auditoorjumid, auditooriume, auditoorjumeid, auditoorjumitesse, auditooriumides ... selline segadus on isegi professorite kõnes tavaline. Ma ei tea, kuidas neid audikaid hüüda, kuid kindlasti on "audikas" 20-50-kohalise saali puhul parem sõna kui auditoorium, sest audikas on kindlasti ühetähenduslik. Kaldpõrandaga tube võib vabalt teatriteks kutsuda. Vaadakem ajalukku: *theatrum anatomicum, theatrum zootomicum*. Igaühele võiks panna ka nime. Kuulsate teadlaste ja suurte filosoofide nimevaru on ammendamatu. Kui "kathedra" või vastavalt "Lehrstuhli" andis eestindada õppetooliks, siis võib suure audika vabalt "kuuldesaaliks" ja väikese "klassiruumiks", päris pisikese aga lihtsalt "auduks" nimetada. "Auditoorium" sisaldab üksteist tähte ja hääldamisraskuse, "kuuldesaal" ja "klassiruum" ainult kümme ning nende käänamine on ladus. "Seminariruum" on samuti tarbetu."Õpperuum" on mitu korda ladusam. Kui keegi nüüd ütleb, et "õpperuum" on juba kasutusel ruumina, kus üliõpilased õpivad ilma professori abita, siis pandagu tähele, et vigaselt!

Iseõppimise ruum on "õpiruum" nagu õppuri enda tehtud plaan on "õpiplaan". "Õppeplaan" on see, mis tal ülikooli võimude ja professorite poolt ees seisab. Veel parem kui "audikas"', "kuuldesaal" ja "klassiruum" kasutusele võtta on eesti keelde mõned asjakohased sõnad juurde tuua ja nad tillukesi, väikesi, tavalisi ning suuri koosistumise ja jutukuulamise tube tähistama sundida!

Üleminek perearstindusele saab Tartus läbi

Varje Sootak

Esimesed perearstikeskused loodis Tartus 1994. aastal. 1998. aastast võis igaüks endale jaoskonnaarsti asemel perearsti valida. TÜ polikliiniku ja perearstiteaduse õppetooli juhataja prof Heidi-Ingrid Maaroosi arvates on üleminekuaeg piisav olnud ning patsiendid on uue süsteemi omaks võtnud.



Professor Heidi-Ingrid Maaroos leiab, et kui varem jaotati inimene organsüsteemide kaupa laiali, siis perearst peab teda tervikuna võtma. OVE MAIDLA/POSTIMEES

Kuidas algas perearstide õpetamine?

Kogu maailmas on tervishoiu areng suunatud sellele, et meditsiini esmatasandi kokkupuutepunkt patsiendiga oleks hästi organiseeritud ja et need arstid oleksid saanud vastava väljaõppe. Õiged perearstid ei ole need, kes pole pärast diplomisaamist just selleks õppinud.

Perearstide koolitus algas 1991. aastal, idee tekkis küll varem, nii et võib kõnelda kümne aasta möödumisest. Suund, et kõigepealt toimus arstide väljaõpe ja alles siis hakati organisatoorsete küsimustega tegelema, oli õige. 1997. aastal andis sotsiaalministeerium välja ka määruse esmatasandi arstiabi korralduse kohta. Esimestel perearstidel oli määruse puudumise tõttu muidugi mõnevõrra raskem tegutsema hakata.

Tartus toetas perearstindust linnavalitsus, eriti aselinnapea Toomas Savi, kelle ajal loodud esimesed keskused olid tipptasemel. Tallinnaga võrreldes läks Tartus asi paremini käima, küllap on siin ka ülikooli mõju.

Kuidas saab perearstiks?

Algul õpitakse kuus aastat arstiteadust, seejärel on võimalik õppida perearstiks 3-aastases residentuuris. Varem töötanud arstidest on lõpetanud perearstikursused 400, 400 õpib ka praegu. Eestis peaks piisama 900 perearstist.

Mida näitas perearstiteaduse õppetooli ja EMORI tehtud uurimus?

Maakondades, kus oli rohkem perearste, oli tervishoiusüsteemiga rahulolu suurem. Tartus valis perearsti ise ligi 80 protsenti. See on väga suur protsent. Perearstide olemasolu kanti meie linnas heade asjade poole peale. Üksikute rahulolematute hääl kajab mõnikord kaugemale. Põhjus ei ole mitte alati patsientidepoolne. Vahel on infopuudus, vahel ei oska perearst oma tööd paremini korraldada.

Mis veel patsiendi ja perearsti vahel arusaamatusi põhjustab?

Vahel tundub inimesele, et talle seatakse mingid piirangud, kui ei saa kohe eriarsti juurde. Perearsti saatekirjata võib minna kuue eriarsti juurde – naistearst, kopsuarst, traumatoloog, silmaarst, psühhiaater ja nahahaiguste arst. Kui aga inimesel on mingi krooniline haigus ja ta vajab sageli eriarsti abi, siis saab ka vastava pikaajalise saatekirja.

Probleeme on tekitanud ka eriarstide ja perearstide vahekord. Algul oli arvamusi, et perearstide puhul pole teisi arste enam vajagi. See on ekslik.

Meil olid polikliinikutes nn esmatasandiarstid, kes ei tegelnud oma erialaga väga sügavuti, nagu näiteks polikliiniku kõrvaarst, kardioloog jt. Raskema haiguse puhul suunasid nad patsiendi edasi. Kuid just sellise esmatasandi abiga tegeleb ka perearst. Eriarstid saavad perearstide tõttu tegelda oma eriala tööga suuremas mahus, perearst vajab kindlasti eriarstiga koostööd patsiendi huvides. Näiteks iga kuue perearsti kohta peaks olema ka üks lastearst, kes oleks nõuandjaks.

Mille poolest erineb perearsti koolitus teiste arstide omast?

Väga tähtis on, et perearstiks õppinu mõistaks, et ta esindab oma eriala, et ta pole mingi teise eriala pisike mutter, vaid oma eriala täisväärtuslik esindaja. Koolitus erineb just selle poolest, et inimest ja perekonda võetaks tervikuna. Varem jaotati inimene organsüsteemide kaupa laiali, aga perearst peab teda tervikuna võtma. Näiteks kui patsient läheb perearsti juurde, on too võimeline ka kõrva uurima ja saadab patsiendi vajadusel eriarsti juurde. Vahel tekib aga olukord, nagu oleks kõrv patenteeritud kõrvaarstile, et perearst ei tohigi sinna sisse vaadata.

Maal töötavad perearstid ongi juba ise oma kogemuse, vajaduse najal perearstina töötama õppinud. Kursustele tulles ütlevad nad sageli, et just nii ja nii nad teevadki.

Maaleminejad on siiski suured entusiastid.

Kas haigekassa raha otsasaamise korral võib perearsti juurde mitte pääseda?

Meditsiini esmatasandi rahastamine pole vähenenud. Usun, et perearstide puhul seda probleemi ei teki. Ta saab pearaha kätte ja selle sees on palju erinevaid tegevusi, nii et tema juurde ikka pääseb. Mõni kallis, kuid mitte hädatarvilik protseduur võib vahel küll tegemata jääda. Oma eelarve piires on harjutud juba rohkem kalkuleerima nagu oma majapidamiseski. Arvan, et perearstisüsteem soodustab siiski seda, et kulutused oleksid mõistlikumad. Kui igas suunas on väga kaootiline liikumine, siis võivad meditsiinirahad tõesti paari kuuga otsa saada. Pooldan, et perearstiabi peaks olema kõige kättesaadavam ja alati kättesaadav.

Kas mina kui patsient pean ka muutuma?

Mõnes mõttes küll. See sõltub patsiendi kasvatusest. Kui ta oli harjunud sellega, et peaaegu alati tuli teha ka vereproov ja nüüd seda enam ei võeta, siis arvab ta, et arst jätab midagi tegemata. Arst peaks saama oma patsienti hästi kasvatada, veenma teda oma tegevusega ka perearstile uutmoodi lähenemisega jne. Mõned perearstid kardavad näiteks patsiendile oma telefoninumbrit anda, et nad liiga tihti helistama hakkavad. Teised jälle annavad, et võib kasvõi öösel helistada. Patsiendil tekib siis oma arsti suhtes kindlustunne. Teda kasvatab koostöö.

Kas patsient pole meditsiinikirjandust uurides ise liiga tark? Sageli arvatakse, et mul on just see haigus ja et minule on just niisugust ravi tarvis.

Erialakirjandusest võib endale sobivaid haigusi küll leida, isegi internetist on paljud juurde lugenud. Kogu terviku nägemine ja kokkupanek tal aga puudub ja faktid võib hoopis valesse kohta paigutada. Kuid arstid kurdavad ka, inimestel on tekkinud abituse sündroom, palavikualandajatki ei juleta vahel ise valida, sest ravimite hulk on väga suur. Peaks olema rohkem infolehti, selgitustööd.

Millisena näete perearstisüsteemi ideaalpilti?

Üleminekuaeg on küll Tartu linnas läbi saamas, kogu Eestis veel mitte. Mina näen ideaalis, et perearst suhtleb väga tihedalt teiste erialade kolleegidega, et ta suunab igal vajalikul juhul haige nende juurde edasi koos kogu informatsiooniga ning et ta saab kogu informatsiooni ka tagasi. Väga tähtis on, et ei teki patsiendi kohta infolünki, et see info oleks kõik ühes kohas - perearsti juures. Perearstisüsteem ideaalpildis oleks selline, et iga perearst teab oma nimistu patsiente nime- ja nägupidi ning et iga patsient teab, kes on tema personaalne arst.

EURO

KIRJU MAAILM TARTU MAJAS

- uus suur kaubamaja
- Eesti parim kaubavalik
- kirjaklambrist arvutini
- kvaliteetsed kontoritarbed
- töökindel bürootehnika
- palju lisavarustust
- kaup vaid tuntud firmadelt
- koolipoisile ja professorile
- kõik hea üheskoos
- asjatundlik teenindus

TARTU
Betooni 9,
tel. (27) 440 868, faks (27) 424 222
www.byroomaailm.ee
byroomaailm@byroomaailm.ee

BÜROOMAAILM
Kahtlemata suurim valik. Kahtlemata parim valik.



Tahvlid, grafoprojektorid,
graafilised kalkulaatorid -20%
Ja palju teisi üllatuspakkumisi.

Tulge Tartu Maja
Büroomaailma Betooni 9.
Märtsi lõpuni
avamishinnad!

LAHTISTE USTE PÄEVAD

19. märts Pärnus

11.30 ülikooli infopäev	Pärnu Kolledžis Ringi 35

22. märts Tartus

11.00 avamine	peahoone, Ülikooli 18, aula
12.15 filosoofiateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
13.15 infotund vene koolide lõpetanutele	peahoone, Ülikooli 18, aula
14.15 usuteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
15.15 sotsiaalteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
16.15 õigusteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula

23. märts Tartus

11.15 füüsika-keemiateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
12.15 matemaatikateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
12.15 kehakultuuriteaduskond	spordihoone, Ujula 4–204
13.15 biol-geograafiateaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
14.15 Türi Kolledž	peahoone, Ülikooli 18–102
14.15 arstiteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
15.15 majandusteaduskond	peahoone, Ülikooli 18, aula
16.15 Pärnu kolledž	peahoone, Ülikooli 18, aula

24. märts Türil

12–14 Türi Kolledž Tolli 62, aula

Kõik teaduskonnad tutvustavad õpetatavaid erialasid ka oma ruumides, korraldavad kohtumisi õppejõudude ja üliõpilastega. Ülikooli raamatukogus infotunnid ja ekskursioonid nii eesti kui vene keeles. Info tel 375 465 ja 375 625.

TARTU ÜLIKOOLI LAHTISTE USTE PÄEVAD

INFOTUNNID TÜ RAAMATUKOGUS

22. märtsil kell 14.15 vene keeles ja kell 17.15 eesti keeles
23. märtsil kell 16.15 eesti ja vene keeles
Kavas:
1) raamatukogu reklaamiva videofilmi vaatamine
2) lühiülevaade raamatukogu ajaloost
3) ringkäik raamatukogus

ÜRITUSED TEADUSKONDADES

USUTEADUSKOND 22. MÄRTSIL
Soovijaile antakse jooksvalt infot teaduskonna dekanaadis Ülikooli 18–313

FILOSOOFIATEADUSKOND 22. MÄRTSIL
Erialade tutvustused:
Ajaloo osakond – humanitaarhoone (Lossi 3) ruum 425, kell 14.15
Külaskäik Rahvusarhiivi kell 15.15
Eesti keel ja sugulaskeeled – humanitaarhoone ruum 405, kell 13.15
Eesti keel võõrkeelena – humanitaarhoone ruum 405, kell 14.15
Eesti kirjandus ja rahvaluule – peahoone ruum 232, kell 13.15
Filosoofia – humanitaarhoone ruum 217, kell 14.15
Hispaania keel ja kirjandus – paabel (Ülikooli 17) ruum 405, kell 13.15
Inglise keel ja kirjandus – paabel I korruse fuajee, kell 13.15
Kasvatusteadused – marksu maja (Ülikooli 16) ruum 104, kell 13.15
Klassikaline filoloogia – paabel ruum 414, kell 13.15
Maalikunst – Lai 34 I korrus, kell 13.30
Prantsuse keel ja kirjandus – paabel ruum 225, kell 13.15
Saksa keel ja kirjandus – paabel I korruse fuajee, kell 13.15
Skandinavistika (rootsi keel) – paabel ruum 322, kell 13.15
Vene ja slaavi filoloogia – humanitaarhoone ruum 222, kell 14.15

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND 22. MÄRTSIL
Instituutide infotunnid vene keeles:
Zooloogia ja hüdrobioloogia instituut – dots M. Martin, Vanemuise 46–301, kell 14.15-15.00
Geoloogia instituut – dots T. Meidla Vanemuise 46–246, kell 14.30

SOTSIAALTEADUSKOND 22. MÄRTSIL
Ajakirjanduse osakond (ajakirjandus ja avalikkussuhted ja teabekorraldus) – vestlus huvilistega marksu majas (Ülikooli 16) ruum 212, kell 16.00
Avalik haldus – eriala tutvustus Lossi 3–327 alates kella 16.15.
Eripedagoogika eriala infotund peahoone ruum 308, kell 16.00
Politoloogia osakonna tutvustus peahoones ruum 102, kell 16.15
Psühholoogia eriala tutvustamine – Jakobi 2 ringauditoorium, kell 16.15
Semiootika osakonna infotund Tiigi 78 ruum 311, kell 11.45-12.45 vene rühmale; kell 13.00-14.45 eesti rühmale.
Sotsiaaltöö eriala infotund Lossi 3–307, kell 16.16-17
Sotsioloogia eriala infotund – Lossi 3–306, kell 16-17

ARSTITEADUSKOND 23. MÄRTSIL
Vana-Anatoomikumi külastamine – Toomemägi, kogunemine fuajees kell 15.00
Maarjamõisa polikliinikuga tutvumine – Puusepa 1a, kogunemine registratuuris kell 15.15-15.30.
Stomatoloogia polikliiniku tutvustamine – Raekoja plats 6, III korrus, kell 15.00
Farmaatsia Instituudi infotund – Jakobi 2, II korrus, kell 15.00

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKOND 23. MÄRTSIL
Instituutide infotunnid eesti keeles:
Zooloogia ja hüdrobioloogia instituut – prof J. Kärner, Vanemuise 46–301, kell 14.15-16.00
Botaanika ja ökoloogia instituut – prof Jaanus Paal, Vanemuise 46–301, kell 14.15-16.00.
Geograafia instituut – prof T. Oja, Vanemuise 46–327, kell 15.00–16.00
Geoloogia instituut – dots T. Meidla, Vanemuise 46–246, kell 14.30
Molekulaar- ja rakubioloogia instituut – akad Richard Villems, Riia 23 vana maja saal, kell 14.30

MATEMAATIKATEADUSKOND 23. MÄRTSIL
Matemaatiline statistika – arvutuskeskus (Liivi 2), kell 10.15-12.00.

TÜRI KOLLEDŽI LAHTISTE USTE PÄEVAD 24. MÄRTSIL
12.00 avasõnad ja ülevaade Türi Kolledži õppesüsteemist – kolledži direktor E. Raudsepp
12.30 sisseastumistingimused, stipendiumid, ühiselamud – E. Voolaid
12.45-13.30 dots S. Maasikmäe loeng maakorralduse alustest ja regionaalplaneerimisest.
13.30 kohvipaus, infolauad, näitus kolledži töödest-tegemistest
13.45 tudengite esinemine (näitemäng ja vestlusring)
14.45 võimalus tutvuda raamatukogu ja ühiselamutega.

LOENGUD LAHTISTE USTE PÄEVADEL OSALEJATELE

USUTEADUSKOND 22. MÄRTSIL
12.15-16.00 Keskaja kirikulugu – lektor A. Saumets, peahoone 227
16.15-18.00 Germaanlaste võrdlev usundilugu – prof T. Kulmar, peah 227

FILOSOOFIATEADUSKOND 22. MÄRTSIL
Eesti kirjandus ja rahvaluule
16.15 Eesti kirjanikke S. Olesk – peahoone 232
18.00 Elmo Nüganeni loeng – Vanemuise 46 ringauditooriumis
12.15 assistent O. Palikova loeng "Slovari russkoj leksiki. Dialektnõe slovari. Slovari wargonov i argo" – füüsikahoone (Tähe 4), ruum 256

SOTSIAALTEADUSKOND 22. MÄRTSIL
Avalik haldus
10.15-12.00 Regionaalplaneerimine ja -poliitika – dots J. Kõre, Tiigi 78–236.
12.15-14.00 Eelarve avalikus sektoris – T. Tamm, Tiigi 78–236.
14.15-16.00 Ameerika avalik haldus – prof D. Walker, Tiigi 78–236.
16.15-18.00 Majandusarvestus – dots T. Haldma, Tiigi 78–236.
18.15-20.00 prof G. Peters, erakorraline assistent T. Esta, Tiigi 78–236.
Psühholoogia
17.00-19.00 Üliõpilaskandidaadid saavad harjutada vaimsete võimete testi keemiahoone (Jakobi 2) ringauditooriumis. Vaimsete võimete test on sotsiaalteaduskonna akadeemilise võimekuse testi ühe osa analoog. Testi tegemisele eelneb loeng intelligentsuse olemusest ja selle mõõtmisest. Antakse konkreetseid juhtnööre testi edukaks sooritamiseks.
Sotsioloogia
12.00-14.00 Sissejuhatus sotsioloogiasse – magister A. Trumm, Jakobi 5–302.

USUTEADUSKOND 23. MÄRTSIL
10.15-12.00 Iisraeli ajalugu – prof K. Kasemaa, peahoone 227
09.15-12.00 Uusreligioonide psühholoogia – dots T. Lehtsaar, peahoone 227
12.15-14.00 Soome-ugri usundid – magister A. Lintrop, peahoone 227

MATEMAATIKATEADUSKOND 23. MÄRTSIL
9.15 Rahvastikustatistika – prof Ene-Margit Tiit, Vanemuise 46–137
14.15 Informaatikat tutvustav loeng – Liivi 2–104
15.15-18.00 Matemaatika õpitarkvara seminar – Liivi 2–104.

SOTSIAALTEADUSKOND 23. MÄRTSIL
Sotsioloogia
10.00-12.00 Lapsepõlvesotsioloogia – dots D. Kutsar, Tähe 4–258
16.00-18.00 Õigussotsioloogia - dots H. Käärik Tähe 4–258

ACTA DIURNA

19. märtsil kell 11.30 algab **ülikooli infopäev Pärnus** Pärnu kolledži ruumides. Kavas näituse "Tartu Ülikooli peahoone – akadeemilise hariduse sümbol" avamine, akadeemiline loeng prof Kaido Jaansonilt, info teaduskondadest ja sisseastumistingimustest, AH-HAA-keskuse üllatus jpm.

22. - 23. märtsini toimuvad **lahtiste uste päevad ülikoolis**

24. märtsil on lahtiste uste päev **Türi kolledžis**

26. märtsil kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung.** Kavas magistri-ja doktoriõppe 1999.a. vastuvõtueeskirja kinnitamine, õpetajakoolituse kutseaasta 1999.a. vastuvõtueeskirja kinnitamine, eesti ajaloo korralise professori valimine, emeriitprofessori nimetamine, ülikooli kohviku reorganiseerimine ülikooli asutuseks, botaanikaaia muutmine teaduskonnaväliseks struktuuriüksuseks, TÜ Narva Kolledži asutamine, tehnoloogiakeskuse põhikirja muutmine, jm.

LOENGUD

22. märtsil kell 18 algab Vanemuise 46 **vabade kunstide professori Elmo Nüganeni teine teatriteemaline loeng Süsteemist.** Teretulnud kõik huvilised! Info tel 375 669 kunstide osakond.

22. - 26. märtsini kell 18-20 toimuvad Lossi 3 - 405 etnoloogia õppetoolis **Turu Ülikooli etnoloogi Timo Virtaneni loengud** "From Kaupunkikansatiede to Urban Ethnology – Discussing the Finnish Tradition and its Contacts". Info tel 375 654

23. - 26. märtsini jätkub psühholoogia osakonnas TÜ **külalisprofessori**, Moskva ja Helsingi ülikoolide professori **Andrei Podolski loengukursus** Psühholoogia (SOPH.00.138) vene keeles. Info psühholoogia osakond tel 375 902.

24. märtsil kell 15.00 toimub Pärnu kolledžis aud 208 **prof Peeter Tulviste avalik loeng** "Kultuur ja mõtlemine".

25. märtsist 16 aprillini toimub Maarjamõisa Haiglas Puusepa 8 kursus **Sissejuhatus geriaatriasse** (ARKA.01.037) 1AP valikaine arstiteaduse, õeteaduse, kehakultuuri ja sotsiaalteaduskonna üliõpilastele. Info ja registreerimine tel 448 403, e-post sax@ut.ee

KONVERENTS

19. - 21. märtsini toimub ülikooli keemiahoone ringauditooriumis **13. ESP konverents** (ESP - European Schools Project; Euroopa Koolide Projekt).

24. - 25. märtsini toimub Maarjamõisa Polikliinikus Puusepa 1 A **teaduslik konverents "Tervise edendamine Eestis III"**. 24. märtsil algus kell 10; 25. märtsil algus kell 9. Info Maarike Harro, e-post: maarike@ut.ee.

27. märtsil kell 12 algab ülikooli aulas **President Lennart Meri 70. sünnipäevale pühendatud konverents "Eesti maailmas 21. sajandi künnisel"**. Esinevad poliitikateadlane Paul Goble, poliitik Toomas Hendrik Ilves, prof Wolfgang Drechsler ja prof Jaak Aaviksoo.

VILISTLASKOGU

KOONDISTES

25. märtsil kell 17.30 toimub **vilistlaskogu Tartu koondise märtsikuu kohtumisõhtu** ülikooli kohviku kaminasaalis. Külalised on TÜ kirurgiakliiniku dots Toomas Väli ja Maarjamõisa Haigla kirurgiakliiniku tehisneeru osakonna juhataja dr Peeter Dmitriev, kõneaineks elundite siirdamine. Teretulnud on ka need, kes seni vilistlaskogusse veel astunud pole. Info: tel 375 606, e-post: sirje@admin.ut.ee

26. märtsil tähistatakse **vilistlaskogu Saaremaa koondises 50 aasta möödumist 1949. a. märtsiküüditamisest**. Toimub ettekandekoosolek koostöös Saaremaa Muuseumi ja "Memento" seltsiga. Akadeemilise loengu peab TÜ teadur Aigi Rahi

TÖÖPAKKUMINE

KAUGKOOLITUSKESKUSE JUHATAJA JA PEASPETSIALIST

Kaugkoolituskeskus on Tartu Ülikooli struktuuriüksus, mille eesmärk on pakkuda ühiskonnale kõrgetasemelist, kaasaegsetele õppemeetoditele ja -vahenditele rajatud paindlikku ning õppijakeskset koolitusteenust.
Kaugkoolituskeskusesse võetakse tööle **keskuse juhataja** kelle ülesandeks on kaugkoolituskeskuse juhtimine ja arendamine, ühiskonnale suunatud taseme-, tööalase ja vabahariduslik koolitusteenuse ja õppijakeskse õppekorralduse väljakujundamine ning vastava kaugkoolitustegevuse koordineerimine ülikoolis.
Kandidaadilt eeldatakse:
· teaduskraadi
· täiskasvanute koolitamise alaseid teadmisi ja kogemusi
· juhtimiskogemust
· algatusvõimet ja iseseisvust
· eesti ja vähemalt 2 võõrkeele (sh inglise keele) valdamist kõnes ja kirjas
· arvutioskust
Kaugkoolituskeskusesse võetakse tööle **peaspetsialist,** kelle ülesandeks on kaasaegsete kaugkoolitusmeetodite väljaarendamine ja rakendamine, keskuse reklaami ja avalike suhete korraldamine, koolitusturu uurimine, koolituse tagasiside korraldamine ning kogutud info analüüsimine.
Kandidaadilt eeldatakse:
· kõrgharidust (soovitavalt teaduskraadi)
· täiskasvanute koolitamise alaseid teadmisi ja kogemusi
· algatusvõimet ja iseseisvust
· eesti ja vähemalt 1 võõrkeele valdamist kõnes ja kirjas
· arvutioskust
Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus palgasooviga ning kõrgharidust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 29. märtsil TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu).
Info tel (27) 375 141 või e-post raivo@admin.ut.ee (personalijuht).

VARIA

22. märtsil kell 15 annab TÜ Sihtasutus rektoraadis üle tänavused nimelised stipendiumid. **Välja antakse Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti Mälestusstipendiumid ja Ahti Pae nimeline stipendium.** Info tel 375 852 Margus Ots.

23. märtsil kell 18 esineb peahoones aud140 Põhjamaade suurima päevalehe **"Helsingin Sanomat" Baltikumi kirjasaatja Eestis Jukka Rislakki**, Soome Instituudi sarjas "Soome korrespondendid Eestis". Sõna saab ka tema abikaasa Anna Ligure, tõlkija ning Läti suursaadik Soomes 1992 -1998. Info tel 427 319 Pertti Pyhtilä, e-post: pyhtila.soome@ilmamaa.ee

23. märtsil kell 16 avatakse ülikooli raamatukogus Põhjamaade MN infobürooja Soome Instituudi ühine **Põhjamaade infostend**. Stendil hakkavad jooksvat infot jagama

PMN, Soome Instituut, Tartu Põhjala Ühing, Tartu Norra Selts, Taani Instituut, Tartu Linna Keskraamatukogu Põhjamaade tuba, TÜ skandinavistika osakond, TÜ soome keele lektoraat jne. Info tel 433 944 Madis Kanarbik Põhjamaade MN infobüroo Tartus Raekoja plats 8, Tartu, e-mail: madis@nmr.ee

24. märtsil kell 11 algab füüsikahoones Tähe 4 aud 160 **XXI füüsikaõpetajate päev Tartu Ülikoolis.** Korraldajad TÜ koolifüüsika keskus ja koolifüüsika ühing.

24. märtsil kell 18.15 algab peahoones aud 140 **prof Helmut Piirimäe loeng "Prantsusmaa majandus ja sisepoliitika 19. sajandi lõpul"**. Korraldab Prantsuse Teaduslik Instituut.

27. märtsil kell 14 tähistatakse Vanemuise 46 aud 327 **Tartu Üliõpilaste Looduskaitseringi 41. aastapäeva.** Kell 18.00 järgneb koosviibimine botaanikaaia palmihoones. Info e-post: lota@math.ut.ee, Liisa-Lota Kaivo.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost), Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.
Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli". http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.
Avatud E-R 11-16. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Armin Öpik 100".
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K-L 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Fotonäitus Nepaali pildivalikust "Inimene, uks, mäed".
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

RAAMATUKOGU
Struwe 2

Näitused: Fotonäitus "Iisrael – arheoloogia õhust", Johannese Kooli Rosmal õpilastööde näitus "Aja nõue", Korp! Indla 75. aastapäeva ja 10 aastat taasasutamisest, Evelyn Müürsepp - Juvenilis Vulgaris (maal), Eestimaa loodusfondi loodusfoto konkursi tööd. Jevgeni Kolpakovi maalid.
Avatud E-R 8-21, L ja P 10-18.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 900

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Küljendaja Reno Hekkonens

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440

Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARY

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLA

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 12 (1966) 26. MÄRTS 1999 TASUTA

Töö Tartu Ülikoolis ja Eesti Vabariigi Riigikogus on hästi ühitatavad

Varje Sootak

Uude Riigikokku valiti seitse Tartu Ülikooliga seotud inimest. Ülikool ootab, et Toompeale läinud suudaksid *alma materile* suuremat finantseerimist taotleda ja et seadusandlus oleks ülikooli arengule soodne.

Tartu Ülikooliga seotud inimestest valiti Riigikogu IX koosseisu: Marju Lauristin ja Mihkel Pärnoja (Mõõdukad), Tõnu Kauba ja Olev Raju (Keskerakond), Tõnis Lukas ja Peeter Olesk (Isamaaliit) ning Janno Reiljan (Maarahva Erakond).

Asendusliikmena on eilsest Riigikogus ka Ivar Tallo ja Ingvar Pärnamäe.

Esimest korda Riigikokku valitud välismajanduse õppetooli juhataja professor Janno Reiljan ei pea professori kohalt Riigikokku minekut karjääriredelil tõusuks. "Professori koht on ühiskonnas niivõrd kõrge, et sisuliselt kõrgemaid kohti on väga vähe. Riigikokku minekut pean oma kodanikukohuseks," ütles Reiljan.

"Ülikooli õppejõud peaksid riigielu küsimustes rohkem sõna võtma, kuna neil on enam informatsiooni ja teadmisi riigiasjadest. Kui ühiskonnal on juba rohkem teadmisi, võivad professorid oma tööga tegelda.

Prof Reiljan leiab, et need, kes ainult välisartiklite põhjal oma uurimisteemad valivad, tegelevad probleemidega, mis Eestis polegi aktuaalsed. Töö Riigikogus annab parema ülevaate probleemidest, mis lahendamist vajavad.

Eelmises koosseisus rahanduskomisjoni juhtinud professor Olev Raju arvas, et Toompeal on vahel tunne, nagu Eesti poliitikas polekski ajusid. "Kuni pole professionaalse ettevalmistusega poliitikuid, tuleb see töö teadlastel ära teha.



Kas Toompea lossi seinte vahel töötama hakkavad ülikooli inimesed on käepikendus Toompeale või nad on ülikoolile kaduma läinud isikud?

PEETER LANGOVITS/POSTIMEES

JANNO REILJAN
Tartu Ülikooli professor



Ülikooli panus Eesti arengusse on nii suur, et tal on õigus riigilt rohkem investeeringuid saada kui seni.

Riigikogus ülikooli heaks

Professor Raju arvates on TÜ liikmetel parlamendis ülikooli arengule võimalik väga palju kaasa aidata. Ta toob näiteks saadikute tööd viimaste aastate uute õppehoonete ehitamise toetamisel. "Arvan, et koos Lauristini ja Reiljaniga muutume veel läbilöögivõimelisemaks."

Mihkel Pärnoja, kes on Riigikogus kolmandat korda, leiab, et väga oluline on osaleda seadusandluse muutmises, et ülikoolil oleks rohkem tuge ja õigusi vabamaks tegutsemiseks.

Tema arvates on ülikooli inimestest saadikutel suur osa nii riigieelarve kujundamisel kui ülikooli tegevuseks raha saamisel. "Arvan, et ülikooli eest saab seista."

Mihkel Pärnoja tegevust Riigikogus, eriti TÜ seaduse vastuvõtmisel, tunnustas TÜ 1996. aastal Skytte medaliga. Selle seadusega algas ka ülikoolile varade tagastamine. Pärnoja teened on ka tulumaksuseaduse muutmisel, et eraisikute annetustelt tulumaksu ei võetaks, ning raamatukogu kapitaalremondi 7 miljoni taotlemisel.

Skytte medal, mis antakse Eesti poliitikule, kes eelnenud aastal kõige enam on toetanud Tartu Ülikooli ja Eesti kõrgharidust, pälvis Pärnojast aasta varem tolleaegne sotsiaalminister Marju Lauristin. Tema teeneks oli tervishoiureformi ja kliinikumi käivitamine, eriti aga abi tänavu valmivale Biomeedikumi ehitusele Maailmapanga laenu hankimisel.

Marju Lauristin peab väga oluliseks ülikooli parlamendisaadikute osalust hariduspoliitika uuendamisel, eriti aga õpetajate ettevalmistamisel ja täiendamisel. "Lahendamist vajab lõpetanute riiklik tellimus, õppelaenu tuleb suurendada, edasi on vaja viia Üliõpilasküla asi, "täpsustas Lauristin. "Riigitellimus võiks toimuda avatud konkursi põhjal, TÜ suudab selles kindlasti konkurentsivõimeline olla."

Ülikool kogu Eesti kontekstis

Janno Reiljan leiab, et ülikoolist ei minda parlamenti siiski mitte ainult ülikooli huve esindama. "Kandideerisin, püüdmaks teha kõik, et riik tasakaalustatult areneks," ütles Reiljan.

"Iga Tartu Ülikooli lõpetanud inimene peaks Riigikogus tõestama, et ta saab aru, mida tähendab parlamendisaadiku roll, et ta suudab mõelda riiklikult, rahvuslikult ja kogu Eesti kontekstis," lausus Tõnis Lukas. "TÜ vilistlased ja TÜ-ga seotud inimesed ei tohiks parlamendis iga hetk püüda ennast välja näidata ainult ülikooli patrioodina, rebides ülikooli välja üldisest riiklikust kontekstist." Samas toonitas Lukas, et kahtlemata on neil nii Tartu kui ülikooli areng ja haridus paremini teada.

Haridusministrina rõhutas Lukas, et ministeeriumi Tallinnast Tartusse toomine ei ole mitte ainult regionaalpoliitiline samm, vaid et see tugineb ka Tartu hariduspotentsiaalile. "Minu üks ülesanne on tegelda hariduselu uuendusprotsesside käivitamisega."

Ainus *universitas*

Janno Reiljan leidis, et riik ei ole suhtunud täie tähelepanuga Tartu Ülikooli haridusse. 1999. aasta eelarves eraldati ülikooli investeeringuteks 3 miljonit. "Ülikooli panus Eesti arengusse on aga nii suur, et tal on hulga suurem õigus riigilt rohkem investeeringuid saada".

Sama meelt on ka Riigikogus teist hooaega olev Tõnu Kauba, kes esimesse koosseisu kandideeris närvikliiniku õppejõuna. "Ülikool kui ainus *universitas*, vajab Tartust pärit saadikutelt täit tähelepanu, eeskätt seadusandluse järjepideval kaasajastamisel, teiste seaduste muutmise järel ka TÜ seadus, ütles Kauba.

TÜ raamatukogu direktorina Riigikokku kandideerinud Peeter Oleski arvates puudub Eestis teaduslikke keskraamatukogusid kaitsev seadusandlus kui tervik ja paremat seadusandlust Tartus olles ei saavat teha. "Kandideerisin eeskätt selleks, et teha korda asi, mille tõttu ülikooli raamatukogu on viimased aastad eriti kannatanud."

Suhe üllkooliga jääb

Janno Reiljan tahab jääda poole kohaga välismajanduse erakorraliseks professoriks ja õppetooli hoidjaks. Nädalalõpus on tal tööpäevad ülikoolis. "Mul on palju häid magistrante ja doktorante, kes annavad õppetooli töösse suure panuse."

Teine majandusõppejõud Olev Raju on poolel erakorralisel professori kohal ega kavatse samuti sellest loobuda. "Ma ei taha teadlasest intrigaaniks muutuda," lausus ta.

Endisel keemiaõppejõul Mihkel Pärnojal on side ülikooliga säilinud Tartu Ülikooli Vilistlaskogu juhatuse esimehena.

Õppejõukohast ei kavatse loobuda ka Marju Lauristin, kes soovib erakorralise professorina töötada ajakirjanduse osakonnas. Ta toonitas, et õppetöö tudengite, magistrantide ja doktorantidega jätkub ning uurimisprojektid ei jää pooleli.

Peeter Olesk ütles, et jääb ülikooli, raamatukogu ja Tartuga seotuks vaatamata põhitöökoha asukohale. "Raamatukogu saab muidugi uue juhi, kuid ma õpetan tudengeid edasi ning jätkan Tartu linnavolikogus."

Tõnu Kauba ülikooliga enam seotud pole, tal on aga võimalus Tartu linnavolikogus ülikooli huve kaitsta. Üheks kõige olulisemaks ülesandeks peab ta üliõpilaste elamistingimuste parandamist. "Riigikogus töötama stimuleerib õppejõudude ja tudengite vaimsus ning nõudlik valijaskond. Meid jälgitakse väga tähelepanelikult ja see sunnib sind koguaeg vormis olema, nagu oleks knopka istmiku all."

Tõnis Lukas on periooditi ülikoolis loenguid lugenud, 13. märtsist katkestas ta oma doktorantuuri, nähes ette eelseisvat töömahukust Toompeal.

Tartu juuratudengid olid teist aastat edukamad

Viljar Kähari

Riigikohtus laupäeval miljoneid kroone maksnud maamüügi kehtetuse üle vaielnud harjutuskohtuvõistlusel olid teist aastat teistest edukamad Tartu Ülikooli tudengid.

Finaali pääses kuuest võistkonnas kaks Tartu Ülikooli naiskonda, kellest võitsid neljandal kursusel õppivad Karina Lõhmus, Kaja Kallas, Kadri Teller ning Marie Tammsaar, kes tunnistati ka parimaks oraatoriks. Võitjad olid ka parima kirjaliku töö autorid.

Esimest kohta premeeriti paragrahvi kujutisega rändkarikaga, raamatute ning ajakirjade ja tasuta osalusega Eesti õiguskeskuse seminaridel.

Kolmanda koha saavutas Õigusinstituut, neljanda ja viienda Tartu Ülikool ning kuuenda Concordia Ülikool.

Kõiki osalejad premeeriti õigusalase kirjanduse ning meenetega.

Riigikohtus toimunud harjutuskohtuvõistluse suulisesse vooru pääsemiseks tuli läbida kirjalik voor, kuhu laekus 16 avaldust kogu Eestist.

Üritust toetas Avatud Eesti Fond, Eesti Advokatuur, Eesti Õiguskeskus, Kohtunike Ühing, Riigikohus ning Tartu Ülikooli õigusteaduskond ja ajakiri Juridica.

Kohtunikeks olid riigikohtu kriminaalkolleegiumi esimees Jüri Ilvest, õigusinstituudi õppejõud Margus Kingisepp, vandeadvokaat Jaak Kirikal, riigikohtu kohtunik Lea Laarmaa, haldusõiguse professor Kalle Merusk, vandeadvokaat Jaak Oja, ringkonnakohtunik Viivi Sepp, vandeadvokaat Indrek Teder ning justiitsminister Paul Varul.

Võistlust korraldas Eesti Harjutuskohtu Seltsi juhatus: Kristi Raba (TÜ 4), Viljar Kähari (CIUE3), Ants Nõmper (TÜ 4), Kaimo Räppo (TÜ 4) ja Tõnis Elling (Veritase vilistlane). Kaasa aitas ka Ilona Nurmela (TÜ vilistlane).

JAAN GINTER
õigusteaduskonna dekaan



Eestis toimuvatel võistlustel saavad erinevate õiguskõrgkoolide üliõpilased üksteisest mõõtu võtta.

Õigusteaduskonna dekaan Jaan Ginter ütles: "Mul on heameel, et traditsioon hakkab jalgu alla saama. Tänavu toimus Eestis üliõpilaste harjutuskohtu võistlus teist korda.

Meie üliõpilastel on võistluseks kogemusi, mitu aastat on osaletud Euroopa harjutuskohtu võistlustel.

Eestis toimuvatel võistlustel saavad erinevate õiguskoolide üliõpilased üksteisest mõõtu võtta."

TÄNA LEHES

EV president Lennart Meri juubel
Peeter Olesk mõtiskleb presidenditöö üle.
LK 2

TÜ Sihtasutus
Sihtasutus andis kätte 9 stipendiumi.
LK 2

Korp! Fraternitas Tartuensis
tähistab 70. aastapäeva.
LK 3

Täna ülikooli nõukogu istung

Tänasel istungil valitakse eesti ajaloo korraline professor. Kandidaate on kaks: eesti ajaloo professor, ajalookandidaat Tiit Rosenberg ja dotsent, ajalookandidaat Mati Laur.

Emeriitprofessoriks on kavas nimetada reumatoloogia korraline professor Reinhold Birkenfeldt.

Istungi päevakorras on Tartu Ülikooli Narva Kolledži moodustamine. Vabariigi Valitsuse käesoleva aasta 12. märtsi määrusega lõpetatakse Narva Kõrgkooli tegevus 1. juulist.

Üliõpilaste õppetöö jätkub moodustatavas Tartu Ülikooli Narva Kolledžis.

Nõukogu kavas on veel kinnitada magistri- ja doktoriõppe ning õpetajakoolituse kutseaasta 1999. aasta vastuvõtueeskirjad.

Tartu Ülikooli kohvik reorganiseeritakse ülikooli asutuseks ning botaanikaaed muudetakse teaduskonnaväliseks struktuuriüksuseks.

Veel on päevakorras tehnoloogiakeskuse põhikirja muutmine, õppekavade kinnitamine jmt küsimused.

Üliõpilasesinduse valimised toimuvad 28. – 30. aprillini

Eileõhtusel Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse koosolekul otsustati, et käesoleva aasta valimised korraldatakse 28. - 30. aprillini.

27. aprillil toimuvad eelhääletused Pärnu ja Türi kolledžis. Koosolek valis neli valimistoimkonna liiget: Tambet Ingo, Peeter Helme, Katriin Fischi ja Uku Aroldi. Viienda valimistoimkonna liikme peab rektor määrama ülikooli esindajana valimistoimkonda hiljemalt 31. märtsiks.

Valimisjuhendit ning kandidaate tutvustatakse ka ajalehes Universitas Tartuensis.

Üliõpilasesindusse valitakse 31 liiget.

Mööndunud aastal kandideeris esindusse 110 kandidaati viies nimekirjas.

Eelmisel aastal käis esindust valimas 1401 üliõpilast ehk 16,56 protsenti hääleõiguslikest üliõpilastest, mis on viie viimase aasta kohta suurim protsent.

UUDISED

Tähistatakse langenud vabadusvõitleja päeva

27. märtsil tähistatakse Tartu Ülikooli keemiahoone ringauditooriumis ja ülikooli aulas konverentsiga rahvusvahelist Langenud vabadusvõitleja päeva, mis on pühendatud Jüri Kuke mälestusele.

Laupäeval kell 11 toimub keemiaringis registreerimine, sellele järgneb ettekandekoosolek, õhtul näidatakse tõsielufilme poliitvangilaagritest, toimub mõttevahetus. Kella 15-st jätkub üritus peahoone aulas.

Pühapäeval kell 11 esitletakse aulas lähimineviku vabadusvõitlust, inimõiguslust ja repressioone tutvustavat näitust. Kell 16 toimub ka ürituse avalik pressikonverents.

Tänavu meenutatakse konverentsil ka 1949. aasta suurküüditamist.

Algab TÜ loengusari Tallinnas

Esmaspäeval, 29. märtsil algab Tallinnas Rahvusraamatukogus järjekordne Tartu Ülikooli kümne teaduskonna loengusari, mille üldiseks ülesandeks on Tartu Ülikoolis tehtava teadustöö ja õppejõudude tutvustamine.

Tartu Ülikooli Tallinna esindaja Kristiina Garancise sõnul on loengusari traditsiooniks kujunenud. "See on just selleks, et Tallinna inimesed, õppejõud, spetsialistid, tudengid ja ministeeriumi ametnikud saaksid osaleda akadeemilistes loengutes," ütles Garancis. Tema sõnul on loengud populaarses, kõigile arusaadavas stiilis. "Näiteks keemia loengus kasutatakse ka arvutitehnilisi vahendeid, mis võiksid seda teemat atraktiivsemaks teha," lisas Garancis.

Loengud toimuvad 29. märtsist 9. aprillini, õhtuti kella 16 või 18 ajal. "Kellaaeg on just sobiv, et inimesed saaksid kuulama tulla pärast tööd või kooli," ütles Garancis.

Raamatukogus on Põhjamaade infostend

Põhjamaade Ministrite Nõukogu Infobüroo ja Soome Instituudi algatusel avati Tartu Ülikooli raamatukogu teisel korrusel Põhjamaade infostend.

Tartus tegutsevate Põhjamaade Ministrite Nõukogu, Soome Instituudi, Tartu Põhjala Ühingu, Tartu Norra Seltsi, Taani Instituudi, Tartu Linna Keskraamatukogu Põhjamaade toa, ülikooli skandinavistika osakonna, soome keele lektoraadi jt taoliste seltside, ühenduste ning asutuste teabe jaoks on nüüd üks kindel koht.

Tartu Norra Seltsi esimees Gennadi Jagomägi ütles, et stend lahendab infopuuduse. "Praegu anname oma teateid edasi raadios ja ajalehes, kuid igaüks ei juhtu alati kuulma ega lugema, see lihtsalt kaob ära."

Noorteadlaste ümarlaual oma kodulehekülg ja list

Humanitaarharitlaste ümarlaual on nüüd oma kodulehekülg, kust võib lugeda foorumil ette kantud arutelutekste. Diskussiooni jätkatakse ka vastloodud e-listi kaudu.

Kodulehekülg on kättesaadaval aadressil http://www.ut.ee/ymarlaud ja e-listiga liitumiseks tuleks saata kiri aadressil majordomo@lists.ut.ee käsuga SUBSCRIBE ut.ymarlaud@ut.ee.

Presidenditöö

ÜKS TUNDMUS, mis mind 1993–1995 Mart Laari ja Andres Tarandi valitsuses töötades vaevas, oli nõutus järgmises küsimuses: kui seadusandlik võim ja täidesaatev võim peavad olema teineteisest lahutatud, siis kuidas panna nad omavahel kõnelema nii, et kumbki pool hakkaks teist mõistma?

Tollasel koalitsioonil oli korduvalt alust karta, et suur saal, parlamendi täiskogu istungite koht Toompeal, pöörab valitsuse kavad pahupidi. Ja tollase koalitsiooni parlamendipool süüdistas alatasa oma ministreid, mina kaasa arvatud, selles, et need sikutavad end fraktsiooni rihma otsast lahti.

Ent (sõna)kuulmatus ei jäänud üksnes Riigikogu ja valitsuse vahele, see laienes ka valitsuse sisse. Enam kui korra tekkisid etteheited peaminister Mart Laarile teede- ja sideminister Andi Meistril. Kuna ta neid otse Mardile endale esitada ei tahtnud, lootis ta toetust presidendilt ja palus, et ma presidendiga kõneleksin. Niisiis tuli mul olla riigipea ees tõlk kahe kolleegi vahel ilma osapoolteta.

Põhiseadus sellele muidugi näpuga ei näita, kuid ta annab mõista: võimude vastastikuse mõistmine üle nende lahususe loob nende tasakaalustamine. See ei ole Eesti Vabariigis presidendi otsene võim, see on presidendiks oleva kodaniku kohus presidendi võimaluste juures. Ja mitte alles siis, kui avarii on juba käes, vaid *ette* – selleks, et avariid ei tuleks. Kui tahate, siis see ongi riigikasvatus või demokraatia eneseharimine.

Viimased aastad on see kõige valulikum olnud ehk rahvusliku julgeoleku vallas. Me ei mõtle ainult kaitsejõude, silmas tuleb pidada kõiki tegureid, millest Eestis riigi iseseisvus sõltub. Nende tegurite ühisosa võiks nimetada usalduseks, aga mulle tundub, et kõrvuti iseseisvuse eeliste kasvuga eriti rahvusvahelises ruumis on kasvanud ka kahtlused oma riigi arukuses, eeskätt just rahvuslikus julgeolekus.

Siin on võime rohkem kui kaks: teised riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, ajakirjandus, asjatundja sildi taha varjatud veesegajad, lihtsalt hüsteerikud. Nemad ei hoia lahku – ja vajavad seetõttu eriti tasakaalustamist. Niisugune tasakaalustamine nõuab pikaajalist planeerimist ja järelikult meie suutlikkust rääkida kaasa rahvusvahelises planeerimisprotsessis – või mitte meie ei planeeri, vaid meid planeeritakse.

Molotov-Ribbentropi kokkulepet valmistati ette kümmekond aastat; veel enne Hitleri võimuletulekut. Rahus elavat Euroopat on planeeritud üle poole sajandi. Kui me ei taha Euroopas kaotsi minna, siis me ei tohi hüsteerikutega kaasa minna, sest hüsteerik surub meile peale *oma* hirmud ega tuleta meelde ühiseid ohte.

See on üks põhjusi, mispärast võiks olla arusaadav, kui Jüri Kadaku järjejutule "Mängusõda" ajalehes Sõnumileht ja arvamustele selle kohta sealsamas ei ole vastatud "sümmeetriliselt". Vaikimist kui vastust on väga raske dešifreerida, kuid rääkida on mõtet sellega, kes oskab vaikida, mitte sellega, kes lärmab.

Eesti Vabariigi presidendiks nagu iga teisegi valitud riigipea sisuliseks kohustuseks on leida. Otsimine on seejuures must töö, niisugune tegevus, mis peab jääma sulgudesse ja mille üle ei saa kurta. Leidmine seevastu on tõesti kohustus, inimesed ootavad leide, sest mitte alati ei julge nad ise otsida.

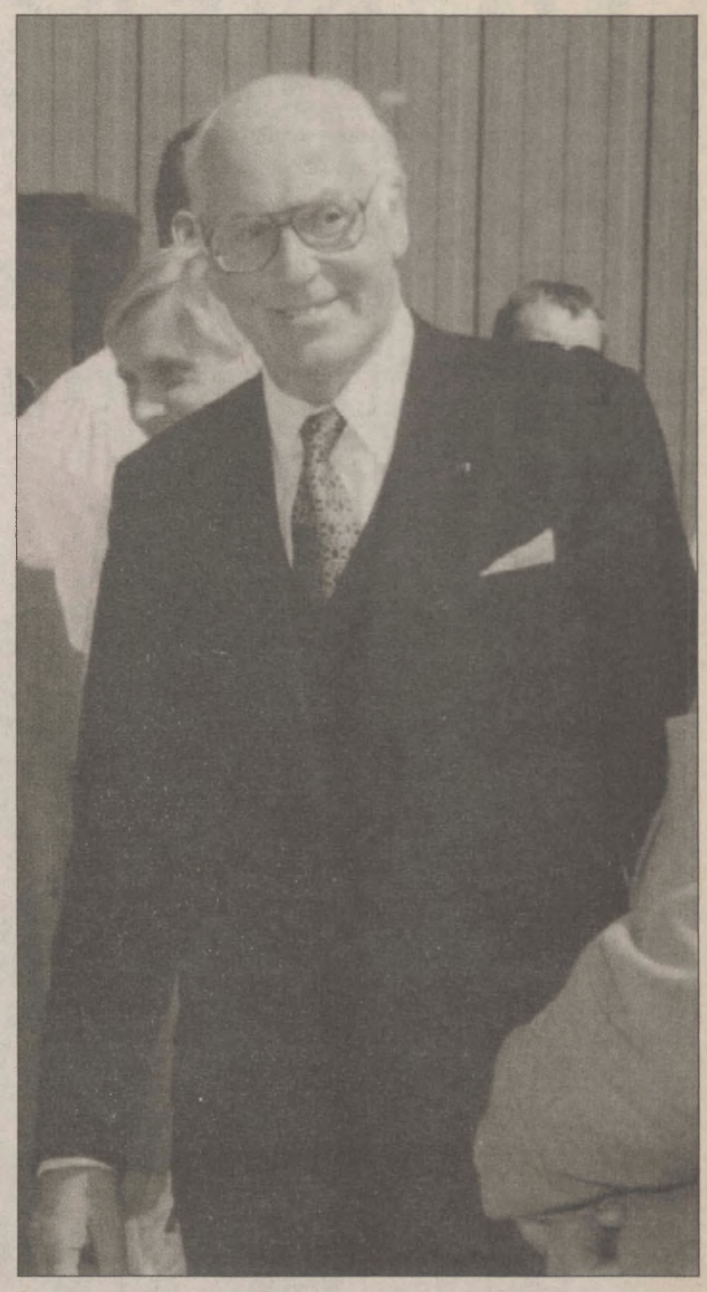
Ma arvan, ja kindlasti on minusuguseid palju, et Eesti Vabariigi president Lennart Meri on leidnud. Ja kes tahab tõendit – me ei ole oma riigiga ning riigis kaotsi läinud. Ma soovin, et ta leiaks veelgi, sest me ei tohi ka edaspidi kaotsi minna.

Peeter Olesk
24. märtsil 1999 Toompeal

KONVERENTS "EESTI MAAILMAS 21. SAJANDI KÜNNISEL"

Laupäeval, 27. märtsil kell 12 algab ülikooli aulas president Lennart Meri 70. sünnipäevale pühendatud konverents.

Esinevad: poliitikateadlane Paul Goble, poliitik Toomas Hendrik Ilves, prof Wolfgang Drechsler ja prof Jaak Aaviksoo.



President Lennart Meri tema oma sõnade järgi akadeemilise vabariigi pinnal, seekord aasta tagasi AHHAA näituse avamisel.

JAAK NILSON

TÜ Sihtasutus andis 124 000 krooni stipendiumideks

Esmaspäeval, 22. märtsil, andis Tartu Ülikooli Sihtasutus välja kahe ailfondi nimelised stipendiumid kogumahus 124 000 krooni kokku 9 üliõpilasele.



Rektor Jaak Aaviksoo annab stipendiumi bioloogia-geograafiateaduskonna ülõpilasele Indrek Otsale.

JAAK NILSON

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendiumid (15 000 krooni) said Rainis Haller (matemaatikateaduskond), Karin Kull (arstiteaduskond), Bruno Mölder (filosoofiateaduskond), Indrek Ots (bioloogia-geograafiateaduskond), Eva Piirimäe (filosoofiateaduskond), Kaarel Relve (õigusteaduskond), Andres Saumets (usuteaduskond) ja Aune Valk (sotsiaalteaduskond).

Ahti Pae nimeline stipendium (4000 kr) määrati sotsiaalteaduskonna politoloogia üliõpilasele Reesi Lepale.

Ants 'ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendium asutas 1995. aastal Kanadas elav Laine Silvere-Pant oma vanemate ja abikaasa mälestuseks, et toetada noorte eesti haritlaste õppe- ja teadustegevust. Tänavu laekus 50 taotlust ja välja anti 8 stipendiumi.

Ahti Pae nimelise stipendiumi asutasid 1987. aastal korporatsioon Fraternitas Estica, Eesti Sõjaveteranide Sõprusühing Rootsis ja Rootsi Eestlaste Esindus eesti rahvuspoliitilises töös osalenud Ahti Pae mälestuseks. Stipendiumi makstakse sotsiaalteadusi, õigusteadust või majandusteadust õppivatele üliõpilastele.

Karine ja Martin Koobase stipendiumi konkurss

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS kuulutab välja Karine ja Martin Koobase stipendiumi konkursi. Stipendiumi eesmärgiks on eesti kultuuri edendamine eesti ja soome-ugri filoloogia põhiõppe üliõpilaste kaudu.

Välja antakse üks stipendium suuruses 5000 krooni. Stipendiumile võivad kandideerida TÜ eesti filoloogia osakonna põhiõppe üliõpilased. Stipendiumi määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel palume esitada TÜ Kantseleisse (peahoone, ruum 207) 30. aprilliks järgmised dokumendid:

· stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,

· juhendava õppejõu soovitus,

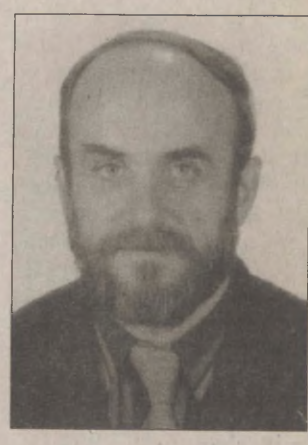
· dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub sügissemestri alguseks.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest,
tel 375 852,
e-mail: sihtasutus@ut.ee
http://www.ut.ee/sihtasutus/

ÕNNITLEME!

Ott Kurs 60



Tänapäeva järjest kitsama spetsialiseerumise juures on vähe mitmes valdkonnas edukalt tegutsevaid ja samal ajal palju keeli valdavaid uurijaid. Enamasti kuuluvad nad vanemasse põlvkonda.

24. märtsil sai 60-aastaseks Tartu Ülikooli inimgeograafia professor Ott Kurs, keda peavad omaks maateadlaste kõrval fennougristid, teadusloolased, turkoloogid.

O. Kursi tööde temaatika on olnud lai - Eesti haldusjaotus ja piirid, toponüümika, Eesti ja Soome geograafia ajalugu, eestikeelne teadusterminoloogia.

Maateaduse kõrval on teda aga alati huvitanud teised rahvad ja keeled - Euroopa suurkeeled kui teadusinfo vahendajad, meie sugulaskeeled kui eriline armastus, aga ka mõneti eksootilised turgi keeled, mida ta õppis orientalistikakabinetis ja Bakis (varem tuntud Bakuu nime all).

Keelteoskus on soodustanud tema sidemeid teiste maade, eriti aga Soome geograafidega. Ta on töötanud õppejõuna ka Joensuu Ülikoolis.

O. Kursi tegevust Soome ja Eesti geograafide koostöö edendamisel ja soome-ugri rahvaste uurimisel tunnustas Helsingi Ülikool kahe aasta eest tema audoktoriks valimisega.

Tuntud on Ott Kursi tööd vähemusrahvuste olukorrast ja saatusest, mille juurde viis teda palju muu kõrval ka omal ajal permikomide juures veedetud praktikasuvi.

Olles tundlik rahvusliku ebaõigluse ja suurriikliku laiutamise suhtes, kirjutas ta nõukogude ajal palju sahtlisse.

Teda lähemalt mittetundjaile oli üllatuslik tema avanemine Eesti taasiseseisvumise järel, kus aastas on mehelt ilmunud kuni veerandsada artiklit - nii tõsiseid uurimusi rahvusvahelistes väljaannetes kui ka ülevaateid kohalikes kogumikes. Ta on ka ajakirja Akadeemia üks püsiautoreid.

O. Kursi mitmekülgsust näitavad kasvõi viimastel aastatel ilmunud raamatute pealkirjad: "Etnilisi vähemusi ajas ja ruumis I", "Kaardisõnastik","Turgi maailma kohanimed".

O. Kursile ei istu ametipostist tingitud sekeldamine, paberite täitmine ja avalik tähelepanu. Palju parema meelega töötaks ta vaikselt kirjutuslaua taga.

Viimaseks rohkem aega ja tervist soovivad kolleegid.

Korp! Fraternitas Tartuensis 70

Edgar Grünberg
kuldrebane (*coetus*) 1991

Nädalavahetusel tähistab Tartus oma 70. aastapäeva Eesti Korporatsioonide Liidu noorim liige – korp! Fraternitas Tartuensis.

Kuigi korp! Fraternitas Tartuensis saab 27. märtsil ametlikult 70-aastaseks, ulatub meie ajalugu möödunud sajandi keskpaika, mil Tartus tegutsenud Tartu Veterinaaria Instituudi juures asutati 5. aprillil 1854 baltisaksa korporatsioon Fraternitas Dorpatensis. See koondas endas veterinaariat õppivaid meesüliõpilasi.

Kui pärast Vabadussõda loodi Veterinaaria Instituudi baasil TÜ loomaarstiteaduskond, jätkas korp! Fraternitas Dorpatensis TÜ juures, ometi säilisid ka iseseisvusajal korporatsioonis valitsenud saksa keel ja meel.

Selline õhkkond muutus eesti rahvusest üliõpilastele väljakannatamatuks ja pärast edutult lõppenud sisemist võimuvõitlust astus osa tegevliikmeid ja rebaseid korporatsioonist välja.



Korporandid vennastuspeol.

OVE MAIDLA/POSTIMEES

KORP! FRATERNITAS TARTUENSISE JUUBELIÜRITUSED

Üritused kulmineeruvad 27. märtsi õhtul vennastuspeo ehk aastapäevakommersiga. Ootame Tartusse ka meie sõpruslepinglaste esindajaid Helsingist ja Riiast. Oma tegevuse tutvustamiseks laiemale ringile on TÜ raamatukogus meie näitus minevikust ja tänapäevast, mis avatakse reedel, 26. märtsil kell 16. Aastapäevaaktus toimub laupäeval, 27. märtsil kell 12 ajaloomuuseumis Toomemäel.

Sündis korp! Fraternitas Tartuensis

Kuus väljaastunud tegevliiget ning neli noorliiget otsustasid asutada loomaarstiteaduskonna juurde uue eesti korporatsiooni, mille nimeks pandi korp! Fraternitas Tartuensis. Värvideks valiti roheline-valge-violett ja lipukirjaks sai "Pidevas töös tõe valguses elurõõmsalt tulevikku!"

Korp! Fraternitas Tartuensis registreeriti TÜ Valitsuse juures 29. märtsil 1929. Uue korporatsiooni asutamisele järgnes korp! Fraternitas Dorpatensise häärbumine, mis pidi 1932. aastal oma tegevuse lõpetama.

Korp! Fraternitas Tartuensise liikmeskond kasvas seevastu jõudsalt. Lisaks üliõpilastele astus vilistlastena liikmeteks praktiseerivaid loomaarste ja teaduskonna õppejõude. 1931. aastal asutati korp! Vilistlaskogu ning alates 1933. aastast hakati vastu võtma ka teiste teaduskondade üliõpilasi.

Eriti soodsat mõju avaldas korp! Fraternitas Tartuensise arengule 1934. aastal üüritud uus konvendikorter Raekoja platsil Barclay de Tolly maja teisel korrusel. 1936. aastal sõlmiti sõprusleping Helsingi Ülikooli juures tegutseva Kymenlaakson Osakunnaga, 1937 võeti korp! Fraternitas Tartuensis vastu EKL-i kaheksandaks liikmeks.

Paguluses tegevus jätkus

Pärast Eesti Vabariigi okupeerimist 1940. aasta suvel likvideeriti punavõimude käsul ka korp! Fraternitas Tartuensis. Esimese Nõukogude ja Saksa okupatsiooni ajal jätkus Eestis tegevus põranda all. Läände põgenenud *frater*'id jätkasid tegevust paguluses, kus moodustati Rootsi (Euroopa), Põhja-Ameerika ja Austraalia koondised.

11. septembril 1965 sõlmiti Sydneys sõprusleping läti korp! Fraternitas Letticaga. Auvil! Jaak Kuke initsiatiivil andsid väliskoondised välja tähisteosed "Fraternitas Tartuensis I-V". Üldse valiti paguluses auvilistlasteks kümme liiget.

Kümme aastat taasasutamisest

Initsiatiiv korp! Fraternitas Tartuensise taastamiseks Eestis lähtus jällegi veterinaariaüliõpilastelt. 1988. aasta sügisel loodi sidemed Eestis elavate vilistlaste ja väliskoondistega. Korp! Fraternitas Tartuensis registreeriti EPA nõukogu juures 3. märtsil 1989. Taasasutajateks oli viis EPA ja kuus TRÜ tudengit, kellele vilistlased andsid värvid sama aasta 29. aprillil. Seega saame nüüd tähistada korraga nii asutamise 70. kui taasasutamise 10. aastapäeva.

Kui algul oli meie liikmete hulgas kõige rohkem loomaarstiteadust õppivaid tudengeid, siis aja jooksul kaldus kaalukauss jälle TÜ üliõpilaste kasuks. Seetõttu registreeriti korp! Fraternitas Tartuensis 1996. aastal EPMÜ juurest ümber TÜ juurde.

Praegu kuulub tegevkonvendi ridadesse 14 kaasvõitlejat, 6 üliõpilasvilistlast ja 9 noorliiget. Vilistlasi on Eestis 65, lisaks 10 liiget mujal Euroopas, 13 liiget Austraalia ja 22 liiget Põhja-Ameerika koondises.

Suurimad teened korp! Fraternitas Tartuensise järjepidevuse hoidmisel Eestis läbi terve okupatsiooniaja ning tegevuse taastamisel on *auvil! med vet* Hillar Tammemäel, keda võib pidada meie vennaskonna tõeliseks aegade sidemeks.

Rootsi koondist on pikka aega juhtinud auvil! Philipp Selli.

Alates 1990. aastast asub konvendikorter omapärases ja romantilises puumajas Jakobi mäel, mis on kujunenud meeleolukaks koosviibimiskohaks. Kuigi korp! Fraternitas Tartuensis on liikmeskonna arvult praegu üks Tartu väiksemaid korporatsioone, loeme ise seda pigem oma vennaskonna vooruseks. Erinevalt ehk mõnest suuremast üliõpilasühingust võib julgelt väita, et kõik meie liikmed tunnevad üksteist rohkem kui vaid nägu- ja nimepidi.

Lisaks tavapärastele meeste koosviibimistele õllelauas ja kaks korda aastas toimuvatele vennastuspidudele korraldame sageli muidki üritusi, perekonna- ja rebasõhtuid, spordivõistlusi ja külaskäike teistesse üliõpilasühingutesse, mis pole vist veel kunagi vastukülaskäiguta lõppenud. Möödunud suvel toimusid Lahemaal Sagadi mõisas rohke osavõtuga meie esimesed suvepäevad.

Korp! Fraternitas Tartuensise iganädalased üld- ja erakoosolekud toimuvad kolmapäeviti kell 19 meie C!Q!-s Tartus Jakobi 31 (e-post:korp-fr-tartuensis@lists.ut.ee).

Meie hulka on oodatud iga korporatiivsest seltskonnaelust huvitatud eestimeelne meesüliõpilane, kes soovib elada meie lipukirjas sätestatud põhimõtete kohaselt, järgida meie kommaani ja kodukorda ning ei pelga läbimast rebasepõlve katsumusi ja rõõme. Kui asi huvitab, tule ja astu läbi!

Ülikooli akadeemiline noorus kaitseb loodust

Liisa-Lota Kaivo
looduskaitseringi president

41 aastat on Tartu Ülikooli ja Eesti Põllumajandusülikooli looduskaitsehuvilised tudengid kohtunud organisatsioonis, mis kannab Tartu üliõpilaste looduskaitseringi nime.

Ring alustas tööd tuntud looduskaitsja Jaan Eilarti juhendamisel ajal, mil looduskaitse alles kogus tuult tiibadesse ning vastne ring osutus maailmas üheks esimeseks omataolistest.

Uus organisatsioon võitis kiiresti poolehoidjaid ja kogus uusi liikmeid. Toona oli see väheseid mittepoliitilisi võimalusi tegelda oma isamaaliste asjadega.

Läbivad teemad olid maastike ja kodu-uurimine, looduskaitseinspektorite koolitamine, looduse õpperadade loomine. Bussiekskursioonid viisid ringi sõbraliku vennaskonna tolleaegse suure kodumaa kaunitesse paikadesse.

Kiirete muutuste ajajärgul jäi ringi tegevus tagasihoidlikumaks.

Ümberkorraldused ja kohanemine uue olukorraga nõudsid tudengitelt suuremat tähelepanu ja aega tegelda ühiskondlike küsimustega jäi napiks.

Tänu ärksamatele tudengitele ja vilistlastele hoidis ring õiget kurssi ja purjetab milleeniumi lõpul jälle rahulikult pärituult.

LOODUSKAITSERINGI 41. AASTAPÄEV

Laupäeval, 27. märtsil kell 14 tähistatakse Vanemuise 46 aud 327 Tartu üliõpilaste looduskaitseringi 41. aastapäeva. Prof Tõnu Oja peab ettekande "Keskkonnamõjutustest Tartu üldplaneeringus" ja ringi president Liisa-Lota Kaivo teeb kokkuvõtte möödunud aastast. Võetakse vastu uusi liikmeid, toimub presidendivalimine, vilistlastund ja jagatakse muljeid talimatkast Sajaanides.
Kell 18 järgneb koosviibimine botaanikaaia palmihoones.



Talimatkal käis looduskaitsering Sajaanides.

Üha enam leidub tudengeid, kes tahavad oma ideid Eestimaa looduse kaitsmisel teoks teha. Tõsi küll, viimastel aastatel on ringi liikmeskond muutunud rohkem Tartu Ülikooli loodusteaduskondade keskseks, mis aga ei tähenda, et teised siia oodatud poleks.

Otse vastupidi – eri teaduskondade tudengid toovad kaasa uusi ideid ja omanäolisi lähenemisi.

Ring on oma olemuselt looduskaitse- ja tudengiorganisatsiooni sõbralik sümbioos.

Kevadised ja suvised talgud looduskaitsealadel, õpperadade korrastamine, osalemine keskkonnapoliitika väljatöötamisel ja koostöö teiste looduskaitseorganisatsioonidega kodust ning väljastpoolt Eestit pakuvad igaühele võimaluse anda oma panuse looduse ja puhta eluruumi säilimiseks.

Ringi liikmete iganädalased ettekanded ja seminarid täiendavad teadmisi loodusest, inimesest ja võimalustest nende rahumeelsele läbisaamisele ning lisavad looduskaitseringile akadeemilisust.

Matkad erinevatesse paikadesse ning avastusretked laia maailma motiveerivad ikka ja jälle ringi tegevust ning kujundavad ringi liikmetest püsiva sõpruskonna.

Kõike seda kirjut tegevust raamivad aastate jooksul traditsiooniks kujunenud sügisene avamatk Ahja jõe kallastel, ringi aastapäev märtsis ning kevadine lõpulõke Järvseljal.

Ringi asutaja ja kauaaegne teaduslik juhendaja Jaan Eilart: "Öeldakse, et kujutades inimest ringina, on sellel kolm võrdset sektorit: inimene ja töö, inimene ja ühiskond, naine ja mees".

Ringil on vähemalt 4000 vilistlast kõigist teaduskondadest, mida kaks Tartu ülikooli on sisaldanud.

Kõige olulisem on selles sektoris olnud Eilarti arvates loodushoiu alatine seostamine kodutundmisega.

UUDISED

Goethe Seltsi taastamiskoosolek

Tartus on tekkinud soov taaselustada Goethe Seltsi tegevus (asutatud 22. märtsil 1988).

Goethe Selts võiks olla interdistsiplinaarne teaduslik ühing, mis seab omale eesmärgiks uurida ja tutvustada saksa vaimukultuuri Eestis ning avastada ajaloolis-kultuurilisi seoseid Eesti ja Euroopa vahel.
Goethe nimi sümboliseerib seltsi vaimse programmi univesaalsust ning viitab Baltimaade kultuurilise arengu jaoks eriti relevantsele ajastule.

21. märtsil kokku tulnud huviliste grupp (koosseisus Ain Kaalep, Maie Keek, Jaan Undusk, Toomas Kiho, Ülo Matjus, Kersti Unt ja Liina Lukas) otsustas kokku kutsuda seltsi taasasutamiskoosoleku teisipäeval, 30. märtsil kell 14 Tartus Saksa Kultuuri Instituudis.

Päevakorras on Linnar Priimäe ülevaade Goethe Seltsi senisest tegevusest ja Ain Kaalepilt ettekanne Gruusia Goethe Seltsist.

Arutatakse Goethe Seltsi tänaseid sihte ja tegevust, võetakse vastu Goethe Seltsi põhikiri ja valitakse juhatus.

Kõiki huvilisi oodatakse asutamiskoosolekust osa võtma!

Teabetalitus on valmis

Pärast ligi kaks ja pool kuud kestnud remonti alustas teabetalitus möödunud nädalal kolimist oma ajaloolistesse ruumidesse.

"Nõukogude ajal ehitatud vaheseinte eemaldamine ning esialgse ruumilahenduse taastamine on teinud teabetalitusest tõenäoliselt kõige parema strateegilise positsiooniga asutuse ülikooli peahoones. Aulast ja nõukogu saalist eraldab meist vaid viie sentimeetri paksune uks," kinnitas teabetalituse juhataja Andres Toode UT-le.

Remondi käigus asendati komsomolikomitee-aegne tumepruun-vanundroheline värvigamma kaasaegse, asjalikkusele vihjava hall-valge värvilahendusega. Okupatsiooni ajal moes olnud tafti, linoleumi ja saepurust laminaatmööbli asemel domineerivad klaasist futuristlikud vaheseinad ja ergonoomiline mööbel teevad peene vihje teabetalituse valdkonna – teabetalitamise – moodsusele. "Kvalitatiivselt uuenenud töökeskkond toob kaasa ka teabetalituse töö senisest suurema efektiivsuse," kinnitas Andres Toode.

1. aprillil ootab teabetalituse kollektiiv kõiki ülikoolipere liikmeid tutvuma teabetalituse tundmatuseni uuenenud interjööriga. "Räägime infost, selle talitamisest, oma uutest ruumidest ja pakume kohvi ning võtame vastu kingitusi," selgitas Andres Toode UT-le ürituse sisu.

UT

Tähelepanu!

Ülikooli ajaleht ilmub tuleval nädalal enne pühi, see on neljapäeval, 1. aprillil. Tellijad saavad lehe kätte reedel.
Lehega on kaasas ka vaheleht, mis tutvustab lähemalt 8. – 10. aprillini Tartu Näituste messikeskuses aset leidvat INNOVAATIKA VII messi ja konverentsi.

STIPENDIUM

Uppsala Ülikooli stipendium

Vastavalt koostöölepingule määrab Uppsala Ülikool 1999/2000. õppeaastaks (kaks semestrit) ühe stipendiumi ühele Tartu Ülikooli põhiõppe üliõpilasele.

Kandideerijail esitada välisüliõpilastalitusse (ph ruum 104) 15. aprilliks:

- põhjendatud avaldus TÜ õppeprorektori nimele,
- dekaani nõusolekuga,
- vormikohane ankeet (saab välisüliõpilastalitusest),
- rootsi keele (vähese rootsi keele oskuse puhul ka inglise keele) oskuse tõend,
- osakonna (instituudi, õppetooli) soovitus,
- väljavõte õpinguraamatust (inglise keeles).

NB! Kandideerija peab olema praegu vähemalt 2. aasta üliõpilane.

Umea suveülikool

Umea suveülikool pakub mitmeid koolituskursusi üliõpilastele ja noortele õppejõududele 1999. aasta suveks

Üliõpilastele, magistrantidele:

- Environmental Protection, Policy and Marketing, 26 July - 20 August,
- Understanding the European Union, 6-19 June.

Lektoritele:

- Teaching History, 17-23 June,
- Swedish Language and Culture, 14-24 June,
- The teaching of Cambridge Exam Preparation Courses including Business English, 14-24 June,
- Teaching Civics in Today's School, 9-20 August.

Kursusi finantseerib Rootsi Instituut. Tähtaeg: 15. aprill 1999 (Rootsis). Info ja taotlusvormid välisüliõpilastalitusest.

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu stipendiumid

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) avab konkursi kuni 25-le 1000-dollariilisele stipendiumile õppimiseks Eestis asuvates kõrgkoolides 1999/2000. õppeaastal.

Konkurss on avatud eesti noortele üle maailma. Stipendium on ühekordne ja üheks aastaks ning makstakse välja semestri kaupa, kui õppetulemused seda õigustavad ja stipendiaat jätkab õpinguid. Konkursist ei saa osa võtta need, kes, kes on varem saanud ÜEKN-i või ÜEKN/Lane-Lahesalu stipendiumi.

Kuna ÜEKN soovib aidata Eesti Vabariigi ülesehitustööd haritud noorte kaudu, on stipendiumi saajatel moraalne kohustus omandatud teadmisi rakendada Eesti Vabariigi huvides.

Sooviavaldused saata ainult lennupostiga ning hiljemalt 15.mai 1999 postitempliga. Hilisemaid taotlusi ei arvestata. ÜEKN loodab teha lõplikud otsused 1. augustiks. Stipendiumi väljamaksmiseks peab üliõpilane esitama tõendi, et ta on kõrgkooli vastu võetud või jätkab õpinguid.

Sooviavaldused saata aadressil:

Estonian World Council, Inc.
P.O.Box 2205
Gaithersburg MD 20886-2205
U.S.A.

Sooviavalduse blankette saab välisüliõpilastalitusest.

Teacher/Fellowship in Estonian Studies

Teacher/Fellowship in Estonian Studiestenable at the School of Slavonic and East European Studies (SSEES).

1. The Fellowship will be awarded by the SSEES following public competition in Estonia. The Fellowship will run for ten months from 1 September 1999 to 30 June 2000.

2. The Fellowship in Estonian Studies is intended for a specialist in either history, poltics, economics, sociology, ethnic and minority studies, gender studies, or cultural studies. The teacher/fellow will be attached to a Dept. and Centre at the School appropriate to his/her experience where s/he will receive research training, working on a research project under the guidance of an appropriate supervisor.

3. The Teacher/Fellow's teaching training programme and experience will consist of assisting with the teaching of Estonian language.

4. Applications for the Teacher/ Fellowship should be made in two copies using attached form to arrive no later than 1 April 1999. Send one copy and attachements to: The Director's Office, School of Slavonic and East European Studies, Senate House, Malet Street, London WC1E 7HU, fax: 44 71 862 8640, e-mail:m.lloyd@ssees.ac.uk.

Other copy and attachments to: Mrs. Küllike Tohver, British Council, Vana Posti 7, Tallinn 10146. Short-listed applicants will be interviewed in Tallinn in late April 1999.

For further information visit SSEES homepage: http://www.ssees.ac.uk

Taotlusvormid on saadaval välisüliõpilastalituses, ph 104.

Täpsem info: Küllike Tohver, British Council, tel 6314010.

AKADEEMIA 3/1999

3. number müügil

Eesti põhiseaduse muutmisest — Ando Leps
Suveräänsuse iganemine kaasajal — Nikolai Maim
Intervjuu Michael Dummettiga — Fabrice Pataut
Realism ja antirealism — Michael Dummett
Sissejuhatus Peet Vallakusse — Daniel Palgi
Juhan Liivi vaimsest seisundist ja Karl Ernst von Baeri hallutsinatsioonidest — Hugo Vihvelin
Ääremärkusi Hugo Vihvelinist — Erki Tammiksaar, Vaino Vahing
1949. aasta märtsiküüditamisest — Valdur Ohmann, Tõnu Tannberg
EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi stenogramm

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

Harald A. Velner
KESKKOND JA TEHNIKA

Inimkonna arenguga viimastel sajanditel on kaasas käinud keskkonnaprobleemide teravnemine. Selles on oluline osa majanduse tehnoloogilisel arengul – tootmistegevuse sekundaarsed produktid on heidetud loodusesse ja sellega tekitatud elukeskkonnale korvamatut kahju. Kuid tehnikal on ka vastupidine roll – koos säästlike juhtimis- ja majandamisvõtete rakendamisega aitavad tehnoloogilised lahendused vähendada keskkonda suunatavate heitmete kogust. "Keskkond ja tehnika" annab ülevaate keskkonnatehnika rakendusvõimalustest tööstustettevõtete ja linnade õhu- ning veesaaste vähenemisel, mürafooni alandamisel ja jäätmekäitluses.

Risto Santti jt.
MUUTUV KESKKOND JA TERVIS

Inimese ökoloogia käsitleb inimese kui liigi kujunemist, tema paljunemist ja kohanemist erinevate keskkonnatingimustega, samuti suhteid teiste liikidega, tulevikuväljavaateid, kultuuri arengut ja keskkonnamuutusi. "Muutuv keskkond ja tervis" vaatleb rahvastiku tervislikku seisundit, selle arengut ja hetkeseisu kogu maailmas, sealhulgas ka Eestis. Jälgitakse, kuidas tehnilise ja majandusliku arengu tõttu muutunud keskkond on mõjutanud ning mõjutab inimese tervist nüüd ja tulevikus.

Pia Anttila jt.
GLOBAALSED KESKKONNAPROBLEEMID

Inimene on ajast aega muutnud keskkonda. Karjakasvatus ja maaviljelus on juba tuhandeid aastaid hävitanud metsi ja tekitanud erosiooni. Tööstusrevolutsioon ja sellele järgnenud plahvatuslik rahvaarvu suurenemine on märgatavalt teravdanud keskkonnaprobleeme. Tehnika ja majanduse kiire areng on hakanud mõjutama ka ilmastikku. Raamat käsitleb tähtsamaid inimesi ja loodust ähvardavaid keskkonnakahjustusi, nende taustu, mõjusid ja lahendusvõimalusi.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

COOL KOOL

ehk Parima Tartu kõrgkooli valimine!
T E I S I P Ä E V, 30.märts
I OSA – SUUR Korvpallilahing "AKADEEMILINE VEERAND"
Algus 16 EPMÜ võimlas (Pepleri 1)
Kohtuvad Tartu kõrgkoolide meeskonnad!
Lisaks: Rektorite võistlus + Üliõpilasedustused
Rahvale: ½ väljaku viskevõistlus
II OSA – Klubis A T L A N T I S
Algus kl 22
Mõõtu võetakse: TANTSUS
ILUS
OSAVUSES
Koolide DJ-de võistlus
DJ Illari Lään
Parimale koolile peaauhinnaks Philip'si telekas Expert-Finescost.
Üritust toetavad SAKU ja Uuno raadio.
NB! Iga tudeng esindab oma kooli!

ACTA DIURNA

26. märtsil tähistatakse Saaremaal **50 aasta möödumist 1949. aasta märtsiküüditamisest.** Kavas ettekandekoosolek koostöös Saaremaa Muuseumi ja "Memento" seltsiga. Akadeemilise loengu peab TÜ teadur Aigi Rahi

27. märtsil kell 12 algab ülikooli aulas President Lennart Meri 70. sünnipäevale pühendatud konverents "Eesti maailmas 21. sajandi künnisel". Esinevad poliitikateadlane Paul Goble, poliitik Toomas Hendrik Ilves, prof Wolfgang Drechsler ja prof Jaak Aaviksoo.

27. märtsil kell 14 tähistatakse Vanemuise 46 aud 327 **Tartu Üliõpilaste Looduskaitseringi 41. aastapäeva.** Kell 18 järgneb koosviibimine botaanikaia palmihoones.

31. märtsil kell 11 toimub nõukogu saalis **ülikoolisisene teabetund.** Kavas avatud ülikooli prorektori, prof Teet Seene ettekanne avatud ülikoolist ja kaugkoolituskeskusest, Euroopa Liidu ja ettevõtlussuhete talituse spetsialist Leeni Uba informatsioon messist "Innovaatika 99", uute töötajate tutvustamine (TÜ raamatukogu avalike suhete osakonnast, avatud ülikooli prorektori vastutusalast, õppeprorektori vastutusalast jm).

1. aprillil kell 9-12 tutvustab teabetalitus ülikooli perele teabetalituse värskelt remonditud ruume (peahoones r 210).

VÄITEKIRJAD

30. märtsil kell 14 kaitseb peahoones aud 102 **Heiki-Jaan Kaalep doktoriväitekirja "Eesti keele ressursside loomine ja kasutamine keeletehnoloogilises arendustöös"** Oponent Ph.D.Ülle Viks Eesti Keele Instituudist.

31. märtsil kell 16.15 kaitseb Vanemuise 46 aud 108 **Marek Schapel magistritööd** "Probleemide väljad koolimatemaatikas". Juhendaja dots Tiit Lepmann, oponendid prof Maido Rahula ja dots Jüri Afanasjev.

31. märtsil kell16.15 kaitseb nõukogu saalis **Teimuraz Schvelidze** (Tbilisi) **doktoritööd** "Tähtede automaatne kvantitatiivne spektriklassifikatsioon objektiivprisma spektrite põhjal". Juhendajad prof Raissa Bartaya (Abastumani Astrofüüsika Observatoorium) ja dr Valery Malyuto (Tartu Observatoorium). Oponendid prof Theodor Schmidt-Kaler (Ruhri Ülikooli Astronoomia Instituut), prof Anatoly Piskunov (Venemaa TA Astronoomia Instituut), akad Arved Sapar (Tartu Observatoorium).

LOENGUSARI

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGUS

29. märtsil kell 16 esineb **prof Toivo Jürimäe** loenguga "Rahvaspordist sporditeadlase pilguga". Kell 18 esineb **lektor Raul Eamets** loenguga "Eesti tööturg ja selle potentsiaal Euroopa Liitu integreerumisel"

30. märtsil kell 16 esineb **prof Maido Rahula** loenguga "Milleks on meile vaja matemaatikat?". Kell 18 esineb **prof Jaak Järv loenguga** "Keemiatunnis järgmisel sajandil".

31. märtsil kell 18 esineb **lektor Rein Ruutsoo** loenguga "Kodanikuühiskonna väljavaated Eestis".

1. aprillil kell18 esineb **lektor Rein Veidemann** loenguga "Milleks kirjandusõpe?".

LOENGUD

25. märtsist 16 aprillini toimub Maarjamõisa Haiglas Puusepa 8 kursus **Sissejuhatus geriaatriasse** (ARKA.01.037) 1AP valikaine arstiteaduse, õeteaduse, kehakultuuri ja sotsiaalteaduskonna üliõpilastele. Info ja registreerimine tel 448 403, e-post sax@ut.ee

31. märtsil kell 16.15 esineb keemiaringis **Raivo Vare loenguga "Millest elatub Eesti pärast aastat 2010?"**

31. märtsil ja 1.aprillil toimuvad peahoones aud 102 **külalisprofessori Simon Levini loengud.** 31. märtsil kell 12.15-14 ja 16.15-18 "Kaitseõigus kriminaalmenetluses", 1. aprillil kell 10.15-12 ja 14.15-16 "Eesti Advokatuur" (Organisatsiooni põhimõtted. Eetikanõuded).

ÕES

31. märtsil kell 16.15 toimub Lossi 3-406 **ÕES 1158. ettekandekoosolek.** Kavas Sirje Tamuli ettekanne "Mentaliteedist ja akadeemilisest naisharidusest Lääne-Euroopas ning Venemaal, sh Tartu kõrgemate õppeasutuste naisüliõpilastest sajandivahetusel kuni1918. aastani" ja Anu Raudsepa ettekanne "Eestist pärit esimesi juuditare Tartu ülikoolis".

VILISTLASKOGU

KOONDISTES

30. märtsil kell 16 toimub Valga Maavalitsuse nõupidamise ruumis vilistlaskogu **Valgamaa koondise koosolek**. Arutatakse muudatusi juhatuse koosseisus ja edasist tegevuskava.

VARIA

30. märtsil kell 18 toimub Tartu Kirjanduse Majas Vanemuise 19 **Eesti Kirjanduse Seltsi märtsikuu kõnekoosolek**, mis on pühendatud Daniel Palgi100. sünniaastapäevale. Kavas ettekanded "Eesti Kirjanduse Seltsi päevaküsimustest ja tulevikusihtidest 70 aastat hiljem" EKSi esimees Peeter Tulviste, "Daniel Palgi ja Eduard Vilde" Peeter Olesk, "Akadeemiline Kirjandusühing 75" Mart Orav

1.aprillil kell 17.15 toimub ülikooli ajaloo muuseumis **Professorite klubi koosolek.** Kavas prof Leonid Stolovitši ettekanne " Naeruga totaalse filosoofia vastu".

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost), Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.
Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli". http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.
Avatud E-R 11-16. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Eesti Geoloogia".
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K-L 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Fotonäitus Nepaali pildivalikust "Inimene, uks, mäed".
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

RAAMATUKOGU
Struwe 2

Näitused: Korp! Indla 75. aastapäeva ja 10 aastat taasasutamisest, Evelyn Müürsepp - Juvenilis Vulgaris (maal), Eestimaa loodusfondi loodusfoto konkursi tööd, Jüri Kuke (1.05.1940 - 27.03.1981) mälestusele pühendatud näitus Langenud Vabadusvõitleja Päev raamatukogu 3. korrusel, Kärt Summataveti pildid ja pisigraafika ÜMIN konverentsisaali kõrval, Johannese Kooli Rosmal õpilastööde näitus "Aja nõue" lugemissaalide fuajees, Korp! Fraternitas Tartuensis 70. aastapäev ja 10 aastat taasasutamisest lugemissaalide fuajees, Liviuz Gyulai graafika kataloogisaalis. Humanitaarraamatukogus Jakobi 1 Silja Härmi õlipastellid Abstraktsioonid.
Avatud E-R 8-21, L ja P 10-18.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 900

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Küljendaja Reno Hekkonens

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440

Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 13 | 1. APRILL 1999 | TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Ülikooli Narva Kolledž alustab tööd uuest õppeaastast

Aet Süvari

Eelmisel nädalal toimunud ülikooli nõukogu istungil otsustas nõukogu asutada TÜ Narva Kolledži. Õpetajaid koolitava Narva Kõrgkooli jälgedes jätkav kolledž alustab tööd uuest õppeaastast, esialgu suuri muutusi siiski ette näha ei ole.

Tartu Ülikooli Narva Kolledži asutamise eellugu on üsna keeruline. Eelmise aasta detsembris leidis muukeelsete koolide Eesti ühiskonda integreerumist kontrolliv komisjon, et Narva Kõrgkool ei suuda ette valmistada riigikeele õpetajaid.

Tartu Ülikooli avatud ülikooli prorektori Teet Seene sõnul tegi komisjon oma otsuse tuginedes mitmetele dokumentidele, mis panid ette, kuidas muukeelne kool peaks ühiskonda integreeruma. "Neil on õppekavas ainult neli punkti eesti keelt, mida on siiski natuke vähe," sõnas Seene. "Narva Kõrgkooli ligi 300 lõpetajast on riigikeele õpetajaks läinud ainult 10 inimest, nendest kaheksa ei tulnud pealegi oma ülesannetega toime. Ma leian, et kaks eesti keele õpetajat seitsme aasta jooksul - seda on vähe."

Narva Kõrgkooli rektor Niina Sepp ei ole Seene hinnangutega rahul: "Esiteks on meil olnud ainult 150 lõpetajat, teiseks aga ei koolitagi me eesti keele õpetajaid. Meil on klassiõpetaja eriala, kes võib saada lisaerialana eesti keele õpetamise algklassidele." Tema sõnul ei anta seda lisaeriala igaühele, aga kuna sealsetes koolides napib eesti keele õpetajaid, panevad koolidirektorid selle saanuid ka gümnaasiumiklassidele eesti keelt õpetama. "Muidugi ei tule nad sellega toime," möönab Sepp. "Aga nad on mõeldudki vaid esimest kolme klassi harima."

Ka eesti keelt on Sepa sõnul nende õppekavas rohkem – 18 punkti ulatuses. "Aga ma rõhutan veel kord: me ei koolita eesti filolooge. Kuigi me väga tahaksime seda teha, on meil siiani nappinud kaadrit," lausus Sepp ja lisas, et loodab selles osas Tartu abile.

Haridusministeerium otsustas komisjoni hinnangule põhinedes, et Narva Kõrgkool tuleb liita mõne Eesti ülikooliga - täpsemalt, Tartu Ülikooliga. Ning Vabariigi Valitsuse 12. märtsi määrusega lõpetatakse-gi 1. juulist Narva Kõrgkooli tegevus. Selle asemel on otsustatud luua TÜ Narva Kolledž.

"Minule tuli see üllatusena," ütles Niina Sepp, kes kuulis uudisest esmakordselt raadiost. "Ma ei tea ka tegelikke põhjusi, miks see otsus tehti. Jah, eesti keele alus on meil tõesti nõrk, aga keeleeksami sooritavad meie tudengid riigikeele keskuses alati siiski E- või D-kategooriale."

Teet Seene sõnul toob kolledži asutamisotsus Tartu Ülikoolile juurde palju tööd ja muret. "Samas - ülikool peab teenima ühiskonda ja seda saame me Narva Kolledži asutamisega kahtlemata teha," lausus ta.

Kolledži loomine on nii Seene kui Sepa sõnul oluline ka suuresti muukeelsete Ida-Virumaa ja Narva elanike riigikeele oskuse parandamiseks. "Kolledž peab koolitama eesti keele õpetajaid - neid on seal vägagi vaja," leidis Seene. Niina Sepp ütles, et nemad ootavad Tartult igakülgset abi. "Meil on 40% venekeelseid koole - nende jaoks on õpetajaid vaja," sõnas ta.

Udune seis

Siiski ei ole kolledžis suuri muutusi kohe ette näha. Narva Kõrgkool on välja kuulutanud vastuvõtu ja sisseastumiseksamid - uued üliõpilased võetakse samadel tingimustel vastu aga juba Tartu Ülikooli. Automaatselt saavad TÜ tudengiteks ka kõik praegused Narva Kõrgkooli õppurid, kes on täitnud õppekava vastavalt nõuetele ja kes seda muidugi soovivad. "Mõnes mõttes oleme sundolukorras," ütles Seene. "Ülikoolil on kohustus need üliõpilased vastu võtta."

Ka õppejõud võivad esialgu suuresti samaks jääda, osa eestikeelset kaadrit tuleb aga Tartust. "See jääb nii, kuni seal kujuneb välja oma püsikaader," lausus Seene.

Muutustest õppekavades on Seene sõnul veel vara rääkida. "Praegused õppekavad tuleb rahulikult läbi vaadata ja arutada," lausus ta. Ka Sepp ei osanud praegu tulevaste muutuste kohta midagi öelda. "Me oleme siin väga uduses seisus," ütles Sepp ja lisas, et on TÜ esindajaga kohtunud vaid ühel korral.

Seene sõnul ei pruugi Narva Kolledž tulevikus ainult õpetajaid koolitada. "Maavanema soov oli, et kolledž poleks ainult õpetajate seminar - seega võib seal tulevikus muutuda õpetatav kontingent," ütles ta.



Hermanni kindlus on meeldiv kontserdipaik. Tartu Ülikooli Kolledži loomine toob sellesse ehk ka meie ülikooli esinejaid. MATI MÕTTUS

TEET SEENE
Avatud ülikooli prorektor



Ülikool peab teenima ühiskonda ja seda saame me Narva Kolledži asutamisega kahtlemata teha.

Miks peahoone risaliidi krohvikihit laguneb?

Peahoone risaliidi (kogu hoone kõrguse ulatuses esiletulev välismüüri osa) Raekojapoolselt küljelt eelmisel sügisel krohvitud alumiselt osalt langeb krohvi maha, samuti mitmelt poolt mujalt.

Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsi esimees Tullio Ilomets osutas ka ülespoole, kus on krohv lagunemas neljakandilistel kaunistustel. Ilometsa arvates on risaliidi sammastealuse osa karniis tehtud vale profiili ja valede mõõtmetega, nii et see ei juhi vett seinast eemale. Allakukkunud krohvi silmitsedes ütles Ilomets: "Krohvimisel pole ehk õiget tehnoloogiat silmas peetud, mört on pude, see pole kivistunud."

Ülikooli ehituskorralduse osakonna juhataja Ahto Põldes selgitas, et krohvimise tehnoloogia on küll õige, kuid kivistuda pole see tõesti jõudnud eelmise niiske suve tõttu. Krohvikihtide kuivamise perioode isegi pikendati, kuid talv tuli peale.

„Sammastealuse karniisi profiil peaks küll teistsugune olema. Vaatasime seda koos Ilometsaga ja leidsime, et seal peaks olema väike lõige või veenokk, mis ei laseks veel sammaste alla joosta," selgitas Põldes. Noka saaks sisse freesida või uuesti teha. „Algul oli mõte teha see plekist, kuid plekk oleks hakanud sammaste vastu toetajatel riideid lõhkuma."

Ahto Põldes rääkis, et ta vaatas tõstukil ülemise karniisi stukke, kust krohv kahelt poolt alla kukkunud, koos töid teinud firma Lindrem töödejuhatajaga. Ehitaja väitvat, et alla on kukkunud vana krohv. Alt vaadates võib paista, et uus. „Kui me üleval krohvi käega katsusime, ei julge mina küll väita, et maha on tulnud uus." "Kolmnurkse viilu nurk on mõlemalt poolt lahti 30 cm pikkuselt. Sealt vesi sisse lähebki. Ka vihmaveekogumise lehtrid olid liiga nõrga traadiga kinnitatud," jätkas Põldes. Sellele otsitakse kiiresti lahendust.

Ahto Põldese sõnul ei saa krohviparandusi enne öökülmade lõppemist teha. Siis võetakse kohe lahtine krohvikiht maha ja pannakse peale uus. Ehitaja teeb need oma kulul ära.

Lõplik värvikiht jäi eelmisel aastal vihma pärast peale panemata. 123 900 krooni ulatuses tegemata tööd jätkuvad.



Niipea kui öökülmad läbi, võetakse lahtine krohvikiht maha ja pannakse peale uus. VARJE SOOTAK

TÄNA LEHES

Intervjuu prof Ekkehard Pabschiga
Külalisprof Pabschi on üllatanud Eesti väike majandusime
LK 3

Teatriteaduse Üliõpilastel on oma Loož
LK 2

Asutamisel TÜ Tallinna Kolledž
LK 2

Ülikool sõlmis koostöölepingu

Esmaspäeval kirjutasid rektor Jaak Aaviksoo, EELK peapiiskop Jaan Kiivit ja EELK Usuteaduse Instituudi rektor Tiit Pädam alla koostöölepingule, et süvendada poolte vastastikusel huvil põhinevat koostööd ning edendada kontakte hariduse andmisel ja koolitusel, eelkõige teoloogia õpetamisel.

Lepingu teksti kohaselt hõlmab koostöö teoloogilist akadeemilist haridust ja praktilist õppetegevust, samuti ühiseid hariduslikke üritusi, õpikute kirjastamist ja muud teoloogilise hariduse edendamiseks vajalikku. Piaanitakse ühtlustada õppeprogramme, teostada üliõpilaste ja õppejõudude vahetust.

Nõukogu valis professori ja nimetas emeriitprofessori

Ülikooli nõukogu valis 26. märtsil eesti ajaloo korraliseks professoriks tagasi praeguse professori Tiit Rosenbergi. Lisaks nimetas nõukogu emeriitprofessoriks reumatoloogia korralise professori Reinhold Birkenfeldti.

Eesti ajaloo professoriks kandideerisid professor Tiit Rosenberg ja dotsent Mati Laur. Ülikooli nõukogu 40-st kohal viibinud liikmest hääletas Tiit Rosenbergi poolt 28 liiget. Tiit Rosenberg on Eesti ajaloo professor alates 1994. aastast.

Professor Reinhold Birkenfeldt on arstiteaduskonna õppejõuna 1978. aastast. Sisekliiniku reumatoloogia õppetooli korraline professor 1992. aastast.

Ülikooli nõukogu 39-st hääletanud liikmest andis Reinhold Birkenfeldti emeriitprofessoriks nimetamise poolt hääle 35 liiget.

Luuakse Riigikogulaste Klubi

Tartust valitud Riigikogu saadikud moodustavad täna kell 16 ülikooli aulas oma klubi.
Klubi põhikirja arutamisest võivad osa võtta kõik valijad. Saadikuile meeldetuletuseks kaasa võtta valimiseelsed lubadused.

UUDISED

Innovaatikamess algab tuleval nädalal

8.-10. aprillini toimub Tartu Näituste Messikeskuses VII Innovaatikamess.

Messi põhiküsimus on tänavu: "Mida toota Eestis 21. sajandil?". Tutvustatakse uusi teid Eesti omatoodangu vähenemise peatamiseks ja majanduse suunamiseks uute toodete ning teenuste loomisele vastavalt turu nõudlustele.

Tartu Ülikooli teadusprorektori Hele Everausi sõnul ei saa loota, et innovatsioon tööstuses toimuks iseenesest. "Võtmeelemendid peituvad loovust ja ettevõtlust toetavas õpetamis- ja õppimissüsteemis, nii fundamentaal- kui rakendusuuringutes," ütles prorektor Everaus.

Ta rõhutas ka tugevate sidemete vajadust ettevõtluse ja uurimistöö vahel, mis toetaks võistlust ja innovatsiooni. "Vaid koostöö, partnerlus haridus-, teadus- ja ettevõtlusstruktuuride vahel võib edu tuua."

Saared ja ülikool tihendavad sidemeid

Kolmapäeval, 7. aprillil toimub Tartu Ülikoolis Saaremaa ja Hiiumaa päev. Saarte päev algab kell 16 arutluskoosolekuga TÜ raamatukogu konverentsisaalis ning jätkub koosviibimisega raamatukogu kohvikus.

Koosolekul räägitakse Eesti saarte ühisruumi ideest, püsiühenduse rajamisest üle Suure väina, Saare maakonna rahvastikuprognoosist, saartepärase merelise kultuuri ja saarte elulaadi püsimisest ja suurele maale kõrgkooli tulekuga seotud probleemidest.

Arutletakse, mida Saare- ja Hiiumaa on pakkunud ja pakuvad teadusele. Võimalik on tutvuda Saare maakonna CD-romiga ning jagatakse infot Saaremaa stipendiumide kohta.

Ühtlasi vaadatakse Saarte päeval läbi ka Saare maakonna ja Hiiu maakonna koostöölepingud Tartu Ülikooliga, mis sõlmiti vastavalt 1995. jaanuaris ja detsembris.

Riia Nelis

Tartu Ülikooli ja Voroneži kunstimuuseumi koostöö jätkub

UT-le usaldusväärsete allikate andmetel kavandatakse ähvardava maailmapoliitilise olukorra tõttu Tartu Ülikooli varade deponeerimist Voroneži Kunstimuuseumisse.

Viimastel nädalatel on mitmed poliitikud, nende hulgas ka Ühendatud Kuningriikide peaminister Tony Blair, hoiatanud Euroopat Kosovo konflikti laienemise eest. "Loomulikult loodame, et seda ei juhtu, kuid parem on karta kui kahetseda," kommenteeris ülikooli kunstimuuseumile lähedal seisev isik ülikooli varade Venemaale varjule saatmise plaani.

Voronežis asuva kunstimuuseumi abi on kasutanud Tartu Ülikool varemgi, näiteks Esimese maailmasõja ajal, kui Venemaale transporditi väärtuslikum osa Tartu Ülikooli varadest.

Universitas koolitab teatritöötajaid

Varje Sootak

Viis aastat Tartu Ülikoolis tegutsenud Teatriteaduse Üliõpilaste Loož on aidanud täiendada erialast koolitust ning sidunud tudengeid. Märtsis valiti järjekordne looži tegevust juhtiv triumviraat. Eelmiste triumviraatide koosseisus osalenud Jaanika Juhansoni arvates annab loož vajalikku lisakoolitust. Kõigist teatriteadust õppinutest ei saa siiski teatrikriitikuid või -teadlasi.



Teatriteaduse Üliõpilaste Looþis mängiti repsimisel Kitzbergi-ainelist "Surnute kättemaksu".

Teatritudengeid ühendav erialaorganisatsioon ei ühenda automaatselt kõiki üliõpilasi, vaid aktiivsemaid. Kolmandat aastat teatriteadust õppiv Jaanika Juhanson ütles, et tema peab looži üheks tähtsaks väljundiks info liikumist. "Et me suhtleksime üksteisega, et oleks kontakt nii nooremate kui vanematega tudengitega."

Teatriteaduse Üliõpilaste Loož

Viimasel aastal on loož arenenud akadeemilise seltsi suunas. Ühe tähtsa põhiüritusena toob Jaanika välja koos Teatriuurijate Ühendusega käivitatud kriitikaseminari. Analüüsiti Vanemuise etendust "Kolmekesi kahevahel", juhendajana vaatas tööd läbi Jaak Rähesoo.

Loož on aidanud organiseerida Tallinnas ka koolitusseminare, kus on loenguid pidanud nimekaimad teatriteadlased. "Meie tudengid osalesid ka eesti teatrikriitika üldpildi uurimisel Eesti Teatriliidus ning mis mõttetalgutel ette kanti. Lootust traditsiooniks kujuneda on teatriuurijate kevadkoolil.

"Loož on ka omamoodi suhtlemisvahend meie eriharu üliõpilaste ja õppejõudude vahel. Kahjuks pole meil veel oma õppetooli."

Teatriteaduse õppejõud Luule Epner ütles, et kaugemas tulevikus on ka õppetooli loomine kavas. Looži peab ta väga tegusaks organisatsiooniks, mis täidab justkui kollektiivse õppejõu rolli. "Meie tudengid on väga huvitatud eriala süvitsi omandamisest ning ideedest õppetöö parandamiseks puudust ei tule."

Kes õpivad teatriteadust?

Teatriteaduse eriharu avati 1992. aastal eesti filoloogia osakonnas, praegu kuulub see kirjanduse ja rahvaluule osakonna koosseisu. Luule Epneri sõnul tuli algatus Tallinna teatriajaloolastelt. Seni oli teatriteadust õpitud Moskvas või Leningradis. "Kui Eesti iseseisvus, tekkiski mõte hakata teatriteadust õpetama, nagu õpetatakse kunstiajalugu, muusikateadust, kirjandusteadust."

Teatriteadust on võimalik õppida nii pea- kui kõrvalainena või valida üksikuid kursusi. Esimesed lõpetanud on tööle läinud või edasi õppinud. Magistrantuuris õpib neli üliõpilast ja kraadi on kaitsnud kaks. "Kuna Eestis on väga vähe akadeemilise kraadiga teatriuurijaid, tuleb meil ise magistrantuuri kaudu õppejõude koolitada," selgitas Epner. Magistrikraadi kaitsnud Anneli Saro on praegu teatriteaduse lektor.

Jaanika Juhanson ütles, et õppima tulijate hulgas on neid, kes varem mänginud kooliteatris ja pole lavakunstikateedrisse või Viljandi kultuurikolledžisse sisse saanud.

JAANIKA JUHANSON
Teatriteaduse üliõpilane



Me käime tükki enne 3-4 korda vaatamas ja alles siis kirjutame pikalt ja põhjalikult arvustuse.

"On ka neid, kes kooliteatris tegelnud, aga polegi tahtnud näitlejaks saada. Mõned on maakohtadest, kuhu teater on sattunud suhteliselt harva ja kellel teatri vastu platooniline huvi. Osa teab algusest peale, et tahab teatriteadust õppida, osa leiab selle alles õpingute jooksul."

Ka teaduskonniti on huviliste ring lai. Üksikuid kursusi käivad kuulamas huvilised erinevatest teaduskondadest – paljud eesti filoloogid, aga ka psühholoogid, kunstiajaloolased õpivad teatriteadust kõrvalainena.

"Ülemastmes ja magistriõppes süvenetakse teatriteooriasse ning siin on meie eesmärk tõepoolest teatriteaduse edendamine," ütles Epner.

Kõigist ei saagi teatrikriitikuid

Kõrvalainena teatriajalugu või eriharu teisi aineid õppides saavad siit lisa õpetajakoolituses õppijad, kes koolides teatrimõistmist edasi viivad.

Jaanika meelest arvatakse, et teatriteaduse tudengitest saavad teatrikriitikud. Õpitakse küll üsna palju teatriajalugu, draamaklassikat, teatriteaduse ja teatrikriitika aluseid, teatrisemiootikat jm.

"Meie hilisem väljund võib kriitik olla, aga praegu on lõpetajatest saanud mitmesuguseid teatritöötajaid - kirjandusala juhatajaid, suhtekorraldajaid kõrgemas lavakunstikoolis, näitemänguagentuuris jm. Jaanika töötab õpingute kõrvalt Vanemuises avalike suhete juhi ja pressiesindajana.

Teatrikriitika avaldamisvõimalused

"Suuremad päevalehed eelistavad oma väljakujunenud kriitikuid. Meie tudengite töid on avaldatud ajalehtedes Postimees, Sirp, Pärnu Postimees, kogumikus "Teatrielu 97" jm. Ajakirja TMK veebruarinumbri teatriosa sisustasid täielikult TÜ tudengite kirjutised.

Päevalehed püüavad pärast esietendust võimalikult kiiresti mingi arvustuse ilmutada. Ühekordse nägemise järgi kirjutatu ei pruugi veel objektiivne olla. Kui esietendused on toimunud ja asi juba n-ö uudiste künnisest madalam, siis hiljem enam eriti avaldada ei taheta.

Teatriteaduse üliõpilasi õpetatakse pigem niimoodi, et tükki käiakse vaatamas 3 – 4 korda ja alles siis kirjutatakse. "Ja kirjutame pikalt ja põhjalikult," ütles Jaanika. "Ma ei arva, et peaksime järele andma vohavale muljendikirjutamisele, ajame oma liini, kuigi praegu ei näe, kuidas ennast ajakirjandusliku muljendivoolu vastu seada."

Jaanika loodab, et ehk ajapikku Eesti riigi arenedes hakkavad asjad aktuaalsuselt süvitsi liikuma. Ühelt poolt pole väljaannetesse kerge löögile pääseda, teiselt poolt ei soovi tudengid oma ebapädevust näidata. "Mida rohkem õpid, seda rohkem tunned, et ei ole veel pädev." Me käime ikka veel ülikoolis ning paraku selleks, et järjepidevalt kriitikat kirjutada, peab kuskilt koomale tõmbama."

Ühe võimaliku avaldamiskoha mainis ta ka Universitas Tartuensist.

Teatriteaduse Üliõpilaste Looži kaudu saavad aga nad end rohkem harida nii kriitikaseminaridel kui ka kontaktide kaudu näiteks Humanitaarinstituudi ja Peterburi Teatriakadeemia tudengitega.



TÜ kolledþi kodu nn seitsme kaare hoonetes Laial tänaval.

TÜ Tallinna Kolledž

TÄNA HOMMIKUPOOLIKUL toimunud kolledži asutamiskoosolekul otsustati, et kolledž alustab õppetööd 30. augustil. Asutamistoimkonna esimees, Toronto Ülikooli prof Jaano-John Wayne ütles, et kolledži eesmärk on anda Tartu Ülikoolile kohast humanitaarharidust ka Tallinnas.

Kolledži asupaigaks saab Laial tänava nn seitsme kaare nime all tuntud hoonetekompleks, mille annetas TÜ-le prof Wayne'i ema Elfriede-Noreida Wayne. "Tartu on küll akadeemiline väikelinn, kuid Tartu vaimu on vaja ka Tallinnasse tuua. Kuna minu kaks lapselast hakkavad elama samades majades, siis ei pea nad kulutama aega kahe linna vahel sõitmiseks. Kiirteed pole, teeolud on halvad."

Varje Sootak

Ülikooli uued vastuvõtueeskirjad

Anita Kärner
Ülle Hendrikson

Tartu Ülikooli nõukogu kinnitas 1999. aasta õpetajakoolituse kutseaasta ning magistri- ja doktoriõppe vastuvõtueeskirjad.

Magistri- ja doktoriõppe üldine vastuvõtueeskiri kehtestati esimest korda, varasemad vastuvõtud toimusid õppekorralduseeskirjas kehtestatud reeglite järgi. Uues eeskirjas on arvestatud teaduskondade varasemaid kogemusi.

Dokumentide vastuvõtt algab teaduskondade dekanaatides, filosoofia- ja sotsiaalteaduskonnas osakondades 3. mail ja kestab 21. juunini. Arstiteaduskond võtab dokumente vastu 30. juunini.

Esitada tuleb avaldus-ankeet ning eelmise õppeastme diplomi ja akadeemilise õiendi koopia. Käesoleval õppeaastal TÜ lõpetanutelt diplomi ja õiendi koopiat ei nõuta.

Erinevalt loodus- ja täppisteadustest nõuavad humanitaar- ja sotsiaalteaduste valdkonna erialad magistriõppesse kandideerimisel magistritöö kavandit või esseed ja doktoriõppesse kandideerimisel doktoritöö projekti.

Mõnedel sotsiaalteaduskonna erialadel ning filosoofiateaduskonnas pedagoogika erialale kandideerijatele korraldatakse vestlus.

Õpetajakoolitusse kandideerijatelt võetakse dokumente (vormikohane avaldus ning diplomi ja akadeemilise õiendi koopia) vastu 1. juunist 30. juulini vastava eriala teaduskonna dekanaadis. Kandideerida võivad bakalaureusekraadiga või sellele vastava haridustasemega isikud.

Mõlemad eeskirjad on plaanis muuta Tartu Ülikooli ühtse vastuvõtueeskirja osadeks.

Eeskirjade tekstid ning avalduste vormid on saadaval ülikooli WWW-leheküljel (http://www.ut.ee/sisseastumine.html).

Raamatuid Hamburgi Ülikoolilt

SEL NÄDALAL saabus Hamburgi Ülikooli õigusteaduskonnalt 55 suures kastis peamiselt saksa tsiviilõiguse õpikuid ning seaduste kommentaare ja õigusajakirju. Mõned neist on ilmunud enne Teist maailmasõda, viimased 1997. aastal. Õigusteaduskonna üliõpilane ja mittetulundusühingu Deutschlandstudenten liige Hesi Siimets ütles, et arvestades saksa õiguse suurt rolli Eesti õigussüsteemi väljatöötamisel on sellise sekundaarkirjanduse kättesaamine õigusteaduskonna üliõpilastele äärmiselt vajalik. "TÜ raamatukogus, ka Iuridicumi omas, on välismaist õiguskirjandust suhteliselt vähe ning valik juhuslik. Uute raamatute ostmiseks ei ole piisavalt raha," ütles Hesi Siimets.

Raamatusaadetise idee on pärit Saksamaal käinud ja sellega lähemalt seotud TÜ majandus- ja õigusteaduskonna üliõpilaste mittetulundusühingu Deutschlandstudenten liikmetelt. Initsiaatoriks sai TÜ õigusteaduskonnas loenguid pidanud eestimaiste juurtega Niels von Redecker. Üliõpilased aitasid ise raamatuid maha laadida ja sorteerida. Saabunud õiguskirjandus paigutatakse nii suurde raamatukokku kui Iuridicumi omasse.

Teadusest ja eesti keelest

Tiina Matsulevitš

Peeter Tulviste esinemine Eesti Teaduste Akadeemia 60. aastapäeva pidulikul koosolekul Tartus 27. novembril 1998 vallandas tänaseni kestva arutelu eesti teaduse keelest. Juhuse tahtel haakub selle teemaga Tartu ülikooli raamatukogus avatav näitus.

Näituse koostajad Elna Hansson ja Leili Punga on püüdnud teadusalade kaupa näidata eestikeelse teaduse väljakujunemist ning rahvusvahelisele tasemele jõudmist.

Nagu suur jõgi koguneb üksikutest veeniredest, nii saab üksikutest silmaringi arendavatest teadetest terviklik teadmine. Esimesed eestikeelsed ajakirjad, kalendrisabad, käsiraamatud õpetasid, kuidas paremini hoolitseda oma tervise ja toidulaua eest. Pöördumisega "armas sõber" tõsteti pärisorine talupoeg saksa tasemele. Järgmise sammuna hakati lugemisoskusega eestlasele rääkima asjust, mis polnud enam kinni igapäevavajadustes, vaid tekitasid huvi seninägematu ja -kogematu vastu. Muulastest estofiilide kõrvale astusid esimesed eesti soost haritlased, 19. sajandi jooksul eristus õpikuist ja käsiraamatuist populaarteaduslik kirjandus, mis omamaiste jõudude nõrkuse tõttu jäi osaliselt tõlkeliseks veel mõneks ajaks.

UUS NÄITUS RAAMATUKOGUS

"Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940".

Näituse avab TÜ raamatukogu endine direktor Peeter Olesk 8. aprillil kell 14.

1879. aastal ilmus esimese eestlasest keeleteaduse doktori Mihkel Veske sulest "Eesti keele healte õpetus" – esimene eestikeelne teaduslik raamat eesti keelest. Sellele järgnesid teised artiklid ja raamatud teistel aladel. Eesti Kirjameeste Seltsi (1872), esimese eestlaste rahvusliku teadusliku ühingu tegevust jätkas juba kõrgemal tasemel Eesti Kirjanduse Selts (1907), millele 1920. aastatest alates lisandus ligi 40 akadeemilist erialaseltsi. Emakeelse Tartu ülikooli loomisega 1919. aastal sai teaduse areng sisse täishoo.

Ja kogu aeg käib vaidlus eesti keele, eesti rahva, eesti teaduse püsimise ja arendamise perspektiivi või perspektiivituse üle. Tsitaatide vahendusel on näitusekülastajal võimalus teada saada, mida on õpetatud mehed arvanud emakeelsest teadusest ja teadusest üldse 1816. aastast tänaseni.



Korp! Revelia liikmed oma vennastuspeol.

Taastatud Revelia 10-aastane

Rasmus Ruuda

Eile möödus kümme aastat korporatsioon Revelia taasasutamisest, mis sai Tartus teoks tänu ühe väikese sõpruskonna huvile traditsioonilise üliõpilaselu vastu.

Alates 1989. aasta kevadest peeti korrapäraseid koosolekuid, mille tulemusena otsustati korporatiivse organiseerimisvormi kasuks. Vaidlustes jäi peale seisukoht, et "vana" ja "uue" üliõpilaselu järjepidevuse tagamiseks on õigem taastada Eesti Vabariigi aegne üliõpilaskorporatsioon.

12. märtsil leidis vilistlase V. Silla kodus aset algatusrühma liikmete ja vilistlaste kokkusaamine, mil otsustati taastada korp! Revelia tegevus Tartus. Kümme päeva hiljem valiti Revelia eestseisus.

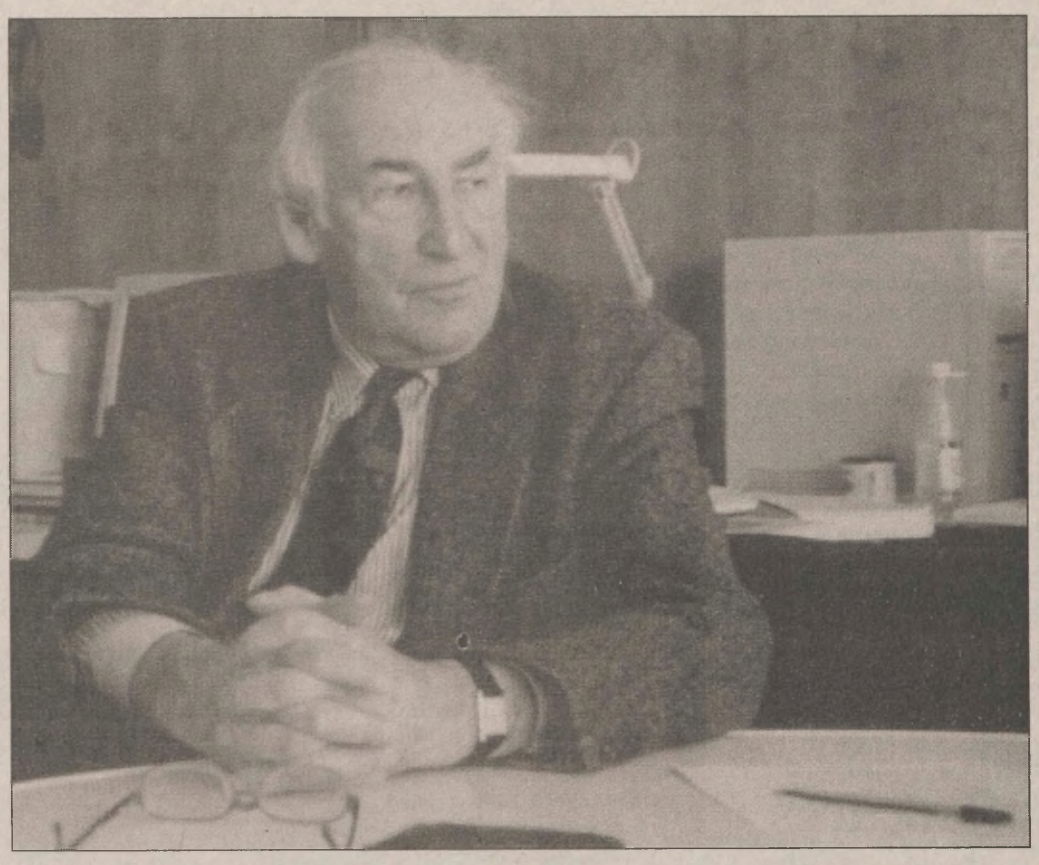
Vastuvõetud põhikiri esitati Tartu Ülikooli nõukogule, kes registreeris korp! Revelia 31. märtsil.

Korporatsiooni taastamise kulminatsiooniks sai rohemust-valge lipu sisseõnnistamine Simuna kirikus 22. oktoobril. Sel päeval said 13 noort revelust täieõiguslikeks Revelia värvide kandjaiks. Samas võeti vastu ka uusi noorliikmeid.

Läbi aegade on Reveliat kandnud tugev rahvuslik vaim ja üksmeele printsiip, millega kaasnes liikmete töötahte kasvatamine nii akadeemilises kui oma siseelus. Meie lipukiri "Üks kõigi - kõik ühe eest" ei väljenda ühtekuuluvust vaid kaasvendade endi seas, vaid näeb kogu eesti rahvast selle põhimõtte järgi käimas.

Ka nüüd, kümme aastat hiljem, kui enamik taasasutajaid aktiivsest konvendielust juba ammu taandunud, on algusaegade vaimsus ja aated säilinud. Korp! Revelia on tugev eestimeelne meesüliõpilaste kooslus, mis ühte hoides kannab kõrgel eesti rahvusluse ja kultuurilise arendamise plagu.

Vivat, cresceat et floreat Revelia!



Külalisprofessor Pabsch pole kohanud kusagil nii palju noori kui Tartus, kes on tõsiselt huvitatud välismaal õppimisest. VARJE SOOTAK

Pabschi üllatas Eesti väike majandusime

Aet Süvari

Tartu Ülikooli külalisprofessor Ekkehard Pabsch on majandustudengeile 1992. aastast lugenud loenguid Euroopa integratsioonist. Peale selle on tänu temale kuue aasta jooksul umbes 150 TÜ üliõpilast saanud suviti omandada töökogemusi Saksamaa pankades ja firmades. Eelmisel laupäeval lahkus Pabsch Eestist. Meie vestluse juures viibinud magistrant Liina Kulu on üks neist.

EKKEHARD PABSCH (26.11.1929)

1950-1956 õppis Bonni Ülikoolis põllumajandust, õigusteadust ja politoloogiat.
1963 põllumajandusteaduste doktor.
1963-1968 Saksa LV Euroopa Liidu juures asuva alalise esinduse põllumajandusreferent Brüsselis.
1969-1994 Bonni Ülikooli agraarmajanduse õppejõud.
1993-1999 TÜ külalisprofessor majandusteaduskonnas.
1995 valiti TÜ auliikmeks.

Mida Te Tartu Ülikoolist arvate?

Siin on motivatsiooni - nii tudengite kui õppejõudude hulgas. Olen siin kogenud tudengite ja õppejõudude vahelist tugevat koostööd. Võrreldes praegust olukorda 1992. aastaga, on selle ajaga palju muutunud. Tollal olin ma ülikoolis ainuke, kes Euroopast rääkis.

TÜ tugev külg on ka see, et tudengid on väga iseseisvad. Kõik on indiviidid, kõigil on omad ambitsioonid. Ma pole kuskil näinud nii palju noori, kes on tõsiselt huvitatud muust maailmast ja kes oma plaanid täide viivad.

Olete korraldanud meie tudengite praktikat välismaal.

Ma ise olen töötanud panganduses, ja nõnda ma küsisin oma vanadelt kolleegidelt, kas neil oleks võimalik suveks tudengitele oma pangas praktikakohta pakkuda ja ühtlasi ka elamiskulud maksta. Nüüdseks on seal töökogemusi omandanud umbes 150 tudengit.

Liina, mis kogemusi Sina Saksamaalt said?

Liina Kulu: Käisin seal 1993. aastal, mil Eesti oli veel suhteliselt kinnine ja oma arengu algusjärgus. Sealsed suhtlusvõimalused võõra kultuuriga ongi andnud asendamatuid kogemusi.

Prof Pabsch: tahaksin rõhutada, et praktikaprogrammi on teinud võimalikuks eeskujulik mulje, mida tudengid endast seal jätsid. Nad on Eestit tõeliselt hästi esindanud. Võtke seda kui komplimenti.

Liina Kulu: Mina teeks komplimendi Saksa poolele, kus antakse võimalusi, mida elus enam ette tulla ei pruugi. Näiteks sain töötada Saksamaal Šveitsi pangas – seal näeb rahandust ikka sellisel tasapinnal, mida Eestis kunagi ei näe ega saagi nägema.

Miks on Eestis palju euroskeptikuid, mida kardetakse?

Prof Pabsch: Üks põhjus on selles, et Eestis ei tea väga paljud, mida Euroopa Liit endast kujutab. Teisalt mängib siin rolli ka emotsionaalne tunne, et Euroopa Liit on midagi Nõukogude Liidu sarnast, kus tekib taas tsentraliseeritud süsteem ning kus kõiki asju otsustatakse Brüsselis, nagu varem Moskvas.

Liina Kulu: niipalju kui mina seda diskussiooni jälginud olen, tuuakse välja, et kultuuriline eripära kaob ära. Aga mina arvan, et kui kultuur on ise säilimisvõimeline, siis säilib ta ka Euroopa Liidus. Seda näitab päris hästi Iirimaa kogemus – Iiri kultuur ei ole ju kuhugi kadunud.

Kuidas saaks skeptikuid pooldajateks muuta?

Esiteks tuleks EL-ist rohkem rääkida, ka koolides. Teiseks peaksid ajalehed teadvustama EL-iga seotud probleemistikku mitte ainult fakte tutvustades, vaid ka pädevate kommentaaridega. Aga meedia ei tee seda, sest ajakirjanikel pole ka endil arusaama, kui oluline see on. Keegi ei teadvusta, millist kaitset pakub EL tegelikult väikeriigile, millel on väike majandus. Te vajate suurt turgu ja seda EL teile annaks.

Mis puutub sellesse eestlaste identiteedi ja kultuuri kaotamisse, siis jah, seegi pole tõsi. Muidugi on lihtne öelda, et me kaotame oma identiteedi ja muutume sulatuspotiks, aga keegi ei räägi, et tegelikult EL üritab ka säilitada kultuuridevahelisi erinevusi.

Kas Eestis on majanduslik depressioon?

Ma ei ütleks, et siin on depressioon, aga majanduslik areng on siin vahel natuke pahupidi. Ma ei tunne küll hästi kõiki näitajaid, aga mind on alati üllatanud see teie väike majandusime. Eesti majandusprobleem on selles, et ei investeerita küllalt – aga see on muide nii ka Saksamaal.

Nagu ma aru saan, hakkate Te Eestist lahkuma...

Kavatsen vahepeal minna õppejõuks Taškendi Ülikooli ja pärast Eestisse tagasi tulla. Ja kui ma Taškenti ei lähe, siis tulen järgmisel akadeemilisel aastal jälle siia õpetama. Vahepeal on veel üks konverents Eesti ja Euroopa Liidu suhetest ja siis tulen igal juhul – loodetavasti värskete uudistega Euroopast, kus mai lõpus ehk 2000. aasta liitumisplaanid paika pannakse. Arvan, et magistrandid võtavad minu töö üle ja nii saan ma vaikselt tagasi tõmbuda ja käia siin ainult vaatamas, kuidas hakkama saavad.

Te olete ka hea joonistaja. Ülikooli raamatukogu oli teie akvarellide näitus.

Vahepeal on vaja ajule puhkust pakkuda. Teen ise ka kõik postkaardid, mis koju sõpradele-sugulastele saadan. Eestis olen saanud maalida väga palju talviseid maastikke. Kui ma oma aknast välja vaatan, siis näen põldu ja seal taga metsa. See on väga ilus.

UUDISED

Nõuti Jüri Kuke represseerimise uurimist

Eesti vabadusvõitleja Jüri Kuke surma-aastapäevale pühendatud langenud vabadusvõitleja päeva puhul peeti 27.-28. märtsil Tartu Ülikoolis mälestuskonverents. Konverentsil osalejad nõudsid Jüri Kuke represseerimise uurimist.

Pikemalt peatuti konverentsil inimõiguste olukorral Petserimaal ning Jaanilinnas ja kolmes Narva-taguses Eesti vallas. Konverentsil vastu võetud Tartu apellis kutsusid osavõtjad üles suhetes Venemaaga jätkuvalt lähtuma Tartu rahulepingust ning mitte toetama Eesti riigi maa-ala kärpimist.

Samuti asutati vabadusvõitlejate, inimõiguslaste ja repressiooniohvrite rahvusvaheline mälestuskeskus ning pandi alus Eesti Inimõiguste Seltsile.

Vene okupatsiooni ajal Tartu Ülikoolis anorgaanilise keemia õppejõuna töötanud Jüri Kukk vahistati nõukogude korra vastu võitlemise pärast 1980. aasta märtsis. Pärast pikaajalist näljastreiki suri Jüri Kukk sundtoitmise tagajärjel Vologda vanglas 27. märtsil 1981.

Rein Vanja

Avatakse Heino Kersna raamatunäitus

7. aprillil avatakse ülikooli raamatukogus näitus "Heino Kersna – Ars Libri. 50 aastat raamatuga rivis".

Tuntud raamatugraafik ja kirjakunstnik Heino Kersna on viiekümne aasta vältel kujundanud sadu väljaandeid. Eriti hinnatud on ta esindus- ja klassikaväljaannete kujundajana. Nende hulgas on ka sarjad Varamu, Nobeli laureaadid, ENE jpm.

Kunstiteadlase Mai Levini sõnul on Heino Kersna graafilise disaini meister laiemaski tähenduses. "Ta on loovalt edasi arendanud eesti raamatugraafika traditsioone," ütles Levin. "Tema raamatukujundusi iseloomustab läbimõeldus, selgus ja tasakaalustatus, teose ajastu, žanri ja autori isikupära tunnetus."

Raamatute kõrval on Heino Kersna kujundanud arvukalt nahktöid, auaadresse, diplomeid, laupeomärke, medaleid jm.

Vanameister Heino Kersna tööde väljapanek jääb avatuks 1. maini.

Pidulik lihavõtte aktus

Vastu tulles tudengite ja linnakodanike soovile, korraldab ülikool sel aastal 4. aprillil kell 12 aulas piduliku munadepüha-aktuse.

"Toimub küll igasuguseid aktusi, aga munadepühad olid siiani vaeslapse rollis," ütles kõiki ülikooli tähtsamaid üritusi väisav Jaan Muna UT-le. Jaan Muna on ühtlasi ka üks aktusel esinejaid. Tervitussõna ütlevad veel ülikooli, linna ja maakonna esindajad.

Pühapäeval, 4. aprillil kell 16 algab ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis pidulik vastuvõtt, kutsutud saavad osa võtta munade värvimisest. Tartu Linnufarm on sel puhul ülikoolile kinkinud 50 resti kanamune.

Merikoski stipendium

LIONS CLUB TARTU annab välja 4000 krooni suuruse Merikoski-nimelise stipendiumi ühele või kahele TÜ stomatoloogia eriala üliõpilasele.

Stipendiumifondi põhiosa moodustab Merikoski poolt klubile annetatud hambaravikabineti müügist saadud tulu deponeerimise intress.

Möödunud aasta stipendium määrati stomatoloogia V kursuse üliõpilasele Stanislav Maksimovile.

Taotlusi võivad esitada IV ja V kursuse stomatoloogia üliõpilased, kelle õppetöö on väga hea ning kes võtavad aktiivselt osa teadustööst, on kohusetundlikud ja ettevõtlikud oma erialal ning on oma senise tegevusega üles näidanud omakasupüüdmatust ning ausust kaasinimestega suhtlemisel.

Avaldused esitada 16. aprilliks stomatoloogia kateedrisse prof Edvitar Leiburi kätte Lions Club Tartu fonditoimkonna nimele. Fonditoimkond koos stomatoloogia kateedri esindajaga vaatab avaldused läbi19. aprillil.

Stipendiumi pidulik üleandmine toimub Lions Club Tartu aastapäeva peol maikuus.

Andres Gailit
LC Tartu Fonditoimkonna esimees

Puhk-Mörneri stipendiumi konkurss

TÜ SIHTASUTUS kuulutab välja Puhk-Mörneri stipendiumi konkursi. Stipendiumi eesmärgiks on ajaloo-, õigusteaduse- ning eriti õigusajalooalase uurimistegevuse toetamine Tartu Ülikoolis.

Välja antakse kaks 20 000 krooni suurust stipendiumi. Stipendiumid määratakse ühele **ajaloo** ja ühele **õigusteaduse**, iseäranis õigusajaloo eriala **magistrandile** või **doktorandile**. Kandideerija peab olema Eesti Vabariigi kodanik. Stipendiumite määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel esitada üli-kooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **30. aprilliks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest,
- ülevaade kavandatavast uurimistööst,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 1999. aasta sügissemestri alguseks.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest telefon: 375852, e-mail: sihtasutus@ut.ee http://www.ut.ee/sihtasutus/

Liisa Kolumbuse Mälestusfondi stipendiumi konkurss

TÜ SIHTASUTUS kuulutab välja Liisa Kolumbuse Mälestusfondi stipendiumite konkursi. Mälestusfondi eesmärgiks on toetada eesti päritolu teadlaste ja üliõpilaste arstiteaduslikke uurimisi ja õpinguid.

Välja antakse neli 10 000 krooni suurust stipendiumi, millele võivad kandideerida TÜ **arstiteaduskonna doktorandid**. Stipendiumite määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus, erialane- ja teadustegevus ning selle tähtsus rahva tervishoiule.

Kandideerijatel esitada üli-kooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) **30. aprilliks** järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis) koos ülevaatega erialasest ja teaduslikust tegevusest,
- juhendava õppejõu soovitus,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub 1999. aasta sügissemestri alguseks.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest telefon: 375852, e-mail: sihtasutus@ut.ee http://www.ut.ee/sihtasutus/

RAAMATUTUTVUSTUS



Siret Rutiku
TEOLOOGILISTE TERMINITE SAKSA-EESTI ÕPPESÕNASTIK

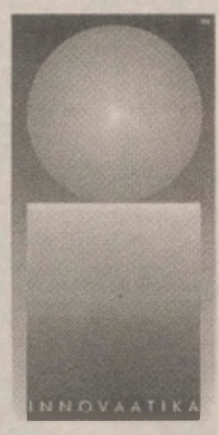
Sõnastiku üks eesmärk on kaasa aidata eestikeelse teoloogilise terminoloogia väljatöötamisele. Raamatus on püütud kajastada kõiki teoloogia valdkondi, samuti teoloogialoengutes sagedamini esinevaid mõisteid ajaloo, filosoofia jm alalt. Sõnastik on mõeldud ka mitte-teoloogidele – esitatud on n-ö lihtsaid märksõnu kui ka spetsiifilisi mõisteid.

Väljaanne on müügil TÜ usuteaduskonna dekanaadis, ph 312, hind 50 kr.

INNOVAATIKA `99

VII mess ja konverents

8.-10. aprillini Tartu Näituste messikeskuses Tartus, Kreutzwaldi 60



KONVERENT
"Koostöö kui innovatsiooni võti"
Neljapäeval, 8. aprillil kell 13

SEMINAR
"Teadusajakirjandus ja innovatsioon"
Reedel, 9. aprillil kl 10 - 14

KONTAKTMESS, POSTERNÄITUS, ESITLUSED
Neljapäeval, 8. aprillil kell 11-18
Reedel, 9. aprillil kell 10-18
Laupäeval, 10.aprillil kell 10-16

INNOVAATIKA '99 teemad:
- uued ideed ja leiutised;
- teadusteenused, oskusteave, uued tehnoloogiad, kaubad ja teenused,
- arendustegevus;
- tehnosiire, kõrg- ja eriharidus, koolitus, andmebaasid;
- teadus-, õppe- ja teabekirjandus

INNOVAATIKA '99 osavõtjad:
- ülikoolid, teadus-, haridus- ja arendusasutused
- firmad, organisatsioonid

LÄHEM INFO:
PROJEKTI JUHTIMINE, OSALEJATE REGISTREERIMINE, TEAVE näituse temaatika, ekspositsiooni, konverentsi ja seminaride kohta:
Leeni Uba, Tartu Ülikooli teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalitus, tel 27 375 509, faks 27 375 508, e-post leeni@ut.ee

NÄITUSETEENUSED: näituseboksid ja -inventar, telefoni- ja faksiteenused, tõlketeenused, kopeerimine, hotellikohtade broneerimine, toitlustamine: Margus Kikkul, AS Tartu Näitused, tel 27 421 662, faks 27 422 538, GSM 250 42 575

TÄHELEPANU, ÜLIÕPILASNEIUD!

Tartu Ülikooliga koostöölepingud sõlminud ülikoolid korraldavad 15. mail Lapimaal

ÜLIÕPILASMISSI VALIMISED

Tartu Ülikooli eelkonkurss toimub täna, see on neljapäeva õhtul kell 18 keemia ringauditooriumis.

Tingimused:
- kandideerida võivad kõik üliõpilasneiud olenemata juuksevärvist, pikkusest, paksusest ja jalanumbrist;
- kaasa võtta õpinguraamat ja võõrkeelte oskuse tõend ja oma maakoha rahvariided.

Kontrollitakse ladinakeelsetest sententsitest arusaamist, nagu näiteks *Hannibal ad portas* jne; suhtlemisoskust tulevase tööandjaga, tudengilaulude tundmist jmt.

Kümme parimat pääsevad edasi tuleval nädalal lirimaal toimuvale kõigi lepingupartneritest ülikoolide eelkonkursile.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

Wilhelm Tieke
TRUUDUSE TRAGÖÖDIA



"Minevikust" sarja kolmas raamat tutvustab ühe võimeka väekoondise saatust, tema võitlusi Leningradi lähistel, Narva jõel, Sinimägedes, Tartu rindel, Kuramaal ja lõpuks Berliinis.

Sõja lõpul oli Relva-SS koosseisus 38 diviisi, kuuludes 13 armeekorpuse koosseisu. Relva-SS mundrit kandsid üle 400 000 riigisakslase, 310 000 sakslast teistest riikidest ja rohkem kui 200 000 vabatahtlikku kogu Euroopast.

See on III (germ.) SS-Soomuskorpuse dramaatiline ajalugu, selle väekoondise ennastohverdav sõjatee on dokumentide varal tõestatud ja täpselt jälgitav. Väekoondise, mille kohta ei ole ka veel rohkem kui 50 aastat pärast sõja lõppu suudetud üksmeelset hinnangut anda. Selles üksuses võitlesid norralased, rootslased, belglased, soomlased, lätlased, Rumeenia sakslased jt. "Truuduse tragöödia" kirja pannud mees on nendes sündmustes ise osalenud.

Sarjas on varem ilmunud: H. Keim "Metsa vangis" 1997 ja V Jürissaar "Kahe rinde vahel" 1997.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale 10% hinnasoodustus!

ACTA DIURNA

1. aprillil kell 17.15 toimub Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis **professorite klubi koosolek.** Kavas prof Leonid Stolovitši ettekanne Naeruga totaalse filosoofia vastu.

6. aprillil kell 14.15 algab nõukogu saalis **ülikooli valitsuse istung.**

7. aprillist on TÜ raamatukogus avatud uus näitus **"Heino Kersna - *ars libri.* 50 aastat raamatuga rivis"**. Näitus on avatud 1. maini.

7. aprillil kell 16 avatakse ülikooli ajaloo muuseumis näitus **"Eesti geomeetrilist ja kontseptuaalset kunsti Matti Miliuse kogust".**

7. aprillil kell 16 algab TÜ raamatukogu konverentsisaalis **Hiiumaa ja Saaremaa päev.**

10. aprillil kell 10 toimub Kuressaares Kuurhoone kinosaalis **konverents "Saarlane ja keskkond"**. Konverentsi peakorraldaja on Tartu Ülikool.

VÄITEKIRI

5. aprillil kell 14.15 kaitsebTiigi 78 aud 127 Anu Realo doktoriväitekirja **"Individualism and collectivism: An exploration of individual and cultural differences".** Oponent prof Harry C. Triandis (University of Illinois at Urbana-Champaign, USA)

8. aprillil kell 14.15 kaitseb Lossi 215 Helen Asveit magistritööd **"Rasedusest ja sünnitusest eesti rahvatraditsioonis ning vanemas meditsiinilises kirjanduses (XIX sajandi II pool - XX sajandi keskpaik)"**. Juhendaja prof Elle Vunder, oponendid Ants Viires ja Tiia Köss.

8. aprillil kell 16.15 kaitseb Lossi 426 Liivo Niglas magistritööd **"Põhjapõder neneetsi kultuuris: etnograafiliste välitööde analüüs"**. Juhendaja Jaanus Plaat, oponendid Ülo Valk ja Art Leete.

LOENGUSARI

TALLINNAS RAHVUSRAAMATUKOGUS

5. aprillil kell 18 prof Raivo Uibo loeng **"Immunoloogia paradoksid (autoimmuunhaigustest)"**
6. aprillil kell 18 lektor Riho Altnurme loeng **"Kirikulugu moodsa teadusharuna"**
7. aprillil kell 18 dots Alar Läänelaidi loeng **"Millest jutustavad aastarõngad?"**
9. aprillil kell 18 prof Jaan Sootaki loeng **"Karistusteooriad ja karistuspraktika"**
Loengud on tasuta

LOENG

6. aprillil kell 10.15 esineb psühholoogia osakonnas Tiigi 78 aud. 332 prof Harry C. Triandis (University of Illinois at Urbana-Champaign, USA) loenguga **"Individualism and Collectivism".**

8. – 9. aprillini toimuvad akadeemik Mihhail Bronšteini loengud **"Majanduslik strateegia"** (0,5 AP). 8. aprillil kell 12 Lossi 3-307 ja 9. aprillil kell 13 Lossi 3-327.

VARIA

TÜ AMETIÜHINGU ÜLDKOOSOLEK

14. aprillil kell 15 ülikooli aulas. Kõigi a/ü liikmete osavõtt väga vajalik.

A. LINKBERGI MÄLESTUSKONVERENTS

16. aprillil toimub Puusepa 8 prof A. Linkbergi 100. sünniaastapäevale pühendatud mälestuskonverents.
Programm: kell 12 algab mälestuskonverents, mille avab arstiteaduskonna dekaan prof. A. Peetsalu, Ettekanded: "Ülevaade prof A. Linkbergi eluloost", "Mälestuskilde prof A. Linkbergist", "Maksasiirdamine Tartus - maksapuudulikkuse uus ravivõimalus Eestis", "Lastekirurgia arengust Tartu Ülikooli Kliinikus", "Uroloogia osakonna 36 tegevusaastat", "Veresoontekirurgia Tartus", "Neerutransplantatsiooni areng Eestis".

TÄHELEPANU!

27. märtsil toimunud EV presidendi konverentsi ja vastuvõtu pilte saab tellida teabetalitusest.

ÕIENDUS

Sotsiaalteaduskonna üldpoliitoloogia korraline professor on Rein Ruutsoo ja filosoofiateaduskonna kirjandusteooria õppetooli dotsent on Rein Veidemann. Teabetalituse tähelepanematuse tõttu jäid Rahvusraamatukogu loengusarja teates Rein Ruutsoo ja Rein Veidemanni ametid märkimata. Palume asjaosaliste käest vabandust.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: alates 7. aprillist "Eesti geomeetrilisest ja kontseptuaalsest kunstist (Matti Miliuse kogust); "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost).
Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919–1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K–P 11–7. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.
Avatud E–R 11–16. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K–P 10–16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Armin Öpik 100".
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K–L 10–16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Fotonäitus Nepaali pildivalikust "Inimene, uks, mäed".
Avatud E–P 10–17. Info 376 218.

RAAMATUKOGU
Struve 1

Näitused: 27. märts – Langenud Vabadusvõitleja Päev. Pühendatud Jüri Kuke mälestusele; Korp! Fraterniatas Tartuensis 70. aastapäev ja 10 aastat taasasutamisest; Olemise kuldsed hetked Korp! Fraternitas Tartuensis liikme, Mati Kose loodusfotod; Fotonäitus "Iisrael – arheoloogia õhust", Evelyn Müürsepp – *Juvenilis Vulgaris* (maal), Eestimaa loodusfondi loodusfoto konkursi tööd; Silja Härmi õlipastellid - Abstraktsioonid.
Avatud E–R 8–21, L ja P 10–18.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 900

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Küljendaja Reno Hekkonens

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440

Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Innovaatika '99

9. APRILL 1999 TASUTA

Mõtteid tulevaseks koostööks!

Tehnoloogiline areng ja selle efektiivne kasutamine majandusarengu huvides on oluline nii arenenud kui arenevatele maadele.

Seepärast on edumeelsete riikide prioriteediks toetada uutel teadmistel-tehnoloogiatel põhinevaid innovaatilisi firmasid.

Ei saa aga loota, et innovatsioon tööstuses toimuks iseenesest täna eksisteerivas finants-, haridus-, uuringute ja äriraamistikus.

Võtmeelemendid peituvad loovust ja ettevõtlust toetavas õpetamis- ja õppimissüsteemis, teadusbaasis nii fundamentaalkui rakendusuuringutena, tugevas sidemes ettevõtluse ja uuringute vahel, regulatoorses raamistikus, mis toetab võistlust ja innovatsiooni.

Vaid koostöö, partnerlus haridus-, teadus- ja ettevõtlusstruktuuride vahel võib viia edule.

Tervitan kõiki messil osalejaid ja külalisi!

Parim, mida messipäevad võiksid anda, on uued mõtted tulevaseks koostööks.

Hele Everaus
arendusprorektor, professor



Innovaatika ehitab tulevikku

Leeni Uba

Ühes oma sõnavõtus rõhutas EV president Lennart Meri, et Eestil on vaja oma Nokiat. Selle nimel on vaja aastakümneid kestvat tööd oma rahva kvaliteedi tõstmiseks, sest Nokia ega muud ettevõtmised ei sünni tühjale kohale.

Ega sünnigi. Soome riik on teinud suuri jõupingutusi, seejuures majanduse madalseisu perioodidel, et investeerida innovatsiooni – uute, maailmaturul konkurentsivõimeliste toodete ja teenuste loomisse, väljatöötamisse ja arendustegevusse, haridusse ja innovatsioonialasesse koolitusse.

Kõrgtehnoloogia ongi selline valdkond, kus investeeringud tasuvad end alles pikema aja jooksul. Kuid samas on oskusliku tegutsemise korral tulemused mitme suurusjärgu võrra suuremad. Lahenduse võti on innovatsioon.

Teel innovaatilise ühiskonna poole

1991. aastal asutati Eesti Innovatsioonifond. 1992. aastast toimub regulaarselt esimene avalikkusele suunatud innovatsioonialast teavet pakkuv üritus INNOVAATIKA. Mõni aasta tagasi üritas Innovatsioonipank ellu kutsuda innovaatiliste projektide konkurssi, paraku soikus hea algatus omanike muutusega. Möödunud aastal sai heakskiidu Eesti Riiklik Innovatsiooniprogramm, mille ettevalmistamisel oli tegev ka Tartu Ülikool.

Samuti anti möödunud aastal esmakordselt välja Eesti Innovatsioonifondi preemia Eesti parimale innovaatilisele projektile, lisaks jagas Tartu Ülikool innovatsioonipreemiaid oma teadlastele. Need on ühtlasi sammud Eesti omamaise teaduse kaasamisel majanduse elavdamisele ja omatoodangu väljaarendamisele.

Pikk tee veel ees

Need on aga alles esimesed sammud. Majandusteaduskonna üliõpilase Mai Kuuse lõputööst selgub kurb tõsiasi: "Teadlased, kelle poolt välja töötatud eksponaadi vastu tunti kommertslikku huvi, on enamasti alustanud selle seadme tootmist koostöös mõne välisfirmaga, kuna Eestis taoliste investeeringute tasuvuses veel kaheldakse." Samuti tõdeb Mai Kuusk, et enamasti ei jõuta kompetentse mänedžeri või aja puudumise tõttu väljatöötatud seadme praktilise rakenduse ja tootmiseni.

Takistavate asjaoludena nähti turusuutliku kauba või teenuse väljatöötamist, raha ja aja puudumist, turu vähest valmisolekut uudse toote jaoks, teadlase töö ja äritegevuse rasket ühitamist, oskust ideid müüa."

Kas see tähendab, et teadustöö alusel uute kaupade/teenuste väljatöötamine on lootusetu ettevõtmine? Kindlasti mitte. Idee võib tekkida kus tahes, kas garaažis või metsas, aga turusuutliku ja konkurentsis püsiva kauba väljatöötamine pole ju mõeldav teaduseta. Näiteks Ericssoni teadusuuringute eelarve on suurem kui Eesti riigi eelarve. Sama võib oletada Nokia kohta. Ja suured firmad investeerivad nii alus- kui rakendusuuringutesse, et olla oma ala liidrid.

Lahendused on olemas

Raha puudumist aitavad korvata mitmed fondid, näiteks Eesti Innovatsioonifond, kes rahastab just nimelt rakendusväärtusega projekte, mille tulem on Eestis toodetav või Eestile kasulik toode/teenus. Projekti kirjutamisel on kasulik konsulteerida teadus- ja arendusosakonnaga. Aja puudust saab korvata samades projektides lisatööjõu kaasamisega.

Turu vähest valmisolekut uue toote korral saab leevendada tegevust hästi planeerides. Appi tulevad populaarses vormis reklaamlehed, artiklid ajakirjanduses, head, tarbijasõbralikud käsiraamatud ja kasutajajuhendid, osalemine näitustel ja messidel, koolituskursused, ettekanded erialaseminaridel jne. Turu-uuringud ja turundus- ja tootearenduskulud tuleks vajaduse korral kirjutada projektidesse sisse, et mitte sattuda olukorda, "mul on hea toode, aga keegi ei osta seda". Mahukate projektide korral tuleb aga paratamatult mõelda suurtele rahvusvahelistele müügikettidele.

Lahendusi pakub ka ülikool

Ülikool pakub lahendusi ka teadustööde ühitamisel äritegevusega: on sõlmitud esimesed lepingud ülikoolist võrsuvate väikefirmadega (*spin-off*-firmad), kes hakkavad litsentsi alusel valmistama või tiražeerima ülikooli teadustöö tulemusi. Teadlane ei peagi ju tegelema tootmisega, tema ülesanne on pakkuda uusi lahendusi. Muidugi on tõsiseid raskusi oskuslike projektijuhtide e manedžeride leidmisel, kuid loodetavasti laheneb ka nende koolitus.

Enne ideede müüma asumist tuleb endale selgeks teha, mida täpselt müüa soovitakse, mis on müügiobjekt ja kus on turg. Kui selle toote/teenuse tarbijaid võib leiduda Eestis, on hea võimalus katsetada ja müügioskusi omandada jällegi messil oma vahetu suhtlemisega. Ka suurte firmade arendusjuhid ja innovatsioonikeskuste ja börside töötajad otsivad uusi ideid just messidelt, kus on saadaval kõige uuem teave.

MESSIINFOT

Messi põhiküsimus on "Mida toota Eestis 21. sajandil?"
Mess on avatud
- **neljapäeval, 8. aprillil kell 11–18**
- **reedel, 9. aprillil kell 10–18**
- **laupäeval, 10. aprillil kell 10–16**

Otse messihallis täieneb Innovaatika veeb aktuaalsete tekstide ja piltidega: http://www.ut.ee/innovaatika

Pilet maksab 20 krooni, üliõpilastele, õpilastele ja pensionäridele 10 krooni, perepilet 30 krooni.



Eelmisel aastal oli Tartu Ülikoolis innovatsioonipreemiate saajate hulgas ka bioloogia-geograafiateaduskonna ja ökoloogiainstituudi projekt "Ehitusmälestiste dendrokronoloogiline dateerimine", mille autasu võtab messi korraldajailt Sirje Kahult ja Leeni Ubalt vastu projekti juht Alar Läänelaid. EDUARD SAKK

MESSI INNOVAATIKA '99 KAVA

NELJAPÄEV, 8. APRILL

Kell 11
MESSI PIDULIK AVAMINE

Kell 13
Konverents: KOOSTÖÖ KUI INNOVATSIOONI VÕTI (konverentsisaalis)
- *Rein Küttner:* Riiklikust Innovatsiooniprogrammist
- Eesti 1998. aasta parima innovaatilise projekti autasustamine
- *Toivo Räim:* Euroopa Liidu V raamprogramm
- *Kitty Kubo:* EUREKA – paindlik koostöövõrk rahvusvahelise teadus- ja arendusprojekti elluviimiseks
- *Uuno Ader:* Väikeettevõtete koostöösoovid
- *Vello Reedik:* Tootearendus kui meeskonnatöö
- *Alar Vaaks:* Mida peaks teadlane ja ettevõtja patendindusest teadma
- *Sirje Kahu:* Tehnoloogia siire

Kell 14–15
Esitlus: TEHNOLOPLASTID MASINAEHITUSES (väikesel laval)
Masina- ja aparaadiehitus, metallide ja plastide töötlemine, ettekanded, käsiraamatu "Insenerimaterjalid V. Tööstusplastid" esitlus, kirjanduse müük

Kell 15–18
Esitlused: INNOVATSIOONID INFO JA KEELETEHNOLOOGIAS (väikesel laval)
- *Rein Prank:* Teadmiste testimise tarkvarapakett APSTEST.
- *Tiina Lasn:* Arvutikasutaja oskustunnistus AO ja meie.
- *Anne Villems:* Kaugkoolitus igale kodule.
- *Kaili Müürisep:* Eesti keele nimisõnafraaside tuvastaja.
- *Neeme Kahusk:* Eesti keele semantilisest andmebaasist.
- *Heiki-Jaan Kaalep:* Keeletehnoloogia rakendusi.

Vastavalt külastajate soovile TPÜ boksis demonstratsioon: INNOVAATILISED TÖÖD PEDAGOOGIKAÜLIKOOLI ÖKOLOOGIAINSTITUUDIS

REEDE, 9. APRILL

Kell 10–15.30
Seminar ajakirjanikele, toimetajatele, ajakirjandusüliõpilastele: TEADUSAJAKIRJANDUS JA INNOVATSIOON
- *Tiit Kändler:* Väljavaade teadusajakirjandusest loodusesse
- *Andrus Tasa*: Kas teadus vajab managere?
- *Peeter Vihalemm*: Teadusajakirjanduse roll arenevas ühiskonnas

Kell 11
Esitlus: JUURDEPÄÄS ELEKTROONILISTELE INFORESURSSIDELE TARTU ÜLIOOLI RAAMATUKOGUS (väikesel laval)
- *Asko Tamme:* Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi ja teadusraamatukogude infosüsteemi esitlus.
- *Marika Meltsas:* Elektrooniline teadusinformatsioon raamatukogus: hetkeseis ja perspektiivid.
- *Ülle Must:* Eurodokumentatsiooni keskus TÜ Raamatukogus

Kell 12.30
Esitlus raamatukogude ja muuseumide töötajatele, restaureerijatele, huvilistele: KAS PABER JÄÄB ELAMA? (väikesel laval)
Tartu Ülikooli raamatukogu restaureerimisosakond

Kell 11.30 ja kell 16
Esitlus: RAHVUSVAHELINE KODANIKUKASVATUSE UURIMUS (TPÜ boksis)
Anu Toots

Kell 13.30
Ettekanne ajakirjanikele, tööandjatele ja haridustöötajatele: RAKENDUSKÕRGHARIDUS. JUURUTAMINE JA KORRALDUS (väikesel laval)
Tallinna Tehnikakõrgkool. Rektor Arvi Altmäe

Kell 15
Esitlus ja demonstratsioonid meditsiini, tervishoiu ja spordi alal töötajatele: UUED MITTEINVASIIVSED DIAGNOSTIKAMEETODID – 21. SAJANDI INIMESE HEAOLU (väikesel laval)
Tartu Ülikool
- *Prof. Toomas Karu:* Tarkvara ATLEET vere laktaadisisalduse määramiseks pulsisageduse alusel
- *Biol-dr Arved Vain:* Müomeetria – skeletilihaste seisundi objektiivne, kiire ja mugav mõõtmine

Videokonverents: INFO- JA KOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA VÕIMALUSTEST TPÜs KOOSTÖÖKS TTÜ, TÜ ja PÕHJAMAADE ÜLIKOOLIDEGA (TPÜ boksis)

Vastavalt külastajate soovile demonstratsioon: INNOVAATILISED TÖÖD PEDAGOOGIKAÜLIKOOLI ÖKOLOOGIAINSTITUUDIS (TPÜ boksis)

LAUPÄEV, 10. APRILL

Kell 12–13
Tutvustus: VIRTUAALKAUBANDUS EESTIS (väikesel laval)
Tartu Toidutööstus- ja Teeninduskool, Alla Jalas

Teadusajakirjandus, innovatsioonid ja ühiskond

Jussi Nuorteva
Soome Akadeemia kultuuri- ja ühiskonnauurimuste osakonna peasekretär

Teadusajakirjanikuit eeldatakse, et ta peab põhjalikult kursis olema uusimate suundadega ja et tal on lai kontaktide võrk. Ta peab valdama rahvusliku ja rahvusvahelise teadusüldsuse tegutsemistavasid.

Nõukogude Liidus Stalini ajal monopoliseisundisse pääsenud lõssenkolik taimearetusteadus on tuntud näide selle kohta, kuidas teaduslikult mittekehtiva teooria kriitikata toetamine võib hävitada varem kõrgetasemelise uurimistraditsiooni ja põhjustada tohutuid majanduslikke ja ühiskondlikke kahjusid.

Ühiskondlike otsuste tegemine peab põhinema võimalikult usaldusväärsel, teaduslikult uuritud informatsioonil. Tähtsate teadustulemuste väljasõelumine vähemtähtsate hulgast õnnestub neil, kes on põhjalikult kursis uurimistöö olemuse ja sisuga. Seega vajatakse vahendajaid, kes intensiivselt jälgivad teadust ja tehnoloogiat ning suudavad välja noppida olulise. Eriline vastutus lasub ajakirjanikel, ennekõike professionaalsetel teadustoimetajatel.

Teadusajakirjanike koolitamisest

Euroopas hakati teadustoimetaja ülesannet tõsiselt võtma alles alates 1980-ndatest aastatest. Euroopa komisjoni poolt tänavu käivitatud uurimistöö viiendas raamprogrammis on panustatud teadusest informeerimisse kümneid miljoneid eurosid.

Suurbritannias, Prantsusmaal ja Saksamaal on *public understanding of science*-tüüpi programmid toonud teadust tavakodaniku juurde mitmel viisil, alates õllekruuside pappalustest ja lõpetades populaarsete teaduskeskuste ja erinäitustega.

Soomes on sellised projektid saanud märgatavat toetust eelarvevahenditest. Baasuuringuid finantseeriv Soome Akadeemia on toetanud teaduskeskuse Heureka rajamist ja nüüd ennast ise finantseerivaid teadusajakirju Tiede 2000 ja Terveys 2000.

Uusima projektina võib mainida Akadeemia poolt 1998. aastal esimest korda korraldatud gümnasistide teaduskonkurssi.

Teadusajakirjanikke on püütud koolitada ka Euroopa tasemel. Strasbourgis paiknev Euroopa Teadusajakirjanike Liit (EUSJA) korraldab igal aastal seminare ja on saanud selleks märkimisväärset toetust nii rahvuslikelt teadust finantseerivailt organisatsioonidelt kui ka uurimistöö ja tehnoloogilise arendustegevusega tegelevatelt firmadelt.

Teadustoimetajate koolituseks loodi 1990-ndatel aastatel EICOS (European Initiative for Communicators of Science), mille eesmärgiks on tutvustada teadustoimetajatele Euroopa arsti- ja loodusteaduste vaieldamatuid tippsaavutusi.

Kolmenädalasel kursusel töötavad toimetajad tipplaboratooriumeis, nagu Max Plancki instituutides, Heidelbergi vähiuurimiskeskuses, Pariisi Pasteuri instituudis jm. Valikusõelast läbipääsenud ajakirjanikele on kursused tasuta.

Lisaks EUSJA-le finantseerivad veel Euroopa Teadusfond, Euroopa Ühendus, The Royal Society jt organisatsioonid.

Eriti märkimisväärne on olnud Saksa autotööstuse suurfirma Daimler-Benzi tulek koolituse finantseerijaks.

EICOS ja mitmed teised Euroopa teaduse informeerimise uued algatused näitavad, et teadusajakirjandus on käesoleval hetkel hinnatud.

Innovatsioonil on ka negatiivseid mõjusid

Teadusest informeerimisel ja selle populariseerimisel ei tohi teadusajakirjanikud langeda teaduse ja tehnoloogia kriitikata ihalusse.

Kõigil innovatsioonidel on nii positiivseid kui negatiivseid mõjusid. Mõlemad tuleb esile tuua nii selgelt, et nii otsustetegijad kui ka üldsus oskaksid neid õigesti hinnata.

Näiteid on lihtne leida teadusest ja tehnoloogia mitmetelt aladelt: geenitehnoloogia avab palju uusi võimalusi haiguste raviks, aga samas tõstab esile eetilisi küsimusi inimese õigusest manipuleerida omaenda ja keskkonna geenipärandiga.

Antibiootikumid on päästnud miljoneid inimesi enneaegsest surmast, aga liigsest kasutamisest on tekkinud ka negatiivseid nähte. Antibiootikume on valesti kasutatud ka karjakasvatuses.

Ka kaasaegse infoühiskonna loomine ei ava vaid positiivseid visioone.

Tehnoloogia areng on muutnud radikaalselt tööstuse toodanguprotsesse ja vähendanud tööjõu vajadust.

Enne 1980-ndate aastate keskpaika tööellu tulnuil on suuri raskusi püsida kiirete muutuste taktis. Neilt eeldatakse pidevat koolitust ja tutvumist uute tootmismeetoditega.

Kõigil töötuks jäänutel ei ole selleks majanduslikke võimalusi, samuti ei ole rahvamajanduslikult tasuv palju panustada üle 50-aastaste kodanike koolitusse. Aga ka nõrgalt koolitatud noored võivad kergesti arengutempost maha jääda.

Nii põhjustab kõrgel tehnoloogilisel oskusel rajanev infoühiskond kergesti kodanike kihistumist ja tõrjutust, mis omakorda on risk nii majanduslikule heaolule kui ka ühiskonna demokraatlikule ja võrdõiguslikule alusele.

Teadusajakirjanikelt nõutakse väga palju

Teadusajakirjanik peab mõistma ühiskonna poolt teadusele seatud eesmärke ja suutma toimida ka nende kriitilise hindajana. Teadustoimetaja peab olema loomulikult ka hea infovahendaja ja populariseerija, ükskõik kas ta tegutseb kirjutava ajakirjanikuna või elektroonilise meedia alal.

Need suured nõudmised on loonud vajaduse lisada teadusest informeerimise jaoks ressursse, panustada teadustoimetajate pidevasse koolitusse ja tõhustada toimetajatevahelist koostööd nii rahvuslikul kui ka rahvusvahelisel tasemel.

Ükski toimetaja ei tohiks tunda end üksikuna töötavat, vaid ta teaks tundma, et kuulub rahvusvahelisse kollektiivi, kellega võib pidevalt suhelda ja kes võib talle vahendada nii informatsiooni kui anda vajalikku tagasisidet.

Messil osalejad ja nende asukoht näitusehallis

1. MESSI INFOLAUD

2. TARTU ÜLIKOOL INFO
Üldteave, vastuvõtuinfo, teadusteenuste info.

3. TARTU ÜLIKOOL
Ülikooli 18, Tartu 50090
Rektor: Jaak Aaviksoo
tel 27 375 100, faks 27 375 440
e-post: proffice@ut.ee
WWW: http://www.ut.ee
Meditsiin ja tervis, keeletehnoloogia, infotehnoloogia, materjaliuuringud, keskkond, avatud ülikool, raamatukogu, kirjastus, teadus- ja arendusosakond, teaduse huvikeskus AHHAA.

4. OÜ ASPER
Oru 3, Tartu 51014
Juhataja: Hendrik Pavel
tel 255 466 98, faks 27 422 168
e-post: hpavel@ebc.ee
Laserdiagnostiline süsteem kiireks DNA järjestuse analüüsiks.

5. SIHTASUTUS TARTU TEADUSPARK
Riia 185, Tartu 51014
Direktor: Enn Erme
tel 27 428, faks 27 383 005
e-post: erme@park.tartu.ee
WWW: http://www.park.tartu.ee
Koostööpakkumised, arendustegevus.

6. ENTEH ENGINEERING AS
Elektriku 3, Kohtla-Järve 30328
Direktor: Vladimir Sidorkin
tel 250 66 323, faks 233 73 349
e-post: enteh@estpak.ee
Kõrgtehnoloogilised tooted soojusenergeetika ja põlevkivitöötlemise alalt.

7. SIHTASUTUS STOCKHOLMI KESKKONNAINSTITUUDI TALLINNA KESKUS
Lai 34, Tallinn 10133
direktor: Olavi Tammemäe
tel 2 6 314 200, faks 2 6 313 240
Kontaktisikud: Ahto Oja, Piret Kuldna
e-post: postmaster@seit.ee
WWW: http://2www.seit.ee
Keskkonna- ja arendusprojektid.

8. AS INFOTARK: BÜROOMAAILM
Liivalaia 29, Tallinn 10118
tegevdirektor Jüri Ross
tel 2 6412 121, faks 2 6 412 123
WWW:
http://pood.byroomaailm.ee
3M multimeedia projektorid, Texas Instruments graafilised kalkulaatorid.

9. AS KÜBERNEETIKA
Akadeemia tee 21, Tallinn 12618
Juhatuse esimees: Ülo Jaaksoo
tel 2 6 397 991
faks 2 6 397 992
e-post: info@cyber.ee
WWW: http://www-cyber.ee
Merenavigatsioonimärgid.

10. OÜ ARPEL
Külmallika 10, Tallinn 12618
Kontaktisik: Ülle Peets
tel 250 977 57, faks 671 0257
Prantsuse firma SISAN aurutriikmasinad, Brita filterkannud.

12. RÄPINA KÕRGEM AIANDUSKOOL
Pargi 32, Räpina, Põlvamaa
tel 279 61 397
faks 279 61 397
e-post:
aianduskool@aed.rapina.ee
WWW:
http://www.rapina.ee/aed
Aiakujundusprojektid arvutil, kõrgem aiandusalane haridus.

11. TARTU MEDITSIINIKOOL
Nooruse tn 9, Tartu 50411
tel 27 380 257, faks 27 380 257
Kontaktisik Helin Eelsalu
e-post:
medkool@anna.med.edu.ee
WWW: http://www.med.edu.ee
Kutsekõrgharidus, arendustegevus.

13. SE VERITAS: ERAKÕRGKOOL VERITAS
Suur-Kaar 53, Tartu 50404
Tartu filiaali juhataja:
Valner Krinal
tel 27 380 595
Juriidiline kõrgharidus.

14. TARTU LINNAVALITSUSE HARIDUSOSAKOND: TÄISKASVANUHARIDUS TARTUS
Kompanii 1C, Tartu 51004
tel 27 441 476, faks 27 434 441
Kontaktisik: Eda Anton
e-post: eda@haridus.tartu.ee
Koolitus.

15. TARTU LENNUKOLLEDŽ
Kreutzwaldi 58A, Tartu 51014
Rektor: Villu Mikita
tel 27 422 273, faks 27 422 277
Kontaktisik: Jüri Jõul
e-post: sekretar@tac.ee
WWW: http://www.tac.ee
Lennundusalane õpe ja täiendõpe.

16. EESTI PÕLLUMAJANDUSÜLIKOOL
Kreutzwaldi 64, Tartu 51014
Rektor Henn Elmet
tel 27 466 110, faks 27 42 28 62
Kontaktisik: Aret Vooremäe
e-post:
WWW: http://www.eau.ee
Teadusprojektid ja erialade tutvustus.

17. TALLINNA PEDAGOOGIKAÜLIKOOL
Narva mnt 25, Tallinn 10120
Rektor: Mait Arvisto
tel 2 6 409 101, faks 2 6 312 588
Kontaktisik: Pille Eslon,
tel 252 71 294
e-post: rektoraat@tpu.ee
WWW: http://www.tpu.ee
Teadustöö rakendused, täiendõpe, avatud ülikool, koostööpakkumised valikuvõimalused.

18. TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
Ehitajate tee 5, Tallinn 19086
Rektor: Olav Aarna
faks 2 6202 020
Kontaktisik: Helle Sumberg,
tel 2 6 203 707
e-post: www.@ttu.ee
WWW: http://www.ttu.ee
Desintegraatorseadme mudel, radiomeetrilise vähidiagnotikaseadme katseeksemplar, tehnoplastid; teadustulemused, koostööpakkumised, tehniline kõrgharidus, trükised.

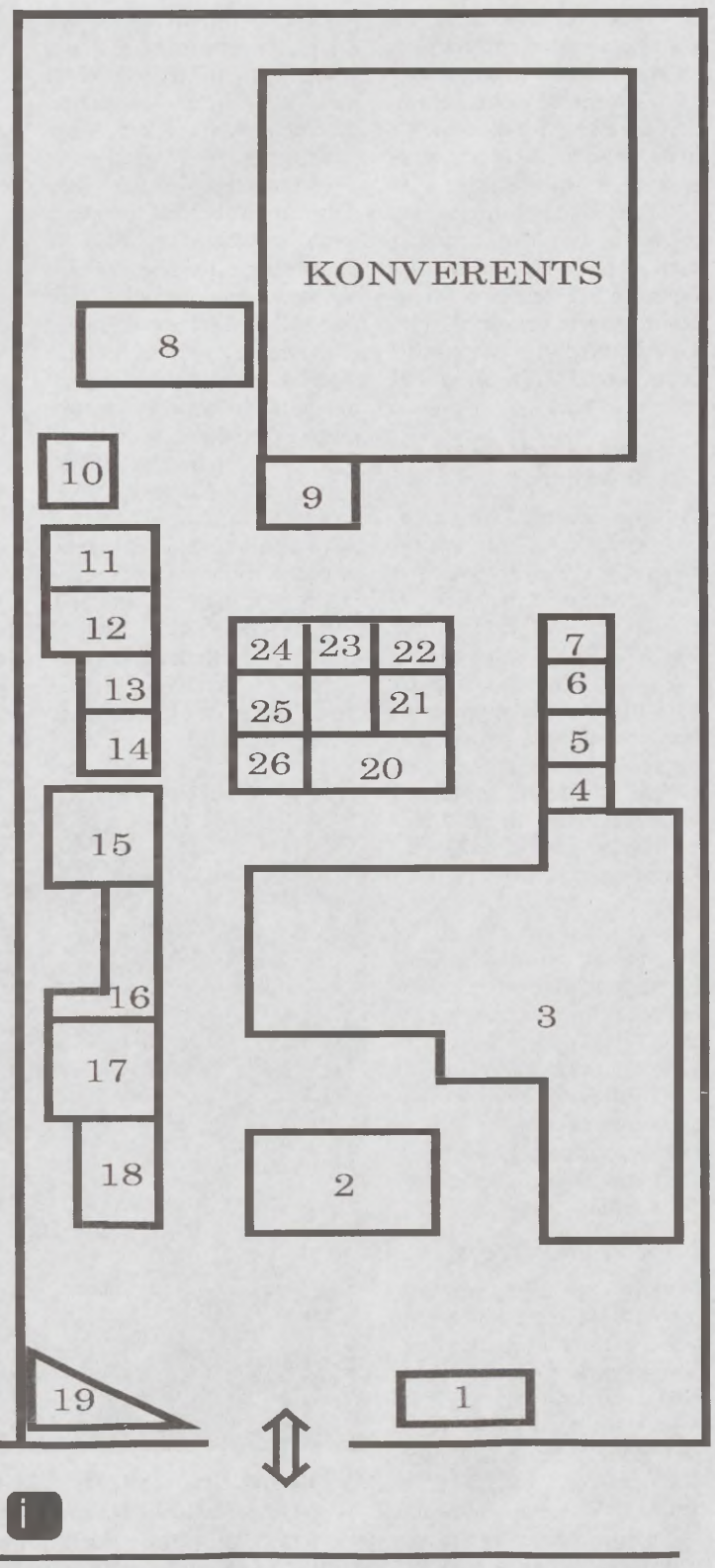
22. AUDENTESE ERAKOOL
Sõpruse pst 2, Tartu 50703
Rektor: Tea Varrak
Tartu filiaali direktor:
Marika Karo
tel 27 300 500, faks 27 300 501
e-post:
marika@tartu.audentes.ee
WWW:
http://www.edu.audentes.ee
Rakenduslik kõrgharidus, koolitus, alus- ja algharidus.

23. TEADUSTE AKADEEMIA KIRJASTUS
Estonia pst 7, Tallinn 10143
Juhataja: Ülo Niine
Kontaktisik: Asta Tikerpäe
tel 2 6454 504
faks 2 6 466 026
e-post: niine@kiri.ee
WWW:
http://www.akadeemia.ee
Trükised.

24. MAINORI MAJANDUSKOOL
Kuhlbarsi 1, Tallinn 10128
Tartu filiaali direktor:
Jaak Kumar
tel/faks 2 6207 531
Kontaktisik: Toomas Pikhof,
tel 250 110 073
e-post: mmk@anet.ee;
mainor@mainormk.tartu.ee
WWW:
http://www.mainormk.ee
Kõrgharidus: ärijuhtimine, turundusjuhtimine, infotehnoloogia, psühholoogia, kutsekõrgharidus, koolituskursused.

25. EESTI AGROBIOKESKUS
Rõõmu tee 10, 51013 Tartu,
Juhataja: Jüri Kumar
tel 27 339 717
faks 27 339 717
e-post: eabc@uninet.ee
Vaktsiinid ja diagnostikumid.

26. TALLINNA TEHNIKAKÕRGKOOL
Pärnu mnt 62, Tallinn 10135
Rektor Arvi Altmäe
tel 2 645 36 89
faks 2 645 0956
Kontaktisik: Aime Tartu,
tel 2 6 450 646
e-post: tktk@tktk.ee
WWW: http://www.tktk.ee
Erialade tutvustus, haridusastmed, hariduspoliitika.



TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 14 9. APRILL 1999 TASUTA

Tartu Üliõpilasmajast saab täiesti uus ja omanäoline tudengikeskus

Aet Süvari

Eelmisel nädalal asutasid Tartu Ülikool ja Eesti Põllumajandusülikool mittetulundusühingu Tartu Üliõpilasmaja, millest peaks kujunema Tartu tudengite seltsieluja kultuurikeskus.

Tartu Üliõpilasmaja direktori Heino Variku sõnul võiks praegusesse Sõbra Majja asutatav üliõpilasmaja olla kohaks, kus hakkavad regulaarselt toimuma Tartu kõrgkoolide kultuuriüritused – tähtpäevad, festivalid, tudengitraditsioonide tähistamised, ja kus leiaksid peavarju ka kõik üliõpilaselu korraldamisega tegelevad toimkonnad, töö ja taidlusgrupid. "Samas võiks siin ju toimuda kasvõi osa Tartu linna korraldatud üritustest – ma usun, et kui Sõbra Maja saab korralikult renoveeritud, siis kannatab ta igasugust kriitikat."

Maja plaanitakse siiski poolkinnisena, kuhu tagab sissepääsu kõrgkooli üliõpilaspilet. "Siia ei tule suuri linnaüritusi – see hakkab olema ainult tudengite maja," kinnitas tudengipäevade üks korraldajaid Eero Pärgmäe. "Kes soovib, võib külalise kaasa võtta, aga ainult oma vastutusel."

Variku sõnul hakkavad majas toimuma ka hoopis teistsuguse loomuga ettevõtmised kui mujal linnas. " No kui tekib mõte siia diskoteek luua, siis – loomulikult – see võib ka olla, aga see pole absoluutselt asja eesmärk," lausus ta. "Lihtne on nimeks võtta üliõpilasmaja, aga selleks, et ta ka tegelikult oma nime vääriks, on vaja asjast huvitatud inimesi, pikka ettevalmistusperioodi ja korralikku imidži loomise protsessi." Ta lisas, et eelkõige on oluline, et kõik tegemised oleksid algatatud ja läbi viidud tudengite endi poolt. "Ainult üliõpilaste endi tehtud majal võib vastav imidž välja kujuneda, seda ei saa keegi teine teha," ütles Variku. Ta on seisukohal, et majas peaksid tudengid tegelema kõigega – alates mänedžmendist ja lõpetades tagasihoidlikemate töödega riidehoius ja kohvikus.



Pärast renoveerimist võiks Sõbra Maja välja näha nagu Atlantis või Vanemuine.

RENO HEKKONENS

HEINO VARIKU
Tartu Üliõpilasmaja direktor



"Nii kaua, kui mina mäletan, on Sõbra Majas alati kultuuriüritusi korraldatud ja seda traditsiooni tahaks jätkata ka siis, kui maja juba uut nime kannab."

Hädavajalik koht

Siiamaani on ülikooli juures tegutsenud mittetulundusühing Ülikooli Klubi, mille ümber koondunud üliõpilaste ja vilistlastega on korraldatud sügisesi ja kevadisi tudengipäevi. Üle 30 aasta asus klubi majas Tähe tn 3, kuid aastal 1993 tagastati see korporatsioonile Rotalia ja klubi jäi peavarjuta. Vastloodud Tartu Üliõpilasmaja, mille liikmed on TÜ ja EPMÜ, peaks kodu leidma praeguses Sõbra Majas, mis hetkel kuulub veel eraomanikule. Variku loodab, et ostu-müügilepingu sõlmimine on siiski lähinädalate küsimus, ning kui hoone läheb Tartu Üliõpilasmaja kuuluvusse, hakkab ülikool ka sinna investeerima. "Lausa hädavajalik on mingi koht, mis kuuluks meile," nentis Variku. "Kuidas on võimalik algatada näiteks tudengibändide tegevust, luua folkloorirühma või teatristuudiot, kui pole kuskil olla?"

Tegelikult on igasugused peavarjuta tudengiühendused juba eelmisest sügisest Sõbra Majas koha leidnud ning aastaid on seal peetud kõikvõimalikke ülikooli üritusi. Ka peatsetel kevadistel tudengipäevadel toimub Sõbra Majas mitu pidu ja kontserti. Kuid maja laguneb ja hoones napib ruumi. "Me oleme küll vahetanud torusid, parandanud katust ja teinud elementaarset sanitaarremonti, aga põhjalik renoveerimine nõuab kaunis suuri summasid," ütles Variku.

Nagu Atlantis ja Vanemuine

Koos üliõpilasnõukojaga on paika pandud funktsionaalne plaan, kuidas maja võiks peale renoveerimist välja näha: saalide, seminari- ja olenguruumide, avarate riidehoidude ja fuajeedega. Tudengipäevade ühe korraldaja Eero Pärgmäe sõnul koostati maja projekt mõeldes sellele, et seal oleks edaspidi võimalik korraldada kõiksuguseid üritusi alates seminaridest ja lõpetades teatrietendustega. "See on ainuke maja peale Vanemuise teatri, kus on korraliku lavaga saal – ma kujutan ette, et siin tuleks kõne alla isegi näiteks Von Krahli teatri külalisetendused," sõnas Pärgmäe.

"Oleme naljatamisi öelnud, et pärast renoveerimist võiks selle maja ülemine korrus näha välja nagu Vanemuise Kontserdimaja ja alumine korrus nagu Atlantis ja Auditoorium kokku," lisas Variku. Avardamiseks on plaanitud ka juurdeehitust – et maja ulatuks kuni Kalevi tänavani, nagu see sajandi alguses vastvalminuna välja nägi.

Pärgmäe sõnul oli esialgse plaani koostamisel silme ees siiski ainult funktsionaalsus. "Nii et ma ei tea, kas see kõik, mida me oleme ette kujutanud, ka võimalik on – võib-olla tuleb ehitusmees ja ütleb, et unustage ära!" lisas ta.

Millal tudengid renoveeritud maja enda käsutusse saavad, sõltub Variku sõnul veel rahast. "Remontimine ei ole odav ning ma ei tea, millal ülikoolil õnnestub selline summa leida," ütles ta. Eero Pärgmäe sõnul suhtutakse mõlema ülikooli rektoraatides üliõpilasmajasse väga positiivselt ja toetavalt, nende liikmemaksudest kaetakse ka maja kommunaalkulud. Maja korralikuks funktsioneerimiseks vajaminevad summad laekuvad üürist – kindel on siiski, et kui tudengid majas midagi tahavad korraldada, siis nemad üüri maksma ei pea.

TÜ Seitsme Samba Fond esitles toetusprojekti

Kolmapäeval, 7. aprillil tutvustasid Tartu Ülikooli Sihtasutus ja AS Baltika Tallinnas Baltika esinduskaupluses ülikooli Seitsme Samba koostööprojekti, mille kohaselt laekub 5% Baltmani keti kauplustes sooritatud ostude maksumusest TÜ Seitsme Samba Fondi.

Koostööprojekt toimib aprillis Tallinnas, mais Tartus ja juunis Pärnus. Sel ajal on kauplustes rahakogumiskastid ja igal külastajal on võimalik teha ka annetusi hariduse toetamiseks. Viru tänava kaupluses toimunud koostööprojekti avaüritusel sooritas esimese ostu TÜ õppeprorektor prof Volli Kalm. Esimesed annetused tegid sihtasutuse usalduskogu liikmed Meelis Milder, Jaan Männik, Peep Mühls ja Urmas Past.

AS Baltmani tegevdirektor Mihkel Mägi eeldab, et Baltmani klientidel on huvi kõrgharidust toetada. "Sisuliselt investeerime me oma tulevasse klienti.

Sihtasutuse juhatuse esimees Margus Ots lausus, et Seitsmenda Samba Fond on sihtasutuse esindusfond, mille kaudu saavad kõrgharidust toetada nii ettevõtted kui eraisikud. "Alanud projekt on loodetavasti avalöögiks teistele taolistele koostööprojektidele Eesti ettevõtetega."

Seitsmenda Samba Fond asutati sihtasutuse juurde 25. veebruaril 1998 eesmärgiga toetada kõige silmapaistvamaid üliõpilasi ja kraadiõppureid. Fondile pani nime TÜ Sihtasutuse patroon, president Lennart Meri, viidates seitsmendale sambale kui tarkusesambale.

Seitsmenda Samba Fondi kogutud vahendeid kasutatakse TÜ üliõpilaste, magistrantide ja doktorantide stipendiumiteks, mida makstakse välja iga aasta 6. novembril, Gustav Adolfi päeval. Stipendiaatide leidmiseks korraldab sihtasutus avaliku konkursi ja stipendiumite saajad otsustab komisjon.



TÜ Sihtasutuse usalduskogu liikmed (vasakult) Meelis Milder, Peep Mühls, Urmas Past ja Jaan Männik Seitsmenda Samba Fondi toetamas.

RENE RIISALU

TÄNA LEHES

Tänase UT vahel ilmub kaks lisalehte:

Innovaatika' 99 ja Ülikooli kevadpäevad

Tõnu Lehtsaar kaitses doktoritööd Amsterdami Ülikoolis

LK 3

Ümarlaua ettepanekud

LK 3

Doktoriväitekirja kaitses Anu Realo

Eelmisel nädalal kaitses psühholoogia osakonnas doktoriväitekirja "Individualism ja kollektivism: individuaalsete ja kultuurierinevuste uurimus" Anu Realo.

Sama teema erinevatest aspektidest on Anu Realo avaldanud viimastel aastatel 8 uurimust tunnustatud rahvusvahelistes ajakirjades ja neil väitekiri põhineski.

Töös uuriti kollektivismi fenomeni hierarhilist struktuuri ja leiti, et erinevad kollektivismi alavormid seostuvad isiksuse selliste stabiilsete dimensioonidega, nagu avatus ja sotsiaalsus. Samas kujunevad kollektivistlikud hoiakud siiski nii püsivate isiksuseomaduste kui kultuurisituatsiooniliste tegurite kombinatsioonist.

Väitekirjas uuriti ka kollektivistlike hoiakute seoseid eneseteadvusega ja positiivsete ning negatiivsete emotsioonide avaldumisega.

Kokkuvõttes võib Eestis läbiviidud empiiriliste uuringute põhjal öelda, Eestile on iseloomulik üldiselt individualistlik kultuur (tüüpilisemad esindajad Põhja-Ameerika ning Põhja- ja Lääne-Euroopa riigid), mis sisaldab mõningaid kollektivistlikke jooni.

Anu Realole anti filosoofiadoktori kraad psühholoogia alal (töö teenis kõrge hinde – *summa cum laude).*

Lugejaküsitlus ülikooli raamatukogus

Lugeja rahulolu on Tartu Ülikooli Raamatukogule väga oluline. Et Teie soove, ettepanekuid, märkusi ja tähelepanekuid uuenduste ja muudatuste kavandamisel aluseks võtta, oleme koostanud ankeetküsitluse. Oma arvamust saate avaldada 12.-19. aprillini, kui täidate meie raamatukogus küsitluslehe. Ankeedi leiate lugemissaalide ja kojulaenutuste teeninduspunktidest ning kataloogisaali konsultandi juurest.

Küsitluse tulemustest teavitame avalikkust 29. septembril toimuval lugejakonverentsil.

Tartu Ülikooli Raamatukogu avalike suhete osakond

UUDISED

Ülikooli raamatukogus peeti saarte päeva

Kolmapäeval, 7. aprillil toimus Tartu Ülikooli raamatukogu konverentsisaalis Saaremaa ja Hiiumaa päev.

Saarte päevast olid osa võtma palutud Saaremaalt või Hiiumaalt pärit üliõpilased, õppejõud ja teadurid, Tartu Saarte Klubi liikmed ning ka kõik teised huvilised.

Tervitussõna ütlesid Tartu Ülikooli avatud ülikooli prorektor Teet Seene, Saare maavanem Jüri Saar ja Hiiu maavanem Hannes Maasel.

Tervitustele järgnesid ettekanded teemadel: "Eesti saarte ühisruum", "Sild ja saarte tulevik?" "Kas saarlane on hävimisohus?", "Mida pakuvad saared teadlastele?", "Saarte kultuur ja elulaad täna ja homme", "Hiiumaalt suurele maale" ja "Inspireeriv Hiiumaa".

Vestlused-arutlused jätkusid pärast konverentsi koosviibimisel raamatukogu kohvikus.

Konverents "Saarlane ja keskkond"

Laupäeval, 10 aprillil toimub Kuressaares Kuurhoone kinosaalis konverents "Saarlane ja keskkond".

Konverents avatakse kell 10, sellele järgneb plenaaristung, kus kõneldakse Saaremaa taimkatte mitmekesisusest, sealsetest poollooduslikest rohumaadest, inimese mõjust randade muutustele, saarlaste tervisest ning maakonna planeeringu ning arengukava keskkonda puudutavast osast.

Tartu Ülikoolist peavad ettekandeid professorid Hans Trass, Martin Zoobel, Jaak Maaroos jt.

Kavas on ka stendiettekanded.

Peale kohvipausi jätkub konverents kahes töötoas, mis on nimetatud: "Saaremaa kui loodus- ja elukeskkond" ja "Elukeskkond Kuressaares".

Konverentsi peakorraldaja on Tartu Ülikool, kaaskorraldajad Ülikoolide Keskus Saaremaal, Saare Maavalitsuse Keskkonnaosakond, Kuressaare linnavalitsus, Biosfääri Kaitseala.

TÜ Akadeemilisel naiskooril ilmub CD-plaat

Eelmisel nädalal lindistas Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor ühe osa Veljo Tormise lauludega CD-plaadil, mis on kavas välja anda järgmisel aastal.

Seekord lauldi Tartu Õpetajate Seminaris linti tsüklid "Emalaulud," Naistelaulud", "Kolm karjala neidu," "ning laulud "Saare leib" "Kodukeel," ja "Lüpsiloits".

Salvestuse tehniline pool on osaühingu Editroom ehk Enno ja Viive Mäemetsa õlgadel, kes oma igapäeva tööd teevad Helsingis. Koostööd on toetanud Vanemuise Selts.

Tuleval aastal möödub ülikooli naiskoori asutamisest 55 aastat ning helilooja Veljo Tormise sünnist 70 aastat. Ligi 36 aastat on koori juhatanud dirigent Vaike Uibopuu.

Koori ja Veljo Tormist seob pikaajaline koostöö - repertuaaris on alati olnud tema laule.

Tormise teoste esitamine on toonud koorile rahvusvahelist tunnustust ja auhindu.

Kas Tartu Ülikool vajab õppe- ja teadustöö arenduskoda?

Raik-Hiio Mikelsaar
TÜ patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudi juhataja kt

TÜ ÕPPE- JA TEADUSTÖÖ ARENDUSKODA on olnud struktuuriüksus, mis aastakümneid toetanud ülikooli allasutusi peentehnoloogiliste tööde tootmise ja parandamisega. Arenduskoja töö on olnud edukas, selle eesotsas on olnud tehnikaharidusega juhataja Ado Jaagosild ja projekti peakonstruktor Ennu Kasearu.

Struktuuriüksus (15 töötajat) on olnud suures osas isemajandav. Kuid nii nagu õppeasutuse puhul üldse, on ka selle asutuse ülalpidamiseks vaja dotatsiooni.

Juhtivas kõrgkoolis on teaduskondi, mille õppejõududel, teaduritel, magistrantidel ja doktorantidel tekib ideid, mis vajavad kiireid tehnilisi rakendusi. Loomulik, et abi tuleks saada eelkõige kohapeal, mitte sõita Tallinna Tehnikaülikooli või pöörduda kallihinnaliste erifirmade poole.

Kahtlus ümberkujundamise otstarbekuses

Aasta tagasi, 9. märtsil 1998 esitas haldusprorektor Riho Illak mõne dekaani toetusel rektoraadile ettepaneku lõpetada arenduskoja kui struktuuriüksuse tegevus ja jagada selle tööülesanded teistele allasutustele. Põhimotiiviks oli vajadus vähendada teaduskondadevälise eelarveosa ebaotstarbekat kasutamist. Kokkuhoiu vastu pole kellelgi midagi. See kehtib ka arenduskoja kohta: kui säilib kompetentne kaader ja tööülesandeid täidetakse tulemuslikult, miks mitte seda majandusliku kokkuhoiu nimel reorganiseerida. Kahjuks aga tekitab sündmuste arengu analüüs kahtlusi ümberkujundamise sammu otstarbekuses.

21. detsembril 1998 on rektor välja antud korralduse: reorganiseerida 1. jaanuarist 1999 arenduskoda ja liita see peainseneriosakonna töökodadega ning määrata peainseneriosakonna integreeritud töökodade põhiülesanneteks ülikooli akadeemilise struktuuri teenindamine, õppe- ja teadusaparatuuri valmistamine, hooldus ja remont; teenuste osutamine väljapoole ülikooli, teaduslepingute täitmises osalemine, samuti haldus- ja tugistruktuuriüksuste teenindamine, ülikooli insenertehniliste seadmete hooldus ja remont.

(Reorganiseerimist põhjendatakse korralduses seoses vajadusega integreerida õppe- ja teadustöö ning haldus- ja tugistruktuuriüksuste teenindamine, säästlikult kasutada ülikooli investeeringuid ning vähendada ülikooli struktuuriüksuste arvu ja ülikooli eelarvelisi kulutusi – toim.)

Teaduskondadel on põhjust muretsemiseks

Seega saab seni peamiselt kanalisatsiooni- ja elektriavariide likvideerimisega tegelenud 6-liikmeline töömeeste grupp juurde rea vastutusrikkaid akadeemilisi ülesandeid. Neid aitavad täita neli lukkseppa ja üks tehnoloog, kes ainsatena jäetakse tööle arenduskojast. Ülejäänud töötajad, sealhulgas juhataja, kuuluvad hiljemalt juuniks koondamisele. Projekti peakonstruktorile on pakutud töölise kohta.

Küsimusele, kuidas saadakse hakkama uute, arendustöö ülesannetega ilma kõrgema tehnilise hariduseta spetsialistideta, vastas peainseneriosakonna juhataja Nigul Liivamägi: "Küll FAI (mõeldud FI? – R. M.) töökoda aitab". Selline tulevik aga tekitab tõsiseid kahtlusi, sest ka füüsikainstituudi töökoja koosseisus domineerivad füüsilise töö tegijad (treialid, lukksepad, freesijad jt); see allasutus kuulub FI juurde ja tal puuduvad volitused üleülikooliliste tööülesannete täitmiseks. Ülikoolis on olemas veel tehnoloogiakeskus, kuid selle (geeni-, infotehnoloogia, keskkonnatehnoloogia ja materjaliteaduse) osakonnad täidavad samuti vaid spetsialiseeritud ülesandeid.

Seega on sisuliselt tegemist seni edukalt töötanud TÜ struktuuriüksuse - õppe- ja teadustöö arenduskoja likvideerimisega. Teaduskondadel on põhjust muretsemiseks, sest tellimuste maht (üle 30) on võrreldes eelmise aastaga suurenenud. Tõeline häiresignaal on see arstiteaduskonnale, kelle tellimuste täitmine moodustab juba praegu lõviosa arenduskoja tööst. Eriti suureks kasvab abivajadus pärast prekliiniliste instituutide ülekolimist Biomeedikumi hoonesse. Kiireloomuliseks vajaduseks on ka Tartu Ülikoolile ülemaailmset kuulsust toonud plastmass-molekulimudelite katsetootmise taaskäivitamine. Neid kõrgekvaliteetseid vahendeid vajavad nii Eesti kui välisriikide õppe- ja teadusasutused, pressid ja valuvormid aga roostetavad pärast arenduskoja hiljutist kolimist kütmata kaarhallis.

Toetudes arstiteaduskonna õppejõudude ja teadurite seisukohale, arvan, et TÜ juhtkonnal tuleks taastada õppe- ja arenduskoja iseseisvus, tühistada selle juhtide ja paremate tööliste koondamisotsused ning astuda samme kaadri ning tehnoloogilise baasi tugevdamiseks. Vastasel korral tabab TÜ arendustööd juba eeloleval õppeaastal tõeline krahh.

FAKT JA ARVAMUS

TÜ rektori korraldusega nr 179 RE 21.12.1998 reorganiseeriti 1. jaanuarist 1999 õppe- ja teadustöö arenduskoda ning liideti see peainseneriosakonna töökodadega.
Oma arvamuse selle kohta esitab Raik-Hiio Mikelsaar.

ARENDUSKOJA TELLIMUSI KÄESOLEVA AASTA KOLME KUU JOOKSUL

Selle ajal jooksul on esitatud ligi 30 tellimust üldmaksumusega 190 000 kr.
Farmaatsia instituut – prepareerimisnugade teritamine, suur loksuti koekultuuride töötlemiseks jm remonditööd – üle 20 000 kr
Maarjamõisa haigla – roostevabast terasest interjööri detailid – 21 700 kr
Kinnisvarade osakond – peahoonesse 10 rõngaslühtrit – 34 100 kr
Tehnoloogiakeskus – komplekt tooteid innovaatilise teema juurde – 12 500 kr
Zooloogiamuuseum – nahkade töötlemise eksperimentaalseade – 5 000 kr
Füsioloogia instituut – viaalide alused, spirograaf – 35 700 kr
Geograafia instituut – põhjasetete proovide võtmise puurvardad – 4 900 kr

Rektor Austrias ja Saksamaal

Aet Süvari

Laupäeval sõidab Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo nädalasele külaskäigule Austriasse ja Saksamaale.

Eelseisev sõit koosneb kahest osast - laupäevast esmaspäevani osaleb rektor Salzburgi Seminari koolitusüritusel, teisipäevast laupäevani külastab koos haridusminister Tõnis Lukase ja Tallinna Tehnikaülikooli rektori Olav Aarnaga Saksamaa Baden-Württembergi liidumaad ja sealseid Stuttgarti, Konztansi ja Dübingeni ülikoole.

Salzburgi Seminar korraldab rahvusvahelisi koolitusi erinevate eluvaldkondade juhtidele. Rektor Aaviksoo külaskäik on seotud ülikoolide arendamist puudutava kuueaastase projektiga, mille juhtkomiteesse ta kuulub. Seekordne üritus kontsentreerub tehnoloogiate mõjule ülikoolides ja kannab pealkirja "The Impact of Technology on Higher Education". Rektor Aaviksoo peab seminaril kaks loengut, mis puudutavad uudse kommunikatsioonitehnoloogia mõju väikeriikide ülikoolidele. "Internet teeb võimalikuks väga laiahaardeliste kaugkoolitusülikoolide tekke. Tekib küsimus, kas näiteks Tartu Ülikooli on üldse enam vaja või õpime kõik inglise keele selgeks ja võtame loenguid Suurbritannia Open Universityst," lausus rektor Aaviksoo. "On selge, et interaktiivne diskussioonivorm on hindamatu ja seetõttu peaksid ülikoolid ennast oluliselt muutma ja arendama, et kaugkoolituskeskustega samal tasemel püsida."



Saksamaal külastab rektor ka Konztansi Ülikooli.

Maailma ülikoolide tuleviku kavandamist käsitlevat ülikoolide projekti on toetanud USA Kellogg Foundation ja Hewitt Foundation kokku 7 miljoni dollariga. Projektist võtavad osa ligi 40 riigi tippharidus-poliitikud.

Teisipäeval külastab rektor Aaviksoo koos haridusminister Lukase ja Tallinna Tehnikaülikooli rektori Olav Aarnaga Baden-Württembergi liidumaad sealse teadusministri von Trotha kutsel. Käiakse Stuttgarti, Konstanzi ja Dübingeni ülikoolis. "Eriti tähtis on külaskäik Konztansi ülikool, millega Tartu Ülikoolil on koostöösidemed," lausus rektor Aaviksoo. "Ja seal on ka väga tugev optikakeskus, mille vastu mul on isiklik erialane huvi."

Täna laulavad üliõpilaskoorid Tallinnas Beethovenit

Varje Sootak

Eile algas Tallinnas Põhjamaade üliõpilaskooride festival. Sellel osaleb 25 Põhjamaade ning 15 eesti koori kokku ligi 1500 lauljaga.

Reede õhtul esitavad koorid koos ERSO ja Põhjamaade juhtivate solistidega Kalevi spordihallis Eri Klasi juhatusel Beethoveni 9. sümfoonia.

Laupäeva õhtul on Kalevi spordihallis eesti kooridelt Alo Mattiiseni risotoorium "Roheline muna".

Suurvorme on ka eelmistel festivalidel esitatud, näiteks Kopenhaagenis oli festivali keskne üritus C. Burana "Carmina Burana".

Viiendat korda toimuvast festivalist võtab osa ka Tartu Ülikooli neli koorikollektiivi.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor on varem laulnud kahel festivalil - Norras ja Taanis.

Naiskoori president Reet Alapuu ütles, et kahelt eelmiselt festivalilt on tekkinud sõprussidemed mitme kooriga, nagu näiteks Abo Akadeemia Florakoreniga, kes on ka Tartus esinemas käinud. "Sel korral anname koos kontserdi Mustpeade majas".

Reet Alapuu arvates on Eesti kooride poolt olnud suur julgustükk korraldada niisugune festival (korraldamiseks loodi Eesti Üliõpilaskooride Liit).

"Ootan, et iga esineja tunneks end olulise osana suurest rõõmsast muusikaperekonnast, mis neljal päeval moodustub."

Tartu Ülikooli Kammerkoor osaleb festivalil esimest korda. "Seda enam valdab me meeltes soov ammutada endasse niivõrd palju, kuivõrd see mõeldav on," ütles koori esimees Indrek Mustimets.

Kammerkoor on oma pikkadelt lennureisidelt kaasa toonud mitmeid tutvusi.

"Nüüd paneme Tallinnas kõrva maha ning kuulame, kuidas teistel kooridel käsi käib.

Koor on aga kurvas meeles seetõttu, et meil tuleb ära jätta oma soolokontsert, sest dirigent Karin Herne on haige ega saa festivalile sõita."Mustimets loodab, et Eesti Üliõpilaskooride Liit ei piirduks Tallinna festivali tegemisega ning et üheskoos saaks juba lähiaegadel midagi elutervet ette võtta.

Tartu Akadeemiline Meeskoor võtab samuti Põhjamaade tudengifestivalist esimest korda osa. Kuigi reisitud on üksjagu, loodavad ka nemad uusi kontakte juurde saada.

Meeskoori president Argo Soon lausus, et festivaliks on nad küll vähe harjutada saanud ning et Tallinna sõidab vähendatud koosseis.

Tudengikooridel seisab tänavu ees kolm laulupidu – Tartus, Tallinnas ja Vilniuses. "Aasta lõpul tahame ka oma CD teha."

Esinemine koos nii paljude lauljatega ja sellise suurvormi esitamine on igatahes midagi erilist, ootame seda väga," lausus Argo Soon.

Veel võtab festivalist esimest korda ka tuleval aastal kümneaastaseks saav ülikooli kunstide osakonna kammerkoor.

Tartu Linnavalitsus toetas Tartu üliõpilaskooride osalemist festivalil 66 krooniga.

Neljal päeval toimuvad kooride kontserdid koos külaliskooridega mitmetes Tallinna kontserdipaikades. Tegutseb ka dirigentide töötuba.

PÕHJAMAADE ÜLIÕPILASKOORIDE FESTIVAL 8.–11. aprillini Tallinnas

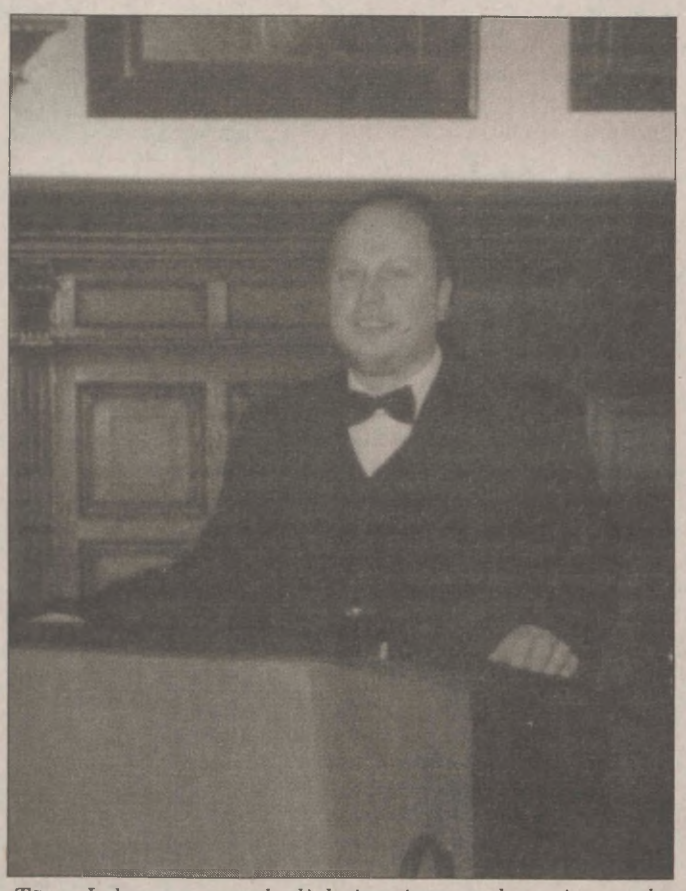
REEDE, 9. APRILL
Kl 14 kooride rongkäik Kalevi spordihalli kõrvalt Raekoja platsile
Kl 15.15 festivali avamine Raekoja platsil
Kl 20 Beethoveni 9. sümfoonia Kalevi spordihallis. Esitavad ERSO, EMA sümfooniaorkester, 1500-liikmeline üliõpilaskoor ja solistid Pille Lill, Marianne Eklöf, Jyrki Niskanen ja Mati Palm. Dirigent Eri Klas.

LAUPÄEV, 10. APRILL
Kl 19 galakontsert Kalevi spordihallis. Viimasena eesti kooridelt Alo Mattiiseni "Roheline muna".

Amsterdami Ülikoolis on väitekirja kaitsmine ülikoolikeskne

Varje Sootak

Täpselt kuu aega tagasi kaitses Amsterdami Ülikooli humanitaarteaduskonnas doktorikraadi religioonipsühholoogias Tartu Ülikooli usuteaduskonna dotsent pedagoogikakandidaat Tõnu Lehtsaar. Vastne filosoofiadoktor religioonipsühholoogias on hariduselt psühholoog. Ta on töötanud psühholoogia osakonnas laborijuhatajana ja kaitsnud kandidaaditöö pedagoogikas. 1991. aastal asus Tõnu Lehtsaar tööle usuteaduskonnas religioonipsühholoogia alal, 1996. aastal oli ta ka usuteaduskonna dekaan.



Tõnu Lehtsaare sõnul oli kaitsmisprotseduur Amsterdami Ülikoolis väga täpselt reguleeritud ja vankumatu korraga, kuid samas suhtumine dissertanti tähelepanelik ja heatahtlik.

Mis on religioonipsühholoogia?

Religioonipsühholoogia on psühholoogia haru, mis uurib usuga seonduvat inimese hingeelus ja käitumises. Suuremad teemad religioonipsühholoogias on usuline kogemus, usuline areng ja religiooni mõju käitumisele.

Teie väitekirja teema oli Eesti-keskne – "Religiooni sotsiaalne kontekst ja psüühilised aspektid Eestis" ning rajanes artiklitel. Kas töö vormistamisel on erinevusi TÜ-s esitatavate nõuetega?

Amsterdami Ülikoolis kaitstav väitekiri võib olla ilmunud raamatuna, kuid see võib olla ka avaldamisvalmis käsikiri, mis tuleb esitada 30 eksemplaris. Raamatu avaldamine maksab umbes 8000 DEM-i, mille tasub dissertant ise või tema sponsor. Mina kaitsesin käsikirjalist tööd.

Minu töö rajanes varem välismaal ilmunud kuuel artiklil, millest neli oli inglise ja kaks saksa keeles. Omapärane see, et sealse korra järgi pidi väitekirja tiitelleht ja kokkuvõte (lisaks ingliskeelsele) olema hollandi keeles. Nii et kokku oli töö kolmes keeles, millest ühte ma ise ei oska.

Aga doktoritööle esitatavates nõuetes?

Doktoritööle esitatavad nõuded on sarnased Tartu Ülikoolis kehtivate nõudmistega, tasemevahet pole. Põhirõhk on dissertatsiooni sisu tasemel. Maht on suhteliselt vähetähtis. Minu töös näiteks oli ainult 116 lk.

Mida käsitlesite oma töös?

Minu väitekirja artiklite ülesehitus oli selline, et suundusin üldise käsitlemiselt üksikule. Esmalt käsitlesin usulisi arenguid Eestis viimase kümne aasta jooksul, seejärel puudutasin kirikutega liitumise põhjusi, pastoraalnõustamise olukorda ja usulise kogemuse uurimisega seotud küsimusi. Kõige originaalsemaks ja äramärkimist leidnuks kujunes osa, kus analüüsisin erinevate nimekate kristlaste ja kultuuritegelaste autobiograafiaid. Püüdsin neis kirjeldatud usuliste kogemuste põhjal näidata, missugune on seos usuliste kogemuste, isiksuse kujunemise ja elukäigu vahel. Mulle endale meeldis kõige rohkem dissertatsiooni saksakeelne peatükk, mis oli pühendatud üksilduse erinevatele käsitlustele.

Mida uut leidsite üksilduse osas?

Tavaliselt käsitletakse psühholoogias ja ka hingehoius üksildust kui probleemi või kui midagi negatiivset. Minu põhiväide kirjanduse analüüsi põhjal on, et kuigi üksildus on inimestele, sealhulgas ka eestlastele, suur probleem, ei pruugi üksilduskogemus alati negatiivne olla. See võib olla ka isiksuse küpsemise ja kasvamise aeg, iseendaga olemise aeg, elu mõistmise ja Jumala leidmise aeg.

Mille poolest erines kaitsmine Tartu Ülikoolis toimuvatest kaitsmistest?

Pole kaitsmisnõukogu kui sellist. 7-liikmeline nõukogu komplekteeritakse vastavalt töö eripärale. Minu töö puhul olid need professorid Hollandi, Belgia ja Rootsi ülikoolidest, kellele saadeti kirjalik töö ja kes pidid võtma seisukoha, kas see vastab doktorikraadi nõuetele ning kas lubada kaitsmisele. Tööd lugenud ja hinnangu andnud spetsialistidest moodustub ka kaitsmisnõukogu, mille iga liige on sisuliselt oponent. Kui mujalt oponendid kaitsmisel osaleda ei saa, võidakse nad asendada Amsterdami Ülikooli õppejõududega.

Milline on kaitsmisprotseduur?

Väga täpselt oli kindlaks määratud kaitsmise aeg - 45 minutit. Mina ise tööd tutvustama enam ei pidanud, sest kõik nõukogu liikmed olid seda lugenud. Esitati ainult küsimusi, mis olid mõnel juhul väga konkreetsed, mõnel juhul aga üsna üldised. Konkreetsed küsimused puudutasid kindlaid lehekülgi dissertatsioonis. Üldiste küsimuste näiteks võiks olla arupärimine, et kuivõrd euroopalikuks pean Eestis taastärganud religioonipsühholoogiat.

Kui mõistetav oli Eesti kontekst?

Arvan, et nõukogu liikmetele kui religioonisotsioloogia ja religioonipsühholoogia spetsialistidele oli Eestis toimuv ja toimunu igati mõistetav. Samas jäi mulle mulje, et emotsionaalselt on Eesti ikkagi nende jaoks väike kauge maailmanurk.

Mis veel kaitsmisel eripärane näis?

Kaitsmisprotseduur on väga reguleeritud, rituaalne. Seda juhib pedell (meie mõistes teadussekretär või akadeemiline sekretär). Ta pidas rangelt ja vankumatult korda, aga oli ka väga tähelepanelik ja heatahtlik. Alguse ja lõpu sõnavõtud olid mulle ette antud, kaitsmine algas kindla vormi, umbes viielauselise pöördumise ja kokkuvõttega pärast kaitsmist.

Kui Tartu Ülikoolis on kaitsmine teaduskonnakeskne, siis Amsterdami Ülikoolis ülikoolikeskne. Nii tuleb saata oma väitekirjade pakk ülikooli pedellile. Tema büroo juhib ja korraldab kõiki ülikooli kaitsmisi. Tööle hinnet ei anta, dissertandile antakse kraad.

Kas diplom on juba käes?

Jah, erinevalt meist pole doktorikraadi protesteerimise aega ja diplom antakse kohe. See on suur 40x60 cm rulli keeratud ladinakeelne dokument, lakiga pitsat all, mis on enne kaitsmist valmis kirjutatud. Pärast kaitsmist ainult allkirjastatakse.

Ja mis toimub pärast, tavaliselt kaitsmist ka tähistatakse?

Tavaliselt korraldab kaitsja vastuvõtu komisjoni liikmetele ja külalistele. Mina vastuvõttu ei korraldanud, palusin kogu kaitsmisnõukogu ja mõne oma külalise restorani lõunale. Vastuvõtu tegin aga siin Tartus oma kolleegidele psühholoogiaosakonnast, pedagoogikaosakonnast ja usuteaduskonnast.

Tahan tänada kõiki meie ülikooli kolleege, kes mind on doktorikraadini aidanud ja heade soovidega meeles pidanud. Eriti tänan usuteaduskonda, kes on mind psühholoogina teoloogide seas omaks võtnud ja väga toetanud.

Ümarlaua ettepanekute lõpp-paketi kondikava

A. Strateegiline plaan e. humanitaarhariduse õpetusele ülikoolis uue kvalitatiivse ja administratiivse tõuke andmine.

1. Jätkata tekkinud läbirääkimisi Rein Raua, Mikko Lagerspetzi, Hasso Krulli jt Eesti Humanitaarinstituudi ühinemiseks Tartu Ülikooliga. Veenev kasu on mõlemapoolne, pikemaajaline ja üleüldine. (EHI kohta vt: http://www.ehi.ee.)

2. Toetada igati minister Tõnis Lukast Haridusministeeriumi ületoomisel Tartusse.

3. Luua TÜ juurde Juri Lotmani keskus, mis koordineeriks humanitaarset interdistsiplinaarset teoreetilist magistri- ja doktoriõpet (loogika, semiootika, analüütiline (keele)-filosoofia, psühholoogia, kirjandusteooria, lingvistika, sotsioloogia, esteetika jm). Selle juurde luua professuur koos vastavate lisavahenditega.

4. Kutsuda filosoofiadoktor Margit Sutrop kandideerima TÜ filosoofiaprofessoriks. Uued tuuled, analüütiline koolitus jm.

5. Kaaluda strateegiat, kuidas anda tagantjärele ja suurema tsirkuseta kraade vene ajal mingil põhjusel mitte kaitsnud õppejõududele nende juba olemasolevate tööde eest, mis niikuinii mitu korda ületavad praegu nõutavat magistritöö taset. Rakendada selleks tööle nn nostrifikatsioonikomisjon (R. Raua ettepanek).

B. Koormuste, palkade, stipi ja grantirahade maksmise liberaliseerimise küsimus

1. Tõsta elulisel määral magistrantide ja doktorantide stipendiumi.

2. Vähendada elulisel määral väitekirju tulemuslikult kirjutavate assistentide ja lektorite loengukoormust.

3. Tõsta elulisel määral assistentide ja lektorite palka.

4. Võimaldada ülikooli või mõne fondi toetust noortele õppejõudele uute loengukursuste läbiviimisel.

5. Kaaluda ettepanekuid ETF-ile grantirahade kasutamise liberaliseerimiseks noorte õppejõudude suhtes.

6. Edutu kraadiõppuri eksmatrikuleerimisel võimaldada tema stipendiumi ülekandmine konkursis väljajäänule.

7. Väärtustada senisest kõrgemalt kaasaegsete emakeelsete õpikute kirjutamist, motiveerida seda aruandluses paremini kui olulist teadustegevuse ala, soodustada õppevahendite loomiseks grantide taotlemist jne.

8. Suurendada magistrantuurikohtada arvu, et 6 aastaga ülikooli lõpetamine oleks palju loomulikum ja mitte liiga priviligeeritud nähtus.

9. Propageerida ja kasutada kõiki võimalusi magistriõppeks välismaal.

10. Kasutada aktiivselt kõiki AEF-projekte õppetöö moderniseerimiseks, välisõppejõudude kutsumiseks, välismaal töötavate eesti õppejõudude loengute finantseerimiseks kodumaal.

C. Konkreetsed aineplaanid jms ühte või teise erialasse, osakonda või õppetooli puutuv.

1. Kaaluda jätkuvalt (eriti filoloogilistel ja kirjanduslikel erialadel) kursuste tegeliku mahu ja punktisüsteemi omavahelise vastavuse küsimust.

2. Mahu võimalik vähendamine kompenseerida kaasajastatud aktiiv- ja mudelõppega (dots Rein Veidemanni ja A. Merilai ettepanek). Mitte narratiivid ja mahukad ülevaated, vaid probleemõpe, algoritmilised näitolukorrad. Vanade korduvate loengute asemel igakordne vahetu loovus, tugev seos õppejõu (kui juhendaja) isikliku tööga.

3. Tõsta õppekirjanduse alusel tehtava iseseisva töö osakaalu.

4. Tõsta iseseisvate kirjalike tööde osakaalu.

5. Avada üliõpilastele parimate tööde või õppetöö kõrvalt tehtud tööde eest nn boonuspunktide arve, mis ühtlasi mõjutaks nende edasist võimalikku akadeemilist karjääri

6. Võimaldada senisest paindlikumalt üliõpilaste interdistsiplinaarsete õppekavade koostamist.

7. Mida teevad meie tüüpi tuutorid?

8. Jaotada juhendamiskohustus õppejõudude vahel ühtlasemalt. Leida viis eduka juhendamise paremaks motiveerimiseks.

KIRI NOORTEADLASTE ÜMARLAULAE

Tere, ümarlaud!

Diskussiooni praegune "tulisus" annab märku, et mõtted on selgunud ja arutelu vajab kokkuvõtet. Mul on ettepanek kasutada meie käsutuses olevat elektroonilist vahendit (ut.ymarlaud@ut.ee) ja varem lubatud koosolek selle abil ära pidada. Iga REPLY oleks iskilik vastus ja ka allkiri, mille kaudu liigutakse ettepanekute lõpppaketini juhtkonnale esitatamiseks. Teeme aprilli lõpuks ettepanekute lehe valmis – see olekski meie soovitud "laiendatud" koosolek. Palun lahkesti osaleda ettepanekute formuleerimisel ja täiendamisel, võtta ümberolev kondikavaks ja hakata seda lihvima.

Arne Merilai,
TÜ eesti kirjanduse õppetooli dotsent

UUDISED

Eesti Ülikooli 80. aastapäev

1. detsembril tähistab eestikeelne Tartu Ülikool oma 80. sünnipäeva. Ettevalmistused suursündmuse väärikaks tähistamiseks on juba alanud.

Juubeliürituste kava planeerimiseks ja kavandamiseks ootab teabetalitus infot, milliste ettevõtmistega kavatsevad struktuuriüksused ülikooli juubelit tähistada. Oodatud on info uute raamatute ilmumise, näituste, seminaride, konverentside, kontsertide, majade ja ruumide avamiste, planeeritud pidulike ürituste jms sündmuste kohta.

Juubeliüritused toimuvad juubelinädalana analoogselt ülikooli 365. aastapäevaga 1997. aastal.

Ettepanekuid ja infot planeeritud ürituste kohta oodatakse teabetalitusse 30.aprilliks.

Näitus Matti Miliuse kogust

Kolmapäeval avati ülikooli ajaloo muuseumis näitus "Eesti geomeetrilist ja kontseptuaalset kunsti Matti Miliuse kogust".

See on Miliuse 43. näitus, kus on eksponeeritud 85 taiest, neist üle 40 graafilise lehe ja üle 30 õlimaali. Enam töid on Leonhard Lapinilt, Raul Meelelt, Tõnis Vindilt, Silver Vahtrelt, Ignar Fjukilt, Lola Liivatilt, Alfred Kongolt, Navitrollalt jt.

Ajaloo muuseumi näituste koordinaator Mare Viiralt ütles, et tegemist on väga huvitava näitusega, esindatud on erinevad kunstiliigid.

Matti Milius alustas kunstikogumist eksliibristega 1962. aastal. Hiljem omandas ta palju Eesti, Läti, Leedu, Vene, Armeenia, Ukraina jt nüüdiskunstnike loomingut. Erilise väärtuse annavad tema kogule nende endise NL kunstnike teosed, kes ei leidnud omal ajal riiklikku tunnustust.

Näitus jääb avatuks juuli lõpuni.

Koolituspäev Soome Instituudis

Laupäeval, 10 aprillil toimub Soome Instituudi Tartu osakonnas ajaloo- ja geograafiaõpetajate koolituspäev "Soome maatundmine 2".

Koolituspäev algab kell 10. Kokkutulnuid tervitab Soome suursaatkonna kultuuri- ja pressinõunik Eva Lille. Tervitustele järgnevad ettekanded, mis käsitlevad Soome 19. sajandi autonoomiat, Soome paremusäärmuslasi 1920-30ndatel aastatel, Eesti-Soome kultuurikontakte käesoleval sajandil ning Soome regionaalseid iseärasusi Euroopa Liidu regioonide taustal.

Ülikooli jõutõstjad püstitasid Eesti rekordeid

Kohtla-Järvel toimunud Eesti meistrvõistlustel jõutõstmises püstitas ülikooli spordiklubi sportlane Peep Päll uue rekordi jõutõmbes, saavutades 75 kilogrammi kehakaalus tulemuseks 277,5 kg. Uue Eesti rekordi püstitas ka Jaanus Paur, kes sai 90 kilogrammi kehakaalus tulemuseks 277,5 kg.

Kolmest osast (kükkimine, lamades surumine ja jõutõmme) koosnenud võistluskavas võitis Peep Päll kuni 75 kilogrammi kehakaalus tulemusega 615 kg ka meistritiitli. Samuti tuli meistriks Tarmo Mitt.

STIPENDIUMID

Dilbeeki Linnavalitsuse stipendium

BELGIA Dilbeeki Linnavalitsuse juurde moodustatud grupp Solidarideit Estland on otsustanud 1999/2000. õppeaastaks määrata Vlaamse Studiebeurs Dilbeek-Estland stipendiumi ühele Tartu Ülikooli magistrandile. Stipendiumi suurus on 50 000 BF.

Stipendiumi võivad taotleda Eesti Vabariigi kodanikud, kes õpivad magistriõppes ja kelle magistritöö on seotud Eesti integreerumisega (majandusliku, sotsiaalse või kultuurilise) Euroopa Liidu ja teiste Lääne-Euroopa riikidega.

Taotlemiseks esitada 10. maiks järgmised dokumendid:
- taotlusvorm (saadaval välisüliõpilastalituses),
- CV (inglise keeles),
- akadeemiline õiend (eesti keeles).

Avalduse esitanuid palutakse suulisele vestlusele 28. mail.

Dokumendid esitada aadressil: Ene Kolbre, TTÜ Käitismajanduse Instituut, Kopli 101, 11711 Tallinn

Harald Luningi nimeline stipendium

HARALD LUNINGI nimeline stipendium määratakse kahele õppe- ja teadustöös edukale arstiteaduskonna üliõpilasele üheks õppeaastaks. Stipendiumi võib taotleda ka korduvalt.

Taotlemiseks on vaja 30. aprilliks esitada:
- curriculum vitae koos põhjendusega stipendiumi taotlemiseks (mitte üle ühe lehekülje);
- teaduskonna poolt kinnitatud hinneteleht ning keskmine hinne;
- publikatsioonide loetelu.

Stipendiumi määramiseks moodustatakse kohalik 6-liikmeline nõukogu, kes tähtajaks laekunud taotluste põhjal konsensuse alusel valib välja sobivad kandidaadid. Lõpliku stipendiaatide valiku teeb stipendiumi asutanud haldusnõukogu. Stipendium antakse välja iga aasta 1. juunil. Selle suurus ja hulk sõltub elatustasemest ning algkapitalilt laekunud kasumist.

Taotlused esitada arstiteaduskonna dekanaati või prof Toomas Asserile (Närvikliinik, L. Puusepa 2, tel 448 502).

Õppima Läti Ülikooli

Vastavalt koostöölepingule on meie üliõpilastel võimalik taotleda õppimist Läti Ülikoolis (Riias) 1999/2000. õppeaastal.

Kandideerijail tuleb esitada välisüliõpilastalitusse (ph ruum 104):
- põhjendatud avaldus TÜ õppeprorektori nimele, dekaani
- nõusolekuga,
- osakonna (instituudi, õppetooli) soovitus, magistrantidel ja
- doktorantidel juhendaja soovitus,
- väljavõte õpinguraamatust (inglise keeles).

NB! Kandideerija peab olema praegu vähemalt 2. aasta üliõpilane.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

Sigrid Undset
"MADAME DORTHEA"



"Madame Dorthea" on Sigrid Undseti viimane ilukirjanduslik teos, mille aluseks on tema emapoolse suguvõsa elu 18. sajandi lõpukümnendil. Romaani nimitegelane on hell ja ennastohverdav suure pere ema, kelle õnnetu saatus proovile paneb, kuid keda tema tugev loomus ja vastutustunne laste ees ei lase murduda. Ta ammutab jõudu armastusest, mida ka kõige rängemad katsumused ei suuda kustutada. Romaani rikkalik tegelaste galerii annab ülevaate möödunud aja norra ühiskonna värvikatest inimtüüpidest; nendevahelised pingestunud suhted loovad äikest täis õhustiku, kus inimeste vastasseis lõpeb sageli terava konfliktiga. Raamat annab ka iseloomuliku pildi ajastu kultuurikeskkonnast ja kommetest Norras, mis eriti ilmekalt tuleb esile suurtalude pulmade kirjelduses.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E–R 9–19, L 10–16. TÜ liikmeskonnale 10% hinnasoodustus!

KUHU SAATA TEATEID?

Lühiteated ja väitekirjade info nii ajalehte kui nädala eelinfosse on oodatud e-postiga: eeva@admin.ut.ee ja tel 375683 Eeva Kumberg.

PERSONALIKOOLITUSKURSUS

Saksa keel: ametialane suhtlemine

Sihtgrupp: töötajad, kel tuleb ametiülesannete tõttu vormistada kirju ja teisi dokumente ning anda infot saksa keeles. Rühma suurus kuni 15 inimest. Kursus on suunatud keskmisele tasemele. Kursuse maht on 30 h.

Eesmärk: täiendada töötajate ametialase saksa kõne- ja kirjakeele oskust.

Sisu: 1. ametikirjade kirjutamine ja vormistamine, varasema töö käigus kirjutatud kirjade analüüs ja korrigeerimine;
2. telefonisuhtlus;
3. külaliste vastuvõtt, ülikooli ja oma töö tutvustamine.

Läbiviija: keelekeskuse saksa ja prantsuse keele sektsiooni juhataja lektor Kersti Reppo

Aeg ja koht: kursus toimub esmaspäeviti 10.15-11.45 ja neljapäeviti 16.15-17.45 vanas keeltemajas (Ülikooli 18a) ruumis 214 . Keeleõpe algab neljapäeval, 15. aprillil ja lõppeb 03. juunil.

Hind: kursuse hind ühele osalejale on 600.-, millest 50% ehk 300.- tasub personaliosakond. Seega maksab kursusel osalemine 300.- krooni.

Registreerumine ja info: Kursusest osavõtuks palume võimalikult kiiresti registreeruda tel 375 145 või e-postiga sirli@admin.ut.ee (personaliosakonna sekretär Sirli Urbas).

Keelekeskus
Personaliosakond

Euroopa-teemalised loengud

EUROOPA KOMISJONI delegatsioon korraldab Eesti kaheteistkümnes suuremas kõrgkoolis loengusarja "Euroopale lähemale, järgmine põlvkond, üliõpilased"

Loengusarja eesmärk on informeerida ja teadvustada üliõpilasi kui tulevikus Eestis juhtpositsioonide haarajaid, Euroopa Liidust ja anda hoogu meie ühiskonnas seni mitteeksisteerivale selleteemalisele diskussioonile. Lektorid on Eesti tunnustatud kultuuri-, majandus- ja ühiskonnategelased ning ka rahvusvahelised spetsialistid.

Loengusarja raames toimub ka Euroopa Liidu teemaline tudengiviktoriin "Mõtle, astu Euroopasse!"

1. Tartu Ülikoolis "Eesti ja Euroopa täna" – Tunne Kelam, Riigikogu aseesimees, Eesti Euroopa Liikumise aseesimees, 8. aprill kl 18 keemiahoone ringauditooriumis;

2. Eesti Humanitaarinstituudis "Kultuurilised prioriteedid Euroopas: Euroopa Liidu ja Vene Föderatsiooni suhtumine oma rahvusvähemustesse" – Linnart Mäll, ERO peasekretär, Pan-Euroopa liikumise president, 13. aprill kl 16.15 Salme tn. 12 ruum 31;

3. Tallinna Tehnikaülikoolis "Mida arvavad eestlased tegelikult Euroopa Liidust? – 1998. aasta Saar Polli uurimuse tulemused" Andrus Saar, Saar Poll OÜ direktor, 15. aprill 16 VI korpus ruum 125;

4. Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes "Euroopa ühine välis- ja julgeolekupoliitika – realistlik eesmärk või utoopia?" – Sander Soone, Eesti Väliministeeriumi poliitikaosakonna rahvusvaheliste organisatsioonide ja julgeolekupoliitika büroo direktor, 20. aprill kl 18 Kase 61 aud 2 (sinine aud);

5. Eesti Põllumajandusülikoolis "Hispaania 1986-1999: Hispaania kultuur ja majandus pärast ühinemist Euroopa Liiduga" – Hispaania Saatkond Helsingis 22. aprill kl 16;

6. Eesti Sisekaitseakadeemias "Rahvusvaheline kuritegevus Euroopas – milliste vahenditega sellega võideldakse?" – Jaanus Rahumägi, Eesti Politsei peadirektori nõunik 1995-1997 27. aprill kl 18;

7. Eesti Kõrgemas Kommertskoolis "Eesti Hotellimajandus: meie tulevik Euroopas" – Toomas Sildmäe, Finest Hotel Group direktor, 28. aprill kl 16.

ACTA DIURNA

9. aprillil kell 16 esineb Lai 34 maalikunsti õppetooli I korruse ruumides **sensatsiooniline küberfeminist Mare Tralla** (London). Kell 17.17 avatakse Sebra Galeriis Mare Tralla isiknäitus.

10. aprillil kell 10 toimub Kuressaares Kuurhoone kinosaalis **konverents "Saarlane ja keskkond"**. Konverentsi peakorraldaja on Tartu Ülikool.

VÄITEKIRJAD

9. aprillil kell 13 kaitseb nõukogu saalis **Eiki Berg doktoritööd** "Estonian Northeastern Periphery in Politics: Socio-economic and Ethnic Dimensions". Juhendajad prof Ott Kurs ja PhD Jörgen Elklit. Oponent prof John Westerholm Helsingi Ülikoolist.

Reedel, 9. aprillil kell 13.15 kaitseb ph aud 138 **Raili Pool magistriväitekirja** "Ainsuse 1. ja 2. isiku personaalpronoomenite eri kujude kasutamisest". Oponeerib prof Birute Klaas.

9. aprillil kell 14 kaitseb Ülikooli 17- 405 **Anneli Baran magistritööd** "Eesti keele fraseoloogia põhijoontest ja struktuurist". Juhendaja prof Arvo Krikmann, oponent PhD Asta Õim.

Kell 15 kaitseb samas **Diana Berg magistritööd** "Folkloristliku mõtte areng Eestis 1919-1940". Juhendaja dots Tiiu Jaago, oponent Risto Järv.

13. aprillil kell 16.15 kaitseb Lossi 3-404 **Martin Haiiik magistritööd** "Poliitilise koostöö probleeme Kagu-Aasia 1945-1976 (iseseisvumisest ASEAN-ini – peamiselt Indoneesia näitel". Juhendaja Olaf-Mihkel Klaassen, oponendid Maie Pihlamägi ja Karin Hiiemaa.

14. aprillil kell 10.15 kaitseb Vanemuise 46 - 327 **Ülle Vaht magistritööd** "Säästva arengu põhimõtete rakendamise võimalused Eestis". Juhendaja prof T. Oja, oponent EPMÜ KKI osakonnajuhataja K. Sepp.

Kell 13.15 kaitseb samas **Anneli Kährik magistritööd** "Eesti elamusektor – transformatsioon aastatel 1991–1998 ja selle tagajärjed (Tallinna ja Tartu andmetel)", juhendajad dots J. S. Jauhiainen, prof T. Wessel, oponent dots J. Kõre.

14. aprillil kell 14.15 kaitseb TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis **Ago Pajur doktoriväitekirja** "Eesti riigikaitsepoliitika aastail 1918-1934". Juhendaja Jüri Ant, oponendid Seppo Zettenberg ja Heino Arumäe.

15. aprillil kell 10.15 kaitseb Vanemuise 46–327 **Andrus Altrov magistritööd** "Geoinfosüsteemi rakendamise võimalusi väikefirmas ajakirjanduse laialikande planeerimise näitel". Juhendaja dots J. Roosaare, oponent EKK peaspetsialist P. Krusberg.

15. aprillil kell 11.45 kaitseb samas **Kalle Pungas magistritööd** "Transpordi keskkonnamõju ja selle hindamine indikaatorite abil". Juhendaja G. Raagmaa, oponent TTÜ dots M. L. Hääl.

15. aprillil kell 13.15 kaitseb samas **Triin Laur magistritööd** "Eesti merealade piiristamine: kaardid ja seadusandlus". Juhendajad dots H. Mardiste ja teadur J. Jagomägi, oponent EVA osakonna juhataja J. Lutt.

LOENGUD

9. aprillil kell 13 toimub Lossi 3-327 akadeemik **Mihhail Bronšteini loeng "Majanduslik strateegia"**.

KONVERENTS

16. aprillil toimub Puusepa 8 A. Linkbergi nim. auditooriumis **prof A. Linkbergi 100. sünniaastapäevale pühendatud mälestuskonverents.** Kell 11 asetatakse lilled prof A. Linkbergi hauale Raadi kalmistul, mälestuskonverents algab kell 12. Konverentsi korraldavad Eesti Kirurgide Assotsiatsioon, TÜ arstiteaduskond ja TÜ Kirurgiakliinik.

TEATED

SOOME KEELE OLÜMPIAAD

9. aprillil kella 10 algab ülikooli peahoones koolinoorte vabariiklik soome keele olümpiaad "Agricola". Olümpiaadi kirjalik osa on aud 102, suuline aud 235. Olümpiaadi lõpetamine ja võitjate autasustamine toimub kell 17 TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis. Info tel 427 319 Kalli Kukk, e-post: kukk.soome@ilmamaa.ee.

TÜ AMETIÜHINGU ÜLDKOOSOLEK

14. aprillil kell 15 toimub ülikooli aulas. Kõigi a/ü liikmete osavõtt väga vajalik.

SISSEMAKSED ÜLIÕPILASKÜLA ARVELE ON TASUTA

Alates aprillist on sularaha sissemaksed üliõpilasküla Hansapanga arveldusarvele nr 1120191461 tasuta.

PRANTSUSE TEADUSLIKUS INSTITUUDIS

13. aprillil kell 18.15 esineb uues keeltemajas Ülikooli 17 aud 218 prof Helmut Piirimäe loenguga "Prantsusmaa 20. sajandi algul".

EESTI KIRJANDUSE SELTSIS

Seminarisarjas "Loodus ja tekst. Võrgu all" räägib Amar Annus "Võrkudest vanas Mesopotaamias" esmaspäeval, 12. aprillil kell 18.15 Tartu Kirjanduse Majas, Vanemuise 19.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Eesti geomeetrilisest ja kontseptuaalsest kunstist (Matti Miliuse kogust); "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost).
Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919–1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K–P 11–7. Info, , ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.
Avatud E–R 11–16. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K–P 10–16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Armin Öpik 100".
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K–L 10–16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Fotonäitus Nepaali pildivalikust "Inimene, uks, mäed".
Avatud E–P 10–17. Info 376 218.

RAAMATUKOGU
Struve 1

Näitused: "Eesti teaduse noorus ja küpsemine". "Eestikeelne trükisõna aastani 1940" raamatumuuseumis alates 8.04. NB! Näitus jääb avatuks oktoobrikuu keskpaigani. "Korp! Indla 75. aastapäev ja 10 aastat taasasutamisest" lugemissaalide fuajees 11.02. - 30.04. "Korp! Fraternitas Tartuensis 70. aastapäev ja 10 aastat taasasutamisest. lugemissaalide fuajees 18.02 - 30.04. "Olemise kuldsed hetked"Korp! Fraternitas Tartuensis liikme Mati Kose loodusfotod lugemissaalide fuajees 26.03. - 30.04. Evelyn Müürsepp - *Juvenilis Vulgaris* (maal) lugemissaalide fuajees 9.03. - 30.04. Kärt Summataveti pildid ja pisigraafika - ÜMIN konverentsisaali kõrval. "Heino Kersna - ARS LIBRI. 50 aastat raamatuga rivis" kohviku fuajees 7.04. - 1.05. Leho Rubis - Maalinäitus (TÜ maaliosakond) Õppelugemissaali fuajees 4.04. - 2.05. Avatud ülikooli kunstide osakonna 1998/99 õ.a. näitus "Visuaalse väljendusoskuse algkursus" kataloogisaalis 5.04. - 12.04. "Milan Kundera 70" humanitaarraamatukogus Jakobi 1, 01.04. - 16.04. Silja Härmi õlipastellid "Abstraktsioonid" humanitaarraamatukogus Jakobi 1, 22.03 - 27.04.
Avatud E–R 8–21, L ja P 10–18.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 900

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Küljendaja Reno Hekkonens

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440

Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 16 (1970) 23. APRILL 1999 TASUTA

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Hädas juhendajaga – suur probleem või levinud kuulujutt?

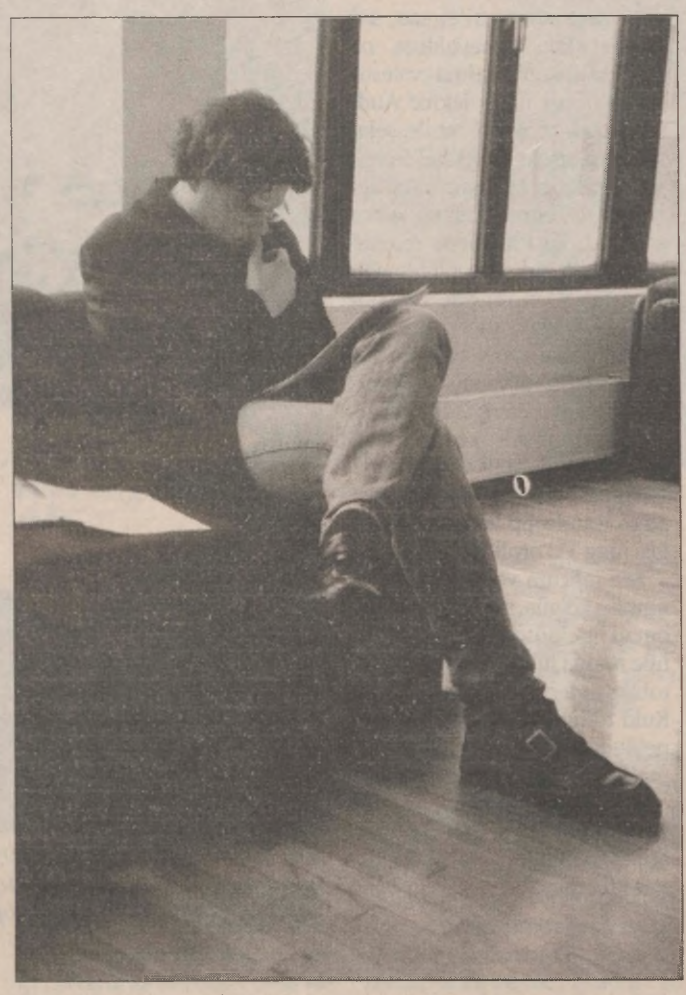
Aet Süvari

"Olen oma diplomitöö juhendajaga väga hädas olnud, kuid ei tahaks sellest isegi anonüümselt rääkida, sest kaitsmine on veidi rohkem kui kuu aja pärast," vastab UT pärimisele tudeng Kairi, kes kardab, et ülikoolis tuntaks ta ära ka siis, kui ta kasutaks varjunime. Neiu pelgab, et see takistaks tema lõpetamist.

TÜ õppeprorektori Volli Kalmu sõnul on juhendajate probleem kohati lausa määrav. "Kui edasijõudmine on vilets, on see suuresti põhjustatud sellest, et juhendamine ja üliõpilaste töö pole tasemel," sõnab Kalm. Tema sõnul ei ole see levinud kursuse- ja bakalaureusetööde puhul, vaid ka magistri- ja doktoriõppes.

Ülikoolil pole statistikat, kui paljud üliõpilased ei ole oma juhendajatega rahul. Kalmu kõrvu on jõudnud hulgaliselt umbmääraseid vihjeid teaduskondade kohta, kus tudengid juhendajatega hädas. "Kui küsin nimesid, kursusi, siis jutt lõpeb," ütleb Kalm. "Anonüümsete kuulujuttude põhjal on võimatu midagi ette võtta. Tudengid peaksid ise julgemad olema. Meie garanteerime, et nad jäävad anonüümseks," lubas Kalm.

Üliõpilasesinduse haridustoimkonna esimees Katriin Fisch ütleb, et ametlik statistika kaebustest juhendajate kohta puudub neilgi. "On aga hulgaliselt oletusi, mis põhinevad kuulujuttudel, et mõnes teaduskonnas võib probleeme olla," sõnab Fisch.



Juhendajate probleemist nõustuvad rääkima vähesed tudengid. RENO HEKKONENS

Üks selliseid on õigusteaduskond. Dekaan Jaan Ginter möönab, et juhendamine on neil probleemiks küll. "Koosseis on väike ja kursused suured," ütleb ta. "Paljud lektorid tulevad meile loengut lugema väljastpoolt ülikooli, nendega on üliõpilastel raske kontakti võtta ja hoida."

Ginter loodab siiski, et pinge hakkab järgnevatel aastatel vähenema. "Viimastel aastatel on vastuvõtt väiksem olnud ja üliõpilasi seega vähem."

Kolme tüüpi juhendajaid

Eelmisel aastal ülikooli lõpetanud Indrek jagab juhendajad tinglikult kaheks positiivseks ja üheks negatiivseks tüübiks.

Esimene on noor juhendaja, kes teeb seda tööd esimesi aastaid ning kes otsib võimalusi juhendatavaga koos töötada. Selline tüüp võib ka heas mõttes omakasu peal väljas olla, et ise sellest tööst midagi juurde saada. "Noore juhendaja puhul on tavaline see, et ta tahab väga hästi juhendada ka oma prestiiži kõrgel hoidmiseks." Kui noorele juhendajale satub laisk üliõpilane, võib õppejõud öelda, et ah, anna siia, ma kirjutan ise selle osa valmis.

Teise, samuti positiivsesse tüüpi liigitab Indrek vanad kogenud juhendajad, kes ei pruugi küll olla nii aktiivsed ja entusiastlikud, ent see-eest oskavad hästi üliõpilast suunata. Lisaks ei lase sellised õppejõud Indreku sõnul kunagi juhendamise taset alla teatava taseme.

Kolmandasse, negatiivsesse tüüpi kuuluvad Indreku liigituse kohaselt õppejõud, kes töö teemat hästi ei valda ja keda see ka suhteliselt ükskõikseks jätab. "Kahjuks on suundumus selle poole, et selliseid juhendajaid on ülikoolis kõige rohkem."

Valik kahe halva vahel

Diplomand Irma ei valinud bakalaureusetöö juhendajaks õppejõudu, keda ta oleks soovinud ja kes tema valitud teemaga hästi kursis oli. "Ma lihtsalt teadsin, et tal ei oleks minu jaoks aega," sõnab Irma. Ta seisis kahe halva valiku vahel – kas võtta juhendajaks õppejõud, kelle eriala tema diplomitööd puudutas, kuid kellel poleks aega, või valida juhendajaks see, kes pole antud küsimuses ehk kõige pädevam, kuid kes jõuaks temaga tegelda. "Ma valisin selle, kellel on aega," ütleb Irma. Ta lisab, et on praegu üsna rahul – õppejõud on tema tööga palju vaeva näinud ja teda abistanud.

Üliõpilane Liina tegi teise valiku ja otsustas professionaalse õppejõu kasuks, kuigi teadis, et juhendaja on väga hõivatud. "Tal on täita mitmeid ühiskondlikke rolle ja ma saan temast aru," ütleb Liina, kes on nüüd sama juhendajaga kaks kursusetööd valmis saanud. "Aga mulle on see toonud palju individuaalset tööd ja ebakindlust teoreetiliste aluste ja teadusliku meetodi valimisel," sõnab neiu, keda tööde valmimisel aitas ka professorist ema.

Liina sõnul on probleemi tekkimises süüdi ehk ka praegune akadeemilise personali töökorraldus, kus ei kõnelda õppejõudude kursuse- ja bakalaureusetööde juhendamisest. "Ka professori valimistel arvestatakse ühelt poolt teadustööd ja teisalt loenguid, aga siia vahele jääb põhjalik projektitöö üliõpilastega ja muu arendustegevus," leiab Liina.

Jaan Ginter möönab, et mõnel juhul võib õppejõud tõesti sel põhjusel juhendamisse halvasti suhtuda. "Ühtedele on rõõmustav, et üliõpilane tema abi oma töö valmimisel vajab, teised aga leiavad, et kuna see töö ei lähe kuhugi lisapunktina kirja, on see neile ebamugav."

Katriin Fischi sõnul plaanib üliõpilasesinduse haridustoimkond sügisel läbi viia õppekorralduslikke probleeme puudutava küsitluse, kus käsitletakse ka juhendamisega seonduvat.

Asjaosaliste huvides on tudengite nimed muudetud.

Rektor kohtus viie dekaaniga

Aet Süvari

Teisipäeva õhtul kohtus rektor Jaak Aaviksoo talle esmaspäeval märgukirja saatnud viie humanitaar- ja sotsiaalteaduskonna dekaaniga, et arutada, kuidas muuta ülikooli juhtimise skeemi paindlikumaks, et kõigi kümne teaduskonna huvid oleksid otsuste tegemisel piisavalt hästi esindatud.

Kohtumise ajendiks oli usuteaduskonna dekaani Tarmo Kulmari, õigusteaduskonna dekaani Jaan Ginteri, filosoofiateaduskonna dekaani Jaan Rossi, majandusteaduskonna dekaani Jüri Sepa ja sotsiaalteaduskonna dekaani Jüri Alliku märgukiri rektorile, kus osundati mitmetele märkidele humanitaar- ja sotsiaalteaduste tähtsuse ja osakaalu vähenemisest ülikoolis. Dekaanid juhtisid pöördumises tähelepanu ka probleemidele, mis on üles kerkinud seoses arutlusel oleva ülikooli uue põhikirja projektiga.

Pöördumise üks põhjusi oli seoses eelarvepõhimõtete aruteluga finantsdirektori esitatud projekt, mille tulemusena võiks tuleval aastal kahaneda nende teaduskondade eelarve.

Rektor ja dekaanid arutasid, milline peaks olema nii ülikooli tuleva aasta eelarve kujunemise protsess, mis tagaks lähiaastatel nii loodus- ja täppisteaduste kui ka humanitaar- ja sotsiaalteaduste tasakaalustatud arengu Tartu Ülikoolis ning oleks samal ajal Eesti riigi ja ühiskonna parimates huvides.

Arutelus jõuti ühisele seisukohale, et võimalikud eelarvemuudatused ei saa mingitel tingimustel viia teaduskondade eelarve kahanemiseni ning et võimalikud olulised eelarvenihked vajavad tingimata eelnevat sisulist ja võimalikult laiapõhjalist diskussiooni. "Arutelu konstruktiivne iseloom kinnitab veendumust, et tekkinud probleemide lahendamine on võimalik kõigi teaduskondade huvisid silmas pidades," ütles filosoofiateaduskonna dekaan.

Rektori sõnul on tal hea meel, et dekaanid tõstatasid olulised probleemid rektorile adresseeritud märgukirja vormis. "Ma olen kindel, et toimunud arutelu on kasulik kogu ülikoolile," lisas Aaviksoo.

Üliõpilasesinduse uued ruumid tõllakuuris on valmis

Varje Sootak

Teisipäeval lõppesid üliõpilasesinduse uute ruumide ehitustööd majas, mida tõllakuuri nime all tuntakse.

Ülikooli arhitekt Martti Preem ütles, et kuigi maja tõllakuuriks kutsutakse, pole seal tõllakuuri kunagi olnud. Aadlielamu ees asusid kõrge müür ja aed, kuhu võis tõlla ja hobusega sisse sõita.

"Praegune väike hoone on ehitatud 1960-ndate lõpus koos arvutuskeskusega, mis keeltemajas paiknes. Enne humanitaarhoonesse kolimist asus seal ülikooli paljundus," selgitas Martti Preem.

Massiivsed historitsistlikud uksed meenutavad vana väravat. Neist sisse astudes satub esimesse ja kõige suuremasse ruumi. Kokku on väikeses hoones on kolm ruumi, lisaks tualettruum ja duširuum ning all keldris laoruum.

Ülikooli ehituskorralduse osakonna juhataja Ahto Põldes ütles, et projekteerimise lähteülesande koostas ülikooli arhitekt koos üliõpilasesindusega. Projekti tegi ARC Projekt, arhitektiks oli Kaido Kepp. Ehitajaks sai kõige soodsama hinnapakkumise järgi Tartu REV – põhilepingu maksumus oli üle 920 000 kr.



Üliõpilasesindusel on oma uues majas kolm ruumi, üldpinda 112 ruutmeetrit. RENO HEKKONENS

Esimene tähtaeg oli küll juba eelmise aasta lõpus, kuid tööde käigus tehti veel muudatusi, likvideeriti väike sisehoov, tänu millele saadigi üks ruum juurde. Kuna tähtaeg on pikenenud, puuduvad selle objekti vastuvõtmisel igasugused puudused ja praaktööd.

Varsti algavad ka välistööd, ühtlasi remonditakse ära kohviku aia ja sissepääsu osa.

"Üliõpilased võivad oma mööblihanke konkursi ära teha ja varsti sisse kolida," ütles Ahto Põldes. Üliõpilasesinduse esimees Margus Purlau lausus, et ülikooli hankekonkursi kaudu on Standardi mööbel 27. aprilli õhtuks paigas. "Ruumid jaotame nii funktsionaalsuse kui klienditeeninduse huve järgides," lisas Purlau. Avamine jääb maikuusse.

TÄNA LEHES

Tänase UT vahel ilmub lisaleht

Üliõpilasvalimised

Intervjuu

Doktoritööd kaitsnud Eiki Berg räägib geopoliitikast
LK 3

Üliõpilase kiri

Prof Raudsepa karistamise asjus
LK 2

Ülikooli juhtkond kohtus haridusministriga

Kolmapäeval külastasid ülikooli haridusminister Tõnis Lukas ning ministeeriumi kõrghariduse- ja teadusosakonna juhataja Rein Vaikmäe. Külalised arutlesid rektor Jaak Aaviksoo, õppeprorektor Volli Kalmu ja avatud ülikooli prorektori Teet Seenega ülikooli oluliste küsimuste ja Eesti kõrghariduspoliitika üle.

Pikemalt oli juttu Narva Kõrgkooli reorganiseerimisest TÜ Narva Kolledžiks. Rektor ja minister teevad 3. mail Narva ühisvisiidi, et arutada kõrghariduse tulevikku koos Narva linna juhtide ja haridustegelastega. Ülikool kinnitab, et kõik edukalt õppekava täitnud Narva Kõrgkooli üliõpilased võivad end 1. juulist TÜ üliõpilasteks lugeda. Leiti, et tuleks avardada venekeelsete koolide lõpetanute juurdepääsu eestikeelsetele õppeprogrammidele.

Arutleti ka riikliku koolitustellimuse selle aasta lepingu ning laiemalt tellimuse põhimõtete üle. Riik peaks pikemalt ja täpsemalt teadma, milline on koolitustellimuse sisu. Minister pakkus välja riikliku konkursi idee koolitustellimuse tehnilise korraldamise kava saamiseks.

Haridusministeerium pidas oluliseks õpetajakoolitusega seonduvate küsimuste lahendamist ja nõustus vajadusega teha Tiigrihüpe ka kõrghariduses, laiendades sealhulgas infotehnoloogia erialade üliõpilaste vastuvõttu.

Ülikool tutvustas ka avaliku teadusraamatukogu finantseerimisega seotud probleeme. Rektor Aaviksoo ütles, et minister ja tema esindaja tõdesid probleemi olemasolu ning leidsid, et see tuleb lahendada teadusasutuste ja teadusraamatukogude läbivaatamisega koos kultuuriministeeriumiga.

Arutuse all oli ka ühiselamuprojekt, riikliku haridustellimusega seonduvate erialade finantseerimiskoefitsiendid jm.

Universitas Tartuensis nüüd ka internetis

Alates eelmisest numbrist saab ajalehte Universitas Tartuensis lugeda ka internetis TÜ koduleheküljel rubriigis "Uudised ja sündmused" aadressil http://www.ut.ee/ajaleht/.

UUDISED

Tartu linn toetab uue ühiselamu-kompleksi rajamist

Täna hommikul kirjutasid Tartu linnapea Andrus Ansip ja Tartu Ülikooli rektor akadeemik professor Jaak Aaviksoo Tartu Raekojas alla lepingule, millega Tartu linn võõrandab ülikoolile tasuta kinnistu Raatuse tn 22.

Tartu Linnavolikogu tegi otsuse kinnistu võõrandamise kohta käesoleva aasta 1. aprillil. Kinnistu pindala on 8271 m² ning praegune väärtus 6,5 miljonit krooni. Tartu Ülikooli üks esmaseid prioriteete on parandada üliõpilaste majutustingimusi ning ülikool kavatseb alustada uue 800-kohalise euronõuetele vastava ühiselamu ehitust Raatuse tn. 22 kinnistule esimesel võimalusel.

Tartu linn ja Tartu Ülikool on sellega teinud kõik, et ehitus algaks võimalikult kiiresti. Projekti käivitamiseks on vajalikud veel Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu otsus Tartu Ülikooli ja Eesti Põllumajandusülikooli ühiselamuhoonete renoveerimiseks ja ehitamiseks võetava laenu garanteerimise kohta.

Eestlased ja lätlased loovad ühise instituudi

Eile toimus Valkas Eesti-Läti koostöökonverents, mille korraldasid Tartu Ülikool ja Läti Ülikool koos Valga maavalitsuse ja Valka rajooninõukoguga.

Avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene ütles, konverentsi eesmärk oli Eesti-Läti instituudi loomine. "Üks konverents ei sünnita veel instituuti, see oli esimene kokkusaamine, kus taoline eelotsus tehti." Konverentsil võeti vastu resolutsioon ühise koostöö kohta.

Tartu Ülikool on koos Läti esindajatega arutanud instituudi loomise küsimust mitmel korral. Prof Seene mainis, et eeskujud on mõnes piiririigis olemas, nagu näiteks Saksa-Hollandi instituut jt.

Ühises instituudis tutvustatakse vastastikku oma kultuuri ja haridust ning püütakse edendada läbikäimist. "See ei ole kindlasti akadeemiline asutus. Akadeemilised struktuurid – Läti Ülikool ja Tartu Ülikool – teevad koostööd nagunii," jätkas Seene. Tema sõnul võiksid siis ära jääda silgusõjad jmt, mis on kindlasti infonappusest tingitud. "Oluline on see ka regionaaltegevuse poolest, mis Valgat elavdab ja sinna uusi mõtteid toob jne." Koostöökonverentsil pidasid ettekandeid Eesti ja Läti suhetest, ajaloost ja kaasaja probleemidest nii Läti Ülikooli kui Tartu Ülikooli õppejõud ning Valga ja Valka esindajad.

Economicumis Sangari-nimeline auditoorium

Esmaspäeval, 26. märtsil avatakse majandusteaduskonna uues õppehoones Sangari-nimeline auditoorium.

Vastavalt koostöölepingule toetas AS Sangar õpperuumi sisustamist 20 000 krooniga. Teaduskond omalt poolt suunab üliõpilasi Sangarisse praktikale ja uurimusi koostama.

Dekanaadi juhataja Ene Kivisik ütles, et see on juba neljas sponsori toetusel avatud õpperuum uues majas. "Nimeline auditoorium on Eesti Pangal, Tartu Linnavalitsusel ning vilistlasühingul Hermes."

Kas majandustudengid peaksid prof Raudsepa ees vabandama?

UT avaldab autori nõusolekul mõned lõigud tema e-posti kirjast toimetusele

Indrek Seppo
3. kursuse majandustudeng

SAMAL TEEMAL: Aet Süvari "Kuidas ja miks sündis rektori otsus karistada prof Raudseppa" UT 9. aprill 1999

Ma saan täiesti aru professor Raudsepa ülikooli juurde jätmise argumentatsioonist, mis käsitleb tema taset võrreldes ülejäänud majandusteaduskonna õppejõududega. Ometi ei suuda ma mõista tema tegevusviisi kaitsmist ("me peame Raudsepalt vabandust paluma, et me talle s.... keerasime"). Tuleb selget vahet teha selle vahel, kas tegu on halva teoga, mida on võimalik seoses "eriteenetega" andestada, või on tegu õige mehega, kes küll lihtsameelsusest "paar korda kuskilt midagi ümber pani, aga mitte rohkem", nagu ta Postimehes ütles. Tänaseks on kinnitust leidnud 125+ leheküle praktiliselt üksühene ümberpanemine. On's tegu paari korraga? Või oli seegi lause lihtsameelselt üteldud?

Lisaks sellele "Raudsepale s... keeramisele" leidub veel huvitavaid põhjendusi - kes on mingi noor ja roheline tudeng vana ja austatud õppejõu kõrval, et ta julgeb talle vastu hakata. Kuidas ma sellistele põhjendustele vaatan? Mul hakkab siiani seest keerama, seni olen sarnast ainult muinasjuttudes kuulnud.

Just täna rääkisin ühe lõpetanud noormehega, kes Raudseppa samuti üheks oma parimaks õppejõuks pidas, tema arvas, et lõpp oli lahja. Nii tundvat arvavat enamus väljaspool ülikooli. Ma ei tea, usun, et *point is made*. Eks me kõik tee teatud tingimustes igasuguseid küsitavaid asju, loodetavasti on tingimused selliseks tegevuseks nüüd TÜ-s vähenenud. Muidugi, kui peale jääb arusaam, et Raudsepp käitus valesti. Kui kaob arvamus, et üks üliõpilane peaks igasugust õppejõu tegevust härdunult jaatama, ning kellegi ebaseaduslikust või -eetilisest tegevusest valju häälega rääkimine on talle "s... keeramine" ja probleem, mitte tegevus iseeneses. Selliste meetoditega saab "probleemidest" ilmselt väga kiiresti lahti. Ent millisesse ühiskonda me niimoodi jõuaksime? Mitte sinna, kus mina elada tahaks.

Probleem on tegelikult laiem - üliõpilased näevad ülikooli suhtumist õppejõu väärtegudesse paratamatult ülikooli üliõpilasse suhtumise kontekstis. Kui üks kord ebakaines olekus ülikooli peal liikunud inimene saab eksmati ilma "eriteenete" kaalumiseta (ja õppejõul lubatakse teha avaldus, et kui see noormees eksmatti ei saa, siis annab ta lahkumisavalduse - nii pidavat ülikool vältima "valesti" otsustamist, nagu lektor Andres Arrak tookord mulle seletas); kui otsekohe visatakse välja üliõpilane, kes oma kursusetöö maha teinud (nagu ma aru saan, on ka Raudsepa raamatud mingit pidi ülikooli tegevusena arvel, nii ei näe ma siin põhimõttelist vahet). Kui siin veel piisavat seost ei leita, siis mis seos oli ülikooliga neil üliõpilastel, kes mingis aasia serveris väidetavalt "sees käisid", ja seetõttu hoobilt välja visati? Kasutasid ülikooli arvutit? Just nagu Raudsepp kasutas üliõpilasi ning TÜ professori tiitlit.

See juhtum võiks olla õppetunniks kõigile, siit peaks ülikool omad järeldused tegema. Ma ei ütle mingil juhul, et õppejõud ei tohiks tudengite tööd kasutada. Kuid tudengid on sõltuvad õppejõududest, ning siin on võimalus ebaeetiliseks tegevuseks – seda peaks kaaluma. Samuti võiks tugevamini läbi mõtelda õppejõududele ning üliõpilastele lubatava.



Kes kellelt õpib ja maha kirjutab? Üliõpilasesindusse kandideerijate ühes nimekirjas arvatakse, et loengukonspektide koostamine peaks õppejõu kohustus olema.

RENO HEKKONENS

Tartu Ülikooli teadustöö maailma suurimal tööstusmessil

Leeni Uba

TARTU ÜLIKOOL osaleb maailma suurimal tööstusmessil Hannover Messe '99.

Messi teaduse ja tehnoloogia halli - maailma suurima tehnosiirdekeskuse - Eesti stendis on Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli ja aktsiaseltsi Treng väljapanekud.

Tartu Ülikooli teadustöö rakendusi esindavad Hannoveris kolm projekti. Tarkvara ATLEET™ vere laktaadisisalduse määramiseks pulsisageduse alusel, vereproovi võtmata (projekti juht prof Toomas Karu) on valmis litsentsimüügiks. Enne Hannoveri messi valmis nägus pakend arvutiketta ja kasutusjuhendi tarvis. Messil on võimalik testida vere laktaadisisaldust, imiteerides treeningut trenažööril.

Visuaalselt atraktiivses vormis tutvustatakse polümeeride ensümaatilise degradatsiooni modelleerimise meetodit (projekti juht Veljo Sild), mis on kasutatav mitmes tööstusharus.

Müomeeter oma ainulaadsuses ja uuel disainitud kujul äratas Eesti delegatsiooni liikmetes perspektiivika eksporttootena enim tähelepanu. Teisipäeval toimunud Eesti päeval peaminister Mart Laari lihaseid testides tõdes müomeetri autor Arved Vain, et Eesti riigitüür on kindlates kätes. Peaminister Laar soovitas tööd müomeetri kallal kindlasti jätkata.

Eesti delegatsioon, kuhu kuulusid lisaks peaministrile majandusminister Mihkel Pärnoja, Eesti suursaadik Saksamaal Margus Laidre, teisi riigiametnikke ja ettevõtjaid, tutvus nii Eesti teaduse stendi kui ka Eesti tööstuse stendiga kahes erinevas hallis.

Ülikoolist osalesid messil kolme mainitud toote autorid Toomas Karu, Veljo Sild ja Arved Vain ning Sirje Kahu ja Lea Kivi teadus- ja arendusosakonnast.

Sirje Kahu sõnul otsib 75% 330 000 külastajast messilt teavet uutest kaupadest ja arengutest.

"Tartu Ülikoolil on messil soodne asukoht, oleme nurgaboksis," lausus Sirje Kahu. "Tallinna Tehnikaülikool on kohe meie järel." Huvi meie ülikoolide eksponaatide vastu on tuntud, neist ei saagi muidu mööda minna. Mess algas esmaspäeval ja lõpeb homme.

ÕNNITLEME!

Silvia Oja 75

28. aprillil täitub 75 aastat kauaaegse ülikooli õppejõu, dotsent Silvia Oja sünnist. S. Oja lõpetas kehakultuuriteaduskonna 1948. aastal, kuuludes esimeste sõjajärgsete lendude hulka. Ta alustas kohe tööd õppejõuna ja töötas ülikoolis kuni pensionile minekuni.



Silvia Oja oli vabariigi mitmekordne meister suusatamises, tunnustust pälvinud ujumistreener, neljas teaduskandidaat kehakultuurispetsialistide peres (1961), prodekaan, õpetatud nõukogu teadussekretär, ülemaailmselt tuntud spordipsühholoogia spetsialist ja paljude aspirantide juhendaja.

Dotsent S. Oja suurim panus on spordipsühholoogia kui sporditeaduste ühe olulise haru viljelemine ja rakendamine Eestis. 1970-ndate aastate algul rajas ta spordipsühholoogia õppekabineti, mis kujunes sellelaadsete uuringute keskuseks vabariigis. Ta on enam kui 300 teaduspublikatsiooni autor. Silvia Oja on tunnustatud spordipsühholoogia konsultant, asendamatu lektor treenerite ja kehalise kasvatuse õpetajate seminaridel ning spordipsühholoogia saavutuste ja uurimismeetodite populariseerija. Ta esineb jätkuvalt teaduskonverentsidel ja publitseerib uurimistulemusi.

Arvukad õpilased, endised kolleegid ja treenerid tervitavad ja õnnitlevad juubilari!

Kehakultuuriteaduskond

Ene-Margit Tiit 65

22. aprillil tähistas oma juubelit Tartu Ülikooli matemaatik, Helsingi Ülikooli audoktor, kelle ergas hääl on ülikoolis tuttav väga paljudele. Kahtlemata on ta kõige väledama sulega õppejõud tänases matemaatikateaduskonnas. Sünnipäevaks ilmunud bibliograafias on viited 447 kirjatööle aastatest 1955-1998.

Lasemegi rääkida tal endal; järgnevad tsitaadid on pärit ülalmainitud bibliograafiast.

" Kui läheneb hetk, mil teatepulk koos kõigi kohustustega tuleb üle anda, siis tekib loomulik küsimus üleantava teatepulga väärtusest. Seda ei saa hinnata ei lehekülgede, tsiteeringute ega ka peade arvuga. Keegi ei oska ennustada, mis inimese loomingust tegelikult on väärtuslik ja kannab ajaproovi välja - kas see on teadusartikkel, õpik, ajakirjanduses ilmunud mõttevälgatus või temast kui isiksusest järele jäänud legend."

"Kõige olulisemaks osaks oma kirjalikust loomingust pean paarikümmet eestikeelset õpikut ja käsiraamatut. Olen sügavalt veendunud, et Eesti rahva püsimise seisukohalt on eestikeelne kõrgharidus määrava tähtsusega ja selle jaoks vajalik omakeelne sõnavara kinnistub parimini emakeelsete õpikute kaudu."



Ene-Margit Tiit on statistik, rakendusstatistik.

" Rakendusstatistik kahestub uuringu käigus, ta näeb oma uurimisobjekte kahe nurga alt. Ühelt poolt on tema käsutuses (teise valdkonna uurija poolt) kogutud andmed ja sõnastatud tööhüpoteesid, mille kohta ta võib täiesti formaalselt puhtmatemaatiliste kriteeriumide alusel otsuse langetada. Teiselt poolt langeb talle eetiline ja inimlik kaasvastutus eelduste kontrollimise, tulemuste tõlgendamise ja sisulise rakendamise eest, ning sellega muutub ta tahes-tahtmata kaasautoriks."

Nii on tekkinud pereuuringute artiklid, nii areneb koostöö meedikutega antropomeetria alal ja edeneb töö rahvastikustatistikas. Sinna kõrvale mahub Eesti Statistikaameti nõustamine, Eesti Statistikaselts, Eesti Teadlaste Liit ja palju-palju muud. Meie jaoks on eriti oluline see, et tänu Ene Tiidule on Tartu Ülikoolis matemaatilise statistika koolkond, mida muu maailm hästi tunneb.

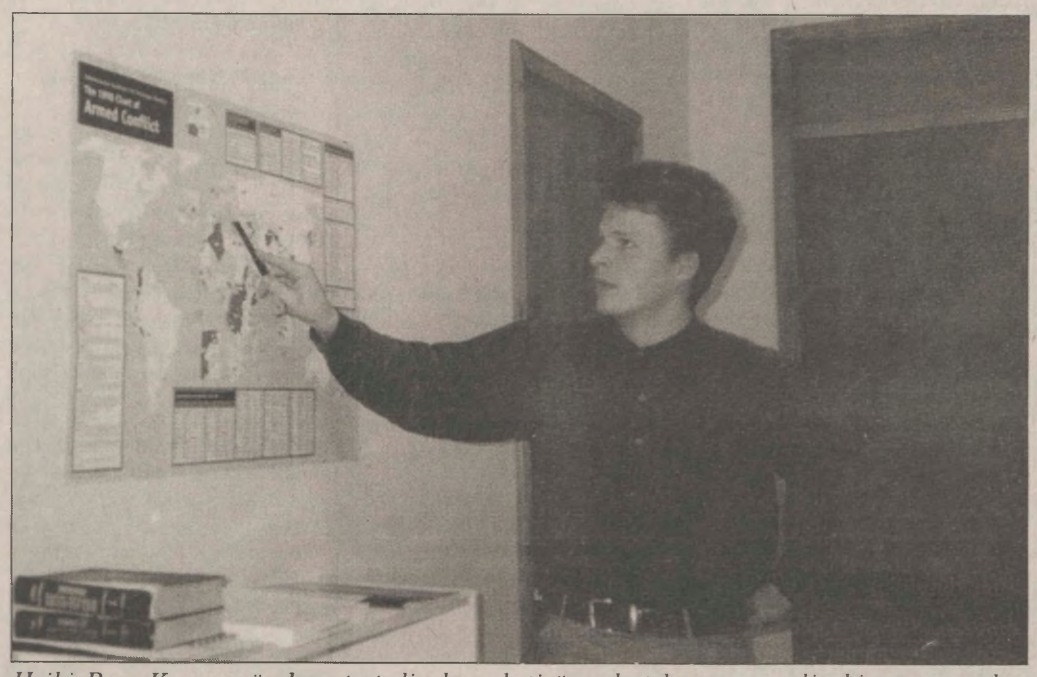
Palju õnne!

Matemaatilise statistika instituut

Eestit mõjutavad nii Venemaa finantskriis kui Kosovo

Varje Sootak

Sotsiaalteaduskonna politoloogia osakonna lektor Eiki Berg kaitses 9. aprillil doktoriväitekirja "Estonia's Northeastern Periphery in Politics: Socio-Economic and Ethnic Dimensions". Tema eelmisel aastal ilmunud raamat "Geopoliitika" annab ülevaate geopoliitika ajaloost ja aitab mõista tänapäeva maailmapoliitikat. Mil määral oleks võimalik kaasaja arenguid seletada geopoliitilisest vaatenurgast Eestis, Venemaal ja Serbias?



Heiki Berg Kosovo sündmustest: lisaks raketirünnakutele on see paljuski propagandasõda. VARJE SOOTAK

Kuidas on Kirde-Eesti probleemid geopoliitikaga seotud?

Kaudselt. Püüdsin leida vastust küsimusele, miks poliitilised arengud Kirde-Eestis on kulgenud suhteliselt rahumeelselt, ilma irredentismi ilminguteta ja etnilise mobiliseerumiseta, kuigi eeldused konflikti tekkeks on olemas. Agressiivsuse või üliaktiivsuse asemel näib rahuloleolematus olevat leidnud hoopis teistsuguse väljundi – poliitikast võõrandumise. Poliitilist võõrandumist on soodustanud poliitilise kultuuri, teadmiste ja dialoogi puudumine, oskamatus rakendada demokraatliku ühiskonna võimalusi, organiseeruda ja oma huvide eest seista. Samuti suhteliselt suletud "poliitiliste võimaluste struktuur", mis on tekitanud suurel hulgal kodanikuõigusteta välismaalasi. Hilismigrantidena on nad ka territooriumiga vähe seotud.

Mis on üldse geopoliitika?

See on üsna vastuoluline uurimisvaldkond, millel on erinevatel aegadel olnud väga erinev tähendus. Ise aktsepteerin seda rohkem rahvusvaheliste suhete geograafiana, mis seletab riikide võimu olemust ja potentsiaali seoses geograafiliste teguritega. Kõige uuem geopoliitika määratlus käsitleb seda kui riigi poolt käsutada oleva ruumi ja aja sotsiaalset konstruktsiooni ehk KUIDAS riigijuhid omistavad geograafilistele piirkondadele strateegilise tähenduse, eristades vähemväärtuslikud alad väärtuslikest.

Kas maailmas on üldse paika, mis geopoliitikast puutumata?

Ei. Geopoliitika (ehk ka kohapoliitika) valitseb kõikjal, olgu tegemist suure või väikese riigiga. Kõik üritavad anda oma välispoliitilisele tegevusele n-ö geograafilise sisu ja ruumilised orientiirid. See on omane igale riigile, olgu ta siis suur või väike.

Kas USA ei võta endale maailmapoliitikas mitte liiga suurt ja tähendusrikast rolli?

USA on jõudnud oma selle sajandi hegemoonilises arengus lõppjärku. Ta püüab hegemooniat pikendada, vihjates sellele, et maailmas pole ühtki teist riiki, kes suudaks seda rolli üle võtta nii majanduslikult, poliitiliselt kui sõjaliselt. Oma n-ö sandarmirolliga pole tal lihtne toime tulla, sest maailm pole enam niivõrd ühe võimu keskne, vaid pluralistlikum. USA-l tuleb leppida hegemoonia langusega või panna ennast maksma, kuidas vähegi võimalik.

20. sajandi lõpul praegusest sõjakoldest Kosovost saabuv informatsioon on napp või ühekülgne. Nn rindereportereid nagu polekski.

See on lisaks raketirünnakutele paljuski propagandasõda. Konflikti juured pole mitte tuhande aasta taguses ajaloos ega selles, et I Maailmasõda serblaste osalusel puhkes. Praegune sekkumine Kosovo sündmustesse seostub ennekõike humanitaarkatastroofi vältimisega, olles samas ka rahvusvahelise õiguse jäme rikkumine - see on agressioon suveräänse riigi vastu. Lääne meedia vahendusel üritatakse praegust sõda põhjendada, näidates põgenikehorde teel Albaaniasse, Makedooniasse ja Tšernogooriasse. Jutt ei olegi mitte niivõrd erinevate poolte vahelisest sõjast, kuivõrd "humaansest missioonist", päästmaks albaanlasi saatanliku Milosevici küüsist.

Aga kui maaväed siiski Serbiasse viiakse?

See saab raske juhtum olema. Lääneriigid ja USA on tavakodanikule koguaeg serveerida üritanud, et kui autoritaarne Slobodan Milosevic ei oleks riigi eesotsas, poleks vastavaid sõjalisi operatsioone iial ette võetud. Kosovot peetakse aga Serbia rahvuslikuks hälliks, rahvuspüha tähistatakse päeval, mil nad türklastelt 1389. aastal lüüa said. Nad on ajaloo vältel palju kannatama pidanud, mis on neile mingi kannatava rahva oreooli lisanud. Lisaks peavad nad end ka mingil moel äravalituks - omamoodi sõdalasrahvuseks, kes kättemaksu ihkab. Pole suurt vahet, kes on eesotsas, mõeldakse ikka ühtmoodi. Kui küsimus on teatud territooriumis, kus serblane peaks justkui rahvusvahelisele survele järele andma, siis ollakse ühel meelel. See on üks osa rahvuslikust identiteedist.

Raketisõja aegu õpetab aga endine jäägripealik Asso Kommer Pärnumaal noormehi kasse sööma, kaitseväelased õpivad koopaid kaevama ja taimi sööma. Eesti on killuke suurriikide vahel, kas taoline kaitsma õppimine pole mitte lapsemäng?

Eesti kaitsepoliitika on üles ehitatud totaalkaitsele, st et hädaohu puhul avaldataks vastupanu igal võimalikul viisil. 2 % riigieelarvest kaitsekulutusteks saab põhjendada nii NATO-sse astumise vajadusega kui sellega, et ühel päeval sõidavad tankid üle piiri ja peab vastupanu avaldama. Milline ministeerium ei oleks huvitatud suuremast eelarvest?

Samas on siiski mõttekas kunagi NATO kaitsva tiiva alla jõuda, sest mingi tõenäosus agressiivsemate jõudude esiletulekuks Venemaal on alati olemas. Ometi arvan ma, et suuremad ohud tulenevad Eesti riigist endast kui väljastpoolt. Sel juhul kuluvad metsavendluse kogemused marjaks ära.

Tahaks tõesti loota, et Serbias toimuv pole mitte järjekordse maailmasõja algus. Eestlane ja Eesti on vaatamata korduvatele vallutamistele püsima jäänud. Kuidas me püsima jääksimegi?

Maailmapilt on anarhiline, läbi imbunud olelusvõitlusest. Et olla suur riik, tugev majanduslikult ja poliitiliselt, on vaja vabu ressursse, vaba maad, mis oli üks sakslaste siiajõudmise põhjusi. Venemaa on aga läbi aegade püüdnud pääseda geograafilisest isolatsioonist, otsinud väljapääsu merele. Nii oli see ajaloos. Hetkel peaksime üle saama väärarusaamast, nagu Eestit rahvusvahelised sündmused ei mõjutaks, ei Venemaa finantskriis ega Kosovo.

Meie poliitikud peaksid otsuste tegemisel suutma tajuda rahvusvahelises elus toimuvat ning nende kaudseid mõjusid Eestile. Nii et kaalutletust ja etenägelikkust meie välispoliitiliste otsuste tegijaile.

Perearstikoolituses on olnud suur edasiminek

Aet Süvari

Üle-eelmisel nädalal hindasid Maailmapanga eksperdid professorid Richard Madeley ja Igor Švab Tartu Ülikooli polikliiniku ja perearstiteaduse õppetooli tegevust perearstikoolituse korraldamisel. Praegune Inglismaa Nottinghami Ülikooli Rahvatervise Instituudi professor Richard Madeley viibis siin ka kuus aastat tagasi. "Progress on tohutu suur," leiab ta.

Mis täpselt on selle kuue aasta jooksul korda saadetud?

Professor Igor Švab, Sloveenia Rahvatervise Instituudi juhataja: kui rääkida perearstiteadusest, siis see on võrreldav parimate perearstiteaduse osakondadega, mida ma Euroopas näinud olen. See on juba suur samm edasi. Siin on õnnestunud kombineerida parimaid perearstikoolituse õppekavasid ja neid ka kasutada. See on raske ülesanne, sest igal riigil on ju erinev infrastruktuur – ei saa lihtsalt õppeplaane ja teste ümber kopeerida ja tudengeid siis nende järgi tööle rakendada.

Prof Madeley: siinne perearstikoolitusprogramm on tõesti äärmiselt kõrgetasemeline. Ka üliõpilased paistavad sellest vaimustatud olevat. Muidugi, alati saab ju veel edasi minna. Raportis, mille me professor Švabiga koostame, kavatsemegi öelda, et asjad on arenenud õiges suunas, aga teeme ühtlasi ka ettepanekuid, kuidas arengut veelgi laialdasemaks muuta.

Kuidas seda saaks teha?

Prof Madeley: oluline on, et tudengite õpetamisse kaasatud praktiseerivaid arste tunnustataks rohkem nende tegevuse eest. Idee on, et praktiseerivad arstid, kes osalevad tudengite juhendamises, saaksid ka teatud staatuse – õppejõu staatuse. Praegugi töötavad nad väga hästi osalise koormusega, aga neid ei mainita õppejõudude nimekirjas. Nad ei peaks käima ülikoolis kohal – nad õpetavad oma praksises – üliõpilased lähevad sinna ja neile antakse praktilist õpet. Ma näen, et ülikooli arstiteaduskonnas valitseb väga positiivne õhkkond ja moodne, innovaatiline lähenemine meditsiini õpetamisele. Siin kasutatakse kõiki moodsamaid õpetamismeetodeid.



Professorid Richard Madeley ja Igor Švab tõdesid, et arstiteaduskonnas valitseb positiivne õhkkond ja kõrge tase. HEIDI-INGRID MAAROOS

Üldiselt pole kahtlust, et Eesti meditsiini ja ka Tartu Ülikooli arstiteaduskonna tase on väga kõrge ja ma suhtun sellesse suure austusega. Aga on vajalik ta tulevikku vaadata, luua uusi perspektiive. Selleks, et arendada näiteks perearstikoolituses uusi meetodeid, tuleks just uusi õpetamismeetodeid rohkem ülikoolitöösse kaasata – näiteks probleemile orienteeritud õpetamist, mis Suurbritannias on väga populaarne.

Siis võib juhtuda, et teised osakonnad vaatavad, et ahhaa, see on tõeliselt hea õpetamismeetod, teeme ka nii. Haiglaväline õpetus peab laienema, näiteks toimub Suurbritannias patsiendi esmase uurimise õpetamine perearstide juures, sest haigla voodikohtade arv on vähenenud ning haiglates on ainult väga raskes seisundis haiged. Enamus arstlikust tegevusest toimub väljaspool haiglat. Sellist tendentsi peaks ka Eesti arvestama programmide koostamisel.

UUDISED

SAIL-projekti töökoosolek Tartus

Eile toimus Tartu Raekojas SAIL-projekti töökoosolek. Projekti eesmärk on tõsta keskkonnateadlikkust, toetada kohalike Agenda 21 elluviimist ning koostada vastavaid teabematerjale.

Agenda 21 on ÜRO projekt, tõstmaks ja arendamaks keskkonnasõbralikku säästvat arengut. Ühe osana projektist töötatakse välja kohalikud Agenda 21 programmid.

Tartu Agenda 21 on välja töötatud ning vastu võetud Tartu Linnavolikogus 17. detsembril 1998. aastal.

Tartu Agenda 21 väljatöötamisel osalesid mitmed Tartu Ülikooli teadlased ja spetsialistid, koostöö jätkub ka vastuvõetud tegevuskava elluviimisel. Töökoosolekul osalejad rõhutasid vajadust kaasata ülikooli aktiivsemalt Tartu Agenda 21 elluviimisse. Tunnustavalt märgiti ära ülikooli senitehtut, eriti oldi huvitatud tudengite kaasamisest vastavasse uurimistöösse ning rõhutati vajadust tõsta teadlikkust keskkonnasõbraliku säästva arengu vajalikkusest.

Kohtumisest võtsid osa Tartu, Otepää, Lahti, St. Peterburi, Jurmala, Peipsi Järve Projekti, Läänemere Linnade Liidu, Eesti Linnade Liidu, UNDP, TÜ jt esindajad.

Lähemat infot Eesti Agenda 21 kohta saab internetist aadressilt http://www.agenda21-.ee ning Tartu Agenda 21 kohta aadressilt http://www.tartu.ee/kohalik_voim/agenda21/indeks.html

Toimub ameristikakonverents "Muutuvad ruumid"

27.-30. aprillini toimub Tartu Ülikooli Põhja-Ameerika Uuringute Keskuses 4. rahvusvaheline ameristikakonverents, mis kannab pealkirja "Muutuvad ruumid". Seekordse konverentsi märksõnaks on interdistsiplinaarsus.

Konverentsil käsitletavad teemavaldkonnad on kultuuri- ja muude ruumide muutumine, identiteedid rahvusvahelises suhtlemises, kultuuride ja kultuurikontaktide funktsioonid globaliseeruvas maailmas, USA roll külma sõja järgses maailmas ning kõrg- ja populaarkultuurisuhted.

Konverentsi avamisel 27. aprillil ülikooli aulas lausuvad tervitussõnad Ameerika Ühendriikide suursaadik Melissa Wells ja ülikooli rektor professor Jaak Aaviksoo.

Vana-Lähisida sümpoosium

Usuteaduskond ja Eesti Assürioloogia Selts (EAS) korraldavad 26. ja 28. aprillil TÜ Ajaloomuuseumis sümpoosiumi, mille peateemaks on "Mesopotaamia ja selle suhted naaberregioonidega".

Teist korda toimuvale sümpoosiumile on kutsutud kokku rohkem kui 20 väliskülalist nii Ameerikast, Euroopast kui ka Venemaalt. Ettekanded sisaldavad teemasid, mis on seotud Vana- Lähisida aladega: "Küpros - vahelüli Levante ja Egeuse vahel", "Rooma ja Babülon", "Hetiitide kiilkirja sõnaraamatu koostamine" jt.

Korraldajate sõnul on konverentsi eesmärgiks suurendada inimeste huvi Vana-Lähisida rahvaste keelte ja kultuuri vastu.

UUDISED

Ülikooli sihtasutusele valitakse uus usalduskogu

Täna toimub Toomel ülikooli ajaloo muuseumi Morgensterni saalis Tartu Ülikooli Sihtasutuse toetajate koosolek.

Tartu Ülikooli Sihtasutuse toetajate koosolek kutsutakse kokku igal aastal hiljemalt üks kuu pärast sihtasutuse eelmise majandusaasta aruande kinnitamist, et valida uus usalduskogu (nõukogu). Tartu Ülikooli Sihtasutuse toetajate koosolekule on kutsutud ja saavad seega usalduskogu liikmeid valida eraisikud ja ettevõtted, kes on eelmise aasta jooksul sihtasutust toetanud vähemalt 5000 krooniga. Tartu Ülikooli Sihtasutuse tegevust koordineeriv usalduskogu on seitsmeliikmeline. Vastavalt sihtasutuse põhikirjale määrab ühe liikme usalduskogusse Tartu Ülikool, ühe liikme Tartu Ülikooli Vilistlaskogu ja viis liiget toetajate koosolek.

Praegu kuuluvad Tartu Ülikooli Sihtasutuse usalduskogusse Eesti Telefonipeadirektor Jaan Männik (usalduskogu esimees), Riigikohtu esimees Uno Lõhmus, Tartu Ülikooli professor Toivo Maimets, Baltika juhatuse esimees Meelis Milder, Hill & Knowlton Eesti juhatuse esimees Peep Mühls, Alexela Oil nõukogu esimees Urmas Past ja endine siseminister Olari Taal.

Esmaspäeval algavad ülikooli kevadpäevad

26. aprillist 1. maini kestvad üliõpilaste kevadpäevad algavad esmapäeval EPMÜ klubis nn mälukaga.

Päevade pidulik avamine toimub teisipäeval kl 16 Inglisillal, kus laulavad Tartu Akadeemiline Meeskoor ja TÜ Akadeemiline naiskoor. Kl 17 algab füüsikahoone ees suur piletilaat, kust ostetavad piletid on hilisematest odavamad.

Ülikooli klubi direktori Heino Variku sõnul toimub nädala jooksul rida traditsioonilisi üritusi, nagu paadiralli, tudengilaulu konkurss, tudengi bambusralli, linnulaulu kuulamine Raadil, aastalaat jt. Õhtuti saab vaadata nii Vanemuise teatrietendusi kui käia kontsertidel, stiilipidudel jne. "Kevadpäevadel esineb mitmekümne kollektiivi ringis."

Reedel, 30. novembril kl pool 9 õhtul algab ülelinnaline volbervest koos volbritule saabumisega taevas, maal ja veel peal Atlantise ees. Kell 21 on TÜ spordihalli korvpalliplatsil volbervesti jätk laulu, tantsu ja õllega.

"Ilusat ilma ja head peotuju nii üliõpilastele kui kõigile tartlastele ja külalistele," soovis Variku.

FOTOKONKURSS KEVADPÄEVAD 99

Ülikooli ajaleht ootab üliõpilastelt huvitavaid ja vaimukaid kevadpäevade fotosid. Parimad pildid avaldame ajalehes ja paneme üles internetti. Kolmele esimesele üllatus. Konkursi tähtaeg 10. mai. UT toimetus asub peahoones Ülikooli 18 - 210.

ACTA DIURNA

23. aprillil toimub **Valgamaa koondise koosolek**. Jüripäev.

23. aprillil kell 10 peab ph aud 234 Turu Ülikooli soome keele prof **Jorma Toivainen loengu** lastekeelest.

25. aprillil toimub **Saaremaa vilistlaste loodus- ja kultuuriretk** Muhusse. Buss väljub Kuressaarest, Raekoja ja Uue tänava nurgal asuvast parklast kl 10. Matkajuht on Maie Meius koolituskeskusest "Osilia". Muhus on giid Muhu Muuseumi töötaja Katrin Tüür.

26. aprillil toimub **Jõhvis õpetajatele jt asjahuvilistele koolituspäev** "Õpilaste käitumisprobleemide meditsiinilis-psühholoogilised põhjused, avaldumine ja abistamisvõimalused". Koolituse viib läbi TÜ Kliinikumi lastehaigla psühhoterapeut Ruth Raielo. Koolitus toimub Jõhvi Gümnaasiumis.

26.-29. aprillil toimub Tartu Ülikooli Ajaloomuuseumis **Eesti Assürioloogia Seltsi II sümpoosium:** Mesopotaamia ja selle suhted naaberregioonidega.

27. aprillil algavad **üliõpilaste kevadpäevad 99**, mis kestavad 1. maini .

30. aprillil kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung**.

28.-30. aprillini toimuvad TÜ Raamatukogu fuajees kl 9-19 **üliõpilasesinduse valimised**. 27. aprillil on eelhääletus Pärnu ja Türi kolledžites.

KONVERENTS

27.- 29. aprillini toimub TÜ aulas IV rahvusvaheline amerikanistika **konverents "Muutuvad ruumid"** (Negotiating Spaces). Konverentsi korraldab Põhja-Ameerika uuringute Balti keskus Tartu Ülikoolis. Konverentsi avamisel, 27. aprillil kell 10 viibivad lisaks ülikooli rektorile Jaak Aaviksoole ka USA suursaadik Eestis Melissa Wells ja USIS esindaja Richard Lundberg.

VÄITEKIRJAD

23. aprillil kell 10 kaitseb Vanemuise 46 aud 301 **Indrek Ots** **doktoritööd** "Health state indices of reproducing Great Tits (Parus major): sources of variation and connections with life-history traits". Juhendaja Peeter Hõrak, oponent Ben Sheldon.

23. aprillil kell 13 kaitseb nõukogu saalis **Tanel Laisaar doktoriväitekirja** "Pleuraempüeemi ravitaktika – intrapleuraalse streptokinaasravi ja kirurgiliste ravimeetodite efektiivsuse analüüs". Oponendid prof. Heikki Toomes (Tübingeni Ülikool, Saksamaa) ja prof. Ants Peetsalu (TÜ).

Kell 15.00 kaitseb samas **Eve Pihli doktoriväitekirja** "Südame-veresoonkonna haiguste riskitegurid keskealistel endistel sportlastel". Oponendid prof Jaak Maaroos (TÜ) ja prof. Jaan Eha (Tallinna Mustamäe Haigla).

26. aprillil kl 14 kaitseb Lossi 3-425 **Ruth Mirov doktoritööd** "Regivärsilise ekspositsiooniga voormängud: Tüpoloogia, struktuur, poeetika." Oponendid dots Tiiu Jaago, dots Luule Epner.

27. aprillil kell 14 kaitseb Jakobi 5 aud 302 **Ere Raudsepp magistritööd** "Südame-veresoonkonna haiguste riskitegurite ja tervisega seotud kehalise võimekuse vahelised seosed keskealistel naistel". Oponendid prof Vahur Ööpik ja dots Tamara Janson.

28. aprillil kell 14.15 kaitseb Lossi 3 aud 409 **Merle Lupp magistritööd** "Viiendas klassis ajalugu õppima asuvate õpilaste ajaloo-alased eelteadmised". Juhendaja Hillar Palamets, oponendid Allan Liim ja Larissa Vassiltšenko.

TEATED

22.- 24. aprillini toimub Otepääl, hotelli Bernhard konverentsikeskuses **rahvusvaheline konverents-ümarlaud** "Eesti ja Venemaa XXI sajandi künnisel. Globaalsed, regionaalsed ja bilateraalsed mõjutegurid". Konverentsi korraldab Tartu Ülikooli politoloogia osakond. Konverentsist võtavad osa TÜ politoloogia osakonna ning St. Peterburi Riikliku Ülikooli rahvusvaheliste suhete teaduskonna tudengid ja õppejõud. EV Välisministeeriumist poliitika planeerimise osakonna nõunik Jaan Hein, Vene suursaadik Eestis Aleksei Gluhhov.

24. aprillil kell 11.15 korraldab TÜ keemiahoone ringauditooriumis (Jakobi 2) Eesti Akadeemilise Orientaalselts **XII Orientalistikapäeva**. Ettekanded: Harri Ints "Mis on budism?"; Arho Tuhkru "Esivanemate kultus kui ühiskondlike väärtuste püsimise tagatis Hiina näitel"; Riina Kaljusmaa "Namthar – eepiline žanr tiibeti kirjanduses"; Märt Läänemets "Meng Zi "hingest" (qi) ja "meelest" (xin)"; Tarmo Kulmar "Muljeid uurimisreisilt Mehhikosse (loeng slaididega)". Kell 17.15 algab ph aud 102 EAO aastakoosolek.

26. aprillil kell 18 tähistab **ajakiri Vikerkaar** Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19) oma evolutsiooniteemalise erinumbri ilmumist.

30. aprillil kell 17 saab Toomel **TÜ Ajaloo Muuseumi õuel** teada, miks 17. sajandil ülikooli pürgijale kinnitati juustele oinasarved ja eeslikõrvad, pandi soola keelele ja valati veini pähe? Muusika vanamuusika ansamblilt Via Sonora.

27. aprillil Tartu Maleklubis maleturniir.

EESTI MARI SELTSIS

28. aprillil Mari sangari päev korp! Ugala majas kell 15 filmiprogramm, ettekanded, kell 17 mari laulud ja tantsud. Info juga@ut.ee Juri Gordejev.

LISA KEVADPÄEVADE KAVASSE

Esmaspäeval algavate kevadpäevade kava ilmus UT lisalehes 9. aprillil. 29. aprillil kl 14 toimub veel üks väärikas üritus – kl 14 on Tamme staadionil sõpruskohtumine jalgpallis Tartu ÜJP ajateenijate ja TÜ tudengite vahel. Sellele eelneb kl 11 Tartu ÜJP külastus, relvanäitus ja palju muud huvitavat sõjandusega seonduvat.

Ettepanekuid raamatute ja ajakirjade komplekteerimiseks on alates 12. aprillist võimalik raamatukogule esitada ka internetiaadressil http://www.utlib.ee/ee/Osakonnad komplekteerimisosakonna alt. Info tel 375 753 Kertu Uri, kertu@utlib.ee

KUULUTUSED

Veel on vabu kohti arvutikursustele maikuus:

- **Algkursus + Word 97 algajaile** 03.05-12.05 kl 10.15-12,
- **Internet** 10.05-14.05 kl. 14.15 - 16,
- **Excel 97 algajaile** 24.05-28.05 kl 14.15-16.

Info ja registreerimine tel 375 444 ja 375 477 Maret Meriste TÜ arvutuskeskus.

Transpordiosakond müüb enampakkumise teel sõiduauto Škoda 120 alghinnaga 3000.-, autokraana MAZ KS-3562 alghinnaga 50 000.-, Ifa Multicar alghinnaga 3000.-. Enampakkumisel eelistatakse ülikooli allüksuste ja töötajate soove kahe nädala jooksul pärast kuulutuse ilmumist. Info tel 375109 Valdeko Müürsepp.

Peainseneriosakond müüb enampakkumise teel: Ifa Multicar alghinnaga 2000.-, Moskvitš Iz-2715 alghinnaga 3000.-, Moskvitš Iz-2715 alghinnaga 3000.-. Enampakkumisel eelistatakse ülikooli allüksuste ja töötajate pakkumisi kahe nädala jooksul pärast kuulutuse ilmumist. Info tel 375760 Nigul Liivamägi

ÜLIKOOLI LÕPETAJA!
Kui otsid tööd **kehalise kasvatuse** (nii tütarlaste kui ka poeglaste), **vene keele või ajaloo õpetajana**, võta juba täna ühendust Rakke Gümnaasiumiga, aadressil: 46301 Lääne-Virumaa, Faehlmanni tee 46, Rakke Telef. (232) 91 350, (232) 351, GSM 250 94 734, e-mail: viljar@lin2.tpu.ee
Meil on normaalsed tingimused sportimiseks, osalemiseks mitmesugustes taidlusringides, normaalne palk (u. 4000.– puhtalt kätte), korralik korter (ostu võimalus, võimalik ka kommunaalkulude tasumine esimese kahe aasta jooksul kohaliku omavalitsuse poolt), raudtee ühendus Tallinna ja Tartuga, normaalne bussiliiklus Eesti tähtsamate keskustega.
Ära kaua mõtle, tule Virumaale-Rakke Gümnaasium ootab Sind! Sooviavaldusi ootame 1. maini

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost), Eesti laste joonistatud surmatants Bernt Notke eeskujul.
Muuseumis on võimalik tutvuda **videofilmidega** ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919–1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K–P 11–7. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse.
Avatud E–R 11–16. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K–P 10–16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Armin Öpik 100".
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K–L 10–16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E–P 10–17. Info 376 218.

RAAMATUKOGU
Struve 2

Näitused: Viive Noore raamatuillustratsioonid. Konverentsisaali fuajees alates 21.04
Kalevala – soome rahvuseepos 1835–1849–1999. Kataloogisaalis alates 15.04.
New Yorgi Meeleseis. Anton Weiss-Wendt'i New Yorgi fotonäitus. Lugemissaalide fuajees 12.04.–9.05.
Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Raamatumuuseumis 8.04.–15.10. Avatud E–R 12–17.
27. märts – Langenud Vabadusvõitleja Päev. Pühendatud Jüri Kuke mälestusele. 3. korruse fuajees 27.03.–30.04.
Korp! Indla 75. aastapäev ja 10 aastat taasasutamisest. Lugemissaalide fuajees 11.02.–30.04.
Korp! Fraternitas Tartuensis 70. aastapäev ja 10 aastat taasasutamisest. Lugemissaalide fuajees 18.02.–30.04.
Olemise kuldsed hetked Korp! Fraternitas Tartuensis liikme, Mati Kose loodusfotod. Lugemissaalide fuajees 26.03.–30.04.
Evelyn Müürsepp – *juvenilis vulgaris* (maal). Lugemissaalide fuajees 9.03.–2.05.
Heino Kersna – ARS LIBRI. 50 aastat raamatuga rivis. Kohviku fuajees 7.04.–1.05.
Leho Rubis – maalinäitus (TÜ maaliosakond). Õppelugemissaali fuajees 4.04.–2.05.
Silja Härm'i õlipastellid – Abstraktsioonid. Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1, 22.03.–27.04.
Arstiteaduskonna välistudengi Suranga Wickramanayake (Sri Lanka) personaalnäitus SHADOWS OF MOTHERLAND (akvarellid, pastellid, külmbatika, paberlaternad) Humanitaarraamatukogus 23.04.-9.05.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee,
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html
Avatud E–R 8–21, L ja P 10–18

STIPENDIUMID

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendium

Tartu Ülikooli Sihtasutus kuulutab välja Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides stipendiumi konkursi.

Välja antakse üks stipendium suuruses 5000 krooni. Stipendium määratakse Tartu Ülikooli põhiõppe üliõpilasele, magistrandile või doktorandile eesti rahvuslikke küsimusi või välis-eestlust käsitleva õppe- ja teadustöö ning ühiskondliku tegevuse eest.

Kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) 21. maiks järgmised dokumendid:

- stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
- ülevaade õppe-, teadusning ühiskondlikust tegevusest eespool nimetatud valdkondades,
- soovitus instituudilt/osakonnalt,
- dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse üle 1999. aasta sügissemestri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, telefon: 375 852, e-mail: sihtasutus@ut.ee http://www.ut.ee/sihtasutus/

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

J. R. R. Tolkien "KUNINGA TAGASITULEK"



"Kuninga tagasitulek" on Tolkieni põhiteose "Sõrmuste isand" kolmas osa. Kui välismaal on inglise teadusemehest kirjanik John Ronald Reuel Tolkien juba aastakümneid tuntud ja armastatud olnud, siis Eesti lugejani on tema liigutavad muinaslood jõudnud alles hiljaaegu. Seoses mõni aasta tagasi ilmunud "Kääbiku" kordustõlkega, avastasid ka siinsed lugejad enda jaoks Tolkieni tegelaste võluva maailma. Kääbuste, lohede ja haldjate tegemised näivad sama tõelised kui reaalsuses meie ümber toimuv.

Tolkieni loomingu tutvustamisel sai "Kääbikule" loogiliseks järjeks "Sõrmuste isanda" väljaandmine. Varem on juba ilmunud "Sõrmuste vennaskond" ja "Kaks kantsi", nüüd siis ka "Kuninga tagasitulek". Tegelased ja tegevuspaigad peaksid juba varasemast tuttavad olema - jääb üle vaid taas nautida nende meeldivat seltskonda. Hiljuti ilmunud "Kuninga tagasitulek" on raamat vaprusest, suuremeelsusest ja abivalmidusest.

Tartu Ülikooii Raamatupood asub Ülikooli 11 ja on avatud E-R 9-19; L 10-16.

OTSIME JURISTI

Tsiviil- ja haldusasjadega tegelev õigusbüroo Tallinnas pakub koostööd juristile. Eeldame keele-, suhtlemis-, arvutioskuste ja teatud erialakogemuse olemasolu. Töötasu sõltub tahtest ja oskustasemest.Palume saata CV (võimalusel ka foto) koos erialaeelistustega ja mõtetega meie koostööst hiljemalt 31. maiks 1999.a.Tallinn, 10507, p/kast 3626, märge "Konkurss".

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 1000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Üliõpilasvalimised

23. APRILL 1999 TASUTA

Üliõpilasesindus varasemast kaks korda populaarsem

TÜ Üliõpilasesinduse valimistele on end registreerinud 7 nimekirja kokku 255 kandidaadiga. Eelmisel aastal oli kandidaate 110.

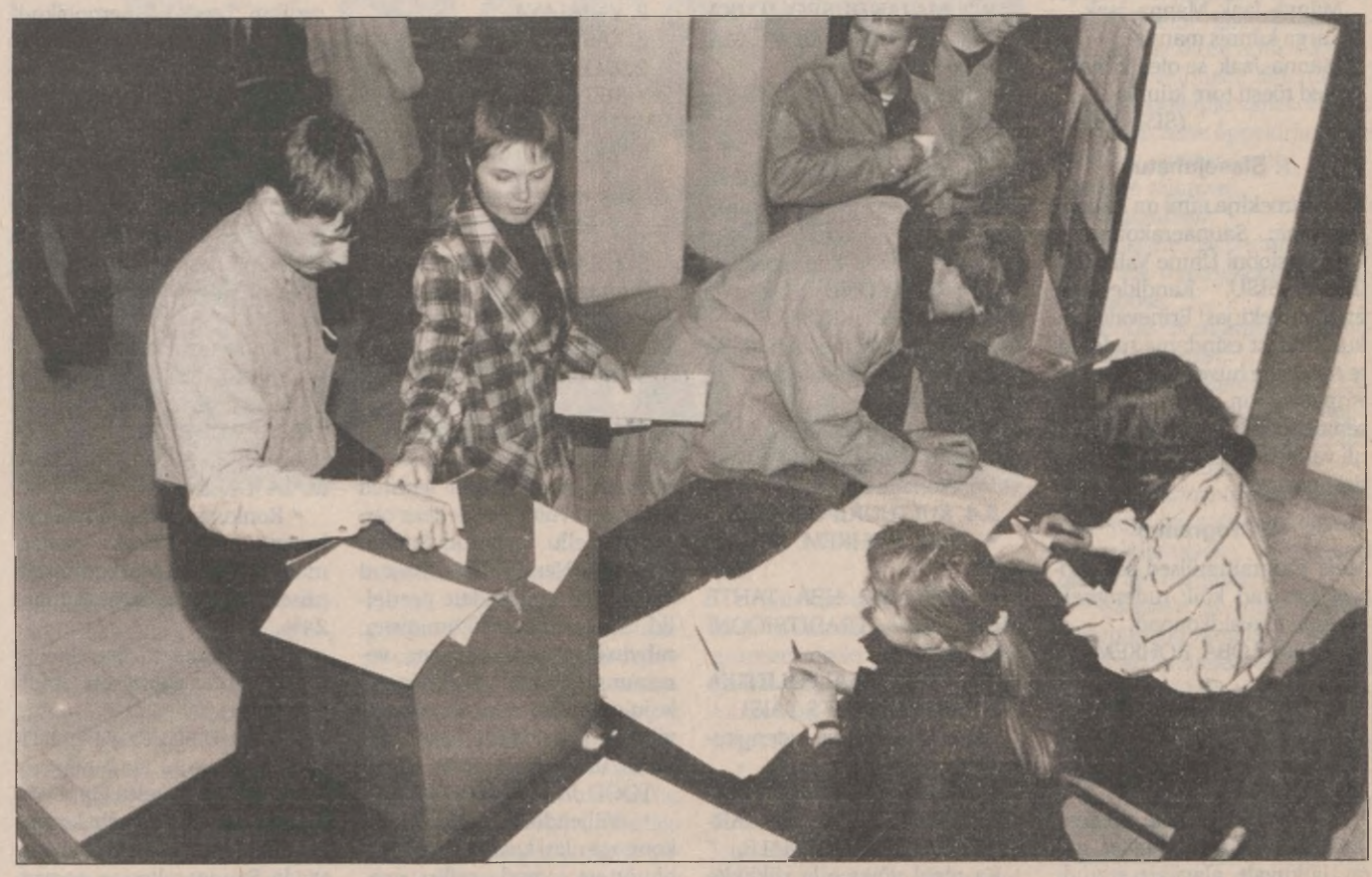
Valimistoimkonnale esitasid nimekirjad esinduse esimees Margus Purlau (Force Majeure), üliõpilasselts Raimla vanamees Fred Puss (In Corpore), üksikkandidaat Andrei Tentjukov (Sünergia), noorpoliitik Arne Otter (Vaikiv Enamus), politoloogiatudeng Keit Kasemets (Saunaerakonna ja Õfraktsiooni ühine valimisallianss "SISU"), üksikkandidaat Saddam (Jüri Herman) ja tänini sotsiaaltoimkonna esimees Kerstin Oudekki Loone (nimekirja nimi on veel lahtine).

27. aprillil on tänavu esmakordselt eelhääletus Pärnu ja Türi kolledžis. Samuti saavad sel aastal esimest korda kandideerida ja valida Avatud Ülikooli tudengid.

Tartu Ülikooli üliõpilasomavalitsus

Valimisjuhend piiranguid ei sea, - keelatud on vaid valijate otsene äraostmine ja agitatsioon valimispäevadel häältelusruumis.

Nimekirjad avaldame koos kandidaatide soovitud reklaammaterjaliga. Valimistoimkond on avastanud nimekirjades puudusi, seetõttu võivad valimiste ajal üksikud nimed täna avaldatavatest erineda.



Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse valimised
28.–30. aprillini kl 9–19 TÜ Raamatukogu fuajees,
27. aprillil kl 10.30–13.30 Pärnu Kolledžis ja kl 14.30–16 Türi Kolledžis

NIMEKIRI NR. 1: Vaikiv Enamus

Vaikiv Enamus on akadeemilist vabadust taotlev rühmitus

Meie nimekiri osaleb esinduse valimistel juba aastaid, kaasates sel korral esindajaid kuuest teaduskonnast. Toome välja rohkelt uusi inimesi värskete ideedega. Erinevalt teistest nimekirjadest oleme parteipoliitiliselt ja veendumustelt sõltumatud.

Eelmise aastal mängis Vaikiv Enamus üliõpilasesinduses määravat rolli:

- Meie eestvõtmisel on loodud Pärnu Kolledži üliõpilasesindus.
- Tänu nimekirja esindajate tegevusele kasvas esinduse eelarve 2.4 korda, mis võimaldas üliõpilaste huvide kaitseks ka selle võrra laiaulatuslikumalt tegutseda.
- Nimekirja liikmete aktiivsel osalusel käivitus selle aasta õppejõudude taseme hindamine.
- Veel sellel kevadel saavad paralleelselt alguse üliõpilaste ja teaduskondade küsitlused, mis on eelkõige suunatud õppekorralduslikele probleemidele.
- Meie toel on valminud esinduse uued möbleeritud ruumid.
- Lisaks oleme toetanud suurt osa teistest TÜ Üliõpilasesinduse projektidest.

Tegevuskava aastaks 1999/2000 on järgmine:

1. Haridusküsimustes: oleme veendunud, et üliõpilased on piisavalt kompetentsed tegemaks oma otsustusi ise, ilma liigsete piiranguteta.

1.1 Sügisest kehtima hakkavad õppekorralduseekirja muudatused ei tohi hakata piirama üliõpilaste tegevust – oleme peale pandud kitsenduste vastu.

Näiteks ei poolda me korda, kus järgmise semestri õppeainetele peame registreeruma juba eelmisel semestril, jaanuari eksamiteks seega kevadel!

1.2 Mitte ainult üliõpilane ei pea olema see, kellelt nõutakse. Peame nõudma rohkem ka ülikoolilt! Esmajärjekorras taotleme teaduskondadele nõuet esitada tunniplaanid õppekava koostamise ajaks.

1.3 Õppeainele registreerumine ei tohi kaasa tuua eksami sooritamise kohustust - eksamile registreerumine toimugu eraldi!

1.4 Üliõpilasele tuleb anda vabad käed lähtuda enda eelistustest õppeprogrammi läbimisel - peab juurduma vabadus valida ise ainete sooritamise järjekord.

1.5 Õppetööalane teave peaks ülikoolis olema tunduvalt kättesaadavam.

1.6 Toetame akadeemilist vabadust! Õppe-, kontroll- ning hindamismeetodite valik mitmekesisemaks ning üldjuhul üliõpilase poolt vabalt valitavaks! Loengukonspektid olgu kättesaadaval nii võrgus kui paberil!

Kontrollimise võimalustena olgu arvestatavad nii kirjalik kui suuline meetod!

2. Sotsiaalküsimustes: 21. sajandisse üliõpilastoetusega

2.1 Õppetöös edasijõudvatele tudengitele iga kuu 500 krooni toetust!

2.2 Õppelaenu suuruseks 25 000 krooni aastas ning tagasimaksmisperiood praeguselt kahelt nominaalaja pikkuselt neljale.

2.3 Üliõpilasküla majutamistingimused mitmekesiseks! Võime leida nii 200- kui 800-kroonisele kuuüürile vastava toa.

2.4 Üliõpilasküla renoveerimiseks võetavat suurlaenu toetame, kuid tingimusel, et riik ja linn finantseerivad tagasimaksmist 90% ulatuses. Võrreldes praeguste plaanidega tähendab see tudengite kolmandiku võrra väiksemat üüri remonditud ühiselamutes.

2.5 Toetame tööd otsivate üliõpilaste aktiivset aitamist Tartu Ülikooli Karjääriteenistuse kaudu.

2.6 Võimaldada lapsepuhkusel olevatel üliõpilastel võtta õppelaenu.

2.7 Kõigisse ühiselamutesse internetiühendus!

2.8 Õppehoonete peldikud WC-deks!

3. Kultuuriküsimustes:

3.1 Sõbra Majast taas tõeline Üliõpilasmaja! Lisaks tegutsevatele kultuuri- ja isetegevusringidele ka arvukalt heatasemelisi meelelahutusüritusi!

3.2 Tudengipäevad veelgi sisukamaks Üliõpilasesinduse koostöös Kultuuriklubiga!

3.3 Rohkem üliõpilassoodustusi erinevates meelelahutuspaikades !

Vähemalt kord nädalas tasuta sissepääs mitte ainult Auditooriumisse ja XS-i, vaid ka Atlantisesse!

4. Pärnu ja Türi Kolledž:

4.1 Meie kindel eesmärk on toetada Pärnu ja Türi kolledžite esinduste tegevust TÜ Üliõpilasesinduses.

4.2 Taotleme ühele kolledži esindajale automaatset kohta üliõpilasesinduses.

4.3 Peame oluliseks TÜ ja kolledžite infosüsteemide ühildamist.

Akadeemilist vabadust ! Õppimisvõimaluste võrdsust! Tartu vaimus vendlust !



Arne Otter



Helen Eenmaa



Anne Reitsak



Elis Vengerfeldt



Oliver Urb



Mart Kelder



Relika Juks



Ave Lamp



Anu Mõistlik



Meelis Kull



Kuuno Vaher



Aili Ottin



Birgit Ploom



Kärt Lõhmus



Birgit Toimann



Ants Vessmann

NIMEKIRI NR 2: Saunaerakonna ja Õ-fraktsiooni ühine valimisallianss SISU

Manna-Jaak, Manna-Jaak
Karga künnis manna!
Manna-Jaak, sa oled künnis,
oled tõesti tore künnis …
(SISU hümn)

1. Sissejuhatus

Meie nimekirja nimi on lühidalt järgmine: Saunaerakonna ja Õ-Fraktsiooni Ühine Valimisallianss SISU. Kandideerime enda nimekirjas! Erinevalt konkurentidest esindame tudengite tegelikke huve? Meie artiklid Äripäevas on alati kuumad ja sensatsioonilised. Lubame anda nii valimiste eel kui ka järel endast parima!

2. Programm

Meie programmilised seisukohad katavad kõik tudengitele olulised eluvaldkonnad.

VÄHEM LOBA, ROHKEM LUBADUSI!

2.1. HARIDUSPOLIITIKA

• TÕSTAME AU SISSE KONSPEKTIDOONORI ELUKUTSE.

Nagu me kõik teame, on Eesti ühiskonnas kaks elukutset, mis on jätkuvalt alaväärtustatud: õpetaja ja konspektidoonori omad. Aastaks 2000 võtame käsile neist viimase. Iga doonor, kes ei keela ligimesele oma konspekti, saab suure au ja kuulsuse KONSPEKTIDOONORI AUMÄRGI näol, mis on juba välja töötatud. Erinevaid järke sel märgil jätkub!

• VIIME SISSE STIPENSIONI.

STIPENSION - igakuine tasu, mida peaksid saama kõik vähemalt 3 semestrit ülikoolis püsinud tudengid (STIPENSIONÄRID) vähemalt nominaalõppeaja jooksul.

2.2. MAJANDUSPOLIITIKA

• POOLDAME EESTI MAJANDUST!

• LOODAME KÕIKE PAREMAT!

Meie ju ometi hoiame Teile pöialt, usume, et Teil kõigil läheb väga hästi ja soovid täituvad.

Küsimus on ju Teie rahas!

2.3. KESKKOND

• LOOME ÕHKKONNA!

Eeskätt proovime luua üldise vastutamatuse õhkkonda. Ja mitte ainult!

• MÄTAS KUIVAKS - ANNUAALSELT (peaaegu igal aastal, vt Võõrsõnade leksikon).

2.4. KULTUURIPOLIITIKA

• VEEL ROHKEM MUUSIKAT!

• TOETAME HEA TAHTE MÄNGUDE TRADITSIOONI JÄTKUMIST!

2.5. REGIONAALPOLIITIKA

• RAEKOJA PLATS TÄIS!

Nii on parem meie tudengitele.

• REGIONAALARENGU HUVIDES TULEKS EPA VIIA TARTUST VEELGI KAUGEMALE.

Ka maal võiks olla riiklikke asutusi!

2.6. KAITSEPOLIITIKA

• MÕTLEME JÄRELE!

• KUULAME REKTORAADI ÄRA.

• ISTUTAME PIIRIVALVE KIRSIPUU.

2.7. MUREPOLIITIKA

• JAGAME TUDENGITE MURED SUHTELISELT SUURE ARVUGA.

• JAGATUD MURE ON POOL MURET!

2.8. SAUNAPOLIITIKA

• TOETAME TIIGI TÄNAVA TUDENGISAUNA TAASAVAMIST. SELLEKS TULEB PAIGALDADA JÄRGMISED LAVAD:

1. PÖÖRDLAVA,
2. VABALAVA,
3. KASVULAVA.

2.9. ÕLLEPOLIITIKA.

• MEIE ÕLUL LASUB RÄNK VASTUTUS!

SISU TEEB, TEOD LOEVAD!

3. Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta

3.2. SAUNAERAKOND

Kinnitatud väljavõtted Saunaerakonna ja Õ-fraktsiooni ühendamata arhiivist:

SÜND JA/EHK VÕIMULETULEK

- 1995. aasta talvel toimunud ülesotsiaalteaduskonnaliste V-päevade raames aset leidnud valimised võitis just selleks otstarbeks ellu kutsutud Saunaerakond. Nende moodustatud valitsusest said endale portfellid õlle- ja nuustikuminister, rahvusenamuste minister, veresaunaminister, kalevipojakoju-ootamise minister, palmivihtade-vastu-võitlemise minister, üks kantsler jms.

TÖÖD JA TEGEMISED

• Väljendusena Saunaerakonnaga alati kaasaskäivast põhimõttest toetada sellist unarusse jäetud üliõpilastekihti, nagu seda on õppetööga mittetoimetulevad, on Saunaerakond juba ammu asutanud "Sauna-Madise Fond Õppimises Maha Jäävate Tudengite Toetamiseks", mille eesmärk ongi jagada moraalset ja füüsilist toetust, mida fond saab vabatahtlike annetuste tõttu.

• Saunaerakonna struktuuris on aja jooksul tegutsenud ka mitmeid erinevaid kultuurrühmi(tusi), millest ehk kuulsamad on: SE võrratu balletidrubp "Soe suvetuul", SE rahvamuusikaline kollektiiv "Kibukesekesene...", SE segakoor "Inglisillal", SE võimlemiserühm "Leedi k-k. aeroobikud"

• 1. aprillil 1998. aastal viibis rühm Saunaerakonna volitamata esindajaid koos oma valijatega Tartu linnapea vastuvõtul, mille käigus anti üle noot, milles paluti Tartu linnalt selge, ausa ja lihtkodanikule hästi kättesaadava valimiskampaania läbiviimiseks moraalset toetust piisaval hulgal ja sobivas ulatuses.

• Sama aasta jaanikuu hakul sai teoks Saunaerakonna Suur Tööliste ja Erudiitide Pleenum SESTAP ÜHEL VÕI TEISEL PÕHJUSEL SENI RAKENDAMATA IDEED

• Konkureeriva maksuameti loomine, mis pakuks soodsamaid võimalusi maksude tasumiseks nt üksikisiku tulumaks 24%.

• Saunakultuuri tõstmine.

• Edustuse valimistel kandideerimine.

SAMMUD SUURDE POLIITIKASSE

• Möödunud aasta lõpul võttis Saunaerakond vaevaks reageerida Õ-fraktsiooni taotlusele saada Saunaerakonna noorteühenduseks - toimusid tulised lähenemisläbirääkimised, mis tipnesid lähenemislepingu sõlmimisega.

• Käesoleva aasta esimeses kvartalis otsustati, et maksku mis maksab, nii see asi enam kesta ei või, tuleb kandideerida!

3.3. Õ-FRAKTSIOON

Meie organisatsioon on veel noor. Me lõime end möödunud aasta 20. oktoobril ühel pärastlõunasel tunnil teatud avalikus majas Tartu kesklinnas. Sellest mälestusväärsest tunnist alates on meie fraktsiooni viis juhatuse liiget ja arvukas liikmeskond hoidnud kõrgel õõtilisuse, õltruismi ja õ-poliitilisuse aadet (õigupoolest õõdet). Meie fraktsioon laieneb pidurdamatult, oma vaimusilmas näeme end kui eksklusiivset massiorganisatsiooni, mis mängib ka edaspidi ava- ja uudismaastikul esimest viiulit. Tuleb märkida, et vähemalt pool meie liikmeskonnast on aktiivsed naised.

KUIDAS MEIE TEED RISTUSID SAUNAERAKONNA OMAGA

Täpselt ei mäleta, aga Saunaerakonnaga viis meid kokku õnnelike juhuste ahel. Nii meie noored fraktsiooniliikmed kui ka staažikad saunaerakondlased loodavad palju. Läbimurde oma suhetes saavutasime jõulukuul 1998, mil sai sõlmitud Õ-fraktsiooni ja Saunaerakonna vaheline lähenemislepe. Sellega omandas Õ-fraktsioon Saunaerakonna noorteühenduse viljaka staatuse. Meie õblukesed õlad pidasid ka sellele katsumusele vastu.

4. Kokkuvõte

Valige meid ära! Arvestage ometi sellega, et meie ametiaeg ei kesta kuigi kaua. Seepärast ei tohiks tegelikult ka meid mittevalivale inimesele olla kuigi vastumeelne meid siiski valida.

Kandideerime, sest meie sisetunne käsib meil seda teha. Selle vastu ei saa ei meie ega Teie. Me oleme targad ja teame, kuidas juhtida ülikooli. Seni ei ole me seda lihtsalt välja näidanud.

5. Nimekiri

Järgnevalt tutvustame nimepidi meie kandidaate ja prognoosime nende häälesaaki:

NR: Nimi / oodatav saak

1 Tarmo Tüür / metsikult hääli
2 Tõnis Leht / veidi vähem
3 Keit Kasemets / 100
4 Raul Allikivi / 100
5 Katrin Uba / sada
6 Björn Puna / stomatoloog
7 Peeter Taim / 971353 häält
8 Enn Metsar / eks paistab
9 Kaaren Kaer / null häält
10 Ülle Sulg / 100
11 Erik Moora / metskits
12 Kristi Hakkaja / noh?
13 Silver Rebenits / 113
14 Kristel Petermann / hõimlaste hääled
15 Viljar Veebel / 10
16 Lauri Lippmaa / kes neid lugeda jõuab
17 Saima Oras / 1 (kui ise hääletab)
18 Lauri Tammiste / 100
19 Heiko Pääbo / no mõelge ise
20 Mai-Liis Raud / 100
21 Andrei Haritonov / 35%
22 Sven Karuse / käsipall
23 Tõnis Saag / päris palju
24 Käsper Kivisoo / AH
25 Mart Arop / no ikka saab
26 Elvis Joakit / ühe kindlasti
27 Lauri Eidermann / ühe hinge
28 Kristjan Prikk / memme musi
29 Jan-Jõgis Laats / 89
30 Peep-Ain Saar / 100
31 Ene Must / mustmiljon
32 Marti Soosaar / noorte hääl
33 Kristjan Rebane / hüüdja hääl kõrbes
34 Erik Saarts / 9
35 Ülar Vaadumäe / laulu-hääl
36 Lauri Leht / ankur (100)

6. Kus meid näeb, kust saab lubasid meie poolt hääletamiseks?

Tänaval, mütsi alt, ka mujalt.
Bye-Bye!

NIMEKIRI NR 4: Saddam



Vali akadeemiline rahvademokraatia!

Jüri Herman

NIMEKIRI NR 6: SYnergia

SYnergia kandidaadid

Leif Kalev
Oudekki Loone
Lilian Ariva
Marko Lepik
Kadri Täht
Karl Laas
Mirjam Somelar
Airi Uljas
Katre Daniel
Jörgen Siil
Urmet Arus
Kristi Aule
Heiki Aulik
Anželika Bažanova
Riina Danilson
Silver Eensaar
Inga Eha
Katrin Eimla
Raul Haavala
Kati Huttunen
Kairit Jaksi
Rein Jürlado
Annuka Kataja
Eiko Keeman
Marius Kuningas
Liina Kuum
Killu Kuusmik
Priit Laanoja
Peeter Laas
Reno Laidre
Inga Lasmane
Ethel Lauri
Eve Loopere
Madli Lääne
Eva Meinson
Sigmar Meus
Magnar Michelson
Kristjan Mustkivi
Reet Müür
Lauri Naber
Vassili Nikolajev
Janek Ote
Kristel Pakkas
Jekaterina Panova
Kadri Peeters
Urmas Peterson
Niina Popova
Silvar Priman
Priit Pääsukene
Kertu Ruus
Asko Seeba
Erjo Selliov
Aleksander Sizarov
Imre Toodu
Marianne Toom
Sirli Tralla
Ivar Unt
Argo Vilberg

Et nimekiri soovis endale registreerida juba varem esitatud nimekirjaga sama nime, puudub nimekirjal praegu kindel nimi, seetõttu kasutame tinglikult täheühendit SYnergia.

SYnergia on sõltumatu teaduskondlik nimekiri, mille põhimõtteks on tegutseda tavaüliõpilaste, st ka meie endi huvides. Üritame täita kohta, mida Läänes hoiavad üliõpilaste erialaühingute liidud. See tähendab, et põhiliselt tunneme huvi, et üliõpilase elu ülikoolis oleks võimalikult viljakas.

Julgust tegutsemiseks annab meile meie senine esitus. Oleme tegutsenud pikka aega ja ikka olnud põhilised ideede generaatorid üliõpilasesinduses. SYnergia juhitud esindust 1997/98 peetakse sageli senistest parimaks. Eelmised aastad kinnitavad, et me ka täidame püstitatud eesmärke. Me ei luba kindlat õnne, küll aga jätkuvat tõsist ja teadlikku tööd seatud eesmärkide saavutamiseks.

Meie põhimõtteks on, et esindusest oleks kasu ka tavalisele üliõpilasele. Esindajad üliõpilaste jaoks, mitte üliõpilased esindajate jaoks!

Üliõpilasomavalitsus

Meid on pannud muretsema möödunud aasta tegematus ja põhjendamatud rahakulutused. Arvame, et üliõpilane väärib omavalitsuse poolt paremat kui kord aastas kannu õlut. Omavalitsusele tuleb kas anda mõte või pole teda üldse vaja. Me ei taha omavalitsusest noorpoliitikute hüplemismadratsit, kus vastastikku kokkuleppeid sõlmitakse.

Seetõttu pakume konkreetsete ettepanekute kaupa välja reformikava, kuidas omavalitsust tööle panna. Kõik selles vallas sõltub ainult inimestest, keda esindusse valitakse. Seetõttu lubame, et kui meie saame üliõpilasesinduses enamuse, saavutame aastaga järgmised asjad:

Esindus:

• muudame üliõpilasesindaja volitusteaja kaheaastaseks, igal aastal vahetub pool koosseisust. Nii kaob ära mitmekuune kurssiviimisaeg ning esindus on



Töökas kollektiiv.

töövõimeline ka suvel;

• sõlmime esindusest palka saavate isikutega töölepingud, kus on selgelt kirjas nende ülesanded ja vastutus. Palk peab sõltuma tehtud tööst;

• kehtestame ülempiiri valimisnimekirja suurusele;

• suuname esinduse energiavarud töösse ülikooli asjadega, jättes üleriigilised Eesti Üliõpilaskondade Liidule niipalju kui võimalik.

Teabeliikumine:

• teeme esinduse ametikandjatele kohustuseks saata üliõpilasomavalitsuse listi regulaarseid ülevaateid. Taotleme, et üliõpilasnõustajatele ja üliõpilasesindajatele tehtaks kohustuslikuks anda listi perioodilisi ülevaateid probleemidest oma teaduskonnas/osakonnas;

• muudame üliõpilasteatmiku ja tutvustuspäevad kättesaadavaks igale sissepääsenule;

• püüame taastada üliõpilasraadio;

• taotleme, et igal osakonnal/teaduskonnal oleks oma list, kus antakse teada kogu ülikoolis õppimiseks vajalik teave: tunniplaan, loengute ärajäämine, eksamiajad, muud tähtajad ja kuhu liitumine oleks vaba.

Põhiline osa üliõpilastegevusest peaks toimuma teaduskondades ja osakondades. Püüame tekitada ülikooli juhtkonna ja õppejõudude poolset huvi ja toetust üliõpilaste erialaühingutele. Teadus- ja osakonnanõukogude üliõpilasesindajate valimine peaks sõltuma sealsete üliõpilaste eelistustest ning neil peaksid olema kohustused, mille mittetäitmisel kaotaksid nad oma koha. Igas osakonnas peaks olema üliõpilasnõustaja (tuutor), kellel peaks olema piisavalt õigusi, et tema poole pöördumisest kasu oleks.

Üliõpilassõbralik ülikool

Arvame, et üliõpilase põhihuvi esinduse vastu peaks olema esinduse põhikohustuseks kemplemise asemel õppekorralduse ja elutingimuste parandamine. Siin tuleb tekitada ülikooli juhtkonna ja õppejõudude poolne hea suhtumine. Alljärgnevalt meie arvamus, kuidas ja mis probleeme ülikoolile teadvustada.

Õppekorralduses taotleme:

• igale kursusele õppejõust juhendajat, kes vastutaks oma üliõpilaste käekäigu eest;

• õppejõudude hindamise küsitluse jätkamist ja selle muutmist kogu ülikooli hõlmavaks. Küsitlus tuleb viia sellisele tasemele, et seda saaks hakata arvestama õppejõudude valimistel;

• õppejõudude valimisel üheks tingimuseks õpikute kirjutamist või kursuse juhendamist

• ainekursusele registreerimise muutmist eksamitele registreerimiseks korraliste palgaliste õppejõudude puhul. Muus osas mõistlikumaid tähtaegu;

• ülikooli raamatukogust peab saama korralik õppimiskoht, kus on korralikud arvutikasutusvõimalused, tasemel elektronregistrid ja elektrooniline tellimine;

• kõik tunniplaanid peavad muutuma võrgust kättesaadavaks, nii et saaks hõlpsalt koostada endale sobiva tunniplaani. Ülikoolis sel semestril loetavate ainete register, kust saab teada mis kus ja kuidas. Taotleme tunniplaani koostamise automatiseerimist veebipõhise programmi abiga (on näiteks matemaatikateaduskonnas juba olemas);

• loengukonspektide koostamine peaks mõne aasta jooksul muutuma õppejõu kohustuseks. Konspektid peavad olema üliõpilastele kättesaadavad – kas paberil või võrgus. Muu nõutav kirjandus peab olema üliõpilastele reaalselt kättesaadav (kasvõi paljundatult). Uusi väljaantavaid õpikuid peaks leiduma piisavas koguses teaduskonna või osakonna raamatukogus.

• soovijail peaks üldjuhul olema võimalik õppida tasuta vähemalt inglise, saksa ja prantsuse keelt. Teaduskondade kursustetellimine keelekeskuselt peab lähtuma nõudlusest. Üliõpilaste arvamuse esiletoomiseks taotleme üliõpilasesindajaid keelekeskuse nõukokku;

• õppevaidluste lahendamiseks erapooletuid vahekohtuid;

• eestikeelse õppekirjanduse tähtsuse suurendamist õppejõudude valimises.

Elutingimused:

• seisame vastu nominaalaja ületamise maksu kehtestamisele ülikoolis;

• taotleme jalgrattaparkimiskohtade lisamist;

• Eesti Üliõpilaskondade Liidus toetame terviklikku üliõpilastoetust, mis sõltuks ka üliõpilase sissetulekust;

• korraldame uuringu üliõpilaste tegeliku sotsiaalse olukorra selgitamiseks, võimalusel osana üle-eestilisest;

• jälgime, et uute ühikate ehitamisel ja vanade renoveerimisel arvestatakse sel kevadel läbiviidud ühikaelanike küsitlust;

• taotleme terminaliklasside hulga suurendamist;

• taotleme arvutiklasside lahtiolekut ka laupäeviti *(ja pühapäeviti)*, samuti üritame mõjutada üleülikooliliste arvutiklasside *(ning võimaluse korral ka ühikate rendiarvutite)* arvu suurendamist. Üliõpilastel peaks olema ka reaalne skaneerimisvõimalus;

• avaldame survet, et kõik ühikad ei muutuks hirmkalliks, kuid oleksid täidetud esmased vajadused, näiteks soe vesi, võimalusel ka kõrvalteenused — pesumasinad, jõusaal, kohvik jne;

• kavandame jätkata ühikate internetiseerimist ning muretseda kiiremaid liine, et interneti olemasolu tähendaks ka reaalset võimalust kasutada erinevaid veebipõhiseid otsingusüsteeme, mitte ainult elektronposti lugemisvõimalust;

• taotleme ühiselamutes olevate nn puhketubade kasutussevõtmist: kas elamiseks välja üürida või võimaldada neid tegeliku puhketoana kasutada.

NIMEKIRI NR 5: Sünergia



СИНЕРГИЯ ...

И ЭТО ВЕРНО!!!

Andrei Tentjukov

NIMEKIRI NR: In Corpore

In Corpore kandidaadid

Fred Puss
Anu Mugu
Siim Alatalu
Juhan Raudsepp
Margus Valdre
Martin Lään
Gert Schultz
Jaan Eensaar
Alar Voitka
Jaanus Vann
Meelis K. Tasur
Markko Künnapu
Virgo Saarmets
Reesi Lepa
Viive Ginter
Grete Pylsy
Andrus Männik
Janek Valge
Silver Salla
Kaur Kivirähk
Toomas Tepomes
Andres Parmas
Alar Toom
Indrek Soo
Andres Simson
Kaido Tämm
Tanel Siimon
Lauri Bender
Ivo Lambing
Riivo Kolka
Martin Pau
Marko Olenko
Mihkel Oras
Maarja Saks
Jane Järvalt
Katrin Saaremäel
Virge Vijard
Inga Laidna
Ivika Allekand
Christine Ojango
Ingrid Ploom
Kaja Riiberg
Annika Arro
Liina Sumberg
Mari-Liis Sepper
Signe Sirel
Leane Morits
Kaarel Parts
Indrek Parrest
Liis Kallikorm
Marika Paaver
Maris Heinaru
Atte Kivisaari
Kaarel Piirimäe
Veiko Pesur
Janar Sutt
Triin Toompuu
Martin Jaško

IN CORPORE on juba aastaid ühendanud üliõpilasesindusse kandideerijaid kui akadeemiliste üliõpilasühenduste nimekiri. In Corporesse kuuluvad tasakaalukad inimesed, kes ei ole mõjutatavad poliitiliste jõudude ega ka oma organisatsioonide poolt. In Corpore, nagu nimi ütleb, tegutseb üheskoos ning iga meie nimekirja üliõpilasesindaja isiksust ning tema maailmavaadet austades. Ka meie seniseid üliõpilasesindajaid on hinnatud just nende isikuomadustest, mitte aga nimekirjalisest kuuluvusest lähtuvalt.

Kuna meie nimekiri ühendab tudengeid väga paljudelt erialadelt, loodame suutvat end lisaks ülikooli üldprobleemidele viia kurssi ka kõikide teaduskondade probleemidega ning tegeleda nendega üliõpilasesinduse tasemel. Sel aastal on meie nimekirjas esindatud 58 üliõpilast 13 organisatsioonist.

Meie peamised tegevussuunad on sel aastal järgmised.

Vähem bürokraatiat!

Uue õppekorralduseeskirja kehtima hakkamise järel käesoleva aasta 30. augustist peavad üliõpilased hakkama oma õpingukavu koostama ning kursustele registreeruma juba eelmise semestri lõpul. Meie arvates on see liigne bürokraatia ning ülikooli tööd saab lihtsustada ka sel moel, mis üliõpilastele vastuvõetavam oleks. Püüame leida selleks teid ning küsida just eelkõige üliõpilaste enda arvamust.

Kuidas töö, nõnda paik!

Paljudele on teada, et kohati ei saa läbitud loengute ning tehtud eksamite eest vääriliselt ainepunkte. Eriti puudutab see filosoofiateaduskonda. Kuna ülikool on siiski ühise õppesüsteemiga, teeme kõik selleks, et ainepunkte antaks vastavalt tehtud õppetööle igas teaduskonnas. Lisaks on arstiteaduskonnas juba mitu aastat probleeme vaba- ning valikainetega. Meie hulgas on ka arstiteaduskonna üliõpilasi, kes tahavad just sellele probleemile lahendusi leida.

Õpi, kaua vaja!

Praegune suund on rangelt nelja-aastasele ülikoolihariduselle. Meie arvates muudab see ülikooli tehnikumilaadseks ning konveiermeetodil haritlaste tootmiseks. Tõelise harituse saavutamiseks ei tohi piirata üliõpilaste enesetäiendamissoove ning sundida teda iga hinna eest tegelema neli aastat ainult õppimisega. Tudengil on vaja ka vaba aega ning elatist teenida.

Info liikuma!

Peamine infopuudus on praegu üliõpilasesinduse tegevuse osas. Teavitamine sellest peab jõudma soovi korral iga üliõpilaseni. Lisaks oleme täheldanud puudujääke ka terve ülikooli infovahetuses. Püüame seda teha üliõpilastele kättesaadavamaks võimalikult kompaktselt, mitte mööda üüratult suurt kooli ringi tormates.

Tühi kõht ei õpi hästi!

Söögikohtade olukord õppehoonetes (eriti vanemates) ei kannata kriitikat. Ülikoolile peab sellest osas kanna peale astuma, sest paljudes kohtades ei ole midagi muutunud juba aastakümneid.

Õppevahendid kaasaegsemaks!

Meie nimekirja juhtimisel alustati aasta eest õppejõudude küsitlust. Selle tulemustest peaks sõltuma ka õppejõudude töölejätmine, sest küsitluse tulemusena tuleb välja ka puudusi kaasaegsete õppevahendite kasutamisel. Eelkõige peaksid ülikoolis olema õppejõud, kes suudavad ajaga kaasas käia, mitte ainult sadadele tudengitele mahakirjutamiseks paberilt ette lugeda.

Õppelaen vastavalt vajadusele!

Paljud tudengid ei vaja või ei võta välja õppelaenu. Mitmed vajaksid seda aga enam, kui nad saavad. Õppelaenu suurus peaks olema sõltuvuses otsesest vajadusest (vanemate majanduslik olukord, perekond jne), mitte olema kõigile ühtne.

NIMEKIRI NR 7: Force Majeure

Force Majeure'i kandidaadid

Margus Purlau
Priit Alamäe
Anne-Mari Päll
Kai-Helin Kaldas
Jüri Gordejev
Marek Herm
Sven Iiling
Kristjan Kanarik
Tex Vertmann
Jaak Napritson
Lenno Uusküla
Koit Arro
Martti Lutsar
Ingvar Pärnamäe
Oliver Meikar
Aleksander Spatkin
Tõnis Palgi
Markus Leppoja
Urmas Krull
Ahto Pärnamäe
Anna-Greta Gutman
Maksim Asakov
Olavi Otepalu
Andreas Kangur
Jevgeni Bajmiev
Kaspar Loog
Jaanus Milek
Igor Sinkevitš
Herkki Olo
Martin Triipan
Häli Puksing
Inga Ignatjeva
Jaanus Aart
Aare Laak
Mihhail Kisseljov
Toomas Väli
Avo Alender
Olev Vinn
Anatoli Tšernov
Urmet Seepter
Maris Puurmann
Danica Kubi
Oleg Nishaev
Toomas Laats
Rein Repson
Andrus Kotri
Eero Mander
Nikita Oskolkov
Siret Toots
Toomas Kiisk
Peeter Selg
Otte Henrik Badermann
Terje Kõlamets
Reimo Juks
Viljar Pärnamäe
Siim Krispin
Denis Ostrovski
Ave Allik
Kerstin Kõre
Marko Põial
Veiko Lukman
Thor-Sten Vertmann
Urmas Nugis
Mart Kalju
Taavi Toots
Aimar Rakko
Allan Sinimäe
Uku Mats Peedosk
Triin Ploomipuu
Marko Lamp
Allan Adojaan
Priit-Friedrich Lillemaa
Indrek Lind
Tanel Laan
Siim Sligur
Marika Pärnamäe
Eero Tonka
Kristjan Veges
Kristjan Rebane
Kristjan Kostabi
Pello Kongo
Martin Raud
Lauri Lugna
Aveliina Helm
Henri Vaher
Rasmus Ruuda

NIMEKIRI FORCE MAJEURE moodustus eelmiste valimiste eel erinevate Tartu noorsooühenduste üliõpilasaktivistidest eesmärgiga esindus tööle panna. FM-lased kandideerisid eelmisel aastal, toomaks esindus välja kopitama kippuva õhkkonnaga tegevuse simuleerimisest ja suurte sõnade ning paberimajanduse asemel midagi üliõpilaste heaks tõeliselt ära teha. Tänaseks on selge, et esinduse tegevuses on toimunud FM ja In Corpore eelmise aasta tõhusa ühistegevuse najal kvalitatiivne parenemine.

Toimuvad üliõpilasesindajate regulaarsed konsultatsioonid ülikooli juhtkonnaga, koos töötatakse välja lahendusi erinevate tudengieluvaldkondade parendamiseks.

Intriigipesa asemel on esindus muutunud üliõpilasaktivistide koostöökojaks.

Üliõpilasesinduse eelarve on kasvanud lubatud 25% asemel 100%, mis võimaldab esindusel end paremini majandada ja erinevaid üliõpilasettevõtmisi (ülikooli ball, õppejõudude hindamine) suurejoonelisemalt ning põhjalikumalt läbi viia.

Üle mitme aja on esindusel jälle toimiv revisjonikomisjon, kelle poolt ettevalmistatava revisjoniaruandega saab tutvuda vana koosseisu viimase ja uue koosseisu esimese ühiskoosoleku ajal

Esinduse uued ruumid on valmimas - tudengiläheduse suurendamiseks on kavas luua sinna ka paljunduskeskus.

Tartu Ülikooli ja EPMÜ rajasid Üliõpilasmaja töölerakendamiseks ühisorganisatsiooni, kus on esindatud ka tudengid - sel aastal tuleb see reaalselt tööle panna.

Me ei luba Teile midagi utoopilist - lahendame rahulikult ja sihikindlalt üliõpilaste probleeme ja otsime võimalusi koos Teiega jõudumööda üliõpilaselu elavdada.

Meie tegevuspõhimõtted esinduses

1. Ülikooli ja üliõpilaskonna eesmärgid on ühised!

Üliõpilasesindus ei otsi destruktiivset vastandamist vaid konstruktiivset koostööd ülikooli ja tema struktuuridega.

Regulaarsed konsultatsioonid ülikooli juhtkonnaga tagavad üliõpilaskonna probleemide vastuvõtliku teadvustamise ja vajalike otsuste langetamise ülikooli otsustuskogudes: ülikooli valitsuses ja ülikooli nõukogus, samuti ülikooli nõukogu komisjonides.

Üliõpilasesindus soovib senisest rohkem kaasa rääkida ülikooli ja tema allüksuste, asutuste nõuandvates kogudes. Ülikooli põhikirja peatükis V tuleb alajaotus "Üliõpilaskond" täita uueneva sisu ja konkreetsete eesmärkidega, mille sõnastavad üliõpilased.

2. Toimkonnad toimima!

Üliõpilasesindus ei ole pelgalt survegrupp või algajate poliitikute mänguparlament, kus isiklikke ambitsioone realiseeritakse.

Üliõpilasesindus vajab toimivat struktuuri, mis tagaks esinduse töö tõhususe ja järjepidevuse, sõltumata esinduse koosseisu iga-aastasest vaheldumisest.

Vastutus toimkonna tegevuse tõhususe eest peab olema personaalne, vastutust hakkavad kandma toimkondade projektijuhid, kellega üliõpilasesindus sõlmib konkreetsed lepingud üliõpilaskonna ürituste läbiviimiseks või üliõpilaskonnale teenuste osutamiseks.

3. Esinduse eelarve suuremaks!

Esinduse eelarve suurendamine ei toetu üksnes ülikooli eelarvest laekuvate eraldiste suurenemisele.

Edumeelsete ülikoolide eeskujul tuleb tähelepanu pöörata majandustegevusele, mille eesmärgiks on üliõpilaskonnale teenuste osutamine. Üliõpilaste kui ärksa ja teotahtelise kodanikkonna ülesandeks on iseseisvalt luua struktuure, mis aitavad lahendada üliõpilaskonna igapäevaelu küsimusi.

4. Rahaasjad läbipaistvaks!

Esindus peab pidevalt kontrollima eelarve kasutamist, iga kulutus peab olema hoolikalt põhjendatud. Üliõpilasesindus vajab professionaalselt koostatud eelarvet. Vastutus ja eelarve täitmise kontroll ei tohi olla impersonaalne, üliõpilasesindus sõlmib lepingud isikutega, kes vastutavad üliõpilasesinduse eelarve ja eelarve alajaotuste täitmise ja kontrolli eest.

5. Kaitseväeteenistuse alaline teave üliõpilastele kättesaadavaks!

Koos ülikooli juhtkonnaga kutsutakse ametisse üliõpilaskonna kaitseväeteenistuse alane nõustaja.

6. Esinduse ruumid esinduslikuks!

Üliõpilasesinduse valminud ruumidele tuleb hankida vajalik sisustus ja luua esinduslik töökeskkond.

7. Üliõpilaselu ergumaks!

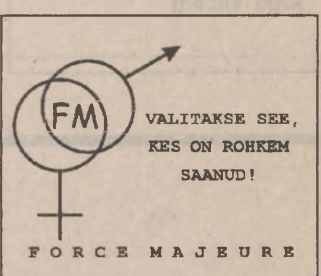
Üliõpilasesindus osaleb aktiivselt äsja ellu kutsutud Üliõpilasmaja tegevuses.

Üliõpilasesindus peab väga hästi ja majanduslikult edukalt korraldama traditsioonilisi akadeemilisi üritusi, sh näit ülikooli aastapäeva balle 1. detsembril jne. Traditsiooniliste ürituste ladusa korralduse eest vastutavad üliõpilaskonna poolt lepingulised projektijuhid.

8. Info kättesaadavaks!

Üliõpilastele peab olema tagatud igat liiki info, nii õppetöö kui igapäevaelu küsimustes. Seda on võimalik saavutada nii ülikooli tehnilist ja kommunikatiivset infrastruktuuri kasutades kui üliõpilaskonna tehnilise varustatuse (arvutid, side- ja paljundusvahendid) taset parandades.

Üliõpilaskond peab välja kasvama interneti kasutamise lasteaiast ja ümber korraldama üliõpilaste arvutivõrgu kasutamise professionaalsele tasemel.



FORCE MAJEURE JA SÕBRAD!

Force Majeure kutsub oma toetajaid neljapäeval, 22. aprillil **Auditooriumisse.** Esinevad **Untsakad** Kohal on Force Majeure'i kandidaadid Sissepääs: Prii

Esmaspäeval, 26. aprillil **Atlantisesse.** Esineb **Jääboiler** Kohal on Force Majeure'i kandidaadid Sissepääs: Naised on tasuta, mehed - 20 kr.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 1000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440

Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUBBERSENI LAI
RT
Tartu Ülikooli Raamatukogu

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 17 (1971) 30. APRILL 1999 TASUTA

Toomemäel vaimne külgetõmme

Varje Sootak

200 aastat tagasi, maikuu 4. päeval kirjutas keiser Paul I alla määrusele, millega anti Tartus taasavatavale ülikoolile Toomemägi ja selle jalamil olevad Maarja kiriku varemed, mille kohal asub praegune peahoone. See või need, kellele Toomemägi kuulub, annavad talle ka oma näo. Milline see võiks olla?

Paarisaja aasta tagune Toomemägi pakkus õige kurba pilti. Ajaloolane Hillar Palamets kirjutab UT-le: "Tegemist oli lagedaga, kraavidest ja rinnatistest lõhestatud tühermaaga, mida tartlased kasutasid kitsede ja lehmade karjatamiseks, liivakarjäärina ja prahi mahapanemise kohana".

Ühe kava kohaselt taheti Toomele paigutada rajatava ülikooli peahoone, teise järgi jagada see professoritele ehituskruntideks. "Esimene rektor G. F. Parrot, ülikooli arhitekt J. W. Krause ja raamatukogu direktor K. S. Morgenstern otsustasid muuta Toomemäe siiski avalikuks pargiks," jätkab Hillar Palamets.

Inglise stiilis metsapark

1815. aastaks olid istutustööd lõpule jõudnud ning Toomest kujunes inglise parkide stiilis kena metsapark (nimetus Inglisild olla tulnud inglise silla nimest, mida rahvas omatahtsi moonutas). Pikkamööda omandas Toomemägi praeguse näo – Krause projektide järgi kerkisid tänaseks mitmed Tartu sümboliteks saanud hooned, nagu tähetorn, anatoomikum, Toomkiriku idapoolsesse ossa raamatukogu, kus asub ülikooli ajaloo muuseum. Endiste kasarmute asemele ehitati kliinik.

200 aastat hiljem

Ülikooli varad kinnistati EV TÜ seadusega 21. juunist 1925. Sama aasta RT 122/123 on kirjas: "Eriti kuulub Tartu Ülikoolile temale igaveseks omanduseks kingitud Tartu kindluse, Doomemäe ja rootsi kiriku ase, ühes kõigi nende kuuluvate varandustega…".

1995. aastal vastuvõetud Tartu Ülikooli seadus annab õiguse tagasi taotleda ülikooli vara, mis enne 16. juunit 1940 ülikoolile kuulus.

Ülikooli kinnisvarade osakonna juhataja asetäitja Erki Tamme sõnul tahab ülikool Toomemäe omanik olla küll. "Kõne all on olnud mitu varianti, üks võimalik viis on olla kaasomanik koos linnaga. Kahtlemata vajab ülikool Toomemäe hooldamiseks linnalt raha," ütles Erki Tamm. Linnal kulub aastas Too

Praegu kuuluvad Toomemäel asuvad kinnistud kinnistute memäe hooldamiseks ligi miljon krooni.omanikele - ülikoolile, kliinikumile, eraisikutele, linnale, riigikohtule jt. Rohelist ala taotleb linn munitsipaalomandisse.

Tartu abilinnapea Anto Ili arvates on igati loogiline, et Toomemäe kaasosanik oleks Tartu Ülikool, kellele on see ajalooliselt kuulunud.

Hoida kasutades

"Toomemäe kohta on koostamisel üldplaneering, milles kogu ala lahendatakse ühtse kompleksina, arvestades nii ajalugu kui tänapäeva ning sealjuures kinnistute piire, teede ja tehnovõrkude alasid, suveteatri mänguplatsi kui palju muud, unustamata Kassitoomet, " selgitas abilinnapea.

Anto Ili rõhutas positiivse muudatusena ülikooli ja linna vahelist tegusamaks muutunud koostööd.

Selle näiteks on ka ühise Toomemäe arendamise ja initsiatiivgrupi tegevus, kus viimati arutati prorektor Hele Everausi juures Toomkiriku tulevikku. Eesti Muinsuskaitse Inspektsiooni seisukoha järgi on Toomkirik Jaani kiriku järel Tartus prioriteet nr 2. "Esmane ülesanne on varisemise peatamine, seega konserveerida varemed," ütles Ili. "Ja kõik hullud ideed tuleb ära kuulata, mis varemetes edasi teha saaks. On pakutud isegi selle klaaskupliga katmist." Järgmisel koosolekul tuleb arutusele, kuidas Toomemäe ajalugu maketina eksponeerida.

"Toomemägi on üks osa linna keskkonnast, mida peame hoidma ja säilitama, aga seda läbi inimeste kasutuse. See ei tohiks olla mingi kinnine tsoon, inimesed peavad küll täitma muinsus- ja keskkonnakaitsenõudeid, kuid seal peab midagi näha ja teha olema," lausus abilinnapea.

Teaduslugu populaarselt

Ülikooli teaduste huvikeskuse AHHAA projektijuht Tiiu Sild leiab, et teaduskeskuse väljakujundamine Toomel on hea lahendus nii ülikoolile kui linnale, kes on otsinud väljundit, kuidas akadeemilist Tartut ka turistlikuma, meelelahutuslikuma külje pealt näidata. "Tippteadlased on sageli laiast publikust ära lõigatud, kuid kaasaegse teadushuvikeskuse kaudu saame teaduse laia publikuni tuua," ütles Tiiu Sild.

Tartus tuleb AHHAA missiooniks ära kasutada olemasolevad ajaloolised hooned, mis pakuvad Tiiu Silla arvates ääretult huvitavat lähenemist ja on perspektiivsed. "Kaunitele vanadele õppehoonetele tuleb leida uus funktsioon, tutvustades esmajoones teaduslugu, mis nii neis kui teistes ülikooli hoonetes sündinud."

Konkreetsemalt pole praegu veel ühe või teise hoone edaspidine funktsioon teada, sest enne on vaja ära lahendada näiteks vana anatoomikumi ja mõne teise hoone saatus. Esialgu on plaanis aastal 2001 avada tähetorn AHHAA-keskuse peahoonena.

Toomemäele viivatel jalgteedel on kerge astuda, jalg ei komista vastu kive ega porikamakaid, pilku püüavad Tartu teadlaste kujud, mitmes ajalooliselt stiilses kohvikus saab janu kustutada, muuseumidesse on järjekorrad, Toomkirikust on saanud järjekordne kontserdipaik, teaduskeskuse väliatraktsioonid peibutavad nii lapsi kui täiskasvanuid… On see ainult visioon?



Kas sellelgi all-linna viival teel ei võiks mõne tuntud tartlase nimi olla, veelgi enam - selle ääres võiks ka mõni kuju olla. MEELIS LOKK / POSTIMEES

ANTO ILI
Tartu abilinnapea



Toomemäge peame hoidma ja säilitama, aga mitte kinnise tsoonina, vaid tema väärtusi oskuslikult kasutades.

Üliõpilasesinduse valimistel rekordarv valijaid

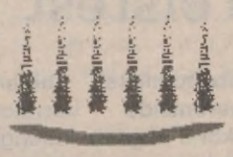
Aet Süvari

Kolmapäeval alanud TÜ Üliõpilasesinduse valimiste esimese päeva lõpuks oli valimistoimkonna esimehe Uku Aroldi sõnul koos eelhääletajatega oma hääle andnud 782 tudengit.

Arold ütles UT-le, et võrreldes varasemate aastatega, on see arv rekordiline.

TÜ kolledžites Pärnus ja Türil oli valimisaktiivsus veelgi suurem – Pärnu tudengitest hääletas 43%, Türi kolledži üliõpilastest 56%.

Arold ütles, et siiani pole kuulda olnud ka lubamatust valimiskampaaniast – valijate häälte ostmisest. "Kevadpäevade piletilaadal pakkusid mõned kandidaadid küll tasuta banaane, putru ja veini, aga ei nõudnud, et vastutasuks nende eest hääletataks," lausus ta.



Tartu Ülikooli üliõpilasomavalitsus

Küll aga uurib valimistoimkond mõningate võltsitud plakatite tagamaad. "Välja on ilmunud saboteeritud "paraplakatid", kus on mõne nimekirja kohta suvalist joga aetud," ütles Arold.

Tänavu registreeris end valimisteks 7 nimekirja kokku 255 kandidaadiga. Eelmisel aastal oli 110 kandidaati. Valimistoimkonnale esitasid nimekirjad esinduse esimees Margus Purlau (Force Majeure), üliõpilasseltsi Raimla poolt Fred Puss (In Corpore), üksikkandidaat Andrei Tentjukov (Sünergia), noorpoliitik Arne Otter (Vaikiv Enamus), politoloogiatudeng Keit Kasemets (Saunaerakonna ja Õ-fraktsiooni ühine valimisallianss SISU, üksikkandidaat Saddam (Jüri Herman) ja sotsiaaltoimkonna esimees Oudekki Loone (SYNergia).

Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse valimised lõpevad täna kell 19. Uued üliõpilasesinduse liikmed saavad teatavaks tuleva nädala algul. Üliõpilasesinduse valimisjuhendi järgi on esinduse valimise õigus kõigil Tartu Ülikooli üliõpilastel. Kaasas peab olema üliõpilaspilet või õpinguraamat.

Uude esindusse valitakse 31 liiget. Esindajakohad jagatakse vastavalt hääletamas käinute arvule nimekirjade vahel, kus valituks osutuvad enim hääli saanud.

Linn ja ülikool sõlmisid lepingu teaduskeskuse AHHAA arendamiseks

Indrek Mustimets

Eelmisel reedel kirjutasid Tartu linnapea Andrus Ansip ja TÜ rektor Jaak Aaviksoo alla linna ja ülikooli vahelisele koostöölepingule teaduskeskuse AHHAA arendamiseks.

Linn ja ülikool finantseerivad ühiselt AHHAA arendamist ning teevad ettevalmistusi tähetorni ja teiste hoonete renoveerimiseks.

Linnapea Andrus Ansipi sõnul rahastab Tartu linn käesoleval aastal AHHAA-keskuse arendustegevust 450 000 krooniga. Andrus Ansip ütles, et AHHAA-projekt on linnale hea rahapaigutus, mis propageerib Tartut kui teadus- ja ülikoolilinna, samuti on AHHAA atraktiivne turismiprojekt.

22. maist 11. juulini korraldab AHHAA Tartu Messikeskuses interaktiivse hiiglaslike putukamudelite näituse. Londoni Loodusajaloo Muuseumile kuuluv näitus on üks maailm populaarsemaid loodusteemalisi rändnäitusi.

AHHAA projektijuht Tiiu Sild ütles, et lepingu sõlmimine on ülikooli ja linna heade tulemuslike suhete vormistamine. "Tänu Tartu linna toetusele sai aasta tagasi teoks AHHAA esimene näitus koos Soome teaduskeskuse Heurekaga, mida külastas üle 22 000 inimese. Tiiu Sild märkis, et putukate näitamine on väga atraktiivne ja toob kohale palju rahvast. "Koos sellega saame täita oma missiooni - tutvustada teadust rahvale."

Õppeaasta alguse puhul toimus 1. septembril Tartu Raekoja platsil suurejooneline laser-*show*.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Maali õppetooli prof Jaan Elken räägib maalierialast ülikoolis
LK 3

Prof Vambola Raudsepp vabandab ja selgitab asjaolusid
LK 2

Ajaleht Tehnikaülikool on ilmunud 50 aastat
LK 3

Täna ülikooli nõukogu istung

Tänasel istungil on kavas valida väljateooria korraline professor (kandideerib väljateooria prof, füüsika-matemaatikadoktor Risto Tammelo) ning tehnoloogiakeskuse direktor (kandideerib prof Mati Karelson); kinnitada bioloogia-geograafiateaduskonna arengukava, nimetada 1999. aasta audoktorid.

Arutatakse ka ülikooli eelarvejaotuse metoodikat, muudetakse ülikooli nõukogu kodukorda ja alalistesse komisjonidesse valitakse uusi liikmeid.

Nõukogu istungil otsustatakse ka kinnistute A. Kitzbergi 5, Eha 24,26 ja 28 ning Kalevi 69 osa omandamine (pärijad on otsustanud kinkida need ülikoolile) ning kinnistu Lossi 38 osade mittevõõrandamine jt küsimused.

Emakeelse ülikooli juubel läheneb

1. detsembril tähistab eestikeelne Tartu Ülikool 80. juubelit.

Ettevalmistused juubeli väärikaks tähistamiseks on alanud. On moodustatud ettevalmistuskomisjon ning teabetalitus on koostanud esialgse ürituste kava.

Praegu on sellesse lülitatud rahvusvaheline konverents, jumalateenistus, aktus ja doktorite promotsioon, akadeemiliste üliõpilasorganisatsioonide tõrvikrongkäik jm.

Oodatud on kõigi teaduskondade, asutuste, struktuuriüksuste, akadeemiliste organisatsioonide ja kultuurikollektiivide ettepanekud.

Esimene kokkuvõte ettepanekutest tehakse mai algul. Juubeliürituste komisjon vaatab ettepanekud läbi ja lisab need ühtsesse kavva. Ettepanekud saata e-postiga rankla@admin.ut.ee.

Fotokonkurss Kevadpäevad 99

Ülikooli ajaleht ootab üliõpilastelt huvitavaid ja vaimukaid kevadpäevade fotosid. Parimad pildid avaldame ajalehes ja paneme üles internetti. Kolmele esimesele üllatus. Konkursi tähtaeg 10. mai. UT toimetus asub peahoones Ülikooli 18 - 210.

UUDISED

Pärnus Eesti arstide päevad

Eesti Arstide Liit korraldab 29. ja 30. aprillil Pärnus konverentsi "Eesti arstide päevad `99".

Esimesel päeva teemaks on pahaloomulised kasvajad ning nende levimus Eestis, diagnostika ja ravi.

Teisel päeval keskendutakse meditsiinieetika aktuaalsetele probleemidele. Prof Arvo Tiku ettekanne käsitleb bioeetika olukorda Eestis, Andrei Sõritsa embrüokaitse seadust jne.

Kriminaalõiguse prof Jaan Sootak vaatleb Eesti meditsiiniseadlust. Prof Sootaki sõnul on Eestis valminud mitmed seaduste eelnõud, nagu patsiendi õiguste ja kaitse seadus, mis on üks kesksemaid meditsiiniõiguse seadusi ja mis reguleerib arsti ning patsiendi suhteid, elundite kudede siirdamise seadus jt. "Kahjuks ei ole neid seadusi vastu võetud, nad seisavad sotsiaalministeeriumis või mujal."

"Eesti seadused tuleb kooskõlla viia ka 1996. aastal Strasbourg`is vastu võetud Euroopa inimõiguste ja biomeditsiini konventsiooniga, "selgitas prof Sootak, kes on vabariikliku bioeetika nõukogu liige.

Ülikool ostis Sõbra Maja

Eelmisel nädalal sõlmisid Tartu Ülikool ja Kalevi 24 asuva kinnistu omanikud ostu-müügilepingu, millega Sõbra Majana tuntud kinnistu läks ülikooli omandusse.

Kinnistul, mille suurus on 3744 m², asub peale Sõbra Maja hoone veel ka nelja korteriga elamu.

Sõbra Majas tegutseb mittetulundusühing Tartu Üliõpilasmaja, millest peaks ühingu direktori Heino Variku sõnul kujunema Tartu tudengite seltsielu- ja kultuurikeskus.

Üliõpilasmaja võiks Variku sõnul olla kohaks, kus hakkavad pidevalt toimuma Tartu kõrgkoolide kultuuriüritused ning kus leiaksid peavarju ka kõik üliõpilaselu korraldamisega tegelevad toimkonnad, töö- ja taidlusgrupid.

Ühtlasi on direktor Heino Variku koos üliõpilasnõukojaga paika pannud ka funktsionaalse plaani, kuidas maja võiks välja näha pärast renoveerimist. Esialgu puudub ulatuslikeks remonttöödeks siiski raha.

Folkloori- ja pärimuspoliitika sümpoosion

3-4. maini toimub Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis rahvusvaheline folkloori ja pärimuspoliitika sümpoosion "Folklore and the politics of heritage".

Sümpoosion on osa rahvusvahelisest folkloori, pärimuspoliitika ja etnilise kirevuse alasest 4-aastasest uurimisprojektist, millest peale Tartu Ülikooli võtavad osa Helsingi, Finnmarki ja Stockholmi ülikoolid.

Seekordse sümpoosioni korraldajad on Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool ning Helsingi Ülikooli folkloristika osakond. Sümpoosionist võtavad osa Läti, Leedu, Soome, Norra ja USA esindajad. Peaesinejana kõneleb sümpoosionil professor Barbara Kirshenblatt-Gimblett New Yorgi Ülikoolist.

Külalised saabuvad Tartusse 1. mail ja tutvuvad järgmisel päeval Setumaaga. Sümpoosion avatakse 3. mai hommikul.

Prof Raudsepp: finantsjuhtimise aabits vallandas emotsioone

Vambola Raudsepp

Vabandan Tartu Ülikooli ning ärirahanduse ainekompleksi üliõpilaste ees, kellele tõi ebameeldivusi minu raamatu "Finantsjuhtimise alused" (Külim, 1999) ilmumine.

Põhiline viga seisnes selles, et andsin küll raamatu lõpus kasutatud kirjanduse loetelu (nendele autoritele kuuluvad tõepoolest finantsjuhtimise üksikud osateooriad, mudelid jm), kuid jätsin märkimata isikud, kes samuti on tegelnud nende allikate eestindamisega.

Lüngad intellektuaalse omandi kaitses

Õppejõu põhitöö - loengute ettevalmistamine ja nende pidamine on paraku tasakaalustamata intellektuaalse omandi kaitsega, eriti nüüdisaja infotehnoloogia arengu ajal. Sageli jõuavad õppejõu parimad ja aktuaalsemad loengud (nii on just majandusteaduse alal, kus paljud seisukohad vananevad paari-kolme aastaga) konspektidesse, refereeringutesse või isegi mujal peetavate kursuste õppematerjalidesse enne, kui õppejõud need ise trükivalmis saab.

Loeng on avalik, kus õppejõul on selgelt altruisti roll, s.o loenguid võib lindistada, grafokilel esitatud materjalid on kuulajate käsutuses. Samal ajal ei pruugi kuulaja olla altruist, vaid hoopis egoist või isegi vihata lektorit. Õppejõud ei avalda ta-

SAMAL TEEMAL: Aet Süvari "Kuidas ja miks sündis rektori otsus karistada prof Raudseppa" UT 9. aprill 1999; Indrek Seppo "Kas majandustudengid peaksid prof Raudsepa ees vabandama?" UT 23. aprill 1999.

VAMBOLA RAUDSEPP
TÜ ärirahanduse ja investeeringute professor



Vabandan Tartu Ülikooli ning ärirahanduse ainekompleksi üliõpilaste ees, kellele tõi ebameeldivusi minu raamatu "Finantsjuhtimise alused" ilmumine.

valiselt oma materjale enne, kui terminoloogia ja mõistete täpsus, lahendatavate situatsioonide loogilisus jm on täpselt paigas. Ega reaõppejõud teagi kõiki juriidilisi nüansse, mis intellektuaalse omandiga seotud.

Häda on ka meie vaesuses

Praegu on Eestis vaid kümmekond maailmatasemel finantsjuhtimise-alast ingliskeelset õpikut, mida paljud üliõpilased on kasutanud aastaid neid eestindades, refereerides ning uurimistööde koostamiseks. Kahetsen väga, et kuulutasin need algtõed enneaegselt aabitsatõdedeks. Isegi TÜ majandusteaduskonna valitsuse tasandil loeti refereeringute refereerimist mittesoovitavaks (s.o loeti mittesoovitavaks algtõdedele baseeruvat eestikeelsete õppevahendite kasutamist). Aga eeskuju oli olemas. Paljud finantsjuhtimise algtõed on muutunud aastatega nii üldlevinuks, et isegi rahvusvaheliselt tunnustatud õpikud on loobunud algallikatele viitamisest ega lisa isegi kasutatud kirjandust. Eesti jaoks oli see enneaegne.

Häda on ka eesti majandusalase teaduskeele vaesuses. NL-i aegadest saime päranduseks politiseeritud terminoloogia ja mõisteaparatuuri, mis tuli kõrvale jätta ja luua täiesti uus, nüüdisaegsele turumajandusele vastav. See kõik ei sünni ülepöö. Peame kiirustama ja kiirustades juhtub mõndagi. Aga kuidas me selgitame vene rahvusest üliõpilasele, kes õpib majandusteadust eesti keeles, et ega see keel polegi tasemel ning et selles keeles pole teadusartiklit võimalik kirjutada. Minus oli ka paras annus IME ja Balti keti aegset entusiasmi ning lihtsameelsust, et kõik, mis tehtud Eesti heaks ja vajaduseks, on üleüldiselt altruistlik, endastmõistetav ja lubatud. Selle eest sain ka teenitud karistuse.

Mille järgi finantsjuhtimist õpetatakse?

Finantsjuhtimise õpetamisel on õppetoolis aluseks võetud rahvusvaheliselt kõige enam levinud autorite (Brigham, Gapenski, Scott, Martin, Petty, Keown jt.) õpikud. Neid me ka järgime, kuid üksnes Eesti olusid arvestades. Praegu pole meil veel jõudu originaalsete eestikeelsete õpikute koostamiseks.

Terminoloogia ja mõisteaparatuur pärineb prof Uno Mereste toimetatud "Inglise-eesti majandusterminite seletussõnastikust" I, II ja III osa (EMI, Tallinn, 1992, mille üks autor on V. Raudsepp), Eesti Entsüklopeediast (enamiku finantsjuhtimise märksõnade autor olen ise) ja paljudest teistest üldkasutatavatest allikatest. Kui olen kirjutanud märksõna *veksel*, siis seda ma enam EE-le ei viita, vaid pean juba enda omaks, ehkki üliõpilane võib sellele viidata autorit teadmata.

Distsipliini osateooriate omandamiseks kasutatakse mitmeid minu enda väljaandeid, nagu "Korporatsioonide rahandus ja investeeringud", "Finantsjuhtimise alused", "Finantsjuhtimine otsustajale", "Korporatsioonide rahandus" ning "Finantssituatsioonid: püstitus ja analüüs".

Finantsjuhtimise aluste rakendamise võimalusi Eesti ettevõtetes on käsitletud aastatel 1993-1999 paljudes väljaannetes (ajakirjad Ärielu, Välismajanduse Teataja, EMI Toimetised, Raamatupidamisuudised jt ning ka ajalehtedes), samuti P. ja V. Raudsepa raamatus "Lühiajaline finantskavandamine" .

Kui siia lisada veel eesti keelde tõlgitud Scoti jt autorite finantsjuhtimise aluste õpik nimetuse all "Aktsiaettevõtte rahandus" I-VI osa, siis võib öelda, et õppurite käsutuses on ligikaudu 3 000 lk heatasemelist eestikeelset finantsjuhtimise-alast teksti. Kui heidame kõrvale ülalloetletud (õppe)materjalid, siis finantsjuhtimise õpetamine Eestis oleks lihtsalt võimatu.

Paljudes üliõpilaste referaatides (mis ei ole teadustöö, vaid õppekonspekti 5-6 lk ühe konkreetse teema kohta) ei soovita me üldtuntud tõdesid üldse viidata, vaid teha viited uurimistöödes (bakalaureuse-, diplomi- ja magistritöödes), kus rahvusvaheliselt tuntud teadlased on lisanud probleemidele midagi uut ja olulist.

Finantsjuhtimise aabitsatõdede valdkonnas on küll õppejõu ja üliõpilaste konspektid väga sarnased ja ma võin iga konspekti või refereeringu puhul eksimatult ütelda, kust on pärit üks või teine algtõde. Kahetsen väga, et taoline õppejõu ja üliõpilaste vastandamine



Sihtasutuse endine esimees Jaan Männik (paremal) soovib uuele esimehele Vahur Kraftile palju Eesti hariduselu toetajaid. JAAK NILSON

Sihtasutusel uus usalduskogu

Margus Ots

Eelmisel reedel valiti Tartus TÜ Sihtasutuse toetajate koosolekul Sihtasutusele uus usalduskogu (nõukogu).

Ülikooli sihtasutuse tegevust koordineerib seitsmeliikmeline usalduskogu, mis valitakse toetajate koosolekul ümber igal aastal hiljemalt üks kuu pärast sihtasutuse eelmise majandusaasta aruande kinnitamist. Toetajate koosolekule on kutsutud ja saavad seega usalduskogu liikmeid valida eraisikud ning ettevõtted, kes on eelmise aasta jooksul sihtasutust toetanud vähemalt 5000 krooniga.

Usalduskogu uues koosseisus jätkavad Eesti Telefoni peadirektor Jaan Männik, Riigikohtu esimees Uno Lõhmus, Baltika juhatuse esimees Meelis Milder, Hill & Knowlton Eesti juhatuse esimees Peep Mühls ja Alexela Oil nõukogu esimees Urmas Past. Tartu Ülikooli esindab eelmise prorektori prof Toivo Maimetsa asemel prorektor prof Hele Everaus. Uueks liikmeks on ka Eesti Panga president Vahur Kraft.

Samas toimunud usalduskogu koosolekul valiti uueks usalduskogu esimeheks Vahur Kraft.

Sihtasutuse tegevust kokku võttes tänas usalduskogu seninе esimees Jaan Männik sihtasutuse toetajaid, tänu kellele on olnud võimalik anda panus Eesti hariduselu edendamisse.

"Lisaks Tartu Ülikoolile peame suunama rohkem andekaid noori väljapoole õppima, et nad tooksid Eestisse uusi ideid ja kogemusi, mis annaksid omakorda kiirenduse kogu Eesti ühiskonna arengule," selgitas sihtasutuse edasisi sihte usalduskogu esimees Vahur Kraft.

TÜ Sihtasutus loodi 7. juulil 1997. aastal majandusliku toetuse vahendamiseks ülikoolis asuvate või ülikooliga seotud adressaatideni.

Poolteise tegevusaasta jooksul on sihtasutusele annetustena laekunud 5,1 miljonit krooni ja sihtasutuse juurde on loodud kokku 23 erinevat allfondi.

Stipendiumite ja toetustena on välja makstud 652 000 krooni kokku 46-le üliõpilasele ja teadurile.

Vabakuulajaid enam vastu ei võeta

Vabakuulajad on need Tartu Ülikoolis tasemekoolituses õppijad, kellel ei ole üliõpilase staatust. Nende õpe toimub koos immatrikuleeritud üliõpilastega ja samade õppekavade alusel. Ülikooli poolt ei ole põhjendatud samadel alustel õppijaid eristada vabakuulajateks ja üliõpilasteks ning seetõttu alates 1999/2000. õppeaastast Tartu Ülikooli vabakuulaja staatuses õppijaid enam vastu ei võeta.

Praegused vabakuulajad saavad õpinguid jätkata, kui nad kandideerivad vabadele riigieelarvelistele kohtadele vastavalt kehtivale õppekorralduseeskirjale; jätkavad õppimist riigieelarvevälisel õppekohal poolte kokkuleppel (vabakuulaja ja vastava teaduskonna vahel), sõlmides uue lepingu (eeliseks oleksid üliõpilase staatusest tulenevad võimalused) või jätkavad õpinguid vabakuulajana (eksternina).

Tartu Ülikooli varem vastuvõetud vabakuulajatele kehtib 1999/2000. õppeaasta eest õppeteenustasu 8000 krooni.

Esseekonkurss "Teistest parem"

Traditsiooniliste juhtimiskonverentside korraldustoimkond ärgitab tudengeid hindama esseekonkursil "Teistest parem" Eesti ettevõtete konkurentsivõimet ning juhtimismeetodeid.

Juhtimiskonverentside tegevjuhi Anu Kaljuranna sõnul on esseekonkursi eesmärk analüüsida Eesti ettevõtete kiire edu ning samaaegse kiire läbipõlemise põhjusi.

"Konkursile esitatavad tööd peavad põhjendama, milline strateegia ja millised juhtimismeetodid on taganud ettevõtete pikaajalise edu ja konkurentsivõime," selgitas Kaljurand.

Esseekonkursile kutsuvad korraldajad osalema kõiki Eesti või välisriikide ülikoolides õppivaid üliõpilasi ja magistrande. Konkursitööd tuleb esitada eesti või inglise keeles ning nende maht peab piirduma 4000 sõnaga.

Konkursi tähtaeg on 31. august 1999. Tööd tuleb saata aadressile Tallinn 10621, Laki 14, OÜ Balti Juhtimiskonverentsid.

Parimaid töid ootavad rahalised preemiad, konkursi auhinnafond on 10 000 krooni. Premeeritud tööde autoritel on samuti võimalik osaleda tasuta juhtimiskonverentsil Pärnus 14.-15. oktoobril 1999. Kõik premeeritud tööd avaldatakse konverentsi kogumikus, esimese preemia saanud töö autoritel on võimalus teha konverentsil ettekanne.

Tänavu on juhtimiskonverentside üritustesari laienenud. Aprilli alguses peeti 350 osavõtjaga finantskonverents ning 11.-12. mail toimub Pärnus turunduskonverents.

Professor Jaan Elken: "Kunst sünnib läbi raskuste"

Aet Süvari

Maali õppetooli professor Jaan Elken on rõõmus, et õppetool on lõpuks ometi saanud oma ruumid Laia tänava õppehoones.

Sellegipoolest tunnistab professor Elken, et vahel on tunne, nagu liiguks ta vati sees: "Mulle teeb muret, et õppetoolil pole oma eelarvet".



Professor Jaan Elkeni arvates võiks maalieriala kraadiõpe ülikoolis kõne alla tulla kutsemagistri õppena koostöös kunstiajaloo õppejõududega. OVE MAIDLA/POSTIMEES

Milline on maali õppetooli olukord pärast uutesse ruumidesse kolimist?

Oma kodu tunne on tekkimas ja see on väga hea mõeldes just neile üliõpilastele, kes on oma õpiaja jooksul neli korda kolinud. Öeldakse, et kaks korda kolimist on sama, mis korra põleda. Esimest korda on õpetajatel oma ruum, tunnen tõesti suurt naudingut, et istun tooli peal. Enne istuti ja tehti kirjatööd aknalaual.

Muret teeb, et õppetoolil pole oma eelarvet – see tähendab seda, et me ei saa teha arenguplaane, ei tea mille arvelt oleks võimalik kokku hoida, mingeid eelistusi seada. Leian, et äärmiselt vajalik oleks eelarve osakonnasiseselt lahti kirjutada, praegu liigume nagu vati sees. Eelarve puudumine on pärssinud võimalusi kunstialase välissuhtluse arendamiseks. Näiteks võib tuua rahvusvaheliste kunstikõrgkoolide ja ülikoolide kohtumise Helsingis 1998. aasta sügisel (mis on kahtlemata kõige parem koht kontaktide sõlmimiseks), aga millel osalemiseks ei peetud kahjuks võimalikuks eraldada komandeeringuraha.

See, et me praegu siin majas oleme, on õnnelik kokkusattumine väliseestlasest proua Aino Järvesoo Tartusse elama asumisega. Ta võttis remondist miljon krooni enda kanda ning tegi sellega maali õppetoolile kingituse. Just seetõttu need ruumid meil nüüd on. Isegi värviostud ja muu raha on kahel korral proua Järvesoolt tulnud.

Selge on ka see, et me ei saa ühe riikliku asutuse tegevust erasponsorlusele üle viia.

Kui palju on õppetöö raskuste tõttu kannatanud?

Selle võrra, et pole olnud võimalik kasutada nii palju tehnilisi vahendeid.

Keegi on öelnud, et kunst sünnib läbi raskuste ning tundub, et need raskused on liitnud üliõpilased ja õppejõud ühiseks kunstnikepereks. Need inimesed, kes praeguses merkantiilses ja kasumile rajatud ühiskonnas tulevad kunsti õppima, on julged inimesed. Ma tunnustan neid ning mul on hea meel, et neid jätkub.

Minu jaoks on kunsti detsentraliseerimise protsess, mis Tartusse kunstialase kõrghariduse rajamisega teoks saanud, omariikluse taastamise üks sfääre – see on omariiklus kunsti alal.

Kui võimalik on kunsti õpetamine kaugkoolituse teel?

Ma kahtlen. Internet on tore asi, see võimaldab meil virtuaalselt galeriisid külastada ja infot koguda. Kuid inimese mõõde, vahetu kontakt on kunsti õpetamise juures väga oluline. Virtuaalreaalsus on teisejärguline. Kunstis on küsimus võib-olla isegi energiate ülekandmises. See on mingi energia keevitamine pildi sisse ja ma arvan, et see on ikkagi pigem õpetus inimeselt inimesele.

Küll aga on mõeldav avatud akadeemia kursustena ja laupäeviti-pühapäeviti. Praegu me seda planeerinud pole, sest puudub materiaalne baas. Lisaks peab olema muidugi maksujõuline huviliste rühm, kes on nõus selle eest maksma.

Kuidas on lood kraadiõppes?

Kraadiõpe on kõrghariduse omandamise orgaaniline osa. Praegu maalierialal kraadiõpe puudub. Oleme sellele mõelnud ja loodame magistriõppe paari aasta jooksul ellu kutsuda. Seni oleme liialt hõivatud olnud oma eriala ruumiprobleemidega. Nüüd, kus olukord on stabiliseerunud, saame oma energia rohkem õppeprotsessile rakendada. Maalieriala kraadiõpe tuleks kõne alla kutsemagistri õppena. Vastava õppekava väljatöötamine on võimalik tugevas koostöös kunstiajaloo õppejõududega. See tähendaks sealse magistriõppe programmiga liitumist, seal loetavate ainete koopteerimist meie õppekavva ja ka selliste teoreetiliste ainete lisamist, mis maalieriala spetsiifikat arvestades vajalikud leiame olevat.

Kas kunst on Eesti Vabariigis väärtustatud?

Kunst on suhteliselt alavääртustatud – ilmselt selle tagasilöögi põhjus seisneb selles, et nõukogude ajal oli kunst riigi finantseerimisel.

Praegu toodab näiteks Tartu Kunstimaja ise oma eksisteerimiseks vajamineva - ta hoiab end üleval ruumide väljarentimisega (allkorrusel tegutsevad pitsabaar, ilusalong ja juuksur). Samal ajal toetab riik meie teatreid 75% ulatuses. Veider tunduks, kui teatritele esitataks tingimus, et seal allruumides avatagu kauplused ja üleval tehtagu näitemängu. Kunsti puhul arvatakse, et kunstnike loomistung on nii suur, küll ta ikkagi tegutseb. Näitlejale makstakse palka, kunstnikele mitte. Teoreetilisel tasandil on kunst, jah, ostetav-müüdav, aga Eesti oludes kunstiturg praktiliselt puudub. Kunsti olukord peab paranema ja küllap ta paranebki, kuid ta ei muutu kunagi päris roosiliseks, sest meie omakapital on nõrk, meil ei ole ka tekkinud kunsti tarbivat eliiti. Praegune eliit käib juba küll kontsertidel järvemuusikat kuulamas ja ilutulestikku vaatamas, kunstinäitustele pole ta veel jõudnud.

MAALIERIALA TARTU ÜLIKOOLIS

1988 võeti TRÜ ajalooteaduskonna ERKI filiaali 5 üliõpilast.
1989 nimetati filiaal Tallinna Kunstiülikooli Tartu maaliosakonnaks.
1992 liideti osakond maalikunsti õppetoolina filosoofiateaduskonda. TKÜ-st tuli üle 25 üliõpilast.
1993 võeti vastu 4 üliõpilast, igal järgmisel aastal 5.

Maalieriala on TÜ-s lõpetanud 33 üliõpilast, praegu on üliõpilasi 38.

XXI sajandi künnisel

Karmo Tüür

22.-24. aprillini toimus Otepääl rahvusvaheline konverents "Eesti ja Venemaa XXI sajandi künnisel. Globaalsed, regionaalsed ja bilateraalsed mõjutegurid".

Konverentsi korraldas Georg Sorose Fondi/Avatud Ühiskonna Fondi toel Tartu Ülikooli politoloogia osakond. Sellest võtsid osa TÜ politoloogia osakonna ning Peterburi Riikliku Ülikooli rahvusvaheliste suhete teaduskonna tudengid ja õppejõud. Lisaks osalesid konverentsil ka välisministeeriumi poliitika planeerimise osakonna nõunik Jaan Hein ja Venemaa suursaadik Aleksei Gluhhov. Andmaks konverentsi kahesuunalisele teljele Balti dimensiooni, planeeriti kaasata ka Läti ja Leedu ülikoolide esindajad. Kahjuks osutus Leedu kolleegide kohaletulek viimasel hetkel seoses valitsuskriisiga võimatuks (üks oodatutest oli ühtlasi Leedu Seimi saadik, teine tema abi).

Ümarlaua paneeldiskussioonidel vaadeldi ja analüüsiti erinevate rahvusvaheliste tegurite mõju Eesti ja Venemaa vahelistele suhetele. Kõrvuti traditsiooniliste (NATO, EL jne) faktoritega võeti vaatluse alla ka vähem käsitletud ning selle võrra lahtimõtestamiseks vajalikumad tegurid nagu Hiina, SRÜ, teised Balti riigid jne. Kokku toimus 8 temaatilist paneeldiskussiooni. Iga teema kohta esitati 5-10 minutiline ettekanne, millele järgnes ligi pool tundi tihedat akadeemilist diskussiooni. Arutelu väärtustus eriti seetõttu, et teesid olid eelnevalt esitatud.

Suure huviga kuulati ära Eesti Välisministeeriumi esindaja Jaan Hein, kes andis üldise ülevaate Eesti-Vene suhete hetkeseisust ja Venemaa esindaja Eestis suursaadik Gluhhov, kes selgitas Venemaa seisukohti, ka Kosovo kriisi asjus.

Peale vastastikust ärakuulamist ning laias ringis arutelu, kujunes vaheaegadel ja eriti õhtuti spontaanselt töö sektsioonides. Mitteformaalses õhkkonnas saadi arutada ka mitmeid teravaid probleeme ning tekkis võimalus esitada isiklikult küsimusi, mis eelnevalt ajapuudusel vastusteta olid jäänud. Professor Kaido Jaansoni sõnul oli konverentsil selgelt näha, et Eesti ja Venemaa teineteisemõistmine suureneb ja suhted liiguvad paranemise suunas.

Tehnikaülikooli ajaleht on ilmunud 50 aastat

Varje Sootak

30. aprillil 1949. aastal ilmus Tallinna Polütehnilise Instituudi, praeguse Tehnikaülikooli ajalehe esimene number.

Esimeses numbris oli üleskutsuv pealkiri – "Koondugem oma lehe ümber!" Väikeste ajalehtede puhul, mis ilmuvad mõnes asutuses või kõrgkoolis, on koondumine OMA LEHE ümber vastastikune.

Toimetaja Urmi Reinde sõnul jahmatas teda ajalehe juubeliks Tehnikaülikooli raamatukogu koostatud näitus. "See ei ole mitte ainult ajalehe ajalugu, vaid Tehnikaülikooli 50 aasta ajalugu," ütles toimetaja. "50 aasta jooksul on sajad ja sajad üliõpilased, õppejõud jt ülikooliga seotud inimesed kirjutanud oma maja ajalehte oma maja asjadest. Ehk TPI lehte tipikate elust ja TTÜ lehte nüüdse Tehnikaülikooli tegemistest."



Kaks toimetajat: Urmi Reinde Tehnikaülikoolist (vasakul) ja Merike Määrits Pedagoogikaülikoolist annavad kord kvartalis välja ka ajakirja Tallinna Ülikoolid.

RENO HEKKONENS

Urmi Reinde leiab, et ehk oleks paslik pöörata aegadetagune hüüatus koondumisest oma lehe ümber ka teisipidi – "Imetlegem oma ülikooli, sest tehnikat, tehnoloogiat ja majandust ülimaks pidades on ülikool pidanud vajalikuks juba pool sajandit välja anda humanitaarset kroonikat perioodilise trükiväljaandena, olenemata konkreetsetest toimetajatest ja ükskõik millise koosseisuga ülikooli juhtkonnast, olenemata riigikorrast ja igavesest teadmisest, et raha on alati vähe, aga ajaleht on kallis lõbu".

Eesti riigi üleminekuperioodil tuli ajalehe järjepidevasse ilmumisse küll auk, kuid nii, nagu kogusid ennast riik ja ülikool, kogus ka ajaleht.

Küsimusele, kas Tehnikaülikooli üliõpilased leiavad toimetuse ukse üles, vastas Urmi Reinde, et tavaliselt tellitud lugu tegemata ei jää. "Ja kui midagi väga südamel, kirjutavad, aga kedagi sundida ei saa. Üliõpilastel on kaasajal hoopis rohkem tegemist ja ka avaldamisvõimalusi," rääkis toimetaja.

UUDISED

Humanitaarraamatukogu saab saja-aastaseks

1. mail saab saja-aastaseks ülikooli vanim erialaraamatukogu, mis asutati 1899. aastal ajaloo-keeleteaduskonna raamatukoguna.

1919. aastal sai raamatukogu ruumid ülikooli peahoone kolmandale korrusele, kus ta tegutses 1982. aastani, mil raamatukogule anti ruumid ülikooli endises kirikus. Kirikuhoone tähistab oma 140. sünnipäeva järgmisel aastal.

Praegu on humanitaarraamatukogu kogus üle 70 000 raamatu, lisaks ka haruldasi raamatuid 16., 17. ja 18. sajandist, vana perioodikat ja hinnalisi esmatrükke.

Praegu on võimalik lugemissaalis ka tekste paljundada, e-posti kasutada, aga samuti Eesti teadusraamatukogude elektronkataloogi INNOPAC.

Humanitaarraamatukogu on ka paik, kus sageli näitusi vaadata või mõnd kontserti kuulata saab.

Volbrirongkäik Tartus

Traditsiooniline akadeemiliste organisatsioonide volbrirongkäik algab täna kell 18 Vanemuise 46 õppehoone eest. Sealt liigub rongkäik Raekoja platsile, kus peaks pidulisi tervitama linnapea, ning seepärel peahoone ette, kus tavaliselt tervitab rektor. Peahoone eest siirdutakse Toomemäele Baeri juurde.

Volbriööl on akadeemiliste organisatsioonide majade uksed avatud kõigi akadeemiliste organisatsioonide liikmeile.

Kevadpäevad ja volbriöö

Täna on enamik kevadpäevade üritusi volbriöö-teemalised.

Kell 19 algab Vanemuise Kontserdimajas suur volbriöö kontsert*show*, kus esinevad Rein Rannap, Urmas Sisask, Siiri Sisask, Peeter Vähi jt.

Kell 20.30 algab Emajõel ja Atlantise ees ülelinnaline volbervest – toimub volbritule etendus taevas, maal ja vee peal.

Kell jätkub volbervest korvpalliplatsil laulu, tantsu ja õllega, mida juhivad Marko Matvere ja Tarvo Krall. Esinevad Eesti Kaitseväe orkester, Katrin Karisma, Väikeste Lõõtspillide Ühing, Untsakad jt. Kavas on valguse*show* taevalaotusel, volbrilõke, disko.

Auditooriumis, Atlantises, XS-s, Illusioonis ja EPMÜ klubis näeb volbriöö nõidu jpm põnevat. Laupäeval jätkuvad kevadpäevad tudengite aastalaada, kostüümeeritud võistkondade teatejooksu ja traditsioonilise kummipaadiralliga.

Välisüliõpilase näitus humanitaarraamatukogus

Ülikooli humanitaarraamatukogus avati eelmise reede õhtul Sri Lankast Tartusse õppima tulnud arstiteaduskonna välisüliõpilase Suranga Wickramanayake näitus "Shadows of Motherland". Kodumaa-teemalised tööd - akvarellid, graafika, külmbatika, paberlaternad on autor teinud Tartus.

Näitust saab vaadata 9. maini.

Ühtne kõrghariduse hindamissüsteem

Esmaspäeval, 26. aprillil kell 16 toimus ülikooli peahoone aud 102 uue hindamissüsteemi arutelu.

Haridusministri määrusega kinnitati 11. veebruaril kõrgharidust andvate õppeasutuste ühtne hindamissüsteem. Selle järgi toimub üliõpilase diferentseeritud hindamine õppeaine või selle osade kaupa kuuepallilises hindamissüsteemis, mis erineb Tartu Ülikooli praegusest hindamisskaalast.

Määrus näeb ette erinevat hindamissüsteemi kasutavate kõrgkoolide üleminekut uuele süsteemile hiljemalt 1. sept.

Uue hindamisskaala kasutuselevõtt TÜ-s toob kaasa mitmeid küsimusi: kas toimib ka üleminekuetapp, kus on käibel kaks paralleelset hindamissüsteemi või on üleminek kõigi üliõpilaste jaoks üheaegne - nii 1. aasta kui varem ülikooli astunud üliõpilasi hinnatakse uue hindamissüsteemi järgi.

Kindlasti tekib paljudel ka küsimus, kas on üldse mõtet muuta meie pikaajalist traditsiooni?

Arutelul on oodatud kõigi teaduskondade kommentaarid.

Dokumendi endaga on võimalik tutvuda internetis: http://www.rk.ee~teataja/

Õppe- ja üliõpilasosakonnas on saadaval teiste riikide kõrghariduse hindamissüsteeme tutvustavaid materjale.

STIPENDIUMID

Einpaulide mälestusfondi stipendium

Helga ja Helmut Einpauli Mälestusfondi juhatus jagab iga aasta 1. oktoobril õppe- ja uurimisstipendiume edukatele eesti üliõpilastele ja noortele teadlastele arstiteaduse ja eesti keele alal.

Sooviavaldused koos lühikese elulookirjelduse ja seniste õppetulemustega saata kirjalikult hiljemalt 31. maiks aadressil: Helga ja Helmut Einpaulide Mälestusfond, Box 306, 101 26 Stokholm.

Info tel 375 224 eesti keele õppetool Leelo Padari, leelop@admin.ut.ee.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Johannes Voldemar Veski stipendium

Johannes Voldemar Veski stipendium antakse välja suuruses 5000 krooni. Stipendium määratakse Tartu Ülikoolis peaainena eesti keelt õppivale 3. või. 4. aasta üliõpilasele või magistrandile. Määramisel võetakse aluseks õppeedukus ning eeldused ja tulemuslikkus keeleteaduslikus uurimistöös.

Kandideerijatel palume esitada ülikooli kantseleisse (peahoone, ruum 207) 1. juuniks:

* stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis),
* dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust (nelja viimase semestri õppetulemused).

Stipendiumi saaja selgub Johannes Voldemar Veski päeval 27. juunil ja stipendium antakse kätte 1999. aasta sügissemestri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, telefon: 375852, e-post: sihtasutus@ut.ee http://www.ut.ee/sihtasutus/

AKADEEMIA 4/1999

10 aastat tagasi 1989. aasta aprillis alustas Akadeemia taasilmumist.
10 aastat hiljem

- Ain Kaalep: Aina mingeid kõrgemaid nõudmisi
- Uku Hänni: Ideoloogiad ja tänapäev
- Jüri Lipping: Uus kostmine vanale küsimusele: Kant ja *Aufklärung* Foucault' vaatepunktist
- Martin Heidegger: Keel
- Daniel Palgi: Sissejuhatus Peet Vallakusse. II
- Juris Rubenis: Näha ja kuulda läbi öö: Mõtisklus Kristuse ülestõusmise pühade puhul
- Dagmar Kutsar: Lähedus paarisuhetes
- Taavi Pae: Eesti mägede kõrgusest
- Eva Perneder: Geograafiaüliõpilasena Tartus: Ühe saksa neiu õpingutee algus
- Johannes Kaubi: Agraarreformid läbi aegade meil ja mujal
- Dokumente 1949. aasta märtsiküüditamisest. II
- EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi stenogramm. V

OTSIME JURISTI

Tsiviil- ja haldusasjadega tegelev õigusbüroo Tallinnas pakub koostööd juristile. Eeldame keele-, suhtlemis-, arvutioskuste ja teatud erialakogemuse olemasolu. Töötasu sõltub tahtest ja oskustasemest.Palume saata CV (võimalusel ka foto) koos erialaeelistustega ja mõtetega meie koostööst hiljemalt 31. maiks 1999.a.Tallinn, 10507, p/k 3626, märge "Konkurss".

ACTA DIURNA

30. aprillil kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung.** Kavas ülikooli eelarvejaotuse metoodika arutelu ja põhimõtete formuleerimine, bioloogia-geograafiateaduskonna arengukava kinnitamine, professori valimine, tehnoloogiakeskuse direktori valimine, kinnistute A. Kitzbergi 5, Eha 24, 26, 28 ja kinnistu Kalevi 69 osa omandamine, kinnistu 38 osade mittevõõrandamine, nõukogu kodukorra muutmine, alaliste komisjonide uute liikmete valimine, audoktorite nimetamine.

30. aprillil kell 17 saab Toomel **TÜ Ajaloo Muuseumi õuel** teada, miks 17. sajandil ülikooli pürgijale kinnitati juustele oinasarved ja eeslikõrvad, pandi soola keelele ja valati veini pähe? Muusika vanamuusika ansamblilt Via Sonora.

30. aprillil lõpevad **üliõpilasesinduse valimised.** Hääletada saab TÜ Raamatukogu fuajees kl 9-19.

4. mail kell 14 algab ülikooli nõukogu saalis **valitsuse istung.** Päevakorras: autasustamine ülikooli medaliga, seisukohavõtt Eesti Teadus- ja Arendusnõukogule esitatavate doktoriõppe olukorra parandamise ettepanekute kohta, seisukohavõtt ülikooliasutuse Tartu Ülikooli Linna Spordibaaside ümbernimetamise kohta Tartu Ülikooli Spordibaasideks ja selle põhikirja projekti kohta. Info tel 375602 Reet Mägi.

8. mail **Saaremaa Reaalainete Kooli ja TÜ Täppisteaduste kooli ühisprojekt** "Reaalainete ülesannete lahendamise võistlus Saare maakonna õpilastele füüsikas, keemias ja matemaatikas" Kuressaares Saaremaa Ühisgümnaasiumis.

VILISTLASKOGU

6. mail kell 16 algab Valga Maavalitsuse nõupidamiste ruumis **Valgamaa koondise koosolek.** Päevakorras: koondise juhatuse ümbervalimine; muljeid Eesti-Läti koostöökonverentsist; maikuu üritusest.

8. mail korraldab Saaremaa koondis **ülikooli õppejõudude haudade korrastamise** Saaremaa kalmistul.

LOENG

3. mail kell 18 Vanemuise 46 suures auditooriumis **vabade kunstide professori Elmo Nüganeni loeng** "Millest tunneb ära näitleja?".

5. mail kell 15 algab Pärnu kolledžis **prof Jaak Kikase akadeemiline loeng** "Materjalid muudavad maailma".

KONVERENTS

3.-4. maini toimub TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis rahvusvaheline sümpoosion **"Folkloor ja pärimuspoliitika"**(Folklore and the politics of heritage). Sümpoosion algab 3. mail kell 9.30. Sümpoosioni raames toimuvad **avalikud loengud**: 3. mail kl 10-11.30 prof Barbara Kirshenblatt-Gimblett (New York) Space of Memory, Site of Redress: Nation, Heritage, and the Museum; 4. mail kl 9. 30 Owe Ronström (Visby) Signs of Heritage, Ethnicity and Power. Sümpoosioni korraldajad on TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool ja Helsingi Ülikooli folkloristika osakond. Info tel 375 304, 375 310

SEMINAR

6. mail kell 10.15 algab TÜ Raamatukogu konverentsisaalis **AIESEC-i rahaseminar**.
Ettekanded:

- kl 10.15 Raha ja Tervis - Jaanus Pikani (TÜ Kliinikumi juhatuse esimees) **Kas kallis ravi on ikka kallis?**
- kl 12 Raha ja Haridus - Jaak Aaviksoo (Tartu Ülikooli rektor) **Kui palju maksab hea haridus?**
- kl 13.15 Raha ja Kunst - Krista Roosi (Tartu kunstikooli direktor) **Milline on kunst, mis maksab?**
- kl 16 Raha ja Meedia - Vello Lään (Raadio Tartu direktor), Veiko Sepp (Raadio Tartu turundusdirektor) **Kas meediaga teeb raha?**
- kl 18.15 Raha ja Eetika - Ülo Vooglaid (Õigusinstituudi professor) **Kas olla või näida?**

Info tel 376 329 Anneli Veisson, Narva mnt 4-B104 AIESEC Tartu

TEATED

5. mail kell 16.15 toimub Lossi 3-406 Õpetatud Eesti Seltsi **1160. ettekandekoosolek.** Kavas Erki Tammiksaar "Karl Ulmanni skandaal Tartu ülikoolis: põhjused, käik, tagajärjed"

LOENGUSARI SAMM EUROOPALE LÄHEMALE – JÄRGMINE PÕLVKOND. ÜLIÕPILASED

(Step Ahead To Europe - Next Generation Students).
Loengusarja eesmärk on informeerida ja teadvustada üliõpilasi kui tulevikus Eestis juhtpositsioone haarajaid, Euroopa Liidust ja anda hoogu meie ühiskonnas seni mitteeksisteerivale selleteemalisele diskussioonile. Loengusarja korraldaja on Euroopa Komisjoni Delegatsioon Eestis, loengud toimuvad kaheteistkümnes suuremas Eesti kõrgkoolis.

- 6. mail Tallinna Pedagoogilises Ülikoolis "Euroopaliku mõtteviisi areng Eestis" Tõnu Õnnepalu, kirjanik.
- 11. mai Eesti Kunstiülikoolis "Tänapäeva Euroopa avatud ja integreeritud kunstimaailm: kohalik kontekst ja globaalne küla" Sirje Helme, Sorose Kaasaegse Kunsti Eesti Keskus.
- 13. mai kell 14 Concordia ülikoolis "Eesti ühinemine WTO-ga ja selle mõju Euroopa Liiduga peetavatele läbirääkimistele" Kersti Alt, EV välisministeerium
- 19. mail Eesti Merehariduskeskuses "Soome ja Taani meremeeste ametiühingute boikotiaktsioonid AS Eesti Merelaevanduse laevade vastu Brüsselist vaadatuna" – Heiki Lindpere, Ph.D., Õigusinstituudi professor.
- 24. või 25. mai "Eesti ja Euroopa homme" Jüri Luik, Eesti Vabariigi kaitseminister.

KUULUTUSED

II kevadkool noortele teatriteoreetikutele ja -praktikutele
21.- 23. mai Valgemetsa puhkebaasis Põlvamaal. Kavas ettekanded ja seejärel meelelahutuslik osa. Osalusest teatada 5. maiks k.a. (ettekandesoovi korral lisada konkreetse teema nimi). Kevadkooli korraldavad Tartu Ülikooli teatriteaduse eriharu ja Teatriteaduse Üliõpilaste Looz. Info tel 430 147 Anne-Ly Sova, tibilind@ut.ee, Jaanika Juhanson tel 427 348, GSM 255 44662, jaanika@vanemuine.ee

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost), Eesti geomeetrilist ja kontseptuaalset kunsti Matti Miliuse kogust.
Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli". http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K_P 11_7. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid". http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Eesti geoloogia". http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K-L 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

RAAMATUKOGU
Struve 2

Pühade ajal on raamatukogu avatud:
30. aprillil kell 8-16
1. mail SULETUD!
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html
Konrad Mägi stuudio kevadnäitus. Kohviku fuajees alates 3.05.
Kärt Putk - maalid. Lugemissaalide fuajees alates 3.05.
Raivo Kannik - foto. Õppelugemissaalide fuajees alates 3.05.
Ritva Liisa Pennala - kodulooline stendinäitus Nurmsi külast. Konverentsisaali fuajees alates 4.05.
Viive Noor - raamatuillustratsioonid. Konverentsisaali fuajees alates 21.04
Kalevala - soome rahvuseepos 1835-1849-1999. Kataloogisaalis alates 15.04.
New Yorgi Meeleseis. Anton Weiss-Wendt'i New Yorgi fotonäitus. Lugemissaalide fuajees 12.04.-9.05.
Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Raamatumuuseumis 8.04.-15.10. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1. Arsteiteaduskonna välistudengi Suranga Wickramanayake (Sri Lanka) personaalnäitus Shadows of motherland (akvarellid, pastellid, külmbatika, paberlaternad) 23.04.-9.05.
Info Tiina Matsulevitš, tiinam@utlib.ee, tel 375 749

KONTSERT

Ungari kultuuriesindus teatab:
2. mail kl 15 esineb ülikooli aulas **ungarlaste armastatuim folkansambel KALÁKA.** Ansambel mängib lahedat, kogu perele sobilikku muusikat. Piletid 30 ja 15 kr enne algust kohapeal, lastele tasuta
1969. a asutatud "Kaláka" on kogu oma tegutsemisaja vältel olnud populaarsemaid Ungari folkansambleid. Ansambli nimi tähendab talgutööd, üheskoos maja ehitamist. Mängivad: Gábor Becse - kontrabass, kitarr; Dániel Gryllus - flöödid, tsitter, klarnet, tárogató, torupill; Vilmos Gryllus - tšello, kitarr, koboz, parmupill; Balázs Radványi - mandoliin, kitarr, ukulele, vioola

8. mail kell 17 toimub ülikooli aulas **Tartu Akadeemilise Meeskoori kevadkontsert**. Ettekandele tulevad ooperikoorid. Kaastegev puhkpilliorkester "Tartu".

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97, tel 402 602

"Võimas Joe Young", Walt Disney Pictures 1998, kl 14.
"Süütust näpates", Prantsusmaa, Itaalia, Suurbritannia 1998, kl 16.
"Velvet Goldmine", Suurbritannia 1998, kl 18.
"Minu nimi on Joe", Suurbritannia 1998, kl 20.
"Igavene armastus", USA, 1998, kl 22.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

Joachim E. Berendt
JAZZIRAAMAT.
RAGTIME'IST TÄNAPÄEVANI



"Jazziraamat" on esimene ulatuslikum eestikeelne ülevaade jazzi, 20. sajandi ühe olulisema muusikavoolu arengust. Selle autor Joachim E. Berendt kuulub maailma juhtivate jazziuurijate hulka ning tema raamat on üks väheseid tervet jazzi ajalugu hõlmavaid käsitlusi. Euroopa lugeja jaoks tõstab raamatu väärtust seegi, et Berendt osutab väärilist tähelepanu Vana Maailma panusele jazzmuusikasse, mida tihti liialt enesekesksed Ameerika uurijad ei taha tunnistada.

Eestikeelset tõlget on täiendatud "Jazziraamatu" 1992. aastal ilmunud ingliskeelse väljaande põhjal, haarates kaasa tänase jazzi nooremadki tipud, välja arvatud ehk need, kes on tõepoolest viimastel aastatel üleöö esile kerkinud.

Seda, et aeg on vahepeal siiski oma töö teinud, reedab diskograafia, kus puudub suurem osa üheksakümnendatel tähelepanu pälvinud plaatidest. Samuti on viimase seitsme aasta jooksul meie hulgast lahkunud hulk jazzi suurkujusid, kellest Berendt räägib olevikus.

Lugeja võiks võtta käesolevat raamatut kui sissejuhatust jazzmuusikasse, milles esitatakse selliseid seisukohti, mis on rahvusvahelises jazzikriitikas üldiselt aktsepteeritud.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale 10% hinnasoodustus!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 1000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Küljendaja Anne Must
Infotoimetaja Eeva Kumberg

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Tartu Ülikooli Raamatukogu

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 23 (1977) 11. JUUNI 1999 TASUTA

Biomeedikum saab varsti valmis

Varje Sootak

Biomeedikumi ehitusel töötas mitme kuu jooksul ühel päeval korraga rohkem kui poolteistsada inimest. Juuli lõpus annab ehitaja maja üle. 1. septembril algab uues hoones õppetöö.

Arstiteaduskonna prekliiniliste ainete õppehoone ehitamist kavandati juba kümmeviisteist aastat tagasi. Eesti Projekti Tartu osakond oli samale kohale ka ühe kompleksi projekti koostanud. Uue hoone ehitamine konkretiseerus alles sotsiaalminister Marju Lauristini ajal, kui riik otsustas ehitamiseks Maailmapangalt laenu küsida.

Maja valmis 16 kuuga

Ülikooli tervishoiuprojekti juhi Kalle Kisandi sõnul tehti projekteerimiskonkursi tulemusena leping Kalle Rõõmuse arhitektuuribürooga. Ehituskonkursi võitsid koostööpartneritena Skanska AB ja tollane firma Koger & Sumberg. "Maailmapanga nõudmiste latt oli nii kõrge, et ükski Eesti firma poleks mõni aasta tagasi niisugustele tingimustele vastanud." Vaatamata sellele on kasutatud alltöövõtjatena põhiliselt Eesti paremaid ehitajaid. Keerulisemaid seadmeid ja materjale on rohkesti väljastpoolt Eestit. Majakarp ja betoon on kodumaised. Haldusjuht Madis Noor lausus, et paneelid valmistati Biomeedikumist vähem kui kilomeetri kaugusel.

Ehitamine algas eelmise aasta märtsis. Töö- ja elukõlblikuks saab maja augustis, mil jupphaaval kolima hakatakse. "Ühtki vana kappi ega lauda siia ei tooda, kogu maja sisustus – mööbel, aparatuur jm on tellitud," selgitas Madis Noor.

"Maailmapanga ekspertide abi ja pideva järelevaatamiseta poleks me praegu ajagraafikus.



Biomeedikum on Lõuna-Eesti kalleim ja spetsiifiliseim ehitus. VARJE SOOTAK

KALLE KISAND
TÜ tervishoiuprojekti juht



Biomeedikum on varustatud paljude uudsete tehniliste seadmete ja süsteemidega, mille korralik haldamine tuleb odavam kui hilisem kordategemine.

Veel ehitamise ajal tuli loobuda ühest korrusest ja majaosast," lausus Kalle Kisand. "Selle hoone ehitamine ja sisustamine ei ole kingitus, vaid Eesti riik peab hakkama raha tagasi maksma."

Arstiteaduskond koondub

Uude majja kolivad anatoomia instituut, biokeemia instituut, farmakoloogia instituut, füsioloogia instituut, mikrobioloogia instituut, patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituut, tervishoiu instituut, üld- ja molekulaarpatoloogia instituut. Biomeedikumi nõukogu esimees professor Aavo-Valdur Mikelsaar sõnas, et lõpuks koondub teaduskonna prekliiniline osa üheks tervikuks. "Seni tegutsesime väga eraldi asutavates hoonetes suhteliselt isoleeritult, kokku saime ikka kusagil kolmandal pinnal." Peale Biomeedikumi hakkab arstiteaduskond kasutama ka majandusteaduskonnalt vabanenud arvutusklasse majas Nooruse 9. Edaspidi kolib sinna ehk ka dekanaat Veski tänavast.

Biomeedikumi kolivad ka Riigi Ravimiamet, Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo Tartu osakond jmt asutused.

Lõuna-Eesti spetsiifiliseim ehitus

Neljakorruseline 13 500-ruutmeetrilise üldpinnaga hoone, mille ehituse maksumus koos sisustusega on 198 miljonit krooni, on väga spetsiifiline. Biomeedikum on varustatud mitmesuguste eriliste kaasaegsete süsteemide ja seadmetega, mille haldamise õppe annab ehitaja. Majas on oma telefonijaam, arvutivõrk ja avariivoolugeneraator koos gaas-tulekustutussüsteemiga, veepuhastussüsteemid, kaasaegne valve- ja signalisatsioon.

Spetsiifilisuse tingivad keldrikorrusel asuv vivaarium rottide ja hiirtega, isotoopide, elektronmikroskoopide, rakukultuuride jpt laborid, kohtuarstliku ekspertiisibüroo Tartu osakonna, patoloogilise anatoomia instituudi ja Maarjamõisa Haigla patoloogia osakonna õppe- ja tööruumid (lahanguruumid, laipade külmkambrid, röntgeniruumid) jm.

Kalle Kisandi sõnul peab uuele hoonele tulema ka maja hooldusraamat, mida mujal kasutatakse kinnisvara hooldamisel juba ammu. Eestis võeti esimesed hooldusraamatud kasutusele uute pangamajade puhul.

"Niivõrd keerulise uue hoone puhul on väga oluline, et käikuminekust peale saaks maja korralikult hooldatud," lausus Madis Noor. "Sellise kompleksi avariide likvideerimine on palju kallim kui süsteemide pidev ja rikkeid ennetav hooldamine," lisas Kisand.

Kaasaegseimad auditooriumid

Madis Noorega ehitajatele pidevalt jalgu jäädes korruselt korrusele käies näib maja veelgi mahukam, kui väljast paistab. Parempoolse tiiva pikkadele ja päris kitsaina tunduvatele koridoridele, kus asuvad põhiliselt õpperuumid, laborid ja kabinetid, vastanduvad maja esiosas igal korrusel asuvad klaasist külg- ja vaheseintega asuvad puhkeruumid, samuti fuajee ja keldris asuv 160 kohaga kohvik. Fuajees on kaks lifti – ühte pääseb ainult magnetkaardiga, teise ainult õppetöö ajal vabalt.

Esimese korruse õppetiivas on 176 kohaga kaldauditoorium, üks 70 kohaga ja üks 30 kohaga auditoorium. Nendes on nähtavasti Eesti kõige täiuslikum audio-videoaparatuur. Lisaks mitmetele kaasaegset õppetööd võimaldavatele uuendustele võiks lisada palju ehituslikkugi, nagu näiteks kolmekordsete klaasidega aknad ja täisventilatsiooni.

Haldusjuhi sõnul on puhkeruumidesse struktuuriüksustel võimalik külmkapid, kohvimasinad jmt paigutada ning seal väikseid kohvipause pidada suurde kohvikusse minemata. Tööst aitavad kindlasti välja lülituda need kaunid suured klaasseinad-aknad oma väljavaadetega.

Biomeedikumisse, mille aadressiks on Ravila tänav 19 ja mille läheduses paiknevad Maarjamõisa haigla ning lastehaigla, saavad tudengid oma nina pista uue õppeaasta algul.

Tartu Ülikooli ja Voroneži kunstimuuseumide vahel hakkab tekkima koostöö

Anu Laansalu

1. – 3. juunini viibis Voronežis väljaspool Eestit asuva kultuurivara komisjoni ekspertgrupp koosseisus Peep Pillak Eesti Rahvusarhiivist, Anu Laansalu Tartu Ülikooli Kunstimuuseumist ja Malev Toom Tartu Kunstikoolist.

Eesmärgiks oli kahe kunstimuuseumi vahel eelmise aasta lõpus alla kirjutatud koostööprotokolli raames algav Voroneži Oblasti Kunstimuuseumis asuva TÜ kogu ülevaatamine ja pildistamine ning tööplaani täpsustamine.

Meie ettepanek oli alustada kogude kataloogi, albumi ja postkaardikomplekti ning Voroneži muuseumi kogudest ülevaatenäituse koostamist ning arutada rahvusvahelise konverentsi korraldamist järgmise aasta mais Tartus. Kahjuks arutelu ei toimunud, sest koosolekul Voroneži oblasti kultuurivalitsuses ütlesid linna esindajad, et ei ole veel moodustatud Eesti – Vene valitsustevahelist segakomisjoni kultuurikoostöö alase kokkuleppe elluviimiseks. Komisjon pidi alustama tööd aprillis, Eesti on oma esindajad nimetanud, Vene pool mitte.

Nii jäigi meie esitatud koostööprotokolli projekt Voroneži kolleegidele arutamiseks. Meil lubati pildistada Tartust pärit kogu, aga kahjuks vaid seda osa, mis on varem publitseeritud. Enne sõitu olime teavitanud oma eesmärgid ja saanud lubaduse, et takistusi tööks ei ole, aga põhjus töö edasilükkamiseks siiski leiti.

Nii ühispublikatsioone Voroneži muuseumiga kui konverentsi "Eesti – Vene koostöö museoloogias: Tartu (endise Dorpati) ülikooli professori Johann Karl Simon Morgensterni rajatud kunstikogu kujunemine ja edasine saatus" korraldamist Voroneži kolleegid toetasid. Näituse Tartusse toomine ei sõltuvat aga neist, vaid Vene Föderatsiooni Valitsuse otsusest. Sügiseks on kavandatud meie esitatud töökava üksikasjade arutamine ja vastuvõtmine. Loodame, et selleks ajaks on valitsustevaheline kultuurivara segakomisjon moodustatud.



Voroneþi Oblasti Kunstimuuseum, kus asuvad Tartu Ülikoolist I maailmasõja ajal Voroneþi viidud kunstivarad (228 antiikkeraamika eset, 126 Egiptuse muistist jm).



Imhotep'i püramidion. Egiptus, 19. dünastia. Lubjakivi. Voroneþi Oblasti Kunstimuuseumi kogust.



F. G. v Kügelgen. Rektor G. F. Parroti portree. 19. saj. Õli, lõuend. Voroneþi Oblasti Kunstimuuseumi kogust.

3 X MALEV TOOM

TÄNA LEHES

Raamatukogu vajab infot ilmunud teadustööde kohta
LK 3

Intervjuu
Geograafiatudeng Mait Metspalu arvab, et eestlane võiks õppida
LK 3

Vilistlased käisid Soome Instituudis
LK 2

Biosemiootika liidrid kohtusid Tartus

7.-9. juunini pidas Tartu Ülikoolis mitu loengut üks maailma juhtivaid semiootikuid, rahvusvahelise ajakirja Semiotica kauane peatoimetaja, Indiana Ülikooli professor Thomas Sebeok.

Lisaks loengutele ja kohtumistele TÜ semiootikaosakonnas osales prof Sebeok ka nõupidamisel "Uexküll ja elus keskkond", mille korraldasid semiootikaosakonna ja Seltsi Jakob von Uexkülli Keskus. Üritusel osales teisigi tänapäeva tuntuimad biosemiootika teadlased

Biosemiootika on teadusharu, mis uurib kommunikatsiooniprotsesse ja keele-eelseid märgisüsteeme elusloodes.

Teadusharu rajajaks peetakse Eestist pärit Jakob von Uexkülli (1864-1944). Nii Uexkülli kui Juri Lotmani ülemaailmse tuntuse tõttu on Tartu ja Eesti leidnud maailma semiootika kaardil tähtsa koha.

Üliõpilasesindus esitleb uusi ruume

Täna kell 15 avab ülikooli üliõpilasesindus pidulikult oma uued ruumid aadressil Ülikooli 18a ehk nn tõllakuuris.

Esinduse liikmed kolisid vana kohviku kolmandalt korruselt värskelt remonditud ruumidesse aprilli lõpul. Selles on kolm tööruumi üldpinnaga 112 ruutmeetrit.

Esinduse sekretär Signe Hallikas ütles UT-le, et esimeses, kõige suuremas ruumis asuvad nelja toimkonna esimehed ja sekretär. "Teises ruumis on esimees ja abiesimees ning seal peetakse ka koosolekuid. Kolmas ruum on mittetulundusühingu TÜ Üliõpilaskond valduses," lausus Hallikas.

Linti läbi lõikama on kutsutud prorektor prof Volli Kalm ja haldusdirektor Riho Illak.

AJALEHT UNIVERSITAS TARTUENSIS

Ülikooli ajaleht ilmub sel semestril veel kaks korda. Tuleval reedel, 18. juunil ilmub viimane põhilehe number, teisipäeval, 22. juunil on lõpetajate erileht. Toimetusel on palve 18. juunil ilmuva UT materjalid ära tuua või saata hiljemalt esmaspäeval, 14. juunil.

UUDISED

Koostööleping Voroneži Ülikooliga toimib

Voronežis külastas väljaspool Eestit asuva kultuurivara komisjoni ekspertgrupp peale oblasti kunstimuuseumi ka kohalikku ülikooli.

TÜ Kunstimuuseumi juhataja Anu Laansalu ütles, et neid võtsid vastu prorektor, Rahvusvahelise Akadeemilise Koostöö Regionaalkeskuse direktor prof Igor Zornikov, rektori referent dots Viktor Listengarten ja dots Igor Klimov välissuhete osakonnast. "Andsime edasi Tartu Ülikooli rektori tervitused ja teavitasime sõprusülikooli seekordse Voroneži sõidu eesmärkidest ning koostööst Voroneži kunstimuuseumiga," ütles Laansalu.

Tartu Ülikoolist lähevad sügissemestriks Voroneži õppima kaks vene filoloogia tudengit ja üks juuraüliõpilane. Voroneži Ülikoolist pakuti kvalifikatsioonitõstmise võimalust Tartu vene keele metoodika õppejõududele ning aspirantuurikohti.

"Neil oli heameel, et koostöö Tartu Ülikooliga toimib ja nad soovivad selle jätkumist. Loenguid pidama oodatakse prof Tulvistet," lausus Anu Laansalu. Tartu ja Voroneži ülikool sõlmisid koostöölepingu 1995. aastal.

Voroneži Ülikooli 17 teaduskonnas õpib 16 000 üliõpilast, neist 500 välismaalt. Hiljuti alustas tööd psühholoogia-filosoofiateaduskond, avamisel on arvutiteaduse teaduskond. Ingliskeelne õppetöö on majanduse, farmaatsia, ajakirjanduse, ajaloo ja füüsika erialadel.

Sulev Kõks kaitses doktorikraadi

Teisipäeval kaitses arstiteaduskonna füsioloogia instituudi teadur Sulev Kõks molekulaar- ja rakubioloogia instituudis doktoriväitekirja molekulaarse biomeditsiini erialal.

Kõksi väitekirja teemaks oli "Koletsüstokiniinist põhjustatud ärevus – keskkonnastiimulite mõju ning seosed endopioidsete mehhanismide ja serotoniiniga."

Töö eesmärgiks oli selgitada rottide närviringe ja seoseid teiste neurotransmitteritega, mis osalevad ärevuse tekkes. Töö tulemusena võib väita, et ärevuse kujunemises osalevad närviringid on olulised ka loomade kohanemisreaktsioonide kujunemises uudsele situatsioonile.

Teadusajakirjanduse ümarlaud

Kolmapäeval korraldasid Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus "Projekt 21", mille koordinaator on Stockholmi Keskkonnainstituut, ning Eesti Teadus- ja Keskkonnaajakirjanike Selts mõttevahetuse teadus- ja keskkonnaajakirjandusest.

Idee ümarlaua kokkukutsumiseks tekkis Tartus 9. aprillil INNOVAATIKA messi seminaril "Teadusajakirjandus ja innovatsioon".

Ümarlauaarutelul vahetati mõtteid meedia rolli üle 21. sajandi Eesti kujundamisel ning teaduse populariseerimisel.

Mitmed osavõtjad (Tiit Kändler, Erast Parmasto, Marek Strandberg, Jüri Kiho) nentisid, et tänane Eesti ajakirjandus on väga kasumikeskne, mistõttu ei peeta oluliseks pakutava info sisu, vaid loodetavat lugejate hulka.

Täielik andmebaas sõltub õppejõududest ja teadureist endist

Maare Kümnik
Kertu Uri

Mõni aeg tagasi ilmus "Album professorum Universitatis Tartuensis anno MCMXCVIII" (koostajad Toomas Hiio ja Leane Morits; Tartu, 1998), mille andmed ei ole kahjuks täielikud.

Väljaandes tänatakse TÜ Raamatukogu teadusbibliograafia osakonda abi eest, mis seisnes aastaid koostatava kartoteegi "Tartu Ülikool: ajalugu; õppejõudude, teenistujate ja kasvandike biobibliograafia" (1632-1710, 1802-1999) kasutamise võimaldamises ja selgitustes, et võimalikult täpselt kirjeldada professorite publikatsioone.

Saatesõnas märgitakse ka järgmist: "...samuti osutusid isikutoimikutes ja bibliograafiates olevad andmed, eriti mis puutub olulisemate teadustööde pealkirjadesse, oodatuist napimaks."

See on tõsine etteheide, mida rõhutab ja ühtlasi püüab seletada järgmine lõik: "Et bibliograafia olukord on avaldamisvõimaluste plahvatusliku avardumise tõttu viimasel aastakümnel muutunud küllalt kaootiliseks ja oma täisbibliograafia saab esitada ainult konkreetne isik ise (mitmeid artikleid, mida professorid pidasid endi olulisimateks, TÜ bibliograafiates ei leidunud ...)...".

MAARE KÜMNIK
TÜ Raamatukogu
teadusbibliograafia osakonna juhataja



Raamatukogu ootab teavet ülikooli kõigi õppejõudude ja teadurite ilmunud teadustöödest.

RAAMATU- JA BIBLIOGRAAFIA-HUVILISTELE

Kolm sisukat artiklit heade raamatutundjate ja bibliograafiate osavate kasutajate sulest:
Sergei Issakov. Ühest bibliograafiast, kuid mitte üksnes sellest // Keel ja Kirjandus (1999) 4;
Ülo Matjus. Tallamisi eesti rahvusbibliograafia radadel // Akadeemia (1999) 4;
Uno Liivaku. Missugune raamat on eestikeelne // Raamatukogu (1999) 2.

Miks nii on ja kas olukorda saaks parandada?

TÜ aruandlus õppejõudude publikatsioonide loeteludena 1993., 1994. (väljatrükina), 1995., 1996., 1997. ja 1998. aasta (koduleheküljel) kohta koos pideva raamatukogusse saabuva trükise läbivaatamise ja bibliografeerimisega kokku võiksid ja peaksidki teoreetiliselt andma sajaprotsendilise tulemuse.

Aga ei anna! Tekib isegi nn infomüra: andmeid on, aga vastavat trükist ei ole ega leiagi nii lihtsalt! Miks?

Aruandlus on aruandmine sellest, mis on tehtud. Nii satub sinna täpsustamata andmeid, sest kõik esitatu ei ole aruandluse ajaks veel ilmunud, mõnigi valminud töö avaldatakse mitu aastat hiljem.

Osa autoreid kirjeldab oma töid käsikirja või mälu järgi, mitte *de visu*! (nägemise järgi, oma silmaga), mis aga on trükise (dokumendi, teaviku) kirje koostamise põhireegel.

Ega alati saagi reeglit järgida, sest autoril endalgi puudub vastav kogumik või teadusajakirja number; artikli separaat või koopia saadakse hiljem, kui üldse saadakse.

Keerulisemaks teeb asja veel see, et ühes ja samas kogumikus (ka ajakirjas) ilmunud töid kirjeldab iga autor aruandluses natuke omamoodi.

Seda pähklit raamatut nägemata katki ei hammusta!

Kelle kirje on õigeim?

Mitmest olulisest osast koosnevad just konverentsikogumike pealkirjad ja ilmumisandmed, kuid ka paljude teadusajakirjade omad.

Tõsiseks muutub olukord siis, kui aruandja esitab andmed inglise keeles, kuigi töö on eesti või vene keeles.

Seda ei tohiks teha! Vajadusel tuleb originaalandmetele lisada tõlge inglise või saksa keeles.

Bibliograafilisi andmeid kasutavad ju ka need inimesed, kes erialaga üldse kursis ei ole, trükist või selle täpseid andmeid aga vajavad: vahendavad lugejale-uurijale, tellivad raamatukogule, koostavad näitusi ja nimestikke, edastavad info- ja teatmeteeninduses jne.

Täpsustamata ja puudulikke andmeid bibliograafilisse andmestikku lisada ei saa.

Samade probleemidega maadlevad teistegi kõrgkoolide ja teadusasutuste töötajad publikatsioonide nimestike ja mitmesuguste bibliograafiate koostamisel.

Loomulikult on ülikoolis palju neid professoreid ja teadureid, õppejõude, kes ka aruandluses esitavad igati korrektsed bibliograafilised originaalandmed ja aeg-ajalt kingivad oma töid raamatukogulegi. Kahjuks on see kunagine hea komme nappi järgimist leidnud.

Mida võiks teha?

Ülikooli teadurid ja õppejõud avaldavad oma töid ja esinevad paljudes riikides üle maailma. Publikatsioonide arv kasvab, näiteks 1997. aastal oli neid 2824, 1998. aastal aga 3035 (vt TÜ aruanne 1998).

Et eelkirjeldatud olukorda parandada, on ülikooli raamatukogul kõigile palve – informeerige, palun, meid (ka enne aruandlust!, e-postiga) oma mujal maailmas ilmunud teadustöödest ja võimalusel loovutage üks eksemplar raamatukogule (originaali, separaadi või koopiana).

Raamatukogu oleks väga tänulik ka nende konverentside ja seminaride materjalide eest, kus õppejõud ja üliõpilased on osalenud.

Vastava pideva informatsiooni olemasolul oleks võimalik kiirem ja täielikum bibliograafilise andmestiku kogumine ning raamatukogu parem komplekteerimine oma ülikooli õppejõudude ja teadurite töödega.

Vilistlaskogu Tartu koondis käis Soome Instituudis

Sirje Mark
vilistlaskogu Tartu koondise sekretär

Vilistlaskogu Tartu koondise selle poolaasta viimane kokkusaamine toimus Soome Instituudis.

Instituudi tööd tutvustanud kultuurisekretär Pertti Pyhtilä ütles, et juba 1990ndate alguses alustas Tuglase Seltsi kõrval oma maad ja kultuuri tutvustama Soome Instituut Tallinnas. Detsembrist 1991 alustas tööd ka Tartu filiaal, siingi Tuglase Seltsi toel. Iseseisva fondi alluvuses Soome Haridusministeeriumi toel tegutseb Soome Instituut Eestis 1994. aastast. Pertti Pyhtilä sõnul on tähtsaim see, et tükike Soomet on Tartus iga päev olemas.

Instituut püüab arendada Soome-Eesti kultuurisuhteid ja koolitusalast koostööd, edendada Soome ja Eesti sidemeid erinevatel elualadel. Taolised kultuuriinstituudid on veel Roomas, Ateenas, Pariisis, Londonis, Kopenhaagenis, Antverpenis, Berliinis ja Stockholmis.

Soome Instituudi töö Tartus on suunatud mitte ainult tartlastele, vaid kogu Lõuna-Eesti elanikele. Üritusi kavandatakse vähemalt kuu aega ette ja nende kohta ilmub regulaarne infoleht.

Paljud arvavad, et instituut on mõeldud teatud kitsale ringkonnale – spetsiaalselt Soome uuringutega seotud inimestele.

Pertti Pyhtilä toonitas, et instituuti on teretulnud kõik huvitatud tööpäeviti kl 10-16 ning kolmapäeviti 10-18. Külastajatele on avatud riiulid rohke värske perioodikaga, raamatukogu ja multimeedia tuba, kus on võimalik vaadata videofilme ning kasutada internetti. Viimane toob Soome siiasamasse Vanemuise tänavale ja võimaldab meil vaadata kasvõi seda, millised on hetkel sõiduolud Soome peamagistraalidel või mis toimub erinevates Soome paikades suve jooksul. Küsimusi võib esitada ka e-meilitsi: soome@ilmamaa.ee.



Ülikooli sihtasutus kutsus teist aastat oma usalduskogu ja investeerimiskomitee liikmeid, linna ja ülikooli juhte ning Tartu ettevõtjaid kevadisele laevasõidule. Fotol keskel TÜ Sihtasutuse usalduskogu esimees, Eesti Panga president Vahur Kraft.

JAAK NILSON

ÖNNITLEME

Leo Nurmand 70



12. juunil täitub 70 aastat professor Leo Nurmandi sünnist. Leo Nurmand on 45 aasta jooksul olnud farmakoloogia eriala juhtivaid õppejõude. Pärast arstiteaduskonna lõpetamist 1953. aastal asus ta kateedris tööle assistendina, 1976. aastast töötas professorina. Nii kandidaadi- (1964) kui doktoriväitekiri (1975) käsitlesid väga olulist üldfarmakoloogilist probleemi: organismi kaitse- ja kohanemisreaktsioonide teket ja mehhanisme vastuseks ravimite manustamisele. Organismi adaptiivsed muutused ravimite toimele on viimase aja farmakoloogiateaduses omandanud järjest suurema tähtsuse. Mida kestvam on ravimi kasutamine, seda enam on väljendunud organismi kohanemisreaktsioonid sellele ainele.

Lisaks teadustööle on prof Leo Nurmand olnud väga hea lektor, õppetöö metoodik, noorte õppejõudude kasvataja. Tema koostatud õpikud, õppevahendid ja peatükid käsiraamatutes on erialakeele täpse valdamise head näited. Oma asjaajamise täpsusega paistis ta silma ka teaduskonna metoodikakomisjoni esimehena, töö- ja tsiviilkaitse organiseerimisel, samuti üle 20 aasta peetud Eesti Farmakoloogia Seltsi sekretäri ametis. Suur osa praegu praktiseerivaid arste ja proviisoreid on farmakoloogia- ja farmakoteraapia alast koolitust saanud temalt.

Soovime Leo Nurmandile tema 70. sünnipäeval tervist ja õnne!

Kolleegide ja õpilaste nimel
Lembit Allikmets

PSÜHHOLOOGIA OSAKONNA POSTERKONVERENTS

Psühholoogia osakonna magistrantide ja doktorantide posterkonverents toimub esmaspäeval, 14. juunil kl 9 – 13 Tiigi 78 aud 118 (kl 9 pannakse välja posterid; kl 11 toimub arutelu ja esitatakse küsimusi).

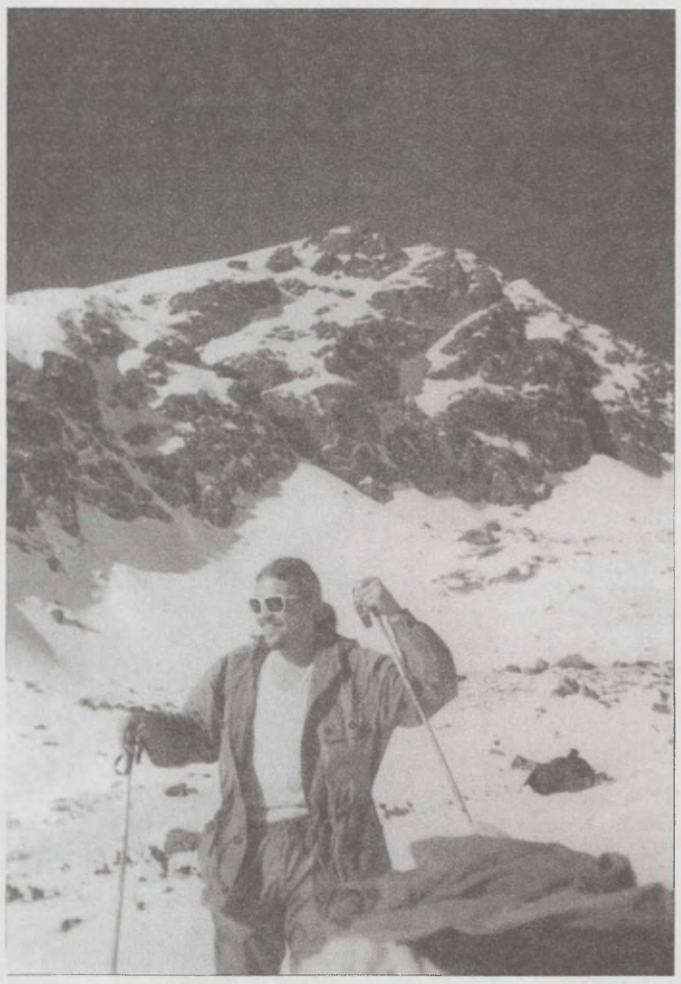
Magistrandid ja doktorandid peavad kokku 17 ettekannet.

Teemade kokkuvõtetega saab tutvuda psühholoogia osakonnas Tiigi 78 ruumis 334. Info tel 375 902.

Mait Metspalu: vajadus hariduse järele muudkui kasvab

Aet Süvari

Mait Metspalu lõpetab 16. juunil bioloogia-geograafia-teaduskonna loodusgeograafia ja maastikuökoloogia erialal. Peale selle on Mait kuulanud kursusi molekulaarbioloogiast, kus kavatseb ka õpinguid jätkata. "Mida Eestis üldse teha saab? Suuri loodusvarasid meil ei ole, naftat puurida ei saa – samas on eestlased suhteliselt visa rahvas. Ikka võiks õppida ja selle pealt kasu lõigata," arvab ta.



Geograafiatudeng Mait Metspalu Kõrg-Tatrates.

Miks Sa loodusgeograafiat ja maastikuökoloogiat õppima läksid?

Täiesti juhuslikult. Enne ülikooli tegelesin hoopis maalimisega. Mulle on eluaeg meeldinud matkamas käia ja siis mõtlesin, et läheks bio-geoteaduskonda, kus nad käivad niikuinii matkamas, siis ei pea ise selle pärast nii palju siplema.

Aga kuidas Sa molekulaarbioloogia peale sattusid?

Siin on kolm põhjust – esiteks tegelesin ma geograafias lämmastiku fikseerimise sümbioosiga, mis eeldas olulisi teadmisi molekulaarbioloogiast. Pealegi, teisel või kolmandal kursusel valdab tudengeid aeg-ajalt selline hullumeelne tahtmine, et kuulaks seda ja teist loengut ja käiks seal ja… Ja kolmandaks – mu mõlemad vanemad on molekulaarbioloogid ja eks ma olen lapsest peale näinud, kui huvitav see on, millega nad tegelevad. Tegelikult on lihtsalt väga huvitav.

Kuidas Sul üldse lämmastiku fikseerimise sümbioosi vastu huvi tekkis?

See oli ka lihtsalt selline plõks, et tulin austatud professori Ülo Manderi üldmaateaduse loengust, astusin kodu poole ja äkki tuli lihtsalt selline mõte. Keerasin ringi, ütlesin Manderile, et sihuke lugu, mina olen Mait ja tahaks sellega tegelda. Tema muidugi impulsiivse tegelasena haaras kohe asjast kinni ja otsis mulle nii palju artikleid, kui tal oli. Nii see läks.

Aga edasi peaks Sinust siiski molekulaarbioloogia magistrant saama?

Praegu panin paberid, jah, magistrantuuri evolutsioonigruppi.

Kas geograafia ja molekulaarbioloogia klapivad kokku, või miks Sa ala vahetad?

Esiteks on lämmastiku fikseerimise sümbioos tegelikult sisuliselt bioloogia, aga teatud moodi käsitledes mahub ta maastikuökoloogia alla. Miks ma evolutsiooni tahan edasi minna? Suur põhjus on see, et geograafias oli liiga põlve otsas nokitsemine, et ei ole sellist tiimi, kes sellega intensiivselt tegeleks. Pole vahendeid, pole ruume – mõnes mõttes oli see küll huvitav, kõik pidi ise tegema, midagi ei olnud valmis. Aga teisest küljest on jällegi parem töötada rühmas, kus kõik laabub libedamalt. Pealegi olen ma kolm aastat ühe asjaga tegelnud ja vahepeal oleks lihtsalt huvitav teemat vahetada.

Molekulaarbioloogia on kindlasti tulevikuala?

Seda oleks isegi hilja öelda, sest molekulaarbioloogia aeg on vist ikka kätte jõudnud. Aga loomulikult on see ka tulevikuala, sest avastada on veel palju. Eestis on sellega tegelemiseks hämmastavalt suured võimalused.

Kas molekulaarbioloogiast võiks saada ka see kaua igatsetud Eesti Nokia?

Ma usun küll, jah. Eriti just geenitehnoloogia ja infotehnoloogia sümbioosist võiks Nokia välja kooruda. Näiteks üks asi, mis on selles vallas plaanis, on kogu Eesti rahvastiku genotüpiseerimine. Kuna Eesti rahvastik on nii väike, siis ei ole see ületamatu raskus. See oleks küll tõeline Nokia, kui see Eestis ära tehtaks.

Mis Sinust peale magistrantuuri edasi saaks?

Eks tuleb doktorantuuri minna. Ilmselt on nii, et Tartu Ülikooli molekulaarbioloogia on küll väga hea, aga üks – kas magistrantuur või doktorantuur – tuleb teha kuskil mujal, lihtsalt, et oma maailma avardada ning isiklikke kontakte luua.

Aga oled Sa kindel, et tahad just teadust teha?

Jah, ma arvan küll.

On teaduse tegemine Eestis üldse mõttekas?

Väga mõttekas. Ma arvan, et see on mõttekam, kui väga paljude muude asjade tegemine. Sest mida Eestis üldse teha saab? Suuri loodusvarasid ei ole, naftat puurida ei saa. Samas on eestlased suhteliselt visa rahvas, ikka võiks õppida ja selle pealt kasu lõigata.

Pealegi, mida aeg edasi, seda rohkem vajalikuks muutub see, et omandad karmima kraadi kui bakalaureus. 50 aastat tagasi oli tõesti kõva sõna, kui juba ülikooli lõpetasid, aga praegu on iga teine seda teinud. Lihtsalt latt läheb kõrgemale – lõpuks on nii, et koristajal peab ka kõrgharidus olema, sest ta peab teadma näiteks, kust juhtme kõrvalt võib tolmu tõmmata ja kust ei või.

Ma usun, et mida aeg edasi, seda rohkem tuleb doktoreid ja seda rohkem on neid vaja. Maailm muutub keerulisemaks ja loogiline on, et vajadus hariduse järele muudkui kasvab.

Ajakirjandusosakonnas lõpetavad esimesed välistudengid

Varje Sootak

Teisipäeval kaitsesid ajakirjanduse osakonnas bakalaureusetööd esimesed mari rahvusest üliõpilased Irina Issimetova ja Gennadi Salmianov Baškortostani Vabariigist ning Ella Kanninen Soomest.

Irina Issimetova tegi ülevaate Baškortostani meediast (trükiajakirjandus, raadio, televisioon, kino), mille käsitlus sisaldab ka oma rahva ajalugu ja kirjasõna arengut tänapäevani.

Juhendaja Sulev Uusi sõnul tegi mahuka ülevaatliku töö kirjutamise raskeks see, et kõik andmed polnud kättesaadavad ning et vanem kirjandus käsitles ajakirjandust teise ideoloogia pinnalt. "Autor vaatles materjali loovalt ja tegi teatud ümberhindamisi, mis tõstis töö väärtust". Tööle lisas värvi seegi, et autor tõmbas oma maa meedia paralleele Eesti ajakirjandusega.

Gennadi Salmianovi töö käsitles mari ajakirjanduse teket ja arengukäiku 1907. – 1920-ndate aastate keskpaigani. Juhendaja Epp Laugu arvates on tööl eriline väärtus juba seetõttu, et see on esimene süstemaatiliseim uurimus mari perioodiliste väljaannete ajaloost ning annab baasi edasiuurimiseks.

"Uurimust väärtustab see, et töös on ka mari ajakirjanduse historiograafia," lisas Epp Lauk. Selleski bakalaureusetöös on tõmmatud paralleele Eesti ajakirjandusega.

Mõlemad tööd on kirjutatud peale eestikeelse variandi ka vene keeles, et uurimusi oleks võimalik kodumaal avaldada. Sulev Uusi sõnul pakuvad need kindlasti huvi ka teistele Volga-Kaama kandi rahvusvabariikide ajakirjanduse uurijatele.

Irina ja Gennadi lõpetavad Tartus küll ajakirjanikena, kuid kas nad ka ajakirjanikena praegu tööle hakkavad, pole veel selge. "Tahaksin magistrantuuri astuda, aga eks aeg näitab. Sooviksin mari ajakirjanduse ajalugu edasi uurida," arvas Gennnadi. "Kodumaal on mõlemale päris erinevaid tööpakkumisi tehtud, aga täiskohaga ajakirjanikuna vist esialgu töötama ei hakka." ütles Irina. Ka tema tahaks oma lõputöö teemaga edasi tegelda.

Nii Irina kui Gennadi tulid Tartu Ülikooli 1993. aastal, õppides esimese aasta jooksul eesti keelt. Tartusse tulek oli võimalik Soome-Ugri Assotsiatsiooni kaudu ning riikidevahelise kokkuleppe põhjal. Mõlemad pidid kodumaal Tartusse õppima saamiseks läbi tegema konkursi.

Ella Kanninen analüüsis oma bakalaureusetöös Soome kajastamist võrdlevalt 1992. ja 1997. aastal nii Postimehes kui Eesti Päevalehes.



Mari tudengitele Irina Issimetovale ja Gennadi Salmianovile meeldib Tartus kõige rohkem peahoone ümbrus.



Ella Kannisele jääb Tartust eriti meelde Toomemägi.

Uurimus tutvustab ka Eesti ja Soome suhteid, avades nende ajaloolist tausta. Ella vaatles, kuidas nende aastate jooksul muutus suhtumine Soome. "Kui 1992. aastal nähti Soomet veel imemaana ning käsitlus oli neutraalne, siis 1997. aastal peeti Soomet juba koostööpartneriks ning hinnangud olid ka kriitilised," ütles Ella UT-le.

Ella lausus, et soomlane ja eestlane üksteist siiski nii hästi ei tunne, kuigi me nii arvame. "Tartus õppides sai mulle selgeks, et meil on teineteiselt palju õppida, eriti soomlastel Eesti ajaloost."

Ella tuli Tartu Ülikooli õppima 1994. aasta sügisel. Pool aastat õppis ta paralleelselt ajakirjandusega ka eesti keelt. "Pärast jõule hakkasin eesti keeles lugusid kirjutama," ütles Ella.

Ella unistus on saada reisiajakirjanikuks, et saaks töö ja hobi ühendada. Ta on üsna palju reisida saanud. "Kasutame raha perekonnas ennekõike reisimiseks ja alles siis vaatame, kas uue diivani ostame."

Kõik kolm välisüliõpilaste bakalaureusetööd said väga hea hinde ning retsensentide arvates tuleks vastavate teemade uurimist jätkata magistritöös.

TÜ inimgeograafia professor Ott Kurs, kes retsenseeris Irina tööd, peab väga tähtsaks, et ajakirjanduse osakond on asunud uurima Eestis ja ka mujal Euroopas vähetuntud Venemaa vähemusrahvaste ajakirjanduse ajalugu. "Soovitan seda uurimisvaldkonda süvendada, kasutades meie ülikoolis õppivaid Volga-Kaama ja ka teiste Venemaa piirkondade põlisrahvaste liikmeid edaspidigi," kirjutas prof Kurs oma retsensioonis.

Ajakirjanduse osakonna noorematel kursustel õpib Sulev Uusi sõnul veel teisigi vähemusrahvuste esindajaid.

UUDISED

Raamatukogu eksponeerib Puškini surimaski

Ülikooli raamatukogus eksponeeritakse Aleksander Sergejevitš Puškini 200. sünniaastapäeva puhul tema surimaski.

Mask kuulus algselt Trigorskoje mõisaproua Praskovja Ossipovale, kes kinkis selle 1856. aastal TÜ vene keele ja kirjanduse prof Mihhail Rosbergile. Professor või tema perekond andis selle raamatukogule.

Mask on üks esimestest tõmmistest ligi 15 surimaskist, millest on teadaolevalt säilinud vaid 4. Puškini surmapäeval võttis skulptor S. Galberg Puškini näolt maski, millest saadud vormi järgi valmistati originaalmaskid.

Tartu Ülikoolile on kuulunud kokku kolm A. S. Puškini surimaski. Peale mainitud originaalmaski saadi teine V. Žukovski sõbra A. Onegini kingitusena 1899. aastal Pariisist. Üks surimask oli säilinud järeltõmmiste sarjast. I maailmasõja aegse ülikooli varade evakueerimisega viidi Venemaale kõik kolm surimaski. Üks originaalidest reevakueeriti aga 1921. aastal koos suurema grupi ülikooli varaga.

1920. aastal otsustas EV Valitsus Venemaa soovidele vastu tulles müüa ülikooli varadest kaks surimaski.

Puškini surimaski saab raamatumuuseumis vaadata 20. juunini. Lugemissaali fuajees on avatud ka näitus "Puškin ja kirjandusteadus Tartu Ülikoolis".

Arvutigraafika tuhandes tellimus

9. juunil vormistati ülikooli arvutigraafika ja õppetehnika keskuses tuhandes arvutigraafika tellimus.

Tuhandenda teadusposteri tellis prof Ene Ergma magistrant Jelena Antipova, kes esineb posterettekandega teaduskonverentsil Bonnis.

Teadus- ja reklaampostereid hakati arvutigraafika keskuses valmistama 1995. aasta maist. 1998. aastal kujundati ja trükiti keskuses ülikoolile 307 teadusposterit, millest umbes pooled telliti arstiteaduskonnast. Käesoleva aasta alguses on postereid tellitud tagasihoidlikumalt. Arvutigraafika keskuse juhataja Peeter Kuke sõnul on rohkem tehtud reklaam- ja ekspositsiooniplakatiteid, mida on tellinud ajaloo muuseum, raamatukogu ning teadus-ja arendusosakonna innovatsioonitalitus.

Fototeenistuse teenuste laiendamiseks osteti keskusele fotoobjektiivi ringikujuliselt ümbritsev makrovälk. Viimane koos makro-objektiiviga võimaldab pildistada väikseid objekte suhteliselt suure sügavusteravusega. Slaidi täiskaadriks on võimalik pildistada objekti mõõtmetega 1.2 x 1.8 cm või suuremat.

Esineb õigeusu kammerkoor Soomest

Laupäeval, 12. juunil kl 16 esineb Tartu Uspenski Katedraalis õigeusu kammerkoor Soomest. Koor esitab Soome heliloojate loomingut, juhatab kantor Juhani Matsi.

Kontserdi vaheajal kõneleb piiskop Ambrosius.

Sissepääs on kõigile vaba.

ACTA DIURNA

11. juunil kell 15 avatakse pidulikult **TÜ Üliõpilasesinduse uued ruumid** endises tõllakuuris.

11. juunil kell 18 toimub Kuressaare kindluses **TÜ Saaremaa vilistlaskoondise aruande-valimiskoosolek**. Koosolekule järgneva vilistlasõhtu külalisteks on rahvastikugeograaf Marge Sargma ja majandusgeograaf Raivo Raam.

14. juunil kell 9 algab Tiigi 78 aud 118 psühholoogia osakonna **magistrantide ja doktorantide posterkonverents** (kell 9 pannakse välja posterid; kell 11 arutelu ja küsimused).

15. juunil kell 14 algab nõukogu saalis **ülikooli valitsuse istung**. Kavas ülikooli arengukava, territoriaal-ruumiline arengukava, 1999/2000. õppeaasta arendusseesmärgid; akadeemiliste ametikohtade ametijuhendid, Balti Õpingute keskuse statuut, TÜ sisekorraeeskiri, universaalalgebra professuuri statuut; reumatoloogia õppetooli likvideerimine ja sisepropedeutika õppetooli loomine; Paul Ariste soome-ugri keskuse statuut, ülikoolist võrsunud äriühingutega koostöö tegemise kord jne.

AKTUSED

16. juunil kell 12 algab aulas usuteaduskonna lõpuaktus.

16. juunil kell 15 algab aulas **bioloogia-geograafiateaduskonna lõpuaktus**.

17. juunil kell 12 algab aulas **õigusteaduskonna lõpuaktus**.

17. juunil kell 14 algab aulas **sotsiaalteaduskonna lõpuaktus**.

18. juunil kell 12 algab aulas **majandusteaduskonna lõpuaktus**.

18. juunil kell 15 algab aulas **matemaatikateaduskonna lõpuaktus**.

18. juunil kell 17 algab aulas **kehakultuuriteaduskonna lõpuaktus**.

VÄITEKIRJAD

11. juunil kell 9.15 kaitseb Vanemuise 46 - 137 **Heli Uibo magistritööd** "Eesti keele sõnavormide arvutianalüüs ja -süntees kahetasemelise morfoloogiamudelit rakendades". Juhendaja dots Tiit Roosmaa. Oponendid dots Mare Koit ja lektor Tõnu Tamme.

11. juunil kell 10.45 kaitseb samas **Meelis Roos magistritööd** "Integrating Time-Stamping and Notarization". Juhendaja Helger Lipmaa. Oponendid prof Mati Tombak ja dots Jaanus Pöial.

14. juunil kell 9.15 kaitseb Tähe 4 aud 217 **Rauno Temmer magistritööd** "C.G. Langtoni turmiidi statistilised omadused ja üldistus 3D juhule". Juhendaja prof Jaak Kikas. Oponendid Alvo Aabloo ja Toomas Plank.

14. juunil kell 10 kaitseb samas **Merle Lust magistritööd** "Energiatootmisest põhjustatud kiirgusdoosi hindamine: atmosfäärne kiiritusrada". Juhendaja dots Enn Realo. Oponendid on Tõnu Viik ja Marko Kaasik

14. juunil kell 10.15 kaitseb Vanemuise 46-327 **Jüri Gordejev magistritööd** "Volga-Kama regiooni idamaride rahvuslik eneseteadvus".

14. juunil kell 11.30 kaitseb samas **Kalle Remm magistritööd** "Reeglipärasusi Otepää kõrgustiku maastikumustris Eesti põhikaardi lehe 5434 näitel".

14. juunil kell 10.30 kaitseb Tähe 4 aud 217 **Margus Saal magistritööd** "The Hamilton-Jacobi formalism for string cosmology (Hamiltoni-Jacobi formalism stringikosmoloogias)". Juhendaja on Piret Kuusk. Oponendid Mirt Gramann ja Jüri Ord.

14. juunil kell 11.15 kaitseb samas **Heiki Kasemägi magistritööd** "Paramagnetiliste tsentrite termoionisatsiooni modelleerimine ja analüüs EPR baasil". Juhendaja dots Ando Ots. Oponendid dots Kalev Tarkpea ja assistent Kalju Lott .

14. juunil kell 11.45 kaitseb samas **Leon Sorkin magistritööd** "ATM võrgutehnoloogia ning selle rakendus Fore Systems'i seadmetes". Juhendaja füüsmat knd Eero Vainikko. Oponendid prof Lembit Pung ja dots Jaanus Pöial.

14. juunil kell 16.15 kaitseb Lossi 3 aud 404 **Toomas Mägi magistritööd** "Karjane ja kari: luterlik kirik Saaremaal 18.sajandil". Juhendaja prof emer Sulev Vahtre. Oponendid dots Mati Laur ja lektor Riho Altnurme.

15. juunil kell 9.15 kaitseb Tiigi 78 aud 127 kaitseb **Riina Häidkind magistritööd** "Chronic mild stress model of depression: Forced swimming behavior and monoamine neurochemistry". Juhendaja prof Jaanus Harro, oponent Lembit Rägo.

15. juunil kell 10.15 kaitseb samas **Kenn Konstabel magistritööd** "A bilingual retest study of the revised NEO Personality Inventory: A comparison of Estonian and Russian versions". Juhendaja Anu Realo. Oponent Talvi Kallasmaa.

15. juunil kell 11.15 kaitseb Tiigi 78 aud 127 **Monika Luik magistritööd** "The effect of collectivistic attitudes on the perception and expression of emotions". Juhendaja Anu Realo. Oponent Aleksander Pulver.

15. juunil kell 13.15 kaitseb samas **Iris Podar magistritööd** "Personality and affectivity characteristics associated with eating disorders". Juhendaja prof Jüri Allik. Oponent Veiko Vasar.

15. juunil kell 14.15 kaitseb samas **Toivo Aavik magistritööd** "The structure of Estonian personal values: A lexical approach". Juhendaja prof Jüri Allik. Oponent Toomas Niit.

15. juunil kell 15.15 kaitseb samas **Raivo Valk magistritööd** "Biases in recognition of emotions". Juhendaja prof Jüri Allik. Oponent Aavo Luuk.

15. juunil kell 10 uues keeltemajas aud 405 kaitseb **Mari Sarv magistritööd** "Regilaul kui poeetiline süsteem".

15. juunil kaitseb samas **Marin Laak magistritööd** "Kriitika kirjandusloo konstrueerijana. Eesti kirjanduskriitika teksti ja konteksti probleeme aastatel 1924-1928"

15. juunil kaitseb samas **Jaan Unt magistrtööd** "Aristoteles "Luulekunstist" ("Poeetika"). Sissejuhatus. Tõlge. Kommentaarid".

16. juunil kell 9.15 kaitseb Vanemuise 46-108 **Indrek Kaldo magistritööd** "Supermuutkonnad, üldistatud Grassmanni ja Cliffordi algebrad". Juhendaja dots Viktor Abramov. Oponendid vanemteadur Piret Kuusk ja dots Aivo Parring.

16. juunil kell 9.15 Vanemuise 46-301 kaitseb **Martin Kärner magistritööd** "Dorsoventraalse mustri kujunemine kana embrüo kardiogeenses mesodermis". Juhendaja dots Raivo Raid. Oponent prof Toivo Suuroja.

16.juunil kell 10.30 kaitseb samas **Ilmar Tõnno magistritööd** "N2 fikseerimine Võrtsjärves ning selle seos fütoplanktoni, lämmastiku ja fosfori dünaamikaga". Juhendaja dots Tiina Nõges. Oponent biol knd Ingmar Ott.

16. juuni kell11.30 kaitseb samas **Mart Jüssi magistritööd** "Breeding habitat preference and reproductive success of the Baltic gray seal (Halichoerus grypus)". Oponent Peeter Hõrak (EPMÜ).

16. juunil kell 10.45 kaitseb Vanemuise 46-108 **Tarmo Metsmägi magistritööd** "Absoluutne summeeruvus Rieszi menetlusega". Juhendaja dots Heino Türnpu. Oponendid dots Virge Soomer ja dots Enno Kolk.

16. juunil kell 16 kaitseb eripedagoogika osakonnas Tiigi 78 aud 127 **Birgit Kaasik magistritööd** "Kavatsusliku kommunikatsiooni ilmnemine kõne-eelsel perioodil". Juhendaja dots Karl Karlep, oponendid lektor Aaro Toomela ja lektor Marika Padrik.

17. juunil kell 9.15 kaitseb Vanemuise 46-327 **Veiko Sepp magistritööd** "Sotsiaalse ruumi intersubjektiivsest konstitutsioonist".

17. juuni kell14.15 kaitseb samas **Eve Niinemets magistritööd** "Lake Peipsi: Palaeoecological and palaeoclimatic interpretations on ostracode data".

17. juunil kell 9 kaitseb sotsioloogia osakonnas Tiigi 78-127 **Rein Murakas magistritööd** "Kolmekümneaastaste põlvkonna sissetulekute jaotumine ja sissetulekumobiilsus Eesti siirdeühiskonnas".

17. juunil kell 11 kaitseb Vanemuise 46-246 **Jüri Nemliher doktoriväitekirja** "Mineralogy of Phanerozoic skeletal and sedimentary apatites: an XRD study". Juhendaja M. Rubel.

17. juunil kell 12 kaitseb Jakobi 5 aud. 302 **Roomet Viira magistritööd** "Kehalist aktiivsust mõjutavad psühholoogilised ja sotsiaalsed faktorid noorukitel". Juhendaja dots Lennart Raudsepp. Oponendid prof Jüri Allik ja lektor Enn Ratassepp

17. juunil kell 14 kaitseb samas **Marge Grauberg magistritööd** "Kehalise aktiivsuse vahekord tervise fitnessi, tööpuhuste hormonaalmuutuste ja psüühilise seisundiga meesüliõpilastel". Juhendaja prof Atko Viru. Oponendid prof Toivo Jürimäe ja vanemteadur Tonis Matsin.

18. juunil kell 10.15 kaitseb Ülikooli 16-102 **Lea Michelson magistritööd** " Eesti kõrghariduse kvaliteedi kindlustamise taotlusi teiste riikide kogemuse taustal". Juhendaja ped knd Edgar Krull. Oponendid ped knd H. Sillamaa, prof Jaan Kõrgesaar.

18. juunil kell 10.15 kaitseb samas **Ülle Parm magistritööd** "Kutseharidus Tartus". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid ped knd M. Pavelson ja ped knd Aimi Sukamägi.

18. juunil kell 9.15 kaitseb Riia 23-218 **Rein Kalamees doktoriväitekirja** "Seed bank, seed rain and community regeneration in Estonian calcarous grasslands". Juhendaja M. Zobel.

18. juunil kell 11.30 kaitseb Riia 23-218 **Juan Jose Cantero doktoriväitekirja** "Plant community diversity and habitat relationships in Central Argentina grasslands" (Kesk-Argentiina rohumaade taimekoosluste mitmekesisus ja seosed keskkonnaga). Juhendaja M. Zobel.

18. juunil kell 14.15 kaitseb Ülikooli 16-102 **Karl Tamm magistritööd** "Kõrgkooli sissesaamist ja õpiedukust mõjutavatest teguritest". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid ped knd Olev Must, ped knd Aimi Sukamägi.

18. juunil kell 10 kaitseb peahoones aud 133 **Aune Past magistritööd** "Eesti linnade imago linnaelanike silmis". Juhendaja vanemteadur Peeter Vihalemm. Oponendid prof Marje Pavelson ja Jaanus Arukaevu.

18. juunil kell 11.30 kaitseb samas **Margit Keller magistritööd** "Tarbijakultuuri kujunemine Eestis. Mobiilside representatsioon trükireklaamis 1991-1998". Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponendid prof Mikko Lagerspetz, lektor Triin Vihalemm.

18. juunil kell 14 kaitseb Tiigi 78 ruum 127 **Triin Vihalemm doktoriväitekirja** "Formation of collective identity among Russophone population of Estonia" (Eesti venekeelse elanikonna kollektiivse identiteedi kujunemine). Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponendid prof Mati Heidmets, prof Vladimir Jadov.

18. juunil kell 14 Riia 23-218 kaitseb **Margus Pensa magistritööd** "Männiokaste püsivuse retrospektiivne analüüs Eesti ja Soome näitel".

18.juunil kell 15.15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Valdo Kuusemets doktoriväitekirja** "Nitrogen and Phosphorus transformation in riparian buffer zones of agricultural landscapes in Estonia". Juhendaja Ü. Mander.

TÖÖ

TÜ Biomeedikumi võetakse tööle **tehniliste seadmete insener**, kelle ülesandeks on hoone tehniliste süsteemide ja seadmete (küte, ventilatsioon, jahutus, suruõhk, gaasivarustus, valve, automaatika, vesi, kanalisatsioon jt) tehnilise vastuvõtmise, õige kasutusejärelvalve ning hoolduse korraldamine.
Kandidaadilt eeldatakse:
• tehnilist kõrgharidust
• eesti ja inglise keele valdamist kõnes ja kirjas
• arvutioskust (programmid Word ja Excel)
• algatusvõimet ja iseseisvust
Kasuks tuleb erialane töökogemus kaasaegsete hoone tehnosüsteemide haldamisel. Konkursist osavõtuks esitada avaldus rektori nimele, elulookirjeldus palgasooviga ning kõrgharidust tõendava dokumendi koopia hiljemalt 14. juunil TÜ personaliosakonda (ruum 302, Jakobi 4, 51014 Tartu). Info tel (251) 150 50 (biomeedikumi haldusjuht), e-post madis@cut.ee või
tel (27) 375 141,
e-post raivo@admin.ut.ee (personalijuht).

KUULUTUSED

PUHKUS PÄRNUS

Veel on tuusikuid Pärnu Koidula Gümnaasiumi ruumes puhkamiseks: 28.06.- 07.07. peretoad 2- või 3-liikmelisele perele (võimalik võtta ka 5 päeva) 08.- 17.07. üksik koht (naiste toas). Huvitatutel palume kiiresti pöörduda TÜ AÜ komiteesse tel 434 875

LÕPUPILDID

kiiresti ja mõistliku hinnaga professionaalselt fotograafilt. Tel (250) 26 327

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost), Eesti geomeetrilist ja kontseptuaalset kunsti Matti Miliuse kogust.
Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-7. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus. Näitus: "Zooloogilised vaatlused ja kollektsioonid".
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Näitus: "Eesti geoloogia".
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K-L 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Tartu 50091

NB! Raamatukogu suvised lahtioleku ajad:
5.07.-25.07. SULETUD
26.07.-29.08.
E-R 10-17, L,P suletud
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1):
5.07.-11.07.
E-R 8-17, L,P suletud
12.07.-21.07.
E-R 8-21, L 10-18, P suletud
22.07.-29.08.
E-R 8-17, L,P suletud
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Aleksander Sergejevitš Puškin 200. Puškin ja kirjandusteadus Tartu Ülikoolis. Lugemissaalide fuajees alates 7.06.
7.-20. juunini eksponeeritakse raamatumuuseumis A.S. Puškini surimaski.
Valik Venemaa Fundamentaalteaduste Fondi ja Sihtasutuse Eesti Teadusfond
toestusel ilmunud raamatuid (1944-99). Lugemissaalide fuajees.
Helga Nõu maalid "Hambad ja tiivad". Kohviku fuajees 1.06.-4.07.
Johannes Vermeer - fotonäitus Hollandist. Kataloogisaalis.
Kärt Putk - AKTSIOON. Lugemissaalide fuajees.
EESTI TEADUSE NOORUS JA KÜPSEMINE. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Raamatumuuseumis 8.04-15.10. Avatud E-R 12-17.
Et Eesti pime tuba valgemaks saaks, J.V. Jannsen 180. Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1.
Info: tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

NB! Dolby stereoheli!

Raatuse 97 tel 402 602

"Mikrokosmos", Prantsusmaa (üks päev rohurahva elust), kl 12.45, 21.30.
"Putukalugu", Walt Disney Pictures, koguperefilm, kl 14.
"Minu sõber Marsilt", Walt Disney Pictures 1999, kl 15.45.
"Tšempionide eine" Summit Entertainment 1999, Kurt Vonneguti samanimelise romaani alusel. Peaosas Bruce Willis; kl 19.30.
"The Acid House", 100% puhast Irvine Welshi, Suurbritannia 1998, kl 17.30, 22.45.
17. juunil **"Metallica"**, kontsertfilm, kl 21.30.

NB! Pileti hind 40 kr, õpilastele ja üliõpilastele 25 kr.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

AFORISMIDE KULDVARA
koostaja Heiki Raudla
Maailmast kokkukorjatud aforismide raamat on koostaja maitset, eelistusi, tõetunnetust väljendav ühislugu, tema individuaalsust kajastav tervikteos. Heiki Raudla, kes on ka ise ühe eestikeelse originaalaforismikogu autor, on enda väitel korjanud käesolevat suurt kogumikku terahaaval kokku umbes kakskümmend aastat.

Seesuguseid "ülemaailmseid vaimuvaramikke" on erinevates keeltes ilmunud sadu ja tuhandeid. Neid on eritasemelisi, temaatilisi, õpetlikke, moraliseerivaid ja nii edasi, nad kõik väljendavad mingil määral ilmumiskoha ja -aja maitset ja eelistusi ning nende turusaatus ja "vaimline toime" olenevad sellest, kui populaarseks nad lugejate hulgas saavad.

Kindlasti leidub siinses kogumikus selliseid lauseid, mida teine koostaja poleks sisse võtnud, ning tollel on teada veel hulgaliselt muid teravmeelseid ütlusi, mis tingimata peaksid ühes koondkogus olema. Selleski mõttes on vastne aforismikogu Viljandis elava õpetaja ning ajakirjaniku Heiki Raudla teos, sellisena on seda ka õiglane vaadelda.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale kehtib 10% hinnasoodustus!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 1000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARK
Tartu Ülikooli Raamatukogu

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 24 (1978) 18. JUUNI 1999 TASUTA

Tartu Ülikool ootab kõige paremaid

Varje Sootak

Tartu Ülikool võtab tänavu riikliku koolitustellimuse õppekohtadele põhiõppesse 1445 uut üliõpilast, lisaks sellele neljandiku võrra ka riigieelarvevälistele kohtadele.

Riiklikele õppekohtadele võetakse bakalaureuseõppesse 1235, diplomiõppesse 220, õpetajakoolitusse 135, magistriõppesse 90 ja doktoriõppesse 292 üliõpilast. Lisaks sellele asub Tartu Ülikoolis õppima välisüliõpilasi. Õppida saab ka avatud ülikooli õppevormis. Teaduskondadest on suurendanud riigitellimuse vastuvõttu matemaatika- ja arstiteaduskond, vähendanud filosoofia- ja majandusteaduskond.

Õppeprorektor Volli Kalmu sõnul polegi vastuvõetavate üldnumbrit võimalik nii täpselt öelda, sest riigieelarvevälistele õppekohtadele võtavad teaduskonnad tudengeid vastavalt oma võimalustele. "Tõenäoliselt moodustab see riigitellimuse arvust neljandiku," arvas prorektor.

Avaldusest sissesaamiseni

Vähem kui kahe nädala pärast, esmaspäeval, 28. juunil saavad uued tudengikandidaadid hakata Tartu Ülikooli oma dokumente andma.

Kaasa tuleb võtta keskharidust tõendav dokument, riigieksamitunnistuse koopia (tänavu ei nõuta enam selle kinnitamist), neli fotot ja isikut tõendav dokument. Avalduse kirjutab sisseastuja vastavale blanketile kohapeal.

Vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer toonitab, et kõik dokumendid tuleb korraga sisse anda. "Nii ei saa, et puuduv dokument tahetakse hiljem järele tuua."

Küsimusele, mis juhtub, kui hiljem avastatakse, et näiteks eksamitunnistuse koopia on võltsitud, vastas Randveer, et siis eksmatrikuleeritakse paugupealt.

Sisseastumisdokumentide vastuvõtt lõpeb 9. juulil. Pärast 2. juulit ei saa enam astuda ajakirjanduse ja maalikunsti erialale, sest enne eksameid toimub loominguline konkurss. Ajakirjandusse astujatel tuleb esitada ka avaldatud tööd, neilt ei nõuta tänavu enam toimetuse soovitust, kunstitudengid peavad kaasa tooma vähemalt kümme tööd.

Juba mitu aastat on lubatud kandideerida kahele erialale.

Avalduses tuleb ära märkida eriala eelistusjärjekord.

Uuendusena on tänavu tarvis avalduses välja tuua ka see, millistesse ülikoolidesse veel tudengikandidaat kandideerib ning reastada erialad. Aime Randveer selgitas, et oma lõpliku otsuse, milline ülikool valitakse, peab kandidaat teatama 9. augustiks. Ülikoolid peavad omavahel interneti kaudu sidet. "Ülikoolide vahel on kokku lepitud, et juhul kui sissesaanu teatab õppima asumisest mitmesse ülikooli, ei võeta teda vastu ühtegi."

Sellest aastast kehtib ka ülikooliseaduse muudatus, mille järgi ülikooli lõpetanud isik ei saa enam teist korda riikliku koolitustellimuse kohale samal kõrgharidustasemel astuda. "Seega tuleb teise kõrghariduse eest maksta," täpsustas Randveer.

Kõigile ülikooli astuda soovijaile soovitas ta mitte oma dokumentide esitamisega hiljaks jääda, võtta eksamitele kaasa isikut tõendav dokument ja kõike julgesti küsida. "Peaasi, et midagi arusaamatuks ei jääks või valesti ei mõistetaks."

Riigieelarvelistele kohtadele vastuvõetute nimekiri selgub 26. juuliks. Sissesaanud saavad selle kohta teatise ning peavad kinnitama oma õppima asumist allkirjaga dekanaadis või tagastama allkirjastatud vastuvõtuteatise postiga dekanaati 9. augustiks.

Riigieelarveväline ehk tasuline õppekoht

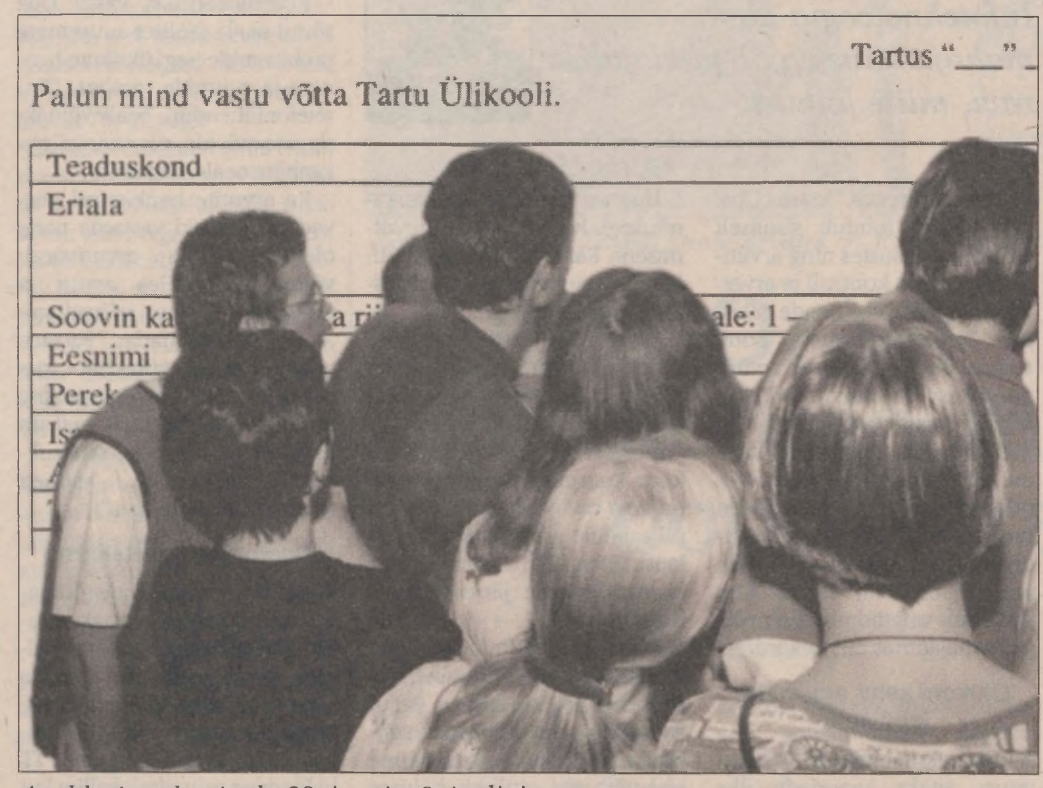
Sisseastumisavalduses on võimalik kohe ära märkida seegi, kas soovitakse kandideerida ka tasulisele õppekohale. Kui riiklikule kohale ei õnnestu sisse saada, pole tasu eest õppima hakkamiseks siis enam avaldust tarvis kirjutada. Juhul kui seda ei ole märgitud, tuleb teha avaldus. Neid lisaavaldusi võetakse vastu 30. juulini. Riigieelarvevälistel kohtadel õppijate vastuvõtt otsustatakse 16. augustiks.

Õppeteenustasu varieerub erialati 5000 – 40 000 tuhande kroonini aastas. Õigusteaduskonnas, kuhu riigieelarvevälistele kohtadele statsionaaris õppijaid võetakse esimest korda, läheb õppimine aastas maksma 40 000 kr. Hinnad on nii teatmikus kui internetis.

Sellest aastast alates lõpetatakse Tartu Ülikoolis vabakuulajate vastuvõtt. "Kuid kui endine vabakuulaja soovib õpinguid jätkata, peab ta maksma õppeteenustasuna 8000 kr olenemata teaduskonnast."

Kolm kolledžit

Tartu Ülikoolil on nüüd peale Pärnu ja Türi kolledži ka Narva kolledž. Narvas saab nelja aastaga õppida klassijuhatajaks (vene õppekeelega koolidele), põhikooli vene keele ja kirjanduse õpetajaks (lisaeriala ajalugu või parandusõpe), põhikooli inglise keele õpetajaks (lisaeriala saksa ja rootsi keel). Avaldusi võetakse vastu ainult Narvas 19. – 30. juulini. Sisseastujatel tuleb sooritada augusti algul keeletest ja vestlus.



Avaldusi saab esitada 28. juunist 9. juulini.

AIME RANDVEER
TÜ vastuvõtutalituse peaspetsialist



Ärge jätke dokumentide esitamist viimasele minutile, eksamile võtke kaasa isikut tõendav dokument, ja küsige kõike julgesti.

AVALDUSTE VASTUVÕTT 28. JUUNI - 9. JUULI

(välja arvatud ajakirjandus ja maalikunst)
Eksamid 12. – 21. juulini
Vastuvõetute nimekirjad teada 26. juuliks
9. augustiks tuleb kinnitada enda õppima asumist TÜ-s

TÄNA LEHES

Intervjuu
Politoloogiatudeng Saima Oras arvab, et politoloogia muutub populaarsemaks
LK 3

Infotehnoloogiast hakkab saama mõjuvõimas tuiksoon
LK 2

Kaugkoolitus võtab hoogu
LK 2

Kolmapäeval olid esimesed lõpuaktused

Kolmapäeval pidasid oma lõpuaktuse usu- ja bioloogia-geograafiateaduskond.

Usuteaduskonnas oli 11 lõpetajat koos õpetajakoolituse diplomi saajatega), neist 1 lõpetas *cum laude*. Bioloogia-geograafiateaduskonna lõpetas 55 koos õpetajakoolituse diplomi saajatega, neist kaks said *cum laude* diplomi.

Eile oli lõpetamise järg õigus- (97, neist 6 *cum laude)* ja sotsiaalteaduskonna (127, neist 7 *cum laude)* käes.

Täna antakse diplom majandus- (koos ärijuhtimise diplomiõppe läbinutega 187, neist 8 *cum laude)*, matemaatika- (46 lõpetajat, neist 1 *cum laude*) ja kehakultuuriteaduskonna lõpetajatele (41 koos diplomiõppe ja õpetajakoolituse läbinutega, neist 1 *cum laude*).

Teisipäeval, 22. juunil saavad diplomi 126 arstiteaduskonna lõpetanut, kellest *cum laude* lõpetajaid on tõenäoliselt üle kümne.

29. juunil on füüsika-keemia- ja 30. juunil filosoofiateaduskonna lõpuaktus.

3. juulil toimub TÜ Pärnu Kolledži esimene lõpuaktus. Põhiõppes on eeldatavasti ligi 50 lõpetajat.

Kokku lõpetab tänavu Tartu Ülikooli ligi 900 noort haritlast.

Üliõpilaslaulupidu Gaudeamus

26. ja 27. juunil toimuvale üliõpilaste laulu- ja tantsupeole Vilniusesse läheb Tartu Ülikoolist ligi kümme taidluskollektiivi 206 liikmega.

Gaudeamusele sõidavad Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor, Tartu Akadeemiline Meeskoor, Tartu Ülikooli kammerkoor, kunstide osakonna kammerkoor, rahvakunstiansambel koos vilistlasrühmaga, puhkpilliorkester Popsid ja akadeemiliste organisatsioonide laulukoor ning rahvatantsurühm AK!Kala.

Tartust laulupeole sõitvate kollektiivide koordinaator Elvi Oolo ülikooli kunstide osakonnast ütles, et jaanipäeval toimub Elvas kõigi Eesti kooride proov ning kell 19 kontsert. "Pärast kontserti asuvad kõik Leedu poole teele."

Tartu Ülikooli lõpetab sel aastal 12 välisüliõpilast, õppida soovib üle pooleteisesaja

Kai Treier
välisüliõpilastalituse peaspetsialist

Ülikooli lõpetab tänavu rekordarv välisüliõpilasi. Bakalaureusekraadi kaitses 12 välisüliõpilast (1997 lõpetas 4, 1998 7).

Bakalaureuseõppes on lõpusirgele jõudnud soomlased Riikka Mäkinen, Juha Mäkinen, Ella Kanninen ja Juha Hämälainen sotsiaal-; Teemu Kukkonen ja Teppo Smolander kehakultuuri- ning Mika Keränen filosoofiateaduskonnast.

Arstiteaduskonna lõpetab Anne Eklund.

Maridest lõpetavad Irina Isimetova ja Gennadi Salmianov sotsiaal- ning Vadim Nikitin majandusteaduskonna; udmurtidest Valentina Nikolajeva filosoofiateaduskonna. Lisaks nimetatutele kaitses geograafia instituudis magistrikraadi mari Jüri Gordejev.

Tulevastelt välisüliõpilastelt ja väliskülalisüliõpilastelt laekus dokumentide esitamise tähtajaks 1. juuniks välisüliõpilastalitusse 158 sooviavaldust.

Traditsiooniliselt on välismaalaste seas suurem huvi filosoofia- (78 avaldust), arsti- (38) ja sotsiaalteaduskonna (13) erialade vastu.

Päritolumaade seas on endiselt huvilisi rohkem Soomest (90) ja Venemaalt peamiselt soome-ugri rahvustest (21). Meie jaoks eksootilistest riikidest on esindajaid Ekuadorist, Liibanonist, Bangladeshist.

Riikide- ja ülikoolidevaheliste lepingute ning rahvusvaheliste programmide alusel hakkab sügissemestril õppima ligi 30 vahetusüliõpilast. Viimasel ajal on eriti hoogustunud üliõpilasvahetus Saksamaaga.

Üliõpilaste vastuvõtt sügissemestriks otsustatakse hiljemalt 25. juunil, kuid lõplik õppima asujate arv selgub sügissemestri alguseks.

24. - 27. augustini korraldab välisüliõpilastalitus uutele üliõpilastele sissejuhatava orientatsioonikursuse.

Keelekeskus korraldab 19. juulist 13.augustini eesti keele suvekursused algajatele ja edasijõudnutele.

Soovime lõpetajatele palju õnne ja edu tulevikuks ja uutele head pealehakkamist!



Neli aastat tagasi andis Tartu Ülikooli rektor professor Peeter Tulviste Tartu lauluväljakul üliõpilaslaulupeo Gaudeamus tõrviku üle Leedule. Leedulased korraldavad Gaudeamuse tänavu 26. ja 27. juunil Vilniuses. EDUARD SAKK

UUDISED

Ülikool austab parimaid lõpetajaid ja sportlasi

28. juunil korraldab rektor ülikooli *cum laude* lõpetajate auks piduliku vastuvõtu ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis.

Esialgsete andmete järgi on parimaid kindlasti üle 30.

21. juunil toimub rektoraadis vastuvõtt möödunud aastal ülikooli edukalt esindanud parimatele sportlastele ja nende treeneritele. Kutsutud on parimad kergejõustiklased Ramon Kaju, Aleksander Tammert, Merle Kivimets ja mitmed teised.

Ajakirjandus-osakonnas kolm kaitsmist

Täna kaitsevad ajakirjandusosakonnas avalikkussuhete ja teabekorralduse erialal magistrikraadi Aune Past ja Margit Keller. Doktoridissertatsiooni kaitseb lektor Triin Vihalemm.

Aune Pasti magistritöö teemaks on "Eesti linnade imago linnaelanike silmis"; Margit Kelleri töö pealkirjaks on "Tarbijakultuuri kujunemine Eestis. Mobiilside representatsioon trükireklaamis 1991-1998".

Triin Vihalemma doktoriväitekirja teemaks on "Formation of collective identity among Russophone population of Estonia". Doktoridissertatsioon keskendub küsimusele, kas venekeelne elanikkond Eestis jääb suhteliselt hajusaks või kujuneb selge grupilise eneseteadvusega vähemusrahvuseks.

Raamatukogu 197. aastapäev

23. juunil 197 aastat tagasi laenas ülikooli raamatukogust esimesena raamatuid juuraprofessor Carl Friedrich Meyer.

Esmaspäeval, 21. juunil tähistavad raamatukogu töötajad ja lugejad oma aastapäeva.

Kell 11 süüdatakse küünlad kunagiste kolleegide kalmudel, kell 13 algab konverentsisaalis päevakohane aktus.

Kauniks tavaks on kujunenud autasustada aastapäeval igapäevatöös eriliselt silmapaistnud töötajaid. Tänavu saavad tänukirja ja mälestuseseme osakonna juhataja Maare Kümnik, pearaamatukoguhoidja Lilia Külv ja raamatukoguhoidja Aili Tomingas.

Ilona Smuškina

Kaasaegset õiguskirjandust Hollandist

Õigusteaduskonna raamatukogusse on Hollandi Leideni Ülikooli juuratudengite initsiatiivil saabunud 300 kaasaegset juriidilise kirjanduse väljaannet, rahvusvahelise ja Euroopa õiguse, keskkonnaõiguse jt valdkondadest.

Algatus pärines grupi Leideni üliõpilaste reisist Tartusse, kus nad puutusid kokku erialakirjanduse vähesusega. Nad pöördusid erinevate institutsioonide poole palvega abistada Tartu tudengeid õigusalase kirjandusvaliku kaasajastamisel.

Suuremate annetajate hulgas olid Kluwer Law International, Stichting voor Oost-Europees Recht, Stichting Legatum Visserianum, Stichting R.C. Maagdenhuis, T.M.C. Asser Instituut, Haagi Rahupalee, Ernst & Young, Martinus Nijhoff International jpt.

Anneli Albi
Mari-Liis Sepper

Infotehnoloogiast hakkab saama mõjuvõimas tuiksoon

Varje Sootak

Talvel käivitus rektori initsiatiivil nn infotehnoloogia (IT) ümarlaud, kus entusiastide kogu analüüsis IT olukorda ning hakkas probleemidele lahendusi otsima.

Esimesel nõupidamisel toodi analüüsi põhjal välja, et ülikoolis puudub praegu ühtne infotehnoloogia-alane arendustegevus, et IT on hajutatud, pole horisontaalset koostööd erinevate struktuuriüksuste vahel jmt. Kuigi ülikoolis tegutseb ka informaatikanõukogu (IN), pole nõukogul ega ühelgi teisel struktuuril õigusi ja vahendeid IT kompleksseks arendamiseks. Samuti puudub institutsioon, kellel lasuks arengu eest vastutus.

Hajutatus ja ka koordineerimatus

Järgnenud ajurünnakutel hakati arvutuskeskuse juhataja Peep Uba sõnul tekkinud probleeme lahkama. "Paljud tunnevad mahajäämust iga päev oma arvuti varal, meie ülesanne on põhjused üles leida ja mahajäämus tasa teha," lausus Uba.

Kaasaja ülikool ei arene enam infotehnoloogiata. Sellest on kujunemas mõjuvõimas tuiksoon, mille korraliku funktsioneerimiseta ei saa läbi õppe-, teadus- ega administratiivtöös.

"Praegused suuremad põhipuudused on IT hajutatus ja koordineerimatus," lausus Uba.

PEEP UBA
TÜ arvutuskeskuse juhataja



Infotehnoloogia-alane mahajäämus vajab pikaajalist ravi, mitte lõikust.

IT areng toimub sisuliselt struktuuriüksustes ning arvutite ja tarkvara kontroll ja arvestus enamasti läbi nende juhtide. Struktuuriüksuste poolt töölaudadele hangitud arvutipargi kasv on olnud tunduvalt kiirem baasarvutivõrgu arengust. Näiteks Saksamaa uurimused näitavad, et ülikoolides tuleb arvutivõrku investeerida umbes sama palju kui töökohtade arvutitesse kokku. TÜ-s on see proportsioon paigast ära, rahaliselt väljendatuna on võrgu mahajäämus mitmekordne.

Olukord kehv, aga mitte lootusetu

Ajurünnakutel leiti, et IT hajutatust aitaks koondada üks struktuuriüksus, mis tegeleks arvutivõrgu, infosüsteemide ja rakendusteenuste haldus- ning arendustegevusega. See võiks vabalt toimida arvutuskeskuse juures. Esialgne ideaalnägemus uuest struktuuriüksusest ja selle funktsioonidest on välja töötatud.

Uuenenud on informaatikanõukogu koosseis. Ühe ettevõtmisena käivitas nõukogu ülikooli arvutipargi ja rakendustarkvara analüüsi.

Struktuuriüksuste juhtidele saadeti küsimustik, et teada saada, mis suunas näeb akadeemiline personal nii kohtarvutite kui võrgu arengut. "Olukorra konstateerimisest ei piisa, on vaja ravima hakata. See on pikaajaline ravi, mitte lõikus," lausus Uba. "Kui me midagi ette ei võta, jääme järjest haigemaks."

Iga koordineerimine on omamoodi vabaduse piiramine, kus peab õige mõõdu leidma. Paljudes allasutustes võib IT töö suurepäraselt kulgeda, kuid samal ajal võib see oluliselt halvata teiste ettevõtmisi. Näiteks suurt võrguressurssi nõudvate tööde sooritamine kõige kasutatavamal tööajal.

Koordineerimise vajaduse näiteks võib tuua, et korraga tekkis mitmes allüksuses multimeedia keskuse rajamise idee: raamatukogus, füüsikutel ja arvutigraafika keskuses. "Kahjuks pole niipalju ressursse, et keskus kolmes kohas korraga luua," ütles Uba.

Koordineerimist vajab Uba sõnul peale taoliste suuremate probleemide isegi üksikute hoonete ja ruumide remont. "Kui telefoniühenduse peale võidakse ette mõelda, siis arvutivõrgu kaablite peale veel mitte."

Ka arvutite hankimisel peavad need siiski vastama meie olemasolevatele arvutivõrgu võimalustele. Hea arvuti ja tarkvaraprogramm võivad palju lisatööd tekitada. "Ferrarit pole mõtet osta külakohta, kus puudub asfalttee. Tsentraalne arvutivõrk ei ole meil veel nn asfalttee, aga otstes, st struktuuriüksustes on mõned ferrarid juba ootamas."

Napib arvutispetsialiste

Võrgu ja andmebaaside töömahud on ülikoolis mitmekordistunud, aga tegijaid on sama palju nagu arvutivõrgu loomise alguses. Võrgu kasutajaid üle 8000, võrguarvuteid 1400 ümber. Väikeses ülikoolis tuleb IT haldamine suhteliselt kallim kui suures. Iga uus rakendus, näiteks dokumendi haldussüsteemi käikuminek, eeldab ka selle käigushoidmist, hooldamist. Kui sellega peab tegelema väljatöötaja, kes siis arendustegevust jätkab? Näiteks infosüsteemide projektijuht Andres Salu on käima pannud finants- ja personalisüsteemid, kohe hakkab tööle ka teaduse andmebaas. Tal on kaks võimalust, kas aidata neid käigus hoida või tegelda järgmiste projektidega. Sisuliselt sama olukord on IT kõigis valdkondades, meie spetsialistidel puudub praegu asendus- ja enesetäiendusvõimalus.

Kommunikatsioon on kallis

Uus informaatikanõukogu kaalub väga tõsiselt nn arvuti abonentmaksu sisseseadmist. "Telefoniühenduse eest maksmist peame ju täiesti loomulikuks," ütles Uba. Ühelt poolt teadvustaks taoline maks, et arvutiside pole tasuta, tegelikult on see üpris kallis, ja teiselt poolt aitaks nõnda kogutav raha arvutivõrgu teenuste olemasolevat taset hoida. Näiteks Amsterdami Ülikoolis on ühe arvuti kohamaks aastas 2000 kr, meie oludes peaks summa palju väiksem olema.

Peep Uba sõnul pole nähtavasti enam kaugel seegi aeg, kus ülikoolil tuleb hakata osaliselt tasuma ka võrguliikluse eest. Seni on selle eest hoolt kandnud haridusministeerium.

Lähemal ajal analüüsitakse läbi ankeetküsitluse vastused, tulemustest huvituvad ilmselt paljud, neist antakse teada.

"Suvi ei seiska IT-alast tegevust, sügiseks tuleb ette valmistada mitmed põhimõttelised otsustused," lausus Uba.

Kaugkoolitus ei ole ülikoolis kehvas seisus

Varje Sootak

Peaaegu igal nädalal kogunevad ülikoolis aruteluks kaugkoolitusega tegelevad inimesed. Üleülikooliliselt tegeleb kaugkoolituse koordineerimisega spordibioloogia doktorant, Phare projektijuht Priit Kaasik.

"Kaugkoolitus ei ole Tartu Ülikoolis sugugi kehvas seisus," lausus Priit Kaasik. "Kõige kaugemale on jõudnud arvutitehnoloogia instituudi ja arvutuskeskuse töötajad, kes on mitu koolitusprogrammi välja töötanud ja läbi viinud. Videokonverentsidki pole enam uudiseks." Avatud ülikooli õppevormis toimus näiteks eelmise aasta sügisel esimene keeleõppekursus interneti baasil, kus oli töövahendiks WWW-s toimiv õpikeskkond TELSIpro.



Priit Kaasik

Priit Kaasiku sõnul tegelevad kaugkoolitusega erinevad inimesed erinevates struktuuriüksustes ja seda sageli entusiasmist või hobist. "Vahel isegi koordineerimatult, mis võib tekitada üksteisest möödarääkimisi. "Selleks omavahelisi kokkusaamisi peetaksegi, sageli ajurünnakuna, et mõisted selgineksid ja et asi edasi areneks."

Hiljuti arutasid Tartu Ülikoolis kaugkoolitusega seonduvat mitme Eesti ülikooli prorektorid jt. Igal ülikoolil on enda seatud suunad, mis mõneti teistega haakuvad. "Kokkusaamisel püütigi leida seda ühist osa, et igas asjas mitte dubleerida," selgitas Kaasik.

Üle-eelmisel nädalal täpsustati koos kaugkoolituskeskuse, tuntud koolitajate Anne Villemsi ja Maret Meriste ning ka üldhariduskoolide esindajate ja teistega kaugkoolituse eesmärke ja räägiti senistest kogemustest.

Kokkusaamistele on kutsutud inimesi nii teaduskonniti kui suurematest teaduskondadest instituutide kaupa. "See õppevorm või meetod, kaugkoolitus on omajagu mõlemat, tuleb meie ellu paratamatult. Mõne aasta pärast on see nähtavasti üsna loomulik õppetöö viis ja selleks ajaks võib olla mõni rongist maha jäänud."

Kaugkoolituse arengut saab võrrelda arvutite sissetungiga, mis uskumatu kiirusega on töölauale jõudnud. Samas on Kaasiku sõnul inimestele keeruline öelda, et ainult üks või teine tee on õige. "Seda näitab aeg ise, vägivaldselt ei saa midagi peale suruda, pigem on meie ülesanne selgitada ja toetada nii moraalselt kui materiaalselt." Näiteks Phare projekti kaudu on ülikool saanud kaasaegset infotehnoloogiat, loomisel on oma raamatukogu.

Ülikool on ühelt poolt kaugkoolitusviiside väljatöötaja ja selle õpivõimaluste pakkuja nii väljaspool ülikooli kui oma rahvale. Ainevaldkonniti on see väga erinev, näiteks kirurgiks kaugkoolituses ei õpi, samas on aga ka arstiteaduses võimalik mõnda operatsiooni videoloenguna esitada jne.

Sügisel käivitub üks tööprojekt Türi Kolledžiga. "Koordineerimist vajab ka ülikoolidevaheline koostöö ja ülikoolisisene teabelevi. Seoses infotehnoloogia sissetungiga õppetöösse muutuvad üha aktuaalsemaks ka selle didaktiline aspekt ning pakutava hariduse kvaliteet," selgitas Kaasik. Phare projektijuhi arvates peaks kursuste ettevalmistajate ja läbiviijate märksõnadeks kujunema õppe kvaliteet, õppurite motiveerimine ja adekvaatne tagasiside. "Läbi seminaride ja arutelude püüab kaugkoolituskeskus neid igati toetada. "

Raamatukogu külastasid Lüneburgi kolleegid

Ilona Smuškina
TÜ Raamatukogu avalike suhete osakonna juhataja

Esmaspäeval pidas raamatukogus ettekande Saksamaa raamatukogude arengust pärast II maailmasõda Lüneburgi Linnaraamatukogu kauaaegne direktor ja Saksamaa Raamatukoguhoidjate Ühingu juhatuse liige Gerhard Hopf.

Ta andis oma ettekandes ülatusliku ülevaate Saksamaa raamatukogudest raskel ja pöördelisel ajal (1945 - 1989, k.a rahareform), teadusraamatukogude probleemidest ja kardetud hariduskatastroofist, avalike raamatukogude sisulisest ümberkujundamisest, vaidlustest rahvaraamatukogude arengusuundade üle ja nende arengust kaasaegseteks infokeskusteks, endistest SDV raamatukogudest ja finantsprobleemidest seoses raamatukogude tehnilise arenguga pärast kahe Saksamaa taasühinemist.

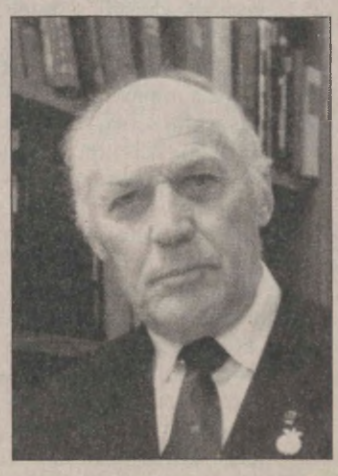
Meil on neilt palju õppida, kuidas raamatukogul rasketel aegadel toime tulla.

Koos Gerhard Hopfiga külastas Tartut Saksamaa Raamatukoguhoidjate Ühingu avalikussuhete referent ja Alam-Saksimaa Raamatukogude Ühingu esimees Rolf Manfred Hasse, kelle põhieesmärk oli tutvuda TÜ raamatukoguga, et saada selgust, kuidas meid aidata. Ajakirja Buch und Bild aastakäigud alates eelmisest aastast olid tema arvates sümboolseks kingituseks sõbraliku suhte algusmärgiks.

Gerhard Hopf ütles, et õige partnerlussuhe kahe linna vahel peab toimima just niisuguste aktsioonidena ning et selleks on vaja ainult head tahet ja ettevõtmist.

ÕNNITLEME

Prof Ülo Lumiste 70



30. juunil täitub 70 aastat akadeemik Ülo Lumiste sünnist.

Tänane emeriitprofessor Ülo Lumiste lõpetas TÜ matemaatikateaduskonna 1952. aastal ja asus samast aastast ülikooli tööle.

Käesoleval aastal pälvis ta Eesti teaduspreemia täppisteaduste alal.

Soovime juubilarile viljakat tööindu, tervist ja õnne!

Kolleegide ja õpilaste nimel
Maido Rahula

Teadusajakirjandus – Eesti meedia vaeslaps?

Leeni Uba
innovatsioonitalituse projektijuht

Tallinnas toimunud Stockholmi Keskkonnainstituudi ja Eesti Teadus- ja Keskkonnaajakirjanike Seltsi korraldatud teadusajakirjanduse mõttevahetusel arutleti meedia rolli teaduse populariseerimisel.

Mitmed osavõtjad (Tiit Kändler, Erast Parmasto, Marek Strandberg, Jüri Kiho) nentisid, et Eesti ajakirjandus on väga kasumikeskne, ei peeta oluliseks info sisu, vaid loodetavat lugejate hulka. Strandbergi arvates puudub praegu ajakirjandusel suhe keskkonda kõige laiemas tähenduses. Teadusuudiste pähe pakutakse teabeagentuuride kaudu saadavaid või ajalehesabadest (sageli halvasti või valesti) tõlgitud tekste, mis teaduse seisukohast ei kannata mingit kriitikat. Parmasto nentis, et seda teed lähevad kahjuks ka suured päevalehed. "Teadus peaks end ise aktiivsemalt ajakirjandusele pakkuma, et vältida mitteusaldatava materjali lausavaldamist."

Selleks peaks olema teadusasutustes ja kõrgkoolides info- e reklaamispetsialist (Jüri Krustok, TTÜ), kes tooks pidevalt teadusuudised ajakirjanike lauale. "Teadus on lausa kohustatud andma teavet, millega ta tegeleb, sest teadustegevust finantseerib riik, see oleks ka teadusele iseenda väärtustamine," lausus Tiit Kändler.

Loodusfotograaf Arne Ader märkis, et teaduses võiks leiduda iva igale lehelugejale, tuleb ainult leida õige võtmeelement ja see hästi välja pakkuda. Indrek Rohtmets: "Ka teaduse populariseerimisel võiks kasutada võtteid, mis hästi müüvad, näiteks arhetüüpsed tegelased: kõik ootavad TV ilmateadet, sest see on hästi tehtud.

Tiit Kändler soovitas teadusajakirjandusega tegelejatel seljad kokku panna, et ühiselt vajaliku asja eest seista. "Teadusajakirjaniku leib pole küll kiita, aga teadusajakirjandust ei tehtagi leivaga, vaid ajudega."

Uuenenud Eesti Teadus- ja Keskkonnaajakirjanike Seltsis käib praegu liikmete ümberregistreerimine. Seltsi eesotsas on Tiit Kändler ja Indrek Rohtmets. Selts on Euroopa Teadusajakirjanike Assotsiatsioonide Liidu liige ja teeb koostööd Soome Teadusajakirjanike ja Teadustoimetajate Liiduga.

Folkloristide ja etnoloogide teokas millenniumilõpp

Merili Metsvahi
eesti ja võrdleva rahvaluule magistrant

1. – 8. augustini toimub Tartus ja Kiidil noorte folkloristide ja etnoloogide suvekool, mille teemaks on uurimisstrateegiad ja -traditsioonid 1990-ndatel.

Seminari korraldab peamiselt rahvaluule ja etnoloogia tudengeid, magistrante ja doktorante ühendav Tartu Nefa rühm, peaorganisaatorid on Pille Runnel ja Ergo-Hart Västrik. Suvekool on Tartu Nefa rühma, TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli ning Joensuu ja Bergeni ülikooli folkloristika osakondade ühisprojekti esimene üritus. Selle raamesse mahuvad interaktiivne arutelu meililistis suvekooli järel ja järgmine seminar 2000. aasta sügissuvel Bergenis või Joensuus.

Osaleda on lubanud õppejõude ja üliõpilasi Soomest, Norrast, Rootsist, USA-st, Iirimaalt, Taanist, Leedust, Lätist ja Eestist.

1990-ndatel on folkloristika ja etnoloogia tähtsus Eestis suurenenud ja uurimisvaldkonnad avardunud. Rahvaluulet ei peeta enam surnud pärimuseks, mida rangelt klassikalistesse rahvaluuležanridessse kuuluvana arhiivi tolmukorra alt välja tuleb koukida. Folkloori käsitatakse protsessina, mis elab ja õitseb teisenenud vormides tänapäevalgi. Folkloristikale sisuliselt lähedane distsipliin etnoloogia on rahvaluule sarnaseid muutusi läbi teinud.

Eestis oli esimene tõsisem arutelu folkloristikas ja etnoloogias ühiskonna ja rahvateaduse suhtest tänavu mais Tartus rahvusvahelisel sümpoosionil, kus jäid kõlama märksõnad *pärandiloome, etniline mitmekesisus, identiteet*.

1990-ndate lõpul on mõjule pääsenud erisusi arvestav ja hindav vaatenurk: toetust saavad kagueestlaste keelt, kultuuri ja identiteeti uurivad projektid, heakskiitu leiab Eesti mustlasi ning teisi rahvus- ja kultuurivähemusi käsitlev (ilu)kirjandus jne. Ka etnoloogid ja folkloristid on liikunud samas suunas nagu ühiskond ja europoliitikud - kui ühed on hakanud üha enam tähelepanu pöörama etnilistele vähemustele, siis teised avastavad üha uusi subkultuure, et neid igakülgselt uurida.

Üks suvekooli põhiteemasid on välitööde metoodika ning küsimus uurija ja uuritava vahekorrast. Kui varem nähti väljastpoolt tulnud uurija vaieldamatuid eeliseid kohaliku uurija ees, siis nüüd leitakse pigem vastupidi: kohaliku uurija puhul ei teki niivõrd ebavõrdset suhtlusolukorda, kohalik elab ise uuritavas keskkonnas ning näeb kõike seestpoolt. Ometigi on uurija päritolust tähtsam tema metoodika kontekstis. Ideaalne oleks, kui väljastpoolt tulnud uurija teeks uuritavast kaasuurija, suudaks oma lahterdamise ja raamidesse surumise soovi maha suruda ning uuritava mõttemaailma võimalikult sisse elada. Mida enam ta seda suudab, seda suuremaks muutub uurija endagi mõtteilma avardumise ja muutumise võimalus uurimisprotsessi käigus.



Värske politoloogi Saima Orase arvates on Eestil geopoliitiliselt ühendaja roll.

Saima Oras: politoloogia muutub aina populaarsemaks

Aet Süvari

Saima Oras lõpetas eile ülikooli sotsiaalteaduskonna politoloogia erialal *cum laude*. "See ei olnud üldse raske," kinnitab ta, "kuigi enamik aineid, mis ma nelja aasta jooksul kuulasin, olid otsast otsani täis uusi asju."

Kuidas Sa õpinguis nii edukas olid? Kas erialavalik osutus õigeks?

Erialavalik oli tegelikult natuke ootamatu, ei viitsinud mujale eksameid teha ja politoloogiasse tundus kõige lihtsam sisse saada. Aga kui sisse olin saanud, siis oli alguses isegi hästi raske, sest ma ei teadnud sellest erialast midagi.

Nii et mingit erilist kutsumust politoloogiks saada mul ei olnud, aga ma teadsin, et tahan riigitööle minna, Eesti Vabariigi heaks töötada – selline idealism oli ikka.

Mida Sa edasi tahaksid teha?

Praegu mul ei ole töökohta valmis vaadatud, tahan magistrantuuri astuda. Erinevaid pakkumisi on olnud, aga ma pole kindlalt otsustanud ega taha seda teha enne, kui on teada, kas saan magistrantuuri või mitte.

Magistriõppes uuriksin edasi, mida ma bakalaureusetöö jaoks uurisin – geopoliitikat. Kriitiline geopoliitika on maailmas hästi uus asi, see tegeleb ka välispoliitilise keeleanalüüsiga – mismoodi riigitegelased ja teoreetikud näevad maailma poliitilist kaarti.

Eesti puhul on oluline ka see, kuidas näiteks president või peaminister Eestit kujutavad. See on asendi küsimus – kuhu me kuulume ja millisena Eesti rolli nähakse. Sellest on palju erinevaid visioone olnud.

Esiteks Eesti kui ühendaja Euroopa ja Venemaa vahel, teisalt võib teda ka vaadelda eraldajana – Eesti Lääne ja Ida vahel.

Mina isiklikult pooldan Eesti ametlikku geopoliitikat – visiooni, mis näeb Eestit kui ühendajat. Just seda geograafilist positsiooni peaks Eesti ära kasutama.

Kas politoloogias võib ka teadusetegemisega kaugele jõuda?

Ma ei tea, see on minu jaoks lihtsalt rohkem Eesti jaoks töötamine.

Aga kahtlemata, see aitab arendada ka üldist poliitilist kultuuri.

Kas on midagi, mida inimesed politoloogiast võiksid rohkem teada?

Kindlasti on.

Näiteks minu jaoks olid kõik need neli aastat politoloogiat täiesti otsast otsani uusi asju täis.

Inimesed võiksid ka üht-teist rohkem teada, sest suhteliselt sageli pannakse politoloogid ja poliitikud ühte patta.

Kui keegi küsib, mida ma õpin ja ma vastan, et politoloogiat, siis öeldakse kohe, et ahah, Savisaare punt ja nii edasi. Seda ei teata, et politoloogid jäävad üldiselt neutraalsele positsioonile.

Eestis on ka veel niimoodi, et suhteliselt palju rahvast nimetab ennast politoloogideks (kasvõi Riigikogus) ilma mingite alusteta.

Mis Sind ülikoolis kõige rohkem on huvitanud?

Ma kuulasin ka PR-i ja avalikku haldust ning õigusteaduskonnast rahvusvahelist õigust puudutavaid loenguid.

Geopoliitikaga hakkasin tegelema alles viimase aasta jooksul, enne seda tegelesin kõige rohkem rahvusvaheliste suhetega.

Eelmisel suvel viibisin ka kuus nädalat Oslo suveülikoolis, kus tegeldi konfliktiuuringutega. Eestis pole seda praktiliselt uuritud.

Seda on tehtud küll rahvusgruppide tasandil, aga mitte rohkem, mis on ka üks põhjus, miks ma sellega edasi ei läinud – Eestis pole selle kohta praktiliselt mingit kirjandust.

Geopoliitikaga on küll ka nii, et need teoreetikud, kes maailmas praegu sellega tegelevad, on tegelikult kõik üsna Ameerika-kesksed.

Teoreetilised käsitlused on aga siiski küllalt universaalsed ja neid võib ka teistele riikidele kohandada. Põhimõtteliselt terve minu töö teoreetiline osa on võetud ameeriklastelt.

Aga praktiline osa?

Praktiline osa oli poliitikute kõnede tekstide kvalitatiivne analüüs.

Kui siiani uurisin kõrgel tasemel, mida arvavad riigijuhid ja presidendid, siis nüüd tahaks tulla allapoole ja vaadata, kuidas seda meedias kajastatakse.

Nii et selles mõttes on mul ka veel praegu valik, kas astuda politoloogia, geograafia või hoopis ajakirjandusosakonna magistrantuuri.

Mis on politoloogia osakonna tugevad küljed?

Siin käib hästi palju välisõppejõude, see pole kinnine keskus, kus kogu aeg loevad ühed ja samad inimesed.

See on pidevalt arenev eriala, mina olen oma nelja õpiaasta jooksul näinud viit või kuut erinevat õppekava – see on natuke raske, ei tea kunagi, mida täpselt hakkad tegema.

Võrreldes avaliku haldusega on ta ka tunduvalt teoreetilisem. Ei saa küll öelda, et me praktilise poolega üldse ei tegele – iga aasta on mingid valimisuuringud, tudengid saavad käia küsitlusi tegemas, valimisjaoskondade tööd uurimas.

Kui lihtne on politoloogia osakonna lõpetanutel tööd leida?

Praegu on see minu arvates suhteliselt lihtne. Siin on nii vähe olnud lõpetajaid ja kindlasti on Eestis selle eriala esindajaist puudus.

Meie lõpetajad võivad minna erinevatesse kohtadesse – meediasse ja avalikku teenistusse.

Ja kasvõi siis, kui Eesti hakkab ühinema igasuguste rahvusvaheliste organisatsioonidega, on vaja inimesi, kes tunnevad rahvusvahelisi suhteid ja Tartu Ülikooli politoloogid kahtlemata tunnevad.

Nii et senikaua, kuni rahvusvaheliste suhete valdkonnad arenevad, on ka kindlasti politoloogidel tööd.

Just rahvusvaheliste suhetega seonduvad praktilised loengud, mis panevad paika välissuhtluse raamistiku, on ka mulle siit kõige paremini meelde jäänud. Usun, et ka geopoliitikaga tegelemisel on kindlasti perspektiivi.

Mis võiks ülikoolis paremini korraldatud olla?

See, mis mina arvan, et võiks paremini olla, ongi sügisest nii – tudengitel võiks olla natuke rohkem raame, et süsteem ei oleks nii suvaline ja lõtv, kus nädal enne eksamit otsustad, kas võtad seda ainet või mitte.

Uut süsteemi on paljud kritiseerinud, aga mul on just tunne, et mingile seltskonnale on ülikoolis kogu aeg järeleandmisi tehtud ja see seltskond on seesama, kes jääb hiljaks, kes ei viitsi, ja ikka tullakse neile vastu.

UUDISED

UT toimetus teatab

Universitas Tartuensis, mida praegu käes hoiad, on selle õppeaasta viimane. Teisipäeval, 22. juunil ilmub veel UT eriväljaanne sellekevadiste lõpetajate nimedega ja siis läheb ülikooli ajaleht suvepuhkusele. Uue akadeemilise aasta esimene number ilmub reedel, 27. augustil.

Uuel õppeaastal ilmuvat lehte saab juba alates juulist tellida kõigist Eesti Posti postkontoritest ja sidejaoskondadest. UT tellimisindeks on 00892.

Ajaleht ise on küll tasuta, kuid tellijatel tuleb maksta kojukande eest.

UT tellimus maksab:

- üheks kuuks 12 krooni,
- akadeemiliseks poolaastaks (september-jaanuar või veebruar-juuni) 40 krooni,
- akadeemiline aasta 65 krooni.

Toimetus tänab oma autoreid ja kõiki, kes on aidanud kaasa lehe arengule.

Augusti keskpaigast on oodatud uued kaastööd 27. augustil ilmuvasse lehte.

Ilusat suve ja jätkuvat koostööd!

UT

Kuningaplats kolme esimese parima hulgas

Tartu linna kauni kodu konkursil osalenud ülikooli Kuningaplats tuli ühiskondlike hoonete osas kolme esimese parima hulka koos lastepäevakodu Poku ja Vanemuise teatriga. Iuridicum sai III koha koos EPMÜ metsandusteaduskonna hoone ja Tartu Kaubamajaga.

Konkursil hinnati haljastuse tervikkujundust ja ka panust ümbruskonna heakorrale.

Kauni kodu konkurss toimub igal aastal, hinnatakse heakorda ja haljastuskujundust.

Parimad objektid edastatakse vabariiklikule konkursile.

Linnakunstnik Anli Tummi sõnul oli ühiskondlike hoonete puhul määravaks tervikkujundus ning haljastuses leidlike võtete kasutamine.

Võitjate autasustamine toimub esmaspäeval, 21. juunil kl 17 Raekoja saalis.

Priit Turk
linnavalitsuse pressiesindaja

Raamatukogu suvised lahtioleku ajad

Sarnaselt eelmistele aastatele on raamatukogu juulis ja augustis lahti lühemat aega.

Ühelt poolt on see tingitud lugejate vähesusest, teiselt poolt töötajate korralistest puhkustest. Ülikooli sisseastujate teenindamiseks on pikemalt avatud humanitaarraamatukogu.

Raamatukogu kinnioleku ajaks juulis on planeeritud lugemissaali remont ja ühe veemagistraaltoru vahetamine. Samal ajal kavatsetakse oma jõududega ära teha ka remonditööd, mis eeldavad hoone täielikku sulgemist. Tõenäoliselt lükkab riigieelarve korrigeerimine suuremad planeeritud renoveerimistööd edasi ja sellest tulenevalt võib hoone täielikku sulgemist mõneks päevaks ette tulla ka sügisel.

Info tel 375704 Mare-Nelli Ilus, marei@utlib.ee, raamatukogu teenindusdirektor. Raamatukogu suvised lahtioleku-ajad on ära toodud UT 4. leheküljel.

Piret Laan

ACTA DIURNA

18. juunil kell 12 algab aulas **majandusteaduskonna lõpuaktus**.

18. juunil kell 15 algab aulas **matemaatikateaduskonna lõpuaktus**.

18. juunil kell 17 algab aulas **kehakultuuriteaduskonna lõpuaktus**.

21. juunil kell 13 tähistab **TÜ Raamatukogu 197. sünnipäeva**.

21. juunil kell 15 algab rektoraadis **rektori vastuvõtt ülikooli parimatele sportlastele**.

22. juuni kell 12 algab aulas **arstiteaduskonna lõpuaktus**.

25. juuni kell 10.15 kell algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung.**

25.-27. juunil toimub TÜ majandusteaduskonnas ja Värskas **teadus-ja koolituskonverents "Eesti Vabariigi majanduspoliitika ja Euroopa Liit"**.

28. juunil kell 15 algab ülikooli ajaloo muuseumis **rektori vastuvõtt ülikooli cum laude lõpetajatele**

29. juunil kell 12 algab aulas füüsika-keemiateaduskonna lõpuaktus.

30. juunil kell 12 algab aulas **filosoofiateaduskonna lõpuaktus**.

VÄITEKIRJAD

18. juunil kell 9.15 Riia 23-218 kaitseb **Rein Kalamees doktoriväitekirja** "Seed bank, seed rain and community regeneration in Estonian calcarous grasslands". Juhendaja prof Martin Zobel. Oponent PhD H. Rydin.

18. juunil kell 10 kaitseb peahoones aud 133 **Aune Past magistritööd** "Eesti linnade imago linnaelanike silmis". Juhendaja vanemteadur Peeter Vihalemm. Oponendid prof Marje Pavelson ja Jaanus Arukaevu.

18. juunil kell 10.15 kaitseb Ülikooli 16-102 **Lea Michelson magistritööd** " Eesti kõrghariduse kvaliteedi kindlustamise taotlusi teiste riikide kogemuse taustal". Juhendaja ped knd Edgar Krull. Oponendid ped knd H. Sillamaa, prof Jaan Kõrgesaar.

18.juunil kell 10.15 kaitseb samas **Ülle Parm magistritööd** "Kutseharidus Tartus". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid ped knd M. Pavelson ja ped knd Aimi Sukamägi.

18 juunil kell 11.30 kaitseb samas **Margit Keller magistritööd** "Tarbijakultuuri kujunemine Eestis. Mobiilside representatsioon trükireklaamis 1991-1998". Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponendid prof Mikko Lagerspetz, lektor Triin Vihalemm.

18. juunil kell 11.30 kaitseb Riia 23-218 **Juan Jose Cantero doktoriväitekirja** "Plant community diversity and habitat relationships in Central Argentina grasslands" (Kesk-Argentiina rohumaade taimekoosluste mitmekesisus ja seosed. keskkonnaga). Juhendaja prof Martin Zobel. Oponendid prof Tõnu Oja ja M. Leht.

18. juunil kell 14 kaitseb Tiigi 78 ruum 127 **Triin Vihalemm doktoriväitekirja** "Formation of collective identity among Russophone population of Estonia" (Eesti venekeelse elanikkonna kollektiivse identiteedi kujunemine). Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponendid prof Mati Heidmets, prof Vladimir Jadov.

18. juunil kell 14.15 kaitseb Ülikooli 16-102 **Luule Vain magistritööd** "Inimene loodusainete õpikus". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid dots Tiia Pedastsaar ja dots Inger Kraav.

18. juunil kell 14 kaitseb Riia 23-218 **Margus Pensa magistritööd** "Männiokaste püsivuse retrospektiivne analüüs Eesti ja Soome näitel". Juhendaja dots Arne Sellin. Oponent biol knd M. Hanso.

18. juunil kell 14.15 kaitseb Ülikooli 16-102 **Karl Tamm magistritööd** "Kõrgkooli sissesaamist ja õpiedukust mõjutavatest teguritest". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid ped knd Olev Must, ped knd Aimi Sukamägi.

18. juunil kell 15.15 TÜ nõukogu saalis kaitseb **Valdo Kuusemets doktoriväitekirja** "Nitrogen and Phosphorus transformation in riparian buffer zones of agricultural landscapes in Estonia" . Juhendaja prof Ülo Mander. Oponent PhD L. Vought.

21. juunil kell 9 Narva mnt 6 aud 313 kaitseb **Maarja Kund magistritööd** "Ettevõtte *controllingu*süsteemi arendamine". Juhendaja dots Toomas Haldma. Oponendid prof Vambola Raudsepp (TÜ), M. Rebane (EPMÜ).

21. juunil kell 10 Narva mnt 4 aud A313 kaitseb **Kaido Kepp magistritööd** "Elukindlustusseltsi riskide juhtimine". Juhendaja prof Mart Sõrg. Oponendid prof Mait Miljan ja med knd Georg Männik.

21. juunil kell 10.15 Ülikooli 16-102 kaitseb **Eda Kaimre magistritööd** "Kolme põlvkonna kasvatuslikest uskumustest". Juhendaja ped knd U. Kala. Oponendid I. Unt ja dots Inger Kraav.

21. juuni kell 10.15 kaitseb Ülikooli 16 -102 **Silva Kärner magistritööd** "Inimeseõpetus üldhariduskoolides". Juhendaja K. Kõiv. Oponendid M. Kull ja prof Jaan Mikk.

21. juunil kell 11 Narva mnt 4 aud A313 kaitseb **Peeter Peda magistritööd** "Akreditiivi kasutamise efektiivsuse hindamine". Juhendaja prof. Vambola Raudsepp. Oponendid prof Mart Sõrg ja Toomas Danneberg

21. juunil kell 12 Narva mnt 4 aud 216 kaitseb **Kairi Andresson magistritööd** "Teede infrastruktuuri mõju riigi konkurentsivõimele" Juhendaja prof Janno Reiljan. Oponendid dots Ülo Tartu ja Raul Eamets.

21. juunil kell 12 Tiigi 78-311 kaitseb **Anti Randviir magistritööd** "Tähendusliku maailma loomine ja esit(l)us: kaardistamise semiootiline analüüs". Juhendaja prof Peeter Torop. Oponent prof Mihhail Lotman (EHI).

21. juunil kell 14.15 kaitseb Ülikooli 16 -102 **Marika Eomõis magistritööd** "Reaalainete õpikute hindamine". Juhendaja dots Larissa Vassiltšenko. Oponendid ped knd Hasso Kukemelk ja Sirje Priimägi.

21. juunil kell 14.15 kaitseb **Ene Veenpere magistritööd** "Eesti haridusuuendus 1987-1998: probleeme ja võimalusi". Juhendaja E. Sarv. Oponent dots Larissa Vassiltšenko.

21. juunil kell 14.15 kaitseb Lossi 3 aud 217 Ingrid Raudsepp magistritööd "Eesti kunstielu esimesel nõukogude aastal (1940-1941)". Juhendaja Kaur Alttoa. Oponendid prof Jüri Ant ja Ene Lamp.

21. juunil kell 16.15 kaitseb Lossi 3 aud 217 **Egle Tamm magistritööd** "Eesti kirikuarhitektuur 1918-1940". Juhendaja Kaur Alttoa. Oponendid Mart Kalm ja Krista Kodres.

21. juunil kell 18.15 kaitseb Lossi 3 aud 217 **Tiina-Mall Kreem magistritööd** "Puunikerdaja Christian Ackermann. Puunikerdus- ja tislerikunst Tallinnas aastatel 1674-1710". Juhendaja lektor Kaur Alttoa. Oponendid lektor Juta Keevallik ja Krista Kodres.

25. juuni kell 11.15 kaitseb Vanemuise 46 - 137 **Rene Pallav magistritööd** "Programmipaketi koostamine integraalvõrrandite lahendamiseks". Juhendaja prof Arvet Pedas. Oponendid dots Peep Miidla ja van teadur Raul Kangro.

25. juuni kell 12.30 kaitseb Vanemuise 46 - 137 **Kairi Kasemets magistritööd** "Täielikult diskretiseeritud splain-kollokatsioonimeetod Volterra integraalvõrrandi lahendamiseks". Juhendaja on prof Arvet Pedas. Oponendid emeriitprof Enn Tamme ja dots Uno Hämarik.

25. juunil kell 16.15 kaiseb Liivi tn. 2 - 208 **Krista Fischer-Lapp doktoriväitekirja** "Structural Mean Models for Analyzing the Effects Compliance in Clinical Trials". Juhendaja dots Tõnu Kollo. Oponendid prof Nils Keiding ja prof Ene-Margit Tiit.

25. juunil kell 14.45 Liivi tn 2-208 kaitseb **Birgit Strikholm magistritööd** "Modelling time-varying seasonality in quarterly industrial production series". Juhendajad Stocholmi Majanduskooli prof Timo Teräsvirta ja TÜ lektor Martin Viil. Oponendid dots Tõnu Kollo ja dots Toomas Raus.

28. juunil kell 8.15 Riia 23 - 218 kaitseb **Maarja Adojaan magistritööd** "Diversity of Y-chromosome Haplogroups in Populations of Eastern Europe, the Caucasus region and Anatolia". Juhendaja prof Richard Villems. Oponent Maris Teder (Eesti Biokeskuse teadur).

28. juunil kell 9.15 kaitseb samas **Kaie Jaakson magistritööd** "Trichoderma viride mõju kurgi arengule". Juhendaja biol knd Jaan Simisker. Oponent dots Evi Padu.

28. juunil kell 10.15 Riia 23 - 218 kaitseb **Lele Liiv magistritööd** "Maltaasi iseloomustamine ja maltaaasi geeni kloneerimine metülotroofses pärmis Hansenula polymorpha". Juhendaja dots Tiina Alamäe. Oponent dots Andres Mäe.

28. juunil kell 11.15 kaitseb samas **Gabriela Lasn magistritööd** "Testsüsteemi konstrueerimine mutatsiooniprotsesside uurimiseks nälgivates Pseudomonas putida ja Escherichia coli rakkudes". Juhendaja dots Maia Kivisaar. Oponent dots Tiina Alamäe.

28. juunil kell 13.15 Riia 23 - 218 kaitseb **Krista Kaasik magistritööd** "Pärilik rinna- ja munasarjavähk - Eesti perekondade valik ja mutatsioonianalüüs BRCA1/ BRCA2 geenides". Juhendaja prof Andres Metspalu. Oponent Väino Rätsep, knd (med) (professor, Eesti Onkoloogiakeskuse arst).

28. juunil kell 14.15 kaitseb samas **Triin Marandi magistritööd** "Arvutite kasutamise võimalusi taimi käsitlevate teemade õpetamisel koolibioloogias". Juhendaja lektor Maie Toom. Oponent PhD Ivar Puura.

28. juunil kell 14 peahoones aud 139 kaitseb **Ilona Tragel magistritööd** "Verbi *andma* kognitiivlingvistiline analüüs". Juhendaja Haldur Õim. Oponent Renate Pajusalu.

28. juunil kell 14.15 kaitseb nõukogu saalis **Tarmo Kõuts doktoritööd** "Processes of deep water renewal and mixing in the Baltic Sea" (Läänemere süvavete uuenemise ja segunemise protsessid). Juhendajad prof Jüri Elken ja dots Hanno Ohvril. Oponendid Madis Jaak Lilover (Tallinn) ja Juha Sarkkula (Helsingi).

28. juunil kell 15 kaitseb peahoones aud 139 **Mari Kendla magistritööd** "Lääne - Eesti kalanimetused".

28. juunil kell 15.15 Riia 23 - 218 kaitseb **Eve-Ly Ojangu magistritööd** "Transposooni Tn4652 ja pheBA operoni baasil moodustunud liitpromootoritelt lähtuva transkriptsiooni ss-st sõltuvuse uurimine bakteris Pseudomonas putida". Juhendaja dots Maia Kivisaar. Oponent PhD Tanel Tenson.

28. juunil kell 16.15 kaitseb samas **Eve Sankovski magistritööd** "Mudelsüsteemi loomine koletsüstokiniini retseptorite CCK-A ja CCK-B signaaliülekande radade uurimiseks". Juhendaja prof Mart Ustav. Oponent PhD Margus Pooga.

29. juunil kell 13 Narva mnt 4, aud A216 kaitseb **Margus Uist magistritööd** "Haigla töö tõhusus ja seda mõjutavad tegurid". Juhendaja dots Helje Kaldaru. Oponendid prof Kaie Kerem (TTÜ) ja Uno Silberg (TÜ).

29. juunil kell 14 Narva mnt 3 aud 216 kaitseb **Kristel Tõldsepp magistritööd** "Kultuuri mõju multinatsionaalsete organisatsioonide personali värbamisele ja valikule". Juhendaja Maaja Vadi. Oponendid prof Mait Miljan ja Mait Raava.

30. juunil kell 10 Lossi 3-406 kaitseb **Katri Raik magistritööd** "Franz Nyenstede Liivimaa ajalugu. Historiograafiline ja allikakriitiline analüüs. Juhendaja prof Sulev Vahtre. Oponendid Ivar Leimus ja Anti Selart.

30. juunil kell 13.15 kaitseb Vanemuise 46 - 136 **Helger Lipmaa doktoriväitekirja** "Secure and Efficient Time-Stamping Systems". Juhendaja prof Mati Tombak. Oponendid Kaisa Nyberg ja TTÜ dots Jaak Henno.

30. juunil kell 11.15 kaitseb Vanemuise 46 - 136 **Valdis Laan doktoriväitekirja** "Konservatiivsed ruudud ja polügoonide lamedusega seotud omadused". Juhendaja prof Mati Kilp. Oponendid prof Sydney Bulman-Fleming ja prof Peeter Normak

1. juulil kell 11.15 kaitseb Vanemuise 46-108, **Jelena Ausekle doktoriväitekirja** "Compactness of operators in Lorentz and Orlicz sequence spaces." (Lorentzi ja Orliczi jadaruumides tegutsevate operaatorite kompaktsus). Juhendaja prof Eve Oja, oponendid Åsvald Lima (Norra) ja Aleksander Monakov-Rogozkin.

1.juulil kell 13.15 kaitseb Vanemuise 46 - 108 **Märt Põldvere doktoriväitekirja** "Subspaces of Banach Spaces Having Phelps' Uniqueness Property". Juhendaja prof Eve Oja. Oponendid prof Åsvald Lima ja TPÜ dots Anne Tali.

VILISTLASKOGUS

TARTU ÜLIKOOLI VILISTLASTE SUVINE KOKKUSAAMINE toimub 17. - 18. juulil Saaremaal, Laimjala vallas Kõiguste lahe ääres asuvas Ruhve puhkebaasis.
Kavas matk Laimjala kultuuriloolistesse paikadesse; sportlikud ettevõtmised, mälumäng, arutelud, tants jm. Osavõtuks registreerumine toimub VK koondistes või ülikooli Saaremaa esinduse telefonil (245) 39 839 või e-posti aadressil:ut@oesel.edu.ee kuni 30. juunini. Osavõtumaks, mis sisaldab puhkebaasi kasutamise kulud, toitlustamise (lõunasupp laupäeval ja pühapäeval, hommikusöök pühapäeval), muusika, on 100 krooni. Osavõtumaks palume tasuda hiljemalt 30. juuniks VK Saaremaa koondise laekuri Kaia Eelma arvele Ühispangas: 100 1000 192 1016; märgusõna Ruhve '99 . Ootame ettepanekuid suvepäevade sisukaks läbiviimiseks, et saaksime juba lähiajal täpsema kava teieni tuua. Info tel (245) 39 839 Riia Nelis,ülikooli esindaja Saaremaal; tel (27) 375 603 Aire Vähejaus, regionaaltegevuse peaspetsialist.

8. juulil toimub VK **Valgamaa koondise ekskursioon** Karula Rahvusparki. Väljasõit orienteeruvalt kell 10 Valga Maavalitsuse juurest.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-7. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone
Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K-L 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1
Tartu 50091
NB! Raamatukogu suvised lahtioleku ajad:
5.07.-25.07. SULETUD
26.07.-29.08.
E-R 10-17, L,P suletud
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1):
5.07.-11.07.
E-R 8-17, L,P suletud
12.07.-21.07.
E-R 8-21, L 10-18, P suletud
22.07.-29.08.
E-R 8-17, L,P suletud
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

KINOS ILLUSIOON

NB! Dolby stereoheli!
Raatuse 97 tel 402 602

"Mikrokosmos", Prantsusmaa (üks päev rohurahva elust), kl 12.45, 21.30.
"Putukalugu", Walt Disney Pictures, koguperefilm, kl 14.
"Ristumine peateega", Acuba Film 1999, osades Jaan Tätte, Andrus Vaarik, Piret Kalda jt., kl 17, 18.15, 21.30.
"Minu nimi on Joe", Suurbritannia 1998, kl 19.30.
"The Acid House", 100% puhast Irvine Welshi, Suurbritannia 1998, kl 22.45.

NB! Pileti hind 40 kr, õpilastele ja üliõpilastele 25 kr.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

Dr Bertram "TARTU TUDENGID VIISKÜMMEND AASTAT TAGASI".
Loomingu Raamatukogu 1999/17.

Georg Julius von Schultz, kirjanikupseudonüümiga Bertram, sündis 1808 Tallinnas ja suri 1875 Viinis. Ta oli arst, Tartu Ülikooli kasvandik, kes tegutses ka Peterburis, kus oli lisaks ametis eesti kirjanduse tsensorina.

Von Schultzi populaarseim teos "Baltische Skizzen" hakkas vihikutena ilmuma 1849. Sellest teosest on tõlgitud ka käesolev raamatuke Tartu tudengite elust. "Baltische Skizzen" koosneb kolmest jaost. Autor esitab värvikalt ja humoristlikult kirjeldatud pilte XIX sajandi alguse Eestist: mõisatest, aadlikest, talupoegadest, linnakodanikest ja üliõpilastest. "Baltische Skizzen" kuulus baltisakslaste lemmiklugemisvara hulka.

Stseenid ja isikud on kujutatud väga elulähedaselt. Autorile kinnitasid mitmed tuttavad,



ja sellest kirjutasid talle ka võõrad, et tundsid palju tegelasi ära, paikadest rääkimata. Arusaamatul kombel on nii raamatule kui autorile Eestis seni vähe tähelepanu pühendatud, välja arvatud üksikutelt entusiastidelt.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 1000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Lõpetajad 1999

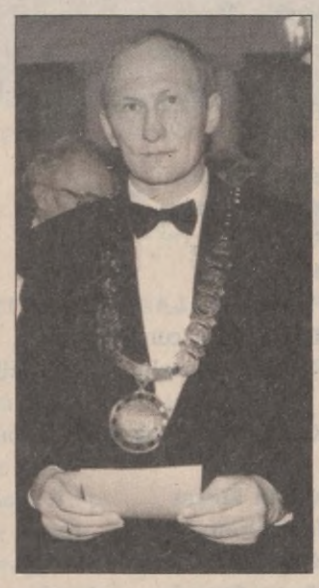
22. JUUNI 1999 TASUTA

Head Tartu Ülikooli lõpetajad!

Olgu Tartu Ülikooli haridus tugevaks aluseks Teie kordaminekutele. Nüüd, mil üks etapp Teie haridusteel on läbitud, soovin jõudu edasiminekuks, uute sihtide seadmiseks ning oma võimete parimaks rakendamiseks.

Õnne ja edu!

Rektor Jaak Aaviksoo



TÄNA LEHES

Filosoofiateaduskond
Bioloogia-geograafiateaduskond
Füüsika-keemiateaduskond
LK 2

Kehakultuuriteaduskond
Majandusteaduskond
LK3

Matemaatikateaduskond
Sotsiaalteaduskond
LK 4

Õigusteaduskond

Kaili Ahi
Kristiina Aiaots
Anneli Albi
Merike Alep
Katrin Andre
Rando Antsmäe
Triin Bartels - cum laude
Marek Feldman
Kaido Floren
Viive Ginter - cum laude
Edgar Grünberg - cum laude
Martin Hirvoja
Olavi Jaggo
Kristel Johanson
Olavi Jänes
Tanel Järvet
Sven Jürgenson
Tõnis Kalberg
Ülle Kaldmäe
Leif Kalev +
avalik haldus ja politoloogia
Kadri Kallas
Kaja Kallas
Marju Kallas
Tanel Kalmet
Aivi Karu
Oliver Kask
Kalmer Kask
Taivo Kendla
Erki Kergandberg
Eva-Maria Keskküla
Anneli Kiljako
Arne Koitmäe
Kristi Kraavi
Maris Kuurberg
Janar Kuus
Martin Käerdi
Ene Kärmas
Maimu Laumets
Hendrik Lausmaa
Hene Leht
Elin Lehtmets
Aliis Liin
Indrek Lillo - cum laude
Edda-Helen Link
Vivian Loonela
Karina Lõhmus
Margit Markus
Mihkel Mugur
Evelin Muttik
Helen Mägi
Moonika Naastre
Anne-Ly Normak
Ants Nõmper - cum laude
Arne Ots
Ave Piik
Marlen Piskunov
Carry Plaks
Evelin Pärn
Kristi Raba
Diana Rammul
Triin Raudsepp
Kaidi Reiljan
Taivo Ruus
Kaimo Räppo
Risto Rüütel
Helika Saar
Tanel Saar
Hesi Siimets
Kristel Siimula
Andres Simson
Cardo Soosaar - cum laude
Monika Soosaar
Elo Tamm
Marie Tammsaar
Liina Teras
Ranno Tingas
Triin Toomemets
Margarita Tuch
Timo Tupp
Egle Uri
Liina-Maarja Uuemõis
Kstina Vallimäe

AVATUD ÜLIKOOL

Helga Aadamsoo
Marge Aasa
Liivi Altmäe
Ave Eisel
Hillar Kaeval
Margus Kastehein
Indrek Puhm
Margit Pärn
Mait Pärtel
Arnold Sinisalu
Arno Vaik
Mall Valk
Eva Vanamb
Larissa Vassiljeva

MAGISTRIÕPE

Ilmar-Erik Aavakivi
Eve Jõks
Anne Kalvi
Piret Lappert
Priidu Pärna



Ülikooli lõpetamise päev on oluline ka vanematele. Juura lõpetanud Hesi Siimets emaga.

Usuteaduskond

Annely Ariva
Külvi Avestik
Andrus Boikov
Mart Jaanson
Tuuli Klaas
Sigrid Tappo
Kadri Torsus - cum laude
Sten Weidebaum

ÕPETAJA KUTSEAASTA

Tiina-Erika Friedenthal
Rein Schihalejev

MAGISTRIÕPE

Amar Annus
Vallo Ehasalu
Ain Riistan

Arstiteaduskond

STOMATOLOOGIA

Krista Aaren
Anne Maritta Eklund
Inga Jelinskaja - cum laude
Erki Juhansoo
Martin Järve
Kristel Jürjenson
Triin Kadastik
Ülle Kalevik
Gaili Kauba
Kairi Kiudsoo
Kärt Laas
Martin Lauk
Mirja Lukka
Stanislav Maksimov - cum laude
Katrin Markova
Krista Melnits
Tiina Mikkor
Liina Noor
Reelika Näkk
Dagmar Piikov
Triin Piikov
Triin Pullisaar
Maarja Rand
Irina Rodionova
Kaidi Saag
Tiina Saar
Ülle Siilivask
Heli Stokkeby
Ülle Tarre - cum laude
Anneli Teesalu
Irina Tomband
Merike Vanjuk
Karin Väljaots
Julia Zilberberg

FARMAATSIA

Garita Kivistik
Piret Kontse
Viivika Kook
Tiina Kree
Teresa Lepikov
Margit Levand
Kadrian Nigol
Hergo Prei
Renata Sõukand
Külli Viirsalu - cum laude
Helen Voll - cum laude

MEDITSIINIÕETEADUS

Aleksei Gaidajenko
Jana Hinn
Heli Holm
Nele Jaanimägi
Triin Karusaar
Kristina Kohv - cum laude
Evelin Känna
Andras Laugamets
Irma Nool
Katri Paavel
Janika Pael - cum laude
Tiit Piiskoppel
Anu Päevloo
Pille Saar - cum laude
Illimar Sibul
Tiina Tõemets
Kersti Viitkar

ARSTITEADUS

Tiia Bakler
Katri Bergmann
Valentina Borodina
Mark Braschinsky
Natalja Bulattšik
Dmitri Dubrovin
Imbi Eelmäe
Sten Ellam
Vladislav Fedossov - cum laude
Natalja Garaštšenko
Oksana Grigaliounaite
Katrin Hannus
Irja Ivarinen
Urmo Johanson
Anu Järveots
Priit Kasenõmm
Kelly Kirt
Aleksander Koroljov
Olga Kostina
Krista Kruuv
Janika Kõuts
Martin Lepiksoo
Ilona Lettens
Jekaterina Lizunova
Tarmo Loogus
Ene Makoid
Eduard Maron
Peeter Metsik
Dmitri Mironov
Marika Mitt
Karin Mõistus
Neve Naar
Eve Nurmekivi
Pille Pukk
Oliver Pullisaar
Priit Põder
Ines Raudne
Veronika Reinhard
Leho Rips
Tatjana Rjabova
Marit Roosimaa
Martin Ruumet
Regina Rõžova
Peeter Saadla
Jaanika Sass
Evelin Seppet
Katrin Sikk
Piret Sprengk
Semjon Suslik
Oksana Ševtsova
Annika Tallinn
Marika Tammaru - cum laude
Anneli Teder-Braschinsky
Eva-Liina Ustav
Karin Vaide
Margit Valgma
Olga Volkotrub - cum laude
Oksana Vovdenko
Holden-Väino Vähi - cum laude
Kadrin Wilfong

ÕETEADUS

Anneli Lorenz
Mare Oder
Birgit Uiga
Merle Varik – cum laude

Filosoofiateaduskond

AJALUGU

Kristina Avik
Erkki Bahovski
Liis Hion - cum laude
Martin Jaigma - cum laude
Margus Kiis
Margus Kolga
Pearu Kuusk
Ege Lepa - cum laude
Olev Liivik
Mait Lind
Kersti Lust - cum laude
Kristin Marmei
Kaili Mängel
Aivar Niglas
Triin Nõges
Tiina Oselin - cum laude
Heli Rahkema - cum laude
Lauri Randveer
Mika Raudvassar
Jüri Saar
Ulla Saluäär
Krista Sarv
Lauri Suurmaa
Olavi Teppan
Käty Toommägi
Erik Tootsi
Monika Vestman

EESTI JA SOOME-UGRI KEELED

Pilvi Alp
Kaili Cui
Katrin Einblau
Kristel Kikas
Anneli Kilp
Külli Kressa
Karen Kuldnokk
Mirjam Link - cum laude
Anneli Loodus
Alice Mandli - cum laude
Aili Meier
Pille Põldmets - cum laude
Annika Ruven
Hiie Rüütel - cum laude
Maarika Saks
Liina Sillaots
Reet Sohar

Eesti keel võõrkeelena

Mika Keränen
Antonina Kuznetsova
Valentina Nikolajeva

EESTI KIRJANDUS JA RAHVALUULE

Katriin Fisch
Kristi Jõesaar - cum laude
Anneli Killing
Märt Kivine
Madis Kolk
Janek Kraavi
Aina Kuusemaa
Illar Luht
Ruth Maal
Jekaterina Mark
Eve Mihkle
Marika Oper
Aare Pilv - cum laude
Mati Pütsepp
Jaan Rapp
Riho Raudsepp
Tuuli Rehemaa
Kristina Schmidt
Kristel Soomre
Tila Tondi
Kadri Tüür
Külliki Vulf

FILOSOOFIA

Marek Järvik
Marko Mölder

GERMAANI-ROMAANI FILOLOOGIA

Skandinavistika (rootsi keel)

Reilika Raestik
Saale Uusma
Klaarika Vrublevskaja

Skandinavistika (norra keel)

Lea Reitel - cum laude

Skandinavistika (taani keel)

Katrin Veiksaar

Inglise keel ja kirjandus

Annika Aas - cum laude
Külli Gutmann
Maarja Kangro
Kristina Kesa
Kristiina Kink
Kairi Kivilaid - cum laude
Silja Kriisa
Riina Kotter
Sirle Mere - cum laude
Katrin Mälksoo - cum laude
Kristina Mänd
Annika Näkk
Anu Oja
Piret Paris
Katrin Portnov - cum laude
Aive Rei
Aili Roosimaa
Eelika Teearu - cum laude
Margit Veevo
Katrin Ärm - cum laude

Saksa keel ja kirjandus

Vahur Aabrams - cum laude
Katrin Binsol
Reet Hiiemäe
Katrin Höövelson
Triin Ivask
Annika Jürisson
Katrin Järvet
Kaidi Kask
Heidi Laanemäe
Margit Laidvee
Ave Liibek
Anu Listmann
Maarja Lääs
Liina Maks
Egle Mets
Maire Miroljubov
Luigi Päri
Marika Pärn
Katrin Rein
Anni Silk - cum laude
Hille Starikova
Karin Suuban
Inger Tilk
Inga Virkki
Jane Õispuu

Prantsuse keel ja kirjandus

Marvi Järve
Indrek Koff
Kristel Krünberg
Merle Mandre - cum laude
Merike Marli
Inga Vendelin

Hispaania keel ja kirjandus

Kairi Güsson
Katrin Kesa
Janne Kukk
Mari Laan
Helen Leht
Triin Lõbus - cum laude
Kristina Reinsalu

Klassikaline filoloogia

Külliki Kikkas
Jana Orion
Kristi Rasva
Martin Suuroja

KUNSTIDE OSAKOND

Maalikunst

Meiu Münt
Meta Narusberg
Signe-Fideelia Roots

VENE JA SLAAVI FILOLOOGIA

Irina Dragunina
Maria Dragunova
Ilon Fraiman
Jelena Frolovskaja
Virge Harak
Niina Janovšek
Igor Karlovski
Inna Kondratjeva
Jane Kõiv
Julia Ostaptšuk
Signe Paks - cum laude
Liana Peganova
Elena Romantšik
Maria Soikonen
Maria Šmonina - cum laude
Maia Sääs
Jelena Tsvetkova
Julia Zazogina

ÕPETAJA KUTSEAASTA

Natalja Gordejeva
Karin Karja
Kadri Kiviste
Kaja Kohler
Marge Koka
Kadri Kurs
Krista Kägo
Heva Link
Tiit Naarits
Ruth Nugin
Pille Pärlin
Katrin Roodla
Terje Seemen
Anu Suuroja
Annika Timpka

AVATUD ÜLIKOOL

Tiina Villako



Saksa filoloogia lõpetaja Katrin Järvet õnnitles 17. juunil lõpetanud venda.

Bioloogia-geograafiateaduskond

BIOLOOGIA

Diana Hermet
Heili Ilves
Angela Ivask
Madis Jakobson
Merle Kaljusmaa
Kersti Kaplinski
Kaja Kiiver
Tiia Kivirand
Silja Kuusk
Helen Künnap
Maili Kõresaar - cum laude
Heli Laarmann
Kristiina Mardi
Meeli Mesipuu
Astrid Murumägi
Kärt Padari
Lauri Peil
Toomas Reisenbuk
Kaja Reisner
Triin Reitalu - cum laude
Leelo Sillaots
Sander Säde
Helen Tammert
Kristina Tiivel-Skutnäs
Pille Urbas
Aare Verliin

GEOGRAAFIA

Helen Alumäe
Alar Ilbis
Maret Kaseväli
Kersti Kõivik
Epp Leesik
Mait Metspalu
Pille Metspalu
Taavi Pae
Vello Palm
Lea Pauts
Aune Rein
Alis Tammur
Jaanus Veemaa
Kersti Vennik

GEOLOOGIA

Janika Kaasik
Tuuli Kalberg
Reet Nemliher
Indrek Tamberg

ÕPETAJA KUTSEAASTA

Külli Kübar
Kadri Sadam
Katrin Saart

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS

Lagle Kase
Gerle Konsap
Aune Meiel
Merike Merimaa
Tiina Punnisk
Kristi Pärt
Marju Rauba
Marko Valker

Füüsika-keemiateaduskond

FÜÜSIKA

Ilmar Ansko
Mehis Kuusik
Reno Laidre
Marko Lehes
Anti Liivat- cum laude
Aile Luik
Aare Lutter
Margus Möldre
Jüri Raud
Jaan Raudsepp
Tõnu Sisask
Maksim Säkki - cum laude
Antti Tamm
Urmas Tamm
Heli Toit

KEEMIA

Marek Bamberg
Jelena Fjodorova
Hannes Hagu
Artur Jõgi - cum laude
Sergei Kopantšuk - cum laude
Maire Kuningas
Irina Lankots
Meeri Luht - cum laude
Olga Nekrassova
Kaur Parve
Urmas Pille
Kristiina Raie
Siim Salmar
Thomas Thomberg
Annika Vaarmann

LOODUSTEADUSTE ÕPETAJA PÕHIKOOLIS

Ere Hainas
Raivo Luhamägi

ÕPETAJA KUTSEAASTA

Mariina Boiko
Maike Mölder
Tiina Põldmaa
Meeri Sassian



Lõpetajate seas annavad ilmet korporandid.



Ülikool jääb sammaste taha. Kes veel lilli toob?

Kehakultuuriteaduskond

LIIKUMIS- JA SPORDITEADUSED

Aive Gross
Anne-Ly Halonen
Margus Jurkatam
Kaupo Jõeveer
Martin Jürgenson
Kristjan Kais
Andre Koka
Mihkel Kukk
Teemu Kukkonen
Janika Kurg
Lauri Lepik
Raino Liblik
Marko Lukk
Jarek Mäestu
Mai Müür
Anneli Ott
Andres Ottender
Ülle Parv
Enno Pille
Marta Praakle
Erki Pruul
Lauri Rannama
Vaido Rego - cum laude
Tanel Renter
Ivi Saaremets
Priit Saaron
Teppo Smolander
Evelin Zink
Karine Tammik
Taavi Truija
Kaimar Vahelaan
Vallo Vaher
Heleri Valk

AVATUD ÜLIKOOL

Ly Merisalu
Marek Helinurm
Aivar Ojastu

ÕPETAJA KUTSEAASTA

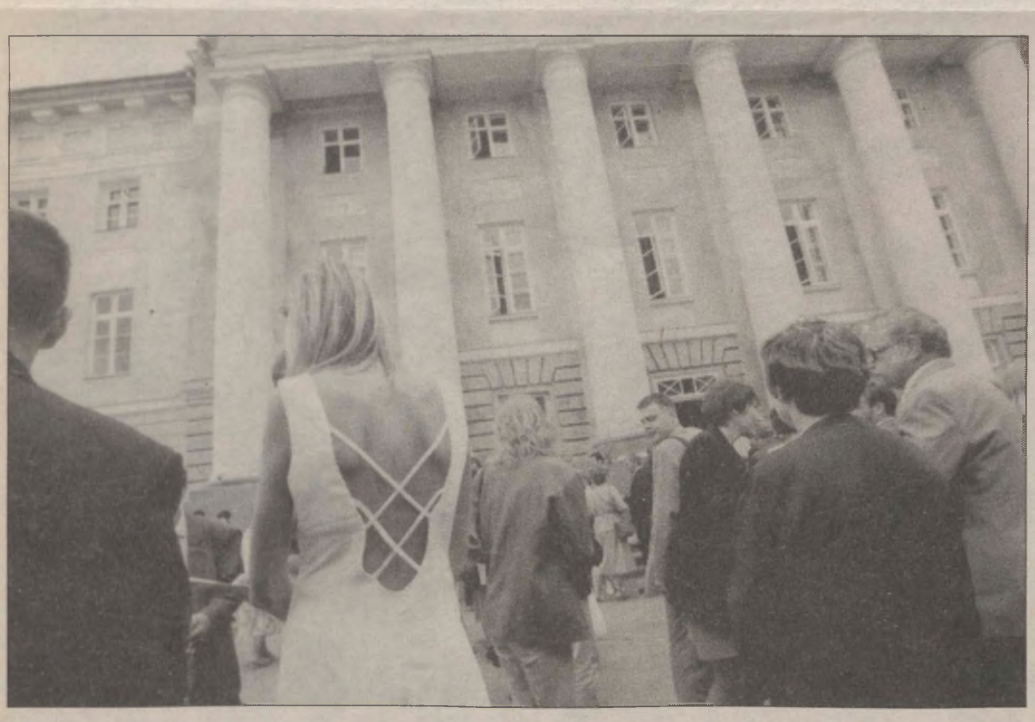
Sirje Hendla
Merle Kivimets
Kaire Paat
Siret Pungits
Jaak Raie

MAGISTRIÕPE

Marge Grauberg
Ere Raudsepp
Roomet Viira

LÕPUAKTUSED 1999

TÜ AULAS	
Usuteaduskond	16. juunil kl 12
Bioloogia-geograafiateaduskond	16. juunil kl 15
Õigusteaduskond	17. juunil kl 12
Sotsiaalteaduskond	17. juunil kl 14
Majandusteaduskond	18. juunil kl 12
Matemaatikateaduskond	18. juunil kl 15
Kehakultuuriteaduskond	18. juunil kl 17
Arstiteaduskond	22. juunil kl 12
Füüsika-keemiateaduskond	29. juunil kl 12
Filosoofiateaduskond	30. juunil kl 12
ENDLA TEATRIS	
Pärnu Kolledž	3. juulil kl 12



Peahoone aasta tagasi lõpetamise aegu.



Ajakirjandusõppejõud Peeter Vihalemm otsib rahvasummas oma äsjalõpetanud 'lapsi'.



Majandusteaduskonna lõpetajad astuvad aulasse oma lõpuaktusele.

Majandusteaduskond

ETTEVÕTTEMAJANDUS

Julia Abramova
Anu Algoja - cum laude
Heidi Arpo
Eve Arras
Krister Aule
Eve Aumre
Natalja Barõšnikova
Anna Butakova
Mari Erm
Jüri Etverk
Ruth Fuchs
Kristi Hagel
Jüri Heero
Lauri Hein
Marko Hein
Anneli Ivanov - cum laude
Anna Jakovleva
Janno Järve
Ülo Kaasik
Inga Kalvist
Ott Karma
Gundel Kasearu
Esme Kassak
Kairi Kattai
Irina Keller
Veronika Krassavina
Tatjana Kudimova
Ahti Kuningas
Margit Kuusik
Mai Kuusk
Mirjam Kuusk
Illimar Labent
Regina Labent
Alina Laksberg
Natalja Lavrova
Tiina Lemsalu
Marina Liskman
Katrin Lokk
Andrus Lomp
Birgit Maasing
Anna Makerova
Marju Mihkelsoo
Mati Muts - cum laude
Maksim Mõttus
Indrek Narusk
Tatjana Nazarenko
Andres Niinepuu - cum laude
Vadim Nikitin
Konstantin Oberšneider
Priit Paasalu
Monika Paukštite
Marge Pettai
Irina Piduda
Katrin Pikner
Merle Plovits
Kirke Pohlak
Tiia Punger
Evelin Raja
Mariin Ratnik
Svetlana Raudonen
Aire Reimal
Marko Rink
Jane Saatre
Katrin Saviauk
Evelin Schattschneider
Marina Sergejeva
Oleg Smoli
Maria Steklova
Herko Sunts
Svetlana Svartsova - cum laude
Alina Sõssojeva
Ilja Šterenberg
Merle Tamm
Piret Tens
Katrin Terno
Oksana Tolmatšova
Reeda Tuula
Liisi Uder
Kristel Uibo
Indrek Vaino
Margus Vaino
Egert Valmra
Olga Vassiljeva
Tanel Veisson
Andres Vesilind

RAHVAMAJANDUS

Sten Anspal
Kaire Jõearu
Anne Jürgenson
Mario Lambing - cum laude
Raigo Lille
Kadri Lossman
Viljar Lubi - cum laude
Raoul Lättemäe
Indro Maalman
Mart Nõmper
Eveli Opmann
Tarmo Porgand
Ilmar Pralla
Tanel Pütsep
Iren Rebane
Ivar Unt
Christina Urres

MAJANDUSTEADUS

Kristina Aben
Ahti Allikas
Tambet Asi
Andres Assor
Natalja Drozdova
Vahur Ertis
Heikki Haldre
Pille Hallika
Jana Hindrikson
Sten Ivainen
Svetlana Jastrebova
Janek Kalbin
Epp Kallaste
Priit Kamarik
Indrek Kera
Alar Kolk
Ants Kruuse
Merike Kukk - cum laude
Keili Kund
Agne Larm
Ivo Lasn
Lauri Leemet
Hannes Leidla
Andrus Lõo
Ralf Mae
Indrek Mahla
Helen Matiisen
Kristiina Metsanurk
Jürgen Niinre
Janika Nõlvak
Heti Nõmm
Anu Nõmtak
Aigar Ojaots
Tiiu Oruaas
Veronika Ossul
Indrek Paide
Meelis Palover
Niina Papõrnikova
Helen Poltimäe
Kairi Privoi
Veiko Pärn
Peter Pääso
Heli Raamets
Anti Raime
Marianzela Rapoport
Jaan Rosental
Jüri Saar
Margus Sakk
Stella-Mary Saliste
Marti Schmidt
Riina Sooäär
Jüri Speek
Kristiina Säre
Heiko Sõro
Alari Talv
Tõnis Tamm
Janek Tennosaar
Andres Tiisler
Kadi Timpmann
Andrei Troitski
Eve Tõnisson
Tiit Tõruvere
Tarmo Türk
Kalle Uuemäe
Ivika Valk
Rebekka Vedina

MAJANDUS-KÜBERNEETIKA

Silja Aidma

MAGISTRIÕPE

Karin Jaanson
Anneli Parman - cum laude
Ele Reiljan - cum laude
Katrin Tamm - cum laude
Tiia Vissak - cum laude

AVATUD ÜLIKOOL

Diplomiõpe

Sirle Aria
Maia Daljajev
Richard Dobrus
Rene Heinsaar
Jaano Helmeste
Heivi Herne
Jaanus Kariler
Gerd Laub
Kristiina Laurson
Tilt Lillipuu
Indrek Orro
Inga Põldma
Pille Raamat
Urmas Rööbing
Lehte Teern
Jaanus Tiit
Mart Võsu

Magistriõpe

Aare Järvelaid
Margus Kull
Riina Kirber
Ants Kraus - cum laude
Armin Laidre - cum laude
Raili Peet - cum laude
Tiit Raud
Anne Rohtung
Toomas Saal
Margus Žuravljov
Raivo Toomiste
Madis Võõras - cum laude

Matemaatikateaduskond

INFORMAATIKA

Sven Heiberg
Teet Jagomägi
Priit Kreitzberg
Gunnar Kudrjavets
Maret Kullasaar
Kalju Köst
Toomas Nurmoja
Evely Nurmsalu
Ahti Peder
Allan Randlepp
Tarmo Tali
Heli Uibo
Liisa Ukrainski
Roman Ustitš
Kaire Vahi

MATEMAATIKA

Jane Albre
Olga Bogdanova
Annika Juks
Ülar Kahre
Annika Kirss
Olesja Kisselevitš
Ilmar Lõhmus
Kati Metsalu
Siret Rammul
Dmitri Tseluiko - cum laude
Jelena Udaltsova
Ülle Ärman

MATEMAATILINE STATISTIKA

Jelena Boldõreva
Marina Jagolnikova
Inga Jakoreva
Natalja Jurevitš
Ergo Jõepere
Margit Nerman
Tatjana Obidina
Zanna Petritševa
Margus Pihlak
Heti Pisarev
Virgi Puusepp
Annika Randmets
Inge Ringmets
Katre Seema
Siret Tamm
Jelena Tšernõšova
Eva Tühis
Ragnar Õun

ÕPETAJA KUTSEAASTA

Urmas Buhvestov

AVATUD ÜLIKOOL

Irina Korabljova
Artur Novek

Sotsiaalteaduskond

AJAKIRJANDUS

Anneli Avistu
Ülle Harju
Irina Isimetova
Ella Kanninen
Eda Kivisild
Kristel Kossar
Maret Mälk
Nele Nemvalts
Jaanus Piirsalu
Marge Püvi
Melly Rüga
Tiina Salumäe
Gennadi Salmianov
Aet Süvari
Argo Taal
Külli-Riin Tigasson
Kristel Vaino
Priit Vare
Aivar Viidik

AVALIKKUSSUHTED JA TEABEKORRALDUS

Hanna Hinrikus

AVALIK HALDUS

Terje Ennomäe
Juha Hämäläinen
Eveli Illing
Liina Kaldma
Kirke Kaleviste
Ann Kraut
Tarvo Kungla
Priit Metsjärv
Jane Mänd
Külli Nurk
Krõõt Nõges
Alar Oppar
Janne Parri
Margo Peetsalu
Kristel Petermann
Jaanus Rankla
Katrin Rudi
Leno Saarniit
Siiri Suits
Kaire Tamm
Piret Teaste
Eveli Valdmaa
Rauno Vinni

ERIPEDAGOOGIKA

Kristel Altosaar
Katre Kandimaa
Anu Kaup
Liina Kuropatkin
Helene Martõnets
Vilje Mäepalo
Päivi Märjamaa
Pille Möll - cum laude
Ly Nõmme
Iiri Tapupere
Tuuli Tõnurist - cum laude
Relika Vaks
Ülle Viltrop
Maaris Virkus

POLITOLOOGIA

Liina Areng
Monika Freiberg
Diana Haak
Heigo Kadakmaa
Teet Kiipus
Kristi Kährin
Reesi Lepa
Mihkel Liivo
Kadi-Liis Lutsuveer
Saima Oras -cum laude
Terje Ots
Eve Praks
Lauri Puhvel
Maarja Püvi
Kaili Roopalu
Allan Sikk - cum laude
Indrek Tani
Priit Turk
Viljar Veebel

PSÜHHOLOOGIA

Mare Aru
Anu Ehrpais
Aave Hannus
Evelin Ilves
Kadri Järv
Karita Kibuspuu
Evelyn Kiive
Airi Kivi
Karin Korv
Ahto Külvet
Signe Laipaik
Anu Leuska
Krystiine Liiv
Kaja Lillep
Karmen Linnamägi
Anne Must
Aire Nõlvak
Timo Rein
Tiia Riispap
Triin Saluveer
Hillar Saul
Liina Sema
Margret Sisask
Krista Staškevitš - cum laude
Kai Sumberg
Annika Tina + sotsiaaltöö
Maria Veltmann

SOTSIAALTÖÖ

Ene Arus
Helen Kosina
Piret Peters
Haldi Põder
Reeli Sirotkina

SOTSIOLOOGIA

Maksim Jatsa
Eneken Juurmann
Külliki Korts - cum laude
Silja Kurik
Kersti Kõiv
Kairi Kõlves
Anu Masso
Terje Merila
Riikka Mäkinen
Veiko Paalandi
Kersti Raadik
Terje Tammekivi
Tuuli Toomere

SEMIOOTIKA JA KULTUROLOOGIA

Kerttu-Kaisa Kiviselg
Juha Ander Mäkinen
Jelena Švaikovskaja

AVATUD ÜLIKOOL

Teet Kalmus – cum laude
Silva Neeme
Janek Salme

MAGISTRIÕPE

Esta Härm
Janno Toots



Prof Rein Taagepera rõõmustab koos maride Gennadi Salmianovi ja Irina Isimetovaga ajakirjanduse eriala lõpetamise puhul.



Telekomi kohtuprotsessidega avalikkuse tähelepanu võitnud Tanel Järvet lõpetas õigusteaduskonna.



Õigusteaduskonna lõpetasid TÜ jurist Aliis Liin ja tuntud üliõpilasliider Leif Kalev.



Anne Must lõpetas psühholoogia, Jaanus Rankla avaliku halduse ja Aet Süvari ajakirjanduse eriala. Kõik kolm töötavad TÜ teabetalituses - Anne küljendab UT-d, Jaanus korraldab avalikke suhteid ja Aet on ülikooli pressiesindaja.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 1000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–	Kujundus 20% hinnast	
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–	Reklaamteksti rida	10.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–	Logo ja/või foto kasutamine	50.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–	Kuulutuse rida	5.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–	Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

27. august 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 26 (1980) TASUTA

Jaak Aaviksoo: kuidas meie ülikool ühiskonnale enam kasu võiks tuua

Varje Sootak

Optika- ja spektroskoopia professor Jaak Aaviksoo valiti rektoriks 1998. aasta 27. veebruaril, rektoriametisse asus ta 1. juunil. Aasta tagasi soovis rektor uue akadeemilise aasta algul ülikoolirahvale julgemat eesmärgiseadmist ja väsimatut tööd. Ülikooli eesmärkide saavutamise poolest nimetas rektor läinud aastat suhteliselt heaks.

Vaatamata sellele, et Eestis on TÜ kõrval üle 40 kõrgkooli, on ülikool suutnud rektori arvates muutuvates oludes esitatud väljakutseid päris hästi vastu võtta. "Eelkõige on selle taganud kindel usk, et akadeemiliste väärtuste ja kvaliteedi hoidmise kaudu on võimalik oma missiooni täita. Seepärast olen veendunud, et üliõpilased, kes Tartu Ülikooli õppima asuvad, õpivad Eesti parimas ülikoolis, ja et õppejõud püüavad oma igapäevases tegevuses seda väidet kinnitada," ütles Aaviksoo.



Rektor Jaak Aaviksoo arvates tuleb ülikoolil kõvasti pingutada, et hoida oma kohta juhtiva akadeemilise asutusena. AIN PROTSIN

Esimesel rektoriaastal

Kõigepealt on rektor Aaviksoo sõnul astutud pikk samm edasi õppetöö sisulisel parandamisel. "Kivid, mis sellesse müüri on ladunud õppeprorektor, õppeosakond ja teaduskonnad - õppetöö arvestus, hindamine, tagasiside ja nõudlikkus -, on kindlalt paigas. Ometi oleme veel kaugel eesmärgist – ikka kohtame loenguid, mis kopeerivad kahekümne aasta eest peetuid, kohati pole ülevaadetki kraadiõppurite edasijõudmisest, ikka veel on üliõpilane surutud passiivse vastuvõtja rolli. Õhus on liiga vähe õppejõu-üliõpilase ühisloomingut."

Oluliseks ja arvestatavaks tulemuseks pidas rektor finantsolukorra selgemale alusele seadmist koos eelarve läbipaistvuse ja operatiivse tagasisidega. Palgareform tõi paljudele arvestatavat palgalisa.

Kolmandaks tõi rektor esile aktiivsemaks ja konkreetsemaks muutunud koostööd Tartu linna ning mitme ministeeriumiga, kus ühised huvid on välja selgitatud ja koos edasi liigutakse. Koostöö näited on kliinikumi käivitumine, Kääriku spordibaaside töö ümberkorraldamine, mitmekülgne koostöö Tartu linnaga, ülikoolile varade üleandmine, läbirääkimised ühiselamute laenu ja vana anatoomikumi suhtes jm.

Rahuloluks ei anna rektorile põhjust administratiivse töö korraldus – informatsiooni liikumine (seismine), kokkulepitud reeglitest hälbimine, ebaoperatiivsus, horisontaalse koostöö puudumine, selguse puudumine funktsioonides ja vastutuses jne. Aasta jooksul tühjana seisnud administratsiooni direktori koht saab loodetavasti septembrist täidetud.

Jätkuvalt murettekitavaks probleemiks peab rektor avaliku arutelu puudumist ülikooli oluliste küsimuste üle.

"Omavahel, mitteavalikult ollakse ülikoolielu mitme aspekti suhtes kriitilised, ja õigustatult, ent avaliku arutelu puudumisel ei täida kriitika oma eesmärki. Avalik osalemine on kahepoolne protsess, mis tekib siis, kui inimesed on veendunud, et sellest tõuseb kasu ja kui väljaöeldu neid ei ohusta. Ju tuleb enesekriitiliselt tõdeda, et me pole veel suutnud niisugust keskkonda luua," lausus rektor.

Et Tartu Ülikooli haridus alla ei jääks

Eelmisel õppeaastal toimunud rektoraadi kohtumised teaduskondadega annavad rektori hinnangul nii rektoraadile kui teaduskondadele parema teineteisemõistmise ja ettekujutuse, kuidas ühiselt edasi minna. "Edasiminekuks on peamine, et teeksime endale selgeks mitte ainult selle, kuidas paremini tööd teha ja teaduskonna huvide eest seista, vaid eelkõige selle, mida vajab ühiskond ja kuidas seda vajadust rahuldada."

Kuigi rektori arvates on ülikool olnud päris edukas täiendavate vahendite hankimisel, oleks võimalik palju rohkem teha, kui suudaksime paremini kaasa minna muutustega väljaspool ülikooli. "Ajalooliselt väljakujunenud teadusproblemaatika on küll äärmiselt armas, aga teinekord tuleb tõsiselt kaaluda teema muutmist nii, et ta äratak rohkem huvi ka väljaspool academia't. Kasu on mõlemapoolne."

Suhtest avalikkusega parlamendist-valitsusest kohalike juhtideni on rektorile selgunud, et kõik akadeemilise pere liikmed võiksid rohkem ja aktiivselt avalikkust oma tegevusest teavitada ning võtma ühiskonna seisukohti ja märkusi väga tõsiselt. "Ülikool avalik-õiguslik asutusena on rahva teenistuses ning kohustatud ühiskonna ootustele vastu tulema. Kui meie seisukohad on erinevad ja me oleme veendunud oma õigsuses, on vaja järjekindlalt ja argumenteeritult oma veendumusi selgitada," toonitas rektor.

Jätkuvalt teeb rektorile muret lojaalsuse probleem. "Kõigil tuleks endale ausalt aru anda, kas ja mil määral nad tahavad olla TÜ õppejõud ning lojaalsed sellele õppeasutusele," lausus Aaviksoo. "Olen saatnud teistele õppe- ja teadusasutustele kirja, et kui nad soovivad kasutada oma põhitegevuses meie õppejõude, peaksid nad pöörduma TÜ poole. Huvide kokkulangemise korral on see võimalik lepingulisel alusel."

Ajakirjanduseski kajastamist leidnud erialade rivaliteedi ja isegi teatud egotsentrismi kohta ütles Aaviksoo, et tänapäeva akadeemilises elus ei ole ühelgi erialal võimalus üksi läbi lüüa. "Interdistsiplinaarse maailmakäsitluse vajalikkus on sedavõrd selge, et füüsikud, filosoofid, filoloogid, finantsistid jt on üksteisele vastandudes põhimõtteliselt läbikukkumisele määratud. Ülikoolis on hädatarvilik ületada erialase määratuse paradigma."

"Nii algaval akadeemilisel aastal kui järgnevatel tuleb ülikoolil kõvasti pingutada, et hoida oma kohta juhtiva akadeemilise asutusena, et me koos Eestiga Euroopa Liitu jõudes võiksime häbenemata ja ülepingutamata öelda: TÜ-s pakutav haridus ei jää alla Euroopa juhtivate ülikoolide haridusele." "See ei tule ilma väga tõsise tööta, ent see on meeldiv ja tasuv töö", lisas Aaviksoo.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Aime Randveeru sõnul on TÜ noorte silmis väga prestiiþikas ülikool
LK 3

Rebasenädalal on esmakursuslastele palju põnevaid üritusi
LK 2

Üliõpilane ei tohiks enam õppimist kergesti pooleli jätta
LK 2

Avaaktused

Tartu Ülikooli avaaktus algab esmaspäeval, 30. augustil kell 10 aulas.

Sõnavõtuga esinevad rektor prof Jaak Aaviksoo, haridusminister Tõnis Lukas ja linnapea Andrus Ansip. Üliõpilaste poolt saavad sõna sotsiaalteaduskonna esmakursuslane Kristo Tohver ja filosoofiateaduskonnast Ivo Post. Aktusel laulab TÜ kammerkoor.

TÜ Pärnu Kolledžis toimub õppeaasta avaaktus pühapäeval, 29. augustil kell 12 Endla teatris, Narva Kolledžis teisipäeval, 31. augustil kell 14 Narva lossis ja Türi Kolledžis kolmapäeval, 1. septembril kell 14.

Usuteaduskonna aktus on esmaspäeval kl 12 peahoone aud 102, arstiteaduskonnal kl 12, sotsiaalteaduskonnal kl 13, majandusteaduskonnal kl 14, filosoofiateaduskonnal kl 15 ja õigusteaduskonnal kl 16 aulas.

Bioloogia-geograafiateaduskond peab oma avaaktuse esmaspäeval kl 13 Vanemuise 46 aud 225, füüsika-keemiateaduskond kl 13 Jakobi 2 aud 226 ja matemaatikateaduskond kl 16 Vanemuise 46 aud 225.

Kehakultuuriteaduskonna aktus on teisipäeval, 31. augustil kl 14 aulas.

Ülikool sõlmis lepingu Ühispangaga

Esmaspäeval, 23. augustil sõlmis Tartu Ülikool Ühispangaga kontsernikonto lepingu, mis annab ülikoolile võimaluse parema ülevaate saamiseks oma eelarveraha liikumisest.
Ühispanga asepresidendi Lembit Kitteri sõnul kasutab Tartu Ülikool Ühispanga teenuseid 1994. aastast. "Käesolev leping kinnistab häid suhteid veelgi, " lausus Kitter.

Ladina keele kollokvium

23. – 26. augustini toimus TÜ Ajaloomuuseumis rahvusvaheline kollokvium ladina keele ajaloost Läänemeremaades.

15 ettekandes käsitleti ladina keelega seotud küsimusi Balti mere maades aastail 1500 – 1800.

Ülikooli ilme Ülikooli tänavas

Varje Sootak

Uus õppeaasta toob küll ülikoolile vastvalminud Biomeedikumi hoone, kuid tänavu on tehtud ehitus- ja remonditöid rohkem kui 80 objektil, tublisti ka Ülikooli tänavas.

Haldusdirektor Riho Illaku sõnul on TÜ näopilt, peahoone fassaad, lõpuks korda saanud.

Ehituskorralduse osakonna juhataja Ahto Põldes lausus, et muinsuskaitsjad on oma allkirjad juba andnud. "Ülikooli poolt on muidugi kõige kõvem sõna öelda Ilometsal –kui juba tema rahul on, siis..."

Peahoone kindlustamine praegu seisab, puudub raha. Haldusdirektori arvates vajab peahoone seest ja väljast kordategemiseks umbes 30 miljonit krooni. Praeguse info põhjal planeeritakse tuleva aasta riigieelarves peahoone remondiks vaid 2 miljonit.

"Üle 20 aasta saab uue näo ka rektoraat," jätkas Illak. Praegu on rektoraaditiiva vasakpoolsed boksid maha lõhutud. "Sinna tuleb nõupidamiste ruum. Seni polnud kohta, kus külalisigi vastu võtta." Uue koha saab ka rektoraadi sissekäik.

Illak soovitas peahoones tähelepanu pöörata ka koridoride seintele. "Tasahilju on kaablite rägastik seinte alla viidud." Peahoones vajavad aga väljavahetamist kõik kommunikatsioonid, eelkõige kanalisatsioon.

Peahoone parema tiiva keldriruumides jätkuvad peatselt avatava kohviku ehitustööd.

Vana kohviku ja tõllakuuri juurest peaks 1. septembriks tellingud kõrvaldatud olema. "Tööde lõpetamist takistab aga siseõu, kus linn paneb uut elektrikaablit, "selgitas Ahto Põldes. "Ülikool on siin kõvasti tagant torkinud."

Ülikooli hooned hakkavad juba Ülikooli tänavale jumet andma, kui marksu maja välja arvata.

Suvel sai veel valmis sotsiaalteaduskonna hoone Tiigi tänavas. Füüsikahoones tehti korda fuajee, osa auditooriume, Hoiupanga kontori asemel avatakse arvutiklass, auditooriumidel vahetati aknad, Vanemuise 46 uuendati küttesüsteem jpm.



Haldusdirektor Riho Illaku sõnul läheks peahoone kordategemiseks vaja 30 miljonit krooni.

Lähiajal valmib Ujula 4 spordihoone juurdeehitus, milles on garderoob ja tualettruumid.

Ülikoolil on spordihoone renoveerimisel linnaga ühisprojekt.

Ees on parimad aastad

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus tervitab kõiki tudengeid algava kooliaasta puhul ning loodab, et uus õppeaasta on teile edukas nii töises kui isiklikus plaanis. Erilist julgust ja kohanemisvõimet soovime esmakursuslastele, kellel ülikoolitee on alles algamas. Pea püsti - ees on ootamas tõenäoliselt parimad aastad teie elus! Üliõpilasesindus ootab tudengeid oma murede ja rõõmudega esinduse uues hoones Ülikooli 18a ehk Tõllakuuri majas. Meie infotelefon on 375 400.

Parimate soovidega
TÜ Üliõpilasesinduse eestseisus

Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli ajaleht Universitas Tartuensis alustab uut akadeemilist aastat varasemast laiema levikuga. UT tiraaž on nüüd 2000 eksemplari ja ajalehte saab tasuta suurematest õppehoonetest ja ühiselamutest vastavatest korvidest. Samuti on võimalik UT-d Eesti Posti kaudu tellida. UT-l on ka uued kuulutuste ja reklaamihinnad.
Toimetus ootab rohkesti kaastööd nii tudengitelt ja kui õppejõududelt ja teistelt töötajatelt. Ilusat koostööaastat!

Toimetus

SUVEKROONIKA

Juunis

• TÜ nõukogu valis laboratoorse meditsiini professoriks dr Agu Tamme, matemaatilise statistika professoriks dots Tõnu Kollo, universaalalgebra professoriks prof Kalle Kaarli ja tõenäosusteooria professoriks tagasi prof Kalev Pärna; emeriitprofessoriks nimetati kardiotorakaraalkirurgia prof Lembit Roostar ja matemaatilise statistika prof Ene-Margit Tiit. TÜ Raamatukogu direktoriks valiti direktori kt Toomas Liivamägi ja TÜ Kunstimuuseumi direktoriks TÜ Raamatukogu pearaamatukoguhoidja Inge Kukk.

• TÜ Nõukogu asutas sotsiaalteaduskonna koosseisu kuuluva interdistsiplinaarse Balti Õpingute Keskuse, mis tegeleb Eestit ja Läänemere piirkonda käsitleva võõrkeelse akadeemilise õppe- ja uurimistööga.

• TÜ nõukogu asutas filosoofiteaduskonna juurde interdistsiplinaarse Paul Ariste Soome-Ugri Põlisrahvaste Keskuse, mis koondab Lõuna-Eesti kõrgkoolides õppijaid ning soomeugrilasi õpetavaid ja fennougristikaga tegelejaid.

• TÜ ja Tallinna Politseiprefektuur sõlmisid koostööleppe, et rakendada prefektuuri töösse kaasaegsel teadustegevusel põhinevad teadustulemused ning anda ülikoolile võimalus teadustöö tulemuste kontrolliks praktikas.

• Toimus TÜ Raamatukogu ja TÜ Kliinikumi meditsiiniinfo keskuse rahvusvaheline seminar "Kvaliteedi juhtimine meditsiinialase informatsiooni teeninduses", lisaks ettekannetele olid ka täienduskoolituskursused.

• New Yorgis toimunud Rahvusvahelise Õigus- ja Sotsiaalfilosoofia Ühingu maailmakongressil võeti Eesti sektsioon ühingu liikmeks. Eesti sektsiooni asutasid TÜ õigusteadlased 1997. aastal.

Juulis

• Alustas tööd TÜ Narva Kolledž, mis asutati Narva Kõrgkooli asemele. Kolledži direktori kohusetäitjaks on määratud Katri Raik.

• Saaremaal Ruhves toimus kolmas TÜ Vilistlaskoondise suvekohtumine. Korraldati matku, spordimänge, arutelusid jm.

• Sotsiaalteaduskonna dekaani ja õppejõududega kohtus sotsiaalminister Eiki Nestor. Arutati koostöövõimalusi, sh nii üliõpilastele praktikabaasi loomist kui ühiste uurimisprojektide väljatöötamist.

• Kuressaares toimus sihtasutuse Ülikoolide Keskus Saaremaal korraldatud teadusnädal, sh innovatsiooniseminar. Üritustel osalesid ettekannetega ka TÜ õppejõud. TÜ teaduste huvikeskus AHHAA oli kohal näitusega.

• Sotsiaalministeerium ja Tartu Ülikool sõlmisid koostöölepingu, mille põhjal antakse riigilt ülikoolile Biomeedikumi vallasvara ja sätestatakse Biomeedikumi haldamine.

Augustis

• Avati TÜ Türi Kolledži uus (renoveeritud) ühiselamu. Selles on üliõpilastele 16 3-kohalist tuba, 2 korterit õppejõududele, 2 kööki, 2 söögituba ja õppeklass.

(Järg lk 3)

Uusi rebaseid loetakse sügisel

Aive Antsov

Esmaspäeva, 30. augusti ja neljapäeva, 2. septembri vahel ronib ka kõige hädisem Tartu Ülikooli rebasehakatis tudengielu "otsale", sest käimas on rebasenädal vastsete rebaste eduka integreerumise nimel.

Rebasenädala idee pärineb Ameerika kristliku tudengiorganisatsiooni Agape Eesti liikmetelt, kellega lõid kampa Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühenduse tudengid ja TÜ üliõpilasnõustaja. Esimest korda toimus rebasenädal 1997. aasta sügisel.

Traditsiooniliste ettevõtmistena on igal aastal avatud infopunktid, toimuvad Tartut tutvustavad ekskursioonid, talkshow ja jumalateenistus Toomel.



Algaval rebasenädalal ulatuvad rebaste ränded vanemate tudengite juhendamisel ka akadeemilise elu salapaikadesse. AIN PROTSIN

REBASENÄDAL'99 30. AUGUSTIST 2. SEPTEMBRINI

Esmaspäeval kl 18 toimub Tartu ajalugu tutvustav ekskursioon, kl 19 välistudengite ja kl 19 vene tudengite õhtu.
Teisipäeval kl 18 on Tartu olulisi kohti tutvustav ekskursioon ja kl 19 raamatukogus *talkshow* "Matrikkel, lusikas ja ...".
Kolmapäeval kl 16 algab Toome ekskursioon ja kl 17 Kassitoomel spordiüritus "Hullumeelne olümpia".
Neljapäeval kl 17 on veel linnaekskursioon ja kl 18 jumalateenistus Toomel.
Iga päev kl 9-15 on avatud infopunktid.

Infot igalt poolt

Peahoone, Vanemuise tänava õppehoone ja raamatukogu fuajee infopunktidest leiab vastuse õppesüsteemi, tunniplaani, majutuse, õppelaenu, auditooriumide, korporatsioonide ja muud tudengielu puudutava kohta.

Infojanu kustutatakse neljal päeval kella üheksast kolmeni, mil akadeemilise elu pakutavaga hädasolev rebane kõikvõimalikele olme- ja hingeküsimustele kogenumalt nõustajalt infolaua taga abi saab.

Vabatahtlikud tuutorid jagavad brošüüre ja suusõnalist teavet nii karate, keelekursuste kui eksamilehe täitmise ja ainepunktidega arvepidamise kohta. Viimane on vaieldamatult algajale ülikoollasele kaelamurdvamaid kunsttükke.

Kasu- ja lõbuüritusi

Infopunktide ütlemata tarviliku teaberohkuse kõrval võimendavad rebaste esimest sisseelamisnädalat põnevad ja igati kasu- ning lõbutoovad üritused, nagu jalutuskäik ülikooli ja Tartu sõlmpunktidesse, talkshow "Matrikkel, lusikas ja..." ning "Hullumeelne olümpia" Toomel. Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühenduse (EEÜÜ) ettevõtlike tegijate, Ameerika kristliku tudengiorganisatsiooni Agape Eesti esinduse ja TÜ üliõpilasnõustaja Ülle Kapsi nõul ja jõul asetleidev rebasenädal finišeerub neljapäeva õhtul jumalateenistusega. Jutlustab Tallinna Kalju baptistikoguduse pastor Meego Remmel, muusikaga teenib Holy Sisters Band.

Ühe põnevama üritusena reklaamivad korraldajad teisipäevast talkshow'd "Matrikkel, lusikas ja..." raamatukogu konverentsisaalis. Neli jutupaunikut - psühholoog, teoloog ja kaks tudengit eri teaduskonnast toovad ilmekas vestluses auditooriumini akadeemilise kantsi iseärasused ja tudengielu huvitavamad tähelepanekud. Talkshow'le on kaasa lööma ja kuulama oodatud iga huumorist lugupidav akadeemiline kodanik.

Rebasenädala ränded

Kogu rebasenädala vältel on huvilistel võimalus osa võtta harivatest ja Tartut tutvustavatest ekskursioonidest, mis viivad Toomemäele, õppehooneisse, ühiselamuisse ning üldse põnevatesse tudengielulistesse paikadesse.

Põlistest teadjatest "vanema klassi" tudengid valgustavad "rohelistele" kesklinna ja selle ümbruse taskukohaseid söögija, miks mitte akadeemilisi vajadusi silmas pidades, paljunduskohti, olles sel moel asendamatuks toeks õppuritele väljastpoolt Tartut.

Rebasenädala Tartu ränded kannavad samas ka ajaloolist tuuma - esmaspäeval antakse jalutuskäigul sisukas ülevaade linna aja- ja arenguloost, teisipäeval Tartu sõlmpunktide ja olulisemate kohtade taustast. Kolmapäeval on kavas jutustada Tartu südame - Toome pärimustest.

Vene ja välisüliõpilastele

Ka esmaspäevaõhtused välisüliõpilaste ja vene tudengite õhtud on vaatamata raamitud sihtgrupile osavõtuks priid. Välisüliõpilaste õhtul EÜS-i majas maiustatakse eesti laulumängude kõrval mulgipudru ja hapupiimapannkookidega.

Rebasenädala uuendus ongi vene tudengite õhtu. Eelmise aasta peaeestvedaja Jane Angerjärv (EEÜÜ) põhjendas õhtu vajalikkust sellega, et vene rahvusest, aga Eesti kodakondsusega tudengid on TÜ-s ühes kehvemas olukorras. Neile ei laiene välisüliõpilaste staatus, aga nad ei tunne end ka nii koduselt kui eesti rahvusest tudengid, sest keelebarjääri tõttu on raskem kohaneda. Sestap on just nende omavahelise orientatsiooni soodustamiseks tarvilik üks õhtu, kus tutvuda üksteise ja ülikooliga.

Valutult ülikooli sisse elada

Korraldavate tudengiorganisatsioonide üks eesmärk on anda rebasenädalaga omapoolne panus ülikoolielu heaks. Elo Angerjärve sõnutsi on esmasihiks aidata värskel rebaseperel võimalikult pehmelt ja valutult sisse elada, anda juhiseid nii ülikooli akadeemilise kui elulise tahu pealt, tutvustada seda, mis on täisväärtusliku tudengielu vääramatu koostis. "Et probleemid, mis tekivad, kui noor tudeng tuleb Tartusse, saaksid likvideeritud!"

Õppimisest ei tasu loobuda

Haridusministri mitme määruse (9. 02. 99 nr 8, 11. 02. 99 nr 10, 28. 06. 99 nr 39 ja nr 40) põhjal on algavast õppeaastast õppetulemuste hindamisel mitu põhimõttelist muudatust. Kommenteerib õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson.

KOMMENTAAR



Õppekohti hindab ülikool senisest rangemalt ning vabad kohad täidetakse konkursi alusel, väidab õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja LEA MICHELSON

Kas nüüd toimubki hindamine tähtede järgi?

Hindeskaala on venitatud laiemaks ja seniste numbrite asemele on kehtestatud tähed. Uus skaala hakkab kehtima kõigile õppijaile korraga, nii tänavu ülikooli astunuile kui varasematele. Erandiks on magistri- ja doktoritööde hindamine, mis on reguleeritud teadus- ja kutsekraadide põhimäärustega.

Mida tähendab vabale õppekohale kandideerimine?

Teine oluline muudatus on õppekohtade senisest rangem arvestamine ja vabade kohtade täitmine konkursi korras, mis jääb väljapoole õppekohtade esmatäitmist.

Põhiline erinevus on selles, et kui varem olid üliõpilased finantseerimise alusel jagatud riigieelarvelistel ja riigieelarvevälistel kohtadel õppijaiks, siis jäi see sellisena jagatuks stuudiumi lõpuni. Seega oli ülikooli astumise hetk määrav kogu õpingute ajaks.

Nüüd on võimalik riigieelarvelise koha vabanemisel (kui sel kohal õppija katkestab õpingud enne õppekavajärgset lõpptähtaega) kuulutada välja avalik konkurss, kuhu võivad kandideerida riigieelarvevälistel kohtadel õppijad.

Kuidas toimub konkurss?

Vabanenud riigieelarveliste kohtade täitmiseks korraldatakse õppeaastas erialasiseselt konkurss kaks korda aastas. Tingimused kehtestab teaduskonna/kolledži dekanaat. Loomulikult on koha saamisel määravaks eelnenud õppetulemused.

Kandideerida võivad ka varem õpingu katkestanud, eriala vahetust taotlejad, teistest ülikoolidest tulijad, välisüliõpilased, vabakuulajad.

Vabanenud kohta on võimalik täita teise üliõpilasega hiljemalt järgmise semestri teise õppekuu (märts, oktoober) 1. kuupäevaks.

Ühest küljest võib selline korraldus tunduda liigse rangusena (varem õpingud katkestanud ei pruugi enam riigieelarvest finantseeritud õppekohale nii kergelt tagasi saada). Samas on see laiemalt vaadates siiski õiglasem.

Kes ei võta õppimist mitte oma põhitegevusena (nii nagu seaduse kohaselt statsionaarne õpe ette näeb), riskib eelarvest finantseeritud õppekoha kaotamisega.

Tagasisaamise võimalus näiteks aasta paari pärast on kahtlane, vähemalt riigi raha eest. Suurem võimalus on saada endale eelarveväline koht.

Vabadest kohtadest annab teada õppe- ja üliõpilasosakond interneti aadressil http://oppe.admin.ut.ee.

Õppekohtade arvestamist reguleerib rektori käskkiri 26. 08. 99 nr 25 RE, mida saab lugeda internetis TÜ siseinfo leheküljel.

TÜ koduleheküljel on ka nii uus hindamissüsteem kui 30. augustil kehtima hakkavad muudatused õppekorraldus-eeskirjas.

ÕNNITLEME!

Selma Laanes 85



16. augustil sai 85-aastaseks eesti meditsiinilise mikrobioloogia old grand lady, 50 aastat meie ülikooli õppejõuks olnud dotsent Selma Laanes. Arstiteaduskonna lõpetas ta 1940. aastal cum laude. Eesti mikrobioloogia rajaja prof Karl Schlossmanni kutsel asus S. Laanes juba sama aasta 1. novembril tööle mikrobioloogia kateedrisse, kust siirdus pensionile 1991. aastal. Nende pikkade aastate vältel on tuhanded Eesti arstid omandanud mikrobioloogia-alaseid teadmisi S. Laanese nõudliku käe all. Tema sulest on ilmunud mitu eestikeelset õppevahendit. Tunnustatud pedagoogina oli ta aastaid teaduskonna õppemetoodilise komisjoni esimees.

Teadustöö keskmes on olnud nakkushaiguste mikrobioloogiline diagnoosimine ja mikroorganismide ravimitundlikkuse küsimused. 1951. aastal edukalt kaitstud kandidaadiväitekirja teemaks oli imikute ja väikelaste soole mikrofloora nakkusliku kõhulahtisuse puhul. Teadustöös juhendus ta alati prof K. Schlossmanni nõudest "Tõsine teadus nõuab, et me loobuksime oma otsuseist ja veendumusist, kui seda sunnivad eksaktsete katsete tulemused, ja asuksime uut ehitama, hoidudes varasemalt tehtud vigade kordumisest". Selle sisuliselt aegumatu seisukoha esitas prof K. Schlossmann oma kõnes eestikeelse Tartu Ülikooli 10. aastapäeva puhul 1. detsembril 1929 aulas toimunud pidulikul koosolekul.

Silmapaistva spetsialistina oli S. Laanes üle 30 aasta enda organiseeritud Tartu Vabariikliku Kliinilise Haigla mikrobioloogialabori juhataja.

Oma ammendatu energia ja laiahaardelise tegevusega on dotsent Selma Laanes pälvinud Eesti Vabariigi arstkonna, õpilaste, kolleegide ja sõprade sügava lugupidamise, austuse ning tänu.

Nende nimel südamlike juubeliõnnitlustega

emeriitprofessor Akivo Lenzner

Põhiõppes asub tänavu õppima üle 2600 uue üliõpilase

Varje Sootak

Ülikooli vastuvõtutalituse peaspetsialist Aime Randveer teeb tänavuse vastuvõtu viimaseid kokkuvõtteid.

Kui palju laekus avaldusi?

Riiklikult finantseeritavatele õppekohtadele laekus 8580 avaldust 5162 isikult - see on 700 isikult ja 1232 avaldust rohkem kui möödunud aastal. Nendele õppekohtadele võeti vastu 1455 uut üliõpilast.

Kus oli kõige suurem konkurss?

Konkurss kujunes kõige suuremaks hispaania keele ja kirjanduse erialal, kuhu esitati 21,9 avaldust iga riiklikult finantseeritava õppekoha kohta.

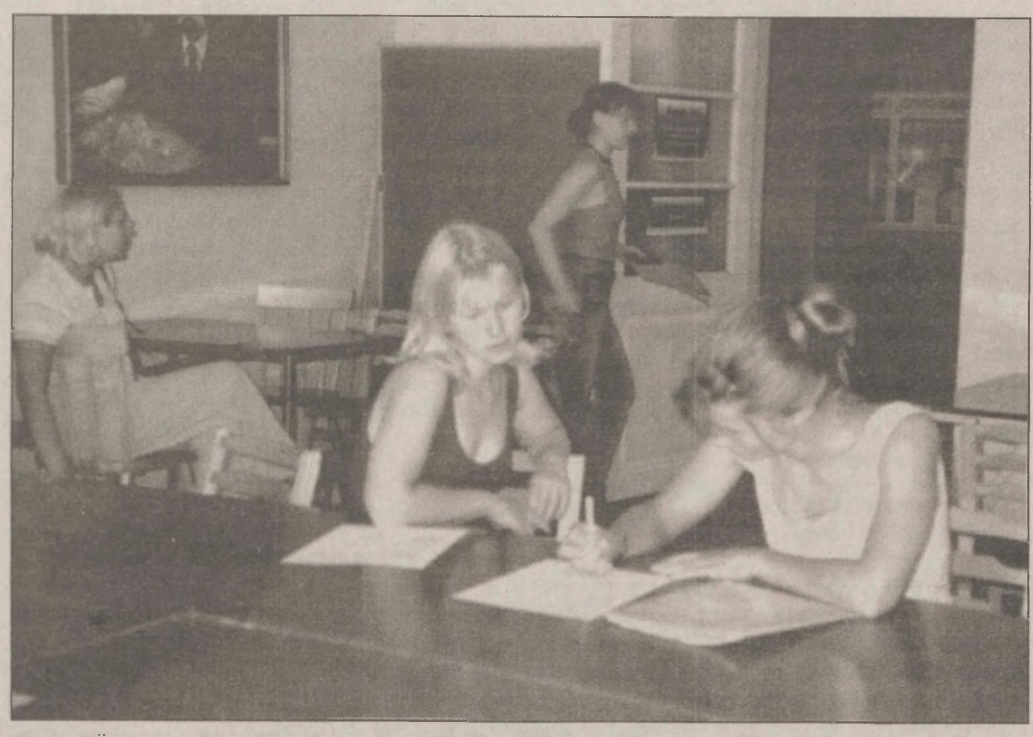
Endiselt on säilinud suur soov õppida sotsiaalteaduskonnas. Need erialad hõivasid konkursitabelis järgmised kuus kohta. Kõige suuremaks kujunes konkurss avalikkussuhete ja teabekorralduses 17,3 avaldusega õppekohale. Üldkokkuvõttes järgnesid sotsiaaltöö eriala 16,1, psühholoogia 15,9, avalik haldus 14,8 ning sotsioloogia 12,7 avaldusega. Sotsiaaltöö erialale on konkurss aasta-aastalt suurenenud.

Kuhu oli kõige väiksem konkurss?

Kõige väiksem oli see materjaliteaduse erialal - 8 avaldust 25 õppekohale (konkurss 0,3). Samuti kui möödunud aastal oli ebapopulaarne põhikooli loodusteaduste õpetaja eriala füüsika-keemiateaduskonnas vastavalt 1,3 ja 0,8 avaldusega kohale eesti ja vene rühmas ning bioloogia-geograafiateaduskonnas 1,6 avaldusega vene rühmas.

Möödunud aastaga võrreldes oli suurem huvi põhikooli loodusteaduste õpetaja eriala omandamiseks eesti koolide lõpetanute hulgas bioloogia-geograafiateaduskonnas (esitati 3,2 avaldust õppekohale).

Avalduste andmist ja seega ka konkurssi erialadele, millele võeti vastu riigieksamite tulemuste põhjal, mõjutas kindlasti mõningal määral see, et sisseastujail oli võimalik saada andmeid kandideerijate hindepallide summa kohta.



Tartu Ülikooli esitati tänavu võrreldes möödunud aastaga 1232 avaldust rohkem.

VARJE SOOTAK

Millistest kohtadest sooviti rohkem TÜ-sse astuda?

Avaldusi laekus kõigist maakondadest. Kõige rohkem soovijaid - 945 (18,0%) oli Tallinna ja 895 (17,0%) Tartu linna koolidest. Neile järgnes Ida-Virumaa 461 (9,0%) soovijaga.

Väiksem arv sooviavaldusi, umbes sadakond ehk 2%, laekus Harju-, Järva-, Lääne-, Põlva-, Rapla- ja Saaremaalt. Kõige vähem TÜ-s õppida soovijaid, 14 (0,1%), leidus Hiiumaal.

Avaldusi laekus 260 koolist. Kõige rohkem (152) oli Hugo Treffneri Gümnaasiumist, järgnesid Võru Kreutzwaldi Gümnaasium 109, Miina Härma Gümnaasium 106, Tartu Mart Reiniku Gümnaasium 91 ja mullune neljas Nõo Reaalgümnaasium 87 kandidaadiga.

Kust kõige rohkem sisse saadi?

Riikliku koolitustellimuse kohtadele vastuvõetute hulgas oli kõige rohkem Tartust ja Tartumaalt pärit isikuid - kokku 388, so 28%. Tallinnast sai sisse 363 (26%).

Kas oli ka välismaal keskhariduse saanuid?

Välismaal kooli lõpetanuid oli kandidaatide hulgas 13. Neist 3 on lõpetanud rahvusvahelise kolledži (United World Colledge) ja võeti Tartu Ülikooli vastu väljaspool konkurssi.

Kui palju kandideeris olümpiaadide võitjaid?

Vabariiklike õpilasolümpiaadide võitjaid kandideeris filosoofia-, bioloogia-geograafia-, füüsika-keemia- ja matemaatikateaduskonda kokku 35 ning keemia erialale täppisteaduste kooli lõpueksamil "5" saanud isikuid 5.

Väljaspool konkurssi võeti vastu kuldmedaliga kooli lõpetanuid 1 usu- ja 1 füüsika-keemiateaduskonda.

Kas erialadel, mille kohad jäid esialgu täitmata, korraldati ka järelkonkursse?

Järelkonkursi korras täideti õppekohad füüsika-keemiateaduskonna materjaliteaduse ja loodusteaduste õpetaja vene rühmas ning sotsiaalteaduskonnas eripedagoogika sotsiaaltöö erialal.

Mis sai nendest kandidaatidest, kes ei osutunud vastuvõetuks riigi poolt finantseeritavatele kohtadele, kuid täitsid vastuvõtutingimused?

Nemad võisid esitada avaldusi ja kandideerida riigieelarvevälistele õppekohtadele 30. juulini.

Tänavu kehtestati rektori käskkirjaga riikliku koolitustellimuse väliste õppekohtade piirarvuks 854. Tegelikult asub neil õppekohtadel õppima 550 üliõpilast.

Milliseid uuendusi oli tänavusel vastuvõtul?

Riiklikel õppekohtadel õppijatele kehtestatud õppeteenustasu on tänavu erialati diferentseeritud.

Uuendusena võeti bioloogia-geograafia- ja füüsika-keemiateaduskonda vastu kõik, kellel oli ettenähtud eksamite summana teaduskonna kehtestatud minimaalsete pallide arv.

Pingerea parimad võeti vastu riikliku koolitustellimuse õppekohtadele, ülejäänutel tuleb maksta õppeteenustasu 2500 krooni semestris.

Uudiseks on ka muudatus riikliku koolitustellimuse välisel õppekohal õppima asuvate üliõpilastega sõlmitava lepingus.

Otsustati, et üliõpilasele tagastatakse õppeteenustasust 90%, kui ta loobub riigieelarvevälisel õppekohal õppimisest või saab riikliku koolitustellimuse õppekohale enne õppeaasta algust, ning 80%, kui loobub riigieelarvevälisest õppekohast või saab riiklikule õppekohale septembri kuu jooksul.

Rektor otsustas finantseerida viie silmapaistvate sportlike tulemustega üliõpilase õpinguid. Rahastamise eeltingimuseks oli selleaastaste vastuvõtutingimuste täitmine.

AIME RANDVEER
TÜ vastuvõtutalituse peaspetsialist



Tartu Ülikool on noorte silmis väga prestiižne kõrgkool. Tänavune avalduste ja kandideerijate arv nii riigieelarvelistele kui eelarvevälistele kohtadele on 1990ndate aastate suurim.

UUED ÜLIÕPILASED PÕHIÕPPES

Statsionaarne õpe:
- **Riiklik koolitustellimus - 1550 üliõpilast**
- **Riikliku koolitustellimuse väline - 550**
- **Välisüliõpilased - 136**

Avatud ülikool:
- **Riiklik koolitustellimus - 90**
- **Riikliku koolitustellimuse väline - 336**

SUVEKROONIKA

(Algus lk 2)

• Maailmapanga tehnilised eksperdid tutvusid üliõpilaskülaga ning pidasid läbirääkimisi 100 miljoni krooni laenu andmise üle, mis läheks üliõpilaskküla renoveerimiseks. Laenu saamise korral on esimene töö uue 800-kohalise ühiselamu ehitamine krundile Raatuse 22.

• TÜ kunstide osakond korraldas rahvusvahelise seminari "Linnakultuur ja keskkonnakunst", kus osales ka Helsingi Kiasma Kunstimuuseum. Peale ettekannete toimus ka arutelu.

• Tartus viibis õppereisil poolsada erinevate teadusvaldkondade Saksa doktoranti ja professorit. Suveülikoolis kuulati Eesti-teemalisi ettekandeid ja diskuteeriti.

UUDISED

TÜ kammerkoor oli võidukas

TÜ Kammerkoor võitus 53. rahvusvahelisel muusikafestivalil Llangollenis Põhja-Walesis TÜKK) rahvamuusikagrupis kolmanda ja kammerkooride hulgas teise koha. Esimese koha mõlemas rühmas pälvis Poola koor Collegium Musicum.

Põhja-Walesi festival on kuulsamaid koorifestivale maailmas, millest sel aastal võtsid osa 30 riigi laste-, mees-, nais-, sega- ja kammerkoorid. Lisaks osalesid festivalil ka rahvamuusika ja -tantsurühmad.

Oma tulemused pühendas TÜKK laulupeo 130. aastapäevale, sest festivali tõttu ei saanud koor osa võtta Tartu ega Tallinna laulupeost.

Augustis esines koor Tartu sakraalmuusika festivalil koos Olari Eltsi ning NYYD Ensemble'iga ning septembri alguses on kolm väiksemat ülesastumist. Kammerkoor otsib ka dirigenti ning loodetavasti selgub see septembri jooksul.

Uute lauljate konkurss kuulutatakse välja samuti alles dirigendi leidmise järel.

Indrek Mustimets
koori president

Tartu Akadeemiline Meeskoor ootab uusi lauljaid

Tartu Akadeemilise Meeskoori (TAM) uue hooaja esimene avalik ülesastumine toimub esmaspäeval, 30. augustil kell 10.45 ülikooli peahoone ees.

Lõppenud 87. hooajal saavutas TAM, üks Eesti vanimaid ja parimaid meeskoore, meeskooride võistulaulmisel II koha (esikoht jäi ainult ühe punkti kaugusele), osales V üliõpilaskooride festivalil Tallinnas ja kolmel laulupeol - Tartus, Vilniuses ja Tallinnas.

Eeloleval hooajal on kooril kavas välja anda CD populaarsetest ooperikooridest koos Vanemuise sümfooniaorkestriga, osaleda meeskooride laulupäevadel Tartus ja Haapsalus, Eesti-Soome ühislaulupeol ning sõita kontserdimatkale raja taha.

TAM ühendab endas praegu ligi viitkümmend endist ja praegust üliõpilast Tartu Ülikoolist, Eesti Põllumajandusülikoolist ja teistest Eesti kõrgkoolidest. Koos laulavad nii esimese kursuse rebane, vana burš kui ka auväärt professor. Peadirigent on professor Alo Ritsing.

Koori lauluharjutused toimuvad esmaspäeviti ja kolmapäeviti Ülikooli 16 marksu maja ruumis 214 kell 18 – 20.30.

Koori juhatus

23 riigist tuli Tartusse õppima 171 välisüliõpilast

Kai Treier
välisüliõpilastalituse
peaspetsialist

Uuel õppeaastal alustab Tartu Ülikoolis õpinguid 171 uut välisüliõpilast, neist põhiõppes 69, magistriõppes 7 ja doktoriõppes 4.

Teaduskonniti on kõige rohkearvulisem lisa filosoofiateaduskonda (90 uut õppijat), järgnevad arstiteaduskond 37 ning sotsiaalteaduskond 15 uue õppijaga.

Kokku on uusi üliõpilasi 23 erinevast riigist. Kaks kõige suuremat gruppi on Soome 86 ja Venemaa (valdavalt soomeugri rahvad) 32 üliõpilasega.

Sügissemestril on 15 erineva vahetuslepingu või -programmi alusel TÜ valinud 36 vahetusüliõpilast ning esmakordselt on nende seas ka 7 Euroopa Liidu Kõrgharidusprogrammi ERASMUS tudengit.



Kai Treier loodab välistudengite elamistingimuste paranemist.

Sügissemestril alustab sotsiaalteaduskonnas Viktor Trasbergi juhtimisel õppetööd Balti Õpingute Keskus. Ingliskeelsed loengud on mõeldud eelkõige külalisüliõpilastele. Kahjuks on see siiani ainuke ingliskeelne õppeprogramm, mida ülikool pakub.

Traditsiooniliselt korraldas välisüliõpilastalitus enne õppeaasta algust 24.-27. augustini uutele välisüliõpilastele sissejuhatavad orientatsioonipäevad, kus tutvustati ülikooli ja Tartut.

Tublideks abilisteks oli 18 üliõpilasest nõustajat, kes tutvustasid uutele välisüliõpilastele eluliselt tähtsaid kohti Tartus ning lubasid sisseelamisel igati abiks olla.

Halvaks üllatuseks oli saabunud tudengitele lubatud majutuse puudumine Pepleri 14 ühiselamus. Üliõpilasküla suutis sõlmida kokkuleppe, et alternatiivina saavad uued üliõpilased peavarju Tartu Hotellis.

Kuigi leidus neid, kes olid nõus elama asuma ka möbleerimata tubadesse, ei ole see paraku võimalik. Loodame, et elamistingimuste probleem laheneb kuu aja jooksul.

Edukat õppeaastat kõigile!

Karjääriteenistus aitab tudengitel tööd leida

Kadrin Kergand
karjääriteenistuse
peaspetsialist

Tartu Ülikoolis käivitus kevadsemestril üliõpilaste karjääriteenistus, mille eesmärk on toetada tudengeid oma karjääri kujundamisel ja aidata lõpetanuid erialale vastava töö leidmisel.

Uue õppeaasta alguses võiks mõelda kõige muu olulise kõrval ka karjäärile ja tööle. Edukad õpingud ja õigesti koostatud individuaalne õppekava tagab ka hilisema edu tööturul.

Karjäär ei tähenda üksnes hästitasustatud ametit, vaid ka rahulolu tööga. Enda edule saab kaasa aidata, olles kursis tööturul toimuvate protsesside ja erialale esitatavate nõudmistega. Vajalikke oskusi on võimalik juba ülikooliajal arendada.

Üliõpilaste karjääriteenistus korraldab mitmesuguseid infoja õppepäevi, kus oma ala asjatundjad räägivad tööturu hetkeolukorrast, kutsevalikust, tööõigusest jmt. Õpetatakse mitmeid töö otsimisel vajalikke oskusi, nagu eluloo ja kaaskirja kirjutamine ning käitumine tööintervjuul. Kavas on hakata korraldama tööandjate esitlusi, mis on hea võimalus otsekontakte sõlmida.

Karjääriteenistusel on andmebaas, mis sisaldab tudengite ja vilistlaste isikuandmeid ning töösoove. Meie kaudu on endale personali leidnud paljud tööandjad. Andmebaasiga liitumiseks tuleb täita ankeet. Üliõpilastele sobivate töökohtade põhinõudeks on tavaliselt paiknemine Tartus ja võimalus töötada osalise koormusega. Kahjuks on selliseid kohti küll vähe, kuid proovida tasub ikkagi.

Üliõpilaste karjääriteenistus asub peahoone ruumis 137, tel 376 205, faks 375 153, e-post: career@ut.ee

UUDISED

Andmebaas SPIN-Europe

Katri Hellat
Prilt Tamm

TÜ töötajatel ja üliõpilastel on antud õigus kasutada andmebaasi SPIN-Europe 1999/2000. õppeaasta jooksul. SPIN-Europe on mõeldud ennekõike teadlastele, ülikooli ja teaduskondade juhtidele ja teadusasutustele.

SPIN-Europe sisaldab iga päev uuendatavat informatsiooni tuhandete riiklike-, era- ja rahvusvaheliste kõrghariduse- ja teadusprojektide rahastamisvõimaluste kohta, millele saavad kandideerida Euroopa teadlased ja institutsioonid.

Andmebaas esitab otsitulemusena sponsori või programmi detailsed andmed, s.h kontaktinformatsiooni, taotluste esitamise tähtajad, nõuded taotlejale, summa suuruse ja kasutamise perioodi, programmi/granti/stipendiumi vm lühikokkuvõtte jmt.

Päringut on otsinguks võimalik esitada ainevaldkonna või kitsama märksõna järgi. Saab kasutada loogikaoperaatoreid "and", "or" ja "not". Kõiki otsinguid on võimalik täpsustada igas väljas.

Süsteemi SMART abil on võimalik esitada taotlusvormis oma huvi- või teadusvaldkonnad ning InfoEd võrdleb neid programmide andmetega, mis andmebaasi lisatakse või üle vaadatakse, ning saadab andmed uute taotlusele vastavate programmide kohta laiali e-postiga iga päev.

Andmebaas ja kasutamisjuhend on kättesaadavad http://europe.infoed.org või teadus- ja arendusosakonna Euroopa Liidu ja ettevõtlussuhete talituse koduleheküljelt http://www.ut.ee/ta/euro.

STIPENDIUM

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumid

Eesti Rahvuskultuuri Fond on eraldanud 1999/2000. õppeaastaks TÜ filosoofiateaduskonnale järgmised stipendiumid:

- kümme stipendiumi oma erialal väljapaistvatele põhiõppe üliõpilastele (á 1000 kr kuus, 10 000 aastas);
- kolm stipendiumi magistrantidele (á 1500 kr kuus, 15 000 aastas);
- üks stipendium põhipalgata külalisõppejõule (6000 kr kuus, 2 semestriks á 4 kuud).

Stipendiaadid esitavad õppeaasta lõpul aruande möödunud õppeaasta tegevuse kohta.

Üliõpilaste ja magistrantide stipendiumide taotlejail on vaja esitada:

- isiklik avaldus, milles on isikuandmed, hariduslik tagapõhi (koolid, kursused, tööpraktika, uurimistööd), plaan algavaks õppeaastaks, teave viimase kahe aasta jooksul toetusfondidest saadud stipendiumide kohta, aadress, telefon, elektronposti aadress ja pangarekvisiidid (panga nimi, aadress, kood, isikukonto number);
- väljavõte õpinguraamatust sooritatud eksamite-arvestuste ja saadud ainepunktide kohta (väljastab dekanaat);
- soovituskiri vastava eriala õppejõult (magistrandi puhul korraliselt professorilt).

Stipendiumide määramisel üliõpilastele ja magistrantidele võetakse aluseks õppeedukus ja erialane tegevus, külalisõppejõudude puhul loetava kursuse unikaalsus ja tähtsus lähtuvalt rahvuskultuuri arengu aspektist ning ainemaht AP-des.

Külalisõppejõu stipendiumide taotlused kogu õppeaasta ulatuses esitavad osakonnad. Taotluses esitatakse külalisõppejõu isikuandmed (CV), töötamise koht ja täpne aeg, loetavad kursused koos ainemahuga ainepunktides; kodune aadress, telefon (nii Tartus kui kodumaal).

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumi määramisel ei ole takistuseks mõne muu stipendiumi või uurimispreemia saamine.

Taotlused tuleb esitada rektori nimele õppe- ja üliõpilasosakonda (peahoone ruum 117) hiljemalt 7. septembriks.

Ülle Hendrikson
tel 375 623

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Juri Lotman
SEMIOSFÄÄRIST



Juri Lotman on eesti keeles lugejale juba tuttav nii semiootiku kui kirjandusloolase ja biografistina. Kuigi vene keelt valdaval lugejal on kasutada tohutult suurem valik Lotmani töid, jagunevad need temagi jaoks ikka kaheks - semiootikakeksteteks ja filoloogiakeksteteks. Käesolev teos kuulub esimesse valdkonda.

Kogumiku tööde taustaks on algselt vaid Lotmani ja Tartu-Moskva koolkonnaga assotsieeruva kultuurisemiootika kandepinna laienemine. Teos koosneb kirjutistest, mis valgustavad neid kohti, nähtusi ja protsesse kultuuris, mida on produktiivne vaadelda just kultuurisemiootiku positsioonilt. Need kirjutised annavad võimaluse veenduda, et kultuuri semiosfääri sukeldumine ei ole keerisesse kadumine ja et tutvumine kultuuri mehhanismidega avab meile uue maailma.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-19, L 10-16. TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

ACTA DIURNA

27. augustini kestab **välisüliõpilaste orientatsiooninädal**.

27. augustil kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung**. Kavas rektor prof Jaak Aaviksoo ettekanne eelolevast akadeemilisest aastast, õppeprorektor prof Volli Kalmu ülevaade käesoleva aasta vastuvõtust, nõukogu alaliste komisjonide valimine.

28. - 29. augustini toimuvad Pärnus **pidustused Ülikool Pärnus 300**.

1. septembril kell 11 toimub Ravila 19 **TÜ Biomeedikumi avamisele pühendatud konverents** "Väljakutse tervishoiule uuel aastatuhandel". Kell 15 algab biomeedikumi **avamistseremoonia**. Kell 16 kavas tutvumisringkäik külalistele.

4. septembril kell 11 avatakse TÜ raamatukogus **näitus "Olaf Prinits 75"**.

LOENGUD

2. septembril kell 15 Tiigi 78 aud 127 toimub **Anu Realo avalik loeng** "Kuidas uurida kultuuri?"

4. septembril kell 13.15 toimub ülikooli aulas **prof emer Olaf Prinitsa pidulik loeng** "Koolimatemaatikast ja koorilaulust ehk üle kivide ja kändude finiši poole". Kaastegev Eesti Meestelaulu Seltsi Tartu Meeskoor prof Alo Ritsingu juhatusel.

VÄITEKIRJAD

26. augustil kell 10.15 nõukogu saalis kaitses **Loone Ots doktoriväitekirja** "Mitmekultuurilise hariduse õppekomplekt eesti kirjanduse näitel". Juhendaja prof Jaan Mikk. Oponendid dots Arne Merilai, dots Inger Kraav.

26. augustil kell 14.15 kaitses pedagoogika osakonnas Ülikooli 16-102 **Heli Väärtnõu-Järv** magistritööd "Õpitarkvara valiku, kohandamise ja hindamise probleeme tarkvarakomplekti "Keemia õppetükid" näitel". Juhendaja prof Toomas Tenno. Oponendid prof Jaan Mikk, dots Rein Pullerits

27. augustil kell 9 Riia 23 B - 218 kaitseb **Ebe Sild doktoriväitekirja** "Impact of increasing concentrations of o3 and co2 on wheat, clover and pasture". Juhendajad biol knd Andres Koppel (EPMÜ ZBI), prof Gun Sellden ja Dr Håkan Pleijel (Göteborgi Ülikool). Oponent Dr Lauri Kärenlampi (Kuopio ülikool)

27. augustil kell 9.15 Riia 23 ruumis 117 kaitseb **Illar Leuhin magistritööd** "Uus õppekava õpilaste kriitilise mõtlemise kujundajana loodusainetes". Oponent prof Ain Heinaru.

27. augustil kell 10.45 Riia 23 B - 218 kaitseb **Merit Otsus magistritööd** "Regeneration ecology of an alvar plant community". Juhendaja prof Martin Zobel. Oponent dots Kristjan Zobel.

9. septembril kell 14.45 kaitseb J. Liivi 2 aud 208 **Agne Soome magistritööd** "Rahvastikustatistika õpik". Juhendaja prof Ene-Margit Tiit, oponent prof Tõnu Kollo.

9. septembril kell 16.15 J. Liivi 2-208 kaitseb **Jüri Lember doktoriväitekirja** "Consistency of Empirical k-Centres". Juhendaja prof Kalev Pärna. Oponendid prof Alfredas Rackauskas (Vilnius), prof Riho Lepp (Tallinn).

TEATED

2. septembril kell 18.15 algab uutele **üliõpilastele mõeldud aulaprogramm** "80 aastat rahvusülikooli Eestis". Programmi viib läbi Hillar Palamets.

3. - 4. septembrini toimub Tartu Onkoloogiahaigla saalis Vallikraavi 10 **radiobioloogide suvekool** (Summer school in radiobiology). Suvekool on inglise keeles ja läbiviijad Groningeni Ülikooli(Holland) teadlased prof H. Kampinga ja Dr R. Coppes. Mõlemal päeval algab töö kell 9. Koolitusest osavõtumaks on 300 EEK. Osavõtust teatada 28. augustini tel 434 464.

Sotsiaalpoliitika õppetooli kodulehekülg valmis. Aadress: http://www.ut.ee/SOAH/st. Lehekülg sisaldab teavet sisseastujatele, ülevaate isikkoosseisust ja õppijatest, samuti sotsiaaltöö õppekava ja sügissemestri loengukava.

PROFESSORITE KLUBI

31. augustil kell 16.30 toimub TÜ Ajaloo Muuseumis professorite klubi kohtumine Bonni Ülikooli klubi presidendiga professor Werner Besch'iga.

TULGE SPORTIMA!

Lähemat infot 20 erineva spordiala harrastamise võimaluste kohta Tartu Ülikoolis leiab spordikeskuse teatmikust "Sport igaühele", õppehoonete ja ülikooli peahoone infostendidelt või spordikeskusest Jakobi 5-112, telefonil 375 370 tööpäeviti 10 - 16.
Küsimusi saab esitada elektronposti aadressil sport@ut.ee.
Spordikeskuse harrastusrühmades osaledes saavad üliõpilased taotleda ühe ainepunkti (AP) vabaaine kehakultuur eest igas semestris siis, kui nad võtavad osa vähemalt 20 õppetreeningtunnist.
Tunnid toimuvad 1 - 3 korda nädalas TÜ spordibaasides.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Näitused: "Elu võluketastel" (näitus kino ajaloost), Eesti geomeetrilist ja kontseptuaalset kunsti Matti Miliuse kogust.
Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM. Alates septembrist avatud K-P 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

NB! Raamatukogu suvised lahtioleku ajad:
peamaja: 26.07.-29.08. E-R 10-17, L,P suletud
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): 22.07.-29.08. E-R 8-17, L,P suletud
http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
29.06.- 30.09. Esimesi eesti matemaatikuid.
Näitus on pühendatud prof Ülo Lumiste 70. sünnipäevale.
7.06.-30.09. Puškin ja kirjandusteadus Tartu Ülikoolis.
Näitus on pühendatud Aleksander Sergejevitš Puškini 200. sünniaastapäevale.
kuni 29.08. Kärt Putk - "Aktsioon".
Kohviku fuajees:
1.06.- 29.08. Helga Nõu maalid "Hambad ja tiivad".
Raamatumuuseumis:
8.04-15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1: kuni 30.09. Riina Pilli fotonäitus "Minu aken".
Loodusfotod Valgamaalt Sangaste lähistelt.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Väike Merineitsi", USA joonisfilm kogu perele C. Anderseni samanimelise muinasloo alusel, kl 14.

"Putukalugu", W. Disney Pictures koguperefilm, kl 15.30.

Esilinastus: "Plunkett & Macleane – härrased maanteeröövlid", Working Title Production 1999, osades Robert Carlyle, Jonny Lee Miller, Liv Tyler, Ken Scott, kl 17, 18.45, 20.30, 22.

TUDENGITEATMIK

Tudengiteatmik on käepärane võimalus igale uuele ja vanale üliõpilasele rohkem teada saada teda ümbritsevast ülikoolist ja linnast.

Rebastele rangelt soovitatav!

Rebasenädalal infopunktides müügil 14 krooniga, üliõpilasesinduses (Ülikooli 18a) hind 15 kr, poodides veidi kallim.



ÕPPELAENU TINGIMUSED HANSAPANGAS

Hansapank väljastab algaval õppeaastal õppelaenu ühes, 15 000-kroonises osas kõigi kontorite kaudu. Õppelaenu intressimäär on õppurile 5% aastas laenu tagasimaksmata osalt.

Kui olete eelmisel õppeaastal õppelaenu võtnud ja soovite seda ka käesoleval aastal, kannab Hansapank laenu automaatselt teie kontole.

Automaatselt väljastatakse laenu õppuritele, kellega Hansapank sõlmis eelmisel õppeaastal õppelaenulepingu või selle lisa; kelle õppelaen on nõuetekohaselt tagatud ja kes on Haridusministeeriumi poolt pangale esitatud õppurite nimekirjas. Laen kantakse õppuri arvelduskontole 18.-19. septembril. Õppuritel, kes ei soovi, et õppelaen laekuks kontole automaatselt, tuleb hiljemalt 5. septembriks esitada kirjalik avaldus, kas, millal ja kui palju nad laenu soovivad saada.

Alates 1. oktoobrist 1999. aastal saavad õppelaenu taotleda esmataotlejad ja need korduvtaotlejad, kes eelmisel õppeaastal ei sõlminud pangaga õppelaenulepingu lisa.

Õppelaenu taotlemiseks tuleb panka esitada isikut tõendav dokument ja panga blanketil õppelaenu taotlus. Esmataotlejad sõlmivad pangaga õppelaenulepingu ning korduvtaotlejad õppelaenulepingu lisa.

Käenduslepingu sõlmimisel pole teie juuresolek vajalik.

Laenu saab tagada kahe Eesti kodaniku käendusega. Käendaja minimaalne brutosissetulek peab olema vähemalt miinimumpalk (1250 krooni) ning pangale tuleb käendajal esitada viimase kuue kuu palgatõend. Kui käendaja on Hansapanga klient, pole palgatõendit vaja esitada, piisab viimase kuue kuu kontoväljavõttest. Õppelaenu käendusleping saab sõlmida kõikides Hansapanga kontorites. Käendaja peab teadma õppelaenukliendi isikukoodi ja nime ning võtma kaasa Eesti kodaniku passi ja sissetulekut tõendava dokumendi. Laenu saab tagada ka Eestis asuva klnnisvaraga.

Õppurite nimekirjad edastab pankadele Haridusministeerium.

Eraldi õppeasutuse tõendit ei pea laenu taotlemisel pangale esitama. Välisriikide õppeasutustes õppijad peavad õppeasutuse tõendi kinnitamiseks taotlema posti teel õiendit Eesti Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuse büroost (ENIC/NARIC).

Edukat teadmiste omandamist!

Hansapank

AUTOJUHIKS KIIVI AUTOKOOLIS

Kiivi Autokool, kes on TÜ Üliõpilaskonna lepingupartner, korraldab üliõpilastele A- ja B-kategooria autojuhikursusi. Õppused algavad iga kuu esimesel nädalal alates 9. septembrist kl 17. ISIC-kaardiga 7% hinnasoodustust, teistel tudengitel väiksem soodustus.

Tulla Turu 13 või helistada tel 475 216, 251 46 125.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulisте teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 3. september 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 27 (1981) TASUTA

TU RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

Biomeedikum on sajandi ehitis

Varje Sootak

Kolmapäeval pidulikult avatud viiekorruselisse 13 400-ruutmeetrilisse Biomeedikumi kolisid viiest kehvade töötingimustega hoonest ülikooli prekliiniliste erialade instituudid rohkem kui 30 õppetooli ja uurimisgrupiga.

Avakõnes märkis rektor prof Jaak Aaviksoo, et tsaariajast peale pole meie arstiteaduse heaks nii suurt panust tehtud. Riigikogu esimehe Toomas Savi poolt eurolapseks nimetatud Biomeedikumi ristiema au langes 1990-ndate aastate alguse sotsiaalministrile prof Marju Lauristinile ja tollasele dekaanile prof Lembit Allikmetsale.



Eesti arstiteaduse suurehitis, Biomeedikum, läks maksma 190 miljonit krooni.
ALAR MADISSON

Selgitustöö Ameerikas ja Eestis

Marju Lauristini sõnul oli Eesti tervishoiuprojekt, mille ühe osana oli ette nähtud Biomeedikumi ehitus, Maailmapanga jaoks Washingtonis üsna tavatu. "Kui 1993. aasta kevadel projektiga seal käisin, arvati, et see ei sobi neile. Nad ei finantseeri ülikoole ega ehitusi, vaid rahva tervisega seotud projekte." Ameeriklased olid harjunud tegelema arenguriikide ja endise NL lõunavabariikidega, mille meditsiini tase polnud Eesti omaga tihti võrreldav. "Nad ei kujutanud ette, mida tähendab Eestile üks kaasaegne meditsiini õppe- ja teadushoone riigi ainsas arstiteaduskonnas."

Praegune dekaan prof Ants Peetsalu toonitas UT-le, et riigi ainsa arstiteaduskonnana määrab TÜ arstiteaduskond Eesti tulevikumeditsiini suunad.

Sotsiaalminister Lauristin käis Maailmapanga ekspertidega laenu taotlemiseks korduvalt Tartus vana anatoomikumi lahanguruumidest Maarjamõisa haiglate keldriteni. "Tartu arstiteadlastel tuli pidevalt tõestada, mis tasemel siin tööd tehakse." Ameeriklased nägid oma silmaga, kui hästi töötavad meie arstid nn muuseumikeskkonnas.

Küsimusele, kas Eestis läks projekti elluviimise ettevalmistamine lihtsamalt, lausus Lauristin: "Ega Riigikogus ja Rahandusministeeriumiski polnud kerge selgeks teha, et ülikooli vajadused on kogu Eesti riigi primaarsed vajadused." Ta lisas, et sellest ei taheta praegugi alati aru saada.

Lauristin pidas äärmiselt oluliselt tollase rektori Peeter Tulviste ja äsja prorektorina tööle asunud prof Jaak Aaviksoo aktiivset projekti lülitumist. "Aga eurolaps on ilus ja arstiteaduskond astub uude sajandisse," ütles Marju Lauristin.

Suuremad koostöövõimalused

Dekaan Ants Peetsalu hindab Biomeedikumi kompleksi kui pikaajalist investeeringut õppe- ja teadustöösse. "50 miljonit maksnud kaasaegne tipptasemel aparatuur, ohutud töötingimused ja Tartu arstiteadlaste ajupotentsiaal aitavad meil mitte ainult oma rahva tervist parandada, vaid ka kiiremini Euroopa Liidu meditsiinilisse kõrgharidusse lülituda," selgitas Peetsalu. Uuenenud tingimused soodustavad partnerlust teiste riikide kolleegidega ning ei takista enam välislektorite kutsumist.

Uuest anatoomikumist Biomeedikumi kolinud füsioloogia instituudi vanemassistent Aavo Lang pidas paranenud töötingimuste kõrval samuti oluliseks koostöövõimaluste suurenemist välismaa kolleegidega, aga ka ülikooli omadega. "Nüüd oleme kõik prekliinilised instituudid koos, lähed korrus üles või alla kolleegi juurde, arutled, leiad uue idee."

Samal ajal kui tegeldi Biomeedikumi projektiga, asuti dekaani sõnul teaduskonnas õppekavu Euroopa Liidu nõuete järgi kohandama. "Saime selleks palju kasulikku mitmelt rahvusvaheliselt nõupidamiselt inglastelt, rootslastelt, taanlastelt, jt."

Sajandilõpust järgmisse sajandisse

190 miljonit krooni maksnud ehitus, millest 137 miljonit moodustas Maailmapanga laen, on küll Eesti arstiteaduse sajandi suurehitis, kuid dekaan lausus, et peab nägema ka seda, mida järgmine sajand vajab. "Samuti peame oskama määratleda arstiteaduse seisu sajandilõpu muutunud poliitilistes ja majandusoludes." Sellele teemale ja koostööle kliinikumiga keskendutakse arstiteaduskonna päevadel oktoobri algul.

Vaatamata tipptasemel uuele hoonele on dekaan mures auditooriumide vähesuse pärast. "See oli alles Biomeedikumi esimene etapp. Koos Maailmapangaga tahame lahendada ka juurdeehituse probleemi, sest vahepeal kärbiti projekti üsna oluliselt."

Praegu on Biomeedikumis kolm auditooriumi, kõige suurem neist 175-kohaline, teaduskond vajab aga ka 300-kohalist. Kuigi Biomeedikumis on töötingimused väga head, kaotasid prekliinilised instituudid ja õppetoolid endisega võrreldes umbes tuhat ruutmeetrit õppepinda. "Praegu jäi keemiahoonesse edasi farmaatsia instituut, puudub suurte loomade vivaarium jpm."

Narvas alustas õppetööd ülikooli uus kolledž

Varje Sootak

1. juulil asutatud TÜ Narva Kolledžis alustas õpinguid 260 tulevast venekeelse põhikooli õpetajat.

Kui Tartu Ülikool hakkas mõne aasta eest kolledžeid asutama, peeti silmas heatasemelise akadeemilise hariduse andmist ka väljaspool Tartut ja Tallinna. TÜ-l on nüüd kolledžid Türil, Pärnus ja Narvas. Eesti on kaetud heatasemelise kõrgharidusega regionaalselt päris hästi – Saaremaal (TTÜ) ja Rakvereski (TPÜ) on sellest sügisest kolledž.

Narva Kolledži direktori Katri Raigi sõnul on Eesti riigi kohus seista ka Eestis kolmandiku moodustavast venekeelse elanikkonnaga hariduse eest. "Läbi hariduse on kindlasti lihtsam Eesti ühiskonda integreeruda," lausus Raik.



Direktor Katri Raik arendab eesti ülikooli Venemaa külje all.
VARJE SOOTAK

Kodukõrgkooli kaudu koju tagasi

Kolledžis jätkub nagu tema eelkäijas, Narva Kõrgkooliski venekeelsete põhikoolide õpetajate ettevalmistamine Ida-Virumaa tarvis. Nelja aastaga õpitakse klassiõpetajaks, vene keele ja kirjanduse ning inglise keele õpetajaks.

Erialades ja vastuvõtutingimustes tänavu veel muudatusi polnud, juurde tulid aga uued lisaerialad.

"Saab õppida eesti keelt ja kultuurilugu ning sotsiaalse suunitlusega parandusõppe eriala, mis annab teadmisi psüühiliste häiretega lastega tegelemiseks," selgitas Raik. Psühholoogide hinnangul olevat Ida-Virumaal selliseid koolilapsi 30% piires.

65-le riigieelarvelisele õppekohale sissesaanust on 43 Narvast, mis näitab jätkuvalt Narva gümnaasiumihariduse tugevust. Tänavu oli Katri Raigi sõnul kolledži vastu olnud suurem huvi ka eestlastel. Esmakursuslaste hulgas on 4 üliõpilast, kelle emakeeleks on eesti keel.

TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽ

Kolledžis õpib 260 üliõpilast, sh 60 esmakursuslast
6 lektoraadis on 23 õppejõukohta

Õppetöö toimub praegu vene keeles. Tulevikku silmas pidades pannakse suurt rõhku nii eesti keele ja ajaloo kui kultuuri tundmaõppimisele.

Õppejõud ja õppetöö

Õppejõukaadri osas on direktor optimistlik. Kolledžis on tugev Venemaal hariduse saanud noorte õppejõudude kaader, kes on huvitatud Eesti haridussüsteemiga integreerumisest ja kellest mitmed alustavad Tartu Ülikoolis magistriõpinguid.

Tööle asus ka neli TÜ magistrantuuri lõpetanud narvakat, kes õpivad doktorantuuris vene keelt ja kirjandust. Ühe eesti keele õpetaja asemel töötab tänavu neli.

Ülikooli inimestele on kõige tuntum õppejõud endine rahvastikuministri nõunik Rafik Grigorjan, kes oli aastaid ka TÜ õppejõud. Tema õpetab eesti ajalugu ja kodanikuõpetust. Külalisõppejõude kutsutakse nii Tartust kui Tallinnast.

"Õppekavade osas peame tihedat sidet ülikooli vastavate õppetoolidega TÜ õppejõududest koosnema hakkava kolledži nõukogu kaudu," sõnas Raik.

Lektoraatidel on oma šeflusprofessor, kelle kaudu loodetakse samuti Tartuga akadeemilist sidet pidada. Õppekavad kinnitatakse õppekomisjonis ja programmid vaadatakse läbi õppetoolides. TÜ-s esmakordselt katsetusele tulev alus- ja algõppe õppekava käivitub tänavu Narva Kolledžis.

Toetust vajab kolledž riigilt ja ülikoolilt

Kolledži majanduspool pole aga õppepoolega võrreldes nii heas seisus. "Tänini puudub internetiühendus, on ainult kaks eestivene sõnaraamatut, tellitud on vaid kaks õigekeelsussõnaraamatut jne. Õppematerjalide ja õppetehnika muretsemine (raamatukogu täiendamine, internetiühenduse loomine jm) on õppeasutuse käivitamise algul sama tähtis nagu õppetöö ise, põhikirja viimistlemine, arengukava koostamine jpm. Riigipoolse abita aga õppetehnikat ei muretse.

Katri Raik, kes oli Tartu Ülikooli regionaaltegevuse alustajaid ja elluviijaid ning teabetalituse juhataja ja kes viimati töötas Riigikantseleis, pidas Narva kandideerimist endale suureks väljakutseks ja proovilepanekuks. "Töö on pingeline, seletada tuleb mitmes keeles, elada mõnevõrra teises kultuuriruumis, kuid ma püüan täita kolledži rajamisega seatud lootusi."

Rektor Jaak Aaviksoo kinnitas, et Narva Kolledži loomine on kantud eelkõige rahvusliku ülikooli missioonist seista Eesti hariduse tuleviku eest sõltumata elanike kodakondsusest, keelest jm. Kolledži edu sõltub aga väga oluliselt sellest, kuidas TÜ liikmed kolledži arenemisele kaasa suudavad aidata.

Kuigi iga muudatus tekitab teatud vastuseise, sai Katri Raik Narvas kogeda vene inimese suurt hinge ja heatahtlikku vastuvõttu. "Muudatused toimusid rahulikult, inimesed tahavad teha oma tööd ja on omaks võtmas ülikooli nõudeid nii õppetöös kui asjaajamises," lausus direktor optimistlikult.

TÄNA LEHES

Esmakursuslased räägivad akadeemilise elu esimestest päevadest
LK 3

Tartu Ülikool Pärnus sai 300 aasta vanuseks
LK 3

Küsitlus
Arvutuskeskuse korraldatud infotehnoloogia-alast küsitlust kommenteerib juhataja Peep Uba
LK 2

Majandusteaduskonna dekaani kohale esitati kaks kandidaati

Majandusteaduskonna dekaani kohale on esitatud teaduskonna praegune dekaan, majanduspoliitika prof Jüri Sepp ja ökonomeetria prof Tiiu Paas.

Jüri Sepa kandidatuuri esitasid 16. augustil professorid Mait Miljan, 18. augustil Tiiu Paas ning 30. augustil Mart Sõrg ja Vambola Raudsepp.

Tiiu Paasi kandidatuuri esitas 30. augustil prof Jüri Sepp.

Viie päeva jooksul pärast esitamistähtaja lõppu, s.o hiljemalt 8. septembril, peavad kandidaadid esitama ülikooli akadeemilisele sekretärile kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks.

Dekaani valimised toimuvad 15. septembril.

Türi Kolledžil algas kolmas õppeaasta

Kolmapäeval pidas oma kolmanda avaaktuse Tartu Ülikooli Türi Kolledž, kus õpib juba 80 üliõpilast.

Direktor Elle Raudsepa sõnul on algav õppeaasta kolledžile eriline, sest nüüd on üliõpilasi juba kõigil kolmel kursusel. Tänavu asus õppima 26 tulevast keskkonnanõustajat.

Avaaktusel anti viimase kursuse üliõpilastele kätte Eesti Keskkonnafondi stipendiumid (kokku 9000 kr) eelmisel akadeemilisel aastal hästi koostatud ja tulemuslikult kaitstud projektiõppe tööde eest.

Stipendiumi väärilisteks osutusid projektid "Pilsivee käitlemine Eestis" (autorid Taimar Ala, Triin Jakimov, Robert Kiviselg, Katrin Koppel, Aire Oll) ning "Tartu depoo pinnasereostuse likvideerimine" (autorid Krista Aun, Elo Mandel, Heike Moumets, Kaire Sirel). Järva maavalitsuse keskkonnaosakonna juhataja Kalev Auna sõnul on keskkonnateaduse eriala Türil välja kasvanud praktikute ja akadeemikute koostööst.

Uue akadeemilise aasta puhul tervitasid üliõpilasi Järva maavanem Theo Aasa ja Türi linnapea Toomas Laimets, kes kutsusid üliõpilasi linna ja maakonna elus aktiivselt kaasa lööma ning Türist ülikoolilinna tegema.

UUDISED

Rektori vastuvõtt välisüliõpilastele ja välisõppejõududele

Eile õhtul võttis rektor prof Jaak Aaviksoo ülikooli ajaloo muuseumis vastu uusi välisüliõpilasi ja välisõppejõude.

Tänavu asub Tartu Ülikoolis õppima 170 uut välisüliõpilast, kokku õpib ülikoolis 430 välistudengit 23-st riigist.

Välissuhete talituse spetsialisti Lea Kivi sõnul hakkab alanud õppeaastal ülikoolis õpetama ligi 30 välisõppejõudu, hiljem tuleb neid veel juurde.

Välisüliõpilasi tervitasid üliõpilaseesinduse ja linnavalitsuse esindajad.

Rotalia Fondi 1999. aasta stipendiumid jagatud

Rotalia Fondi stipendiumide komitee otsusel tunnistati 1999. aasta Rotalia Fondi stipendiumide (sh 3 Helge ja Bruno Laane nimelist stipendiumi) väärilisteks 33 üliõpilast Eesti avalik-õiguslikest ülikoolidest. Kõige rohkem - 19 stipendiaati on Tartu Ülikoolist, järgnevad Tallinna Tehnikaülikool (7), Eesti Põllumajandusakadeemia (3) ja Tallinna Pedagoogikaülikool ning Eesti Muusikaakadeemia (mõlemal 2).

Tartu Ülikoolist said stipendiumi Amar Annus usuteaduskonnast, Andi Hektor ja Matti Mõttus füüsika-keemiateaduskonnast, Lenne-Triin Heidmets ja Riste Saat arstiteaduskonnast, Keit Kasemets, Kadri Täht, Allan Sikk ja Ahto Külvet sotsiaalteaduskonnast, Maili Kõresaar, Janek Valge, Triin Reitalu, Margus Pedaste ja Pille Mänd bioloogia-geograafiateaduskonnast, Mirjam Link filosoofiateaduskonnast (õpetajakoolituse kutseaasta), Kersti Lust ja Laur Vallikivi filosoofiateaduskonnast, Juhan Raudam õigusteaduskonnast, Jaan Silvet majandusteaduskonnast.

Rahakaart stipendiumiga (1000 USA dollarit) saadetakse septembrikuu jooksul kõigile stipendiaatidele.

Rotalia Fondi põhikapitaliks on TÜ vilistlase Gerhard Treubergi pärandus, mille investeerimisest laekunud summadest on antud toetusi eesti üliõpilastele nii välis- kui kodu-Eestist kümmekond aastat.

Rotalia Fondi stipendiumide komitee koosseisu kuuluvad vil! Karl Laantee (esimees), vil! Gert Antsu (Riigikantselei), prof Rein Laaneots (TTÜ), vil! Sirje Mark (TÜ), Indrek Pajumaa (Mercuri Urval) ja Tiia Raudma (haridusministri nõunik).

Sirje Mark
Rotalia Fondi stipendiumide komitee liige

ÜEKN-i stipendiaadid teada

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) kuulutas välja 1999. aasta Eesti kõrgkoolide stipendiaadid.

Tartu Ülikoolist said stipendiumi üheksa üliõpilast. Need on Asser Aavik (kardiovaskulaarkirurgia, resident), Kristi Aule (õigusteadus), Annika Avikson (politoloogia), Aija Kala (psühholoogia), Kristina Mere (stomatoloogia), Ahto Pärl (majandusteadus), Nele Ruubel (avalik haldus), Marek Sammul (rakendusökoloogia, doktorant) ja Keijo Sarv (bioloogia).

Kokku määrati stipendium 25-le üliõpilasele.



Iga kolme töötaja kohta on ülikoolis keskmiselt kaks arvutit. MEELIS LOKK / Postimees

Tark- ja riistvara vajab ühepalju raha

Arvutuskeskuse infotehnoloogiaalasest küsitlusest

Peep Uba
arvutuskeskuse juhataja

Varasuvel korraldas arvutuskeskus infotehnoloogiaalase küsitluse, mille ankeedid saadeti ülikooli struktuuri põhjal valikuta igale125 allüksusele.

Vastanute arv 88 ehk 70% on suhteliselt hea tulemus. Vastused võimaldavad meie arvutitealasest olukorrast küllalt usaldusväärse ülevaate anda.

Esmapilgul silmahakanud arvud

Iga kolme töötaja kohta on ülikoolis keskmiselt kaks arvutit, sh on Pentiume kaks korda rohkem kui teisi arvutitüüpe (486 ja vanemad, Macintoshid, Silicon Graphicsid, Sunid jt) kokku. Võrku on neist ühendamata iga viies, kuid juba selle aasta lõpuks on kavas viimastest omakorda pooled "ära võrgutada".

Tuleva aasta plaanide järgi jääb võrku viimata väga vähe, ilmselt vanemat tüüpi seadmed.

Windows 95/98 on installeeritud umbes pooltesse arvutitesse, Windows NT kasutajaid on veerand.

Kontoritarkvarast küünib Office Pro 97 kasutajaskond 40 %-ni, teisel kohal on Office Pro 95 6%-ga. Kolmandik e-posti kasutajaid teeb seda Pegasus Maili abil, veerand kasutab Netscape Maili ja teine veerand pine't või elm'i.

Veebibrauseritest on Netscape 62%-ga eespool MS Internet Explorerist (37%), statistikapakettidest on tugevalt lahti rebinud SPSS (56%), jättes seljataha nii Statistica (27%) kui ka SASi (10%).

Pärast analüüsi paigutab arvutuskeskus veebi täielikuma ülevaate: http://www.ut.ee/ak/.

Kuna meil kasutatavast tarkvarast on suur osa Microsofti tooteid, kaalume tõsiselt suurkliendi lepingu sõlmimist.

Kulutused arvutustehnikale

Siin on asi suhteliselt selge: 80% riistvarale, 14% tarkvarale ja 6% võrgundusele.

Absoluutarvudes tähendab selline suhe, et riistvarale kulutati umbes 8, tarkvarale 1,4 ja võrguühendustele 0,6 miljonit krooni. Ettekujutuse saamiseks ülikooli kui terviku kulutustest, märgime, et eelarvelistest vahenditest ja mitmesugustest projektidest kokku on neile numbritele lisada veel 4,2 miljonit arvutivõrgule ning 2,1 miljonit üleülikooliliste infosüsteemide arendamiseks.

Korrektsuse huvides peab lisama, et me ei maksa veel midagi võrguliikluse eest, seda teeb meie eest haridusministeerium läbi EENeti.

Toodud numbrid aga võtavad pead vangutama. Milles asi? Infotehnoloogiaalane areng eeldab teatud proportsioone kulutuste erinevate osade vahel. Üldlevinud arusaamaks on kujunenud, et jämedas laastus võetuna peaks tarkvarale kuluma umbes sama palju raha kui riistvarale.

Kuna aga haridusasutustele kehtivad reeglina hinnaalandused, võime küll suhet vastavalt korrigeerida, kuid kuuekordset vahet ei tohiks ikkagi tekkida. Siinkohal on meil jäänud küsimata, kui palju kulutatakse raha IT-alasele koolitusele. Veel hiljuti soovitati see hulk viia samasse suurusjärku riist- ja tarkvarale kulutatuga.

Niisama drastiline kui on riist- ja tarkvarale kulutatu suhe, on ka riist- ja võrguvarale kulutatu vahekord. Rostocki ja Karlsruhe ülikoolis tehtud uurimuse põhjal selgus, et võrgunduse riistvarale (st kaabeldus, järgurid, kommutaatorid, raadioseadmed, varundusseadmed jms. NB! - ilma kallite kesksverviteta!) peaks kulutatama umbes sama palju kui sellesse võrku ühendatud arvutitele kokku. Meie küsitlusega saadud numbrid (8 milj : 4,8 milj) näitavad aga, et meil võrku lülitatavate arvutite park kasvab (ja on kogu aeg kasvanud) oluliselt kiiremini, kui võrku arendada suudame.

Eelarve on väike

Saadud prognoose arvestades tuleb selle aasta suhe arvutivõrgu jaoks oluliselt kehvem (6 milj 1,8 milj vastu). Lihtsalt eelarve on väiksem ja ilmselt ei rahastata ka võrguarengule suunatud taotlusprojekti. Meie hinnanguid järgi maksavad ülikoolis käigusolevad arvutid kokku 32-35 miljonit ja võrguseadmed umbes 7 miljonit kr (lisaks keskserverid umbes 5 miljonit kr). Eespoolmärgitu põhjal on 4-5-kordne erinevus nende valdkondade vahel ilmselt suurevõitu. Ebakõla parandamine kujuneb väga pikaks ja valuliseks, kuid on paratamatu, kui soovime infotehnoloogia arenguga sammu pidada.

Ülikooli struktuuriüksustes kavandatud IT-alased kulutused on sel aastal keskeltläbi 83% eelmise aasta omast, järgmiseks aastaks juletakse prognoosida 60% 1998. aasta tasemest.

Arvutiklassid

Koos Pärnu ja Türi kolledziga on mitmesugustes ühiskasutuse vormides üle 250 arvuti, sealhulgas nii kogu tudengkonnale avatud klassides kui ka väga limiteeritud juurdepääsuga arvuteid. Enamiku klasside puhul märgiti küsitluses, et on plaanilise õppetöö jaoks ja sellest vabaksjäänud ajal eelistatakse oma teaduskonna üliõpilasi. Ka arvutiklasside kohta tuleb vastav veebilehekülg.

Arvutivõrgu töö

5 palli süsteemis vastati järgmiselt: võrgu kiirus - 3,3; võrgu töö stabiilsus - 3,5; tõrgete kõrvaldamise kiirus - 3,7; kasutajate teenindus - 3,7; klientide informeerimine ümberkorraldustest - 3,3. No comments.

Ettepanekud ja märkused

97% allasutusi pooldab tarkvara ühisoste või tsentraalset ostu, ühes märkuses arvati see aga mõttetu olevat. Kõige rohkem tunti puudust viirusetõrje komplekslahendusest, järgnevad soovid Corel Draw järele, märgatav on ka huvi Adobe pakettide ja Office 2000 vastu.

Arusaamine nn campus litsentside ostmisest ja ühisostude organiseerimisest on üpris laialivalguv, arvutuskeskus võtab endale kohustuse vastavaks selgituseks veebis.

Viiruste ohuga arvestamine peaks olema igal arvutikasutajal veres. Arvestatava viirusetõrje paketi ost eeldaks veerand miljoni krooni olemasolu, pluss iga-aastased paketi uuenduste täiendavad kulud.

Märkustest jäi oodatult kõige rohkem silma see, et meie välisühendus on aeglane. Arvutuskeskuse töös vajaksid aga rohkem tähelepanu: planeeritud uuendustest ja ümberkorraldustest informeerimine, võrgu stabiilsuse tõstmine, katkestuste põhjuste selgitamine, arvutiabi tõhusus. Lisaks neile saime mitmesuguseid üksikarvamusi ja ettepanekuid, mida oma töös kindlasti arvestame.

Arvutuskeskus tänab kõiki vastanuid!

ÕNNITLEME!

Heinrich Aruksaar 85



Auväärne juubilar sündis 7. septembril 1914 Tartumaal Pala vallas meieri viielapselises peres.

Pärast Tartu Tehnikagümnaasiumi lõpetamist astus ta 1936. aastal Tartu Ülikooli, mille lõpetas cum laude meteoroloogina (1943) ja geofüüsikuna (1945).

Et Eesti hüdrometeoroloogiakeskus asus tollal ülikooli meteoroloogia observatooriumina Tartus, alustas H. Aruksaar 1939. aastal, ikka õppimise kõrvalt, meteoroloogi kõige madalamalt astmelt - ilmavaatlejana. Surmaohtu trotsides jätkas ta vaatlusridu ka Tartu lahingute ajal.

Keskuse viimise järel Tallinna töötas H. Aruksaar õppejõuna ülikoolis ja põllumajandusakadeemias. Ta on õpetanud üldfüüsikat, meteoroloogiat, klimatoloogiat, hüdroloogiat, uurinud Eesti pilvisuse ja sademete statistikat. Õppevahendite autorina on tema kaalukaim panus mitu peatükki üld- ja agrometeoroloogia klassikaliseks muutunud õpikus.

Et kõrgkoolid oma töötajatele kuigi lahkesti kortereid ei jaganud, võttis juubilar ette majaehituse. Tema alati korras kodu on Tähtvere linnaosa üks ilusamaid.

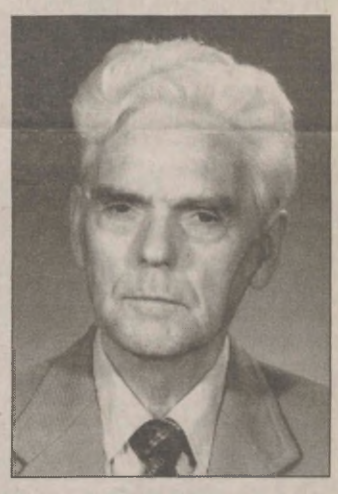
Pensionärina on H. Aruksaar olnud sillaks Eesti sõjaeelse ja praeguse meteoroloogia vahel. Tema initsiatiivil leidis endine observatooriumi raamatukogu endale püsiva asukoha teadusraamatukogus, toimetati prof K. Kirde põrmu ümbermatmine Göttingenist jne.

Jätkuvalt aktiivse inimesena on juubilar kümnekonna seltsi ja ühingu liige, peab aktiivset rahvusvahelist kirjavahetust, talletab Eesti geofüüsika ajalugu.

Arvukad õpilased, kolleegid ja sõbrad õnnitlevad Eesti üht vanimat meteoroloogi, soovivad tugevat tervist ning väledat sulge mälestuste kirjutamisel.

Hanno Ohvril

Olaf Prinits 75



Matemaatika didaktika õppetooli emeriitprofessor Olaf Prinits tähistab oma juubelit 3. septembril. Türi gümnaasiumi lõpetamise järel õppis ta Tallinna Õpetajate Seminaris. Pärast haavatasaamist Eesti Leegioni pioneerikompanii grenaderina Narva rindel töötas juubilar õpetajana Padisel.

Tartu Ülikooliga on O. Prinits seotud 1947. aastast. Matemaatika-loodusteaduskonna lõpetamise järel kutsuti ta tööle teoreetilise mehaanika kateedrisse, kus 1959. aastal kaitses kandidaadiväitekirja. 1965. aastal sai temast vastloodud matemaatika õpetamise metoodika kateedri esimene juhataja. See kateeder, praegune matemaatika didaktika õppetool, on tema tööpaigaks tänaseni.

Oma teadustegevuses viis ta kõrgema matemaatika elemendid koolikursusesse. Sellele teemale oli pühendatud ka väitekiri. Vastavast uurimistööst kasvas välja kooliõpikute kirjutamine ja vabariigi matemaatikaõpetajate täiendkoolitamine.

Eesti oli ainus liiduvabariik NL-s, kus õpetati koolimatemaatikat euroopalikele traditsioonidele tugineva integreeritud kursusena oma originaalõpikute järgi. Koos kordustrükkidega on juubilari sulest ilmunud üle 50 õpiku.

Tema eestvedamisel hakati korraldama vabariiklikke matemaatika olümpiaade ja matemaatikaõpetajate päevi. Ta on ka nn Balti seminari idee algataja.

Kõige südamelähedasemaks valdkonnaks on talle olnud Eesti koolimatemaatika ajaloo uurimine arvukates artiklites ja enam kui 700-leheküljelises monograafias.

Harva leidub päeva, mil tema tööpaik õppetoolis on tühi. Viimase viie aasta jooksul on ta avaldanud 35 teaduslikku artiklit, jätkuvalt loeb ta tulevastele matemaatikaõpetajatele erikursusi.

Kõik TÜ-st matemaatikaõpetaja eriala saanud üliõpilased on kogenud Olaf Prinitsa erudeeritust ja suurepärast pedagoogimeisterlikkust.

Kolleegidele on ta eeskujuks oma akadeemilise tasakaalukuse ja väljapeetud käitumismaneeriga.

O. Prinits on tuntud ka kui Tartu Akadeemilise Meeskoori ja Tartu Akadeemilise Naiskoori solist.

Soovime juubilarile jätkuvat tervist ning mõtteerksust meie koolimatemaatika valuküsimuste lahendamiseks!

Kolleegide ja õpilaste nimel

Lea Lepmann

SOOME INSTITUUDI KUNSTILOENGUD

SI korraldab soome kunstikolmapäevade sarja koostöös Soome Riigi Kunstimuuseumiga.

Kursusel on Tartu Ülikooli kood: FLKU.00.075 ning selle eest saab 2 AP. Kursus on tasuta. Loengud toimuvad inglise keeles, kuid kõigile jagatakse eestikeelne kokkuvõte.

Kursus on igal teisel kolmapäeval kl 18-20 TÜ peah aud 102.

Flamenco esitab väljakutse

Tiina Vähi
kunstide osakonna
kultuuriantropoloogia
õppejõud

Juba neljandat aastat on üliõpilastel võimalus alma mater'i seinte vahel teha tutvust flamencomaailmaga. Selleks on kunstide osakonna poolt avatud ülikooli raames välja pakutud valikaine kursused: flamencokultuur ja flamenco kultuurilugu.

Kursused on kultuuriantropoloogia-alased, käsitlevad flamenco't kui internatsionaalset kultuurifenomeni, millel on pikk ajalugu, traditsioon, oma filosoofia ja lootusrikas tulevik. Flamenco kultuuriloo loengud ja seminarid annavad üldteadmised flamenco minevikust ja tänapäevast. Rohkete audiovisuaalsete materjalidega illustreeritud õppetöö annab suurepärase võimaluse siseneda teadmiste ja tunnete maailma.

Lisaks teoreetilistele teadmistele saab flamenco't õppida ka isikliku kogemuse kaudu. Pakume selleks tantsu kui ühte universaalset ja kergemini omandatavat kultuurifenomeni. Kursustelt saab elementaarse eneseväljendusoskuse flamencotantsus ja võimaluse õppida Andaluusia rahvatantsu Sevillanas.

Neile, kes ei ole tantsuhuvilised ja loomult rohkem teoreetikud, on mõeldud pelgalt flamencokultuuriloo kursus. Flamenco't uuriv distsipliin – flamenkoloogia – on suhteliselt noor ja arenev, seepärast on kursusel osanutel võimalus tulevikus ise flamenkoloogideks saada.



Direktor Riina Müürsepp tõi Pärnu tänavatele alma mater'i 300 aasta tagust akadeemilist hõngu.

Tartu Ülikool Pärnus sai 300 aasta vanuseks

Varje Sootak

28. augustil 1699. aastal toimus Pärnus Academia Dorpatensise pidulik avamine. 1999. aasta 28. ja 29. augustil tähistas TÜ Pärnu Kolledž ülikooli 300. aastapäeva Pärnus.

Tartu Ülikool kolis 300 aasta eest Pärnusse läheneva Põhjasõja eest ning aasta pärast muudeti tema ametlikuks nimetuseks Academia Pernoviensis. Pärnus tegutses ülikool 1700. aastani. 1996. aastal jõudis Tartu Ülikool uuesti Pärnusse – avati TÜ Pärnu Kolledž.

Aastapäev tõi ajaloohõngu

Kogu Pärnule ja Pärnumaale oli aastapäevarongkäik üks lustakas vaatepilt orkestrite, hobuste, paadi ja sajanditaguse riietusega. Pärnu Kolledži direktor Riina Müürsepp seletas, et rongkäigus marssisid ka Rootsi meremehed, kes kahe laevaga pidustustele saabusid. "Isegi aupauke taheti lasta, aga kartsime, et hobused hirmuvad ära."

Linna- ja maavalitsus, kolledži pere, Endla teatri näitlejad jt pärnakad näisid end vanaaegsetes riietes üsna vabalt tundvat. Maavanem Toomas Liivamägi lausus, et kuigi ta kandis esmakordselt taolisi riideid, oli niimoodi rongkäigus osaleda vahelduseks täitsa põnev. "Ainult kingad olid veidi väikesed." Rongkäigus sammus ka tartlasi eesotsas TÜ rektor Jaak Aaviksooga.

Rongkäik liikus Jannseni tänavalt kolledži ette, kus avati pidulikult Hannes Starkopfi tarkusekompassi skulptuur.

Siseõue planeeritud etendus toimus aga teatris, sest hommikune paduvihm tegi võimendusele liiga. Margus Kasterpalu stsenaariumi järgi Raivo Trassi lavastatud müsteeriumis "Vaimsus ja barbaarsus" võis osa saada 300 aastat tagasi toimunud ülikooli inauguratsioonist. "Kahjuks läks ruumis lavastusest palju kaduma, sest siseõues oli kavas mängida kolmel tasapinnal ja koguni katusel", lausus Riina Müürsepp.

Kolledž ei ole veel valmis

Järgmisel pidupäeval õnnistati kolledži lipp ning peeti õppeaasta avaaktus.

Direktor ütles UT-le, et kuigi talvel koliti uude majja, on seal juba kitsas. "Päevases õppes on meil 250 üliõpilast, avatud ülikooliga tuleb kokku 500, auditooriume aga ainult 8." Juurdeehitus sai juubeli eel väljast uue kivikatte, aknad ja uksed, kuid seest on veel täiesti tegemata. "Ehitustööde jätkamiseks on vaja 6,5 miljonit, loodame seda järgmise aasta riigieelarvest." Ka TÜ vilistlasest maavanem Toomas Kivimägi loodab väga, et rahandusministeerium ja valitsus ehitust toetavad ning kolledži lõpuni välja ehitada saab.



Kristina Vind ja Marit Toom eelistasid õigusteaduskonda VARJE SOOTAK

Rebasenädal näitab infotulvas pääseteed

Varje Sootak

Tartu Ülikooli põhiõppes alustas oma akadeemilist elu 2100 üliõpilast. Nii riigieelarvelistele kui riigieelarvevälistele kohtadele tahtnuks aga saada ligi kümne tuhat noort.

Miks paljud, kui mitte suurem osa neist Tartu Ülikooli kasuks otsustas, võib kokku võtta esmakursuslaste Kristo Tohveri, Marit Toomi ja Kristina Vindi ühise arvamusega: Tartu Ülikool on Eestis parim, kuhu õppima tulla. Näiteks Kristo proovis astuda ka Pedagoogikaülikooli haldusjuhtimise ja sotsioloogia ning Tehnikaülikooli arvutissüsteemi tehnika erialale, kuhu ta sissegi pääses, ent valis ikkagi Eesti vanima ülikooli.

Laia baashariduse võimalus

Kristo Tohver näeb oma erialal, milleks ta valis avaliku halduse, väga suurt perspektiivi. "Praegune riigiametnike seltskond on, nagu on – paljudel vastav haridus puudub," arvas ta. Küsimusele, kas töökohti ei hakka tema lõpetamise ajaks äkki nappima, vastas Kristo lootusrikkalt, et eriala on veel küllaltki uus ning et edukalt õppinu peaks ikka koha leidma. "Ja lõppude lõpuks annab minu valitud eriala laia baashariduse, nii et pärast lõpetamist on väga suur valik, kuhu tööle või veel edasi õppima minna," leidis Kristo Tohver.

Kristina Vindi meelest on aga õigusteadus see, mis laiapõhjalise hariduse annab ja erinevate elualade töökohtade vahel valida võimaldab. Nii tema kui Marit Toom valisid Tartu Ülikooli seepärast, et siin saab korraliku tasuta akadeemilise õigusteadusalase hariduse. "Minu arvates annab juuraharidus väga hea kombinatsiooni tulevasest, loodetavalt sellisest tasuvast tööst, mida mulle teha meeldib," ütles Marit. Keskkoolis tegeles ta väitlusega. "Mõtlesin, et kui looduse poolt on mulle see väga meeltmööda omadus kaasa antud, siis miks mitte seda edasi arendada."

"Ja Tartu tundus Tallinna kõrval kuidagi kodusem ning akadeemilisem kui Tallinn," lausus Kristina, kes ise on pärit Kohtla-Järvelt. Tallinlasest Maritit meelitas Tartu lisaks sellega, et ilma vanemateta iseseisvat elu alustada saab. "Aga Tartusse õppima tulekuga käis ka ema väga peale, kes ise siin matemaatikat on õppinud," lisab Marit.

Tasuline või tasuta haridus

Kristo teada on mujal maailmas haridus enamasti tasuline, ka Inglismaal, kus tal õnnestus koolipõlves stipendiumi toel aasta õppida. "Mingi summa oleksin isegi nõus ülikoolis õppimise eest maksma, aga siis peaks stipendiumisüsteem tõhusam olema," arvas ta.

Kristina leiab, et eks ta ikka üks kahe tahuga probleem ole ning et küllap tulevikus õppimine tasuliseks muutub. "Üliõpilase seisukohast on ikka parem, kui maksma ei pea," ütles ta.

Marit on seisukohal, et üliõpilastel on endil palju ära teha, nii õppimistingimuste kui tudengielu kujundamisel.

Esimestel päevadel segadus

"No nüüd hakkan juba aru saama, kas ühte või teise loengusse pean minema või ei," oli Kristo selgust saanud. "Algul oli küll segane värk."

Ka Maritile tõid esimesed üliõpilaselu päevad segadust. Sageli oli raske otsustada, kuhu minna, kuhu mitte.

"Tuutori meelest ei maksa esimest aastat siiski karta ning ainetega ei maksvat üle pingutada. Dekaan rõhutas aga rebastega kohtumisel, et kähku tuleb kõvasti tööle asuda," selgitas Marit. Tema meelest annab segaduse moment algusele isegi omaette võlu. "Ja see segadus tuleb igaühel endal läbi teha."

Kristina arvas samuti, et infot oli esimestel päevadel väga palju, kohati isegi vastukäivat. "Kohaneda on võrdlemisi raske, sest mul pole siin ka tuttavaid."

Kõik kolm esmakursuslast on vaimustatud rebasenädalast, mis aitab ülikoolis kohaneda ja omavahel tutvuda. "See annab selles segaduses nagu pääsetee," on Marit veendunud.

Õppimisele lisaks

Kuulutused kutsuvad rebaseid sportima ja laulma, seltsi ja korpi. Kristina on aastaid tegelnud aeroobika ja võimlemisega. "Ülikoolis tahan kindlasti sporti edasi teha." Spordiga on tegelnud ka Marit, tema mängib sulgpalli. "Olen lõpetanud ka Ellerheina koori. Laulmine on juba veres, ilma selleta enam hakkama ei saa," tunnistas Marit. Koori valikuvõimalus on tema meelest täitsa suur. "Isegi liiga suur."



Rebasenädal aitab uutel asukatel ülikoolis kohaneda. ALAR MADISSON



Kristo Tohver asus õppima avalikku haldust. VARJE SOOTAK

UUDISED

Uudne keeleõppekabinet raamatukogus

Eile avas Jaapani suursaadik mr Ryutaro Fujii koos rektor prof Jaak Aaviksoo, keelekeskuse juhataja Kiira Allikmetsa ja raamatukogu direktori Toomas Liivamäega raamatukogus selveõppekabineti.

Kabinetis on arvutid, mille abil iga õpilane saab iseseisvalt tutvuda keeleõppeprogrammidega ja 16-kohaline keelelabor, kus õppetööd juhib õppejõud.

Kabinet sisustati Jaapani kultuurigrandi toetuse abil. Praegu on klassis vaid jaapani keele õppevahendid. Keelekeskuse koordinaatori Ülle Kesli sõnul on lähitulevikus plaanis uudsesse õppeklassi muretseda ka teiste keelte õppevahendeid.

Naiskoor otsib uusi liikmeid

Ka sel sügisel ootab Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor tänavugi uusi lauluhuvilisi liikmekandidaate.

Uusi lauljaid võtame vastu 6., 9., 13. ja 16. septembril (esmaspäeviti ja neljapäeviti) kell 18 ülikooli peahoone aud 232. Korraliste kooriproovidega alustati juba 31. augustil.

Uus lauluaasta tuleb naiskoorile töine ning sündmusterikas. Märtsikuus tähistab koor oma 55. sünnipäeva, augustis on 70. sünnipäev naiskoori auliikmel Veljo Tormisel. Sidumaks neid tähtpäevi, alustas koor juba 1999. aasta kevadel Veljo Tormise laulude plaadistamist. Teine osa plaadist lauldakse linti novembris ning CD-plaat peaks valmima just naiskoori juubeliks 2000. aasta märtsis.

Kevadel toimub Tallinnas naiskooride võistulaulmine. 1997. aastal võitis Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor Eesti Naislauluseltsi korraldatud laulukonkursil Tallinnas I koha.

Septembris 2000 oodatakse naiskoori Hannoveri maailmanäitusele EXPO 2000.

Aktiivne osalemine naiskoori töödes ja tegemistes annab Tartu Ülikooli üliõpilastele õiguse saada õppeaasta jooksul 2 ainepunkti.

Valmis kaart jalutuskäiguks Tartu linnaosades

Linnavalitsuse linnaplaneerimise osakonnal on valminud kolme erinevat marsruuti hõlmav jalutuskäigu kaart "Jalgsi väljaspool kesklinna".

Kaardi abil saab huviline suurepärase ülevaate kolme linnaosa arhitektuurilistest vaatamisväärsustest. Jalutuskaardile kantud marsruudid hõlmavad Supilinna, Karlova ja Toometaguse linnaosasid. Trükis sisaldab kaarte, kuhu on kantud jalgsi läbitav marsruut ning selle jooksul nähtavate hoonete ja hoonetekomplekside tutvustusi. Samuti võib kaartidelt leida muuseumite, monumentide ja kohvikute asukohad.

Kaart on mõeldud nii linna külastavatele turistidele kui ka oma linna elanikele, tutvumaks väljapoole kesklinna jäävate arhitektuuriväärtustega.

Jalutuskaarte trükiti kokku 1500 nii eesti kui inglise keeles ning seda on võimalik saada linnavolikogu ja linnavalitsuse infopunktist Raekojas.

Kaardi presentatsioon toimub reedel, 3. septembril kell 11 Raekoja saalis.

Priit Turk

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Keelefirma TEA "VÕÕRSÕNASTIK"

Esmaspäeval, 6. septembril kell 18 toimub ülikooli raamatupoes keelefirma TEA "Võõrsõnastiku" esitlus.

Kohal on sõnaraamatu üldtoimetaja Rein Kull ja peatoimetaja Reet Mägi.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11. Avatud E-R 9-19, L 10-16. TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUPOE RAAMATUOKSJON

TÜ Raamatupood korraldab laupäeval, 13. novembril kell 11.15 peahoones kolmanda raamatuoksjoni.

Seekordsele oksjonile, mille teema on "Eesti ajaloos/Ajalugu Eestis", võetakse ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid trükiseid, mis käsitlevad Eesti ajalugu nii kõige avaramas kui ka ahtamas mõttes, nt ajaloolisi üksiksündmusi või -isikuid, samuti Eesti elu eri külgi ajaloolises võtmes. Vastu võetakse ka muid ajaloo-alaseid trükiseid, kui need on ilmunud Eestis või eesti keeli, ehkki ei käsitle Eesti ajalugu. Eriti on oodatud vanemad väärtuslikud raamatud, sealhulgas õpikud, mälestusteosed jms , perioodilised ja jätkväljaanded, ent ka separaat- ja väiketrükised, väitekirjade autoreferaadid, ajaloolised atlased ja maakaardid, koguni dokumendid, autograafid ja käsikirjad.

Trükiseid võetakse vastu ülikooli raamatupoe vana raamatu osakonnas (tel 441 102, faks 441 465), Ülikooli 11 II korrusel poe lahtioleku aegadel (E-R 9-19, L 10-16) kuni 16. oktoobrini 1999 (incl.). Trükise alghinna määravad oksjonikomisjoni eksperdid, kes võivad tarbe korral tulla pakutavat valima ja hindama ka kohapeale. Trükise lõppmüügihinnast läheb 20% poe kasuks.

Oksjoni kataloog ilmub novembri algul.

Ülikooli karjääriteenistusel on oma veebikülg.
Aadressilt http://www.ut.ee/career leiab üht-teist kasulikku nii üliõpilasest tööotsija kui heast tööjõust hooliv tööandja. Info tel 376 205 ja e-post: career@ut.ee.

Idamaine võitluskunst kui tõhus kasvatussüsteem

Ando Vaher,
shotokan karate-do klubi "Majeda" peainstruktor

Igal aastal pakutakse idamaiste võitluskunstide harrastajatele erinevaid treeninguid. See ala on siiani üsna tundmatu, salapärane ja põnev. Mis peitub selle mõiste, või sõnade karate-do, jiu-jitsu, aiki-do, wu-shu jne taga? Mida nende aladega tegelemine inimesele annab või mida ta eeldab?

Esmapilgul on ehk ootamatu tõsiasi, et traditsiooniline võitluskunst oma õiges tähenduses ei ole sugugi kaklemisõpetus, vaid tõhus kasvatussüsteem, mille eesmärgiks on nii vaimselt kui kehaliselt harmooniliselt arenenud ja kõigiti tugev ning väärtuslik inimene. Võitluskunstide harjutamine algab viisakusest ja inimlikkusest, ning ei piirdu ainult tehnika harjutamise ja füüsiliste võimete arendamisega, vaid õpetab inimesele häid kombeid, kannatlikkust, töötahet, tolerantsi, järjekindlust, tehes harjutajast mitte ainult hea võitleja, vaid ka parema töötaja, perekonna- ja ühiskonnaliikme. Lisaks arendab võitluskunstidega tegelemine harmooniliselt kogu keha, seda võivad harrastada kõik vanusest, soost, usulistest tõekspidamistest ja füüsilistest võimetest olenemata.

Kuid ainult sportlikud saavutused ei tee veel kellestki võitluskunstide meistrit. Võitluskunste saab õpetada elus inimene, mitte õpik või filmilint. Traditsioonilisi võitluskunste saab õpetada inimene, keda on pühendatud vastava kunsti saladustesse. Raamatute, videomaterjali, interneti või muu sellise abil võib saada küll informatsiooni, kuid see on kaduvväike osa kogu olemasolevast õpetusest.

Seega peaks harjutuskoha või klubi valimisel olema väga ettevaatlik. Igal traditsioonilist võitluskunsti õpetaval klubil on olemas katusorganisatsioon, mille kaudu ta kuulub võitluskunsti emamaal olevasse peamajja, kust tuleb ka autentne õpetus. End treeningrühma kirja pannes, küsige kindlasti klubi registreerimistunnistust, instruktori litsentsi, vöösertifikaati (mis peab olema pärit peamajast), karate või jiu-jitsu passi, kus on olemas õpetajalitsentsi ja vöögraduatsiooni kehtivad sissekanded. Alles nende tunnistuste olemasolu tõendab õpetaja taset võitluskunstides ja õigust õpetamiseks. See kõik kokku on garantiiks, et jagatav info on tõene, moonutamata ja pärit otsesest allikast.

Kelle eesmärgiks on võistlussportlase karjäär ja kuulsus, ning kes on selle nimel valmis ohverdama ka oma tervise, võiks minna sportliku karate treeningutele. Kes tahab omandada reaalset enesekaitse oskust, hoida ennast tervena kõrge elueani ja mõista Jaapani ja Hiina võitlusviiside ning kogu maailma olemust, peaks valima klubi, kus harjutatakse traditsioonilisi võitluskunste.

TRADITSIOONILISE SHOTOKAN KARATE-DO KLUBI MAJEDA võtab uusi õpilasi kõikidesse rühmadesse. Kogunemine 14. ja/või 28. sept. Karlova Gümnaasiumis Lina 2 kl 19. Üliõpilastele ainepunktid.

Klubi õpetajad on gradueeritud, litsenseeritud ja volitatud Jaapani Karate Assotsiatsiooni (JKA) poolt: Ando Vaher m. d. 1. dan (JKA), õp Andrus Palk 1. dan (JKA).

Lisainfo: http://www.majeda.ee; e-post: ando@cut.ee, tel 250 28 347 või 343 129.

ACTA DIURNA

3. - 4. septembrini toimub Tartu Onkoloogiahaigla saalis Vallikraavi 10 **radiobioloogide suvekool** (Summer school in radiobiology). Käsitletavad teemad on:

- molecular aspects of the radiation response(checkpoints, signalling);
- cellular radiobiology and DNA repair;
- non-DNA related cell death and modes of cell death after irradiation;
- radiobiology at the level of tissues;
- combination therapies/predictive testing.

Suvekool on inglise keeles ja läbivijad Groningeni Ülikooli(Holland) teadlased prof H. Kampinga ja Dr R. Coppes. Mõlemal päeval algab töö kell 9.

4. septembril kell 11 avatakse TÜ Raamatukogus **näitus "Olaf Prinits 75"**.

6. septembril kell 18 toimub ülikooli raamatupoes **keelefirma TEA "Võõrsõnastiku" esitlus**. Kohal on sõnaraamatu üldtoimetaja Rein Kull ja peatoimetaja Rutt Mägi.

10. septembrini on Tampere Majas avatud ülikooli kunstniku **Imme Viidalepa väikegraafika näitus**. Näitus on lahti teisipäevast laupäevani kell 10 -16.

TÜ Narva Kolledžis on avatud ülikooli ajaloo muuseumis koostatud näitus **"Tartu Ülikooli peahoone - akadeemilise hariduse sümbol"**.

LOENGUD

4. septembril kell 13.15 toimub ülikooli aulas **prof emer Olaf Prinitsa pidulik loeng** "Koolimatemaatikast ja koorilaulust ehk üle kivide ja kändude finiši poole". Kaastegev Eesti Meestelaulu Seltsi Tartu Meeskoor prof Alo Ritsingu juhatusel.

6. septembril kell 10.15 Ujula 4-204 **prof James Skinneri Indiana Ülikooli (USA) loeng** "Physical activity and health".

7. septembril kell 16 esineb Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsis Lossi 3 aud 427 **vene orientalist dr hist Andrei Terentjev Peterburist** loenguga "Budism ja budistlikud kollektsioonid Venemaal"

8. septembril kell 16 esineb Lossi 3, aud. 425 **dr hist Andrei Terentjev loenguga** "Tsongkhapa "Lamrim chenmo" - ülevaade budistlikust teest". Samas saab tutvuda Peterburi "Narthang" kirjastuse kataloogidega ning tellida soodsa hinnaga uusi raamatuid.

KURSUSED

Vene ja slaavi filoloogia osakond kuulutab välja 1999.a. sügisel järgmised fakultatiivkursused eesti keeles: FLVE.03.053 **Vene realismi kirjandus** - 2 AP (eksam). Lektor L. Pild, neljapäeviti, kell 18.15, Humanitaarhoones Lossi 3, aud 222. Registreerimine kuni 15.09. vene kirjanduse õppetoolis vanas keeltemajas, ruumis 302, tel 375 353. Esimene loeng on 16.09.1999.

Kursusel käsitletakse vene realismi kui kirjandusliku suuna eripära teiste kirjanduslike suundade (romantism, sümbolism jt.) taustal. Põhiliseks kirjandusliooliseks materjaliks on F. Dostojevski looming.

FLVE.03.105 **Vene kultuurilugu: "kuldajastu" kirjandusolme** - 2 AP (arvestus). Lektor prof Ljubov Kisseljova, teisipäeviti ja kolmapäeviti, kell 18.15, PH 139. Erikursust loetakse oktoobris-novembris. Registreerimine vene kirjanduse õppetoolis vana keeltemaja ruumis 302, tel 375 353.

Loengutel vaadeldakse euroopaliku kirjandusolme teket ja arengulugu vene kirjanduse nn. "kuldajastul": kirjanduslikud rühmitused ja salongid; kirjanduslik poleemika ja ajakirjad; romantiline käitumismudel kirjanduses.

7. septembril kell 14 algavad EAAs (Liivi 4) prof Aadu Musta **Genealoogia loengud**. (Lõpeb eksamiga, 2AP)

Kursus annab ülevaate genealoogia kohast ajaloo abiteaduste süsteemis, uurimismeetoditest ja terminoloogiast. Kesksel kohal on Eesti ala 17.-19. sajandi rahvastikuloo ja suguvõsa ajaloo uurimise põhiallikad ja nende kasutamise metoodika. Käsitletakse arvuti kasutamist genealoogilises uurimistöös ja allikakriitikas. Loengule on võimalik registreeruda arhiivinduse õppetoolis humanitaarteaduste majas, Lossi 3 - 409.

TEATED

6. - 10. septembrini **kutsub TÜ Raamatukogu tutvuma raamatukoguga**. Kogunemine raamatumuuseumi ees (II korrus) kell 10.15, 11.15, 12.15, 13.15, 14.15, 15.15, 16.15 (v.a. reedel), 17.15 (v.a. reedel).

Vastavalt kokkuleppele on võimalik õppus soome või/ja inglise keeles ja kell 16.15(v.a. reedel) vene keeles. Kursuste ja rühmade kaupa tulles on soovitav eelnevalt registreerida õppekirjanduse lugemissaalis või telefonil 375 775. Kohtumiseni raamatukogus!

7. septembril kell 17 alustab TÜ Raamatukogus ruumis 202 tööd **laste laulu- ja tantsuring**. Oodatud on 3-7 aasta vanused lapsed (eriti sobib kodustele lastele). Tunnid toimuvad kaks korda nädalas (teisipäeval ja neljapäeval), a'40 min. Lastel on kaks korda aastas esinemised (jõulupeol ja emadepäeva kontserdil). Info TÜ ametiühingukomiteest tel 434 875 Maila Orav.

BIOMEEDIKUMI TELEFONE

Retseptsioon 374 100
Haldusjuht 374 101
Insener 374 120
Restoran 374120
turvateenistus 374 104
Loomamaja 374 110
Lahanguosakond 374 298
Isotooplabor 374 136
Ravimiamet 374 140
Inimese geneetika ja bioloogia õppetool 374 210
Immunoloogia õppetool 374 230
Anatoomia ja histoloogia instituut 374 270
Maarjamõisa haigla patoloogia osakond 374 270
Kohtumeditsiini õppetool 374 290
Patoloogilise anatoomia õppetool 374 300
Biokeemia instituut 374 310
Füsioloogia instituut 374 330
Farmakoloogia instituut 374 350
Patoloogilise füsioloogia õppetool 374 370
Mikrobioloogia instituut 374 170
Tervishoiu instituut 374 190

KUNSTIDE OSAKONNA VALIKAINE KURSUSED

avatud ülikooli raames

Flamencokultuur
FLKU.00.061
4 AP (30L+72P+30S), kestus 1 õppeaasta.
Hind 700 kr/AP.
Flamenco kultuurilugu
FLKU.00.076
2 AP (30L+30S), kestus 1 õppeaasta. AP 350 kr.
Õppetöö toimub tsüklitena kahel reedel ja laupäeval kuus.
Info ja kursusele registreerimine kunstide osakonnas Lai 34 III korrusel, tel 375 230, 375 669. Registreerimine kuni 7. septembrini. Esimene kogunemine 10. sept kl 17.

KUULUTUSED

ÕPPEVAHENDITE KONKURSS

TÜ õpetajakoolitusnõukogu kuulutab välja konkursi toetustele õppevahendite koostamiseks. Toetustaotluste esitamistähtaeg on 10. september. Arvesse lähevad õppevahendid (õpikute käsikirjad, arvutiprogrammid, jaotusmaterjalide käsikirjad, audio- või videomaterjalid või nende stsenaariumid), mis katavad mõnda konkreetset ainet mõnes TÜ õpetajakutset andvas õppekavas.

Taotluses peab olema märgitud: õppevahendi (projekti) pealkiri; annotatsioon või muu tutvustus või käsikirja peatükk; kasutusala; kui suurt toetust taotletakse ja milleks; teised finantseerijad; projekti täitjad (vastutav täitja); projekti lõpetamise aeg.

Eelistatakse taotlusi õppevahenditele, mis katavad mõnda 1999. või 1998. aastal Tartu Ülikoolis esmakordselt rakendatud õpetajakoolituse õppekava; mis näitavad oma kulude-tulude eelarves olulise osa kulude katmist mõnest teisest allikast; mis on olulisel määral valmis; mis on arvuka tarbijaskonnaga; mis on läbinud nn. pimeda retsenseeringu või saanud sisulise tunnustuse mõnelt akadeemiliselt kogult. Ülaltoodu on ühtlasi eelistuste pingerida. Taotlusi, mis ülalnimetatud andmeid ei sisalda, ei käsitata prioriteetseina.

Info tel. 375 612.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli". http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Püsinäitus: lindude saali rõdul linnumunade näitus.
http://www.ut.ee/BGZM. Avatud K-P 10-16. Info 375 833.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM. Avatud K-P 10-16. Info 375 839.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L,P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
Eda Lõhmuse maalinäitus.
Olaf Prinitsa 75. juubelile pühendatud näitus.
29.06.- 30.09. Esimesi eesti matemaatikuid.
Näitus on pühendatud prof Ülo Lumiste 70. sünnipäevale.
7.06.-30.09. Puškin ja kirjandusteadus Tartu Ülikoolis.
Näitus on pühendatud Aleksander Sergejevitš Puškini 200. sünniaastapäevale.
Raamatumuuseumis:
8.04-15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1: kuni 30.09. Riina Pilli fotonäitus "Minu aken".
Loodusfotod Valgamaalt Sangaste lähistelt.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Plunkett&Macleane – härrased maanteeröövlid", Working Title Production 1999, osades Robert Carlyle, Jonny Lee Miller, Liv Tyler, Ken Scott, kl 13.30.

Esilinastus: "10 põhjust sind vihata", Touchstone Pictures 1999, vaimukas komöödia Shakespeare`i "Tõrksa taltsutuse" ainetel, kl 15.15, 17.

NB! Esimesed 500 külastajat saavad tasuta Palmolive'i deodorandi.

"Siberi habemeajaja", Venemaa-Prantsusmaa-Itaalia-Tšehhi 1998. Kl 18.45, 22.

TÄHELEPANU!

Seoses ülikooli teatmiku "Isikkoosseis ja struktuur" valmimistähtaja lähenemisega palume kõigil teaduskondadel, osakondadel ja teistel allüksustel kuni 10.08.99 kontrollida kontaktandmete ja töötajate nimekirjade õigsust interneti aadressil: http://www.ut.ee/inimesed/Struktuur. Muudatustest palume teatada e-posti aadressil eeva@admin.ut.ee.

ZUM ZUM/KOHVIKUS

Reedel 03.09 kell 21.00
In Boil ja Jaan Sööt

Laupäeval 04.09 kell 21.00
Henry Laks

Kolmapäeval 08.09 kell 21.00
Bonzo

Neljapäeval 09.09 kell 21.00
Valmar Schotter



UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (272 x 396 mm)	5000.–
1/2 lk (199 x 272 mm horis)	
1/2 lk (134 x 397 mm vertik)	2700.–
1/4 lk (134 x 199 mm)	1500.–
1/8 lk (99 x 134 mm)	800.–
1/12 lk (88 x 99 mm)	500.–
1/24 lk (49 x 88 mm)	250.–
Kujundus 20% hinnast	
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–
Korduvreklaam 10% odavam	

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TÜ RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 10. september 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 28 (1982) TASUTA

Euroühiselamus on mööbel sees

Endisest Päntrist on saanud Tartu Ülikooli esimene luksuslik üliõpilaselamu

Varje Sootak

Pepleri 14 üliõpilaselamus alustasid sel nädalal Standardi töölised mööbli kokkupanemist. See peab 20. septembriks paigas olema. Üliõpilasküla (ÜK) direktori Heiki Pageli sõnul on lootust, et kuu lõpupoole saavad tudengid sisse kolida.

Varem pole see võimalik, sest enne kolimist peab maja tervisekaitse, tuleohutuse ja paljudele muudele nõuetele vastama, mille kohta spetsialistid oma kinnituse annavad. See ei takista tudengeil üle ukse kiikamast, milline tema tuba ikka tuleb. Esimesse luksusühiselamusse hakati avaldusi vastu võtma juulis, augusti algul jagati ära kohad. Praegu on sõlmimisel 230 üürilepingut.

Eurokoht maksab 800 krooni kuus

Hinnavahe teiste üliõpilaselamutega on suur. Kõige odavam on elada Tiigi 14 ja Pepleri 23 majades - ühekohalise toa eest tuleb maksta aastas keskmiselt 224 kr kuus. Tiigi ühikas puudub aga soe vesi.

"800 krooni peaks tulema aasta keskmine kuuhind, talvel võib see isegi suuremaks kujuneda," ütles ÜK majutusjuht Janika Hango. Selle sees on ka kommunaalmaksud - elekter, küte, soe ja külm vesi. Vesi jagatakse majaelanike arvuga, küte toa ruutmeetritega. Taolist süsteemi on tudengid ise pooldanud. Janika Hango sõnul nurisetakse, miks ka suvel maksta tuleb, kui Tartus ei elata. "Aga oma linnakorteri eest makstakse ka suvel, kui maale minnakse."

Igas toas on võimalik telekat ja raadiot vaadata-kuulata, telefoni ja arvutit kasutada. Kõik vajalikud kontaktid on seinal. "Liitumislepingute eest peavad tudengid ise tasuma, ka telerid, telefonid jmt on iseenda muretseda," selgitas Hango.

Toas on kööginurk ja duširuum

Iga korrus on erinevat värvi – teine kollane, kolmas roheline, neljas virsikukarva (esimene korrus kontoriruumidega jäi euroremondist ilma). Mõneti ootamatud, kuid kaunid värvikombinatsioonid ja silmale juba nii harjunud kaasaegsed viimistlus- ja kattematerjalid muudavad koridorid ning toad väga hubaseks. Nad lausa kutsuvad sisenema. Endist Päntrit on selle kunagistel elanikel võimatu ära tunda.

Igas toas on oma kööginurk elektripliidi, kraanikausi, külmkapi, nõudekapi ja õhupuhastiga. Duširuumi koos WC-ga soojendab põrandaküte. "Peaasi, et tudengid seda nädalavahetuseks sisse ei unusta, mis see siis maksma läheb," lausub majutusjuht muretsevalt. Kuna ühtegi talve pole 1961. aastal ehitatud euroremondi saanud üliõpilaselamus veel üle elatud, on maksusummad ette teadmata.

Iga tuba saab neil päevil heledad voodid (madratsikate on lukuga), töölaua, arvutilaua ja riidekapi.

TÜ ühiselamus esmakordselt invatoad

Igal korrusel asub peale kaheliste tubade ka kolm ühekohalist, üks invatuba ja üks suur kahekohaline. Janika Hango ütles, et viimased sobivad hästi lastega peredele. "Ühte asubki ema kolme lapsega, teise ema kahe lapsega."

Invatuba on ülikooli üliõpilaselamutes uudiseks. "Tavalisest toast erineb see selle poolest, et kraanikausi all pole külmkappi nagu teistes tubades - ratastooliga peab ka kraanikausi juurde saama. Duširuumi ukseava on laiem ning duširuumis käepidemed." Invatubadesse praegu veel kedagi planeeritud pole, huvi on tundnud üks Pärnu Kolledži õppur, kes tahaks Tartusse edasi õppima tulla.

Ühiselamud ootavad laenu

ÜK direktor Heiki Pagel nimetab Pepleri 14 julgelt luksusühiselamuks. Kõik tööd ja kogu sisustus läks maksma 20 miljonit krooni. Ehitaja ja finantseerija oli ülikool. "Ülikool ei saa aga lubada rohkem kui paar sellist ühiselamut – kalliks läheb see ülikoolile, rääkimata üliõpilastest," ütles direktor.



Pepleri 14 üliõpilaselamu sai ka uuenenud peasissekäigu.

Renoveeritud Pepleri 14 ei lahenda veel kohtade probleemi. TÜ seitsmes üliõpilaselamus on kokku 2250 kohta. Üldjärjekorras ootab 817 avaldust, kohasoovijaid on rohkemgi, sest ühes toas elada tahtjad võivad esitada ühise avalduse.

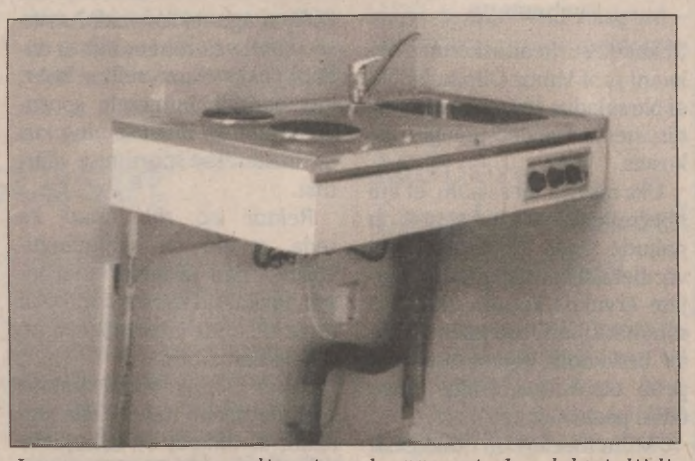
Renoveeritud majas on kokku 160 tuba 228 kohaga. Remondieelsete arvudega võrreldes on kohti vähem.

Direktoril on kahju, et ehitusprogrammi ei mahtunud täielikult esimene korrus. "Aknad ja torustikud on küll vahetatud, kuid toad on välja ehitamata." Samas on aga heameel keldrikorruse üle, kus on saun, aeroobikasaal ja pesuruumid.

Teisi ühiselamuid põhjalikult remontima hakata ega uusi ehitama ei saa enne, kui selleks laenu antakse. "Suvel külastasid ülikooli Euroopa Nõukogu Sotsiaalarengu Fondi esindajad ning leidsid, et fond võiks laenata 200 miljonit krooni 400 vajaminevast. Selleks on vaja Riigikogu kinnitust," lausus Pagel. "Jõuluks peab asi selge olema." Uus 400-kohaline üliõpilaselamu on kavas rajada Raatuse Kaubamaja kõrvale.



Majutusjuht Janika Hango (paremal) proovib, kas madratsikatte lukk töötab.



Invatoas on ratastooliga juurdepääsemiseks elektripliidi ja kraanikausi alune tühi.

Kraadiõpe võib ülikoolidest hoopis kaduda

Varje Sootak

Tartu Ülikooli kraadiõppurid läkitasid EV peaminister Mart Laarile pöördumise, olles mures valitsuse kavatsuse üle järgmise aasta riigieelarves haridusele ja teadusele kulutatavate summade vähendamise pärast.

Eelmisel reedel kutsusid utsise-listis bioloogia-geograafiateaduskonna doktorant Arvi Jõers, matemaatikateaduskonna magistrant Karin Ruul ja doktorant Jan Villemson magistrante ning doktorante esmaspäeval ja teisipäeval Citrina laborihoonesse pöördumisele alla kirjutama. Esmaspäeva hommikul saadeti peaministrile faksiga veel allkirjadeta märgukirja koopia.



Doktorant Arvi Jõers on üks pöördumise algatajaid.

Pöördumises on märgitud, et plaani kohaselt vähenevad näiteks stipendiumid ülikoolidele 18,75%, doktoriõppe uurimistööks mõeldud 14 miljonist kroonist võetakse maha 4 miljonit. Uurimisgrantidele eraldatav summa, kust tulevad materiaalsed vahendid nii kraadiõppeks kui teadustegevuseks, väheneb koguni 33%.

Esmaspäevasel teadus- ja arendusnõukogu koosolekul Tallinnas lubas peaminister vaatamata säästupoliitikale eraldada teadusfondile noorteadlaste toetamiseks täiendavalt raha. Haridusminister Tõnis Lukas tutvustas koosolekul eelistusi teadusvaldkonniti ning mainis ETV teisipäevases "Hommikutunnis", et nii doktorantide teadustööks kui teadusfondi grantideks saab raha juurde.

Küsimusele, kas pärast teadus- ja arendusfondi nõukogu koosolekut on pöördumist enam mõtet ära saata, vastas doktorant Arvi Jõers, et kirja saatmist see ei takista. "Meil ei ole õigust kirja kinni pidada - oleme lubanud allkirjade andjaile selle ära saata."

Esmaspäeval kirjutas pöördumisele alla 39 inimest. Kahe päeva jooksul käis alla kirjutamas 54 kraadiõppurit.

Molekulaarbioloogia viimase aasta doktorant Arvi Jõers ütles, et tema oma olukorra üle eriti ei kurda, sest võimekad grupijuhid on suutnud teema finantseerimise tagada.

Sama eriala doktorant Andres Männik lausus UT-le pöördumisele alla kirjutades: "Oleme huvitatud, et teadusrahad ei tohiks mingil tingimusel väheneda. Vastasel juhul peavad paljud kraadiõpingud katkestama või neid välismaale jätkama minema".

Pöördumise lõpus märgivad kraadiõppurid, et eelarve vähendamise tõttu võib kraadiõpe Eesti ülikoolides hääbuda. "Andekad inimesed suunduvad välismaale ja erasektorisse ning ülikoolidest saab keskpärasuse kasvulava. Koos kraadiõppe kadumisega kõrgkoolist kaob ka lootus arendada Eestis kõrgtehnoloogilist tootmist ning Eesti Nokia jääbki unistuseks."

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Jaan Kõrgesaar arvab, et ühiskond ei arvesta piisavalt hälvikutega
LK 3

Academica kava
LK 2

NL-aegne diplom näitab haridustaset, mitte kraadi
LK 2

Ülikool toetab Eesti spordisüsteemi
LK 2

Algab Saksa-Eesti akadeemiline nädal

Esmaspäeval algab Saksa-Eesti III *akademica-nädal,* mille keskne teema on Euroopasse integreerumine.

Üritusel osalevad kõik teaduskonnad ja raamatukogu. Teaduskonnad on Tartusse esinema kutsunud mitmeid oma erialade Saksa tippteadlasi.

Esmaspäeval toimub ülikooli ajaloo muuseumi valges saalis kl 18.15 avalik diskussioon "Integratsioon Euroopasse: teadusvaldkondade perspektiivid".

Teisipäeval kl 14.15 peab saksakeelse aulaloengu "Teel ühtse bioeetika ja ühtse Euroopa õiguse suunas – inimõiguste ülekandmine bioeetika valda" Göttingeni Ülikooli meditsiiniõiguse ja kriminaalõiguse prof, rector emeritus dr Hans-Ludwig Schreiber.

Üleülikooliliste üritustena on veel kavas loengud raamatukogus.

Teisipäeval kl 10 on raamatukogu konverentsisaalis prof dr Elmar Mittleri saksakeelne loeng tõlkega "Eurointegratsioon raamatukogunduses ja informatsiooninduses". Kolmapäeval kl 10 peab ta samas loengu teemal "Moodne raamatukogu – organisatsioon ja teenindus".

Akademica raames toimub teaduskondades ligi 30 loengut ja seminari.

Majandusteaduskonna dekaani kandidaat on Jüri Sepp

Majandusteaduskonna dekaaniks nõustus uuesti kandideerima praegune dekaan, majanduspoliitika prof Jüri Sepp.

Peale tema oli kandidaadiks esitatud ka ökonomeetria prof Tiiu Paas. Ülikooli akadeemiline sekretär Ivar-Igor Saarniit ütles UT-le, et prof Tiiu Paas ei nõustunud kandideerima. "Prof Jüri Sepp andis oma nõusoleku," ütles Saarniit.

Dekaani valimised toimuvad kolmapäeval, 15. septembril.

UUDISED

Riigikaitse kursus

13. oktoobril algab ülikoolis uus, riigikaitse-alane kursus. Selle maht on 1 AP, loenguid 20 tundi, iseseisvat tööd 20 tundi, kursus lõpeb arvestusega.

1996. aastast on TÜ-s toimunud kodanikukaitsealane kursus "Riskianalüüs". Kodanikukaitsealane õpe ühe AP ulatuses on kohustuslik kõigile üliõpilastele.

Lisaks "Riskianalüüsile" (ARTH.02.019) tellis TÜ Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustelt riigikaitse kursuse (ARTH.01.059). Selle kursuse läbimist aktsepteerib ülikool võrdväärsena riskianalüüsi kursusega. Kõik ainest huvitatud üliõpilased võivad kuulajaks registreeruda 29. septembrini õppe- ja üliõpilasosakonnas ph ruumis 117 (Ülle Hendrikson) või elektronposti teel (ylle@admin.ut.ee).

Kursus, mille viib läbi külalislektor kapten Leo Kunnas (KVÜÕA) annab ülevaate kaitsepoliitikast Eesti julgeolekupoliitika osana.

Loengud toimuvad kolmapäeviti kl 16 Vanemuise 46 ringauditooriumis.

Harald Raudsepa stipendiumid

USA-s Marylandi osariigis tegutsev Estonian-Revelia Academic Fund Inc kuulutas välja 1999/2000. õppeaastaks EV ülikoolide edukatele üliõpilastele ja magistrandidele 1000 USD suurused stipendiumid.

Taotlused peavad sisaldama järgmist infot: isikuandmed; lühike elulugu; hariduskäik; dekanaadis kinnitatud väljavõte hinnetelehest või väljavõte magistriõppesse vastuvõtu ja tulemuste kohta; töökogemused; nägemus, kuidas taotleja kavatseb õpingutel omandatut rakendada, muuhulgas ka Eesti rahva ja riigi hüvanguks; milliseid stipendiume ja toetusi on ta varem saanud, eriti väljaspool Eestit tegutsevatelt fondidelt ja organisatsioonidelt ning kuidas ta on seni oma õpinguid finantseerinud; tõend õppeasutuselt stipendiumi taotleja immatrikuleerimise kohta.

Valiku tegemisel arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust. Taotlused saata hiljemalt 9. oktoobri postitempli kirjaga aadressil: Estonian - Revelia Academic Fund, Inc. 12901 Clearfield DR. Bowie, MD 20715 - 1106 USA.

Taotlustele vastatakse kirjalikult novembri viimasel nädalal. Stipendiumitšekid saadetakse koju tähitud kirjaga, seepärast peab sooviavaldustel olema taotleja täpne postiaadress ja muud kontaktivõimalused (telefon, faks, e-post vms).

CIMO stipendium

CIMO (Centre for International Mobility in Finland) kuulutab 1999/2000. õppeaastaks välja stipendiumi (4200 FIM-i kuus; 4-5 kuud) kõigi erialade magistrantidele, doktorantidele ja noortele teadlastele vanuses alla 35 aasta.

Lisaks sooviavaldusele peab kandideerija esitama 23. septembriks välisüliõpilastalitusele (ph 104) või välissuhete talitusele (ph 301): koopia(d) diplomi(te)st, uurimistöö juhendaja soovituse, lühikese kokkuvõtte (1-2 lk) oma uurimistööst, uurimistöö plaani (1-2 lk) Soomes, CV, milles on ära märgitud ka publikatsioonid ja ametlik kutse või vastuvõtukiri Soome ülikoolist.

Ülikool osake Eesti spordisüsteemist

Ülikooli spordistipendiumid on Eesti spordisüsteemi arengule olulise tähtsusega

Indrek Ibrus

Asjaolule, et rektor Jaak Aaviksoo otsustas oma reservist tasuda viie andeka noorsportlase ülikoolis tudeerimise õpperahad, võib Eesti spordisüsteemi arengu kontekstis anda üsna laia tähenduse, on veendunud kehakultuuriteaduskonna dekaan Vahur Ööpik.

Noorsportlased, kelle õpinguid TÜ rahastama hakkab, valis välja ülikooli spordistipendiaatide valiku komisjon nende tudengikandidaatide seast, kes ei pääsenud konkursiga riigieelarvelistele õppekohtadele, kuid täitsid siiski sisseastumisnõuded.

Kõik viis on oma vanusegrupi Eesti meistrid ning Eesti koondise treenerid peavad neid väga perspektiivikaks.

Sportlaste õpperahade idee autor on rektor Jaak Aaviksoo. Tema sõnul andis tõuke üliõpilaste saavutusspordi toetamiseks äsja lõppenud universiaad, kus häid tulemusi näitasid Eesti sportlased, kes just sellisel moel Ameerika ülikoolides tasuta tudeerivad.

"Ülikooli ei saa määratleda kitsalt akadeemilise asutusena, ülikooli lahutamatu osa on ka üliõpilassport," ütles rektor Aaviksoo.

"Harrastusspordi osa ülikoolielus on juba märgatavalt kasvanud, nüüd vajab taastamist ka saavutussport. Sel eesmärgil arendab ülikool spordibaase ning sel eesmärgil loodi ka need sportlaste õpperahad," rääkis Aaviksoo.

Ülikool - sportlastee vaheetapp

Kehakultuuriteaduskonna dekaani prof Vahur Ööpiku sõnul ei ole saladus see, et Eesti spordisüsteem vaevleb praegu raskustes.

Üks raskusi on asjaolu, et kui noorte koolispordi tasemel on paljude alade kandepind veel võrdlemisi lai, tagamaa ja tegijate arvukus kaunis suur, siis tühimik kipub sisse tulema peale keskkooli lõpetamist, mil peab otsustama, mida eluga edasi peale hakata.

"Minu meelest on nüüd Eesti spordisüsteemi seisukohast väga oluline, et noortel inimestel, kes on endale sportlikke eesmärke seadnud, säiliks peale ülikoolis õppima asumist võimalus ennast ka sportlikus mõttes realiseerida. Et sellel tasandil ei tekiks täielikku kadu ja hajumist," ütles Ööpik.

Tema sõnul on Eesti spordiringkondades juba kaua arutatud võimalust, et ka Eestis hakkaksid ülikoolid täitma samasugust rolli, nagu seda teevad ülikoolid anglo-ameerika riikides.

Seal on ülikoolid sportlastele justkui vaheetapid, kus saab peale kooli lõpetamist turvalises keskkonnas sportimist jätkata.

Samas saavad nad omandada ka kõrghariduse, mille baasilt jätkata, kui sportlastee lõpeb.

Ööpiku sõnul on spordiringkondades arutatud ka võimalust tekitada lausa eraldi sportlasstipendiumid, mis ei tähendaks lihtsalt ülikooli õpperaha tasumist, vaid reaalselt rahas kätte ma makstavat toetust.



Ülikooli spordistipendiaatidel tuleb ühtemoodi, hambad ristis, orienteeruda nii spordimaastikul kui õpinguis.

AIN PROTSIN

ESMAKURSUSLASTEST NOORSPORTLASED, KELLE ÕPPERAHA TASUB ÜLIKOOL:

Korvpallur Anton Vassiljev - filosoofiateaduskond
Korvpallur Aigar Kristovaldi - kehakultuuriteaduskond
Suusataja Timo Jaaska - kehakultuuriteaduskond
Orienteeruja Ede Pähni - kehakultuuriteaduskond
Aerutaja Sigrid Kokla - kehakultuuriteaduskond

Arutatud on sedagi, millised peaksid olema spordialad, mida ülikoolil on mõtet toetada.

Ööpiku sõnul ülikooli enda poolt taolist laiahaardelisemat suhtumist, milles nähtaks enda selget rolli Eesti spordisüsteemis, veel selgelt välja kujunenud ei ole.

Ülikooli nime all suurele areenile

Küll on aga rektor Jaak Aaviksoo korduvalt rõhutanud, et ülikool peaks olema selline koht, kus noorele inimesele sportimistingimusi luuakse ning kus tunnustatakse sportimise väärtust.

Rektor on rõhutanud ka seda, et ülikooli pallimänguvõistkonnad ja teised sportlased hakkaksid esinema ülikooli nime all, mitte enam sponsorite tiitleid kasutades.

Vahur Ööpiku sõnul annaks see tulevastele tudengitele signaali, et ülikool on niisugune koht, kus saab sporti ja õppimist ühildada.

"Kui need inimesed oma sportlasekarjääri jätkavad ja edu saavutavad ning kui ülikooli nimi nendega kaasas käib, on see ülikoolile hea maine kujundamise seisukohast kahtlemata positiivne," ütles Ööpik.

Kas ka teistel ülikoolidel on samasuguseid plaane, praegu veel teada ei ole. Samas on paar erakõrgkooli juba vabastanud õppemaksust mõne kõrgeid sportlikke tulemusi näidanud tudengi.

Õppetöös allahindlust ei tehta

Paljud ülikooli selle otsuse kritiseerijad on avaldanud kahtlust, kas lisaks õppemaksust vabastamisele ei hakata edukatest sportlastest tudengitele ka õppetöös hinnaalandust tegema, nagu see on pahatihti kombeks Ameerika ülikoolides ja oli nõukogudeajal ka siinkandis üsna tavaline.

Vahur Ööpik kinnitas, et sellist olukorda püütakse kindlasti vältida. "Lepingus on punkt, kus on öeldud, et ülikool võib lepingu igal hetkel katkestada tulenevalt õppekorralduse eeskirja nõuetest. Näiteks vähemalt 75% ettenähtud ainepunktide hulgast peab olema sooritatud. See peaks välistama võimaliku venitamise ja sportlaste mingisse erilisse seisundisse panemise. Kui nad neid nõudeid ei suuda täita, eksmatrikuleerib ülikool nad nagu iga teisegi, sõltumata sportlikust edust," rääkis Ööpik.

Lepingud on hägusad

Mõnevõrra problemaatiline on noorsportlastega sõlmitud lepingute puhul aga asjaolu, et need on sõlmitud ilma igasuguste lisatingimusteta.

"Noore inimesega võib ju igasugu asju juhtuda. Ta võib näiteks kasvõi sellessamas sportlikus tegevuses vigastada saada. Ta ei pruugi järgmisel aastal enam olla kõrgete saavutustega ega perspektiivikas sportlane," ütles Ööpik.

Selles osas ei ütle leping mitte midagi. Leping ei sätesta, et milliseid tulemusi kui pika aja jooksul peaksid nad näitama, et ülikool jätkaks õpperaha maksmist.

"Kole öelda, aga vigastused võivad tulla ja inimesed lihtsalt loobuvad spordist. Ega neidki näited vähe ole, kus edukas sportlane on alkoholi küüsi langenud," ütles Ööpik.

"Kui nende seast kellegagi nii läheks, ent õpingulised kohustused on täidetud, siis vähemalt leping ei anna võimalust, et sportlike võimete allakäimise korral oleks võimalik selle raha maksmist lõpetada," rääkis Ööpik. Ta tõdes, et edaspidi peaks sportlasstipendiumide olemuse märksa detailsemalt paika panema.

AKADEMICA III LOENGUD JA SEMINARID

USUTEADUSKONNAS

E 13. sept ph 307, kl 11 "Naise osalemine algkristlikes kogudustes" (sks k), prof dr Jürgen Becker; ph 308, kl 11 "Integreerumine Euroopasse kirikuloolises perspektiivis" (sks k), prof dr Adolf Martin Ritter.
T 14. sept ph 307, kl 10 "Igavese elu lootus Johannese kirjades" (sks k), prof dr Jürgen Becker;
ph. 308, kl 10 "Apofaatiline traditsioon varakristlikes kogudustes (Dionysios)" (sks k), prof dr Adolf Martin Ritter.
K 15. sept ph 307, kl 10 "Meieisapalve ja judaistlik palve "Šmone Esre"" (sks k), prof dr Jürgen Becker;
ph 308, kl 10 "Assisi Frantsiskuse "Päikeselaul" tema ja meie aja taustal" (sks k), prof dr Adolf Martin Ritter.

ÕIGUSTEADUSKONNAS

T 14. sept Näituse 20-103, kl 10 "Kriminaalkaristused ettevõtjate jaoks – kas modernne kriminaalpoliitika või eksimine süüprintsiibi vastu?" (sks k, tõlge eesti keelde) prof dr Erich Samson;
K 15. sept Näituse 20-203, kl 10 "Terviklik bioeetika ja ühtne bioõigus Euroopas" (sks k, tõlge), prof dr dr h c Hans-Ludwig Schreiber.

ARSTITEADUSKONNAS

E 13. sept Jakobi 2-210, kl 11 "Farmaatsia tööstus Saksamaal", seminar (ingl k, vajadusel tõlge), prof dr h c mult Herbert Oelschläger;
Puusepa 2, loengur, kl 11 "Närvisüsteemi neuropatoloogia" (ingl k, vajadusel tõlge), prof dr Hans-Hilmar Goebel.
T 14. sept Jakobi 2-320, kl 10 "Lokaalanesteetikumi fomokaiinifarmatseutiline ja farmakoloogiline iseloomustus" (ingl k, vajadusel tõlge), prof dr h c mult Herbert Oelschläger;
Puusepa 2, loengur, kl 10 "Lipofuskinoosid. Batteni haigus. Patomorfoloogia" (ingl k vajadusel tõlge), prof dr Hans-Hilmar Goebel.
K 15. sept TÜ apteek Kesklinna (Poe 8), kl 10 "Apteegi töö korraldus Saksamaal", seminar (ingl k, vajadusel tõlge), prof dr h c mult Herbert Oelschläger.

FILOSOOFIATEADUSKONNAS

E 13. sept Ülikooli 18a-201, kl 12 "Slavistika tänapäeva Saksamaal" (vene k), prof dr Werner Lehfeldt.
T 14. sept ph 102, kl 10 "Osmani sultanite ja Moskva suurvürstide diplomaatilisest kirjavahetusest: lingvistiline aspekt" (vene k), prof dr Werner Lehfeldt.
K 15. sept Ülikooli 18a-201, kl 10 "Vene aktsentoloogia projektist" (vene k), prof dr Werner Lehfeldt.

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKONNAS

E 13. sept Riia 23-217, kl 12 "Söekaevanduste poolt reostatud alade bioloogiline puhastamine" (ingl k), prof dr Ulrich Stottmeister;
Narva mnt 4-B203, kl 11 "Linnapuude dendroökoloogia" (ingl k), prof dr Dieter Eckstein;
T, 14. sept Riia 23b-118, kl 10 "Koostöö Eesti ja Saksamaa vahel keskkonna mikrobioloogia bioloogilise puhastuse vallas", seminar (ingl k), prof dr Ulrich Stottmeister;
Narva mnt 4-B203, kl 10 "Kambiumi dünaamika" (ingl k), prof dr Dieter Eckstein.
K 15. sept Riia 23b-118, kl 10 "Koostöö Eesti-Saksamaa vahel: võimalused", ümarlauadiskussioon (ingl k), prof dr Ulrich Stottmeister;
Narva mnt 4-B206, kl 10 "Mikroskoopiline puidu määramine" (ingl k), prof dr Dieter Eckstein.

FÜÜSIKA-KEEMIATEADUSKONNAS

T 14. sept Jakobi 2-320, kl 8.15 "Tööstusliku heitvee puhastamise areng ja tulevikuperspektiivid" (sks k, tõlge), prof dr Dirk Fries.
K 15. sept Türi Kolledž (Tolli 62), kl 9.30 "Tööstusliku heitvee puhastamise areng ja tulevikuperspektiivid" (sks k, tõlge), prof dr Dirk Fries.

KEHAKULTUURITEADUSKONNAS

E 13. sept Ujula 4-204, kl 11 "Süsteemne lihasadaptatsioon ja kaitsemehhanismid treeningu ja ületreeningu korral" (ingl k), prof. dr Jürgen M. Steinacker;
Ujula 4-204, kl 12.30 "Henley Kuningliku Regati Komitee kui Rahvusvahelise Olümpiakomitee struktuuri mudel" (ingl k), prof dr Joachim K. Rühl.
T 14. sept Ujula 4-204, kl 10 "Kehaliste harjutuste ja treeningu mõju patsientidele" (ingl k), prof dr Jürgen M. Steinacker;
Ujula 4-204, kl 11.30 "Võitja määramise protseduur renessansspeaturniiridel" (ingl k), prof dr Joachim K. Rühl.
K 15. sept Ujula 4-205, kl 10.15 "Adaptatsioon ja treening kõrgmäestikus" (ingl k), prof dr Jürgen M. Steinacker;
Ujula 4-204, kl 10.15 "Uus sporditeaduste õppekava Kölni Spordikõrgkoolis" (ingl k), prof dr Joachim K. Rühl.

MAJANDUSTEADUSKONNAS

E 13. sept Narva mnt. 4-B306, kl 12.15 "Internet ja selle mõju äritehingutele" (inglise k), prof dr Jörg Becker.
T 14. sept Narva mnt. 4-B201, kl 10 "Majandusteaduskonna uurimissuunad ja koostöö Saksamaaga", seminar doktorantidele ja magistrantidele (ingl ja sks k), prof dr Rolf H. Hasse ja prof dr Jörg Becker.
K 15. sept Jakobi 2-226, kl 10 "Saksamaa positsioon Agenda 2000 teostamisel", prof dr Rolf H. Hasse;
Narva mnt 4-A114, kl 10 "Internet ja selle mõju äritehingutele" (ingl k), prof dr Jörg Becker.

MATEMAATIKATEADUSKONNAS

E 13. sept Vanemuise 46-108, kl 11.15 "Kas meil on piisavalt matemaatikaüliõpilasi? Kas meil on liiga palju matemaatikuid? Saksamaa kogemused ja perspektiivid" (ingl k), prof. dr Ulrich Knauer;
Vanemuise 46-108, kl 12.45 "Matemaatikaõpetajate ettevalmistamisest Saksamaal" (ingl k), prof dr Hans-Peter Mangel.
T 14. sept Vanemuise 46-107, kl 10.15 "Koolimatemaatika sisust ja selle õpetamisest" (sks k), prof dr Hans-Peter Mangel;
Vanemuise 46-136, kl 11.45 "Funktorid graafidel" (ingl keeles), prof dr Ulrich Knauer.
K 15. sept Vanemuise 46-129, kl 10 Konsultatsioonid, prof dr Ulrich Knauer; Vanemuise 46-229, kl 10 Konsultatsioonid, prof dr Hans-Peter Mangel.

SOTSIAALTEADUSKONNAS

E 13. sept Tiigi 78-118, kl 10 "Avaliku halduse õpetamise ja uurimise tulevik Euroopas" (sks k, tõlge), prof dr Klaus König;
Tiigi 78-236, kl 14 "Avaliku sektori uus korrapoliitika" (ingl k), prof dr Klaus König.
T 14. sept Jakobi 2-226, kl 10 "Max Weberi ratsionaliseerimise kontseptsioon" (ingl k), prof dr Dirk Kaesler.
K 15. sept Tiigi 78-236, kl 10 "Poliitiline skandaal" (ingl k), prof dr Dirk Kaesler.

akademica
TARTU ESTLAND

Prof Jaan Kõrgesaar: avatud ühiskond ei pruugi olla mugav

Aet Süvari

Hälvikupedagoogika professor, eripedagoogika osakonna juhataja Jaan Kõrgesaar usub, et Tartu Ülikoolis ollakse puuetega õppurite suhtes küll heasoovlikud ja abivalmid, kuid vahel jäävad nad kahe silma vahele. Nii näiteks leidub siin värskelt ehitatud ja renoveeritud õppehooneid, kus puuduvad lift, kaldteed ja laiemad uksed.



Prof Kõrgesaar on rahul, et sotsiaalteaduskond võttis maja vastvalminud remondi juures arvesse ka puuetega õppurite vajadusi.

Milline on meie ühiskonna hoiak puuetega inimeste suhtes?

Mitmekesine, näitab Anne Õuemaa magistritöö. Informeeritumad ühiskonnakihid ja vanemad inimesed on veidi reserveeritumad, noored ja naiivsed aga optimistlikumad. Jõukamatel on abivalmidust piiratumalt kui vaestel. Samas arvan, et me oleme kõik pigem abstraktselt tolerantsed. See tähendab, et seni, kui meil ei ole otsest kokkupuudet, me ainult kujutame ette, et oleme sallivad teise usu, nahavärvi või puudega inimese suhtes. Probleem tuleb siis, kui see kokkupuude on väga lähedane – näiteks meie oma laps või sugulane, kellega midagi juhtub. Siis peab abstraktsest sallivusest minema edasi ja see on valulik.

See on suur koormus, mis tähendab, et enam ei saa tööl käia, kuna kogu aeg kulub ära lapse, haige või vanuri eest hoolitsemisele. Alles siis inimesed tajuvad, et ühiskond ei ole kõiki rollijaotusi päris hästi läbi mõelnud. See koormab neid lapsevanemate või hooldajatena tunduvalt rohkem kui neid, kellel ei ole seda vaja teha. Igaüks tahaks aga ausat mängu ja võrdseid võimalusi. Nii ei saa, et olen küll väga tolerantne, salliv ja enamgi veel – ei anna puudega last ära, aga minu enda elu on sellega paigast ära. Tegelikult tähendab hoolekande, õpetuse ja puuetega laste eest hoolitsemise ja vastutuse lõplik andmine tema bioloogilistele vanematele neilt võrdse võimaluse ära võtmist. Nad ei ole enam konkurentsivõimelised, kui nad sellele keskenduvad. Ja siin peab kaaluma, kuidas seda võrdselt jagada, et neil oleksid samad võimalused.

Milline on ülikoolides suhtumine erivajadustega õppuritesse?

Ma ei oska öelda, kuidas see asi teistes ülikoolides on. Aga ma arvan, et neid on kõikjal ja spetsiaalseid investeeringuid pole paljud õppeasutused nende jaoks teinud. Küll aga ollakse ümberringi väga heasoovlikud, kantakse neid trepist üles-alla. See, et nad ülikooli tahavad tulla, on absoluutselt positiivne, küsimus võib aga olla selles, kas ülikool osutub neile järjekordseks kasvuhoonekeskkonnaks, kus ollakse ümberringi toeks ja pärast töökohta otsima minnes alles leitakse, et ühiskond on äärmiselt konkurentlik ning mistahes takistused võivad osutuda ületamatuteks. Kui ikka ühele kohale tahab kümme inimest ja üks nendest vajab selleks, et oma töökohale jõuda, kaldteed või laia ust, liftist rääkimata, siis ettevõtjale on lihtsam võtta tööle keegi teine, kes sellist investeeringut ei eelda.

Seda näeme ka ülikoolides – kui näiteks sellistes uutes majades nagu Iuridicum või Economicum ei ole kaldteed ega lifti, vaatamata soodsatele eelarvetele, siis ma ei tea, miks see niimoodi on läinud. Ilmselt nende dekaanid ei ole pidanud kandma ühtegi liikumispuudega inimest trepist üles ja alla nagu meie dekaan. Ja isegi meil oli see kahtlus, kas ehitada lift – ikkagi üle miljoni krooni lisakulutusi ja suhteliselt vähe korruseid. Aga meil oli see kogemus kõigil olemas ja nii tuli see lahendus suhteliselt kergesti.

Kas need investeeringud tasuvad ennast ära?

On olemas selline inimõiguste põhimõte, mis nõuab võrdseid võimalusi – kogu avalik sektor peaks seega olema ka ruumiliselt juurdepääsetav kõigile, ka liikumispuudega inimestele. Ja see on üks neid inimõiguste põhimõtteid, mida sellised vaesed riigid nagu Eesti väga suurte raskustega suudavad täita, alates igasuguste reeglite käimapanekust, mis kehtivad Eestis soovituslikena – nagu ehitusmäärustik. Tasuvusest rääkides, on siin üks valikuid, mis Eestil on – kas me püüame hakkama saada sellega, mis meil on, sealhulgas ka puuetega inimestega kui potentsiaalse tööjõuga või asume jõhkra immigratsioonipoliitika teele ja toome siia veel odavamat tööjõudu sisse. Tundub siiski, et me ei taha seda teist teed valida, sest Eestis peaks igaüks meist olema väärtuslik ja talle peaks olema antud võimalus. Liiati kui see on üldmajanduslikult mõeldes ka kasulik, sest iga noor inimene, kes oma puude tõttu jääb hariduseta, osutub pärast koormaks ühiskonnale, kes peab kogu aeg maksma tema hoolduse eest. Kui ta aga on haritud ja tal on töökoht, siis – vastupidi – ta toob tulu. Ma ei ole kindel, kas siin on võimalik selgete arvutustega seda kasumit mitme aastakümne vältel tõestada, küll aga on siin tegemist põhimõtetega, mida ei saa eirata ja mida tuleb järgida, kui me tahame liituda Euroopa Liidu ja läänemaailmaga. Me peame avatud ühiskonda kuulumise eest ka maksma ja arvestama, et avatud ühiskond ei ole just tingimata mugav.

Mida saavad erivajadustega noored õppida?

Õppimine ise ei sisalda ju piiranguid, peab vaid jõudma õppetööle, praktikale ja suutma seal suhelda. Ülikooli asi on kõiki selles aidata. Aga määravaks saab kutsevalik – kui elukutse ei leia puudega inimesele rakendust. Meie tõeline success-story on avalikus halduses õppiv liikumispuudega Tanel, kes on asutanud oma firma. Aga üldiselt ei löö paljud puuetega inimestest absoluutses konkurentsis läbi. See oleks võimalik, kui rakendataks paari põhimõtet, mis ei ole majandusele kuigi koormavad. Üks põhimõte on see, et inimese töölevõtmisel hakkavad kehtima reeglid, mille puhul ei saa väljaspool tööalast kompetentsi muud tunnused olla tööandmise/sellest keeldumise aluseks. See tähendab, et kui ma tahan saada arvutioperaatoriks, siis ainuke näitaja, mille alusel mind tööle võetakse, on oskus tarkvara laadida, installeerida, programmeerida, aga mitte see, kas ma jõuan töökohale omal jalgel, ratastooliga või kuidagi muudmoodi. Teine põhimõte on see, et riik motiveerib kas maksusoodustustega või kuidagi muudmoodi firmasid neid inimesi rakendama. Mõlemad põhimõtted on natukene heaoluühiskonna-hõngulised, aga selle toob jällegi kaasa Eesti tendents olla pigem Lääne- ja Põhja-Euroopa osa, kui kuuluda kuhugi mujale.

Kui see nii oleks, siis jääks veel vaid ressursi küsimus – kes tasub näiteks viipekeele tõlgi või talutaja eest, eraldi õppematerjalide eest. Raha lugemine on paraku üks osa meie igapäevasest tööst ja siin ei saa öelda, et me peame kõik heast tahtest sellega hakkama saama. Riik, omavalitsused, inimene ise ja loomulikult ka ülikool peaksid kõik astuma ühes suunas, et see saaks võimalikuks. Aga kurb on see, kui mõni uusehitus või suur remont saab teoks ja selle käigus jäetakse tegemata asjad, mis ei maksagi oluliselt rohkem – kasvõi laiemad uksed või kaldpind trepi kõrvale, mõnikord ka lift. Lausa taunimisväärne on see, et ülikooli peahoones pole aulasse viival trepil enam käsipuid – neid ei tohiks ju olla raske tagasi panna.

NL-aegne diplom näitab haridustaset

Lea Michelson
Õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja

TÜ õppe- ja üliõpilasosakonnast on hakanud NL-aegsete diplomite omanikud küsima tõendit magistrikraadi kohta. Õppe- ja üliõpilasosakond taolise sisuga tõendeid ei väljasta.

Kraadi pole ju kellelegi formaalselt antud. Tuleb teha vahet kraadi ja haridustaseme vahel. Juhul kui diplom vastab magistritasemele, ei tähenda see veel magistrikraadi.

Taoline probleem on tulenenud ajakirjanduses avaldatud artiklitest.

Viimasel ajal on ilmunud mitu artiklit enne 1991. aasta 20. augustit Eestis väljaantud diplomite vastandamisest ja ekvivalentide leidmisest praegu kehtiva õppesüsteemi haridusdokumentidega.

Võttes aluseks EV Valitsuse ja Vene Föderatsiooni valitsuse vahelise haridust ning akadeemilisi kraade tõendavate dokumentide tunnustamise ja ekvivalentsuse kokkuleppe, on õnnitletud suurt hulka ülikooli lõpetanuid magistrikraadi saamise puhul (Mart Nutt "Õnnitlused magistrikraadi puhul", PM, 8. aug).

Bakalaureusekraadi andmist alustati 1995. aastal

Küsimus, mida laiemalt pole puudutatud, on hoopis vastupidise sisulise tähendusega.

Nimelt olen kohanud väga paljude Eesti kõrgkoolide õppejõudude elulooliste andmete seas hariduse nimetamisena bakalaureusekraadi. Paljud neist on TÜ vilistlased. Kraadi saamise aastaks on märgitud sageli hulk aastaid enne praeguse õppesüsteemi kehtima hakkamist, see on enne 1991. aastat, kui Eesti riigis polnud bakalaureusekraadist ilmselt juttugi olnud.

Esimesteks bakalaureusekraadiga diplomite omanikeks said 1995. aasta ülikooli lõpetajad. Varasemad diplomiomanikud on vabatahtlikult enda formaalset haridust pisendanud, juhul kui nad on enda haridust bakalaureusetaseme hariduseks nimetanud

Ilmselt mängib siin oma osa psühholoogiline efekt, et parem diplom on ikkagi kraadiga. Olgu või väiksema õppeajaga (nimelt on õppeaeg haridustaseme hindamisel üks põhilisi lähtekohti). Oli ju viieaastane NL-aegne diplom ilma nimeta/kraadita.

Kõrgkoolidiplomile lisadokument

Euroopa Komisjon, Euroopa Nõukogu ja UNESCO/CEPES ühine töögrupp töötas välja dokumendi nimega "Diploma Supplement" (DS).

DS on ingliskeelne kõrgkooli diplomiga kaasnev lisadokument, mille kaudu antakse informatsiooni omandatud kvalifikatsiooni, eriala, õppekava, kasutatud hindamissüsteemi, õpingute jätkamise õiguse, riigis kehtiva kõrgharidussüsteemi ja muu kohta. Dokument lihtsustab välismaa kõrgkoolidel ja tööandjail mõista ja hinnata omandatud kvalifikatsiooni õpingute jätkamisel välisriigi õppeasutuses või tööleasumisel välisriigis.

Dokumendi eesmärk ei ole erinevate riikide kvalifikatsioone vastandada, ekvivalente leida, ka mitte mingil juhul anda väärtushinnanguid ühe või teise diplomi kohta. Eesmärk on neutraalselt kirjeldada diplomil märgitud hariduse sisu. Diplomi tekst iseendast on enamasti igas riigis napisõnaline. Sama lugu on diplomi tõlkega. DS olekski lahenduseks riikide vahel, saamaks aru erinevate kvalifikatsioonide tähendusest, ja mis oluline - hariduse jätkamisel n-ö õiges astmes. Kraadide nimetuste järgi võib mõnel maal meie kõrghariduse 1. aste bakalaureus olla hoopis keskhariduse tähenduses (Prantsusmaa). Sel põhjusel on kohustuslik kasutada ka DS-is kraadide nimetusi originaalkeeles ja mitte püüda neid tõlkida inglise keelde. Selle asemel selgitatakse kraadi taseme tähendust.

Eesti kõrgkoolidest on TÜ alustanud DS-i rakendamist. See on lülitatud TÜ diplomite väljaandmise korda. Diplomite väljaandmise korra kohaselt annab DS-i välja õppeosakond. Rahvusvahelises kontekstis on ülikooli jaoks sellise dokumendi väljaandmine vajalik ja prestiižne.

Sama lähenemist tuleks kasutada ka Eesti-siseselt, st mitte püüda leida rangelt ekvivalente, tehes sellega kahju iseenesele, vaid nimetada asju õigete nimedega. Õppeosakond on alati valmis vajadusel konkreetse isiku Tartu Ülikoolis saadud haridust täpsemalt selgitama.

Moliére ja Lavakunstikool Vanemuises

9. ja 10. septembril kohtub Vanemuise publik kahe üsna haruldase külalisega Tartu lavadel - Moliére'i ja kevadel EMA Kõrgema Lavakunstikooli lõpetava lennuga.

19. lennu bakalaureusetöö - Moliére'i komöödia "Ihnur" - on valminud kursusejuhendaja Ingo Normeti käe all. Viimati kandsid Vanemuise lavalauad tudengeid paarkümmend aastat tagasi, kui Kaarin Raid lavastas 8. lennuga K. Saja "Klemensi". Ka viimasest "Ihnuri" lavastusest eesti teatris on möödunud märkimisväärne ajavahemik – 1951. a mängisid seda Eesti Riikliku Teatriinstituudi üliõpilased. Praeguses lavastuses lööb kaasa kahes erinevas koosseisus kogu lend – seetõttu on välja kuulutatud ka kaks esietendust ning teatrigurmaanidel tasub sama lavastust mitu korda vaatama tulla. Pea- ning nimiosa – ihnsat vanameest Harpagoni kehastab Tambet Tuisk. Lava on kujundanud Liina Unt ja kostüümid Aime Unt. Helilooja on Olav Ehala, koreograaf Virve Kurbel ja uus tõlge pärineb Häidi Kolle sulest.

UUDISED

Tartut külastab Turu Ülikooli juhtkond

Täna külastab Tartut Turu Ülikooli delegatsioon, mille liikmed on ka rektor prof Keijo Virtanen, kantsler prof Keijo Paunio ning prorektorid prof Harri Lönnberg ja prof. Aimo Salmi.

Lisaks Turu Ülikooli rektoraadile kuuluvad delegatsiooni ka administratsioonidirektor, humanitaar-, matemaatika-, arsti- ja sotsiaalteaduskonna dekaanid, täienduskoolituskeskuse juhataja ja Turu Ülikooli Fondi valitsuse liikmed.

Kell 11.30 kohtub Turu Ülikooli juhtkond nõukogu saalis Tartu Ülikooli rektoraadi ja dekaanidega ning teeb hiljem ringkäigu ülikooli peahoones.

Kell 13 lähevad Turu Ülikooli dekaanid külastama teaduskondi, rektoraat ja teised külalised suunduvad tutvuma tähetorni ja vana anatoomikumiga.

Kell 14.30 toimub Turu Ülikooli Sihtasutuse maja Villa Tammekannu (Kreutzwaldi tn 6) sarikapidu, hiljem leiab aset ka Turu Ülikooli Fondi nõukogu väljasõiduistung.

Delegatsioon külastab ka Biomeedikumi.

Kunstide osakonna kammerkoor ootab täiendust

Ülikooli kunstide osakonna kammerkoor (dirigent Seidi Mutso) võtab vastu uusi lauljaid tenori ja bassi häälerühmadesse esmaspäeval, 13. ja kolmapäeval, 15. septembril. Proovid toimuvad peahoone aud 138 kl 18.

Koor alustab sel sügisel üheksandat hooaega. Viimane hooaeg möödus eelkõige laulupidude tähe all. Osaleti aprillis toimunud Põhjamaade üliõpilaste laulupeol Tallinnas, käidi Leedus Gaudeamusel, lauldi suvistel laulupidudel Tartus ja Tallinnas. Veebruaris võideti B-kategoorias esikoht "Tuljaku" konkursil.

Augustis võttis koor osa rahvalaulupäevast Otepääl, kus õpiti ja lauldi Veljo Tormise juhendamisel tema laulutsüklit "Neli hällilaulu". Eesti muusikast kuulubki koori repertuaari põhiliselt Veljo Tormise, aga ka Cyrillius Creegi helilooming. Repertuaari põhiosa aga moodustab euroopa ja vene heliloojate vaimulik muusika.

Botaanikaias saab skulptuure vaadata

Nädal tagasi hakkasid ülikooli botaanikaaeda ilmestama Tartu Kunstimuuseumi kollektsioonist toodud 12 skulptuuri. Need tosin taiest, mille hulgas on ka Anton Starkopfi ja Juhan Peberiti töid, jäävad botaanikaaeda päriselt.

Paabelis avati kohvik

Ülikooli peahoone vastas asuva uue keeltemaja teisel korrusel on esmaspäevast lahti uus kohvik.

Vanemuise kohvikule rendditud söögipaigas on iste- ja seisukohti kokku paarikümne ringis.

Baaridaam Karin Vaikre ütles, et esimestel päevadel oli oodatust vähem rahvast. "Ootame külastajaid igal tööpäeval kell 8 – 18."

Kohvikus saab sooja toitu, salateid, pannkooke ja muud. Toit tuuakse Vanemuise kohvikust ja Wernerist.



EMT SÜGISPAKKUMINE

Kui ostad mobiiltelefoni
16. augustist 30. septembrini
Esmofon Grupi või Hallo!
kauplustest, saad

TASUTA

liitumise ning lisaks
veel 100 krooni
võrgusisest kõneaega
kasutamiseks selle aasta
lõpuni.

EMT
... alati Sinuga

esmofon grupp
KÕIK MOBIILTELEFONIDEST...
Hallo!

ACTA DIURNA

12. - 15. septembrini on ülikoolis **Saksa - Eesti Akadeemiline Nädal *"Akademica"***. Nädala raames toimuvad teaduskondades tuntud saksa professorite loengud, avalik diskussioon ja aulaloeng. Ajakava leiate 2. leheküljelt.

14. septembril kell 15 algab nõukogu saalis **ülikooli valitsuse istung**.
Kavas: seisukohavõtt TÜ 1999.a. negatiivse lisaeelarve projekti suhtes, tulemislisa määramine ja arenguvestluse läbiviimise korra projektide tutvustamine, ülikooli õppejõudude töötamisest teistes õppeasutustes, jm.

15. septembril toimub majandusteaduskonna nõukogus **dekaani valimine**.

15. septembril kell 16 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis **näitus "Kes võib ilma uskuda..."** (Ajaloolised ilmavaatlusriistad).

17. septembril kell 14.15 algab ajaloo muuseumi konverentsisaalis **meditsiiniloo päev**, mis on pühendatud meditsiiniloolase dots Viktor Kalnini 70. sünniaastapäevale.

17. septembril kell 16 toimub **rektori vastuvõtt** möödunud semestril pensioneerunud ülikooli õppejõududele ja teistele teenekatele töötajatele.

17 - 19. septembril tomub Tartus **Tibetoloogia seminar.** Ülikooli külastab TÜ orientalistikakeskuse ja Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi kutsel Kopenhaageni Ülikooli Tibetoloogia osakonna juhataja prof Tarab Tulku.

LOENGUD

16. septembril kell 12.15 keemiahoone ringauditooriumis Pottier' Ülikooli kriminaalõiguse prof Jean Pradeli **loeng prantsuse kriminaalõigusest**. Tõlge eesti keelde. Prof Pradel on Prantsusmaa üks juhtivamaid kriminaalõigusteadlasi ja on ühtlasi andnud ekspertarvamuse Eesti karistusseadustiku eelnõu kohta.

17. septembril esineb **prof Tarab Tulku avaliku loenguga** "India ja tiibeti budismi filosoofilised õpetused".

18.-19. septembril on kavas **prof Tarab Tulku seminar** "Selge uni: alateadliku loovuse rakendamine". Info: http://www.ida.ee/etks/tarab/tarab99.html

VÄITEKIRJAD

15. septembril kell 14.15 Iuridicumis aud 216 kaitseb **Kristjan Kenapea magistritööd** "Õigustloova akti mõiste ja tunnused kehtivas õiguskorras". Juhendaja prof Kalle Merusk, oponendid on prof Raul Narits ja prof Erik Juhan Truuväli.

16. septembril kell 14.15 Lossi 3 aud 426 kaitseb **Eva Piirimäe magistritööd** "Isamaa otsinguil: patriotism ja poliitilised väärtused saksa publitsistikas (1740-1776). Juhendaja prof Jüri Kivimäe, oponendid dr (õigusteadus) Peeter Järvelaid ja dots Mati Laur.

KURSUSED

Soome kunsti kursus (FLKU.00.075, 2AP) toimub igal teisel kolmapäeval kell 18-20 TÜ peahoone aud102. Järgmine loeng kavas 22. septembril.

5. oktoobrist algab kursus **"Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus"** FLEE.02.045. magistrantidele ja õpetajakoolituse tudengitele (v.a. eesti filoloogid). Õppejõud Meeli Sedrik. Loengud toimuvad teisipäeviti ja neljapäeviti kell 16 - 18. Info tel 375 224.

TEATED

Alates 6. septembrist on tööpäeviti kell 8-18 avatud **kohvik Ülikooli 17 keeltemaja II korrusel**. Info tel 375 5691 Reti Sahk.

ARVUTIKURSUSED ÜLIKOOLI TÖÖTAJAILE

Kursused toimuvad arvutuskeskuses J. Liivi 2 klassis 207. Ülikooli töötajail on võimalik osaleda soodushinnaga (15kr/tund). Kursuse eest saab tasuda ülikooli siseülekande kaudu (soovitavalt) või ka sularahas. Siseülekande korraldamiseks vajaliku blanketi saab AK valvelauast või ülikooli kantseleist AK kirjakastist. Kursustele tuleb registreeruda, maksmine peab olema korraldatud registreerimise kuupäevast ühe nädala jooksul.
Kursustele saab registreeruda tel 375 444 ja 375 477, lisainfo http://www.ut.ee/ak

16. septembril kell 17 algab Ülikooli 17 germanistika raamatukogus **Eesti-Šveitsi kultuuriseltsi avakoosolek**. Info tel 376240 Eve Pormeister.

KUNSTIDE OSAKOND AVATUD ÜLIKOOL
Visuaalse eneseväljenduse algkursus
joonistamine (3 AP)
kompositsioon (1 AP)
värviõpetus (2 AP)
arvuti kasutamine kujunduses (2 AP)
visuaalne kommunikatsioon (2 AP)
Õppetöö 1999/2000 õ.a. sügis-ja kevadsemestril kaks korda kuus nädalavahetustel, algus 2. oktoobril 1999.
1 AP hind 800 krooni.
Info ja registreerimine kuni 24. sept kunstide osakonnas Lai 34 III korrus, tel 375 669, 375 670.
Teretulnud kõik huvilised!

15. septembril kell 18 toimub Jakobi 5 ruumis 302 teabepäev **Jaapani võitluskunstid tänapäeval - miks ja milleks?** Harukordne võimalus saada adekvaatset informasiooni võistluskunstide ja nõuandeid harrastuse/elustiili valikuks. Teabepäeva viib läbi Wado - ryu Akadeemia Seltsi & otsene peainstruktor Tanel Lihtmaa 2. dan., ainuke Jaapani Wadoryu Peamaja poolt tunnustatud ja litsenseeritud wado - ryu õpetaja Eestis.

Kaire Paadi **mitmekülgsustreeningu** (kergejõustik, sportmängud, aeroobika) kohta saab infot kl 17-19 TÜ staadionil, tel 251 38 708 või e-maili aadressil kairep@ut.ee

TRADITSIOONILISE SHOTOKAN KARATE-DO KLUBI MAJEDA võtab uusi õpilasi kõikidesse rühmadesse. Kogunemine 14. ja/või 28. sept. Karlova Gümnaasiumis Lina 2 kl 19. Üliõpilastele ainepunktid.
Klubi õpetajad on gradueeritud, litsenseeritud ja volitatud Jaapani Karate Assotsiatsiooni (JKA) poolt: Ando Vaher m. d. 1. dan (JKA), õp Andrus Palk 1. dan (JKA).
Lisainfo: http://www.majeda.ee; e-post: ando@cut.ee, tel 250 28 347 või 343 129.

Reede, 10. september kl 21 **Snake**
Laupäev, 11. september kl 21 **Joel Steinfeldt**
Kolmapäev, 15. september kl 21 **Dick & Homenja**
Neljapäev, 16. september kl 21 **Henry Laks & Timo Vendt**

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli".
http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.
Suletud. Remont.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.
Suletud. Remont.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L,P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
Eda Lõhmuse maalinäitus.
Olaf Prinitsa 75. juubelile pühendatud näitus.
29.06.- 30.09. Esimesi eesti matemaatikuid.
Näitus on pühendatud prof Ülo Lumiste 70. sünnipäevale.
7.06.-30.09. Puškin ja kirjandusteadus Tartu Ülikoolis.
Näitus on pühendatud Aleksander Sergejevitš Puškini 200. sünniaastapäevale.
Raamatumuuseumis:
8.04-15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1: kuni 30.09. Riina Pilli fotonäitus "Minu aken".
Loodusfotod Valgamaalt Sangaste lähistelt.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

Esilinastus: "10 põhjust sind vihata", Touchstone Pictures 1999, vaimukas komöödia Shakespeare`i "Tõrksa taltsutuse" ainetel, kl 13 (odavamad piletid), 15.15, 17.

"Siberi habemeajaja", Venemaa-Prantsusmaa-Itaalia-Tšehhi 1998. Kl 18.45, 22.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

RT

TÜ RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 17. september 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 29 (1983) TASUTA

Akademica aitab integreeruda

Astri Hargla

12. – 16. septembrini toimus kolmas Saksa-Eesti akadeemiline nädal Akademica, mille keskne teema oli tänavu integreerumine Euroopasse.

Rector emeritus prof Peeter Tulviste, kelle rektoriks oleku aegu Akademica alguse sai, leiab, et kõik kolme aasta teadusnädalad pole mitte lihtsalt Euroopasse integreerumiseks ettevalmistumine, vaid sidemete taastamine saksa kultuuri ja teadusega. "Tartu Ülikool oli kunagi Saksa ülikoolisüsteemi osa ning tollest ajast jäänud taust on tuntav. Nii on see integratsioon kaunis eriline - mitte ainult Euroopaga, vaid sealhulgas ühe kultuuri ja teadusega, mis meid kaua mõjutanud," lausus Tulviste.

Akademica-nädalaks kutsusid teaduskonnad ja raamatukogu Tartusse kaks oma eriala tippesindajat. Enamasti olid need saksa teadlased-õppejõud, kellega juba pikemat aega koostööd tehtud. Lisaks loengutele teaduskondades toimus avalik diskussioon ajaloomuuseumis ja aulaloeng.

Aulaloeng rahvusvahelisest konventsioonist

Traditsioonilise aulaloengu pidas Göttingeni Ülikooli kriminaalõiguse ja meditsiiniõiguse prof Hans-Ludwig Schreiber, kellel on pikaajalised koostöösidemed TÜ arsti- ja õigusteaduskonnaga. Prof Schreiber kui Saksamaa ühe juhtivama meditsiiniõiguslase tegevus ei piirdu teadustööga, tema seisukohad on arvestatavad ka õigusloomes. Oma töödes käsitleb ta põhiliselt meditsiinieetika ja -õiguse kriminaalõiguslikke probleeme (eutanaasia, ajusurm, tahtevastane ravi jms).

Aulaloengus keskendus ta Euroopa inimõiguste ja biomeditsiini konventsioonile, mis on oluline samm Euroopa õigusliku ühtsuse poole.



Ajaloomuuseumis diskuteeriti Euroopa Liiduga ühinemise poolt ja vastu.



TÜs töötav avaliku halduse professor Wolfgang Drechsler (paremal) diskuteerimas. 3 X ALAR MADISSON



Prof Peeter Tulviste ja prof Hans-Ludwig Schreiber (Göttingeni Ülikool).

Konventsioon võeti vastu 1996. aastal ning avati allakirjutamiseks 1997. aasta aprillis. Samal aastal avaldati see eesti keeles E. Kergandbergi ja J. Sootaki raamatus "Tekste meditsiiniõigusest I. Meditsiinieetika". Eesti oli üks esimesi, kes konventsioonile 1997. aasta aprillis alla kirjutas.

Teadussaavutuste rakendamisele eetilised piirid

Prof Schreiber märkis aulaloengus, et konventsioon õigusliku dokumendina ei saa kehtestada eetikanorme. "Samas on aga teaduse ja tehnika revolutsioon andnud meditsiini käsutusse sellised teadmised ja tegutsemisvõimalused, mis jäävad ainult siis humaanseks, kui neid piirata. Rahvuslikud regulatsioonid ei ole enam piisavad, kui arvestada arengu globaalset iseloomu," selgitas Schreiber.

Kriminaalõiguse prof Jaan Sootak ütles UT-le konventsiooni tutvustades, et see on äärmiselt oluline inimõiguste ja inimväärikuste kaitsel. "Tuleb austada nii inimest üksikisikuna kui ka inimsoo esindajana. Bioloogia ja arstiteaduse väärtarvitamine võib viia inimväärikust ohustavate toiminguteni." Konventsiooni järgi peavad inimese huvid ja heaolu valitsema puhtühiskondlike ja -teaduslike ainuhuvide üle. Prof Schreiber pidas seda oma aulaloengus individualistlikuks, inimõiguslikuks lähenemiseks. Ta ütles, et konventsioonis ei ole küll näiteks midagi öeldud abordi, eutanaasia ning kudede ja elundite siirdamise kohta koolnult, kuid osalisriik võib konventsiooni art 27 põhjal anda inimesele ulatuslikuma kaitse.

Loengule järgnenud arutelul püstitati küsimus, kas tänapäeva meditsiin ja bioloogia ei ole tunginud ohtlikult kaugele inimese bioloogiasse.

Prof Schreiberi arvates ei tohi teaduse arengut pidurdada. "Õigus ei pea kõike vaieldavat ära keelama. "Meil seisavad tõepoolest ees kohutavad valikud," jätkas ta. "Näiteks võib genoomianalüüs asetada tulevase lapse vanemad küsimuse ette, kas nad soovivad embrüo hävitamist või siiski last, kes haigestub umbes 5-aastaselt päritavasse haigusesse, millesse peagi sureb. Õiguse ülesanne ei ole genoomianalüüsi ära keelata, vaid asetada teadussaavutuste rakendamisele kindlad eetilised piirid."

Ülikooli administratsioonidirektorina asus tööle TÜ Sihtasutuse juhataja Margus Ots

Varje Sootak

1998. aastal loodi ülikoolis haldus-, finants- ja administratsioonidirektori ametikohad, millest viimane oli siiani täitmata. Esmaspäevast, 13. septembrist asus administratsioonidirektori ametisse senine Tartu Ülikooli Sihtasutuse juhataja Margus Ots.



Margus Ots

MARGUS OTS

1997 lõpetas TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna zooloogia eriala
1993-1995 Eestimaa Looduse Fondi projektijuht
1994-1997 Eesti Ornitoloogiaühingu juhatuse liige ja projektijuht
1997. aastast TÜ Sihtasutuse juhataja

Millega tegeleb administratsioonidirektor?

Administratsioonidirektori tööülesannete hulka kuulub ülikooli personalitöö korraldamine ning kantseleiteenistuse ja teabeteenistuste töö üldjuhtimine ja arendamine. Personaliosakond ja kantselei olid seni rektori, teabetalitus arendusprorektori vastutusalas.

Võrreldes mitme teise Eesti ülikooliga tegutseb Tartu Ülikoolis teabetalitus, on välja töötatud eelinfosüsteem, mis on kättesaadav internetis ja ajalehes, ka nn paberkandjal. Ometi on info liikumisega rahulolematust. Mida teha?

Püüan praegu esimestel päevadel end minu vastutusalades senitehtuga põhjalikult kurssi viia. Arvan, et palju annab ära teha administratsiooni ja teaduskondade vahel, siin ei liigu info edasi-tagasi veel nii, kuidas vaja, sageli puudub tagasiside.

Tähtis on ka horisontaalsel tasandil info liikumine, st erinevate struktuuriüksuste endi vahel. Info edasiliikumisel ei tohiks selle sees tekkida vasturääkivusi, vääriti mõistmist, see ei või ka toppama jääda.

Muudatustest minu vastutusala valdkondades on veel vara rääkida, enne pean põhjalikult tutvuma, nagu ütlesin.

Kes asub sihtasutust juhatama?

Sihtasutuse tööd jätkan paralleelselt oktoobri teise pooleni, kuni uued inimesed sisse elavad.

PROBLEEMID AVALIKKUSE ETTE

"Omavahel, mitteavalikult ollakse ülikoolielu mitme aspekti suhtes kriitilised, ja õigustatult, ent avaliku arutelu puudumisel ei täida kriitika oma eesmärki. Avalik osalemine on kahepoolne protsess, mis tekib siis, kui inimesed on veendunud, et sellest tõuseb kasu ja kui väljaöeldu neid ei ohusta," ütles rektor Jaak Aaviksoo alanud akadeemilise õppeaasta intervjuus UT-le (UT nr 26, 27. aug 1999).
Olgu see julgustuseks ka avalikeks sõnavõttudeks, poleemikaks Universitas Tartuensises, kas või mõnele probleemile tähelepanu juhtimiseks. Kui autor või vihje andja ei soovi end avalikkuse ette tuua, garanteerib toimetus tema tundmatuks jäämise.
Julgust ja kaasalöömist ülikooli ühiste asjade eest!

TÄNA LEHES

Viktor Kalnin kirjutas rahvuslikku ajalugu
LK 3

Lugeja kiri
Mart Normet küsib, miks on Tartu Ülikoolis nii palju üliõpilasi, et loengus ruumi ei jätku.
LK 3

Kokkuvõte EUPRIO konverentsist
LK2

Majandusteaduskonna dekaaniks valiti Jüri Sepp

15. septembril valis TÜ majandusteaduskonna valimiskogu dekaaniks tagasi senise dekaani professor Jüri Sepa.

Jüri Sepp on lõpetanud TÜ majandusteaduskonna majandusküberneetika eriala 1975. aastal ja kaitsnud kandidaadikraadi 1982. aastal.

Aastast 1975 on Sepp töötanud Tartu Ülikoolis. 1994. aastal valiti ta majanduspoliitika korraliseks professoriks. Majandusteaduskonna dekaani ametikohal on Jüri Sepp töötanud 1996. aastast.

TÜ Sihtasutus jagas ligi 100 000 krooni eest stipendiume

Eile andis TÜ Sihtasutus välja viie erineva allfondi stipendiume üheksale TÜ üliõpilasele kogumahus 98 000 krooni.

Puhk-Mörneri stipendiumi (20 000 kr) said õigusteaduskonna doktorant Gaabriel Tavits ja ajaloo osakonna doktorant Andres Andresen.

Liisa Kolumbuse Mälestusfondi stipendium (10 000 kr) läks arstiteaduskonna doktorantidele Toomas Sillakivile, Kersti Oselinile, Eva Zusinaitele ja Alar Veraksitšele.

Heinz Ederma stipendiumi (8 000 kr) pälvis keemiaosakonna üliõpilane Olga Tšubrik.

Karine ja Martin Koobase stipendium (5000 kr) määrati eesti ja soome-ugri filoloogia eriala üliõpilasele Mariko Fasterile ning Johannes Voldemar Veski stipendium (5000 kr) sama eriala üliõpilasele Reet Hendriksonile.

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse projektijuht

Vastuvõtt teenekatele töötajatele

Täna kl 16 korraldab rektor ajaloo muuseumis vastuvõtu pensioneerunud õppejõududele, teaduritele ja töötajatele.

Kutsutuile annab rektor ülikooli medalid, mis on ülikooli kõrgeim tunnustus oma töötajatele silmapaistva ja pikaajalise töö eest.

UUDISED

Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumid

9. septembril valis ERF-i stipendiumikomisjon 20 põhiõppe, 10 magistriõppe üliõpilase ja kahe osakonna külalisõppejõudude poolt esitatud taotluste põhjal 1999/2000. õ-a stipendiumisaajad.

Põhiõppe üliõpilastest saavad stipendiumi (á 1000 kr kuus, 10 000 aastas): Eda Pärnpuu, skandinavistika (rootsi k) 4. a; Eeva-Kaarin Ots, prantsuse keel ja kirjandus 4. a; Liis Kallikorm, hispaania keel ja kirjandus 3. a; Laur Vallikivi, ajalugu 4. a; Kadi Grichin, ajalugu 4. a; Kiti Kaur, kirjandus ja rahvaluule 3. a; Juliana Peet, eesti ja soome-ugri keeleteadus 3. a; Maarja Keba, eesti ja soome-ugri keeleteadus 4. a; Märt Põder, filosoofia 3. a; Margit Tago, kasvatusteadused 4. a.

Magistriõppe üliõpilastest (á 1500 kr kuus, 15 000 aastas) on stipendiumisaajad: Evar Saar, eesti ja soome-ugri keeleteadus 2. a; Leane Morits, ajalugu 2. a; Maria Šmonina, vene ja slaavi filol 1. a.

Külalisõppejõududest osutusid stipendiumisaajaiks (6000 kr kuus, kaheks semestriks á 4 kuud, 48 000 aastas): Manuel Cáceres Sánches (germaani-romaani filol osak - septembri stipendium), Marilyn Vihman (eesti ja soome-ugri keeleteaduse osak - oktoobri stip), Antonio Pamiés (germaani-romaani filol osak - novembri stip), Salvador Santa Puche (germaani-romaani filol osak- detsembri stip), Anne Witt (germaani-romaani filol osak - kevadsemestri stip).

Riikidevaheline koostöö loob rahvusvahelised ülikoolid

Eeva Kumberg
teabetalituse infospetsialist

Sellist tulevikku suunatud pealkirja kandis EUPRIO (Euroopa ülikoolide avalikkussuhete ja teabekorraldusega tegelevaid ametnikke ühendav organisatsioon) aastakonverents, mis toimus Kopenhagenis, Lundis ja Malmös.

Konverentsile saabus ligi 200 teabetalitajat 23 Euroopa riigi ülikoolist. Tänu organisatsioonilt saadud stipendiumile ja ülikoolipoolsele toetusele oli tänavusel aastakonverentsil Tartu Ülikooli näol esmakordselt esindatud ka Eesti.

Kolme päeva jooksul tutvustati kolme Taani ja kolme Rootsi kõrgkooli. Kõigile soovijatele olid avatud kümned töögrupid.

EUPRIO (European Universities Public Relations and Information Officers Association) loodi 1986. aastal Euroopa Ühenduse toel ja on ametlikult tunnustatud ühenduse riikide teadus- ja haridusministeeriumide poolt. Organisatsioon kutsub kõrghariduse vallas töötavaid PR-ametnikke vahetama kogemusi, uusi ideid ja infotehnoloogia-alaseid uudiseid. Organisatsiooni eesmärk on luua Euroopas võimalikult paljude ülikoolide teabetalituste vahel hästitoimiv võrgustik, mis toetaks haridusinstitutsioonides töötavaid PR-professionaale igapäevatöös ja annaks ühtlasi võimaluse oma tööoskusi testida ning parandada.

Øresundi Ülikool

Tänavune aastakoosolek keskendus erinevate riikide ülikoolide vahelisele koostöö korraldusele nii õpetöö kui teadusuuringute vallas. Teemale vastavalt oli konverentsi seekordne korraldaja Øresundi Ülikool - regionaalne ülikoolide võrk, mis loodud teadusuuringute ja õppetöö parandamiseks. Øresundi Ülikooli koosseisu kuulub kaheksa Taani kõrgkooli (Kopenhageni Ülikool, Taani Tehnikaülikool, Kopenhageni Ärikool, Taani Kuninglik Farmaatsiakool, Kuninglik Veterinaaria ja Põllumajanduse Ülikool, Kuninglik Raamatukogunduse ja Infoteaduse kool) ja kolm Rootsi kõrgkooli (Lundi Ülikool, Rootsi Põllumajandusteaduste Ülikool Alnarpis ja Malmö Ülikool). Ühendav ja viimast aastat ka eraldav osa ongi kahe riigi vahel asuval Øresundi väinal, mille ääres kõik loetletud ülikoolid asuvad.

Plenaaristungi ettekanded olid samuti seotud nn regionaalsete ülikoolide ülesehitamisega teistes riikides (Prantsuse - Saksa - Šveitsi koostöö näitel) ja üksikute struktuuride (ülikoolide muuseumid) koostoimimisele taolistes ühendustes.

Eesti võimalused

Millised oleksid Eesti võimalused regionaalse ülikooli loomiseks?

Arvestades Euroopa Ühenduse poolt tunnustatud poliitikat, on Eesti ülikoolidel mitu võimalikku teed: esmalt tuleks luua Eesti Ülikool (ühendab kõik avalik-õiguslikud ülikoolid Eestis).

Teiseks pakub geograafiline asend Eestile partnerkoole nii Baltimaades (Balti Ülikool) kui Venemaal ja Soomes (nt Läänemere Ülikool) jne.

Olukorras, kus Eesti ülikoolide omavaheline koostöö on pigem formaalne, võivad mõtted üle riigipiiride ulatuvatest haridusinstitutsioonidest tunduda ülepingutatud, kuid tänase maailma dikteeritud reaalsus ütleb meile muud: see on Eesti ülikooli ellujäämise küsimus.

TEIE KORD ON KÜSIDA!

29. sept kl 15 toimub raamatukogu konverentsisaalis lugejakonverents. Ootame Teie küsimusi ja arvamusi kõige kohta, mis puutub raamatukogusse. Teie küsimustele vastavad direktor Toomas Liivamägi, teenindusdirektor Mare Ilus, infotehnoloogia projektijuht Ülo Treikelder, väliskirjanduse osak. juhataja Kertu Uri, kodumaise kirjanduse osak juhataja Kristina Pai, kataloogimise peakoordinaator Elsa Loorits ja teiste vastutusalade juhid. Küsimusi saab esitada 26. septembrini e-posti aadressil plaan@utlib.ee ja raamatukogu koduleheküljel http://www.utlib.ee. Paberil saab küsimusi esitada raamatukogu II ja III korrusel, kus asuvad vastavaks otstarbeks ettenähtud sedelid ja kastid.

ÕNNITLEME!

Prof Mait Miljan 60

16. septembril täitus 60. aastaring välismajanduse ja juhtimise instituudi juhatajal, turunduse korralisel professoril Mait Miljanil.

1963. aastal sai M. Miljan TÜ diplomi kaubatundmise erialal. 1968. aastal alanud töösuhe ülikooliga on kaasa toonud erinevaid ametikohti lektorist professorini. Instituudi juhtimisele eelnes pikaaegne kateedri ja õppetooli juhatamine, samuti prodekaani amet. 1993. aastast on ta majandusteaduskonna strateegilise arengukava väljatöötamise komisjoni esimees.

Mait Miljanit võib õigusega pidada Eesti turundusõpetuse alusepanijaks, arendamise initsiaatoriks ja tunnustatud autoriteediks. Ta on hinnatud lektor, kelle ainekäsitlus on konkreetne ja auditooriumi kaasamõtlemisele panev. Esmapilgul võib teda pidada reserveeritud, rangeks, isegi autoritaarsusesse kalduvaks õppejõuks. Üliõpilased avastavad aga kiiresti välise kesta all nende probleeme mõistva, lahendusi pakkuva, nalja hindava inimese. Töökaaslased tunnevad teda seltsielu eestvedajana, ürituste korraldaja ja hingena.

Jätkuvat tervist, jõudu ja jaksu selleks!

Kolleegid majandusteaduskonnast

Prof Tiiu Paas 50



14. septembril tähistas oma juubelit ökonomeetria õppetooli professor Tiiu Paas. Ta lõpetas 1972. aastal *cum laude* TÜ majanduskübernetika esimese lennu ning asus tööle majanduskübernetika kateedri nooremteadurina. Professori ja rahvamajanduse instituudi juhatajana töötab ta alates 1992. aastast, teadusprodekaanina tegutses aastail 1991-1996.

Ta on edukalt korraldanud õppe- ja teadustööd koos paljude välismaiste kõrgkoolide ja teiste asutustega ning aktiivselt osa võtnud nii teaduskonna kui ökonomeetria õpetuse reformimisest ja majandusprotsesside eriaine kujundamisest.

Arvukad õpilased, kolleegid ja sõbrad õnnitlevad aktiivset juubilari ja soovivad jätkuvalt energiat!

Lugupidamise ja austusega

ökonomeetria ja statistika õppetoolid



Viktor Kalnin kirjutas rahvuslikku ajalugu

Ken Kalling
TÜ ajaloo muuseumi
teadusdirektor

17. septembril toimub ülikooli ajaloo muuseumis väljapaistvale meditsiiniloolasele Viktor Kalninile pühendatud meditsiiniloo päev.

Ettekanded puudutavad Viktor Kalnini tegevust teadlase (H. Tankler ja K. Siilivask) ja õppejõuna (A. Saava ja A. Sepp), Eesti ja Läti meditsiiniloolaste suhteid (A. Viksna) ning mälestusi Viktor Kalninist (M. Lõvi-Kalnin).

Eeldusel, et esinema-kuulama koguneb arstiteaduskonna ajaloost huvitatuid inimesi, saab sõna ka AHHAA keskuse projektijuht Tiiu Sild, kes räägib vana anatoomikumi saatuse võimalike variantide üle – nimelt on teiste hulgas ka vana anatoomikumi sellesama AHHAA teaduskeskuse asukohaks pakutud.

Tartu Ülikoolis töötanud silmapaistvamaid meditsiiniloolasi Viktor Kalnin oleks 21. augustil seitsmekümne aastaseks saanud. Mitme seltsi liige, riikliku preemia laureaat lahkus meie hulgast 1992. aastal. See oli kõrvamatu kaotus eesti meditsiiniloole ja ka Tartu Ülikooli ajaloo uurimisele. Viktor Kalninit isiklikult tundmata usun neid, kes väidavad, et tegemist oli oma ala tõelise fanaatikuga, kelle lahkumise järel meditsiinilugu Tartus enam kosunud polegi.



Viktor Kalnin

Viktor Kalnini sulest pärineb enam kui 800 kirjatööd, millest enamik käsitleb TÜ meditsiinilugu. Tema töö tähtsust tuleb praegu eriti rõhutada, sest mitmelgi ajaloolisel arstiteaduskonna õppehoonel on küllalt ähmane tulevik. Kas vanast anatoomikumist saab AHHAA teaduskeskus või meditsiiniajaloo muuseum? Ehk koguni meditsiiniajaloo instituut? Muuseumi ja instituudigi võimalikkust peaks V. Kalnini pärand kinnitama ja julgustama.

Viktor Kalnini tehtud töö annab tema mälestuskonverentsil võimaluse analüüsida kohaliku meditsiiniajaloo uurimise tulevikuväljavaateid. Helgesse tulevikku tahaks raudkindlalt uskuda, vaatamata isegi sellele, et arstiteaduskonnas on meditsiinilugu kunagisest kohustuslikust ainest fakultatiivseks taandunud.

Tuleviku jaoks annavad julgust suundumused nii ajalookirjutamises kui tendentsid teadusmaailmas. Teaduslugu on kogu maailmas üha enam tähelepanu võitmas. Mida olulisemaks muutuvad igapäevaelus teadus- ja meditsiinisaavutused, näiteks geneetika ja biotehnoloogia, seda olulisemaks muutuvad nende aladega seotud humanitaarsed ja filosoofilised küsimused. Poolehoidu võidavad ka sotsiaalseid, kultuurantropoloogilisi jm aspekte rõhutavad ajalookäsitlused. Meditsiiniga seonduv on säärase vaatenurga puhul üks lemmikteema – näiteks tähelepanuväärne osa kaasaegsest feminstlikust ajaloo (ümber)kirjutamisest põhineb arstiteaduslike tekstide analüüsil. Mõnes mõttes on tänapäeva tehnokratiseerunud teadusilmas, mis ka humanitaarteadlaste produktiivsust mõõdab rahvusvaheliste publikatsioonide arvu või heade grantidega, targem (konjunktuursem) uurida Tartu professorite suhtumist näiteks oma naispatsientidesse, mitte aga mõnda väga olulist aspekti Eesti ajaloos.

Samas on selge, et Viktor Kalnin kirjutas meie rahvuslikku ajalugu. Seega ei ole siintoodud vastandamine ajaloovaenulik, veel vähem tahab allakirjutanu rikkuda rahvusteadustega seotud tabusid. Pigem kutsuks mõtisklema, kuidas reaalteadlasi saaks oma ajaloost rohkem huvituma panna ning teaduslugu, sh ka meditsiinilugu, akadeemilises elus enam esile tuua.

Dotsent Viktor Kalnini tööl on oluline koht meie teadmiste ja hinnangute kujunemisel ning Tartu Ülikoolil on võimalus oma ajalooliste hoonete müürid täita perspektiivika teadusega, mille arendamisel on Kalninil oluline roll olnud.

KIRI

Miks on Tartu Ülikoolis nii palju üliõpilasi?

Vähe sellest, et üliõpilastele ei jätku ühiselamutes voodikohti, ei jätku tihti auditooriumides ka istekohti. Millest on tingitud situatsioon, et nõudmine ületab pakkumise? Milleni see viia võib?

Selge on see, et akadeemiline side õppejõudude ja ülikooliga jääb uutel tudengitel järjest nõrgemaks. Selle asemel süveneb tunne, et ülikool sarnaneb üha enam kombinaadiga, kes tahab rohkem toota, kuid ei võta seejuures midagi ette kvaliteedi säilitamiseks ega tõstmiseks. Sellest, et kõik soovijad ei pääse loenguruumi, tekib irooniline küsimus: kas Tartu Ülikool katsetab uut õppevormi, mis tugineb tugevama (antud kontekstis esimese) õigusele: et need, kes auditooriumisse ei mahu, saavad juba varakult järgmise loengu ukse taha stardivalmis minna. Või võib seda nimetada kaugõppeks Tartu Ülikooli moodi, et peamiselt tuleb akadeemilisi teadmisi koguda teiste üliõpilaste konspektidest ja paljundatud raamatutest, omades samas aega ja tahtmist ka loengutes ning seminarides käia?

Et eelnev jutt üldsõnalise lahmimisena ei näiks, toon mõned näited loengutest, kus osa tudengeid mitte lihtsalt põrandal ja aknalaudadel ei istunud, vaid olid sunnitud auditooriumist lahkuma: sissejuhatus meediasse ajakirjandusosakonnas, esteetika kunstiajaloo õppetoolis, reklaamipsühholoogia psühholoogiaosakonnas, mitmed õigusteaduskonna esimese aasta loengud jne jne.

Niisiis, miks on Tartu Ülikoolis nii häirivalt palju üliõpilasi, et õppe- ja teadustöö kvaliteet seetõttu kannatab? Milliseid lahendusi näevad probleemile selle põhjustajad? Nendele küsimustele ootan avalikku vastust soovitavalt ülikooli juhtkonna esindajalt, kel ka mingi tulevikunägemus õppetingimuste kohta peaks olema.

Kolmapäevase Postimehe artikkel "Tartu Ülikooli punktisüsteem ajab loenguruumid lõhki" ei selgita kõiki põhjusi.

Mart Normet
IV aasta üliõpilane

TÜ Euroopa Kolledži ja AHL-i eurokoolituse projekt jätkub

Raul Eamets
TÜ Euroopa Kolledži
asedirektor

Avatud Hariduse Liidu (AHL) algatatud eurokoolitusprojekt koostöös TÜ Euroopa Kolledžiga jätkub ka sügissemestril.

AHL-i algatatud eurointegratsiooni-alane rahvakoolituse projekt on esimene taoline Eestis. Programmi eesmärk on parandada Euroopa Liidu alast informeeritust regioonides. 1998. aastal toimunud esimene koolitusprogramm kuues AHL-i keskuses eri maakondades andis julgust korraldada eurokoolitust laiemale kuulajaskonnale. Kuna tekkis vajadus ka lektorite paremaks väljaõppeks, jätkati projekti koostöös TÜ Euroopa Kolledžiga. Koolitusprogrammis osalevad TÜ üliõpilased ja magistrandid.

Kuna huvi eurotemaatika vastu üha suureneb, vajatakse järjest rohkem teemat valdavaid lektoreid. Seetõttu on teretulnud projektiga liituma kõik tudengid, kes huvituvad eurotemaatikast ning soovivad ennast katsetada lektorina ja miks mitte ka natuke lisa teenida.

Esimene kokkusaamine toimub TÜ Euroopa Kolledzis esmaspäeval, 20. septembril kl 18 Lossi 3-307. Info: Lossi 3-313, tel 27 376 212 (Karin Ruus) e-mail: kruus@ut.ee.

Ravikindlustus ja arstiabi üliõpilastele

Aija Landõr
perearst

Kohustusliku ravikindlustusega on haigekassas kindlustatud kõik alla 18 aasta vanused lapsed ja päevase õppevormi õpilased ja üliõpilased. Seega tasub nende haiguse või vigastuse korral ravikulud haigekassa.

Kindlustus jätkub noore inimese tööleasumisel tööandja kaudu või õppima asumisel. Õppima asumise korral kindlustus jätkub, kui üliõpilane esitab haigekassale õppeasutuse tõendi päevase õppevormi kohta. Samuti peavad üle 18 aasta vanused päevase õppevormi üliõpilased igal aastal uuesti esitama haigekassale õppeasutuse tõendi, et õpingud jätkuvad (ka magnetkaardi omanikud).

Välismaale õppima asumisel tasub teada, et Eestil on sotsiaalkindlustuslepingud Soome, Läti, Leedu ja Ukrainaga. Rootsiga on sõlmitud ajutiselt maal viibijatele meditsiiniabi osutamise leping. Soomega sõlmitud lepingu järgi väljastab elukohajärgne haigekassa kindlustatud isikule tõendi EST/FIN4, mille alusel on kindlustatul õigus vältimatule arstiabile. Rootsis on arstiabi saamiseks vaja Eesti passi või kodukoha haigekassa väljastatud vormikohast tõendit. Mujale õppima asumisel tuleks muretseda tervisekindlustuse poliis.

Minu perearstipraksise vastuvõtuajad ja kabinet on ajutiselt muutunud: E 8.30-12-30, T 14-18, K 14-17, N 8.30-12.30 ja R 14-17 Gildi 8 kab 208. Info vastuvõtuaegadel tel (27) 433 405. Tartu Haigekassa (Põllu 1a) väljastab ja pikendab TÜ üliõpilastele Tartu Haigekassa liikmekaardi üliõpilaspileti ja olemasoleva liikmekaardi esitamisel. Üliõpilased ei pea aegunud haigekassa liikmekaardi vahetamiseks pöörduma kodukoha haigekassasse.

Sõidame Rootsi (poolmuidu)!

15. septembrist 15. oktoobrini,
ainult tudengitele

ühepäevastele reisidele Estline'i laevaga
kaks piletit ühe hinnaga

Ühe pileti hind üliõpilaspileti esitamisel alates

480.–

Hind sisaldab edasi-tagasi sõitu Stockholmi,
kajutikohta ja 2 hommikusööki rootsi lauas.

EstLine

EstLine'i kassa Reisisadama D-terminaalis E-P 10-17, tel 631 88 88 (E-L)
EstLine'i kassa Aia 5a E-R 9-17, tel. 448 348
Pileteid müüvad ka kõik suuremad reisibürood Tartus.
www.estline.ee estline@estline.ee

ZOOM



SAATCHI & SAATCHI

EMT SÜGISPAKKUMINE

Kui ostad mobiiltelefoni
16. augustist 30. septembrini
Esmofon Grupi või Hallo!
kauplustest, saad

TASUTA

liitumise ning lisaks
veel 100 krooni
võrgusisest kõneaega
kasutamiseks selle aasta
lõpuni.

EMT
... alati Sinuga

esmofon grupp
KÕIK MOBIILTELEFONIDEST...

Hallo!

ACTA DIURNA

20. - 21. Septembril toimub Tartus Toome konverentsimajas konverents "Euroopa Liidu teadus/arenduskostöö ja riiklikud teaduspoliitikad".

23. ja 24. septembril toimub TÜ Raamatukogus rahvusvahelist õeteaduse-alast Tempus Phare-projekti tutvustav **seminar "Akadeemiline õendusharidus Eestis järgmisel aastatuhandel"**. 23.09. algus kell 10.

24. septembril kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung**.

24. septembril kell 13 algab Lossi 3 - 327 rahvusvaheline **seminar "Eurointegratsiooni eetilised probleemid"**. Registreerimine 20. septembrini. Info tel 376212 ja e-post kruus@cie.ut.ee.

24. - 25. septembril on TÜ Narva Kolledži 1. aasta **üliõpilaste orientatsioonipäevad Tartus**.

LOENGUD

17. septembril kell 18 keemiahoone ringauditooriumis Kopenhaageni Ülikooli Tibetoloogia osakonna juhataja prof Tarab Tulku **avalik loeng "India ja tiibeti budismi filosoofilised õpetused"**. Loengule järgneb 18., 19. sept kl 10-18 seminar "Selge uni - alateadliku loovuse rakendamine".

20. september kell 14 Lossi t humanitaarhoone keldrikorruse videoruumis prof Lauri Honko (Kalevala Instituut, Turu Ülikool) **loeng "Oral Epics of India"**. Info: http://www.ida.ee/etks/tarab/tarab99.html.

21. septembril kell 18.15 algab peahoones aud 139 Michigani Ülikooli (USA) professori Omry Ronen'i **esimene loeng tsüklist "Vene akmeismi poeetika"**.

22. septembril kell 16 algab TÜ Kunstimuuseumis ph ruum 105 esimene **loeng sarjast "Kreeka kunst"**. Loengu teema "Arhailise ajastu kunst".

24. septembril kell 18.15 algab peahoones aud 102 Venemaa TA professori, akadeemik Mihhail Gasparov'i esimene **loeng tsüklist "Vene akmeismi tekst"**.

VÄITEKIRJAD

22. septembril kell 14.15 kaitseb matemaatikateaduskonnas Vanemuise 46 - 108 **Olga Panova magistritööd "Lokaalselt pseudokumerad ruumid"**. Juhendaja dots Mati Abel, oponent prof Toivo Leiger.

24. septembril kell 12.15 kaitseb Riia 23, ruumis 217 **Ljudmilla Timofejeva geneetika-alast doktoriväitekirja** "Electron microscopical analysis of the synaptonemal complex formation in cereals". Oponent van teadur Jelena Mikhailova, knd(biol), Sankt-Peterburi Ülikool.

KURSUSED

22. septembril **jätkub loenguga Soome kunsti kursus** (FLKU.00.075, 2AP) toimub igal teisel kolmapäeval kell 18-20 TÜ peahoones aud102. Järgmine loeng on kavas 6.okt.

23. septembrist kuni 18. oktoobrini kestab **valikainekursus Sissejuhatus geriaatriasse** (ARKA.01.037, 1 AP) arstiteaduse, õeteaduse, kehakultuuri ja sotsiaalteaduskonna üliõpilastele. Koguneda 23. septembril kell 18.15 Maarjamõisa Haiglas Puusepa 8 kardioloogiakliiniku auditooriumi 4. korrus 402. Kursust juhendab kardioloogiakliiniku dotsent Kai Saks. Kursusele registreerime kuni 40 üliõpilast. Registreeruda tel 448404 või e-mail: sax@ut.ee või aadressil Puusepa 8 -230.

TEATED

Akadeemiliselt organiseerumata meestudengid on oodatud **korporatsioon Vironia külalisõhtutele** 17., 21. ja 28. septembril kell 20 Lai 30 (sissepääs hoovist). Riietus korrektne.

AVATUD ÜLIKOOL RETOORIKA JA ESINEMISOSKUSE INTENSIIVKURSUS

- Avaliku esinemise põhivõtted
- Nimekate esinemiste heli- ja videonäidiste analüüs
- Harjutused esinemisoskuse täiustamiseks

24. sept kl 10-18 Tähe 4-355 (1 AP, 500 kr), 24. - 25.sept kl 10-18 (2 AP, 1000 kr).
Info ja registreerimine kaugkoolituskeskuses tel 375 561 (Helve Raik).

KUNSTIDE OSAKONNA VALIKAINE KURSUSED avatud üllkooli raames

Flamencokultuur FLKU.00.061
4 AP(30L+72P+30S), kestus 1 õppeaasta. Hind 700 kr/AP.
Flamenco kultuurilugu FLKU.00.076
2 AP (30L+30S), kestus 1õppeaasta. AP 350 kr.
Õppetöö toimub tsüklitena kahel reedel ja laupäeval kuus.
Info ja kursusele registreerimine kunstide osakonnas Lai 34 III korrusel, tel 375 230, 375669. Registreerimine 7. oktoobrini. Kogunemine 17. sept kl 17.

20. septembril kell 16 esineb peahoones aud 102 Tartumaa Tööhõiveameti juhataja Aino Haller teemal "Tööandja lootused töötaja suhtes".

21. septembril kell 12-19 toimub Tartu Ülikooli Raamatukogu fuajees **ajakirja Kleio soodusmüük**. Hinnad 5-15 krooni, müüki tulevad numbrid aastatest 1992-97. Ajakirjaga saab tutvuda Internetis aadressil: http://www.history.ee/kleio. Info tel 375 658 Leane Morits.

ZUM ZUM



Reedel, 17. sept kl 21
Kiken&Werrew
Laupäeval, 18. sept kl 21
Mürk&Moro
Kolmapäeval, 22. sept kl 21
Bonzo
Neljapäeval, 23. sept kl 21
Joku&Tibu

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda videofilmidega ülikooli ajaloost ja tähtsündmustest: "Tartu Ülikool aastail 1919-1932", "Ülikool nõukogude okupatsiooniaastatel", "70 aastat eestikeelset ülikooli". http://www.ut.ee/REAM/. Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine: 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.
Suletud. Remont.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Kataloogisaalis:
15.09. - 1.10. "Uus elu" - näitus Ed. Wiiralti Galerii ennistustöödest (Eesti Rahvusraamatukogu)
Lugemissaalide fuajees:
29.06. - 30.09. Esimesi eesti matemaatikuid. Näitus on pühendatud prof Ülo Lumiste 70. sünnipäevale.
4.09. - 31.10. Prof. Olaf Prinits 75.
1.09. - 3.10. Eda Lõhmuse maalid.
Kohviku fuajees:
3.09. - 3.10. Kalli Kalde fotod - "Vaatemäng".
Raamatumuuseumis:
8.04. - 15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1:
kuni 30.09. Riina Pilli fotonäitus "Minu aken". Loodusfotod Valgamaalt Sangaste lähistelt.
Info: tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"10 põhjust sind vihata", Touchstone Pictures 1999, vaimukas komöödia Shakespeare`i "Tõrksa taltsutuse" ainetel, kl 13 (odavamad piletid), 15.15, 17, 18.45.
"Tšempionide eine", USA, 1999, osades Bruce Willis, Albert Finney, Nick Nolte jt, kl 20.30.

TRADITSIOONILISE SHOTOKAN KARATE-DO KLUBI MAJEDA võtab uusi õpilasi kõikidesse rühmadesse. Kogunemine 14. ja/või 28. sept. Karlova Gümnaasiumis Lina 2 kl 19. Üliõpilastele ainepunktid.
Klubi õpetajad on gradueeritud, litsenseeritud ja volitatud Jaapani Karate Assotsiatsiooni (JKA) poolt: Ando Vaher m. d. 1. dan (JKA), õp Andrus Palk 1. dan (JKA).
Lisainfo: http://www.majeda.ee; e-post: ando@cut.ee, tel 250 28 347 või 343 129.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

24. september 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 30 (1984)

TASUTA

Tähtedega hindamine tundub ülikooliperele esialgu harjumatu

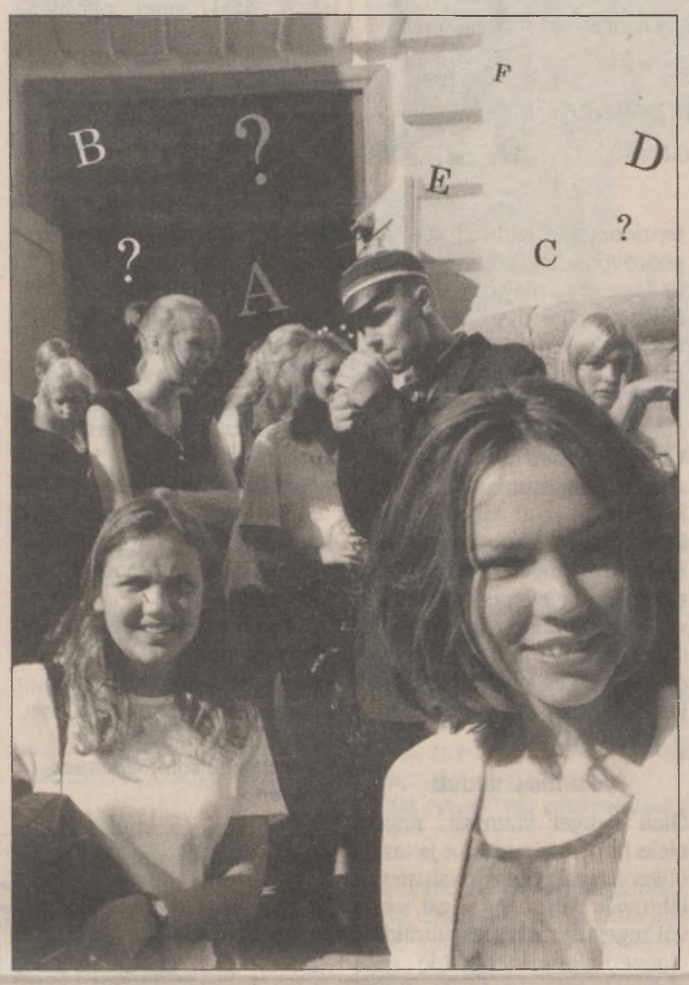
Aet Süvari
Krõõt Nõges

Esimese nelja nädala jooksul pole ülikoolipere veel uue hindamissüsteemiga harjuda jõudnud – õppejõud tunnistavad, et on siiani numbrite asemel tähti vaid vähestesse õpinguraamatutesse kirjutanud.

"Sain oma töö õppejõult tagasi, hakkasin hinnet otsima, alles siis sain aru, et punane B paberil ongi hinne," tunnistab uue süsteemi harjumatust sotsiaalteaduskonna üliõpilane Indrek Jakobson.

Selle õppeaasta esimesel päeval, 30. augustil hakkas ülikoolis kehtima uus hindamissüsteem, mis kaotas Tartu Ülikoolis aastakümneid käibinud neljapallise numbriskaala.

Nüüdsest saavad õppejõud tudengite teadmisi hinnata kuue tähega, mis kõik paika pandud kindla protsendimääraga. Positiivsed hinded on: A – suurepärane, B-väga hea, C-hea, D-rahuldav, E-kasin; mitterahuldavat hinnet märgib F.



Läbi raskuste tähtede poole. Nii tudengite kui õppejõudude arvates on uus hindamissüsteem endisest parem.

Puuduvad kogemused

Õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelsoni sõnul on siiani uue süsteemi järgi hinnatud väheseid, seetõttu pole hindamisega kaasnevad võimalikud mured veel päevavalgele jõudnud tõusta. "Õppejõul võib tekkida psühholoogiline kõhklus – pole ju harjumust, uute hinnete piire on ehk raske selgelt tajuda," möönab Michelson. Kuid need on vaid võimalikud kitsaskohad, mille kaalub tema sõnul üles praeguse hindamissüsteemi objektiivsus.

Ka majandusteaduskonna õppeprodekaani Helje Kaldaru sõnul pole õppejõududel veel uute hinnete panemise kogemust, seetõttu on raske aimata, mis täpselt sel puhul peavalu hakkab valmistama.

"Hindamisel tekib ikka vahel mure, et kas on objektiivne, aga nüüd on vähemalt protsentuaalselt paigas, kui palju peab ainet valdama, et mingit tähte saada," leiab Kaldaru.

Eesti ajaloo professori Tiit Rosenbergi sõnul oli vanas hindamissüsteemis sagedaseks probleemiks hinde kahevahelolek, mistõttu tuli koostada enese tarbeks eraprotokolle, kus hinnetele sai plussid ja miinused taha märkida.

Tähed numbritest objektiivsemad

Nüüdne skaala annab tudengi õpiedukusest parema ülevaate. "Pole ju vahet, kas täht või number," leiab ka matemaatikateaduskonna prodekaan Tiit Roosmaa. "Nüüdne skaala on pikem, kergem on diferentseerida," lisab ta.

Politoloogia viimase kursuse tudeng Jan Jõgis-Laats õppis pool aastat tähtede süsteemiga hinnanud Uppsala Ülikoolis ning tunnistab, et uus süsteem on vanast tunduvalt paindlikum ja objektiivsem. "Kindlasti lihtsustab see õppejõudude tööd hindamisel, ma arvan, et ka tudengid võtavad selle kiiresti omaks," märkis ta.

Avaliku halduse neljanda kursuse üliõpilane Tarmo Tüür näeb uue süsteemi tugevust selles, et kuue palliga saab õppejõud paremini hinnata ja seega ka tudengi teadmisi täpsemalt määratleda.

"Ma arvan, et õppejõud tunnevad rõõmu enda pandud hinnetest – need peegeldavad tudengi sooritust tõesemalt ning pole vaja rõhutada, et tegemist on väga nõrga või tugeva hindega," nentis Tüür.

Kasinatega siiski kraadini

Helje Kaldaru möönab siiski, et uus süsteem võib tekitada ka probleeme. "Vana tava järgi poleks ainest alla 60% omandanud üliõpilane rahuldavat hinnet saanud, nüüd võib juba 51 protsendiga "kasina" saada," ütleb Kaldaru.

Teisisõnu tähendab see, et üliõpilane võib bakalaureusekraadi omandada ka puhtalt E-lise diplomiga. "Võib-olla oleks mõistlik "kasinatele" mingi piir ette panna," arutleb Kaldaru.

Seda usub ka politoloogia magistrant Saima Oras. "Kui E saab kätte ka viiekümne-protsendilise tulemusega, lastakse latt madalamale ja kergem on neil, kes tahavad lihtsamalt läbi saada," sõnab ta.

Numbrid ja tähed segamini

Orase sõnul on uus süsteem ebaõiglane ka nende suhtes, kellel on osa aineid hinnatud vanas, neljapallises süsteemis.

Üliõpilane Tarmo Tüür leiab, et probleemi võib tekitada ka see, kui mõlemas süsteemis õppinud tudengite matriklisse kantakse nii tähti kui numbreid.

"Tartu Ülikoolis teavad kõik, et see on üleminekuaeg, aga kuskile kandideerides tuleb esitada ka väljavõte matriklist ja siis võib see tekitada teatavat hämmeldust," sõnab Tüür.

Sellegipoolest rõhutavad kõik küsitletud, et uus süsteem näib endisest parem.

"Iga asi tahab harjumist," usub professor Rosenberg. "Alguses peab siiski tähelepanelik olema, et kogemata matriklisse numbrit ei kirjuta."

Informatsiooni uue hindamissüsteemi rakendamise kohta saab ka internetist aadressil http://www.ut.ee/dokumendid/hindamine.html.

HELJE KALDARU
TÜ majandusteaduskonna õppeprodekaan



Uus süsteem paneb paika, kui palju peab tudeng mingi hinde saamiseks ainet valdama.

Rektor tänas ülikooli teenekaid töötajaid

Varje Sootak

Läinud reedel korraldas rektor ülikooli ajaloo muuseumis vastuvõtu neile ülikooli õppejõududele, teaduritele ja teistele töötajatele, kes uuest semestrist ei jätka vanuse tõttu enam endisel töökohal.

Rektor Jaak Aaviksoo rõhutas oma sõnavõtus, et väljateenitud vanaduspuhkusele minek ei tähenda sugugi ülikoolist eemalejäämist. "Ülikool vajab kindlasti Teie kogemusi, mis muidu siit ülikooli seinte vahelt koos Teiega kaoksid," lausus rektor.

Dekaanid ja struktuuriüksuste juhid tutvustasid lühidalt teeneka töötaja töökäiku ülikoolis. Tänutäheks said nad ülikoolilt medali või tänukirja ja ülikooliteemalise raamatu. Paarikümne kutsutu hulgas olid ka emeriitprofessorid Reinhold Birkenfeldt, Ain-Elmar Kaasik, Lembit Roostar jt.

Emeriitprofessor Ain-Elmar Kaasik ütles UT-le, et selle aasta lõpuni on ta veel Maarjamõisa haiglas konsultant. "Uue aasta kavasid täpselt ei tea, aga mul on praegu kolm doktoranti, mõned valikkursuse loengud ja arstide täiendusõpe."

Tal on kogunenud tohutu süstematiseerimata arhiiv. "Arstina ja õppejõuna olen kohtunud maailma väga erinevate inimestega, nagu näiteks CNN-i omanik Ted Turner, Rootsi kuningas Carl Gustav jpt."

Prof Kaasikut peetakse väga sportlike eluviisidega inimeseks, kuid ise sõnab ta, et seda ei maksaks üle tähtsustada. "Terve olen küll, haiguslehel pole olnud ühtegi päeva, kuid arvan, et hea tervis on pärit rohkem esivanematelt kui tervislikust eluviisist," rääkis Kaasik. "Sport ja füüsiline tegevus on pigem moodus leevendada depressiooni ja vaimset väsimust," lisas ta.

Insener-konstruktor Ado Jaagosild on aastakümnete jooksul eksperimentaalosakonnas ja hilisemas arenduskojas tohutul hulgal ülikooli struktuuriüksustele mitmesuguseid aparaate ja seadmeid valmistanud.

"15. juunist olen pensionär, kuid tööpuudust praegu pole. Mulle pakuti väljastpoolt ülikooli ühelt ministeeriumilt projekt, millega on päris palju tegemist ," ütles Jaagosild.

"Tööaja jooksul on kogunenud palju tehnilist infot, mida mõningal määral ehk vajatakse ülikoolis edaspidigi," arvas ta.

Ado Jaagosild on osalenud kahe vabariikliku preemia saanud kollektiivi koosseisus ning on kümne leiutise autoritunnistuse omanik. Koos arstiteaduskonnaga (kollektiiv eesotsas prof Albert Kliimaniga) valmis aparatuur südame lahtiseks operatsiooniks. 1970-ndail aastail oli Tartu Moskva, Leningradi ja Kiievi järel neljas koht, kus taolisi operatsioone tehti. Teine riiklik preemia tuli koos dots Raik-Hiio Mikelsaare kollektiiviga kuulsa õppevahendi – molekulimudeli eest. Talle medalit kätte andes lootis rektor, et ülikoolis tervikuna jätkuks usku asjadesse, mida ehk praegusel hetkel väga ei vajata, nagu näiteks seegi valdkond, millega Jaagosild on tegelnud.



Rektor Jaak Aaviksoo tänab tehtud töö eest insener-konstruktor Ado Jaagosilda. ALAR MADISSON

TÄNA LEHES

Intervjuu
TÜ Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi leiab, et raamatukogu ei tohi muutuda tuubikumiks
LK 3

Õppeprorektor Volli Kalm vastab tudengi küsimusele
LK 2

Õppejõud peavad esitama aineprogrammid
LK 2

Täna on ülikooli nõukogu

Tänase ülikooli nõukogu istungi kavas on kinnitada TÜ 1999. aasta negatiivne lisaeelarve, muuta arstiteaduskonna õppetoolide nimetusi ja majandusteaduskonna põhimäärust, esitada uute teadustööde sihtfinantseerimise taotlused, taotleda ülikooli omandisse maatükk aadressil Kivi tn 22 jt küsimused.

Nõukogu valib ka kaks professorit - psühhiaatria professori kohale kandideerib psühhiaatria kliiniku dots, meditsiinikand Veiko Vasar ja patoloogilise anatoomia professori kohale patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudi dots, keemiadr Raik-Hiio Mikelsaar.

Stipendium parimale astronoomiaüliõpilasele

20. septembril anti Tõravere Observatooriumis teadusnõukogu koosolekul füüsikaosakonna I aasta magistrandile Gert Hütsile välja kolmas E. J. Öpiku nimeline stipendium suuruses 5000 krooni.

Esimese E. J. Öpiku nimelise stipendiumi sai 1997. aastal magistrant Vladislav-Venjamin Pustõnski, teise 1998. aastal doktorant Alar Puss. Kõigist kolmest noorest teadlasest loodab Tartu Observatoorium endale järelkasvu.

Eesti kõige kuulsama astronoomi, Ernst Julius Öpiku nimelise stipendiumi asutas Tartu Observatooriumi teadusnõukogu 1997. aastal.

Mare Ruusalepp

Uus kursus TÜ Euroopa Kolledžis

Ülikooli Euroopa Kolledžis algas uus kursus "Euroopa Liit - ajalugu, institutsioonid, poliitikad ja õigussüsteem".

Kursus annab ülevaate Euroopa Liidu institutsionaalsest ülesehitusest, majanduspoliitikast, õigussüsteemist, välispoliitikast ja Eesti suhetest EL-iga.

Loenguid peavad TÜ õppejõud ja Euroopa Liidu eksperdid Eestis.

TÜ töötajatele 50% soodsam.

UUDISED

Akadeemiline õendusharidus areneb

Eile algas ülikooli raamatukogus kahepäevane seminar "Akadeemiline õendusharidus Eestis järgmisel aastatuhandel".

Seminaril tutvustatakse 1997. aastal käivitunud rahvusvahelist projekti, mille eesmärk on arendada Eestis akadeemilist õendusharidust.

Arstiteaduskonna õeteaduse osakonna assistent Ene Sooväli ja sõnul on kolmeaastase projekti eesmärk arendada õenduse magistriõpet, et koolitada õpetajate kaadrit meditsiinikoolidele ja TÜ arstiteaduskonna õeteaduse osakonnale. Ülikooli õeteaduse osakonnal õnnestus saada sellega Tempus Phare projekti liikmeks.

Projekti koostööpartnerid on Kuopio Ülikool Soomest ja Götenborgi Ülikool Rootsist.

"Projekt on jõudnud sellisesse etappi, et on näha teatud tulemusi ning seepärast seminari korraldasimegi," lausus Sooväli.

Pärnu Kolledž ja Turismiamet sõlmivad lepingu

27. septembril sõlmivad rahvusvahelise turismipäevaga seotud ürituste raames Eesti Turismiamet ja TÜ Pärnu kolledž koostöölepingu.

Leping hõlmab infovahetust, turismiuuringuid ja -projekte, turismialaseid trükiseid ja erinevaid koolitusprogramme.

"Lepingu tulemusena peaksid täpsustuma juba toimivate ühisettevõtmiste eesmärgid ning tekkima pikaajaline, süsteemne ning tulemuslik koostöö," lausus Pärnu Kolledži projektijuht Tiit Kask.

Eriti oluliseks pidas projektijuht infovahetuse korraldamist, mis annab mõlemale osapoolele hea ülevaate turismimajanduses ja -koolituses toimuvast nii sise- kui välisturul.

"Huvitavaks ja uudseks võimaluseks tõotab kujuneda Pärnu Kolledži üliõpilaste turismialaste diplomitööde konsulteerimine, juhendamine ja retsenseerimine turismiameti spetsialistide poolt," selgitas Tiit Kask.

Kolledžite õppurid tutvuvad ülikooliga

Täna ja homme toimuvad ülikoolis TÜ Narva Kolledži 1. aasta üliõpilaste orientatsioonipäevad Tartus.

Kolledži üliõpilased tutvuvad õppesüsteemi, nõustamistegevuse ja üliõpilasomavalitsuse tööga.

Üliõpilased kohtuvad oma eriala kuraatoritega. Vene keele õpetajaid võtab J. Lotmani auditooriumis vastu prof Irina Külmoja, klassiõpetajatele räägib ülikoolist ja eripedagoogika osakonnast prof Jaan Kõrgesaar. Inglise keele osakonnas saavad tulevased inglise keele õpetajad kokku Margit Veevoga.

Aulas saavad vastsed tudengid kuulata ja vaadata ajaloolase Hillar Palametsa aulaprogrammi "80 aastat rahvusülikooli Eestis".

TÜ regionaaltegevuse peaspetsialisti Aire Vähejausi sõnul toimuvad taolised orientatsioonidpäevad ülikooli kolledžite noortele juba kolmandat aastat. "Türi Kolledži tutvumispäev *alma mater*`iga on 30. septembril ning Pärnu Kolledžil 1. oktoobril," lausus Aire Vähejaus.

Miks üliõpilased ei mahu auditooriumi

Prorektor vastab üliõpilase küsimustele

Volli Kalm
õppeprorektor

Alati on Tartu Ülikoolis õppida soovijaid olnud rohkem kui ülikool suutnud vastu võtta. Kahju on neist, kes vääriksid ülikooli, kuid sila ei mahu, aga hea on see, et ülikoolile jääb võimalus valida endale parimaid.

Vaatamata üliõpilaste arvu kiirele kasvule - 8300 kõikides astmetes õppijalt 1995. aastal 12 100-ni 1999. aastal – jääb igal suvel ikkagi 70% õppida soovijaist ülikooli uste taha.

Mitte kõik 12 000 praegust üliõpilast ei võitle iga päev auditooriumikohtade pärast, sest selles numbris sisalduvad ka doktorandid (560), residendid (360) ja avatud ülikoolis õppijad (u 1500), kes auditooriume kasutavad vähe või nädalavahetustel. Aga nagu selgub, võib ülikooli sissesaanutele ikkagi tunduda, et siin on häirivalt palju üliõpilasi. Ja ülikoolist väljajäänud leiavad, et vastu võeti ülekohtuselt vähe.

Auditooriumikohtade arv on suurenenud

Üliõpilaste arvu suurenemise taustal on ilmselt vähem teada, et niisama kiiresti on viimastel aastatel suurenenud ülikooli auditooriumikohtade arv!

Kui 1995. aasta algul oli ülikoolil auditooriumides summaarselt 5246 kohta, siis 1998. aasta lõpuks juba 6900. Möödunud aastavahetusest on täiskoormusega lisandunud kasutusse Paabel (13 auditooriumi 327 kohaga), Economicum (21 auditooriumi 1138 kohaga; pluss 131 kohta võrreldes Nooruse tn 9) ja Biomeedikum (570 kohta uue anatoomikumi 200 asemel). Ülikoolil on võimalik üheaegselt auditooriumidesse istutada ligi 90% statsionaarsetest põhiõppe üliõpilastest, mis on rohkem kui EL-i riikide ülikoolides heaks normiks peetakse (70-80%). Arvud ja statistika näitavad, et probleeme loengute korraldamisega ei tohiks olla. Milles siis viga, et üliõpilased ikkagi auditooriumidesse ära ei mahu?

Õppetööd planeeritakse valesti

Kõige otsesem ja olulisem põhjus on õppetöö vale planeerimine ehk planeerimatus. Dekanaadid pidanuks kavandama populaarsed loengud suurematesse auditooriumidesse. Seda on aga lihtsam öelda kui teha, sest kuidas pidid dekanaadid kevadel õppetööd planeerides prognoosima loengule soovijate hulka kui registreerimine algas alles semestri (septembri) algul! Tuletan meelde, et sügissemestriks loengutele registreerimise tähtaeg lükati kevadelt sügisele edasi TÜ nõukogu üliõpilastest esindajate tungival palvel. Kahju, et osale ülikooli liikmeskonnast loengutele registreerimise ja sellel tugineva planeerimise vajalikkus praegu toimuvate segaduste kaudu selgeks peab saama!

Ülerahvastatud loengud on vaja ja võimalik suurematesse auditooriumidesse ümber planeerida ning see on dekanaatide kohustus. Tõenäoliselt tuleb siis nihutada ka loengute toimumise kellaaegu, sest suuremate auditooriumide kasutus on ette ära planeeritud isegi kuni pooleks aastaks! Siiski on üksikuid vabu aegu Vanemuise 46 ringauditooriumis (T, N 400 kohta), keemiahoone ringauditooriumis (E, N, R 220 kohta), Tähe tn 4 FK auditooriumis 160 (E, T, R 192 kohta), aga ka arstiteaduskonna Linkbergi nim auditooriumis Maarjamõisas. Ja alati jääb dekaan Jüri Alliku viidatud võimalus ruume rentida.

Napib suuri auditooriume

Ruumikasutuse vähene eteplaneeritus ei ole aga ainus probleem. Meil on vähe suuri, vähemalt 150-200-kohalisi auditooriume, samal ajal kui auditooriumikohtadega näiliselt hea varustatus tuleneb suurest hulgast väikesetest, 20-25-kohalistest seminari- ja loenguruumidest. Eelnevale lisandub auditooriumide hajutatud paiknemine üle linna ning õppejõudude ja üliõpilaste soovimatus/viitsimatus käia loengutel erinevates õppehoonetes.

UT-s üliõpilaste liigsuure arvu üle nurisev ajakirjandusüliõpilane Mart Normet on lisaks õigustatud ruumikitsikuse pretensioonidele leidnud veel ka pöördvõrdelise sõltuvuse üliõpilaste arvu ning õppe- ja teadustöö kvaliteedi vahel. Selline väide vajaks küll selgemat tõestamist.

Kui planeerimise viga parandatud ja edaspidi mahuvad kõik üliõpilased auditooriumisse sisse ning istuma, kas siis on ka loengu ja teadustöö tase kohe parem? Kahtlen selles! Kindlasti langeks õpetamise tase, kui keeleõppe-, seminari- või praktikumide rühmad liiga suureks planeeritaks, aga neile on meil väikesi ruume piisavalt, kui vaid eelneva registreerimise korda saaks.

Rakendusi leidub

Olen kaugel väitmast, nagu oleks õppetöö korraldus ja tase ülikoolis igal pool võimalustest lähtuvalt parim. Aga igal teol või tegevusetusel (nt ruumide planeerimine, loengutele registreerimine) on konkreetne vastutaja, nagu on iga loengu ja õppekava taga konkreetne lektor, õppetool ja teaduskond. Seal on inimesed, kes saavad ülikoolist palka, et see töö korralikult tehtud oleks.

Kui me kunagi tõesti peaksime jõudma olukorda, kus ka maksimaalse auditooriumide kasutuse korral ikkagi kõik soovijad loengule ei mahu, jääb kaks võimalust: ainele registreerimisel piirata osavõtjate arvu (st tulge järgmisel semestril uuesti!) või vaadata kriitiliselt üle (piirata!) üliõpilaste vastuvõtuarvud.

Olen veendunud, et praeguse üliõpilaste arvu ja auditooriumikohtade juures korraldub õppetöö ka siis, kui toimib loengutele registreerimine (vt õppekorralduseeskiri: http://www.ut.ee/dokumendid/oppekorraldus99.html) ja sellest lähtuv auditooriumide kasutuse planeerimine.

SAMAL TEEMAL: Mart Normet "Miks on Tartu Ülikoolis nii palju üliõpilasi?" UT 17. sept 1999

VOLLI KALM
TÜ õppeprorektor



Kõige olulisem põhjus, miks kõik auditooriumidesse ei mahu, on õppetöö vale planeerimine ehk planeerimatus.

Aineprogrammide esitamine on õppejõududele kohustuslik

Aet Süvari

Sellest õppeaastast kehtima hakanud kord nõuab üliõpilastelt varast õppeainetesse registreerumist. Õppekorralduseeskiri näeb aga ette, et aine kuulajaks registreerimine tähendab kohustust sooritada sellest ainest eksam või arvestus.

Paraku ei oska kõik üliõpilased ette näha, mida valitud kursus endast kujutab ja millist eksamit või arvestust aines oodata on. Paljud ei tea ka seda, et iga õppeaine kohta peab eksisteerima aineprogramm, mis sisaldab aine koodi, nimetuse, sisu lühikirjelduse, vastutava õppejõu nime, aine mahu, eeldustingimused, auditoorse töö ajakava, loengute, seminaride ja praktiliste tööde teemade loetelu, soovitatava kirjanduse loetelu ning teadmiste kontrolli vormid.

Samuti näeb õppekorralduseeskiri ette, et iga õppejõud on kohustatud loetava aine programmi ja selle läbimise konkreetse ajakava andma üliõpilastele loengukursust alustades.

TÜ bakalaureuseõppe spetsialist Ülle Hendrikson soovitab üliõpilastel, kellele aineprogramme pole jaotatud, pöörduda esmalt oma osakonna või õppetooli poole. "Kui sellest abi pole, siis võib ka õppetalitusse tulla, üritame aidata," sõnas ta.

Tema sõnul ei ole üliõpilased siiani siiski aineprogrammide puudumise üle kaevanud. "See nõue on õppekorralduseeskirjas üsna uus, mistõttu ei ole paljud tudengid sellest ehk veel teadlikud," märkis Hendrikson.

STIPENDIUMID

DAAD-i stipendiumid

DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) pakub TÜ teaduritele, õppejõududele, doktorantidele, magistrantidele ja üliõpilastele stipendiume õppimiseks või teadustööks Saksamaa kõrgkoolides.

- **Jahresstipendien**

Jahresstipendien für ein Vertiefungsstudium. Sihtgrupp: magistrandid, doktorandid, õppejõud; 10 kuud (1.10.2000 - 31.07. 2001); vanusepiir 32 a.

Jahresstipendien zur Teilnahme an einem Aufbaustudiengang. Sihtgrupp: magistrandid, doktorandid, õppejõud; 10 kuud (1.10.2000 - 31.07.2001); vanusepiir 32 a.

Jahresstipendien für eine Promotion. Sihtgrupp: eelkõige õiguse, majanduse, sotsiaal- ja humanitaaralade doktorandid; 10 kuud (1. 10. 2000 -31. 07. 2001); vanusepiir 32 a.

- **Forschungskurzstipendien**

Sihtgrupp: doktorandid; 1-6 kuud (juuni 2000 - jaan 2001); vanusepiir 32 a.

- **Semesterstipendien**

Sihtgrupp 3.- 4. kursuse germanistid; 5 kuud (okt 2000 - veebr 2001); vanusepiir 32 a.

- **Kurzstipendien**

Sihtgrupp germanistid (ettevalmistus lõputööks); 1-3 kuud (juuni - dets 2000), stipendiumi algus kuu esimesest päevast; vanusepiir 32 a.

- **Hochschulsommerkursstipendien**

Osavõtt Saksa ülikoolide saksa keele ja kirjanduse ning kultuurialastest suvekoolidest. Sihtgrupp eelkõige humanitaar- ja sotsiaalerialade üliõpilased; 1 kuu 2000. a suvel; vanusepiir:32 a.

- **Studienaufenthalte**

Sihtgrupp: kõikide erialade doktorikraadiga teadlased; 1-3 kuud (mai 2000 - jaan 2001).

- **Gruppenreisen**

Studienreisen. Sihtgrupp üliõpilased (10 - 30 inimest) koos õppejõuga; 2 nädalat.

Studienpraktika. Sihtgrupp üliõpilased (5 - 20 inimest) koos õppejõuga; 1-4 nädalat. Taotluse saab esitada ainult õppejõud Saksamaalt.

- **Praktikantenplaetze**

Sihtgrupp loodusteaduste üliõpilased; 2-3 kuud (mai-oktoober 2000).

Info: IAESTE Estonia/TTÜ, Ehitajate tee 5, EE-0026 Tallinn tel. 6203625;
e-mail: iaeste@edu.ttu.ee.

Stipendiumi taotlemiseks vajalikud vormid ja info teadlastele ja õppejõududele välissuhete talitusest (ph 301; tel.376 114, 375 615); üliõpilastel, magistrantidel ja doktorantidel p välisüliõpilastalitusest (ph 104; tel 375 151). Info www-aadressil: http://www.daad.de.

Dokumentide esitamise tähtaeg on 4. november, konsultatsioon 28. septembril.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Seitsmenda Samba Fondi stipendium

TÜ Sihtasutus asutas 1998. aasta veebruaris Seitsmenda Samba Fondi eesmärgiga toetada kõige silmapaistvamaid üliõpilasi ja kraadiõppureid. Fondile pani nime sihtasutuse patroon president Lennart Meri, viidates seitsmendale sambale kui tarkusesambale.

Fondist on kujunemas sihtasutuse esindusfond, mille abil Eesti ja muu maailma ettevõtted ja üksikisikud saavad anda oma panuse kõrghariduse edendamiseks. Fondi prestiižikuse ja TÜ maine kaudu saavad annetajad tagasisideme ja garantii, et nende panust vääriliselt kasutatakse.

Algkapital moodustus sihtasutuse usalduskogu liikmete eraisikutena tehtud annetustest. Esimese annetuse väljastpoolt sihtasutust tegi Eesti Ühispank. Annetusi on kogutud ligemale pool miljonit krooni.

Sel aastal makstakse Seitsmenda Samba Fondi stipendiume esimest korda. Kolmele stipendiumile (20 000 kr) võivad kandideerida kõik TÜ-s õppivad bakalaureuseõppe kahe viimase aasta üliõpilased, magistrandid ja doktorandid. Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ja ühiskondlik tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ Kantseleisse (ph, ruum 207) 15. oktoobriks stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis), CV, ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest koos juhendava õppejõu soovitusega ja dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumid antakse kätte TÜ Sihtasutuse aastapäeva tänuüritusel 5. novembril.

Leander-Georg Vehiku ja Eugen Püssi stipendiumid

Leander-Georg Vehiku stipendiumi (6000 kr) võivad taotleda kõik eesti soost TÜ arstiteaduskonna üliõpilased ja kraadiõppurid. Arvestatakse õppe- ja teadustöö edukust.

Eugen Püssi nimelisele stipendiumile (8000 kr) võivad kandideerida TÜ arstiteaduskonna üliõpilased ja kraadiõppurid. Määramisel võetakse aluseks üliõpilase õppeedukus ja erialane tegevus.

Kandideerijatel esitada TÜ Kantseleisse (ph, ruum 207) 22. oktoobriks stipendiumitaotlus (vormi saab kantseleist), CV, ülevaade erialasest tegevusest ja uurimistööst koos juhendava õppejõu soovitusega ning dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust koos keskmise hinde märkimisega.

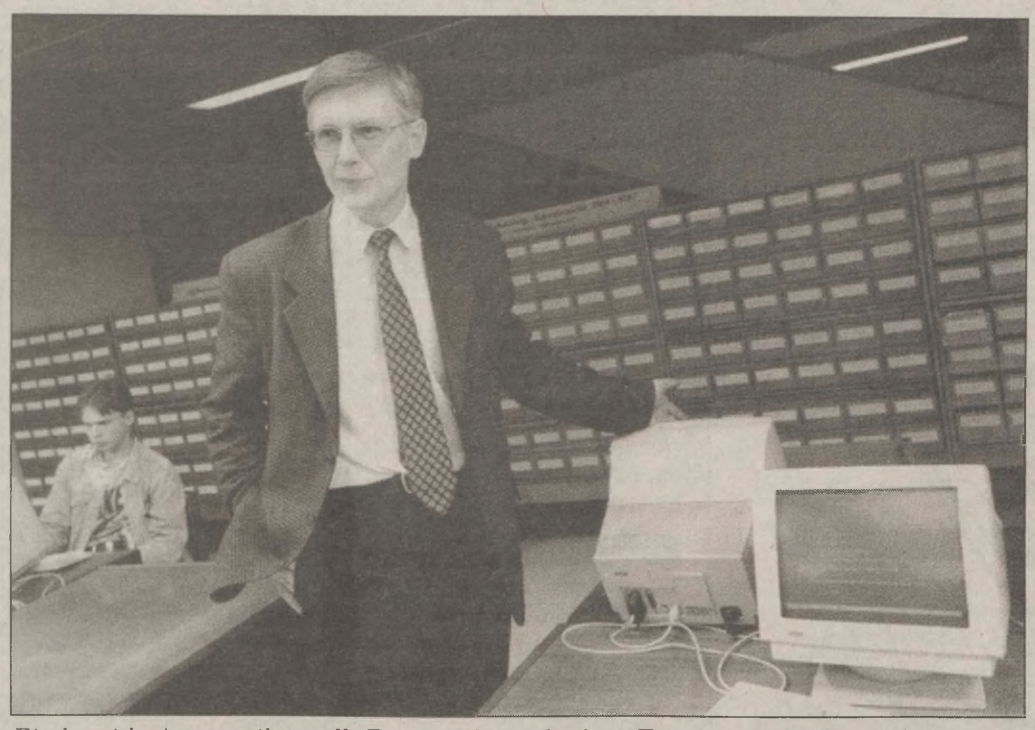
Mõlemad stipendiumid antakse kätte emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal detsembri algul.

Täiendav info tel 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/ sihtasutus.

Ülikooli Raamatukogu ei tohiks muutuda õpperaamatukoguks

Varje Sootak

Toomas Liivamägi on töötanud Tartu Ülikooli Raamatukogu direktorina kolm kuud. Kuigi piiratud ressursid on raamatukogu jaoks üks võtmeküsimusi, on vastsel direktoril heameel, et töötajad tulevad vaatamata kõigele uuendustega vapralt kaasa.



Ei ole midagi uut päikese all. Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi peaks isegi arvutiajastul nõu härra Morgensterniga. AIN PROTSIN / POSTIMEES

Kas TÜ Raamatukogu staatus, palgad jm jääbki pidevalt avalikkuse tähelepanu alla?

See on komplitseeritud küsimus mitte ainult raamatukogule või ülikoolile, vaid kindlasti ka Eesti riigile. Põimuvad mitmed majanduslikud, õiguslikud ja traditsioonidest tingitud probleemid. Lisaks ülikooli raamatukoguks olemisele on ta avatud linnarahvale, säilitab sundeksemplare, osaleb rahvusbibliograafia koostamisel *etc.* Neid suhteliselt kalleid teenuseid maksab ülikool oma haridusrahadest, saamata riigilt täiendavat kompensatsiooni.

Paljudes vanades Euroopa ülikoolide raamatukogudes on haruldaste raamatute, käsikirjade, graafika jm väärtuslikud kollektsioonid, moodustades osa rahvuslikust pärandist. Nii ka Tartus. Samas nõuab juba üksnes nende säilitamine teatud ressursse.

Ma ei ole põhimõtteliselt nõus TÜ Raamatukogu taandamisega lihtsalt õpperaamatukoguks ehk laiendatud tuubikumiks, see oleks rahvuslik kaotus.

Nii et väga palju taandub rahaprobleemile?

Kõiki Eesti ülikoolide raamatukogusid peetakse üleval ülikoolide õppesummadest. Tallinna kahe suure teadusraamatukogu - Rahvusraamatukogu ja Akadeemilise Raamatukogu selle aasta eelarved on kokku umbes 90 miljonit kr. Meie raamatukogu 1999. aasta eelarve on 28,5 miljonit kr. Loomulikult ma utreerin, kui ütlen, et Tallinnas on 90 miljonit teadusraamatukogunduse raha ekstra, aga kindlasti ei saa ma aru näiteks sellest, miks TÜ Füüsika Instituudi raamatukogu komplekteerimisrahad laekuvad endiselt läbi Kultuuriministeeriumi Akadeemilisse Raamatukokku.

Riigi eelmine valitsus jõudis arusaamiseni tekkinud disproportsioonist, aga ei jõudnud tegudeni. Loodan, et praegune valitsus jõuab kaugemale.

Kui rängalt puudutab ülikooli säästueelarve raamatukogu?

Raamatukogus on protsesse, mille peatamine on kallim kui edasitegemine. Kuni 15. detsembrini toimivad paralleelselt elektrooniline ja senine laenutussüsteem. See on lisanud teenindamisele tunduvalt suurema koormuse, lisaks üle 20 000 lugejapileti vahetus, mitmesajad lühikirjed päevas laenutuse tõttu ringlusesse minevatele trükistele, ribakoodide ja turvaelementide kleepimine. Seda alustatud protsessi ei saa peatada ega oluliselt aeglustada.

Tõenäoliselt jäävad seisma kolmsada kasti anatoomikumidest saabunud ajaloolise väärtusega trükiseid, samuti observatooriumi vanad kogud.

Raamatukogu majanduskulud on niigi mõnes osas üleoptimeeritud, seal midagi tegemata jätta tähendaks mõne aasta pärast täiendavaid investeeringuid. Sellest johtuvalt seiskub vähenegi eelarvest finantseeritav arendustegevus.

Kõige rohkem puudutab säästueelarve komplekteerimisrahasid. See tähendab laenamist tuleviku arvel.

Mainisite oma kandideerimisprogrammis, et raamatukogus puudub paljudes küsimustes terviklik lähenemine.

Ühest küljest on see stagneerunud organisatsiooni probleem. Osakonnad on kapseldunud, info liigub vaevaliselt, ollakse keskendunud tööoperatsioonile, mitte tulemusele etc.

Teisest küljest avaldub sama ka töötaja tasandil. Kõige teravamalt paistab see välja teeninduses, kus raamatukoguhoidja suhtleb targa, kriitilise ja iseteadliku lugeja – üliõpilasega.

Osalt saab neist probleemidest üle muutes organisatsiooni struktuuri (muutused olid remondi taga, mis omakorda seisis riigieelarve blokeerimise tõttu seisnud rahade taga ja mul on raske kokku arvestada sellest tekkinud moraalset kahju), osalt koolituse ja enesetäiendamisega. Raske on alahinnata seda positiivset impulssi, mis inimestes tekib, kui nad näevad, et muutuste tõttu asjad edenevad.

Kuidas suhtuvad töötajad muutustesse?

Töötajad on väsinud. Uuele süsteemile üleminekuaegsele töökoormuse kasvule lisandub psüühiline surve, alates talvisest palgatõusust, mis oli ilmselt väiksem kui loodeti, ja lõpetades direktori valimise eelsest ajakirjanduse tähelepanust stiilis, mida halvem, seda parem.

Tõeliseks tunnustuseks raamatukoguhoidjatele on see, et praktiliselt kõik uuele infosüsteemile üleminekuga kaasnenud muutused on läinud ladusamalt, kui oletada võis. Igal juhul on töötajatepoolne valmisolek suurem kui tehniline.

Aga lugejad?

Lugejate hüved hakkavad paremini kätte paistma, kui uus infosüsteem detsembris rakendub. Kõike saab pärida kolmapäeval lugejate konverentsil.

Kuidas saaks raamatukogust, mis on olnud üks ülikooli allasutus, ülikooli orgaaniline osa?

Praegu on välja kujunemas ülikooli haru (teaduskonna-, eriala- (raamatukogude võrk, mis kasutab sama infosüsteemi ja tekitab ülikooli raamatuvara koondkataloogi, mis on ühtlasi Eesti teadusraamatukogude koondkataloogi osa. Mul on hea meel, et idee on leidnud teaduskondades toetust ja ühendkataloogiga on liitunud või liitumas juba üle kümne harukogu. Koos selle protsessiga püüame parandada tagasisidet, et muuta komplekteerimist adekvaatsemaks ja rohkem õppe- ning teadustegevust toetavamaks.

Kui lähedal või kaugel oleme euroopalikust ülikooliraamatukogust?

Komplekteerimisrahade suuruse järgi on võrreldava ülikooli puhul vahe viie-kuuekordne. Infotehnoloogiline mahajäämus on keskmise ülikooliraamatukoguga võrreldes aasta, maksimaalselt kaks. Suur osa organisatsioonilisi ja personali puudutavaid probleeme on äravahetamiseni sarnased.

Mulle tundub, et raamatukogu asutajale Morgensternile oleks enamik probleeme päris tuttavad ja mõne koha peal võiks tema käest vist isegi nõu küsida. *Nil novi sub sole.*

TOOMAS LIIVAMÄGI (SÜND 1959)

1982 – lõpetas Tartu Ülikooli füüsikaosakonna
1982 – 1995 töötanud õpetajana Vändra Keskkoolis ja Tartu Descartes'i Lütseumis
1995 - 1996 Tartu Linnavalitsuse haridusosakonna koolikorralduse peakoordinaator
1996. aastast TÜ Raamatukogu tehnoloogiadirektor, 1999.a. aprillist direktori kt
1998 astus TPÜ infoteaduste osakonna magistriõppesse

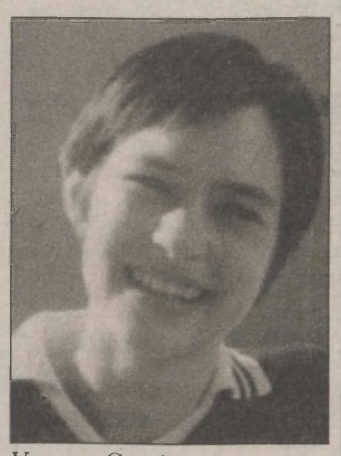
Eesti-huvilistel keel juba suus

Varje Sootak

Ülikooli 400 välistudengist asus esmakordselt Tartusse õppima 137. Suur osa välisüliõpilastest õpib esimesel aastal eesti keelt. Mõni soomeugrihuviline, nagu näiteks Verena Gorris ja Jouni Tapper, tuleb Tartusse, eesti keel juba suus.



Jouni Tapper



Verena Gorris

Verena on õppinud Kölni Ülikoolis kaks aastat üldkeeleteadust. Kuna ta oli kooliajal vahetusõpilasena aasta Soomes ja soome keel polnud talle võõras, otsustas ta tutvuda veel mõne soome-ugri keelega. "Otsustasin eesti keele kasuks," lausus Verena päris heas eesti keeles.

Küsimusele, kust ta eesti keelt juba oskab, vastas Verena, et õppis seda ühe semestri Bonni Ülikoolis ja sel suvel TÜ keelekeskuse intensiivkursusel. Bonnis õpetas eesti keelt poolakast fennougrist, seejärel õppis Kölnis veel iseseisvalt.

Jouni tuli Tartusse Helsingist. Tema õppis eesti keelt gümnaasiumis. "Eestlanna Viive Taro õpetas gümnaasiumis vene, eesti ja saksa keelt. Meil oli eesti keele ja kultuuri kursus, kus õppisime grammatikat, sõnavara, ka kultuuri ja ajalugu," rääkis Jounigi eesti keeles.

Jouni ja Verena õpivad eesti keelt võõrkeelena. "Tartu Ülikoolis tahan olla ühe aasta, mul on selleks Saksamaalt stipendium. Peale eesti keele tahan õppida teisigi läänemeresoome keeli," ütles Verena. Seejärel on tal plaanis kahe aasta pärast Kölni Ülikool lõpetada.

Jouni tahaks nelja aasta pärast Tartu Ülikooli lõpetamise järel õpetada kõrgkoolis eesti keelt välismaalastele. "Just neile, kes seda õppida tahavad, mitte ainult sellepärast, et lihtsalt mõne kursuse võtma peavad," ütles Jouni.

Riik peaks andekaid noori igati toetama

Viire Sepp
täppisteaduste kooli direktor

Eile toimus Tartu Ülikooli täppisteaduste kooli nõukogu ja rahvusvaheliste olümpiaadide võistkondade mentorite kohtumine haridusminister Tõnis Lukasega.

Eesti noored osalevad UNESCO egiidi all toimuvatel rahvusvahelistel teadusolümpiaadidel alates 1992.aastast. Aastatega on koju toodud rohkem kui 40 medalit.

Käesoleval suvel lisandus täiskomplekt medaleid füüsikas ning pronksmedalid keemias, matemaatikas ja bioloogias.

Värsketest medaliomanikest jätkavad Tartu Ülikoolis õpinguid Erkki Tempel (keemia) , Alar Mitt ja Elmo Tempel (füüsika), Radko Avi (sotsioloogia) ja Rustam Novikov (Narva Kolledž).

Häid tulemusi on kooliõpilased saavutanud tänu Tartu Ülikoolis üle 30 aasta toimunud võimekate õppurite kaugkoolitusele ja pikaajalisele aineolümpiaadide traditsioonile.

Tartu Ülikooli õppejõud on aastaid aidanud ette valmistada koolinoorte võistkondi ja seegi on aidanud rahvusvahelistel võistlustel häid kohti saavutada.

Kogu tegevus on koondunud täppisteaduste kooli, kuid seoses pideva riigipoolse alafinantseerimisega on süsteemi toimimine häiritud. Kui riik jätab tähelepanuta oma andekad noored, jääbki Eesti Nokia unistuseks.

Kohtumisel arutletu põhjal peaksid tekkima ülikooli ja Haridusministeeriumi vahel kokkulepped andekate noorte toetamiseks.

Tartu Ülikool taotleb ministeeriumilt konkreetse riikliku tellimuse esitamist ja sellele vastava finantseerimise tagamist.

UUDISED

Uus näitus TÜ Ajaloo Muuseumis

Ajaloomuuseumis avati vanade ilmavaatlusriistade näitus "Kes võib ilma uskuda ...", mille koostasid Leili Kriis ja Toomas Pung.

Eksponeeritud riistadest on vanimad Saksamaal 19. saj keskel kuulsate meistrite Geissleri, Fuessi või Altmanni töökodades ning Inglismaal Kew' observatooriumis valmistatud termomeetrid. Esindatud on ka kohalikud, TÜ meistri J. Chr. Brückeri tehtud termomeetrid ja reisibaromeeter, mille leiutas füüsikaprof Fr. Parrot.

TÜ meteoroloogia observatooriumis kasutusel olnud vähestest säilinud vaatlusriistadest saab näha Wild-Fuessi tüüpi baromeetrit ning esimest Eestis kasutusele võetud Velitako heliograafi. Säilinud on veel meteorograaf, millega uuriti 1928-1937 kõrgemaid õhukihte aeroplaani abil.

Museoloog Toomas Punga sõnul on näituse üks haruldasemaid mõõteriistu Cambridge'is 1910. aastal valmistatud aktinograaf (isekirjutav seade päikese otsekiirguse mõõtmiseks) koos päikesekiirguse registraatoriga, millega tehti TÜ-s esimesed aktinomeetrilised Päikese otsekiirguse mõõtmised.

Välja on pandud ka uuemaid vaatlusriistu: baromeetreid, anemomeetreid, psühromeetreid, heliograaf jm.

Näitus jääb avatuks kaheks kuuks.

Meditsiinieetika seminar lasteprobleemidest

27. ja 28. septembril toimub ülikooli raamatukogu konverentsisaalis meditsiinieetika seminar lastega seotud probleemidest.

Seminaril käsitletakse eetikaprobleeme, mis on seotud lastega nii ravitöös kui väljaspool seda. "Erilist tähelepanu pööratakse probleemidele seoses laste kasutamisega teaduslikus uurimistöös," lausus prof Arvo Tikk.

Seminaril, mille korraldavad TÜ arstiteaduskond, Eesti Bioeetika Nõukogu ja Euroopa Bioeetika Komitee, esinevad ettekannetega lektorid Eestist, Soomest, Šveitsist.

Narva Kolledžis saab sooritada riigikeele eksamit

TÜ Narva Kolledžis saab alates 27. septembrist sooritada eesti keele eksameid.

Tartu Ülikooli Narva Kolledži projektijuhi Riina Reinthali sõnul toimuvad riigikeele tasemeeksamid selle aasta lõpuni iga kuu viimasel nädalal, detsembris kolmandal nädalal. Kuu lõpul eksamile soovija peab avalduse esitama sama kuu 1. kuupäevaks.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 1999. aasta 16. augusti määrusele nr. 249 kehtestati kohustuslikud eesti keele oskuse tasemed avalikele teenistujatele ning valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuse töötajatele, avalik-õiguslike juriidiliste isikute ja nende asutuste töötajatele ning arstina, farmatseudina või psühholoogina äriühingus, mittetulundusühingus ja sihtasutuses töötavatele või samal tegevusalal füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevatele isikutele.



EMT SÜGISPAKKUMINE

Kui ostad mobiiltelefoni
16. augustist 30. septembrini
Esmofon Grupi või Hallo!
kauplustest, saad

TASUTA

liitumise ning lisaks
veel 100 krooni
võrgusisest kõneaega
kasutamiseks selle aasta
lõpuni.

EMT
... alati Sinuga

esmofon grupp
KÕIK MOBIILTELEFONIDEST...
Hallo!

ACTA DIURNA

24. septembril kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung**.

24. septembril kell 13 algab Lossi 3 - 327 rahvusvaheline **seminar "Eurointegratsiooni eetilised probleemid"**. Info tel 376 212 ja e-post kruus@cie.ut.ee.

24. - 25. septembril on TÜ Narva Kolledži 1. aasta **üliõpilaste orientatsioonipäevad Tartus**.

24. septembril toimub TÜ Vilistlaskogu **Ida-Virumaa koondises** hooaja avaüritus .Toilas ja Jõhvis.

29. septembril kell 14.15 algab Lossi 3 - 112 Avatud Ülikooli **kontaktisikute-nõustajate tööpäev.**

29. septembril kell 15 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis **lugejakonverents**.

LOENGUD

27. septembril kell 14.15 algab ajakirjanduse osakonnas ph aud 133 Tiina Tammani esimene loeng **BBC-d tutvustavast loengusarjast**.

1. oktoobril kell 14 algab "Vanemuise" väikeses majas vabade kunstide professori **Elmo Nüganeni teatriteemaline loeng "Erialatund"**. Teretulnud on kõik huvilised!

VÄITEKIRJAD

24. septembril kell 12.15 kaitseb Riia 23, ruumis 217 geneeetikaalast **doktoriväitekirja Ljudmilla Timofejeva** "Electron microscopical analysis of the synaptonemal complex formation in cereals". Oponent van teadur Jelena Mikhailova, knd(biol), Sankt-Peterburi Ülikool.

29. septembril kaitsevad nõukogu saalis kell 14 Heili Varend doktoriväitekirja "Vastsündinu käitumine loomulike lõhnadega keskkonnas", oponeerivad prof Eero Vasar ja prof Jaanus Harro.
Kell 15.30 kaitseb samas **Annell Beilmann doktoriväitekirja** "Laste ja noorukite epilepsia Eestis. Levimus, haigestumus, kliinilised väljendused". Oponendid prof Matti Iivanainen (Helsingi Ülikool) ja dots Matt Mägi (TÜ).
Kell 17.30 kaitseb samas **Mart Lints magistriväitekirja** "Tartu Eesti gümnaasiumide noormeeste abiturientide kehaehitusstruktuur". Oponent prof Ülo Hussar.

30. septembril kell 12 kaitseb nõukogu saalis **Lea Piid doktoriväitekirja** "Turgenev vene sümbolistide tõlgenduses (1890. - 1900. aastad)". Oponendid prof Omry Ronen, (Michigani Ülikool, USA) ja Olga Majorova knd (filol) (Venemaa Riiklik Humanitaarülikool, Moskva).

KURSUSED

24. septembrist algab Tartu Ülikooli Euroopa Kolledžis kursus **Euroopa liit - ajalugu, institutsioonid, poliitikad ja õigussüsteem**. NB! Ülikooli töötajatele soodustus 50 %.

ZUM ZUMI KOHVIKUS

Reedel, 24. sept kl 21
Joel Steinfeldt
Laupäeval, 25. sept kl 21
In Boil&Jaan Sööt
Kolmapäeval, 29. sept kl 21
Sibul&Vassiljev
Neljapäeval, 30. sept kl 21
Valmar Schotter

Koolitusega saate lähemalt tutvuda aadressil: http://ec.ut.ee/. Info telefonil 376 212, Karin Ruus, Lossi 3-313.

1. oktoobril kell 14.15 algab ph r 227 dots Tõnu Lehtsaare **Religioonipsühholoogia kursus** (US00.06.004, 3 AP). Järgmine loeng on 4.oktoobril.

TEATED

28. septembril kell 20 on akadeemiliselt organiseerumata meestudengid oodatud korporatsioon **Vironia külalisõhtule** Lai 30 (sissepaeaes hoovist). Riietus korrektne.

TÜ arvutuskeskuse **arvutikursustel on kohti** gruppides: Excel algajaile ja edasijõudnuile, Word edasijõudnuile, Access, PowerPoint, FrontPage, Internet, Adobe Acrobat, Adobe Pagemill, Viiruste tõrjumine. Info ja registreerimine tel 375 444, 375 477, http://www.ut.ee/ak.

Informatsioon **uue hindamissüsteemi rakendamise kohta** Tartu Ülikoolis on Internetis aadressil http://www.ut.ee/dokumendid/hindamine.html. Lisateave õppe- ja üliõpilasosakonnast, peahoone r 117, tel 375 623

DAAD-I KONSULTATSIOON

28. sept kl 18.30 on ph aud 102 DAAD-i stipendiumide taotlemiseks konsultatsioon.
11. ja 25. okt kl 18 ph aud 102 saksa keele test kõigile DAAD-i stipendiumi taotlejatele (v.a saksa filoloogia üliõpilased).

KUNSTIDE OSAKONNA VALIKAINE KURSUSED avatud ülikooli raames

Flamencokultuur
FLKU.00.061
4 AP(30L+72P+30S), kestus 1 õppeaasta. Hind 700 kr/AP.
Flamenco kultuurilugu
FLKU.00.076
2 AP (30L+30S), kestus 1õppeaasta. AP 350 kr.
Õppetöö toimub tsüklitena kahel reedel ja laupäeval kuus.
Info ja kursusele registreerimine kunstide osakonnas Lai 34 III korrusel, tel 375 230, 375669. Registreerimine 7. oktoobrini. Kogunemine 24. sept kl 17.

TÖÖPAKKUMINE

Vajatakse **majameistrit** Turu Ülikooli Sihtasutuse renoveeritavasse majja. Majameistri ülesanded on majahoidjatöö, koristamine, pesupesemine, külaliste vastuvõtt ja juhendamine, sidepidamine ülikooliga jmt. Majameistrile valmib krundil ühepereelamu.
Kandideerijalt oodatakse iseseisvat töössesuhtumist, koostöövõimet, eesti, soome ja inglise keele oskust. Esitada vabas vormis taotlus (1 lk), märkida keeleoskus, eelnev töökoht ja palgasoov, lisada CV (1 lk).Taotlus adresseerida Turu Ülikooli Sihtasutusele hiljemalt 4. oktoobriks aadressil Tartu Ülikooli Sihtasutus, Ülikooli 20.
29. sept infotunnil Kreutzwaldi 6 majameistri korteri ehitusplatsil vastavad küsimustele projektijuht Timo Kaira ja arhitekt Martti Preem.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus - Kes võib ilma uskuda...(Ajaloolised ilmavaatlusriistad)
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17
Info, ekskursioonide tellimine 375 677
Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.
Suletud. Remont.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Kataloogisaalis:
15.09.-1.10. "Uus elu" - näitus Ed. Wiiralti Galerii ennistustöödest (Eesti Rahvusraamatukogu)
Lugemissaalide fuajees:
29.06.-30.09. Esimesi eesti matemaatikuid. Näitus on pühendatud prof Ülo Lumiste 70. sünnipäevale.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
1.09.-3.10. Eda Lõhmuse maalid.
Kohviku fuajees:
3.09.-3.10. Kalli Kalde fotod - "Vaatemäng".
Raamatumuuseumis:
8.04.-15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus, Jakobi 1: kuni 30.09. Riina Pilli fotonäitus "Minu aken". Loodusfotod Valgamaalt.
Info: tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"10 põhjust sind vihata", Touchstone Pictures 1999, vaimukas komöödia Shakespeare`i "Tõrksa taltsutuse" ainetel, kl 13.30 (odavamad piletid), 15.15.
"Hunnik pappi ja suitsev kaheraudne", USA komöödia 1998, kl 17, 21.30.
"Tšempionide eine", USA, 1999, osades Bruce Willis, Albert Finney, Nick Nolte jt, kl 19.

TRADITSIOONILISE SHOTOKAN KARATE-DO KLUBI MAJEDA võtab uusi õpilasi kõikidesse rühmadesse. Kogunemine 28. sept. Karlova Gümnaasiumis Lina 2 kl 19. Üliõpilastele ainepunktid.
Klubi õpetajad on gradueeritud, litsenseeritud ja volitatud Jaapani Karate Assotsiatsiooni (JKA) poolt: Ando Vaher m. d. 1. dan (JKA), õp Andrus Palk 1. dan (JKA).
Lisainfo: http://www.majeda.ee; e-post: ando@cut.ee, tel 250 28 347 või 343 129.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 1. oktoober 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 31 (1985) TASUTA

Üliõpilasel pole sotsiaalset staatust

Varje Sootak

Noor hariduse taotleja teeb sisseastumiseksamid kõrgkooli ja saab üliõpilaseks. "Siitpeale on üliõpilase töö ennast harida," leiab TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkonna esimees Helen Eenmaa, kuid lisab, et kuna üliõpilase sotsiaalne staatus on määratlemata, siis muid garantiisid peale riigi finantseeritava õppekoha polegi.

EV põhiseadus sätestab igaühe õiguse haridusele, mille tagamiseks peaks riigil teatud kohustusi olema.

"Tänase päeva seisuga on üliõpilased võrdsustatud tavakodanikega ja neile ei ole loodud hariduse omandamiseks vajalikke sotsiaalseid tagatisi seaduse nimel," kirjutas rektor prof Jaak Aaviksoo haridusminister Tõnis Lukasele ja sotsiaalminister Eiki Nestorile suunatud kirjas. Kirja koopiad said ka Riigikogu fraktsioonide esimehed ja Eesti Üliõpilaskondade Liit.

Üliõpilase sotsiaalne staatus seadusega paika

UT-le kirja kommenteerides ütles rektor, et kui põhiseadusega on tagatud õigus haridusele, siis peab nii õppijaile kui teistele ühiskonnaliikmetele olema selge, kuidas see õigus tagatud on.

Rektor tegi Haridusministeeriumile ettepaneku kutsuda kokku komisjon, mis valmistaks ette üliõpilaste sotsiaalset staatust puudutavad otsused, otsustele peaks järgnema vastava seaduse väljatöötamine. Aaviksoo rõhutas oma kommentaaris, et erinevate poliitiliste huvigruppide aruteludest ei piisa. "Küsimused on vaja professionaalselt läbi töötada. Loodan, et töögrupp ei saa olema poliitiline foorum, vaid et seadus valmib oma ala asjatundjate, sotsiaal-, majandus-, õigusteadlaste ja teiste abiga."



Staatusega või staatuseta - õppima peab ikkagi. VARJE SOOTAK

Millest üliõpilane elab?

Praegu maksab riik ülikoolile kinni üliõpilase õpetamise. Täpsemalt: riiklikult finantseeritaval õppekohal õppiv tudeng ei pea muretsema selle pärast, kui kallis on õpetamise teenus. Ülejäänud kulude, nagu eluase, toit, õppematerjalid jms katmine on hetkel paljuski üliõpilase asi.

Septembrikuu koosolekuil üliõpilase sotsiaalse staatusega seotud küsimustikku vaagides arutleti üliõpilasesinduse haridustoimkonnas tõsimeeli, kas tudengit mitte väikeettevõtja või riigiametnikuna määratleda. "Üliõpilase staatus ei sarnane aga ettevõtja omaga – üliõpilase töö on end harida," ütles Eenmaa.

Rektori sõnul peab olema seadusega sätestatud, kuidas ja milliste sissetulekute eest inimene õppida saab ning kes selle eest vastutab - kas üliõpilane ise, tema vanemad või riik oma toetusskeemidega. "Samuti on vaja selgeks rääkida, kas stipendiumi antakse kõigile või heade õppetulemuste eest ning kas saab sisse viia ka sotsiaalstipendiume," lausus rektor. Kirjas ministritele on rektor seisukohal, et materiaalselt vähem kindlustatud peredele tuleks leida toetusmehhanism, mis oleks suunatud akrediteeritud kõrgkoolides täisajaga õppivatele üliõpilastele.

Tagatised tulevad raske tööga

Rektori kirjas oodatakse vastust ka küsimusele, millistest vahenditest ehitatakse ühiselamud ja kus kohast tasutakse nende ülalpidamiskulud.

"Me oleme üliõpilaste majutusküsimusi tähtsaks pidanud ja sellega tegelenud, kuigi justkui omavoliliselt," kommenteeris rektor UT-le. "Eesti riik peab selgeks tegema, kas ta doteerib üliõpilaste elamist otse või mõne teise struktuuri kaudu või teeb seda omavalitsus."

Praegu on tudengitel võimalik taotleda soodsat õppelaenu, riiklikku stipendiumi, sõidusoodustust, eluasemetoetust, ühiselamukohta ja haigekassakaarti. Need soodustused ei ole tudengitele kukkunud niisama sülle, vaid on eeldanud aktiivset üliõpilastepoolset sekkumist. Samas pole sotsiaalseid tagatised kõigile kättesaadavad. Näiteks on praegu ühiselamukoha järjekorras üle kaheksasaja tudengi.

Küsimused ootavad kompleksset lahendamist

Haridustoimkonna seisukoht on, et üliõpilane peaks ühiskonna liikmena siiski sotsiaalselt määratletud olema. Rektor Jaak Aaviksoo loodab, et kuna üliõpilase soove teavad üliõpilased ise kõige paremini, suudavad üliõpilasjuhid ka tudengite huvide seest seista. "Novembri alguses tõstatakse küsimus laiema ringi aruteluks haridustoimkonna poolt korraldataval seminaril," ütles Eenmaa.

Haridusministeeriumi nõunikult Erle Enneveerilt sai UT teada, et minister on moodustanud komisjoni üliõpilaste sotsiaalsete tagatiste süsteemi väljatöötamiseks. "Komisjoni kuuluvad haridus-, sotsiaal- ja rahandusministeeriumi esindajad ning TÜ, TTÜ ja Eesti Üliõpilaskondade Liidu esindajad," ütles Enneveer.

Samuti on ministeerium ette valmistanud valitsuse määruse "Riigi poolt eraldatava stipendiumifondi arvestusliku aluse kinnitamise" eelnõu.

Ülikooli eelarve vähenes üle kaheksa miljoni krooni

Varje Sootak

Ülikooli nõukogu kinnitas nädal tagasi TÜ 1999. aasta negatiivse eelarve, mis vähendab tulusid 8 238 000 krooni võrra.

Lisaks põhieelarvele kinnitati kapitalieelarve ligi 1,5 ja eelarveväliste vahendite negatiivne eelarve 2,5 miljoni krooni ulatuses.

Negatiivne lisaeelarve ei puuduta TÜ finantsdirektor Taimo Saani sõnul vaid Füüsika Instituuti ja Tehnoloogiakeskust, sest nende eelarves pole õppekuludeks eraldatud vahendeid. "Negatiivse eelarve sisu ülikoolis oli suhteliselt lihtne – kõik peavad kokku hoidma 3% oma õppekulude eelarvest," selgitas finantsdirektor.

Teaduskondades takerduvad arendusprojektid

Vaatamata eelarvekärpele viib ülikool ellu kõik selleks aastaks planeeritu ja seda ainult ühe erandiga. "Ülikool ei osta hoonet Tiigi 76a, mis oli planeeritud sotsiaalteaduskonna laienduseks. Põhjus pole eelarvekärpes, vaid omanikud ei olnud seda nõus ülikoolile müüma," ütles Saan. Sellest vabanenud raha arvel tehakse teisi investeeringuid – näiteks osteti üliõpilastele kultuuritöö edendamiseks Üliõpilasmaja.

Filosoofiateaduskonnale tähendab eelarve vähenemine dekaan Jaan Rossi sõnul eelkõige seda, et teaduskonna väljaarendamine on takerdunud. "Kui möödunud aastal kulutasime teaduskonna arvutiklassi väljaarendamiseks 150 000 krooni, siis tänavuses eelarves selleks ettenähtud 200 000 krooni läheb eelarveaukude täitmiseks," ütles dekaan. "Hädasti vajavad väljaarendamist nn noored erialad nagu hispaania ja prantsuse filoloogia, kes kannatavad pingelise eelarve tõttu rohkem kui need, kus töö kindlakskujunenud raamides käib," kõneles Ross.

Ka õigusteaduskonna dekaan dots Jaan Ginter ütles, et eelarve kärpimise tõttu nihkuvad edasi just teaduskonna arendusprojektid, sealhulgas arvutiklassi väljaarendamine.

Stipendiumid tuleb maksta

"Kogu stipendiumiraha, mis riigikassast saadetakse, maksab ülikool välja," kinnitas finantsdirektor. Ta lisas, et paraku oli negatiivse eelarve sisu üliõpilaste jaoks halb, sest eelarvekärbe oli 11,4%. Sama proportsiooni rakendati ka kõikide teaduskondade ja kolledžite stipendiumifondile.

Filosoofiateaduskonna dekaan lausus, et sel aastal ei hakata kelleltki stipendiumi ära võtma ega vähendama, kuid kevadsemestril elatakse ilmselt kitsamalt kui praegu. Samuti lootis õigusteaduskonna dekaan, et stipendiumide kallale praegu ei minda.

"Kõik järgmise aasta riigieelarvelised tulud vähenevad," ütles finantsdirektor. "Kui sel aastal eraldati riigieelarves üliõpilastele stipendiumideks 32 miljonit krooni (koos riigi negatiivse lisaeelarvega), siis täna kehtivas riigieelarve projektis on järgmiseks aastaks planeeritud 26 miljonit krooni.

Dekaan Rossi rõõmustab siiski 7. septembri Vabariigi Valitsuse määrus, mis kinnitab õppekavade ja õppevormide uued koefitsiendid erialati. Humanitaarteadustes on need koefitsiendid tõusnud, samuti kasvatusteadustes ning kunstierialadel.



EMT juhatuse esimees Peep Aaviksoo ja TÜ Sihtasutuse juhatuse liige Margus Ots. ALAR MADISSON

EMT asutas stipendiumi

Teisipäeval sõlmisid Eesti Mobiiltelefon ja TÜ Sihtasutus telekommunikatsiooni- ja infotehnoloogiaalase EMT stipendiumi asutamise kokkuleppe.

EMT stipendiumi algkapital moodustub EMT-lt TÜ Sihtasutusele annetatud varadest (100 000 kr) ja on mõeldud eeskätt infotehnoloogia erialadel õppivate üliõpilaste eduka õppe- ja teadustöö toetamiseks. See määratakse kord aastas põhiõppe üliõpilastele.

"Infotehnoloogia ja telekommunikatsioon on aktuaalsed siin ja praegu, tulevik on nende päralt, kes suudavad mõelda mittetraditsiooniliselt," kommenteeris stipendiumi asutamist EMT juhatuse esimees Peep Aaviksoo. Ta lausus, et EMT arvates on hädavajalik toetada neid noori, kellel on ambitsioonikust ja usku rääkida tulevikus meie, eestlaste edust.

Füüsika-keemiateaduskonna dekaani prof Jaak Järve arvates on EMT initsiatiiv igati tervitatav, sest kuna tegemist on IT-alase stipendiumiga, on seda võimalik määrata nii matemaatika- kui ka füüsika-keemiatudengitele.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Prof Jaak Kikas ütleb, et materjaliteadus on integreeriv eriala
LK 3

Kuidas osta tarkvara
LK 2

Algavad arstiteaduskonna päevad
LK2

Leedu president külastab ülikooli

Teisipäeval, 5.oktoobril külastab oma Eesti visiidil Tartu Ülikooli Leedu Vabariigi president Valdas Adamkus koos abikaasaga. Leedu presidenti saadab Eesti Vabariigi president Lennart Meri abikaasaga.

Presidendil on kohtumised ka Raekojas, Balti Kaitsekolledžis ja Eesti Rahva Muuseumis.

TÜ nõukogu valis professoreid

TÜ nõukogu valis psühhiaatria professoriks Veiko Vasara ja patoloogilise anatoomia professoriks Raik-Hiio Mikelsaare.

Veiko Vasara kandidatuuri toetas nõukogu 46-st kohal viibinud liikmest 46.

Veiko Vasar on lõpetanud TÜ arstiteaduskonna 1979. aastal *cum laude* ja kaitsnud 1987. aastal meditsiinikandidaadi kraadi. Ta on töötanud ülikoolis alates 1980. aastast.

Alates aastast 1985 töötas Vasar psühhiaatria kateedris assistendi ja dotsendi ametikohal. 1992. aastast on Veiko Vasar TÜ psühhiaatriakliiniku juhataja kt, 1995-1996 TÜK Psühhiaatriahaigla peaarst ning alates 1996 aasta detsembrist sama haigla ülemarst.

Raik-Hiio Mikelsaare kandidatuuri toetas ülikooli nõukogu 46st kohal viibinud liikmest 38, vastu oli 8.

R-H Mikelsaar lõpetas TÜ arstiteaduskonna 1963. aastal *cum laude*, kaitses 1968. aastal TÜ-s meditsiinikandidaadi kraadi ja 1989. aastal keemiadoktori kraadi Moskva Ülikoolis.

TÜ-s on Mikelsaar töötanud alates 1975. aastast. 1979-1997 oli ta TÜ Üld- ja Molekulaarpatoloogia Instituudis laborijuhataja.1997. aastast töötab Mikelsaar TÜ patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudis dotsendina ja alates 1998. aastast juhataja kohusetäitjana.

Haridusminister tutvus Türi Kolledžiga

Kolmapäeval külastas haridusminister Tõnis Lukas Järvamaa õppeasutuste hulgas ka TÜ Türi Kolledžit.

Kolledži õppedirektor ja TÜ esindaja Järvamaal Ene Voolaid ütles, et arutati kolledži tulevikukavasid. "Kolledži sooviks on suurendada riiklikku tellimust," ütles Ene Voolaid.

UUDISED

Üliõpilasomavalitsuse valimised TÜ Narva Kolledžis

Kolmapäeval, 29. septembril toimusid TÜ Narva Kolledžis üliõpilasomavalitsuse valimised. 260 üliõpilasel oli valida kolme nimekirja ja 16 kandidaadi vahel. Valimistel osales 138 üliõpilast, kokku 53%.

Valimised võitis valimisblokk "Temptations". Nemad said viis kohta, nimekiri "Õigus! Liikumine! Usaldus!" sai kolm ja "Ratsionaalne kolmnurk" samuti kolm kohta.

Võitnud nimekiri taotleb stipendiumifondi laiendamist, head infovahetust, internetikursusi, rohkem riigikeele ja võõrkeelte õpet, raamatukogu fondi täiendamist, õppimis- ja elamistingimuste parandamist ning üliõpilaste vaba aja veetmise võimaluste loomist.

TÜ nõukogu liige doktorant Jüri Gordejev, kes abistas kolledžit üliõpilasomavalitsuse käivitamisel, oli meeldivalt üllatunud üliõpilaste aktiivsest osalemisest. Tema sõnul ei küüni Tartus aktiivsete üliõpilaste arv 20%-ni.

Üliõpilasomavalitsus hoolitseb üliõpilaste sotsiaalküsimuste lahendamise eest ning korraldab üliõpilaselu.

Uus näitus raamatukogus

Kolmapäeval, 6. oktoobril avatakse Raamatukogu lugemissaalide fuajees näitus "Wagner Riias", millega tutvustatakse tema Riia perioodi. Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts.

Teadustöö teeb üliõpilasi konkurentsivõimeliseks

Jarno Habicht
Birgit Volmer

6. – 8. oktoobrini toimuvad traditsioonilised arstiteaduskonna päevad, mille avab üliõpilaste teaduskonverents. Ürituse korraldab Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi (EAÜS) teadusgrupp.

EAÜS-i teadusgrupp on paariaastase tegutsemise jooksul propageerinud üliõpilaste teadustööd arstiteaduskonnas aktiivsemalt kui keegi teine. Teadusgrupp korraldas üliõpilaste teaduskonverentsi ka eelmisel aastal, samuti viis läbi ankeetküsitluse. Teadusgrupi loomiseks andsid tõuke 1996. ja 1997. aastal toimunud üliõpilaste teaduskonverentsid.

Üliõpilasi huvitavad baasteadused

Üliõpilaste teadustööde viimase paari aasta temaatikat võrreldes võib julgelt väita, et rohkem on hakatud uurima baasteadusi: molekulaarbioloogiat, geneetikat, immunoloogiat jt. Aasta-aastalt on vähenenud kliinilise teemade osakaal.

Konverents annab igale teadustööd tegevale arstiteaduskonna üliõpilasele võimaluse iseenda tööd teistele tutvustada. Mitte vähem oluline pole kogemuste pagas, mida taoline üritus tudengile pakub - teeside kirjutamine, materjali ettevalmistamine ja ettekandmine.

Teadustöö on vabatahtlik

Selts püüab suurendada üliõpilaste teadmiste hulka seminaridega, mis õpetavad paremini teadustööd läbi viima ja seda edukamalt presenteerima. Pole ju arstiteaduskonnas teadustööst osavõtt põhiõppe raames kohustuslik. Üliõpilased teevad seda vabatahtlikult ja omal initsiatiivil õppimise kõrvalt. Üliõpilasel tuleks aga juba täna endale aru anda, et aina rohkem hakatakse hindama kraadiga inimesi ning et teadusetegemise aitab konkurentsivõimelisena püsida. Olenemata sellest, kellena me tööle hakkame.

Üliõpilaste teaduskonverentsi töid hindav žürii annab välja I, II ja III preemia (vastavalt 6000, 4000 ja 2000 kr). Selle aasta auhinnafondi toetavad TÜ Kliinikum, Tallinna Lastehaigla, GlaxoWellcome, Meditar, Fertilitas, AS White Hall ja TopMed.

EAÜS tänab oma toetajaid ja kutsub kõiki osalema üliõpilaste teaduskonverentsil.

Konverentsi materjalidega saab tutvuda EAÜS-i kodulehel: www.ut.ee/eays.

Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts

ARSTITEADUSKONNA AASTAPÄEV

Kolmapäeval, 6. oktoobril algab Biomeedikumis üliõpilaste teaduskonverents.
Neljapäeval, 7. oktoobril kell 9 toimub Biomeedikumis õppejõudude ja teadurite konverents, farmaatsiasektsioon töötab TÜ raamatukogu konverentsisaalis.
Fuajeedes on välja pandud stendiettekanded.
Teaduskonverentse saab vaadata video vahendusel Biomeedikumi kohvikus ja auditooriumis.
Reedel, 8. oktoobril arutatakse kl 11 TÜ aulas arstiteaduskonna ja kliinikumi rolli ning koostööd.
Kl 15 algaval aktusel peab akadeemilise loengu "Meditsiin ja mikrobioloogia uuel aastatuhandel" prof Marika Mikelsaar.
Dekaan Ants Peetsalu tutvustab arstiteaduskonda käesoleval õppeaastal ja kliinikumi juhatuse esimees Jaanus Pikani TÜ kliinikumi aastal 2000. Autasustatakse teaduskonverentsi parimate tööde autoreid, antakse kätte arstiteaduskonna medalid ja magistridiplomid.

ÕNNITLEME!

Malle Ermeli juubeliks



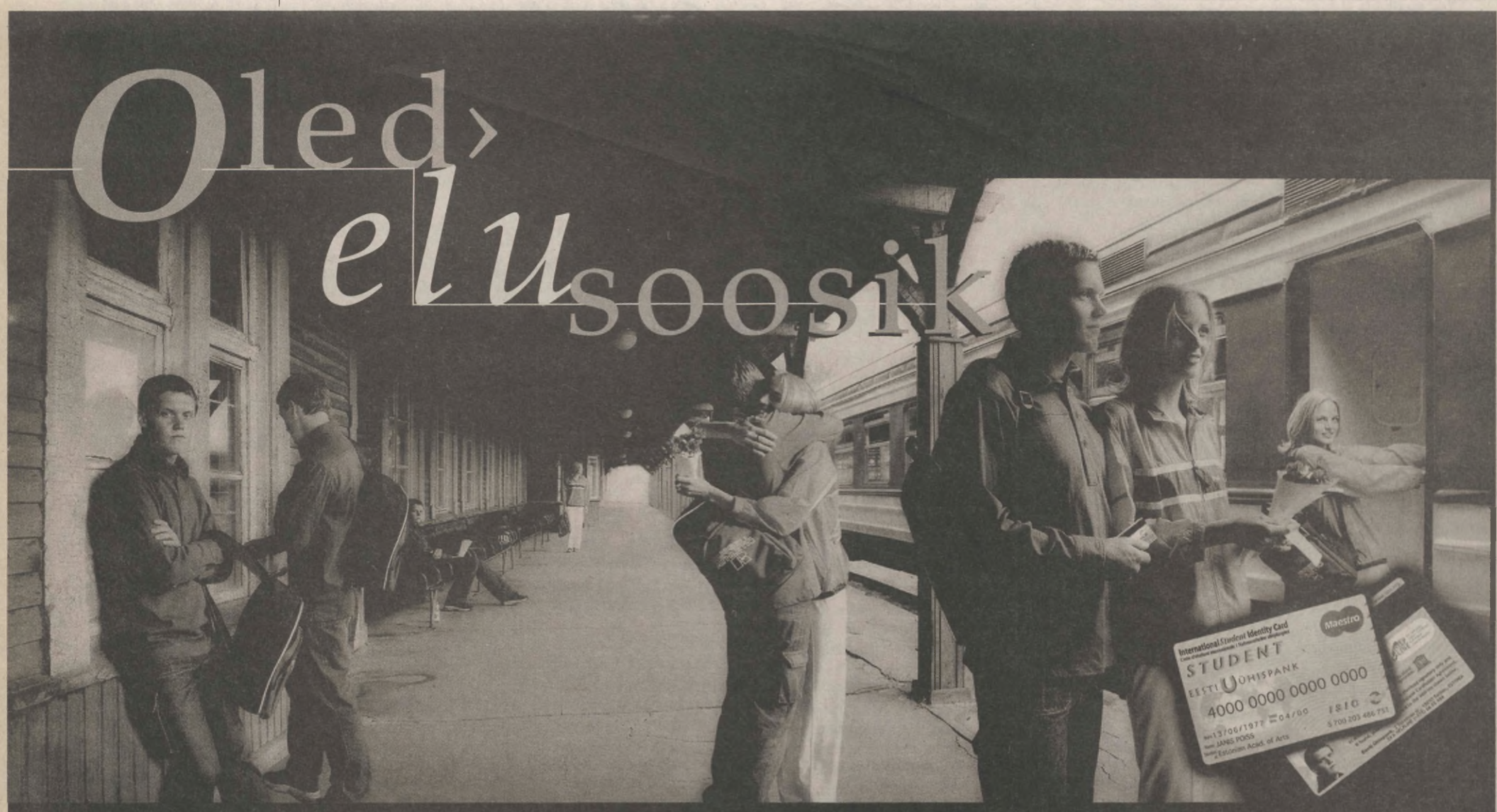
23. septembril möödus juubel Malle Ermelil. Poole oma elust on ta olnud rakkes ülikooli raamatukogus: 1975 - 1988 teadussekretärina, 1988 – 1990 teadurina, 1990 – 1995 direktorina, seejärel kuni eelmise aastani personalijuhina ja nüüd teadusosakonna pearaamatukoguhoidjana. Mitte iga direktorit ei jäeta pärast tema lahkumist juhi kohalt oma majja edasi. Ka mitte raamatukogudes, kuigi need on alati olnud konservatiivsemad võrreldes näiteks äriettevõtetega. Kes jääb, selle kogemusi arvestatakse.

Eesti teaduslikud keskraamatukogud on olnud väga harva omavahel aktiivselt solidaarsed ja ühe mütsi all. Viimati oli see nii ehk sundeksemplari seaduse tegemise aegu 1997. See, et poliitika rahvaraamatukogude vallas on olnud üsna järjekindel ning heas mõttes toetav, aitab keskraamatukogusid vähe, sest tegele okstega kui palju tahes – kui sa tüve eest ei hoolitse, jääb puu seest nõrgaks.

Ent teaduslik keskraamatukogu on kombinaat, mida tuleb käigus hoida ka siis, kui filosoofilist pärituult parajasti ei ole või valitseb koguni tuulevaikus. Nii tuli ka Malle Ermelil teha ebameeldiv otsus panna raamatukogu peahoone 1994. aasta sügisel eestpoolt kinni, sest saal ähvardas kokku kukkuda. Kui raamatukogu saalipool on nüüd kujunenud intensiivseks konverentsikeskuseks ja linnavolikogu töökohaks, siis tänu ka sellele, et omal ajal lagunevat saali mitte ei konserveeritud, vaid ta võeti käsile.

Üks teine asi on Malle Ermelil ja tema kolleegidel, siinkirjutaja kaasa arvatud, veel pooleli. See on teaduslike keskraamatukogude komplekteerimise, uusi mõisteid kasutades kogude arendamise viimine praktiliselt toimivale seadusandlikule alusele. Aastal 2002 möödub järjepidevalt toimiva Tartu Ülikooli Raamatukogu loomisest kaks sajandit. Selleks ajaks oleks ilus näha riiulil või hoida käes raamatukogu korralikku ajalugu, mida tuleb muidugi edaspidi jätkata, kuid mida ei peaks vastavalt oludele ringi tegema. See on suur töö, mille tulemus võib ju olla pisut paraadlikum, kuid mille tegemine on kõike muud kui paraad. Teades küll, et ainult sellega Malle Ermel tegeleda ei saa, soovin ma südamest, et ausa ajaloo kokkupanek läheks tal korda. Sellest oleks kõigil rõõmu ka väljaspool ajalugu !

Peeter Olesk



[Üliõpilaspilet] + [rahvusvaheline pangakaart] = ISIC Maestro

ISIC Maestro on rahvusvaheline pangakaart, mis kehtib ka üliõpilaspiletina. Ühispanga tudengikaardist on kasu nii igapäevases elus kui reisil olles – kaob vajadus sularaha kaasas kanda.

Lisaks pakuvad ISIC Maestro omanikule hulgaliselt hinnasoodustusi paljud populaarsed lõbustusasutused, muuseumid, kauplused, majutus- ja transpordiettevõtted nii Eestis kui mujal maailmas. ISIC Maestro omanik saab oma üliõpilasstaatust tõestada üheksakümnes riigis.

Kõige soodsam on võtta ISIC Maestro rahvusvaheline kaart koos õppelaenuga Ühispangast. Kiired taotlejad saavad hakata soodustusi nautima teistest varem!

EESTI ÜHISPANK

www.eyp.ee tel 66 55 100

ARVAMUS

Numbrid on sobivamad

UT nr. 30 (24. sept) hindamise artiklis kinnitatakse, et uus tähtedel baseeruv süsteem on nii tudengite kui õppejõudude arvates endisest parem. Artiklist selgub siiski, et paremus seisneb vaid võimaluses hindamist senisest rohkem diferentseerida. Selleks aga poleks olnud vaja numbreid tähtedega asendada, vaid võtta kasutusele lisanumber "6" ja anda numbritele "2" ja "1" vastav tähendus.

Hinne on kvantiteedi ja kvaliteedi mõõdupuu: mida rohkem teadmisi ja kõrgem tase, seda suurem number. Õigesti korraldatud õppetöö sisaldab üliõpilaste korduvat ja mitmekülgset hindamist ning eksamihinne baseerub paljude hinnete keskmistamisel. Arvude asendamisel tähtedega muutub keskmistamine absurdseks.

Uue süsteemi puuduseks on ka hinde "kasin" pidamine positiivseks, kuigi "teadmiste rakendamisel esineb tõsiseid puudujääke, mis osutuvad takistuseks antud ainele põhinevate järgnevate õppeainete omandamisel". Artiklis märgitakse õigesti, et sellega lastakse latt madalamale ja kergem on lihtsamalt läbi saada.

Teen kaks parandusettepanekut:

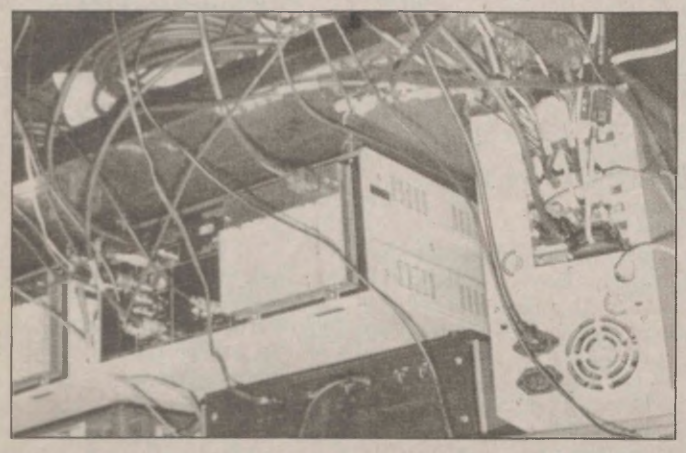
1) tunnistada tähtede A, B, C, D, E, F vasteteks numbrid 6,5,4,3,2,1;

2) pidada hinnet E (=2) negatiivseks või jätta välja.

Paindlikku ja objektiivset hindamist soovides

prof Raik-Hiio Mikelsaar
patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudi juhataja

SAMAL TEEMAL:
Aet Süvari, Krõõt Nõges "Tähtedega hindamine tundub ülikooliperele esialgu harjumatu" UT 24. sept 1999



Tarkvara on kasulik osta ühistellimusena

Tiina Tamme
arvutuskeskuse spetsialist

Septembri algusest on veebis aadressil www.ut.ee/~tiina/tarkvara.html ülevaade ülikoolile litsentseeritud tarkvara kohta. Nimekiri ei sisalda loomulikult kõiki erinevatele allasutustele hangitud tarkvarapakettide nimesid.

Nimekirja on kogutud info kogu ülikooli katvate *campus*-litsentside ja laiemat huvi pakkuvate mitmele samaaegsele kasutajale mõeldud programmide kohta. *Campus*-litsents tähendab üldjuhul seda, et antud programmi võib installeerida igasse ülikooli arvutisse. Nimekirjas on iga paketi juures kirjas kontaktisik.

Kuidas toimuvad ühisostud?

Kuna ülikooli eelarvepoliitika on viimastel aastatel jaganud rahad teaduskondadesse ja tsentraalseteks infotehnoloogia ostudeks raha napib, siis on tarkvara hankimine jäänud allasutustele. Kesksetest vahenditest on ostetud tarkvara ainult baasvõrgu ja üleülikooliliste infosüsteemide tööks. Võimaluse korral on toetatud suuremaid *campus*-litsentside oste.

Arvutuskeskuse korraldatud IT- küsitlus näitas, et üle 90% vastanutest pidas vajalikuks, et arvutuskeskus jätkaks tarkvara ühisoste.

Ühisost on tarkvaralitsentside suurem tellimus erinevate teaduskondade ja üleülikoolilise üksuste jaoks, kusjuures iga allasutus maksab oma litsentside eest ise. Ühisostus osalemiseks tuleb arvutuskeskusesse tuua tellimiskiri, kus on kirjas, millist litsentsi allüksus soovib ja mis on finantseerimisallikas. Veebis www.ut.ee/~tiina/tellimus.htm on tellimiskirja vorm. Allkirjastatud tellimiskiri jääb raamatupidamisele aluseks teie allasutuse arvelt ülekande tegemiseks.

Kogume ühistellimusi

Praegu on käsil järgmiste ühistellimuste kogumine:

- Adobe Photoshop 5.5 EDU Tenpack - orienteeruvalt 16 490 kr, mõeldud kümnele kasutajale, ühe litsentsi hind 1649 kr. Üksikult ostes Photoshop 5.5 14 990 ja Photoshop 5.5 uuendus 4600 kr;
- Adobe Acrobat 4.0 EDU Tenpack - 6950 kr, on mõeldud samuti kümnele kasutajale, ühe litsentsi hind seega 695 kr;
- Adobe Illustrator 8.0 EDU Tenpack - 10253 kr, kümnele kasutajale, ühe litsentsi hind 1025 kr;
- Corel Draw 9.0 Edu litsents - orienteeruvalt 2025 kr, lõplik hind sõltub ostukogusest. Kui ülikoolist tuleks vähemalt 100 tellijat, saaksime ühe litsentsi hinnaks 1400 kr;
- Microsofti tarkvara (Windows 98/NT, Office 2000 jne) litsentse on saab osta MOLP EDU hindadega. Ülikoolil on MOLP-iga leping (*Microsoft Open License Agreement*) 1995. aastast. Orienteeruvad hinnad on: Win NT Workstation 4.0 - 815 kr, Office 97 Pro - 1305 kr.

MOLP-litsentside tellimisega soovitan pisut oodata, sest ülikoolil on plaanis sõlmida Microsoftiga *campus*-leping, mis legaliseeriks korraga kogu Microsofti tarkvara ülikooli arvutites. Üksiklitsentside ostmine ei oleks siis enam vajalik.

Prof Jaak Kikas: materjaliteadus on integreeriv eriala

Aet Süvari

Professor Jaak Kikas õpetab ülikoolis uut eriala – materjaliteadust, mida TÜ-s pakutakse alles teist aastat ja mis kahjuks seni on laiema avalikkuse meeli enim köitnud kõige väiksema sisseastumiskonkursiga.

Kuid eriala on sellegipoolest väga huvitav ning professor Kikas oskab seda veelgi huvitavamaks muuta: näiteks ulatab ta küsitlejale kõveraks keeratud traadijupi ja palub selle korraks kuuma kohvi sisse pista. Vipsti! hüppab traadijupp kruusis ühe hetkega sirgeks.

Miks on selline perspektiivikas eriala nii ebapopulaarne?

Meil õpetatakse seda alles teist aastat, esimesel aastal võtsime vastu 15 üliõpilast. Sellel aastal plaanisime 25, mis oli võib-olla tõesti pisut suur kasv, arvestades, et tegu on uue ja tundmatu erialaga. Aga lõpuks, pärast lisakonkurssi kujunes nii, et nüüd on materjaliteaduses täidetud isegi paar tasulise õppe kohta.

Eks on mitmeid asju, mida saab ja tuleb paremini teha – eriala populariseerimine ja selgitustöö peaks toimuma just selles suunas, millised on karjäärivõimalused. Näiteks ei ole ilmselt laiemalt teadvustatud võimalust spetsialiseeruda ka ettevõtluse suunale, kus koostöös majandusteaduskonnaga antakse vajalikke teadmisi oma oskuste rakendamiseks praktilises tootmis- ja äritegevuses. Lisaks alusteadmistele peaksid üliõpilased saama ka hea ülevaate erinevatest tööstuslikest ja laiatarbematerjalidest kuni selleni välja, kust mida hankida saab. Ka eriala ise on oma õpetuse ja materiaalse baasi mõttes veel arenev. Ilmselt on meil mõttekas teatud moel koopereeruda ka Tallinna Tehnikaülikooliga, kus traditsioonilise materjaliteaduse alaga juba ammu tegeldakse.

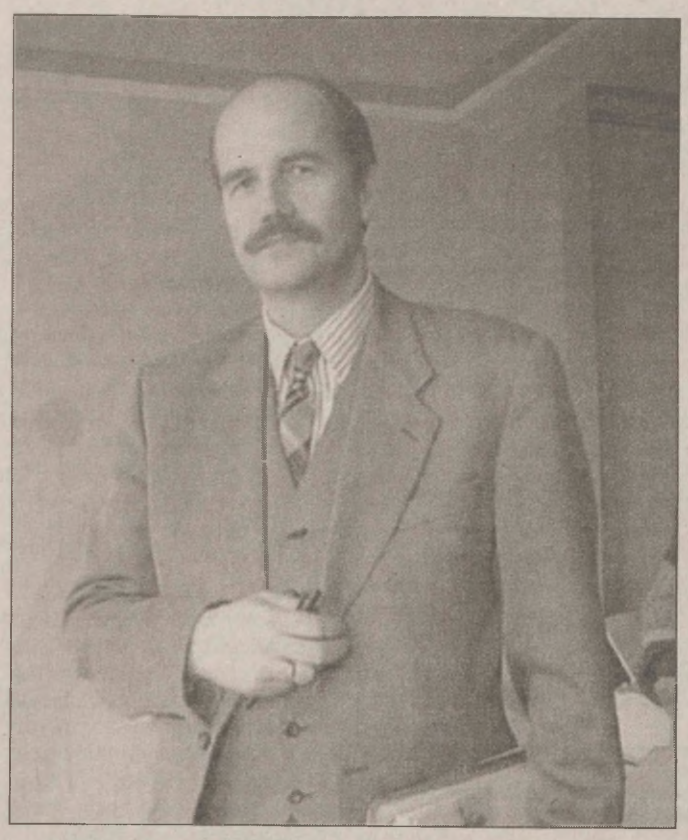
Tegelikult näitab selle ala perspektiivikust arenenud maade praktika, kus see on tekkinud vastuseks praktilise elu vajadustele – ega seda pole keegi sulepeast välja imenud. Üks takistavaid asjaolusid Eestis on meie kohaliku tootmise suhteline tagasihoidlikkus.

Aga mõnedel erialadel on juba väidetud, et kvalifitseeritud tehnilise kaadri nappus ongi see pudelikael, mis takistab Eesti arengut. Kõik ei mahu pangandusse!

Milles seisneb materjaliteaduse perspektiivikus?

Tänapäeval ei piirdu materjali mõiste kaugeltki enam nn klassikaliste materjalidega, nagu metallid ja puit. Siia kuuluvad nüüd näiteks ka pooljuhtmaterjalid, optilised materjalid ja mis iganes veel.

Moodne materjaliteadus eeldab sügavaid eelteadmisi füüsikas ja keemias, seda nii materjalide sünteesimise ja töötlemise mooduste, kui ka nende omaduste mõõtmise ja määramise tehnikate aparatuurse poole pealt. Kuigi materjaliteadus on terminina Tartu Ülikoolis suhteliselt uus asi, on siin sisuliselt juba mõnda aega tegeldud asjadega, mis klassifitseeruvad otseselt materjaliteaduse alla. Selliseks on näiteks aatomkihtsadestus, mida arendatakse materjaliteaduse instituudis ja Füüsika Instituudis, nii et tänapäevasemas materjaliteaduse mõttes on Tartus küll asju, mis selle alla lähevad.



Professor Jaak Kikase sõnul on materjaliteadus terminina Tartu Ülikoolis küll suhteliselt uus asi, kuid sisuliselt on sellega tegeldud juba mõnda aega. ERAKOGU

Materjaliteaduse kui eriala sissetoomisel on minu arvates ka selline oluline moment, et ta aitab füüsika-keemiateaduskonnas kahte osakonda sisuliselt integreerida. See on eriala, mis tugineb võrdselt keemiale ja füüsikale, toetades nii ka sisulist koostööd.

Millega täpselt Tartus materjaliteaduses tegeldakse?

Aatomkihtsadestust ma juba nimetasin. Ühe suunana võib välja tuua ka optilised materjalid. Laserspektroskoopia ja sellega seonduvad materjalid on jällegi üks ala, kus Tartu teadlased on maailmas esirinnas.

Sellel aastal tähistame 25 aasta möödumist spektraalsälkamise avastamisest, mis on andnud tööd väga paljudele füüsikutele ja ka teistele teadlastele terves maailmas.

Optiline infosalvestus on küllaltki oluline vald – mingil ajal oli infosalvestus põhiliselt magnetiline: magnetofonilindid ja flopikettad. Aga CD-d on juba optilised kettad, sest neid loeb maha laserkiir, sama kehtib ka DVD ehk *mini-disci* kohta.

Aga ka optilisel infosalvestusel on omad piirangud, laserkiirt ei saa teha kui tahes väikeseks täpiks. Spektraalsälkamine lubab aga ühte väiksesse ruumilisse punkti salvestada väga palju erinevaid värve – tuhandeid, isegi miljoneid ja samavõrra kasvab ka infotihedus.

Spektraalsälgatavate materjalide rakendus on ka Tartus väljaarendatud - niinimetatud aegruumiline holograafia. See lubab salvestada kolmemõõtmelist liikuvat pilti – saame jäädvustada dünaamilist ruumilist stseeni.

Muidugi tehakse veel palju muudki: lahtiseletamata märksõnadena võib siia lisada superhapped ja -alused, elektrit juhtivad polümeerid, teravikmikroskoopia ja molekulaardisaini.

Kui aktuaalne on materjaliteaduses taastootmine?

Ma hindaks seda umbes nii, et 10% materjaliteaduses tehtavatest kulutustest on sellega otsesemalt seotud.

Taastootmise alla käib ju ka kogu vanametalli, vanapaberi ja taoliste asjade kogumine ja ümbertöötlus. See on traditsiooniline tegevusvaldkond ja selle jaoks on olemas tehnoloogiad.

Tinglikult võib siia kuuluvaks lugeda ka näiteks kõik korrosioonivastase võitluse meetodid, sest kui üks konstruktsioon peab ikka kolm korda kauem vastu, siis ei ole teda vaja ka uuendada ja sellest tingitud keskkonnareostus jääb väiksemaks.

Lisaks sellele, et luua vastupidavamaid materjale, on ju ka võimalik luua selliseid materjale, mis ise lagunevad kiiremini ja… näiteks ise ennast taastootma hakkavad.

Iselagundamine on kindlasti võimalik – selles suunas töötatakse ja nii mõnedegi materjalide eluea lühendamine võib kokkuvõttes tulla keskkonnale ja meile kõigile kasuks. Mis isetootmisesse puutub, siis tegelikult võib ju ka nii öelda, et see protsess on looduses kogu aeg toimunud – puit on klassikaline näide.

Aga kas me seda taastootmist saame efektiivsemaks või spetsiifilisemaks muuta, on küsimus, millele vastamisel peaks juba füüsika-keemiateaduskonna seest välja vaatama ja küsima meie geenitehnoloogide käest. Et kas on näiteks võimalik panna mõningaid taimi tootma teatud spetsiifiliste ja parandatud-modifitseeritud omadustega materjale: kiudmaterjale, puitu, veel midagi...

Selle kaudu jõuame taas välja selleni, et materjaliteadus on integreeriv, ta seondub erinevate klassikaliste teadusharudega – füüsika, keemia, bioloogia, ka matemaatikaga, sest paljud materjalid tehakse enne valmis arvutiekraanil.

UUDISED

Ludmilla Eeber valiti rahvusvaheliseks aasta naiseks

Rahvusvahelise Biograafilise Keskuse Toimetuslik ja Soovituslik Nõukogu nimetas TÜ Raamatukogu töötaja Ludmilla Eeberi rahvusvaheliseks aasta naiseks. Tema biograafia avaldati 1999. aastal väljaandes "Who is Who in the World".

Ludmilla Eeber on töötanud ülikooli raamatukogus 28 aastat, alates 1991. aastast Ida- ja Kesk-Euroopa Ajakirjade Annetusprojekti kontaktisikuna. Tema spetsialiteediks on USA.

Rahvusvaheline Biograafiline Keskus on üks suuremaid biograafiliste teatmeteoste väljaandjaid maailmas. Väljaannetest võiks siinkohal nimetada International Who's Whoin the Music, International Authors and Writers Who's Who, Dictionary of International Biography jt.

Linnakodanikud avaldasid arvamusi Toomemäe kohta

Toomemäe üldplaneeringu esimese etapiga sai eile tutvuda ülikooli ajaloo muuseumis. Üldplaneeringu koostaja on Tiit Kaljundi Projektgrupp OÜ. Planeeringu eesmärk on Toomemäe arengu põhisuundade kavandamine koos maakasutuse, juhtfunktsioonide, pargialade ja hoonestuse kasutus- ja ehitustingimuste määramine, pargikujunduse põhimõtete ning muinsus- ja looduskaitse piirangute väljatöötamine.

Priit Turk

Loodi ülikooli jalgpallinaiskond

Eelmisest nädalast on Tartu Ülikoolil esmakordselt oma jalgpallinaiskond. 20. septembril treeningutega alustanud naiskond kannab nime *Fauna Female*. Tulevikus on plaanis hakata osalema ka Eesti meistrivõistlustel. Esialgu kuulub jalgpallinaiskonda 16 tudengit. Kõik tütarlapsed, kes soovivad naiskonnaga ühineda, saavad lisainfot Laur Kelderilt tel 255 903828.

Ülikooli asutuste ruumimuudatused

Seoses remondi ning renoveerimistöödega peahoone rektoraadipoolses tiivas on mitmesuguseid ümberpaigutusi.

Postikantselei (Siiri Indriksone, tel 375 618) on ajutiselt peahoone I korrusel ruumis 121 ajalehekioski kõrval. Seal on postiboksid, paljundus, faks, kirjade markeerimine ja postiringi algus- ning lõpp-punkt. Ruumis 121 on ajutiselt ka vanemtoimetaja Marika Kullamaa (tel 375 607). Administratsioonidirektor Margus Otsa ruumis (ph III korrusel ruum 305) paiknevad praegu kantselei juhataja Sirje Mark (tel 375 606), kantselei vanemasjaajaja Mairi Paidla (tel 376 110) ja kunstnik Imme Viidalepp.

Teatriloengud Soome teatrist

Oktoobris algab Soome Instituudi korraldatud teatriloengute sari "Teatripilk Soomest". Loengusarja aitavad läbi viia ülikooli teatriteaduse õppetool ja Vanemuine. Esimesel loengul 14. oktoobril Kirjanike Majas tutvustatakse teatrifestivale Soomes ja mujal (Dublinis, Avignonis).

Uno Kaljulaidu mälestades

IN MEMORIAM



26. septembril suri 58. eluaastal arvutiteaduse instituudi dotsent Uno Kaljulaid.

Pärast Pärnu I Keskkooli lõpetamist 1959. aastal õppis Uno Kaljulaid 1963. aastani matemaatikat Tartu Ülikoolis, õpingud lõpetas aga Moskva Ülikoolis 1965. aastal. 1979. aastal kaitses ta füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi Valgevene TA Matemaatika Instituudis.

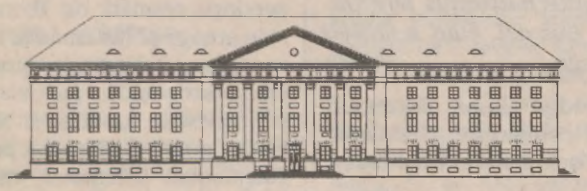
Aastail 1973 – 1993 töötas Uno Kaljulaid TÜ algebra ja geomeetria kateedris vanemõpetaja ja dotsendina, 1993. aastast arvutiteaduse instituudis dotsendina, olles Ameerika Matemaatikaühingu (AMS) ja Euroopa Teoreetilise Arvutiteaduse Seltsi (EATCS) liige.

Uno Kaljulaiu teaduslik tegevus oli kaasaegse algebra valdkonnas, rõhuga viimase kümne aasta vältel algebra rakendustele arvutiteaduses. Tema entusiasm oli nakatav – see innustas paljusid tugevamaid üliõpilasi tegelema teoreetilise informaatika algebraliste probleemidega. Tema juhendamisel on kaitstud palju diplomi- ja bakalaureusetöid, neli magistritööd ning kolm doktoritööd.

Me jääme puudust tundma Uno Kaljulaiu pühendumusest ja loodame, et õpilased suudavad säilitada ja edasi arendada tema töörühmas valitsenud loomingulist õhkkonda.

Kolleegid matemaatika-teaduskonnast ja arvutiteaduse instituudist

STIPENDIUM



TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

August Parise nimelise stipendiumi konkurss

TÜ Sihtasutus kuulutab välja August Parise nimelise stipendiumi konkursi. Stipendiumi eesmärgiks on keemiat, eeskätt keskkonnakeemiat õppivate üliõpilaste toetamine.

Ühele stipendiumile (7000 kr) võivad kandideerida TÜ keemiaosakonna magistrandid, kelle teadustöö on seotud keskkonnakeemiaga.

Kandideerijatel esitada TÜ Kantseleisse (peahoone, ruum 121) 22. oktoobriks stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis*),* CV, juhendava õppejõu soovitus ja dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse kätte emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal detsembri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, tel: 375852, e-post: sihtasutus@ut.ee http://www.ut.ee/sihtasutus/.

EMT stipendiumi konkurss

TÜ Sihtasutus kuulutab välja AS Eesti Mobiiltelefoni (EMT) stipendiumi konkursi. Stipendiumi eesmärk on toetada Tartu Ülikoolis infotehnoloogia erialadel õppivate üliõpilaste edukat õppe- ja teadustööd.

Ühele stipendiumile (10 000 kr) võivad kandideerida füüsika-keemiateaduskonna füüsikalise infotehnoloogia eriala ja matemaatikateaduskonna rakendusinformaatika eriala põhiõppe üliõpilased. Stipendiumi määramise olulised kriteeriumid on üliõpilase hea õppeedukus, osalemine TÜ-s infotehnoloogiaalastes fundamentaal- ja rakendusuuringutes ning aktiivne eluhoiak nii üliõpilase kui kodanikuna.

Kandideerijatel esitada TÜ Kantseleisse (peahoone, ruum 121) 1. novembriks järgmised dokumendid: stipendiumitaotlus (vorm saadaval ülikooli kantseleis ja sihtasutuse WWW-kodulehel), *CV,* ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, essee teemal "Telekommunikatsioon inimkonna teenistuses – võimaluste piiramatu avarus", juhendava õppejõu soovitus ja dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendium antakse kätte emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal detsembri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, tel: 375852, e-post: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

ACTA DIURNA

4. - 8. okt korraldavad Eesti Teaduste Akadeemia, Tartu Ülikool ja Eesti Matemaatika Selts hotellis "Kantri" **rahvusvahelise seminari** "International Workshop on General Topological Algebras". Üritus alustab Ülemaailmse Matemaatika-aasta 2000 (World Mathematical Year 2000) ürituste sarja Eestis.

5. oktoobril külastab Eestis riigivisiidil olev **Leedu Vabariigi president hr. Valdas Adamkus koos abikaasa pr Alma Adamkienega** Tartut. Leedu presidendil on kohtumised Raekojas ja Tartu Ülikoolis. Linnapea ja rektor korraldavad presidendi auks lõunasöögi Tartu Ülikooli ajaloomuuseumis.

5. - 6. oktoobril kell 10-12 toimub TÜ Raamatukogu andmebaasi-de osakonnas infosüsteemi INNOPAC koolitus ülikooli haruraamatukogude töötajatele. 6. oktoobril on kohtumine raamatukogu direktori Toomas Liivamägiga, kes räägib INNOPAC'iga liitumise probleemidest.

6. - 8. oktoobrini toimuvad Tartus **arstiteaduskonna päevad**. 6. okt on kavas üliõpilaste teaduskonverents; 7. okt õppejõudude ja teadurite konverents; 8. okt TÜ arstiteaduskonna nõukogu, TÜ Kliinikumi nõukogu ja Eesti arstiteaduse nõukogu ühisistung; 8. okt pidulik aktus ja ball.

7. oktoobril kell 15 toimub Tallinnas Viru hotelli konverentsisaalis teine seminar sarjast "Ühiskond. Eetika. Moraal" teemal **"Ajakirjanduse eetika"**. Korraldaja Soome Instituut.

7. oktoobril kell 16.15 algab Vanemuise 46 - 301 **ökoloogia seminar.** Esineb Petteri Ilmonen (Turu Ülikool) ettekandega "Immunoecological studies in the pied flycatcher"

LOENGUD

1. oktoobril kell 10.15 Lossi 3, aud 427 Kleli Ülikooli **prof Hain Rebase loeng** "Venemaa ja Läänemeri 1700 - 2000".

6. oktoobril kell 16.15 algab psühholoogia osakonnas Tiigi 78 aud 125 **dr Alexander D. Logvinenko** (Queen's University, Belfast) **loeng** "Why do things look like they do?"

7. oktoobril kell 16.15 toimub TÜ Narva Kolledžis **akadeemik professor Peeter Tulviste loeng** "Kultuur ja mõtlemine". Avalikud loengud kolledžis toimuvad kord kuus.

VÄITEKIRJAD

4. oktoobril kell 14.15 kaitseb Lossi 3-405 Reet Hiiemäe magistritööd "Eesti katkupärimus Lääne-Euroopa katkutraditsiooni piirimail". Oponendid prof Ülo Valk ja dots Tiiu Jaago.

6. oktoobril kell 16.15 kaitseb nõukogu saalis **Rein Ruus doktoriväitekirja** "Collapse of 3d (4f) Orbitals in 2p (3d) Excited Configurations and its Effect on the X-Ray and Electron Spectra". ("3d (4f) orbitaalide kollaps 2p (3d) ergastustel ja selle mõju röntgen- ja elektronspektritele"). Oponendid prof Nikolai Kristoffel (TÜ) ja prof Helena Aksela (Oulu Ülikool, Soome)

8. oktoobril kell 12.15 kaitseb Riia 23, ruumis 217 **Andres Valkna doktoriväitekirja** "Interactions of galanin receptor with ligands and g-proteins: studies with synthetic peptides. Oponent: dots Anders Unden (Stockholmi Ülikool).

KURSUSED

4. oktoobril kell 14.15 jätkub ph r 227 dots Tõnu Lehtsaare **Religioonipsühholoogia kursus** (US00.06.004, 3 AP).

5. oktoobril algab kursus **Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus** (FLEE.02.045) magistrantidele ja õpetajakoolituse tudengitele (v.a eesti filoloogid). Õppejõud Meeli Sedrik .Toimumisajad: teisip kell 16 Paabel 405, neljap kell 16 ph 135.

6. oktoobril kell 16.15 algab usuteaduskonnas **Kirikuõiguse loengukursuse** esimene loeng. Dr Kurt-Friedrich von Scheliha "Kiriku ja riigi vaheliste õiguslike suhete alustest ajaloos ja tänapäeval". Järgmine loeng 13. okt.

6. oktoobril kell 18 jätkub peahoones aud 102 **soome kunsti kursus**. Teemaks 1960-70ndad, lektor Maritta Mellais. Loengud toimuvad igal teisel kolmapäeval. Loengud on inglise keeles, kuid kõigile jagatakse eestikeelne kokkuvõte ja kunstnike/teoste nimekiri.

KUULUTUSED

TÜÖPAKKUMINE

Rakvere muuseum kuulutab välja konkursi **teadusdirektori ametikohale**. Eeldame ajalooalast kõrgharidust ja võõrkeele oskust. Avaldus, CV ja haridust tõendavate dokumentide koopiad esitada 5. oktoobriks aadressil Tallinna 3, 44369 Rakvere. Info tel (232) 44 369

MÜÜA ARVUTEID

Müüa kasutatud arvuteid (Pentium 125, monitore 15" ja 17" ja sülearvuteid. Info tel 429 006 või 8 252 88 506.

TEATED

REBASTEJOOKS

6. oktoobril kell 16 stardib peahoone eest traditsiooniline esmakursuslaste Rebastejooks. Viieliikmelistel võistkondadel kogunemine 15.30. Registreerimine kuni 5. oktoobrini kl 10-16 spordikeskuses Jakobi 5 -112, info tel 375 370 või e-mail: sport@ut.ee. Osa võivad võtta ka teiste kõrgkoolide esmakursuslased!

5. oktoobril kell 19 ootab **Üliõpilasselts Liivika külalisõhtule** oma majja K. E. v. Baeri 7 kõiki organiseerumata meestudengeid.

7. oktoobril kell 16.15 algab ülikooli ajaloo muuseumis **Professorite klubi koosolek**. Ettekanne professor Jüri Allikult "Hingeteaduse uurimise suunad tänapäeval".

7. oktoobril kell 17 Vanemuise 46, aud 327 algab **Eesti Geograafia Seltsi Tartu osakonna koosolek**. Ettekanded: Ott Kurs "Geograafiaalastest publikatsioonidest Tartu Ülikoolis"; Arvo Järvet "Tartu Ülikooli geograafia-alaste publikatsioonide temaatikast". Uute *Publicationes Instituti Geographici Universitatis Tartuensis* tutvustamine.

Nüüd on **sotsiaalteaduskonna teatmik** ka Tartu Ülikooli veebiküljel aadressil http://www.ut.ee/SOteatmik/.

ÜLIKOOLI MÄLESTUSPÄEV

7. oktoobril kell 17 toimub Raadi kalmistul ülikooli mälestuspäev akadeemilise pere lahkunud liikmetele. Bussid kalmistule väljuvad peahoone eest kell 16.30. Info tel 375682

SUUR REBASTE RISTIMINE

5. oktoobril kell 20 on suure ülelinnalise rebaste ristimise avatseremoonia Raekoja platsil, edasi suundub rongkäik klubi XS ette, kus algab parima pesakonna valimine. Pidu jätkub kell 22 samas klubis.Ürituse korraldavad EPMÜ ja TÜ üliõpilasesindused koos Hansapangaga.

ZUM ZUMI KOHVIKUS

Reedel, 1. oktoobril kl 21
Joku&Tibu
Laupäeval, 2. oktoobril kl 21
Snake
Neljapäeval, 7. oktoobril kl 21
Lehes&Salm

Küüni 2, Tartu, tel 434 832, e-post: zumzum@online.ee

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus - Kes võib ilma uskuda...(Ajaloolised ilmavaatlusriistad)
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17
Info, ekskursioonide tellimine 375 677
Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.
Suletud. Remont.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
6. oktoobril kell 15 näituse "Wagner Riias" avamine. Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts. Info tel 2 6 00 91 95, Loone Ots.
23.09.-28.11. TÜ emeriitprofessor filosoofiadoktor Leonid Stolovitch 70.
4.09.-31.10. Prof. Olaf Prinits 75.
1.09.-24.10. Eda Lõhmuse maalid.
Õppelugemissaali fuajees:
4.10.-31.10. Maris Palgi ja Eva Orava maalid (TÜ maaliosakond)
Kataloogisaalis:
15.09.-3.10. "Uus elu" - näitus Ed. Wiiralti Galerii ennistustöödest (Eesti Rahvusraamatukogu)
5.10.-31.10. Jan Steen (1626-1679) (stendinäitus)
Kohviku fuajees:
3.09.-3.10. Kalli Kalde fotod - "Vaatemäng".
5.10.-29.10. "Vanu kaarte Eesti- ja Liivimaast" (Ilo Käbin'i kartograafiakogust)
Raamatumuuseumis:
8.04-15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Info: tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Hunnik pappi ja suitsev kaheraudne", USA komöödia 1998, kl 14.30, 21.30.

"Lollide pidusöök", 1998, eelmise aasta vaadatuim prantsuse komöödia, prantsuse keeles, eestikeelsete subtiitritega, kl 16.15, 18.

"Tšempionide eine", USA, 1999, osades Bruce Willis, Albert Finney, Nick Nolte jt, kl 19.45.

TÜRI KOLLEDŽI LOGO KONKURSS

TÜ Türi Kolledž kuulutab välja konkursi kolledži logo kavandi saamiseks. Märgil peab olema tekst Tartu Ülikooli Türi Kolledž.
Türi Kolledžis õpetatakse keskkonnateaduse eriala, õppekava läbinud saavad keskkonnanõuniku diplomi.
Kavandeid ootame 18. novembriks 1999 aadressil Tolli 62 Türi 72213.
Parima kavandi autorile preemia 2000 krooni. Võitnud autoriga sõlmib Tartu Ülikool lepingu, mille kohaselt varalised autoriõigused märgi kavandi suhtes kuuluvad ülikoolile. Täiendav teave tel (238) 47 065 või 250 91 472 Ene Voolaid, TÜ esindaja Järvamaal.

ARVUTIKURSUSED TÜ TÖÖTAJAILE

Ülikooli töötajate arvutikursustele on sügissemestril kohti veel järgmistes gruppides:

Kursuse nimetus	Kuupäevad	Kellaajad
MS Word 97 edasijõudnuile	18.10 – 22.10	12.15 – 14.00
MS Word 97 edasijõudnuile (kaugkoolitus)	kokkuleppel	
MS Excel 97 algajaile	22.11 – 26.11	14.15 – 16.00
MS Excel 97 edasijõudnuile	tellimisel	
MS PowerPoint 97	04.10 – 06.10	10.15 – 12.00
MS FrontPage 97	11.10 – 15.10	14.15 – 16.00
Internet	25.10 – 29.10	14.15 – 16.00
Adobe Pagemill 3.0	08.11 – 12.11	12.15 – 14.00
Adobe Acrobat	15.11 – 19.11	14.15 – 16.00
Viiruste tõrjumine	07.10 – 08.10	14.15 – 16.00

Registreerida tel 375 444 ja 375 477, lisainfo aadressil http://www.ut.ee/ak.

Maret Meriste,
TÜ Arvutuskeskus

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Ilmub reedeti
Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Aet Süvari
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 8. oktoober 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 32 (1986) TASUTA

Karjääri tehakse ainult iseendale

Krõõt Nõges

Üha raskem on nii tudengil kui ka juba bakalaureusekraadiga spetsialistil tööd leida, TÜ üliõpilaste karjääriteenistus on üks võimalusi.

Karjääriteenistuse eesmärk on olla selle peaspetsialisti Kadrin Kergandi sõnul ühenduslüliks TÜ tööd otsivate tudengite ja ülikooli lõpetajate ning tööandjate vahel. Karjääriteenistusel on loodud pidevalt täienev andmebaas, kuhu saab soovi korral kanda nii tööotsimise kui ka -pakkumise kuulutusi.

Kui aga sobivaid pakkumisi pole, tehakse lisaotsinguid ka ülikoolisiseste infokanalite kaudu. Karjääriteenistus on aidanud tööd otsivatel tudengitel või värskelt lõpetanutel CV-d ja selle kaaskirja koostada.

Tööotsinguks vajalik nõustamine

Koostöös psühholoogia osakonna juures tegutseva firmaga Tripod on plaanis nõustada viimase aasta üliõpilasi, et neid tööotsinguteks ette valmistada. Aasta ringi on kavas korraldada loenguid kutsenõustamise, tööõiguse, oma firma loomise ning elutee ja karjääri sidumise teemadel. Samuti hakatakse andma õpetust, kuidas leida tööd välismaal.

Sotsioloogia osakonna erakorraline teadur Hans Dsiss arvab, et karjääriteenistuse üheks sihtgrupiks oleks nõustada eelkõige diplomile orienteeritud õppureid, kel pole veel selget nägemust, mida nad soovivad pärast lõpetamist tegema hakata. Sotsioloogia osakonna vanemteadur Paul Kenkmann leiab aga, et sama oluline on nõustada ka end väga selgelt määratlenud ja edukaid tudengeid, kel poleks kindlasti probleeme tööd saada. Neil tuleks aidata valida erinevate võimaluste vahel.

Olukorrast tööturul

Kadrin Kergandi sõnul on ka juba lühikese tegevusaja jooksul selgunud, et enim tööpakkumisi laekub juunis, vaiksemad perioodid on juuli ja august. Siiamaani on olnud kõige tihedam koostöö Kroonpressiga ning paljude valdade ja koolidega.

KADRIN KERGAND
TÜ Karjääriteenistuse peaspetsialist



Üliõpilased saavad karjääriteenistuse andmebaasi kaudu nii tööpakkumisi valida kui ka oma oskusi välja pakkuda.

Järjest enam hindavad tööandjad lisaks haridusele ka töökogemust. Nii Riigikantselei, Hansapanga kui ka paljude teiste Eesti suurte tööandjate personalijuhtide sõnul on üha olulisem, et lisaks heale haridusele oleks noorel tööotsijal ka mõningane töökogemus. Näiteks personaliotsingufirma Fontes andmebaasist otsitakse vähemalt aastase töökogemusega kõrgharidusega spetsialiste. Tartumaa Tööhõiveameti juhataja Aino Halleri sõnul on olukord tööturul praegu raske: "Kui 1994-1995 oli küllalt lihtne leida spetsialistikohta, siis praegu lükkavad tööandjad personalihõivet edasi, kuna ressursse napib. Meie uurimuse tulemusena pole ka võimalik prognoosida, millal see olukord paraneb."

Riigikantselei avaliku teenistuse ja personaliosakonna juhataja asetäitja Kaido Paabuski arvates on konkurss tööturul tihedam, kuna majanduslanguse tõttu on erasektorist vabanenud palju häid spetsialiste.

Suur osa endise rahandussektori tööjõust on seoses pankade ühendamisega tööga hõivamata. Samas on traditsiooniliselt nappus müügi- ning turundusvaldkonna spetsialistidest.

Kadrin Kergandi arvates on praegu kõige lihtsam leida tööd maapiirkonda õpetajaks. Lisaks tavaliselt küllalt heale palgale pakuvad koolid ka soodustingimustel elamispinda.

Olukord pole aga siiski päris lootusetu. Sotsioloogia osakonna poolt Tartu ettevõtjate hulgas tehtud uurimuse kohaselt ei teadvustata, et Tartus on olemas selline töövõtjate grupp nagu tudengid. "Siinkohal on Tartu tööturul arenguruumi, kindlasti võtavad tudengid oma tööd väga tõsiselt, kuna karjääri tehakse ju iseendale," kommenteerib Paul Kenkmann.

Uusi töötajaid otsitakse tööandjate sõnul nii oma tutvusringkonnast, asutuse seest kui ka kasutades erinevaid andmebaase ja personaliotsingufirmasid. Küllalt oluline on ka avalike konkursside tulemusena saadavate töötajate hulk.

Soovitusi tööotsijale

Kindlasti oleks arukas juba õpingute ajal mõelda ja tegutseda selles suunas, et leida endale see nišš, kus tahetakse tulevikus tööle hakata. Sellest lähtudes omakorda võtta loenguid ja luua endale vastavad sidemed ning hoida end kursis selles valdkonnas toimuvaga.

Paul Kenkmanni arvates annab Tartu Ülikoolist saadav haridus teatud stardipositsiooni, karjääriteenistuse ülesanne oleks see realiseerida. Samas rõhutab ta, et seoses elu kiire muutumisega on ka tutvustel järjest suurem tähtsus. Ka Kadrin Kergandi sõnul tuleb kasuks seotus mitmesuguste tudengiorganisatsioonidega, kuna tööandjad eelistavad just neid inimesi, keda nad juba tunnevad. Isiklikke tutvusi ei peaks siinkohal pidama negatiivseks nähtuseks, kuna just tänu sellele teavad tööandjad paremini, kellega arvestada.



Karjääriredel on muutunud tunduvalt pikemaks ja järsemaks kui veel mõni aasta tagasi.

Kuna praegu on töösaamisel äärmiselt oluline just töökogemus, siis on üks võimalus pakkuda end esialgu tööle paariks kuuks kas minimaalse tasu eest või üldse ilma palgata. Selle ajaga jõuab uude kohta sisse elada ning tööandjale oma oskusi ja pädevust näidata. Ka Hansapanga personalidirektori Agve Aasmaa arvates võiks esialgu piirduda madalamate nõudmistega: "Nii on näiteks meil küllalt olulisel kohal edutamine just firma seest."

Nutikas oleks tööotsijal lisaks karjääriteenistusest saadava nõu kõrval registreerida end erinevatesse andmebaasidesse (neist paljud on tasuta), pakkuda ennast ise ning esialgu võiks tööintervjuudel palga ja muude soodustuste osas küllalt tagasihoidlik olla.

TÜ politoloogе ähvardab kõlvatu konkurents

Varje Sootak

TÜ politoloogia osakonna juhataja Eiki Berg leiab oma kirjas haridusministrile, et Audentese Kõrgema Ärikooli ja Eesti Diplomaatide Kooli koostööleppe põhjal avatud politoloogia magistriõppe programm on väga sarnane TÜ bakalaureuseõppe omaga.

Ärikooli rahvusvaheliste suhete ja Euroopa uuringute magistriprogrammi põhilise punktide summa annavad alus- ja põhiõpe. "Võrreldes nende magistriõppe alus- ja põhiõppe osa ning meie bakalaureuse õppekava, võib kahe kolmandiku osas täheldada kokkulangevusi, sest erinevad nimetused sisaldavad sama sisu ja mahtu," ütles Eiki Berg.



Eiki Berg

"Oleme justkui ebavõrdses situatsioonis, sest õpetame samu aineid, kuid saame anda vaid bakalaureusekraadi," selgitas Berg.

Tartu Ülikooli politoloogia osakonda on magistrante vastu võetud kolm aastat. Viimasel kahel aastal on osakond taotlenud ministeeriumilt 10 –12 uut kohta, kuid saadud on ainult 5. Seda kummalisem on osakonna juhataja arvates tänavu Tallinnas uuele magistriõppe programmile koolitusloa andmine. Audentese Kõrgemas Ärikoolis avatud magistriõppesse võeti vastu 50 üliõpilast, neist 20 riiklikele ja 30? tasulistele kohtadele.

Teoreetiliselt pole välistatud, et TÜ bakalaureusekraadiga lõpetanu, kes ei pääsenud TÜ magistrantuuri, jätkab õpinguid Audentese Kõrgema Ärikooli magistriõppes. Kuna ta on aga sama õppekava võib-olla samade õppejõududega juba läbinud, saab nn akadeemilise hulkurluse korras punktid üle kanda ja õppeaeg võib kujuneda üsna lühikeseks.

Sealne õppetöö puudutab ka TÜ õppejõude - politoloogia osakonna neljale õppejõule on tehtud ettepanek Tallinna õpetama minna. "Osakond võttis vastu põhimõttelise otsuse, et me ei tee seda, sest see riivab täiesti selgelt meie huvisid. Peame seda kõlvatuks konkurentsiks," ütles Berg. "Diplomaatide Koolis oleme varem õpetamas käinud, pidasime seda oma missiooniks," lisas ta.

Alates eelmisest aastast on TÜ politoloogia osakonnal täiendava magistriprogrammi raames võimalik oma magistrante stimuleerida, et nad ei peaks paralleelselt töötama ning saaksid magistriõppe õigel ajal lõpetada. "Järgmise aasta sügisest tahame alustada ka doktoriõppe vastuvõttu," tutvustas Berg osakonna lähemaid kavasid.

Haridusminister Tõnis Lukas ütles UT-le, et ülikoolile vastamiseks vajab ta veel informatsiooni dokumentide kohta, mille põhjal välisministeerium lubas Diplomaatide Koolil Audentese Kõrgema Ärikooli kaudu riigitellimusena magistreid õpetada. "Koolitusloa andmise poolt olid nii välisministeeriumi esindajad kui ka politoloogia osakonna esindaja prof Kaido Jaanson. Luba ei saa niisama lihtsalt ära võtta. Kui akrediteerimise ajaks pole õppekava vajalikke kriteeriume täidetud, siis seda ei akrediteerita." Minister tahab teada välisministeeriumi seisukohta ka selles, kas riik peaks diplomaate just sealt tellima. Järgmisel aastal hakkab niisuguseid tellimusi esitama juba haridusministeerium.

Rektor Jaak Aaviksoo vastas kirja kommenteerides, et ülikool ootab haridusministeeriumilt juba ammu akrediteerimisel ja litsentside andmisel suuremat nõudlikkust.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Ülikooli Kunstimuuseumi direktor Inge Kukk leiab, et muuseum peab muutuma külastajakeskseks
LK 3

Tudengite hulgas on veel palju euroskeptikuid
LK 3

Raamatukogus on käivitunud elektrooniline infosüsteem INNOPAC
LK 2

Loomisel on Eesti-Läti Instituut

Kolmapäeval arutasid Valga maavalitsuse esindajad ja TÜ avatud ülikooli prorektor Teet Seene Eesti-Läti Instituudi asutamisega seonduvaid probleeme.

Valga maavanem Rein Randver ütles UT-le, et maakonna ja ülikooli vahelise koostöölepingu raames loodav Eesti-Läti Instituut aitab arendada piiriala koostööd nii naabrite kui ülikooliga. "Instituudi eesmärgiks on elavdada kultuuri, hariduse, spordi, turismi, teaduse jt valdkondi. Tahame jätkata ühiskonverentse, info- ja õppepäevi jmt," selgitas Randver.

Valga maavalitsuse arenguja planeeringuosakonna juhataja Georg Trasanovi sõnul on nendepoolne ettepanek luua instituut mittetulundusühinguna. "Ettepanek vajab veel ühist kaalumist ja täpsustamist. Vorm ei ole oluline, olulisem on tulus koostöö."

Minister ja rektor väitlesid tudengitega

Kolmapäeva õhtul diskuteerisid haridusminister Tõnis Lukas ja rektor Jaak Aaviksoo avaliku halduse tudengite Kristi Hakkaja ja Enn Metsariga kõrgharidusest. Rahvusvahelise parlamentaarse väitluse reeglite järgi toimunud diskussioonis otsiti koos vastust küsimusele, kas kõrgharidus ongi Eesti Nokia.

Tartu Üliõpilaste Väitlusklubi liikme Helika Pääbo sõnul väitluses kaotajaid ega võitjaid polnud. "Võitis väitlus ise."

Üliõpilasesinduse uus esimees on Marek Herm

Üliõpilasesinduse erakorralisel koosolekul valiti esinduse uueks esimeheks Marek Herm.

Erakorraline koosolek toimus seoses senise esimehe Margus Purlau tööleasumisega Eesti Kaitsejõudude peastaabi personaliosakonda. Uueks esimehe kandidaadiks seati ainsana juuratudeng Marek Herm, kes sai 21 poolthäält ja ühe vastuhääle.

UUDISED

Rahvusvaheline magistrantide vahetus

Eelmisel nädalal TÜ avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika osakonna korraldatud EMPA (European Master of Public Administration) konsortsiumi juhatuse koosolekul valiti organisatsiooni uueks eesistujaks TÜ avaliku halduse korraline professor Wolfgang Drechsler. Professor Drechsleri sõnul on tegemist parimate avaliku halduse ja halduspoliitika alast magistriõpet pakkuvate Euroopa ülikoolide assotsiatsiooniga. Selle raames avaneb magistrantidel võimalus õppida 1-2 semestrit partnerülikoolides täieõiguslike külalisüliõpilastena, samuti on neil võimalik kaitsta oma magistriväitekiri rahvusvahelise komisjoni ning oponentide ees. Lisaks magistrikraadile antakse programmis osalenutele võrdleva avaliku halduse ja halduspoliitika kraadiõppesertifikaat.

Programmi raames on olnud külalisüliõpilasi TÜ avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika osakonnas ning praegu õpivad 2 avaliku halduse eriala magistranti Liverpoolis ja Leuvenis.

Esseekonkurss eestikeelse ülikooli juubeliks

Tartu Ülikool ja Tallinna Linnavalitsus kuulutasid Tallinna ja Harjumaa keskkooli- ja gümnaasiumiõpilastele välja esseekonkursi teemadel "21. sajandi ülikool" ja "80 aastat eestikeelset haridust".

Esseed tuleb viia või saata Tartu Ülikooli Tallinna esindusse hiljemalt 15. novembriks.

Auhinnatud tööde väljakuulutamine ja auhindamine toimub TÜ Tallinna päeval 8. detsembril Eesti Rahvusraamatukogu konverentsisaalis.

Regionaaltegevuse peaspetsialisti Aire Vähejausi sõnul on tegemist traditsioonilise üritusega, nimelt toimub esseekonkurss tänavu juba kolmandat korda, teist korda korraldab Tartu Ülikool seda koostöös Tallinna Linnavalitsusega.

Joonistusvõistlus "21. sajandi ülikool"

TÜ Vilistlaskogu kuulutas eestikeelse ülikooli 80. aastapäeva tähistamiseks välja joonistusvõistluse "21. sajandi ülikool", millest on oodatud osa võtma kõik kooliõpilased.

Vilistlaskogu korraldatav joonistusvõistlus on üleriigiline üritus, mis toimub kõigis maakondades.

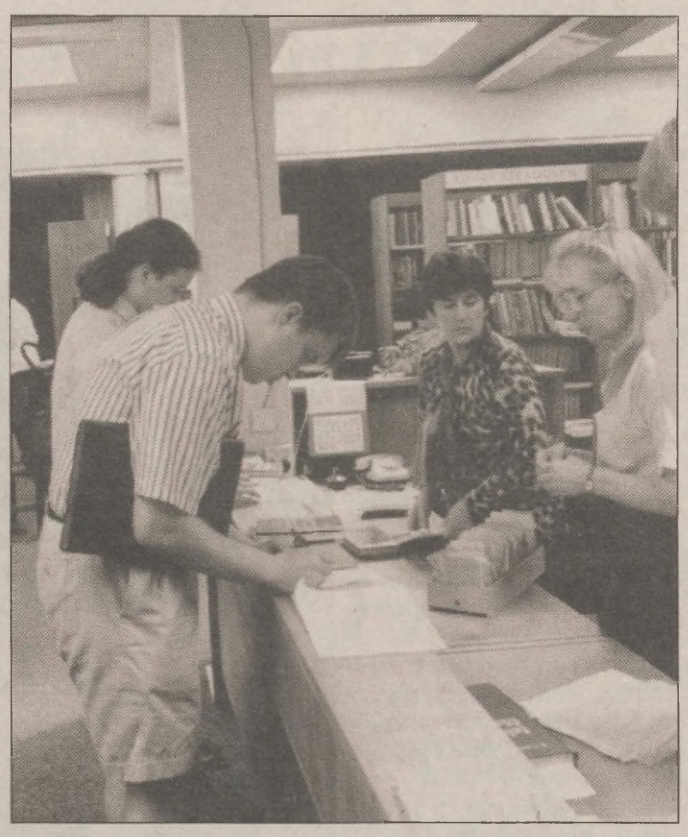
Ülikooli regionaaltegevuse peaspetsialist Aire Vähejaus: "Esseekonkurss on osaliselt mõeldud selleks, et lapsed teaksid maast-madalast, et Tartu Ülikool on selline koht, kus õppisid nende emad-isad, õpivad õed-vennad ja tulevikus nad ise." Võistlus on suunatud kõigile kooliõpilastele ja toimub neljas vanusegrupis: 1.-3. kl, 4.-6. kl, 7.-9. kl ja 10.-12. kl.

Parimad tööd osalevad näitustel maakonnakeskustes, nende seast valib vilistlaskogu välja 75 paremat ülikooliteemalist joonistust, mida eksponeeritakse 2000. aasta jaanuarikuus TÜ Ajaloo Muuseumis.

Võistlustöid oodatakse 15. novembriks. Täpsem info võistlustööde laekumise ja maakondlike näituste kohta saadetakse kõikidesse üldhariduskoolidesse.

Raamatukogus on töös elektrooniline infosüsteem

Mare-Nelli Ilus
TÜ Raamatukogu
teenindusdirektor



Alates 15. detsembrist saab raamatuid laenutada ainult elektrooniliselt. AIN PROTSIN / POSTIMEES

Ülikooli raamatukogus toimib elektrooniline kataloogimine ja kojulaeunutus ning kasutusel on uued ribakoodiga kaardid.

Septembri algul loobuti Eesti raamatukogunduses aastasadu toiminud arvepidamise viisist lugejate ja laenutuste üle. Käivitus elektroonilise infosüsteemi INNOPAC laenutusmudel. Detsembri keskpaigani toimivad paralleelselt mõlemad süsteemid - nii elektrooniline kui kaartlaenutus. Uued ribakoodiga raamatukogukaardid on antud juba kõigile sel aastal ülikoolis õpinguid alustanuile.

Kuidas vana piletit vahetada

Vana lugejapileti saab vahetada teaduskirjanduse kojulaenutuses. Piletivahetuse üks tingimusi on, et kõik teaduskirjanduse kojulaenutusest saadud trükised tuleb kaasa võtta, ka need, mida tahetakse edasi kasutada. Raamatud sisestatakse arvutisse ja need saab kätte kas kohe või järgmisel päeval.

Kaotatud trükiseid on võimalik asendada, viivist ei võeta teaduskirjanduse hoidlast laenutatud raamatute eest.

Pärast 15. detsembrit toimub laenutus ainult uue raamatukogukaardi alusel. Lisandub ka võimalus end soovitud trükise laenutusjärjekorda panna. Laenutähtaja ületamise eest hakkab süsteem arvestama viivist. Raamatukogukaart maksab TÜ töötajatele ja üliõpilastele 20 krooni.

Elektrooniline kojulaenutus ka lugemissaalidesse

Vastavalt tehnilistele võimalustele lähevad uuele süsteemile üle kõik teeninduspunktid, samuti võetakse ajapikku kasutusele need INNOPAC-i laenutusmooduli lisavõimalused, mida meie raamatukogus on otstarbekaks ja võimalikuks peetud.

Praegu toimub elektrooniliselt laenutamine, tagastamine ja laenutähtaja pikendamine. Lähema paari kuu jooksul lähevad täielikule elektroonilisele kojulaenutusele üle ka lugemissaalide avakogud. Seetõttu oleks raamatukogu pidevatel kasutajatel otstarbekas võimalikult ruttu lugejapilet ära vahetada.

Üleminek elektroonilisele laenutusele aitab vältida kõige sagedasemat pretensiooni - kahetunnist ooteaega raamatute hoidlatest tellimisel. Juba trükise otsimisel andmebaasist on näha iga eksemplari asukoht, laenutatud trükiste tagastamise tähtaeg ja järjekord.

Elektroonilise raamatukogusüsteemi aluseks oleva teavikute andmebaasi INGRID koostamine algas raamatukogus juba 1994. aastal.

Käesoleva aasta alguses konverteeriti andmed süsteemi INNOPAC ja uute teavikute kataloogimine toimub ainult elektrooniliselt. Paralleelselt toimub ka retrospektiivne andmebaasi täiendamine - peamiselt laenutuse käigus tekkivate lühikirjetega. Vastavalt raamatukogu võimalustele viiakse kirjed ajapikku nõuetekohasele tasemele.

Elektroonilise andmebaasi koostamisega on ühinenud ka mitmed ülikooli erialaraamatukogud. Kogu ülikooli raamatuvara hõlmava andmebaasi loomiseks aitavad ülikooli raamatukogu töötajad neid kirjete koostamisel ja sisestamisel.

TÜ raamatukogu Eestis teerajaja

Eestikeelse trükise sisestamine toimub Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi toetatud raamatukogudevahelise ühisprojektina, seetõttu loodame, et täielikku andmebaasi on võimalik varsti kasutada.

Elektroonilise infosüsteemi laenutusmooduli käivitamise kogemus ülikooli raamatukogus on teedrajava tähtsusega Eesti raamatukogunduses. INNOPAC on oma idee poolest mõeldud kaasaegsele, ainult avakogude süsteemi kasutavale raamatukogule. Meie tingimusi arvestades tuleb kokku viia peaaegu 3,7 miljonit teavikut, 23 300 lugejat ja ligi 200 aasta jooksul kujunenud kogude süsteem.

Eesti raamatukogude hulgas on meie ülikooli raamatukogus kõige rohkem kojulaenutusõigusega lugejaid ja suurim laenutuste arv, sellepärast on meie üleminek uuele infosüsteemile teedrajava tähtsusega kogu Eesti raamatukogunduses.

Et elektrooniline andmebaas ei ole praegu veel täielik, siis on vajaliku teaviku leidmiseks otstarbekas kasutada nii kaartkataloogi kui ka elektroonilist andmebaasi. Kõige asjatundlikumalt saavad küsimuste puhul aidata kataloogisaalis töötavad konsultandid.

INNOPAC-i avaleheküljel viidatakse võimalusele avaldada oma arvamust või teha ettepanekuid raamatukogule.

MARE-NELLI ILUS
TÜ Raamatukogu teenindusdirektor



Kutsume oma lugejaid kiiresti vana lugejapiletit uue ribakoodiga raamatukogukaardi vastu vahetama.

KIRI

Klubi Auditooriumi müra ruineerib

Miks ei panda ometi kinni klubi Auditoorium uksi? Kas tõesti pole sellele pinnale mõnd rahumeelsemat otstarvet leida?

Ühiselamus Narva mnt 27 on öösel peaaegu võimatu magada ning normaalne õppimine ei tule kõne allagi. Klubist kostev tüütu tümin ruineerib ja nüristab lakkamatult tudengite ajusid. Ka igat masti kahtlased tüübid kipuvad end ühiselamus koduselt tundma.

Üliõpilaste üürilepinguis on kirjas punkt, mis keelab igasuguse lärmi, muusikariistade valjuhäälse mängimise, kaasüürnike unerahu häirimise jms tegevuse kl 23 - 06. Auditooriumis aga põhiline jämm siis just käibki! Kui kaua veel?

Pille-Riin Lepp
üliõpilane

POSTIRINGIDE AJAD MUUTUNUD!

Seoses Biomeedikumi avamisega on alates 5. oktoobrist muutunud ülikooli postiringide ajad.

Peahoones asuvast kantseleist (ruum 121) algab esimene ring hommikul kl 10 ja teine kell 14. 30.

Kellaajad tugipunktides võivad kõikuda 10-15 min piires.

Täpsem info marsruutide ja kellaaegade kohta tänase UT 4. leheküljel.

Kraadiõppur eelistab sotsiaalteadusi

Anita Kärner
TÜ magistri- ja doktoriõppe
peaspetsialist

Magistri- ja doktoriõppe vastuvõtul rakendati tänavu esimest korda ülikooli nõukogu kinnitatud vastuvõtueeskirja. Uueks õppeaastaks koostatakse ühine vastuvõtueeskiri kõikidele õppetasemetele, selle esimene arutamine toimub TÜ nõukogu oktoobrikuu istungil.

Aina enam kandideerib TÜ magistri- ja doktoriõppesse teiste ülikoolide lõpetanuid ning suurenevad sisseastumiskonkursid. Seega on kandideerijate jaoks oluline teada täpseid konkursikriteeriume, näit kas ja missuguseid eksameid peab tegema põhiõppes teise eriala lõpetanu. Väga täpsed konkursitingimused oli vastuvõtuks kehtestanud majandusteaduskond.

Sotsiaalteaduste eelistus

Tänavu võeti riigieelarvelistele õppekohtadele 292 uut magistranti ja 137 doktoranti. Mõlemad arvud on suuremad kui varasematel aastatel. Ilmselt on see piir (arvestades nii juhendajaid kui potentsiaalseid õppijaid), kui palju kraadiõppureid, eelkõige doktorante ülikool koolitada suudab.

Magistriõppes kujunes suurima konkursiga erialaks ajakirjandus - 4 kohale kandideeris 17 soovijat. Kõige rohkem avaldusi esitati majandus- (58) ja õigusteaduse (56) magistriõppesse. Üle 3 soovija kohale oli õigus- ja majandusteaduse ning pedagoogika magistriõppesse. Nagu põhiõppes, on ka magistriõppes suur huvi sotsiaalteaduste vastu.

Doktoriõppes oli suurim konkurss ajaloo erialale - 5 kohale esitati 12 avaldust.

Uued õppekavad

Sel õppeaastal avati mitu uut kutsemagistri eriala. Koolikorralduse kutsemagistri õppekava alusel korraldatakse avatud ülikooli kaudu koolijuhtide õpet.

Uus on ka konverentsitõlke kutsemagistri õppekava, mille järgi koolitatakse ühe aastaga magistrikraadiga eurotõlke.

Matemaatikateaduskond koostas rakendusstatistika kutsemagistri õppekava, mille järgi õpivad riigieelarveväliste kohtade magistrandid.

Tänavu suurenes riigieelarvevälistel kohtadel õppivate magistrantide arv. Niisugused õppekohad loodi filosoofia-, majandus-, matemaatika- ja sotsiaalteaduskonnas.

Vabade kohtade täitmine

Ka magistrandid-doktorandid ei peaks kergekäeliselt õpingutest loobuma, lootuses edaspidi reimmatrikuleeruda. Analoogselt põhiõppega täidetakse uue korra järgi ka magistri- ja doktoriõppe vabanenud kohad. Samas on riigieelarvevälistel kohtadel õppijatel riigieelarvelise koha vabanemisel võimalus vabale kohale kandideerida.

ETA korraldab teadlasvahetust

Eesti teadusasutustel ja ülikoolidel on võimalik osaleda Eesti Teaduste Akadeemia ja välispartnerite vaheliste koostöölepingute teadlasvahetuses. Eestit külastava teadlase vastuvõtukulud (ettenähtud limiidi piires) tasub ETA Välisvahetuse Fond, Eesti teadlase kulud välismaal sealne akadeemia. Praegu on jõus järgnevad vahetuslepped:

- Austria Teaduste Akadeemia (2 kuud),
- Bulgaaria TA (50 päeva sõitudeks Bulgaaria TA asutustesse),
- Iisraeli TA (4 näd ühisteks fundamentaaluuringuteks),
- Briti Akadeemia (3 kuud kuni nelja vähemalt *PhD* kraadiga humanitaarteadlasele),
- Londoni Kuninglik Ühing (*ca* 4 kuud; nõutav vähemalt *PhD* kraad),
- Leedu TA (75 päeva),
- Läti TA (75 päeva),
- Norra TA (12 näd lühivisiitideks),
- Poola TA (100 päeva),
- Prantsuse TA (üksikvahetused igakordsete kokkulepete alusel, nõutav *DSc* või *Dr habil* kraad),
- Rootsi Kuninglik Kirjanduse, Ajaloo ja Muististe Akadeemia (4 näd),
- Rootsi Kuninglik TA (16 näd),
- Slovaki TA (35 päeva),
- Sloveenia TA (kokkuleppelised üksikvahetused; nõutav *PhD* kraad),
- Soome Akadeemia (20 kuud),
- Šveitsi Loodusteaduste Akadeemia (2 kuud),
- Tšehhi TA (50 päeva),
- Ungari TA (35 näd aktsepteeritud ühisprojektide raames ja 10 näd ühekordsete kutsete alusel ja konverentsisõitudeks),
- Venemaa TA,
- Venemaa Meditsiiniteaduste Akadeemia,
- Makedoonia Teaduste ja Kunstide Akadeemia,
- Szechenyi Kirjanduse ja Kunstide Akadeemia (Ungari).

Vahetuskvoodi kasutamiseks on Eesti teadlasel vaja kontakteeruda külastatava asutusega, saada sealt vastuvõtuks põhimõtteline kirjalik nõusolek ja esitada oma asutuse kaudu taotlus ETA Välisvahetuse Fondi Nõukogule. Taotlusi 2000. aastaks oodatakse hiljemalt 15. novembriks ETA välissuhete osakonda (tuba 16, Kohtu 6, 10130 Tallinn). Info tel 6448 677 (Anne Pöitel) ja 6451 925 (Ebe Pilt), e-post: (foreign@akadeemia.ee); internetis: http://www.akadeemia.ee.

Taotluseks esitada: motiveeritud avaldus lähetuse eesmärkide, ajakava, külastatavate asutuste jne kohta, mis peab olema kooskõlastatud taotleja töökohaga; partnermaa vastuvõtva asutuse (organisatsiooni) eelnev kirjalik nõusolek või kutse ja vahetuslepinguga ettenähtud ankeet koos selles nimetatud lisadega (inglise või muus partnerakadeemia poolt aktsepteeritud keeles).

Väliskolleegide vastuvõtmiseks on Eesti teadlasel (asutusel) vaja saata välispartnerile kutse koos soovitusega pöörduda enda Eestisse lähetamiseks vastava akadeemia poole.

Lea Kivi
TÜ välissuhete talitus

Ülikooli kunstimuuseum peab muutuma külastajakesksemaks

Varje Sootak

Kuu aega on töötanud Tartu Ülikooli Kunstimuuseumi direktorina raamatukogu endine pearaamatukoguhoidja Inge Kukk. Et muuseum poleks ainult vana kunsti hoidla, on Inge Kuke arvates vaja kogud avalikkusele professionaalsel tasemel kättesaadavaks teha.



Kuigi sisenejat lummavad seinamaalingud ja kipsskulptuurid, ootab muuseum direktor Inge Kuke sõnul pikisilmi remonti. VARJE SOOTAK

Ülikooli raamatukogus töötades olite ka sealse kunstikogu hoidja, seega pole ju kunstimuuseumi töö Teile võõras?

Muuseumitöö sisuline pool on mulle tuttav, sest raamatukogus tegelesin sealsete kunstivarade teadusliku läbitöötamise, näituste korraldamise, publitseerimise ja muu taolisega. Minu hallata oli rohkem kui 10 000-leheline Lääne-Euroopa vanagraafika ja joonistuste kogu, 3000 eksliibrist, *ca* 400 auaadressi ja peaaegu sama suur kingituste kogu ning 70 maali.

Kunstimuuseum kui kunstiga tegelev institutsioon ülikoolis pakub aga paremaid võimalusi muuseumidega erialaste kontaktide sõlmimiseks, et ühisnäituste, trükiste jm kaudu teadvustada ülikooli kunstivarasid laiemalt. Samas on see ju ka TÜ kui väärtuslike kollektsioonidega klassikalise Lääne-Euroopa vana ülikooli tutvustamine.

Mida kujutab endast raamatukogu kunstikogu?

Lääne-Euroopa ja baltisaksa graafika ning joonistuste kogu väärtuslikum osa on tegelikult ülikooli kunstimuuseumi ajalooline graafikakogu ja Karl Morgensterni ülikoolile päärandatud kogu. 19. saj keskel eraldati see kunstimuuseumist seoses muuseumi profiili muutmisega antiikkunsti muuseumiks.

Oma väärtuselt ja suuruselt on see Eesti parim ja Euroopa kontekstis üsna heatasemeline kogu. Peale gravüüride on veel väärtuslik vene ja eesti eksliibriste kogu, ülikoolile kingitud auaadresside ja kingituste kogu.

Aga ülikooli kunstimuuseumi oma? Kas neid ei võiks ühendada?

Kunstimuuseumi praeguse graafikakogu suur osa on saadud Raadi mõisa viimase omaniku Reinhold v. Lipharti annetusena kunstiühingule Pallas, mis müüdi 1922. aastal kunstiajaloo kabinetile. Muuseumile anti see 1960. aastatel. Siin on väga väärtuslike ja haruldaste gravüüride kõrval palju 19. saj reprodutseerivat graafikat vähemtuntud kunstnikelt.

Ülikooli kunstivarasid terviklikult vaadates ei ole ülikooli jaoks oluline mitte see, kas need on kinkinud Morgenstern või Liphart, vaid kunstivarade terviklikkus, mis võimaldab aktiivsemalt ja terviklikumalt välja pakkuda ülikoolis hoitavaid kunstiväärtusi.

Muuseum asuks seega täitma vanemale kunstile spetsialiseerunud muuseumi rolli Eesti muuseumide reas. Praegu on lahutatud nii kunstimaad, meistrid kui ühte ja samasse sarja kuuluvad teosed (näit A. Düreri looming).

Muuseum ei oleks siis mitte ainult vana kunsti hoidla, vaid näituste, loengute, teadustöö, publikatsioonide jt kaudu saaks teha kogud avalikkusele kättesaadavaks professionaalsel tasemel. Seetõttu pean oluliseks Lääne-Euroopa kogude ühendamist üheks tervikuks, mis asuks kunstimuuseumis.

Kunstimuuseumi juhatamine kätkeb endas peale vaimupoole ka terve hulga materiaalseid probleeme. Millises seisus on muuseum?

Sisenejat lummab kindlasti esmapilgul vanaaegsete seinamaalingutega ja tänapäeva muuseumides haruldaseks muutunud 19. saj keskpaiga interjöör, mis moodustab kena koosluse valgete kipsskulptuuridega. Lähemal vaatlemisel on aga kõik luitunud ja kuidagi nukker. Ootame pikisilmi remonti, mis lisab ekspositsiooni ümberpaigutamisega küll töökoormust, kuid loodan, et ilusad ruumid toovad ka rohkem publikut ning võimaldavad korraldada näiteks kammermuusika ja luuleõhtuid.

Napi eelarve tõttu on muuseumi teadustöö tegijate arv vähenenud miinimumini - kaks inimest. Näitusteks jm kuluv summa tuleb teenida muuseumil endal. Kuna enamik külastajaist on õpilased, kes ostavad soodushinnaga pileteid, siis külastajate arvel rikastuda pole võimalik.

Kas muuseumi töösuundades on muutusi oodata?

Tänapäeva muuseumide praktika on tõestanud, et muuseum peab muutuma objektikesksest külastajakeskseks, see tähendab meiepoolset publikuhuvi suurendamist.

Lähiajal tahaksime eelkõige uuendada püsiekspositsiooni ning sisse seada ajutiste näituste saali oma põhikorrusel.

Kindlasti jätkame muuseumi lektooriumi tegevust, mis sel semestril on suunatud üliõpilastele ja kunstikoolide õpilastele, järgmisel semestril aga põhikoolide õpilastele.

Ülikooli kunstimuuseumi lektooriumina oleks vaja tegevussuundi antiikkunsti piiridest kaugemale viia, kaasates ülikooli lektoreid ja oma ala spetsialiste mujalt.

Ka muuseumi profiil vajab selgemat väljatoomist kunstimuuseumina ning sellele vastavalt kogude kriitilist analüüsi.

Kuidas muuseum kaasaegsemaks, atraktiivsemaks muuta?

Muuseumi atraktiivsus ei sõltu ainult pakutava kujunduslikust küljest, vaid eelkõige on need kogud, mis võimaldavad esitada olemasolevat materjali atraktiivsena. Seda ei võimalda paraku mitte kogu muuseumisse talletatud materjal, kuid ülikooli gravüüride kogu tervikuna saaks näiteks väga mõjukalt reklaamida. Uusi võimalusi pakub kindlasti näituste tutvustamine ja interaktiivsete näituste koostamine veebilehekülje.

Kas Voroneži-probleemile on lahendust loota?

Lahendus sõltub eelkõige riikide ja valitsuste vahelistest kokkulepetest, kuid muuseum saaks siin kaasa aidata kunstivarasid kohapeal ekspertidena üle vaadates, juhul kui lubatakse sealsetesse fondidesse.

INGE KUKK (SÜND 1955)

1978 – lõpetas TÜ kunstiajaloo eriala
1978. aastast töötanud TÜ Raamatukogu bibliograafi ja vanembibliograafina
1990. aastast samas pearaamatukoguhoidja
1996. aastast on TÜ kunstiajaloo eriala magistrant

Brüssel tundub kauge ja impersonaalsena

Kadri Teller
õigusteaduskonna üliõpilane

Septembri lõpus Tartus toimunud rahvusvahelise seminari "Eetilised probleemid Euroopasse integreerumisel" tugevaks küljeks oli paljude osalenute arvates erinevate vaatenurkade rohkus.

TÜ Euroopa Kolledži ja Helsingi European Training Center'i (ETC) ühisseminari esinejaskond oli väga värvikas. Oma nägemuse Euroopa integratsiooniga kaasnevatest eetilistest väljakutsetest esitasid ETC prantslasest direktor Alexander Havard, Uppsala Ülikooli prof iirlane Denis Searby, Barcelona Majandusõpingute Instituudi rahvusvaheliste suhete juht Anthony T. Salvia ning Eesti literaat Jaan Kaplinski.

EL-i tõelised eesmärgid selgeks

Seminari üks algatajaid Alexander Havard tuletas auditooriumis viibivatele Euroopa Liidu ja kandidaatriigi Eesti kodanikele meelde, et majanduslike huvide realiseerimine on vaid vahend ühtse Euroopani jõudmise. Liidu tõelised eesmärgid on tegelik solidaarsus Euroopa rahvaste vahel ning inimese moraalne areng. Havard soovitas pöörduda tagasi EL-i loojate eesmärkide ning põhimõtete poole, tundes muret *homo economicus*'te üle, kellele on tähtis vaid võim, raha ja seks.



Jaan Kaplinski arvas, et Euroopa identiteet peitub Ameerikast erinemises. KAIRI ANDRESSON

Jaan Kaplinski arutles Euroopa identiteedi üle, leides selle kandvaks teljeks olevat vastandumise oma võimsatele naabritele ning tänapäeval eriti Ameerikale.

Pikka aega USA valitsust Venemaa-asjades nõustanud hispaanlane Anthony Salvia seostas oma esinemise NATO-ga, analüüsides Ameerika, Euroopa ja Venemaa vastasmõjusid. Salvia esines ka intrigeerivaima mõttega – ta ei nägevat praegu mingit võimalust, et Eesti saaks NATO liikmeks enne Venemaad.

Esinejad leidsid, et eestlased peavad ise teadma, mida tahavad. Alexander Havard arvas, et Eestil oleks aeg mõelda, mida on meil omalt poolt Euroopale pakkuda. Anthony Salvia pidas Eesti suurimateks probleemideks väikest rahvaarvu ning vene vähemuse probleemi.

"Temaatika tundus väga intrigeeriv ja võis karta selle langemist ekstreemumitesse mõlemas suunas – kas liigse lihtsustamise või äärmusliku abstraktsuse tasemele," leidis TÜ politoloogiaõppejõud Evald Mikkel. "Tegelikult moodustasid ettekanded loogilise terviku, kus erinevad käsitlustasemed ja orientatsioonid andsid uut mõtlemis- ja juurdlusainet, olenemata osalejate spetsiifilistest huvidest ja taustast."

Ka seminari juhi Vello Pettai arvates moodustasid ettekanded kooskõla, kus filosoofilis-teoreetilised arutlused vaheldusid praktilisemate ülevaadetega, andes nii uut infot kui vajalikku mõtteruumi.

Tudeng ei küsi ega vaidle

Silma hakkas eestlaste ja eriti tudengite vähene küsimis- ja vaidlemisjulgus. Välismaalastevahelisse diskussiooni sekkus vaid paar riigiametnikku.

"Põhjusi võib otsida ka teadmatusest," arvas politoloogiamagistrant Anneli Tarkmeel. "Teadmatus tingib selle, et ei osata seisukohta võtta, kas suhtuda asja pooldavalt või mitte, seega ei küsita ka küsimusi. Mulle tundub, et üliõpilaste hulgas on tunduvalt rohkem euroskeptikuid, kui arvame. Brüssel on kaugel ja impersonaalne. Ei suudeta näha asja praktilist ja terviklikumat külge piiride avanemise ja vaba tööjõu liikumise kõrval." Anneli arvates kinnitab teadmiste vähesust fakt, et TÜ Raamatukogu euroinfokeskuses käib vähe huvilisi.

Väljaspool auditooriumi vaidlesid aga eestlased aktiivselt. "Nii otse öelda, et me ei saagi NATO-sse, on väga karm," muretses üks majandustudeng. Tudengid nõustusid, et haritud inimene peaks ise püüdma vältida infopuudusest tekkida võivaid eelarvamusi, kasutades ära ülikoolis pakutavaid võimalusi teadmiste saamiseks.

UUDISED

Rebastejooksu võitsid kehakultuurlased

Kolmapäeval toimunud ülikooli VII rebastejooksu kolm esimest kohta läks kehakultuuriteaduskonna võistkondadele.

Esimeseks tulnud võistkond Välk ja Pauk oli küll väle, kuid 1997. aasta rajarekord jäi ületamata. Algul teiseks tulnud füüsika-keemiateaduskond tegi veidi sohki ja pidi leppima viimase, 9. kohaga.

Peakorraldajate Ranno Auni ja Margus Koori sõnul oli osalejaid küll vähevõitu, kuid seda sportlikumad ja võidujanulisemad nad olid. "Kahjuks puudusid võistkonnad, kes oleksid üritust vürtsitanud huvitavate kostüümidega," ütles Margus Koor.

Üritust aitas korraldada TÜ spordikeskus, toetajad ja sponsorid olid A. Le Coq, rektoraat, Rucanor, Tartu Raadio, ajalehed Edasi ja UT. Peasponsoriks oli ööklubi Atlantis, kus toimus ka võitjate autasustamine.

Pärnu Kolledžis oli rebastepäev

Kolmapäeval pidasid ülikooli Pärnu Kolledži tudengid rebastepäeva.

Õhtupoolikul marsiti rongkäigus Rüütli platsilt Munamäele. Seejärel demonstreerisid rebased Munamäel enda valmistatud sõidukeid. Koos kolledži töötajatega näidati oma oskusi mitmesugustes võistlusmängudes. Esmakursuslaste "kadalipp" viidi läbi oma uue kolledži ruumides.

Täna lõpeb rahvusvaheline matemaatikaseminar

Tartu Ülikooli, Eesti Teaduste Akadeemia ja Eesti Matemaatika Seltsi korraldamisel toimus 4.- 8. oktoobrini Tartus seminar "International Workshop on General Topological Algebras".

Seminar korraldati, et alustada UNESCO ja Rahvusvaheline Matemaatikauniooni poolt matemaatika aastaks kuulutatud 2000. aasta tähistamist Eestis.

Seminarile saabus külalisi Kreekast, Indiast, Mehhikost, Marokost, Poolast, Soomest, Lätist, Venemaalt. Vaatluse all olid topoloogiliste algebrate ja nende rakendustega seotud probleemid.

Topoloogiliste algebrate teooria kujunes välja käesoleva sajandi teisel poolel kui omaette teadusharu, mis tugineb abstraktsele algebrale, üldisele topoloogiale ja funktsionaalanalüüsile.

Topoloogiliste algebrate tulemusi kasutatakse nii matemaatikas kui ka teistes teadustes, peamiselt siiski kaasaegses teoreetilises füüsikas.

Tamperes avati Tartu park

Eelmisel laupäeval avasid Tartu linnapea Andrus Ansip ja Tampere aselinnapea Esa Kotilahti Tamperes Tartu pargi.

Tartu abilinnapea Hannes Astok ütles, et pajuvõsast puhastatud ja soisest tiigist kuivendatud maa-alale kujundatav park peaks lõplikult valmima aastaks 2001.

"Pargi keskele on soomlastel plaanis rajada madala kivimüüriga ümbritsetud väljak, mis sümboliseeriks Tartu keskaegset müüri," ütles Astok. Väljaku keskele on kavas rajada Tartu Ülikooli sümboliseeriv monument.

STIPENDIUMID

TÜ Raefondi stipendiumid ja preemiad

Tartu Ülikooli Raefondi asutas Tartu Linnavalitsus 1997. aastal Tartust pärit üliõpilaste ning Tartuga seotud teadus-, õppe- ja arendustöö toetamiseks.

Välja antakse kümme 10 000-kroonist stipendiumi põhimõttel 1 teaduskond – 1 stipendium. Kandideerida saavad Tartust pärit TÜ üliõpilased.

Preemiaid makstakse õppejõudude, üliõpilaste ja töötajate premeerimiseks Tartu linna ajalugu, haldust, infrastruktuuri ja huve käsitlevate silmapaistvate teadus-, õppe- ja arendustöö tulemuste eest, samuti samasuunalise teadus- ja õppetegevuse arendamise eest.

Raefondi preemiaid antakse välja kokku 85 000 krooni ulatuses.

Taotlused esitada TÜ Kantseleisse (ph ruum 121) 1. novembriks (vormid on saadaval TÜ Sihtasutuse WWW-leheküljel ja kantseleis).

Stipendiumid ja preemiad antakse kätte emakeelse ülikooli aastapäeva ürituste ajal 2. detsembril.

Täiendav info TÜ Sihtasutusest, tel: 375 852, e-postl: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.

ERASMUS-e stipendiumid

SOCRATES/ERASMUS-programmi bilateraalsete lepingute kaudu on 1999/2000. õppeaastaks filosoofia-, usu- ,- majandus- ja füüsika-keemiateaduskonna üliõpilastel võimalik kandideerida 2000. aasta kevadsemestriks järgmistesse partnerülikoolidesse:

Filosoofiateaduskond		
saksa filoloogia	Kiel või Greifswald	semester
hispaania filoloogia	Granada	semester
prantsuse filoloogia	Tour	semester
skandinavistika	Lund	semester
ajalugu	Greifswald	semester
Füüsika-keemia		
keemia	Uppsala	4 kuud
Majandusteaduskond	Münster	semester
	Osnabrück	semester
	Thessaloniki	3 kuud
	Jonköping	semester
Usuteaduskond	Kiel	4 kuud
	Münster	semester
	Rostock	semester
	Helsingi	semester

Info teaduskonna/osakonna/instituudi ERASMUS koordinaatorilt ja http://www.ut.ee/P2OO/koordin.html

Avaldused koordinaatoritele esitada hiljemalt 22.oktoobriks.

Ühe kuu stipendium on Soome 190, Rootsi ja Saksamaale 260 ja mujale Euroopasse 275 eurot.

Teave ERASMUS-e kohta: http://www.ut.ee/P2OO/erasmus.html või välisüliõpilastalitusest: ph 104, e-post: erasmus@ut.ee, tel: 375 150

Kai Treier
SOCRATES- programmi üldkoordinaator

Mathieseni Mälestusfondi stipendiumid

Stokholmis tegutsev Salme ja Aleksander Mathieseni nimeline Mälestusfond annab välja järjekordseid stipendiume matemaatika-, füüsika-, keemia-, inseneriteaduse ja meditsiiniüliõpilastele ning kooliõpetajate kutse taotlejaile.

Fond on viimasel neljal aastal jaganud Eestis stipendiume üle 90 000 krooni, millele lisanduvad varasemad summad kokku üle 40 000 SEK-i.

Sooviavaldused koos lühikese elulookirjelduse ja väljavõttega õpinguraamatust saata hiljemalt 31. oktoobriks aadressil:

Mihkel Mathiesen,
G: a Norrtäljevägen 91B, S-182 47 Enebyberg, Sweden,
faks +46.87.684.915

KURSUS "KÕRGKOOLIPEDAGOOGIKA 2"

Eesti Humanitaarinstituut, Tallinna Pedagoogikaülikool, Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Briti Nõukogu ja EV Haridusministeerium korraldavad kursuse "Kõrgkoolipedagoogika 2" eesmärgiga parandada noorte õppejõudude praktilisi õpetamisoskusi ja kaasata neid aruteludesse kaasaja haridusteoreetiliste probleemide üle. Lektoriteks õppejõud TÜst, TPÜst, EHIst, Briti ülikoolidest jm

Kursusele eelnevalt ja järgnevalt audeeritakse üht õppetundi, mida kursusest osavõtja ise läbi viib.

Kursuse maht on 60 tundi (3 AP), lõpetanutele antakse vastavasisuline tunnistus.

Õppetöö toimub 1999-2000 õppeaastal 4 sessioonina 1 kord nädalavahetustel:

- 19.-21.11.1999 (EHI),
- 17- 19.12.1999 (TÜ),
- 21-23.01.2000 (TPÜ),
- 25-27.02.2000 (EHI).

Kursusele registreerumiseks saata sooviavaldus koos kontaktandmetega 15. oktoobriks e-posti, faxi või posti teel kursuse kuraatorile: Lumme Erilt, Eesti Humanitaarinstituut, Salme 12, 10413 Tallinn; tel. 2-6416422, fax 2-6416423, e-post: lumme@ehi.ee .

Osavõtumaks (500 krooni) tasutakse esimesel kursuse päeval, 19.novembril kl 15 EHIs, Salme tn 12 Lisainfo aadressil http://www.ehi.ee/ehi/kp2/

ACTA DIURNA

8. oktoobril lõpevad **arstiteaduskonna aastapäeva üritused**. Kell 15 algab aulas aktus, kell 19.30 algab Vanemuise kontserdimajas ball.

11. oktoobril avatakse Valga muuseumis ülikooli ajaloo muuseumi koostatud näitus **"Tartu Ülikooli peahoone - akadeemilise hariduse sümbol"**.

11. oktoobril avatakse Narva kolledžis ülikooli ajaloo muuseumi koostatud näitus **"Impeeriumi ülikoolist rahvusülikooliks"**.

12. oktoobril kell 18 toimub vilistlaskogu **Saaremaa koondise kokkusaamine**. Ettekandega positiivsest mõtlemisest ning toimetulekuvõime parandamisest esineb dr Viigi Viili.

12. oktoobril kell 17 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis Margus Rumpi maalide **näitus "Kuldajastu koidiku laulud"**.

15. oktoobril on kavas vilistlaskogu Valgamaa koondise **ühiskülastus Valga uude muuseumi**.

15. oktoobril kell 11 algab Tallinnas Sakala Keskuse kammersaalis III Eesti täiskasvanuharidusse foorum **"Elukestev õppimine – sild tulevikku"**.

15. oktoobrist ülikooli raamatukogus avatud näitused **"Universalgenie Goethe" ja Goethes Farbenlehre"**.

17. oktoobril on vilistlaskogu Saaremaa koondise ja Saaremaa Looduse kooli **loodus- ja kultuuriretk Lääne Saaremaale**. Lisainfo tel (245) 56 576 Maie Meius.

LOENG

8. oktoobril kell 9.15 toimub eripedagoogika osakonnas Tiigi 78-118 **külalislektori T. Reagani loeng** "Language Rights and Responsibilities in the Educational Sphere: Meeting the Needs of all Students" (Haridussüsteemi keelealased õigused ja kohustused, rahuldamaks õppurite vajadusi). Loeng on inglise keeles.

8. oktoobril kell 14.15 toimub eripedagoogika osakonnas Tiigi 78-118 **töötuba A. Baldwini juhtimisel** teemal "On theory development in the process of planning for curriculum in the schools". (Teooria kujundamine kooli õppekava arendamisel).

13. oktoobril kell 16 jätkub ülikooli kunstimuuseumis Ülikooli 18, ruum 105 **loengusari Kreeka kunst**. Teise loengu teema "Olümpia Zeusi tempel". Lektor Laidi Laiverik.

14. oktoobril kell 16.15 toimub Ülikooli 18-102 **töötuba T. Reagani juhtimisel** teemal "Current issues in deaf education". (Surdopedagoogika päevateemasid).

VÄITEKIRJAD

8. oktoobril kell 12.15 kaitseb Riia 23, ruumis 217 **Andres Valkna doktoriväitekirja** "Interactions of galanin receptor with ligands and g-proteins: studies with synthetic peptides. Oponent: dots Anders Unden (Stockholmi Ülikool).

TEATED

9. oktoobril kell 17 Sõbra majas **Kullervo esietendus**. Tampere Maja koos Tartu Üliõpilasteatriga esitavad Anti Salo näidendit "Kullervo" (lavastaja Arvo Kudu). Järgmised etendused 15. ja 16.oktoobril kell 18. Pilet 25.- , üliõpilastele 15.-.
Sissepääs Sõbra maja tagauksest!

ÜLIÕPILASKÜLA TEATAB

Üliõpilased, kes teavad, et neil on koht Pepleri 14 ühiselamus olemas, oodatakse kiiresti lepinguid sõlmima.
Ka need, kes on Pepleri 14 järjekorras, võtku Üliõpilaskülaga ruttu ühendust, sest mõned on oma kohast loobunud. Tulla Pepleri 14 ÜK majutusosakonda, tel 420 337.

EESTI AKADEEMILINE SPORDILIIT TEATAB

Alanud on võistkondade ja võistlejate registreerimine Eesti üliõpilaste harrastajate ja meistrivõistlustele: korvpall harrastajatele 18. oktoobrini, judo ja korvpalli meistrivõistlused 25. oktoobrini. Võrkpalli meistrivõistlused 11.oktoobrini. Info ja registreerimine Ujula 4, tel 434 790, 252 00 841, faks 375 362, e-post jaakr@ut.ee.

UUED POSTIRINGI AJAD
(muutunud alates 5. okt)

I ringi ajad:
1. Kantselei, Ülikooli 18-207 (praegu, ruumi 207 remondiga seoses, lähtub postiring ruumist 121 ph I k), kell 10.00
2. Majandusmaja, Jakobi 4-208, kell 10.05
3. OI dekanaat, Näituse 20-213, kell 10.15
4. AR dekanaat, Veski 63-1, kell 10.20
5. Raamatukogu, Struve 1-250, kell 10.25
6. BG dekanaat, Vanemuise 46-266, kell 10.30
7. MT dekanaat, Vanemuise 46-203, kell 10.30
8. SO dekanaat, Tiigi 80-116, kell 10.35
9. Biomeedikum, Ravila 19 fuajee (infosekretär), kell 10.45
10. Füüsika instituut, Riia 142-109, kell 10.55
11. FK dekanaat, Tähe 4-101, kell 11.10
12. MJ dekanaat, Narva 4-A315, kell 11.20
13. Kantselei, Ülikooli 18-207, kell 11.35

II ringi ajad:
1. Kantselei, kell 14.30
2. Majandusmaja, kell 14.35
3. OI dekanaat, kell 14.45
4. AR dekanaat, kell 14.50
5. Raamatukogu, kell 14.55
6. BG dekanaat, kell 15.00
7. MT dekanaat, kell 15.00
8. SO dekanaat, kell 15.05
9. Biomeedikum, kell 15.15
10. FK dekanaat, kell 15.25
11. MJ dekanaat, kell 15.35
12. Kantselei, kell 15.45

Kellaajad tugipunktides võivad kõikuda 10-15 min piires.

MUUSEUM

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus - Kes võib ilma uskuda...(Ajaloolised ilmavaatlusriistad)
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17
Info, ekskursioonide tellimine 375 677
Ruumide üürimine 375 675

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
6. oktoobril kell 15 näituse "Wagner Riias" avamine. Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts. Info tel 2 6 00 91 95, Loone Ots.
23.09.-28.11. TÜ emeriitprofessor filosoofiadoktor Leonid Stolovitch 70.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
1.09.-24.10. Eda Lõhmuse maalid.
Õppelugemissaali fuajees:
4.10.-31.10. Eva Orava akvarellid "Väikesed võlud" (TÜ maaliosakond)
Kataloogisaalis:
5.10.-31.10. Jan Steen (1626-1679) (stendinäitus)
Kohviku fuajees:
5.10.-29.10. "Vanu kaarte Eesti- ja Liivimaast" (Ilo Käbin'i kartograafiakogust)
Raamatumuuseumis:
8.04-15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
Info: tel 6 44 08 17 Kadi Raudalainen (Ungari Kultuuriesindus).
Info: tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Ebatavaline armastuslugu", Touchstone Pictures, režissöör Carry Marshall, osades Juliettte Lewis, Diane Keaton, Tom Skerrit jt, kl 14, 16.15.

"Hunnik pappi ja suitsev kaheraudne", USA komöödia 1998, kl 14.30, 21.30.

"Lollide pidusöök", 1998, eelmise aasta vaadatuim prantsuse komöödia, prantsuse keeles, eestikeelsete subtiitritega, kl 18.30, 20.15.

"Tšempionide eine", USA, 1999, osades Bruce Willis, Albert Finney, Nick Nolte jt, kl 22.

ZUM ZUMI KOHVIKUS

Reedel, 8. oktoobril kl 21
InBoil & Jaan Sööt
Laupäeval, 9. oktoobril kl 21
Kiken & Verre
Neljapäeval, 14. oktoobril kl 21
Valmar Schotter

Küüni 2, Tartu, tel 434 832,
e-post: zumzum@online.ee

TARTU LASTETEATRIS

R 8. okt kl 17 **J. Viiding / T. Rätsep - T. Tubin "Olevused"**
L 9. okt kl 12. **E. Wigström / P. Lysander / S. Osten - T. Tubin "Prints muretu"**
P 10. okt kl 14 **E. Wigström / P. Lysander / S. Osten - T. Tubin "Prints muretu"**
P 17. okt kl 14 **G.Jankowiak - K Nielsen "Jesperi õnn"**

Külalisetendused Eesti Riiklikus Nukuteatris

N 14.okt kl 11 ja kl 14 **E. Wigström / P. Lysander / S. Osten - T. Tubin "Prints muretu"**,
kl 18. **J. Viiding / T. Rätsep - T. Tubin "Olevused"**
R 15. okt kl 11 ja kl 13 **A. Türnpu "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli"**,
kl 18 **P. S. Peagle - M. Kampus "Viimane ükssarvik"**

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

VÕÕRSÕNASTIK



Üle 30 000 märksõna sisaldav võõrsõnastik viib kurssi tänapäevase keelekasutusega ja aitab orienteeruda paljude võõrsõnade tähenduses ja õigekirjas.

Sõnaraamat on laiahaardeline ja kajastab nii kirjalikku kui suulist keelekasutust mitmes valdkonnas. Sõnavara valikul on lähtutud eelkõige sellest, et oleks hästi esindatud praeguses ajakirjanduses, õppe- ja populaarteaduslikus kirjanduses esinevad võõrsõnad ning keskne osa tänapäevase teaduse, tehnika jt alade, ka nt reklaamikeele sõnavarast. Neutraalsõnavara kõrval on esitatud võõrkeelendite kõnekeelseid ja ilmseid slängivariante.

Valdava osa moodustavad sõnad, millel on võõrapärane kirjakuju, hääldus või eesti keelele mitteomased grammatilised jooned.

Raamatu lõpus on entsüklopeediline lisaosa, mis kompaktselt ja informatiivselt esitab maailma raha- ja mõõtühikud, rooma numbrite süsteemi, keemiliste elementide tabeli, kreeka tähestiku, ulatusliku valiku suurtähtlühenditest ja ladina kõnekäändudest.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, I 10-16.
TÜ liikmeskonnale kehtib 10% hinnasoodustus!

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

RT

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 15. oktoober 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 33 (1987) TASUTA

Tudengid panid haridusmehed väitlema Eesti kõrghariduse üle

Kadri Allikmäe

Nädal tagasi jälgis auditooriumitäis ülikoolirahvast pinevusega, kuidas haridusmehed Lukas ja Aaviksoo tudengitega kõrghariduses Eesti Nokiat otsivad.

"Eesti kõrgharidus on Eesti minevik, olevik ja tulevik," alustab haridusminister Tõnis Lukas keemiaringauditooriumis avakõnet. End haridusjuhtide vastu seadnud Tartu üliõpilaste väitlusklubi tudengid mõtlevad pingsalt, kuidas rektori ja haridusministri väidetele vastata.

Viimaseid argumente kohendades küsib väitluse jooksul peaministrit kehastav Tõnis Lukas lõpuks rahvalt, kas kõrgharidus on Eesti Nokia.

Parlamentaarse väitluse valitsuses istuvad haridusmehed tahavad rahvale igal juhul viimast tõestada.

Opositsiooni eest kõnelevad avaliku halduse tudengid Kristi Hakkaja ja Enn Metsar valmistuvad vastu vaidlema.

"Eesti kõrgharidus on Euroopa Liidu maadega võrreldes juba praegu konkurentsivõimeline ja Tartu Ülikooli tuntakse kaubamärgina isegi Soome ülikoolidest rohkem," kinnitab Lukas.



Minister Tõnis Lukas ja rektor Jaak Aaviksoo väitel võiks kõrgharidusest Eesti Nokia saada küll.



Üliõpilased Kristi Hakkaja ja Enn Metsar nõustusid sellega.

2 X VARJE SOOTAK

Haridussüsteem konarlik

Opositsiooniliidri Kristi Hakkaja sõnul on aga eesti kõrgharidus Euroopa Liidus konkurentsivõimest väga kaugel. "Tuleb rääkida reaalsusest," sõnab ta. "Konkurentsivõime tähendab eelkõige seda, et need inimesed, kes siin hariduse saanud, oleksid võrreldavad nendega, kes on lõpudiplomi saanud EL-i piires."

Hakkaja sõnul pärsivad õppematerjali puudus ja haridussüsteemi konarlikkus igasugust konkurentsivõimalust. "Meie tingimustes on võimalik saada head haridust, kuid süsteem ei ole efektiivne. Näiteks ei saa tudeng ülikoolist analüüsioskust, sest kuiv konspekteerimine ei too mingit kasu," räägib Kristi.

Hakkaja kinnitusel peaks ülikool koolitama eelkõige loova mõtlemisega inimesi. "Ainult sel juhul võime end läänega võrrelda, kui kasutame ülikoolis samu meetodeid," kõneleb ta.

Opositsiooniliidri rolli täitev Kristi on veendunud, et Eestis on kõrgharidusasutusi liiga palju. "Korduvalt riigi akrediteerimiskatsest läbi kukkunud ülikoolid jätavad Euroopa Liidus ka eesti haridusele halva maine," lisab Hakkaja.

"Eesti ei konkureeri Euroopa võimalustega, vaid haridustasemega," sõnab rektor Jaak Aaviksoo, kes astub kõnepulti valitsuse liikme osatäitjana.

"Ükski Euroopa Liidu liikmesriikidest pole saavutanud sellist üliõpilaste hulka kui Eesti," kinnitab ta. "Et meie riigis tegutseb üle 40 kõrgkooli, on eesti kõrghariduse konkurentsivõime oluliselt pärsitud. Meie rahvaarvu juures on 40 000 üliõpilast äratanud lausa rahvusvahelist tähelepanu."

Rektori sõnul sõelub 20 aasta jooksul välja siiski paar kvaliteetsemat ülikooli.

Odav haridus parem

"Eestis kõrghariduse omandanud noortest jääb töötuks vaid 2%, kui Euroopa Liidus on sama näitaja palju suurem," räägib Aaviksoo.

Rektori sõnul kulutab riik siin ühe inimese kõrgharidusele ainult 12 000 krooni, Euroopas võib sama summa kümnega korrutada. "Meie kõrgharidus on seega riigile odavam, kuid kvaliteedilt kaks korda kõrgem," lausub rektor.

"Kuna meie ülikoolides toimub väga väike osa õppetööst seminari või arutelu vormis, ei küüni tudengite teadmised enamasti kõrgemale faktidest," sõnab ka Enn Metsar, kes kaua aega opositsioonipingis kibelenud.

Parlament räägib kaasa

Vaibakõnede voorus hakkab publik kaasa rääkima nagu parlamendiski.

Teisel kursusel avalikku haldust õppiva Nele Ruubeli kinnitusel pole Eesti paika pannud kõrghariduse prioriteete nagu seda 1990-ndate alguses polnud ka Soome Nokia.

"Riik peaks kuulutama kõrghariduse prioriteetseks, nagu Nokia kuulutas tähtsaimaks telekommunikatsioonid ja infotehnoloogia," ütleb Ruubel. "Ainult sellisel juhul, kui kindlaksmääratud sektorisse investeeritakse sihipäraselt, saab rääkida Eesti Nokiast."

Nele erialakaaslase Ringa Raudla sõnul võiks ja peakski kõrgharidus olema Eesti Nokia, kuid ta ei ole seda ning valitsuse tühjad lubadused ei anna veel alust sellele mõelda. "Valitseb selge põhjuslik seos õppimistingimuste, õppevahendite ja kõrghariduse kvaliteedi vahel," räägib Raudla. "Milline on olukord näiteks arstiteaduskonnas – ei ole laipu."

Tõnis Lukas lubab oma lõpukõnes tulevikus teha kõik selleks, mis valitsuse võimuses, et kõrgharidus Eesti prioriteediks muutuks.

"Varsti tuleb valitsus välja seaduseelnõudega, mis aitaksid kõrghariduse barjääre murda nii, et kõiki ressursse saaks paremini kasutada," kinnitab ta.

Raudla sõnul on järgmise aasta riigieelarves vähendatud Eesti teadusfondi stipendiumide osakaalu 30 % võrra, mistõttu ei jää teadusinimestel argiprobleemide kõrvalt aega oma võimeid rakendada.

Lukas väidab, et vahepeal kaalus valitsus küll teadusgrantide kärpimist, kuid praegu plaanitakse neid siiski finantseerida samas ulatuses kui eelmisel aastal.

Üliõpilasesindus soovib tudengeid aidata

Varje Sootak

TÜ üliõpilasesinduse uueks esimeheks valiti õigusteaduskonna 4. aasta üliõpilane Marek Herm, kes kandideeris esindusse kevadel valimisnimekirjas Force Majeure.

Kas siiamaani olite nn lihttudeng?

Mitte päris. 1997. aasta kevadest olin mittetulundusühingu TÜ Üliõpilaskond majandussekretär. See organisatsioon eksisteerib esinduse kõrval paralleelselt, majandussekretär. Üliõpilaskond tegeleb rahvusvahelise üliõpilaspileti väljaandmisega, ühiselamutes internetiteenuse pakkumisega, paljundusega.

Esinduses olen samuti 1997. aasta kevadest, tõsi küll, lihtliikmena.

Nüüd peate end ümber pööra ja esimehena lihttudengi poole vaatama hakkama.



Marek Herm.

Üliõpilasjuhtide nn köögipoolega olen siiski mõningal määral kursis.

Minu ülesanne on nelja toimkonna töö juhtimine ja koordineerimine, ühesõnaga, pean vedama ja tagant utsitama kui vaja. Haridustoimkonda olen agaralt tegutsemas näinud, kultuuritoimkond on rebaste päeva organiseerinud, sotsiaaltoimkond ühikaküsitluse teinud, teabetoimkond tegeleb välissuhtluse ja infovahetusega.

Mida esindus selle semestri paari kuu jooksul tahaks ära teha?

Ligi aasta aega on arutusel olnud põhikirja projekt, mida ülikooli juhtkonna soovitusel peame veel ümber vaatama.

Ka üliõpilase sotsiaalse staatuse küsimustega tuleb tegelema hakata, see on küll rohkem Eesti Üliõpilaskondade Liidu valdkond.

Kuna meil eksisteerib kaks üliõpilasorganisatsiooni, millest keegi õieti aru ei saa, tahame nad kuidagi kokku viia.

Probleemi tekitab aga see, et esindus on tegelikult ülikooli struktuuriüksus ja seepärast ei saa selles tegelda näiteks majandustegevusega (paljundus jm), kaovad maksusoodustused jne. Kuidagi peame aga ühendada saama.

Mida ütlete üliõpilasele, kes küsib, milleks talle esindust tarvis on?

Kõik TÜ tudengid moodustavad üliõpilaskonna. Ja kõigil sinna kuulujail, seega kõigil üliõpilastel on õigus valida enda seast igal aastal üliõpilasesinduse liikmeid. Valimistulemustest sõltub, kui tegus järgmise aasta esindus on.

Tahaksime sisse viia muudatuse, et rotatsiooni korras vahetub ainult pool esinduse liikmeskonnast. Kui kogu esindus vahetub iga aasta, läheb uutel esialgu palju aega sisseelamiseks ja tegutsemisaeg jääb lühikeseks.

Meie ülesanne on ju tudengeid igati nende muredes aidata. Kui on probleeme õppejõududega või mõnes muus vallas, võib vabalt meie poole pöörduda. Probleemi uurimisel tagame soovi korral tudengi anonüümsuse, vajaduse korral võib ka õppejõud anonüümseks jääda.

Kuidas suhtute üliõpilaste kaitseväeteenistusse?

Eelmisel suvel olin ise kaks kuud kaitseväes. See esimene etapp, nn noorte aeg oli päris raske, aga kokkuvõttes meeldis mulle väga. Tänavu suvel käisin kaks kuud teisel etapil Kuperjanovi pataljonis seersantide kursusel. Auastmelt olen praegu nooremseersant. Elu oli märksa huvitavam kui tavalisel ajateenijal. Järgmisel aastal tahan veel minna.

Olen seisukohal, et iga tudeng, kellel tervis korras, peaks kaitseväekohustuse riigi ees täitma, kas suviste kursustega, enne või pärast ülikooli.

Mida arutate esinduse tuleva nädala koosolekul?

Põhiliselt arutame ühiselamute laenulepingu projektile ametliku seisukoha andmist. Selleks ajaks on meil käes ka sotsiaaltoimkonna tehtud ühiselamuelanike küsitluse tulemused.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Prof Marika Mikelsaar arvab meditsiini tuleviku olevat haiguste profülaktikas
LK 3

Tartus toimus rahvusvaheline kirjanduskonverents aastatuhande vahetuse teemal
LK 3

Tartu Ülikooli Teadushuvikeskus AHHAA ootab oma maja
LK 2

Rektor külastab Ljubljanat, Göttingeni ja Bonni

Rektor Jaak Aaviksoo on pooleteise nädala jooksul visiidil Ljubljanas, Göttingenis ja Bonnis.

Ljubljanas viibis rektor 11.-13. oktoobrini infoühiskonna projektide nõustajana Sloveenia Teaduse ja Tehnoloogia Ministeeriumi kutsel.

14.-16.oktoobrini külastab rektor Aaviksoo Göttingeni Ülikooli, kus arutatakse Göttingeni Ülikooli rektoriga edasist koostööd, samuti külastab rektor sealse ülikooli raamatukogu.

17.-19. oktoobrini osaleb prof Aaviksoo Bonni Ülikoolis akadeemilise aasta avamisel ning esineb ettekandega "Tartu Ülikool ja 21. sajandi akadeemilised väljakutsed" Bonni Ülikooli klubis.

Samuti on TÜ professorite klubi seeniori Atko-Meeme Viru sõnul Bonni Ülikooli professorite klubi kutsel Bonnis ka klassikalise filoloogia prof Anne Lill, kelle ülesandeks on tihendada kahe klubi sõprussidemeid.

Filosoofiateaduskond valib dekaani

Rektor kuulutas 5. oktoobril välja filosoofiateaduskonna dekaani valimise.

Kandidaate ülikooli akadeemilisele sekretärile saavad 10. novembrini esitada teaduskonna korralised professorid, struktuuriüksused, ametisolev dekaan ja rektor.

Praegune dekaan prof Jaan Ross on ametis olnud ühe valimisperioodi, see on kolm aastat. Enne seda oli ta ühe aasta tegutsenud dekaani kohusetäitjana.

Prof Ross ütles UT-le, et on tuleva aasta jooksul seotud mitmete enesele teadusliku uurimistöö vallas võetud kohustustega ning seetõttu ei pea ta võimalikuks teist korda kandideerida.

"Teaduskonnas töötab praegu 24 korralist professorit, kelle hulgast on kindlasti võimalik dekaani kohale väärikas kandidaat leida," lisas ta.

Uue dekaani valimine toimub 24. novembril.

UUDISED

Rein Ruus kaitses doktoriväitekirja füüsikast

6. oktoobril kaitses TÜ Füüsika Instituudi teadur Rein Ruus väitekirja "3d(4f) orbitaalide kollaps 2p(3d) ergastustel ja selle mõju röntgen- ja elektronspektritele" PhD kraadi saamiseks füüsikas.

Atomaarsete elektronide lainefunktsioonide radiaalse osa (orbitaalide) järsku kokkutõmbumist (kollapsit) aatomite või ioonide tuuma laengu suurenemisel ennustas üks kaasaegse kvantfüüsika rajajaid Enrico Fermi juba 1928. aastal. Kui 1970.-1980. aastatel uuriti kogu maailmas väga intensiivselt kollapsi nähtust aatomite ja ioonide elektronide väliskihtide ergastustel, siis R. Ruus uuris ergastatud 3d ja 4f orbitaalide kollapsi nähtust just aatomite sügavates sisekihtides olevate elektronide ergastamisel röntgenkiirgusega tahkistes nii eksperimentaalselt kui teoreetiliselt. Suurem osa eksperimente tehti Lundi Ülikoolis.

Töös leiti, et lainefunktsioonide kollaps sisekihtide ergastustel mõjutab väga oluliselt nii tahkiste elektronstruktuuri kui ka röntgenkiirguse neeldumis- ja sügavate elektronkihtide ergastuste lagunemisel tekkivate elektronide energiaspektreid ja erineb väliskihtide ergastusel tekkivast kollapsist. Piltlikult võib näiteks 4f orbitaali kollapsit röntgenergastusel ette kujutada kui väga lühiaegset (10^{-15} sek) oma elektroonses põhiolekus lantaniidide hulka mittekuuluva elemendi muutumist lantaniidiks.

Oponendid prof Nikolai Kristoffel Tartust ja prof Helena Aksela Oulust andsid väitekirjale kõrge hinnangu.

Tööseminar raamatukogude avalikkussuhetest

Järgmisel reedel, 22. oktoobril kl 10.30 toimub TÜ Raamatukogus seminar "Raamatukogu avalikkussuhted – mis nad on ja mida neilt oodatakse".

Seminaril esinevad prof Marju Lauristin, prof Aira Lepik TPÜ-st, Ilona Smuškina ja Tiina Matsulevitš ning Urve Tõnnov TÜ Raamatukogust, Triin Soone Rahvusraamatukogust, Andres Toode ja Eeva Kumberg teabetalitusest.

Raamatukogu avalike suhete osakonna juhataja Ilona Smuškina arvates on tegemist ühe esimese seminariga, mis käsitleb raamatukogude avalikkussuhteid. Eesmärk on teavitada inimesi probleemidest raamatukogude avalikkussuhetes, parandada oma töötajate kvalifikatsiooni ning selgitada laiemalt avalikkussuhete olulisust ja vajalikkust. Smuškina sõnul sõltub just sellest meie raamatukogude imidž.

ETV-s algab teadusesaade

Esmaspäeval algab ETV-s uus teaduseteemaline saatesari "Noova".

Selles hakatakse käsitlema Eesti teaduse ja tehnoloogia saavutusi, eelkõige aga nende rakenduse võimalusi majanduses.

Sarja saatejuht on Indrek Ibrus Tartu Ülikoolist ja toimetaja Marek Strandberg Concordia Ülikoolist.

Saade algab esmaspäeval kl 19.30, kordus on laupäeval.

Tartus võiks asuda Euroopa põnevamaid teaduskeskusi

Varje Sootak

TÜ teadus- ja arendusosakonna projekti, teadus- ja huvikeskuse AHHAA tööpinnaks on seni olnud paarikümneruutmeetrine pind ajaloomuuseumis. Projektijuht Tiiu Sild ootab ülikooli ruumikomisjoni otsust, et keskus võiks AHHAA teadusnõukogu ettepanekul tegutseda edaspidi hoones Baeri t 4.

Päriskodu teadushuvikeskusel veel pole, kahe tegutsemisaasta jooksul on AHHAA aga juba tuntuks saanud - eelkõige kahe suure näituse põhjal. Keskuse teadusnõukogu esimehe prof Jaak Kikase sõnul peetakse baasina silmas tähetorni, kuid selle ruumid ei võimalda kogu kaasaegset teaduskeskust mahutada. Kõne alla on tulnud ka vana anatoomikum.

Vana anatoomikum ei sobi

Hoonega lähem tutvumine ja konsultatsioonid välisekspertidega on välja toonud selle maja mitmed nõrgad küljed. "Ruumid on teaduskeskuse jaoks suhteliselt pisikesed, kohandamist ei luba aga muinsuskaitse piirangud," selgitas Jaak Kikas. Tiiu Sild lisas, et vana anatoomikumi projektikonkurss on välja kuulutatud ning AHHAA selles ei osale. Sõltuvalt konkursi tulemustest võib muidugi ette näha koostööd hoone tulevase valdajaga, näiteks meditsiini- ja teadusajaloo muuseumi loomisel.

"Vana anatoomikumi juures tekitaks suuri probleeme ka parkimine," ütles Sild.

Prof Kikase sõnul on Toomemäe aura aga nii tugev, et oma maja otsingutega siit palju eemalduda ei tahetudki.

AHHAA-le Baeri t 4

Nii hakkasid silma vanad hooned Toome nõlval aadressiga Baeri 4, mis kunagi ülikoolile kuulusid, kuid nõukogude ajal olid põllumajandusülikooli käes. Ülikool on need nüüd tagasi saanud.

Hooned on mahukad, kuid nende ehituslik seisukord (nagu vanas anatoomikumiski) pole kaugeltki hea. Jaak Kikas ütles, et Baeri 4 on õnneks väljaspool muinsuskaitsetsooni, nii et tegutsemisvabadus on palju suurem.

"Muidugi ei saa majja kohe sisse kolida. Ka siin on rahaprobleemid - renoveerimise ja ümberehitamisega ülikool ise vaevalt toime tuleb," selgitas prof Kikas. "Kuna hoonele teisi pretendeerijaid ei tea olevat, ootame ruumikomisjonilt meie jaoks positiivset otsust. See ei välista muidugi, et me ei hakkaks kaaluma kusagilt mujalt tulevat hästi rahastatud pakkumist," jätkas ta.

Vajadus on tõestatud

AHHAA-d tuntakse eelkõige kahe suure näituse järgi. Kevadel 1998 korraldati koos Soome teaduskeskuse Heurekaga interaktiivne ühisnäitus ülikooli spordihoones Ujula 4. Kõige rohkem seostatakse AHHAA-d aga nähtavasti tänavuse putukarobotite näitusega, mida külastas üle 60 000 inimese.

Tiiu Sild meenutas, et esimeseks AHHAA ürituseks oli laservaatemäng koostöös kunstikooliga tähetorni jalamil. Teine vabas õhus toimunud laseretendus korraldati möödunud õppeaasta alguse puhul Raekoja platsil. Aastavahetusel pakkus vaatajaile huvi hologrammide näitus tähetornis ja suvel tutvustati AHHAA-keskuse võimalusi teadusnädalal Kuressaares.



Viit võõrkeelt valdav president Lennart Meri uuris AHHAA esimesel näitusel keelegloobust. JAAK NILSON

TIIU SILD
AHHAA projektijuht



Kaasaegse avara ja atraktiivse teadushuvikeskuse jaoks sobiks hoone aadressil Baeri 4. Seal saaksime ometi korraldama hakata nii püsi- kui vahetatavaid näitusi.

Putukanäitusega plussi

Putukanäituse 2,3 miljoni kroonise eelarvega, millest robotite rent oli pool miljonit ja nende transport Ateenast 200 000 krooni, jäädi isegi saja tuhande krooniga plussi. Piletite müügist laekus 880 000 krooni, ülejäänu tuli toetajatelt.

Näituse ajal korraldatud küsitluse põhjal, millele vastas 12 000 inimest, selgus, et ootamatult palju külastajaid tuli väljastpoolt Tartut. "Tartusse tulid vist kõik maakoolid, ka Tallinnast oli palju huvilisi," ütles Tiiu Sild. Propaganda mõttes töötasid väga edukalt nii raadioreklaam kui õlletehase putukalimonaad.

Roboteid pidas kõige huvitavamateks 40%, veerand külastajaist hindas paeluvamaks planetaariumi, ligi viiendik aga teadusteatrit, kus lihtsate katsetega reaalteadusi tutvustati. Tiiu Silla sõnul ongi näituse üks mõte teha selliste atraktiivsete tõmbenumbrite varjus, nagu seekord putukarobotid, teaduse populariseerimistööd.

"Ahhaa, inimene!"

Järgmise aasta kavana järgneks väljapanekule "Ahhaa, putukad!" näitus "Ahhaa, inimene!" "See räägiks inimesest ja arstiteadusest ning teeksime seda võimalikult palju Tartu jõududega, lootes väga ka meie arstkonna toetusele," rääkis Tiiu Sild.

Oma ruume on pakkunud juba Vanemuise Kontserdimaja, valik ülikooli spordihoone ja kontserdimaja vahel on veel tegemata.

Talvises tähetornis kavandatakse ka sel aastal väikest üllatusnäitust.

Oma maja annaks võimaluse ette valmistada teaduskeskuse püsiekspositsiooni ja korraldada vahetatavaid näitusi. Ja muidugi saaks pidevaks külastamiseks avada planetaariumi.

Tiiu Sild peab perspektiivseks just teaduskeskuse enda originaalnäituste väljatöötamist ja väljarentimist. "See turg on Euroopas väga arenev, koguaeg otsitakse uusi variante." Tema sõnul võiks see Tartule tema vaimupotentsiaali arvestades jõukohane olla. "Ülikoolile annaks see aga lisavõimaluse arendada innovatsioonitegevust, mis lisaks Tartu Ülikoolile kuulsust kaugemalgi."

Nii Maryland Science Centeri direktor kui mitmed teised väliskolleegid hindavad Tartus eriti vana ülikooli ja neile eriskummalisena näivat Toomemäge, soovitades just viimast ära kasutada.

"Usun, et hoolimata kõigist raskustest annavad kolleegide julged mõtted tuge siin Euroopa üks põnevaim teaduskeskus rajada," on Tiiu Sild optimistlik.

Marylandi kolleegil soovitas aga Tartut külastada teaduskeskuste tulihingeline pooldaja, Ameerika Ühendriikide suursaadik Eestis Melissa Wells.

Tudengid teevad TÜ nõukogule ettepanekuid

Üliõpilasesinduse haridustoimkond otsustas esitada TÜ nõukogu 29. oktoobri istungile mitu õppekorraldust puudutavat ettepanekut.

Haridustoimkonna esimees Helen Eenmaa selgitas, et näiteks üks ettepanek puudutab eksamitööde äraandmise ja vastuvõtmise korra fikseerimist, kuna sageli on eksamitöö küll ära antud, see on aga kadunud vm ja tagantjärele ei saa töö üleandmist tõestada.

Ainekavade ja tunniplaanide esitamise leidis haridustoimkond sobivama olevat detsembris ja mais, et eelmise semestri lõpul end järgneva semestri ainetele registreerivad tudengid ei peaks seda tegema tingimata eksamisessiooni ajal.

Eenmaa sõnul esitatakse ka ettepanek eristada sisseastumiseksamite aegu, et kandidaadil kattuks võimalikult vähe eksameid ning et ajalised piirangud ei takistaks ta vaba valikut.

Soomlastel on kõrge innovatsiooniindeks

Rene Tõnisson
ELi koordinaator

Konverentsil "Euroopa Liidu teadus- ja arenduskoostöö ning riiklikud teaduspoliitikad" analüüsiti EL-i mõju liikmesriikide ja kandidaatriikide teadus- ning arenduspoliitika kujundamisele.

Põhiettekannetes keskenduti EL-i uute liikmesriikide Austria, Soome ja Rootsi kogemustele ning Balti riikide ootustele teadusliku ja tehnoloogilise arendustegevuse (TTA) raamprogrammides osalemiseks.

Riiklikku teadus- ja arenduspoliitikat Austrias, Rootsis, Lätis ja Eestis analüüsides jõuti järeldusele, et edu saavutamiseks on väga olulised nii ettevõtluspoolsed TTA investeeringud kui riigi aktiivne osalemine TTA terviliku süsteemi kujundamisel.

Konverentsil tutvustati ka Ameerika Konkurentsivõime Nõukogu hiljuti ilmunud uurimust "Uued väljakutsed Ameerika arengule". Selle autorid on tuntud majandusteadlased prof Michael E. Porter Harvardi Ülikoolist ja prof Scott Stern Massachusettsi Tehnoloogia Ülikoolist. Uurimuse kohaselt sõltub riikide positsioon ja konkurentsivõime maailmaturul eelkõige nende innovatsioonivõimest.

Uus teedrajav metodoloogia aitab selgitada erinevate riikide innovatsioonisüsteemide tugevust ja edukust määrava innovatsiooniindeksit. Riikide innovatsiooniindeks sõltub peamiselt neljast kriitilisest tegurist: teadus- ja arendustegevuses hõlmatud tööjõu mahust; investeeringute mahust; kõrgharidusele suunatud ressurssidest ning riiklikust majanduspoliitikast. Meie põhjanaabrite innovatsiooniindeks on väga kõrge ja uuringu prognoosi kohaselt jõuavad soomlased viie aasta pärast maailmas innovatiivsuselt teisele kohale pärast Jaapanit.

Austria, Rootsi ja Soome kogemusi EL 4. raamprogrammis käsitledes võib järeldada, et EL-i TTA programmides osalemise põhiliseks eesmärgiks ei ole mitte lisafinantseerimine, vaid eelkõige uute koostöövõrkude teke ja rahvusvahelise koostöö kogemus. Suurt huvi raamprogrammides osalemise vastu on viimasel ajal näidanud just ettevõtted. Osalemise edukus sõltub suuresti eelnevast rahvusvahelise koostöö kogemusest ja riiklikust tugisüsteemist.

Raamatuteenindajad täiendasid oskusi

Merike Poljakov
TÜ Raamatukogu teenindaja

Esmaspäeval, kui Eestis algas elukestva õppimise deviisi all täiskasvanud õppijate nädal, kogunes rühm TÜ Raamatukogu teenindajaid erialaõppusele.

Tartlasi oli raamatukoguteeninduses harima tulnud Pedagoogikaülikooli infoteaduste osakonna raamatukogunduse õppetooli juhataja prof Aira Lepik.

Õppusel käsitleti raamatukogu üht põhifunktsiooni - teavikute kättesaadavaks tegemist lähtudes turunduspõhimõtetest, samuti analüüsiti raamatukoguteenust turundusmeetmena.

Kasutajakeskseena on raamatukogul neli funktsiooni: teavikute kogumine, töötlemine, säilitamine ja kättesaadavaks tegemine. Viimase teenuse kvaliteeti näeb ja tunnetab teenuse kasutaja. Tahame ju, et lugeja ootus ja raamatukogu pakutav teenus võimalikult ühtiks. Arvamus raamatukogust ei kujune üksnes ootuse, vaid ikkagi tegelikkuses kogetu põhjal. Seetõttu ongi eriti oluline teenuse kvaliteet- vahendid, teadmised, oskused, kiirus, valmisolek teenindada.

Rühmatöös analüüsime raamatukogu teenuseid lähtudes nende olulisusest ja võimalustest kitsaskohad isegi domineerivateks külgedeks muuta, mis on sageli seotud finantsprobleemiga. Ometi teenused, millel on kindel nõudlus ja mis ühtlasi kindlustavad raamatukogu positsioone ning kaitsevad tema konkurentsivõimet, tasuvad investeeringuid.

Huvitavaks kujunes teenuse kvaliteedi hindamine, kus arvestati raamatukogu füüsilist keskkonda (sisustus, seadmed, personali väljanägemine, teenuseid puudutavad materjalid), täpsust ja korrektsust, soovi lahendada lugejate probleeme, kompetentsust ja sisseelamisvõimet lugejate soovidesse.

Küsimusi hinnati lähtuvalt sellest, missugune peaks olukord raamatukogus olema ja missugune on see TÜ Raamatukogus. Tulemused näitasid, et ideaalhinnangud ja arvamus meie endi töö kvaliteedi osas ühtisid. Huvitav oleks samasuguseid hinnanguid saada ka üli-

Prof Marika Mikelsaar: tulevik on haiguste ennetamise päralt

Krõõt Nõges

TÜ mikrobioloogia instituudi juhataja Marika Mikelsaare arvates on tulevikus võimalik prognoosida, millistele nakkushaigustele on inimesed tulenevalt nende geenidest vastuvõtlikumad. Sellest tulenevalt on võimalik teha ka efektiivsemat ennetustööd.



Professor Marika Mikelsaar oma järelkasvu keskel.

Kuidas möödusid arstiteaduskonna päevad?

Need sisaldavad endas koosolekuid, tudengite ja õppejõudude teaduskonverentsi jm.

Üliõpilaste ning õppejõudude teaduskonverents toimub tavaliselt eraldi päevadel. Aktusel antakse parimatele töödele ka auhinnad, mis tähendab nii moraalset kui materiaalset tunnustust.

Teaduskonverentsile esitati tänavu 132 töö teesid, mille hulgast valiti 40 suulisteks ettekanneteks ja ülejäänud pidid oma uurimuse esitama stendiettekandena ehk posterina. Aasta-aastalt saadetakse tagasi üha vähem töid ja ettekantute tase on pidevalt tõusnud.

Konverentsi eesmärk on suurendada omavahelist koostööd, tänavu oligi põhiteemaks integratsioon. Ettekanneteks valiti tööd, kus oli integreeritud nii eksperimentaalset kui kliinilist meditsiini ja kus osalesid nii kodumaised kui välismaised uurijaid, sageli olid kaasatud ka praktilised arstid. Meie instituut oli väga edukas - saime ühe arstiteaduskonna preemia, samuti ka kliinikumi preemia parima töö eest.

Kuidas on füüsiline lähedus Biomeedikumis teadusele mõjunud?

Arstide õpetamine on jaotatud prekliiniliseks ja kliiniliseks õppeks. Nüüd toimub praktiliselt kogu prekliiniline õpetus ehk õpetus inimese ehitusest ja talitusest ning mitmete haigustega seonduvast Biomeedikumis. Kliinilist õpet ja praktikat saavad üliõpilased TÜ Kliinikumis, mis jaguneb paljudeks omaette kliinikuteks.

Muuseas, kliinikutes on kõrgetasemelist teadustööd palju raskem teha. Ometi töötavad doktorandid edukalt ka kliinikutes, sageli tehakse seda koostööpartneritega prekliiniliselt alalt või välismaalt. Kliinilise uurimistöö kombineerimisel teoreetilisega saab haiguste mehhanisme palju edukamalt selgitada.

Prekliinilise ja kliinilise meditsiini integratsiooni on võimalik veelgi süvendada uues Biomeedikumis, kus paljud tehnilised võimalused on avaramad.

Millest lähtusite aktusel esitatud akadeemilise loengu ettevalmistamisel?

Seda loengut tehes püüdsin ennustada meditsiini ja mikrobioloogia tulevikku, mida ei saa teha tagasi vaatamata. Tulevikus on just haiguste profülaktika üks olulisemaid suuniseid.

MARIKA MIKELSAAR (SÜND 1938)

1963 - lõpetas TÜ arstiteaduskonna ravi eriala
1963. aastast töötab TÜ mikrobioloogia kateedris
1991 - 1993 Maarjamõisa haigla mikrobioloogia labori juhataja
1993. aastast meditsiinidoktor ja meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia instituudi professor

Praeguseks on teaduslikult tõestatud, et mitte iga inimene ei haigestu igasse nakkushaigusesse. Sellele põhinedes võiks siis, kui inimese genoom lõplikult kaardistatakse ja kui on teada, missugusel isikul millised vastuvõtlikkuse või mittevastuvõtlikkuse geenid on olemas, luua perearsti juures kõigi patsientide vastav kartoteek. Ka inimesed ise saavad sellest teada. Ehk tulevikuühiskonnas kuulatakse lisaks ilmateatele sama suure huviga andmeid infektsioonide globaalse leviku kohta. See aitab otsustada, kas minna vastavasse piirkonda ja kas vaktsineerida.

Kuivõrd realiseeritav on see enne, kui geenitehnoloogid jõuavad kaardistada genoomi?

Arvatavasti juba järgmise sajandi alguskümnendil. Näiteks kooleraepideemia lakkab, kui 30 % inimestest selles piirkonnas on haiguse läbi põdenud. Niisis ei haigestu mitte kõik inimesed. Nüüd ongi vaja kindlaks teha need on mittevastuvõtlikkuse geenid ja toimemehhanismid. Neid asju teades saab leida võimalusi mõjutada seda kas ravimite või geeniteraapiaga.

Mis mõjutas inimeste haigestumist infektsioonidesse enim lõppeval aastatuhandel?

Praegusel ajal on haigustekitajate levik kiirem ja oht nakatuda suurem. Kui vanasti kulus katkul aastakümneid Aasiast Euroopasse jõudmiseks, siis meie kiirete lennukite ajastul liiguvad haigustekitajad hõlpsamalt ühelt kontinendilt teisele. Kahjuks toovad ka mitmed ökoloogilised muutused sageli kaasa äraarvamatuid nihkeid haigustekitajate levikus. Kollapalavik on Aafrikast ja Lõuna-Ameerikast jõudmas Kesk-Ameerikasse sääskede muutunud leviku tõttu. Tihti teame, kust muutusi on oodata ja püüame halvimat ennetada.

Ma ei suhtu hästi üleskutsesse end praegu gripi vastu vaktsineerida. Gripiviirused muutuvad pidevalt ja sageli alustavad tsirkulatsiooni täiesti uute omadustega viirused. Vaktsiin koostatakse varem levinud gripiviiruste alusel. Paraku pole aga teada, missugune saab olema uus epideemiat tekitada võiv mikroob. Kui Hongkongis paar aastat tagasi algas kanade gripiepideemia, haigestus 17 inimest raskekujuliselt ja kolmandik neist suri. Oli ilmne, et nii kiiresti ei suudeta luua ega varustada maailma kaitsva vaktsiiniga ja ainus pääsetee oli tõesti kanade massiline hävitamine.

Kas Teie oma instituudis olete ka mõne mikroob-infektsioonitekitaja vastu vaktsiini välja töötanud?

Ei, kahjuks nii uhket avastust me teinud pole, aga oleme uurinud kohalikke mikroobitüvesid, infektsioonitekitajaid ja nende omapära ning nende tulemuste üldistamisega edukalt maailma teaduskirjandusse pääsenud. Ega mikrobioloogias ja meditsiinis pole lihtne leida täiesti uusi nähtusi. Oma uurimustega saab lisada üleüldisele teadmisvaramule pisikese eesti kivikese. Siis ülejäänud maailma meedikud kontrollivad tulemuse õigsust ja vastavust nende andmetele ja lisavad jälle omalt poolt midagi uut. Kindlasti pakuvad selle maja tehnilised võimalused ning võimekate inimeste koondumine siia uuemaid ja suuremaid võimalusi midagi olulist avastada ja meditsiinis rakendada.

Globaliseerumine ei ähvarda rahvuslikkust

Varje Sootak

Eelmisel nädalal Tartus toimunud Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni (EVKA) 3. rahvusvaheline konverents keskendus teemale "Kultuur ja rahvus aastatuhandevahetusel".

EVKA loodi 1994. aastal. Ühendus koondab kirjanduseuurijaid Tartust, Tallinnast ja mujalt Eestist. Ligi 40 assotsiatsiooni liiget kuulub ühtlasi ka Rahvusvahelisse Võrdleva Kirjandusteaduse Assotsiatsiooni - ICLA-sse.

TÜ kirjanduse ja rahvaluule osakonna juhataja, maailmakirjanduse prof Jüri Talveti sõnul on see ligemale 6000 liikmega maailma suurim kirjanduseuurijaid ühendav assotsiatsioon.

EVKA tänavune rahvusvaheline konverents oli kolmas. Igal konverentsil on olnud kindel teemaatika. 1996. aastal peeti konverents teemal "Groteski keel", 1998 "Maailmaluule postmodernsel ajastul". Põhitoetaja on Eesti Teadusfond.

Konverentsi üheks tulemiks on EVKA rahvusvahelise aastakirja Interlitteraria erinumbrid. Prof Talvet rõõmustas äsja



Läti kirjandusest kõneles Valda Cakare (vasakul) Riiast, teda kuulavad Monica Spiridon Bucarestist, Rien T. Segers Groningenist ja Epp Annus Tartust. JÜRI TALVET

müügile jõudnud möödunud aasta konverentsi ettekannetega numbri üle. "Ajakirja annab välja TÜ kirjastus, ja teeb seda väga hästi," ütles Talvet.

Globaliseerumine pole alati negatiivne

"Kultuuri ja rahvust aastatuhandevahetusel võib käsitleda ju ka puhtsotsioloogilisest vaatepunktist, kuid meie konverentsil vaadeldi neid peamiselt aastatuhande lõpu kirjanduse kaudu - kuidas rahvus ja kultuur eri paigus kirjanduses on peegeldunud," ütles Talvet.

Postmodernsel ajastul on nii kultuur kui rahvus ohus paljudes paikades. Mõned peavad seda millekski möödapääsmatuks ja oletavad, et globaliseerumine lahendabki kõik küsimused.

Prof Talveti arvates jäi konverentsil siiski kõlama seisukoht, mida väljendas ka Hollandi kirjandusteadlane Rien T. Segers, et globaliseerumine ei pruugi alati negatiivne olla. Eriti sel juhul, kui arvestatakse kultuuride ja rahvuste individuaalseid vajadusi ja eripära.

Rahvuslikud protsessid ei kao

Mitmesugused ühtlustavad ja tasandavad protsessid võivad küll toimida, kuid iga inimese identsus on väga oluliselt seotud tema rahvusega ja selletõttu vastasseis globaliseerumisele kahtlemata püsib.

"Mingeid väga üldisi seaduspärasusi sel protsessil pole, see on ääretult individuaalne maailma eri paikades ja sellest oli juttu mitmes ettekandes," rääkis Talvet.

Näiteks Soome kirjandusteadlased Erkki Sevänen ja Risto Turunen Joensuu Ülikoolist kõnelesid sotsioloogilise vaatenurga alt suurriikide kahanevast huvist oma rahvuse kultuurilise produktsiooni vastu ning samas nendest maadest pärineva massikultuuri peatumatust tungist väiksematesse kultuuriruumidesse.

Erinevate kultuuride seisundist, eriti väikekultuuride omast rääkisid mitmed ettekandjad, nagu Johan Schimanski Norrast, Arturo Casas Hispaaniast jt. Viimane käsitles Hispaania koosseisu kuuluvate väiksemate kultuuride (katalaani, galeegi kultuur) ja juhtiva Hispaania kultuuri vahekorda.

Kõne all oli objektiivse kirjandusloo võimalikkus, mis arvestaks väiksemate rahvuste eripära ja kultuuri, seega ei oleks ainult juhtivate kirjanduste seisukohalt loodud.

Jüri Talveti enda ettekanne käsitles Jaan Krossi loomingut kui suurt saagat Eesti rahvuse kujunemisest, täpsemini ülemineku rahvuselt kui etnoselt rahvusele kui riigile.

"Üritasin mingil määral kokku võtta ka eesti kriitika vaatepunkti Krossi loomingule. Teatavasti pole see eriti väljapoole Eestit ulatunud."

"Rikastavaid ja põnevaid ettekandeid oli rohkesti, nii et jääme huviga järgmist Interlitteraria numbrit ootama," hindas Talvet konverentsi.

Konverentsil oli ligi paarkümmend osalejat Lätist, Leedust, Ida-Euroopast, Põhjamaadest, aga ka kaugemalt, Hispaaniast, USA-st jm.

Jüri Talvet väljendas rahulolu selle üle, et EVKA kahe viimase konverentsi raamides on ka lähinaabrite, Balti riikidega kujunenud hea koostöö.

UUDISED

Lea Pild kaitses doktoriväitekirja Turgenevist

Vene ja slaavi filoloogia osakonna õppejõud Lea Pild kaitses doktoriväitekirja "Turgenev vene sümbolistide tõlgenduses (1880. – 1900. aastatel).

Väitekirjas püüti tõestada, et Turgenevi teema vene sümbolismis oli perifeerse loomuga.

Turgenevi isiksuse ja tema loomingu tõlgendusi leiab tihti sümbolistide ilukirjandustekstidest, kirjadest ja päevikutest, harvemini nende teoreetilistest manifestidest ja kriitilistest artiklitest. Vanema sümbolismi liidrid püüdsid eirata oma otsest eelkäijat, kes juba oma elu ajal oli omandanud Euroopa mainega literaadi kuulsuse.

Vene sümbolistide esteetiliste pürgimuste eesmärk oli maailmakultuuri traditsiooni süntees ning nad pidasid oma tegevust sügavalt novaatorlikuks. Turgenev võtnuks neilt ära novaatorluse: ta oli tegelikult ainuke vene kirjanik, kes oli seda sünteesi juba teostama asunud.

Dissertant järeldas, et vene sümbolistid, keda kaasaegsetes uurimustes on kujutatud kardinaalsete novaatoritena, olid märksa rohkem traditsiooniga seotud. Selleks et täpsustada ettekujutust vene sümbolismi evolutsioonist, tuleks põhjalikult käsitleda kirjanduslikke nähtusi, mis eelnesid vahetult vene sümbolismile. Turgenevi hilisemat loomingut tuleks vaadelda paralleelselt selliste kirjandusnähtustega, nagu Lääne-Euroopa dekadents, N. Leskovi proosa, vene eelsümbolism. Need uurimused aitaksid korrigeerida ettekujutusi traditsionalistlike ja novaatorlike elementide osatähtsusest vene sümbolismis.

Kirjastuse OLION sünnipäevahinnad

Teisipäeval, 19. oktoobril kl 11.30-16 müüb kirjastus OLION TÜ Raamatukogu fuajees oma väljaandeid.

Müüki tuleb värsket kirjandust: Jean d'Ormisson "Õige vähe õige paljust", Joanne Harris "Chocolat", V. Suvorov "Kontroll", R. Tagore "Mälestused", Birgitte Bardot "Initsiaalid B. B.". Ajalooteemalistest raamatutest on müügil H. E. Brossok "Süda vaekausil", Ian Kershaw "Hitler" jt.

Kuna 1. novembril saab OLION 10-aastaseks, on paljusid raamatuid võimalik osta üllatuslike sünnipäevahindadega – alates 5 kroonist.

Raatuse 22 detailplaneering tutvumiseks

13. – 27. oktoobrini saab Tartu linnaplaneerimise osakonna fuajees tutvuda Raatuse t 22 detailplaneeringuga, mille linnavalitsus on heaks kiitnud.

See on sama maa-ala teine detailplaneering, sest maakasutuse sihtotstarve muutus ärimaast sotsiaalmaaks. Varem oli sinna kavandatud ärihoone ehitamine. Praegu on aga ülikoolil võimalik Raatuse kaubamaja kõrvale uus 800-kohaline ühiselamu püstitada.

Detailplaneeringu väljapaneku viimasel päeval toimub ka selle arutelu.

Ülikooli arhitekt Martti Preem ütles, et pärast maa-ala detailplaneeringu kehtestamist kuulutatakse välja arhitektuurikonkurss.

STIPENDIUMID

Šveitsi valitsuse stipendiumid

Šveitsi valitsus pakub 2000/2001. õppeaastaks Eesti magistrantidele ja doktorantidele kaks stipendiumi, mille taotleja vanusepiir peab stipendiumi alguse ajaks 35 aastat.

25. novembriks esitada välisüliõpilastalitusse 3 eksemplaris: sooviavaldus (spetsiaalne blankett), keskkooli lõputunnistuse koopia ja selle kinnitatud tõlge, diplomi ja hinnetelehe koopia koos kinnitatud tõlkega, 2 soovituskirja eriala õppejõududelt, detailne õppe- või uurimisprogrammi kirjeldus, *CV*, nõusolek mõnest Šveitsi ülikoolist, tõend saksa või prantsuse keele oskuse kohta, arstitõend (spetsiaalne blankett).

Kunstistipendiumile kandideerijad peavad lisaks dokumentidele esitama oma töödest ka vähemalt 3 fotot, muusikud lindistuse kassetil.

NB! Taotluspaberid võib esitada inglise, saksa, itaalia või prantsuse keeles.

Reisikulud Šveitsi ja tagasi katab stipendiaat ise. Šveits garanteerib ka stipendiaadi tervisekindlustuse.

Lisaks Eestile eraldatud stipendiumitele pakub Šveits täiendavalt Kesk-ja Ida-Euroopa riikide magistri- või doktoriõppe üliõpilastele kuni 32 stipendiumit, neist 12 kunstistipendiumi. Samad eespool mainitud dokumendid esitada dokumendid 15. jaanuariks Šveitsi saatkonda Helsingis.

Taotlusblankette saab välisüliõpilastalitusest.

Stipendiume Saksamaalt

Studienstiftung des Abgeordnetenhauses von Berlin pakub 2000/2000. õppeaastaks stipendiume üliõpilastele, magistrantidele ning doktorantidele (vanus maks 25 a) ja PhD kraadiga teadlastele (vanus maks 35 a) alates 2000. aasta 1. oktoobrist. Taotleja uurimistöö peaks olema seotud Berliini või Saksamaaga.

Üliõpilaste stipendium on 1500 ja doktorikraadiga teadlastele 2500 DEM-i kuus. Stipendium katab ka reisikulud ja majutuse.

Stipendiumi pakutakse järgmistesse ülikoolidesse: Humbold Universität zu Berlin, Technische Universität Berlin ja Freie Universitä't Berlin. Eeldatakse mingi koostöö olemasolu nende kõrgkoolidega.

Taotlusvorm, *CV*, detailne õppe- või uurimisprogrammi kirjeldus, nõusolek Saksa kõrgkoolist, 2 soovituskirja eriala professoritelt, õpinguraamatu väljavõte või diplomi(te) koopia (tõlkega) ja saksa keele oskuse tõend tuua välisüliõpilas- või välissuhete talitusse.

Kandideerimistähtaeg: 20. detsember 1999.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

EÜE LAULIK

Legendaarses EÜE-s ammu populaarseks lauldud laulud on nüüd kõigile kättesaadaval. Mugava, väikeseformaadilise lauliku kaante vahele on koondatud eelkõige tuntumad laulud, mille puhul autor on teada ning mille avaldamiseks luba. Üldjuhul on laulud varustatud duurimärkidega. Laulik on koostatud austusest kõikvõimalike enam või vähem tuntud autorite vastu, olgu selleks konkreetne isik või terve õlleankru ümber kogunenud rühm.

Kõvakaanelise raamatukese koostajad on lubanud, et nad ei solvu, kui laulik räbalduma kipub, sest "mõeldud ta ju ongi tasku torkamiseks ja edaspidistele pidudele-koosviibimistele-sünnipäevadele-pulmadesse-sauna-(malevasse?) kaasavõtmiseks ja muheldes vanade hääde laulude saatel hõbesussi keerutamiseks, õllel voolata laskmiseks".

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli tn 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale10% hinnasoodustus!

TUDENGIBÄNDIDE KONKURSS TULEKUL

Tulekul on traditsioonilised üliõpilaste sügispäevad "Tudengisügis´99". Selle kavas on ka bändide konkurss "Tudengibänd`99". Kõikidel bändidel tuleb sel aastal esmakordselt läbida lõppvooru pääsemiseks eelkonkurss.
Hiljemalt 1. novembriks tuleb toimetada Sõbra Maja valvelauda helikandja (CD, kassett, minidisk või DAT) bändi loominguga ja kontaktandmed. Tingimuseks on vähemalt üks oma lugu.
Iga bänd saab vastuse hiljemalt 9. novembril.
Info tel: 252 113 86.

JOONISTAMISE JA MAALIMISE KURSUSED

Tartu Ülikooli kunstide osakond viib avatud ülikoolis läbi kaks kursust, mis on mõeldud enesetäienduseks kunstiõpetajatele, maalikunsti erialale pürgijatele ja kõigile teistele huvilistele.
Natüürmordi ja iillemaali kursus (maht 32 tundi) 1. nov - 23. dets, E ja N kell 18-20, juhendab Silja Salmistu, hind 1200 krooni;
Joonistamise ja maalimise aktikursus (maht 32 tundi) 30. okt - 19.dets, L ja P kell 12-14, juhendajad Imat Suumann, Jaan Luik, Tõnis Paberit, hind 1400 krooni.
Kursuste lõpus toimub tööde ülevaatus ja konsultatsioon, kus osalevad TÜ maalikunsti õppetooli juhataja prof Jaan Elken ja dots Anne Parmasto. Kursused toimuvad kunstide osakonna õppehoones Lai tn 34.

ACTA DIURNA

15. oktoobril kell 15 avatakse Valga Muuseumis (Valga, Vabaduse 8) näitus "Tartu Ülikooli peahoone - akadeemilise haridu-se sümbol". Info tel tel. 66 195; e-post: mait@valgamv.ee, Mait Kuusik Tartu Ülikooli esindaja Valgamaal.

17. oktoobril on vilistlaskogu Saaremaa koondise ja Saaremaa Looduse kooli **loodus- ja kultuuriretk Lääne Saaremaale**. Lisainfo tel (245) 56 576 Maie Meius.

19. oktoobril kell 11.30-16 TÜ Raamatukogu fuajees kirjastuse **Olion väljaannete soodusmüük**. Kuna 1. novembril saab Olion 10ne aastaseks, on paljud raamatud sünnipäevahindadega (alates 5.- kroonist).

21. oktoobril kell 17 toimub germanistika raamatukogus (Ülikooli 17) **Eesti- Šveitsi kultuuriseltsi filmiõhtu**.
Info tel 376 240, Eve Pormeister.

21. oktoobril kell 19 Gildi 3-10 esitleb **EÜS Veljesto uut koguteost "VVV"**.

22. oktoobril kell 10.30 toimub TÜ raamatukogus **seminar Eesti raamatukogude töötajatele** "Raamatukogu avalikud suhted: mis need on ja mida neilt oodatakse".

22. oktoobril on vilistlaskogu **Ida-Virumaa koondise liikmed külas Narva kolledžis**. Kolledžist räägib direktor Katri Raik.

23. oktoobril avatakse Saaremaa Ühisgümnaasiumis Kuressaares TÜ Täppisteaduste kooli lahtised **võistlused informaatikas.**

LOENG

21. oktoobril kell 18 jätkub Kirjanduse Maja saalis Tartus Soome Instituudi **loengusari "Teatripilk Soomest"**. Loenguga "Teatrikostüüm ja selle sünd konkreetse etenduse tarvis (viimane G.Lorca "Bernarda Alba maja" põhjal)" esineb Helsingi Linnateatri kostüümi- ja teatrikunstnik Maija Pekkanen. Kõik huvilised on teretulnud! Info tel 427 319; e-post: kukk.soome@ilmamaa.ee

TEATED

Täna kell 16 toimub loodusuurijate seltsi majas (Struve 2) prof **Juhan Auli 102. sünniaastapäevale pühendatud teaduskoosolek.** Prof Auli teaduspärandist räägib Jaan Kasmel, puberteedieealiste koolilaste erinevast kehaehitusest ja füüsilisest arengust dots Evi Maiste, prof Helje Kaarma esitleb rahvusvaheliselt refereeritavat väljaannet "Papers of anthropology VIII".

ZOOLOOGIA VILISTLASTE PÄEV

Eesti Ülikooli 80. aastapäevale pühendatud üritustenädala raames korraldab TÜ Zooloogia ja Hüdrobioloogia Instituut (endine zooloogia kateeder) laupäeval, 27. novembril k.a Tartus, Vanemuise 46 zooloogia vilistlaste päeva. Kavas on lühikonverents zooloogia arengusuundadest ülikoolis, näitus zooloogia ajaloost ülikoolis, kolleegide haudade külastamine Raadi kalmistul ning seltskondlik koosviibimine.
Planeeritud on osavõtumaks, mis sõltub osalejate arvust, sellepärast palume oma **osavõtusoovist tingimata teatada 1. novembriks** tel 27 375 835, või e-post janikar@ut.ee aadressil TÜ Zooloogia ja Hüdrobioloogia Instituut Vanemuise 46 Tartu 51014

HOMMIKUPALVUSED ÜLIKOOLIS

toimuvad kolmapäeviti kell 9.50 - 10.10 peahoones aud 312. Korraldavad EELK Tartu Ülikooli kogudus ja Eesti Evangeelsete Üliõpilaste Ühendus. Info tel 375 300 Annika Konsap.

EESTI AKADEEMILINE SPORDILIIT TEATAB

Alanud on võistkondade ja võistlejate registreerimine Eesti üliõpilaste harrastajate ja meistrivõistlustele: korvpall harrastajatele 18.oktoobrini, judo ja korvpalli meistrivõistlused 25. oktoobrini. Info ja registreerimine Ujula 4, tel 27/434 790, 252 00 841, faks 27/375 362, e-post jaakr@ut.ee.

Rootsi keele jätkukursus (6 AP/aasta) toimub E ja N kl 8-10 Raekoja plats 8. Tiina Mullamaa.

KUULUTUSED

TÜ Kirjastus müüb märkmepaberit hinnaga 50 krooni A3 kastitäis. Paber on praegu suuruses 150 x 297 mm ja 90 x 297 mm. Soovi korral lõikame väiksemasse formaati. Tasuda saab nii ülekandega kui sularahas. Info tel 375 947 (kirjastuse ladu).

SOOVITAKSE ARVUTIT

TÜ Keemilise Füüsika Instituut soovib soodsalt omandada üht töökorras ja komplektset 286 tüüpi arvutit. Arvutil peab olema 3.5 " flopiseade. Kui teil on selline asjandus üle ja te soovite, et teie arvutit teeniks veel pikki aastaid Eesti teadust, helistage tel 375 259 või kirjutage manna@ut.ee.

TEADUSKONDADELE JA TEISTELE ALLÜKSUSTELE

Emakeelse ülikooli 80. aastapäevaga seotud ürituste puhul palume kasutada aastapäevaks tellitud **erikujundusega kutsealuseid, kirjaplanke ja ümbrikke.** Tellida saab teabetalituse kaudu, tel 375 682 Indrek Ibrus, e-post ibrus@admin.ut.ee

PAKUME HUVITAVAT TÖÖD!

Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus kuulutab välja konkursi **lastekirjanduse uurija ametikohale.**
Eeldame süvateadmisi lastekirjanduse alal.
Konkursile esitada lastekirjandusalane kirjutis (uurimus, essee, ülevaade, retsensioon jne.) ja CV. Meeldivale töökeskkonnale lisandub väärilne töötasu. Konkurss lõpeb 1. detsembril 1999.
Info tööpäeviti tel 6 466 488 kella 9-12 (direktor Anne Rande).
Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus

Mälestame Tartu Ülikooli Vilistlaskogu juhatuse liiget
Voldemar Pinni
25. V 1932 - 11. X 1999
Avaldame sügavat kaastunnet omastele.
Tartu Ülikooli Vilistlaskogu

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsieksposit siooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus - Kes võib ilma uskuda...(Ajaloolised ilmavaatlusriistad)
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17
Info, ekskursioonide tellimine 375 677
Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
6.10.-21.11. "Wagner Riias". Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts. Info tel 2 6 00 91 95, Loone Ots.
23.09.-28.11. TÜ emeriitprofessor filosoofiadoktor Leonid Stolovitch 70.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
1.09.-24.10. Eda Lõhmuse maalid.
Õppelugemissaali fuajees:
4.10.-31.10. Eva Orava akvarellid "Väikesed võlud" (TÜ maaliosakond)
Kataloogisaalis:
5.10.-31.10. Jan Steen (1626-1679) (stendinäitus)
Kohviku fuajees:
5.10.-29.10. "Vanu kaarte Eesti- ja Liivimaast" (Ilo Käbin'i kartograafiakogust)
Raamatumuuseumis:
8.04-15.10. Eesti teaduse noorus ja küpsemine. Eestikeelne trükisõna aastani 1940. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
Info: tel 6 44 08 17 Kadi Raudalainen (Ungari Kultuuriesindus).
Info: tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"13. sõdalane", Touchstone Pictures 1999, action-thiller, Michael Crichtoni romaani alusel, osades Antonio Banderas, Diane Venora, Omar Scharif jt, kl 14.30, 18, 19.45, 21.30.

"Lollide pidusöök", 1998, eelmise aasta vaadatuim prantsuse komöödia, prantsuse keeles, eestikeelsete subtiitritega, kl 16.15, 23.15.

KULLERVO ETENDUSED

15. ja 16. oktoobril kell 18 Sõbra majas esitavad Tampere Maja koos Tartu Üliõpilasteatriga Anti Salo näidendit **"Kullervo".** Lavastaja Kalev Kudu. Osades Marko Mäesaar, Tanel Lumiste, Auli Auväärt, Sven Heiberg, Silja Helistvee, Indrek Tulp jt.

Pilet 25.- , üliõpilastele 15.-. Sissepääs Sõbra maja tagauksest!

ZUM ZUMI KOHVIKUS

Reedel, 15. oktoobril kl 21
Dick & Homenja
Laupäeval, 16. oktoobril kl 21
Olavi Kõrre
Neljapäeval, 21. oktoobril kl 21
Moro & Salm

Küüni 2, Tartu, tel 434 832,
e-post: zumzum@online.ee

TÖÖPAKKUMINE

Tartu Ülikooli Raamatukogu kuulutab välja konkursi **konserveerimise – restaureerimise keskuse juhataja** koha täitmiseks
Juhataja lähteülesandeks on koostöös raamatukogu direktoriga keskuse töömudeli loomine; hiljem keskuse juhtimine, arendamine (projektide käivitamine) ning personalivalik

Kandidaadilt eeldatakse:
• akadeemilist kõrgharidust, soovitatav akadeemiline teaduskraad
• eelnevat töökogemust konserveerimise ja restaureerimise alal ning kursisolekut tänapäeva säilituspoliitika põhisuundadega
• projektitöö/juhtimise kogemust
• eesti keele vaba valdamist kõnes ja kirjas ning vähemalt kahe võõrkeele valdamist suhtlustasandil

Juhatajat ootab ees:
• huvitav võimalus rakendades ülikooli teaduspotentsiaali ja raamatukogu praktilisi kogemusi luua kaasaegne konserveerimise-restaureerimise keskus
• oma meeskonna loomine
• tulemusele orienteeritud töötasu
Avaldus, vormikohane CV, haridust ja teaduskraadi kinnitava dokumendi koopia, esmane omapoolne nägemus keskuse mudelist ja muud konkursist osavõtja poolt oluliseks peetavad materjalid saata 11. novembriks k.a. raamatukogu aadressil Struve 1, 50091 TARTU , märksõna "Konkurss" või e-posti aadressil Tiina.Kuusik@utlib.ee. Info tel (27) 375 703 (sekretär), (27) 375 705 (personalijuht).

TARTU LASTETEATRIS

P 17. okt kl 14 **"Jesperi õnn"**
K 20. okt kl 19 **"Viimane ükssarvik"** JÄÄB ÄRA!
L 23. okt kl 12 **"Kass kudi kangast, peni puhkse pilli..."**
P 24. okt kl 12 **"Jesperi õnn"**
P 24. okt kl 14 **"Ilma lõputa lugu"** JÄÄB ÄRA!

Külalisetendused Eesti Riiklikus Nukuteatris

R 15. okt kl 11 ja 13 **"Kass kudi kangast, peni puhkse pilli"**

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast

Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Reklaamteksti rida	10.–
Logo ja/või foto kasutamine	50.–
Kuulutuse rida	5.–

Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

22. oktoober 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 34 (1988)

TASUTA

Üliõpilased asutavad oma teatrit

Varje Sootak
Krõõt Nõges

Täna õhtul kell kuus mängivad tudengid üliõpilasmaja laval neljandat korda Antti Salo näidendit "Kullervo". Ülikooli draamastuudio esineb üliõpilasteatri nime all, sellist teatrit aga veel pole.

Endise TÜ klubi juhataja, praeguse üliõpilasmaja direktori Heino Variku sõnul on TÜ-s tudengite teatritegemine alati au sees olnud. "Niisugust aega, kus oma näitetruppi pole olnud, ei mäletagi," lausus Variku. 1980-ndail aastail tegutses korraga viis erinevat ühendust.

Matemaatikatudeng Randel Veerits ütles, et on viis aastat tegutsenud draamastuudio mõeldud rohkem stuudiotööks. Viimaste aastate jooksul on seda juhendanud Timo Kikas ja Auli Auväärt, praegu Tartu Lasteteatri näitleja Kalev Kudu. Kahe viimase aasta jooksul esinesid nad vaid ühe lavastusega. "Üliõpilasteatris (ÜT) võiks igal semestril uue lavastusega välja tulla," arvas Veerits.

Altpoolt initsiatiiv olemas

Ülikooli kunstide osakonna kauaaegse juhataja dotsent Aasa Musta arvates algab teater nendest, kes soovivad ise õla alla panna. "Algatus peab tulema seestpoolt, tegijate endi hulgast," on ta veendunud.

"Kullervo" lavastaja Kalev Kudu räägib, et altpoolt, st tudengitepoolne huvi on teatri asutamise vastu väga suur. "Kullervo" ettevalmistamise aeg, kus noored endale mingit hinnaalandust ei teinud, veenab teda. "Proovid olid iga päev, vahel ööni. Loodame, et huvi tärkab ka neis institutsioonides, kes midagi otsustada võivad."

Miks teater, mitte stuudio?

Kudu arvates on praegu nišš olemas – jätkub publikuhuvi ja üliõpilased tahavad teha teatrit üliõpilastele.



Lavastaja Kalev Kudu: "Üliõpilasteater tuleb!"



Üliõpilasnäitlejad Sven Paulus ja Sven Heiberg võitlevad "Kullervos" ja Tartusse üliõpilasteatri asutamise eest.

OVE MAIDLA / POSTIMEES

Teatri asutamisel on tartlastel eeskujuks Põhjamaade üliõpilasteatrid. "ÜT on minu jaoks täiesti omaette mõiste. Üliõpilastruppidesse suhtutakse samuti kui taidlejatesse, mida nad ühelt poolt muidugi on, aga kohati ilmneb lausa kultuurimajalist nõukogudeaegset suhtumist," kõneles Kudu.

Ka üliõpilaste meelest oleks tudengiteater nagu päris teater. "See pole mingi huviring või lollitamise koht. Siin tuleb kõvasti tööd teha. Vastutus on suurem. Draamastuudio ei täitnud seda vaakumit, mis TÜ-s on," leiab Randel Veerits. Nii tema kui bioloogia-geograafiateaduskonna tudengi Marko Mäesaare arvates on nad stuudiotaseme kätte saanud. "Siiani polnud kedagi, kes meid professionaalse käega suunanud oleks," nentis Mäesaar.

Aasa Must leiab, et üliõpilasteatrina oleks kergem suhelda ka teiste omataoliste organisatsioonidega, taotleda toetusi jne. "Kindlasti on tänases kultuuriruumis nišš noortepärase eksperimentaalteatri jaoks, kelle repertuaar ei pea sõltuma kassast, direktori maitsest või koosseisuliste näitlejate võimetest."

Kui üliõpilasteater loodud

Millises staatuses teater eksisteerima hakkaks, mittetulundusühinguna või kuidagi teisiti, pole veel selge. Selge on aga see, et kindlasti tahetaks kuuluda ülikooli juurde.

"Euroopas teatakse Tartut eelkõige üliõpilaslinnana ja ülikooli üliõpilasteater on igati loogiline väljund," ütles Kudu.

Kõige raskemaks võib osutuda teatri finantsiline külg. "Olen töötanud Jyväskylä Üliõpilasteatris ja tean enam-vähem, milline on ülikooli panus, milline linnapoolne," selgitas Kudu. "Kindlasti loodame ka fondide abile - Eesti ja Tartu kultuurkapitalide toetusele, sponsoritele."

Jyväskyläs näiteks ostetakse ühe lavastuse projekt, st kutsutakse professionaalne lavastaja, teinekord ka kunstnik. Muidu teevad tudengid kõik ise – tegelevad valgustuse, heli ja muuga.

Marko Mäesaar arvab, et teatris saaks rohkem mitmesuguseid treeninguid ja proove teha, et teksti lihtsalt loomingulisest intelligentsist ei esitataks.

Heino Variku sõnul toimusid 1980-ndail aastail kevadiste tudengipäevade raames ka üliõpilasteatrite päevad. "Peale Eesti tudengitruppide andsid etendusi külalised Lätist, Leedust, Venemaalt, aga ka Soomest. Niisugust festivali oleks üliõpilasteatri olemasolu korral kindlasti kergem jätkata."

"Kullervo" lavastus valmis koostöös Tampere Majaga. Tartu sõpruslinnas on tugev üliõpilasteater. Tampere linna kultuuriosakonna juhataja, kellele "Kullervo" etendus meeldis, tahab Tartu üliõpilasnäitlejaid järgmisel aastal külla kutsuda.

Aasa Must kinnitab, et üliõpilasteatrit on kindlasti vaja. Üliõpilasteatri roll on teine kui riigi- või munitsipaalteatri oma, nii et mingit konkurentsi ei maksaks karta, pigem vastupidi – üliõpilasteatrist saadu võiks olla rikastav kõigile."

Sama meelt on ka üliõpilasmaja direktor Heino Variku ja Vanemuise teatri direktor Jaak Viller, kes konkurentsi ei karda. "Kaasaegses maailmas, kus inimlik suhtlemine järjest vähemaks jääb, annab üliõpilasteatris tegutsemine noorele spetsialistile kindlasti kaasa unikaalseid kogemusi," ütles Viller.

TAMPERE MAJA / TARTU ÜLIÕPILASTEATER

Antti Salo "Kullervo"
Lavastus ja muusikaline kujundus Kalev Kudu
Tõlkija Margit Veromann
Mängivad: Marko Mäesaar, Tanel Lumiste, Auli Auväärt, Sven Heiberg, Silja Helistvee, Indrek Tulp, Randel Veerits, Sven Paulus, Evelin Silgo, Ester Vaitmaa, Piret Jaaks.

Tartu Ülikoolist linnavolikogus kümme õppejõudu ja tudengit

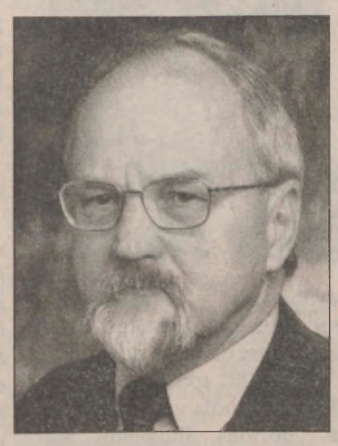
Varje Sootak

Pühapäeval toimunud kohalikel valimistel pääses esialgsetel andmetel linnavolikogusse 10 Tartu Ülikooli töötajat või üliõpilast. Volikogu liikmeid on kokku 49.

TÜ-st kandideerinutest sai kõige rohkem hääli prof Peeter Tulviste (Isamaaliit) - 1062.

Volikogusse pääsesid Reformierakonnast arendusprorektor Hele Everaus (697 häält), Kliinikumi intern Krista Kruuv (185), tennisekompleksi juhataja, treener Janika Mölder (53) ja üliõpilane Silver Meikar (61).

Isamaaliidust jõudsid volikokku volikogu esimehe kandidaat prof Peeter Tulviste, dots Jüri Kõre (481), Füüsika Instituudi teadur Viktor Korrovits (150) ja doktorant Anzori Barkalaja (119).



Prof Peeter Tulviste sai ülikooli töötajaist kõige rohkem hääli.

Keskerakonna liikmeist on volikogus prof Aadu Must (425) ja prof Lembit Allikmets (203).

Töösuhted Tartu Ülikooliga on osaliselt säilinud ka mitmel Riigikogu liikmel, kes volikogusse said.

Valimiskomisjoni liige Jaan Ainelo ütles UT-le, et linnavalitsus kinnitas eile valimistulemused ning et uus volikogu tuleb esimest korda kokku järgmisel neljapäeval, 28. oktoobril.

"Siis valitakse volikogu esimees, aseesimehed jt. Samuti määrab volikogu asendusliikmed," ütles Jaan Ainelo.

Kogu Eestis enim hääli kogunud kandidaatide TOP 100 hulka jõudsid ülikooli inimestest Peeter Tulviste (35. koht) ja Hele Everaus (65.).

Enim hääli kogunud naiste TOP 19 hulgas on prof Hele Everaus 14. kohal.

Tartu linna valimisprotsent oli Eesti madalaim nagu varasematel valimistelgi - 43. Erakondadest võitis ülekaalukalt Reformierakond, kes sai volikokku ka kõige rohkem kohti - 20.

Tartu Ülikoolist võrsub teadusettevõtlus

Krõõt Nõges

Tartu Ülikool sõlmis teisipäeval, 19. oktoobril koostöölepingud TÜ-st võrsunud geenitehnoloogia firmadega Quattromed ja Visgenyx.

OÜ Quattromed hakkab tegelema nakkushaigustest tuberkuloosi ja hepatiitide geenitehnoloogilise diagnoosimisega, analüüsitakse ka suguliselt edasikantavaid haigustekitajaid ning tehakse geenianalüüse.

OÜ Visgenyx hakkab looma geneetiliselt modifitseeritud organisme kasutamiseks ravimiuuringutes, haiguste modelleerimisel, geenidiagnostikas ja genoomide analüüsis. Nõudlus nende organismide järgi on maailmas suur.

OÜ Visgenyx ühe looja prof Alar Karise sõnul tekitas vajaduse firmade loomise järele teadus ise - teaduslike baasuuringute lahendamiseks oli vaja kõrgtehnoloogilist lähenemisviisi. Tegemist on äärmiselt kalli tegevusalaga. TÜ-st pärineb nii materiaalne kui vaimne baas. Ettevõte pakub oma teenuseid ka väljapoole ülikooli.

OÜ Quattromed ühe asutaja prof Mart Ustavi sõnul pole TÜ ülesandeks pakkuda kommertsteenust ning seepärast ongi loodud erastruktuurid, mille abil viiakse geenitehnoloogia produktid lõpptarbijani.

Teatavasti kiitis ülikooli nõukogu 25. juunil heaks koostöö tegemise ülikoolist võrsunud ettevõtetega ehk *spin-off*-firmadega. Tegemist on äriühingutega, kus enamusomanikeks on ülikooli töötajad ja üliõpilased. Firmade tegevus on suunatud ülikooli teadustulemuste rakendamisele. Kasutades kõige kaasaegsemat tehnoloogiat on võimalik ka paremini ette valmistada vastava ala üliõpilasi ja teadlasi.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Jüri Andi arvates määrab 20. sajand 21. sajandi ajaloo õpetamise suunad
LK 3

Akadeemiline õendusharidus järgmisel aastatuhandel
LK 2

Vana anatoomikumist võiks saada anatoomiateater
LK 3

Fotokonkurss "Ülikoolilinn Tartu"

Seoses eestikeelse kõrgharidusse ja Eesti ülikooli 80. aastapäevaga kuulutavad Tartu Ülikool, Tartu Linnavalitsus ja Postimees välja fotokonkursi "Ülikoolilinn Tartu".

Konkursile on oodatud kõikide fotohuviliste fotod, millel kujutataks Tartut kui ülikoolilinna. Esitada võib nii must-valgeid kui värvilisi, äsjatehtud ja varasematest aastatest pärit fotosid Tartu Ülikoolist ja linnast selle ümber.

Fotode minimaalne suurus on 10x15cm, nende kuju ja vorm pole oluline. Samuti pole oluline osavõtja vanus, amet ega fotograafia-alased oskused. Fotosid hindavad ülikooli, linnavalitsuse ja Postimehe ühiszürii.

Konkursil osalenud fotodest korraldatakse näitus ja parimad fotod avaldatakse ka Postimehes.

Võitja saab auhinnaks fotoaparaadi ning lisaks peaauhinnale antakse välja hulganisti ülikooli, linna ja Postimehe auhindu. Võitjad kuulutatakse välja fotonäituse avamisel Vanemuise teatri suure maja fuajees 29. novembril kell 16.

Fotosid oodatakse 15. novembriks TÜ teabetalitusse aadressil Ülikooli 18, Tartu 50090.

Ilmus "Juridica International" IV

Ülikooli õigusteaduskond ning Sihtasutus Iuridicum andsid emakeelse ülikooli 80. aastapäevaks välja esindusliku ingliskeelse artiklitekogu "Juridica International" neljanda väljaande.

Kogumikus avaldatud kahekümne kolmest artiklist käsitlevad enamik isiku õiguste ja vabaduste kaitset.

Käesoleva kogumiku toimetajad on prof Paul Varul ja õigusteaduste doktor Peep Pruks.

Toimetaja Peep Pruksi sõnul on käesoleva väljaande näol tegemist ainsa ingliskeelse kokkuvõttega Eesti õigusteaduse seisust.

Esimene "Juridica International" ilmus 1996 aastal.

Kogumiku kahekümne kuue autori hulgas on professorid Raul Narits, Kalle Merusk, Jaan Sootak, Paul Varul, Eerik Kergandberg, Heiki Pisuke jpt.

UUDISED

Toetatakse ülikoolist võrsunud ettevõtteid

Kolmapäeval toimus ülikoolis Tartu piirkonna ettevõtluse tugiorganisatsioonide edendamise ümarlaua-arutelu.

Koosolekul tutvustati sedakorda *spin-off*- programmi ning innovatsiooni tugistruktuuride projekti.

Spin-off-programmi eesmärk on anda koolitust ja konsultatsiooni Tartu Ülikoolist võrsunud teadusmahukate ettevõtete loomise ja arendamise toetamiseks.

Tartu Ülikooli teadus- ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa: "*Spin-off* firmade koolitus ja arendus on suunatud eelkõige konsultatsioonide andmisele finants-, juriidilistele ning intellektuaalset omandit puudutavates küsimustes."

Ligi neli aastat toiminud Tartu piirkonna innovatsiooni edendamise ümarlauda kuuluvad Tartu linna- ja maavalitsuse, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, Eesti Väikeettevõtete Assotsiatsiooni, sihtasutuse Archimedes, Tartu Teaduspargi, Tartumaa Omavalitsuste Liidu, Tartu Ärinõuandla ja Välisinvesteeringute Agentuuri Tartu esindajad.

Rahvusvaheline spordimeditsiini ja taastusravi alane konverents

Tartu Ülikooli taastusravi ja spordimeditsiini kliinik korraldab 22. ja 23. oktoobril rahvusvahelise konverentsi "Sport ja tervis".

TÜ spordimeditsiini ja taastusravi professori Jaak Maaroosi sõnul käsitletakse konverentsil spordifüsioloogia ja kehalise aktiivsuse mõju inimese tervisele, spordivigastuste ennetuse, diagnoosimise ja ravi ning taastusravi aktuaalseimaid küsimusi.

Konverentsi teemad on tänases Eestis muutunud väga aktuaalseks.

Nimelt on viimastel aastatel suurenenud suremus ka neisse haigustesse, mille vastu on võimalik võidelda kehalise aktiivsuse suurendamise ja regulaarse treeninguga.

Kurvaks näiteks on siinkohal just kõrge suremus südame isheemiatõppe.

Paraku on esinenud ka tervisekahjustusi ning isegi surmajuhtumeid, mis on olnud tingitud ülepingutustest spordis.

Inimese tervisliku seisundi ja võimaliku koormuse õigeaegne hindamine oleks võinud nende juhtumite arvu vähendada.

Samuti on Eestis küllalt aktuaalseks teemaks taastusravi laiaulatuslikum kasutamine.

Praegu pole veel piisavalt teadvustatud selle küllalt odava, kuid efektiivse raviviisi võimalusi.

Konverentsil esinevad plenaarettekannetega ülemaailmselt tunnustatud spetsialistid: Peter Hofmann ja Michael Quittan Austriast ning Jerker Sandelin Soomest.

Osavõtjaid on registreerunud veel kõikidest Balti riikidest, Venemaalt, Valgevenest ja Kreekast.

Teaduskonverents on pühendatud ülikoolis spordimeditsiini õpetamise alustamise 40.aastapäevale ning emakeelse ülikooli 80.aastapäevale.

Konverents toimub Rahvusvahelise Olümpiakomitee ja Eesti Olümpiakomitee egiidi all ning toetusel.

Hästi koolitatud õdesid vajavad nii patsiendid kui kogu elanikkond

Akadeemilise õendushariduse suunad Eestis järgmisel aastatuhandel

Eve Sooväli
TÜ arstiteaduskonna õeteaduse osakonna assistent

Arstiteaduskonna õeteaduse osakond on lülitunud Tempus Phare projekti "Eesti õde-õpetajate haridus magistriõppes Tartu Ülikoolis". Tartus toimunud seminaril arutati projekti koostööpartneritega õeteaduse järgmise aastatuhande suundi.

Tartu Ülikoolis alustati õdede õpetamist diplomiõppes 1991. aastal. Esialgu hämmastust tekitanud õekutse kõrgema etapi õpetusest arenesid välja 1997. aastal alustanud bakalaureuseõpe ja 1998. aastal magistriõpe.

Magistriõppe seis hea

Poolteist aastat tagasi õnnestus meil osalema hakata Tempus Phare projektis, kus koostööpartnerid on Kuopio Ülikool Soomest ja Göteborgi Ülikool Rootsist.

TÜ õeteaduse magistriõppe praegune seis arvati seminaril heaks. Meil on viis magistranti, kaks nendest teise aasta üliõpilased. Õpetamine sujub üsna ladusalt, sest peaainet - õeteadust õpetavad Kuopio Ülikooli õeteaduse doktori- või magistrikraadiga õppejõud.

Kõrvalaineid ja vabaaineid õpetavad enamasti TÜ õppejõud. Õeteaduse spetsiifilise õppeaine - õenduse didaktika õpetamise eest kannavad projekti lõpuni hoolt Göteborgi Ülikooli tervishoiupedagoogika osakonna doktori- või magistrikraadiga õppejõud.

Probleem tekib projekti lõppedes 2001. aasta märtsis, sest Tartu Ülikoolis doktorikraadiga õeteaduse õppejõude veel pole. Tänu Tempus Phare projektile on küll kaks õeteaduse magistrit alustanud doktoriõpinguid Kuopio Ülikoolis, kuid kraadi saamiseni läheb veel aega.



Hästi koolitatud õde on arstile igati vääriline partner. MALEV TOOM / POSTIMEES

Õppetöö kaasaegsete vahenditega

Seminari 15 suulises ja 11 stendiettekandes tutvustati nii meie kui koostööpartnerite õeteaduse magistriõppekavade ülesehitust ning sisu, samuti erinevaid üliõpilaskeskseid õppemeetodeid. Üks kaasaegseid meetodeid on videokonverentside kaudu peetavad loengud ja seminarid.

Tänu Tempus Phare projektile oleme saanud muretseda vajaliku aparatuuri ka oma osakonnale. Õppetöö läbiviimiseks kasutame üsna aktiivselt nii videokonverentside kaudu peetavaid loenguid kui ka seminare. Tulemused on väga head nii õppimise kui ka ökonoomilise poole pealt. Praegu on meil head koostöökogemused videokonverentside pidamisest Kuopio Ülikooliga ja lähemas tulevikus hakkab videokonverentside kaudu toimuma õppetöö ka Göteborgi Ülikooliga.

EVE SOOVÄLI
TÜ arstiteaduskonna õeteaduse osakonna assistent

Õeteaduse magistrikraad peaks olema kõigil õdede õpetajail ja tervishoiuasutuste juhtivatel õdedel.



Milleks akadeemiline kõrgem õeteadus?

Tartu Ülikoolis avati õeteaduse osakond eelkõige seepärast, et õdesid õpetasid õetööga mittekokkupuutuvad inimesed. Üks eesmärke oli koolitada meditsiinikoolide õpetajaid ja sinna on meie lõpetajaid ka tööle läinud.

Samuti vajavad kaasaja õed koolitust nii mitmes eri valdkonnas, nagu tervishoiu ökonoomikas, personalijuhtimises, pedagoogikas, administreerimiseetikas ja paljus muus. Kokkuvõtlikult võib öelda, et kui meditsiinikoolis õpetatakse, kuidas teha, siis ülikoolis õpetatakse, miks nii tehakse.

Õeteaduse osakonna on praegu lõpetanud 93 üliõpilast, nendest bakalaureusekraadiga 15 ja magistrikraad on kahel lõpetanul. Tööd on lõpetanud leidnud väga erinevatel töökohtadel. Peale õde-õpetajate meditsiinikoolides töötatakse ka erinevaid tervishoiuteenuseid pakkuvate asutuste juhtivatel kohtadel.

Akadeemilise õendushariduse tulevik

Akadeemilist õendusharidust Eesti haridussüsteemis tervikuna vaadeldes oleks nähtavasti mõeldav, et õe nelja-aastane põhiõpe bakalaureuseõppes toimuks õdede või tervishoiu kolledžis.

Magistriõpe võiks jätkuda Tartu Ülikoolis. Tulevasi õeteaduse doktoreid oleks ökonoomsem koolitada välismaal.

Kraadiõppe võimalused peaksid loomulikult avarduma ning selle päevasele vormile võiks lisanduda distantsõppe võimalus.

Need on aga veel vaid tulevikunägemused, mis vajavad selgeksrääkimist nii haridus- kui ka sotsiaalministeeriumiga, samuti vastavate otsuste vastuvõtmist.

Õendusalase kõrghariduse arendamisest diskuteerides arvati, et õeteaduse magistrikraadiga peaksid olema kõik õdede õpetajad ja ka tervishoiuasutuste juhtivad õed.

Käivad ju haritud õega kokku sellised omadused, nagu oskuslik tegutsemine, analüüsivõime, vastutuse võtmine ja ka saavutuste kriitiline hindamine.

Kõige olulisem on, et hästi koolitatud õest oleks kas otseselt või kaudselt, sõltuvalt tema töökohast, ennekõike kasu patsiendile ja elanikkonnale tervikuna.

Seminari avamisel soovisid nii TÜ arendusprorektor prof Hele Everaus kui arstiteaduskonna dekaan prof Ants Peetsalu akadeemilise õendushariduse kiiret arengut ning lubasid omapoolset toetust.

Seminaril osalesid ka Eesti kolme meditsiinikooli üliõpilased ja õppejõud, Eesti Õdede Ühingu esindajad, haiglate ülem- või koolitusõed, juhtivad töötajad haridus- ja sotsiaalministeeriumist, Kuopio ja Göteborgi Ülikooli üliõpilased ja õppejõud jt.

Ühiselamud vajavad 400 miljonit krooni

Teisipäeval arutas ülikooli valitsus Tartu Ülikooli ja Eesti Põllumajandusülikooli ühiselamute renoveerimise laenulepingu projekti ning avaldas sellele toetust.

Projekti kogumaksumus on 400 miljonit krooni. Äriplaani kohaselt laenaks Eesti riik Euroopa Nõukogu Sotsiaalarengu Fondilt 200 miljonit. Ülejäänu tuleks ülikoolidel laenata. Vabariigi Valitsuse, Tartu Linnavalitsuse ja TÜ ning EPMÜ üliõpilaskonnaga on saavutatud kokkulepe, et laenu tagasimaksetest tasub 20% riik, 20% Tartu linn ja 60% üliõpilased.

Euroopa Nõukogu Sotsiaalarengu Fondi esindajad kohtusid augustis nii ülikoolide, ministeeriumide kui linna esindajatega. Fondi esindajad lubasid edastada lepingut toetava seisukoha fondi juhtorganitele.

Laenulepingu projekt on saadetud Euroopa Nõukogu Sotsiaalarengu Fondile, peaministrile, rahandusministrile ja Tartu linnapeale.

TÜ finantsdirektori Taimo Saani sõnul on vajalik saada fondi nõukogu ja Eesti Riigikogu heakskiit. Projekti arutab 29. septembri istungil ka ülikooli nõukogu.

Eileõhtusel istungil arutas projekti ka üliõpilasesindus.

KUNSTIPROJEKT VANAS ANATOOMIKUMIS

23. ja 24. oktoobril kell 11 - 17 toimub Toomemäel vanas anatoomikumis rahvusvaheline interaktiivne kunstiprojekt "Tartu Athena". Projekti presentatsioon on täna, 22. oktoobril kell 14 ning avamine kell 16 ülikooli vanas anatoomikumis.
Tegemist on kohaspetsiifilise projektiga, milles osalevad kunstnikud on Tartus juba viibinud nädal aega. Enamik neist nägid eelmisel neljapäeval vana anatoomikumi esimest korda. Kunstnikud esitlevad täna kell 14.00 vanast anatoomikumist inspireeritud ruumi-, heli- ja videoinstallatsioone. Interaktiivse kunstiprojekti eesmärgiks on tuua taolist kunsti Tartusse.
Tartus viibib 14 professionaalset kunstnikku kaheksast riigist.

ÕNNITLEME!

Füüsikaõppejõud Ivar Piir 70

20. oktoobril sai 70-aastaseks teoreetilise füüsika *grand old man* dotsent Ivar Piir. Tema elutee on Tartu Ülikooliga seotud 1947. aastast, mil alustas stuudiumi füüsikaosakonnas. 1952. aastal jätkas ta teoreetilise füüsika kateedri juures aspirantuuris.

Oma eestikeelse kandidaadiväitekirja "Mittelineaarsed efektid footonite liikumisel kvantiseeritud gravitatsiooniväljas" esitas ta punktuaalselt aspirantuuri viimase päeva õhtul 1955. aastal.

Väitekirjas esitatud gravitatsioonivälja kvantefektide arvutused kuuluvad teaduse klassikasse, ja kahju, et selle produktiivseks osutunud suuna arendamine jäi teiste hoolde.

Ivar Piiri kui osakonna kõigi aegade vahest ühe andekaima lõpetaja teoreetikutee jätkus õppejõuna.

Ta on lugenud peaaegu kõiki teoreetilise füüsika põhi- ja erikursusi, spetsialiseerudes siiski matemaatilisele füüsikale, termodünaamikale ja statistilisele füüsikale.

Tema sulest on ilmunud terve rida teoreetilise füüsika õppevahendeid - sisuliselt õpikuid. Enamik tänastest Eesti füüsikutest on tema õpilased.



1970-1981 töötas ta TA Füüsika Instituudis vanemteadurina, uurides Einsteini üldrelatiivusteooriat.

Tema teadustööd käsitlevad mittelineaarseid nähtusi kvantteoorias gravitatsioonivälja foonil, Einsteini võrrandite täpseid staatilisi multipolaarseid lahendeid, lainete levikut kõveras aegruumis jt üldrelatiivsusteooria probleeme.

Laineleviprotsesside uurimise alal kõveras ruumis valmis Ivar Piiri juhendamisel Romi Mankini, siis veel tulevase füüsikaprofessori, kandidaadidissertatsioon.

Teadusest vastupandamatuks osutus Ivar Piiri jaoks akadeemiline noorus koos ülikooliga. 1981. aastal vahetas ta TA uurimisinstituudi elevandiluust torni taas ülikooli vastu, asudes tööle teoreetilise füüsika kateedri juhatajana.

Kateedrijuhataja ameti andis ta üle 1993. aastal.

Ka pärast pensionile minekut 1995. aastal on ta ikka nooruslikku energiaga osalenud teoreetilise füüsika instituudi tegemistes. *Last not least*, nüüd on tal lõpuks aega kauase unistuse, eestikeelse füüsikaajaloo monograafia jaoks, mis on valmimisjärgus.

Oma ammendamatu energia, muheda meele ja juurdleva mõistusega on dotsent Ivar Piir pälvinud õpilaste, kolleegide ja sõprade sügava lugupidamise, austuse ja tänu.

Nende nimel südamlike juubeliõnnitlustega

Risto Tammelo

Üldplaneering teeb Toomemäe korda

Varje Sootak

Üle-eelmisel nädalal arutas Toomemäe arengu initsiatiivgrupp taas Toomemäe üldplaneeringut, seekord linnakodanike ettepanekuid.

Initsiatiivgruppi kuuluva TÜ arhitekti Martti Preemi sõnul on üldplaneeringu eesmärk kavandada Toomemäe arengu põhisuunad koos pargialade ja hoonestuse kasutusega, samuti välja töötada muinsus- ning looduskaitsepiirangud.

Linnakodanike ettepanekuid kommenteerides ütles Preem, et näiteks nn professorite allee kõrval (peahoone tagant Toomemäele viiv jalgtee) soovitakse näha ka endisaegsel kujul kulgenud serpentiini. See algaks keemiahoone nurgast ja tõuseks järk-järgult ülespoole. "Jakobi tänava äärde on Silver Vahtre püüdnud sobitada ka Tartu Ülikooli algust, jesuiitide kolleegiumi asupaika tähistavat monumendi," lausus Martti Preem. Kavandit tutvustati aasta tagasi Johan Skytte päeval.

Baeri ausamba juurest algava allee lõppu on tehtud ettepanek samuti mingi monument püstitada, et puiesteel oleks nii algus kui lõpp.

Vaidlusi tekitab Raekoja-tagune nõlvak. Suuremas osas jääb see ilmselt pargialaks.

Preemi sõnul on väga oluline, et planeeringuga saaks paika Toomemäe haljastuse kontseptsioon. "Praegu on nõlvad, mida inimkäed kunagi geomeetrilise vormina rajasid, täis kasvanud ja paljud hooned puudest varjatud, " selgitas Preem. "Raiet saab teha alles siis, kui planeering on heakskiidu leidnud ning kinnitatud. Haljastustöödega võiks alustada juba järgmisel kevadel."

Sadade pealtvaatajatega vabaõhuüritused Musumäe groti ümbruses on Preemi sõnul maa-alale liiga suur koormus. "Planeering peabki ette nägema, kus mida korraldada võib," rääkis Preem. "Rahvarikkamate ürituste jaoks sobiks paremini praegune laste mänguväljak ülikooli majandusmaja taga. Kammerlikemateks üritusteks passiks aga vana anatoomikumi hobusekaarekujuline ruum. Kui koormused täpselt määratletud, ei ole põhjendada tarvis, miks kuskil üht või teist üritust korraldada sobib."

Toomemäe üldplaneeringu esimese etapi on koostanud Tiit Kaljundi Projektgrupp OÜ.



Vana anatoomikum võiks jääda akadeemiliseks asutuseks. RENO HEKKONENS

Vana anatoomikumi anatoomiateater

Prof Raik-Hiio Mikelsaar
TÜ patoloogilise anatoomia ja kohtuarstiteaduse instituudi juhataja

SAMAL TEEMAL: Raik-Hiio Mikelsaar "Vana anatoomikum meditsiiniajaloo muuseumiks?" UT 28. aug 1998

30. oktoobril täitub tähtaeg, mil saab veel TÜ arendusprorektorile esitada ettepanekuid vana anatoomikumi kasutamise projektlahenduste konkursile.

Eelmisel nädalal kogunes paarkümmend teadus- ja kultuuripärandi säilitamisest huvitatud tartlast vana anatoomikumi rotundi ringauditooriumisse, et kuulsate avastuste ajaloolises õhkkonnas arutada selle ligi 200-aastase maja tulevikku. Üksmeelselt leiti, et tegemist on üle-eestilise ja rahvusvahelise tähtsusega muinsuskaitsealase kauni arhitektuuriansambliga, milles ka pärast prekliiniliste instituutide ülekolimist Biomeedikumi tuleb säilitada akadeemiline õhkkond.

Vana anatoomikumi võiks rajada Eesti meditsiini ja loodusteaduse polüfunktsionaalse arengukeskuse, mis sisaldaks järgmisi üksusi: arsti- ja loodusteaduste populariseerimiskeskus, biomorfoloogia, molekulaarbioloogia, meditsiiniajaloo ja -eetika õppe-teaduskeskus, arsti-, bioloogia- ja keemiateaduskondade ülikoolieelne ettevalmistuskeskus, kõrgkoolide info- ja konverentsikorraldamise keskus, teabeteenistus ülikoolilinna külalistele, Eesti muuseumide integreeritud filiaal.

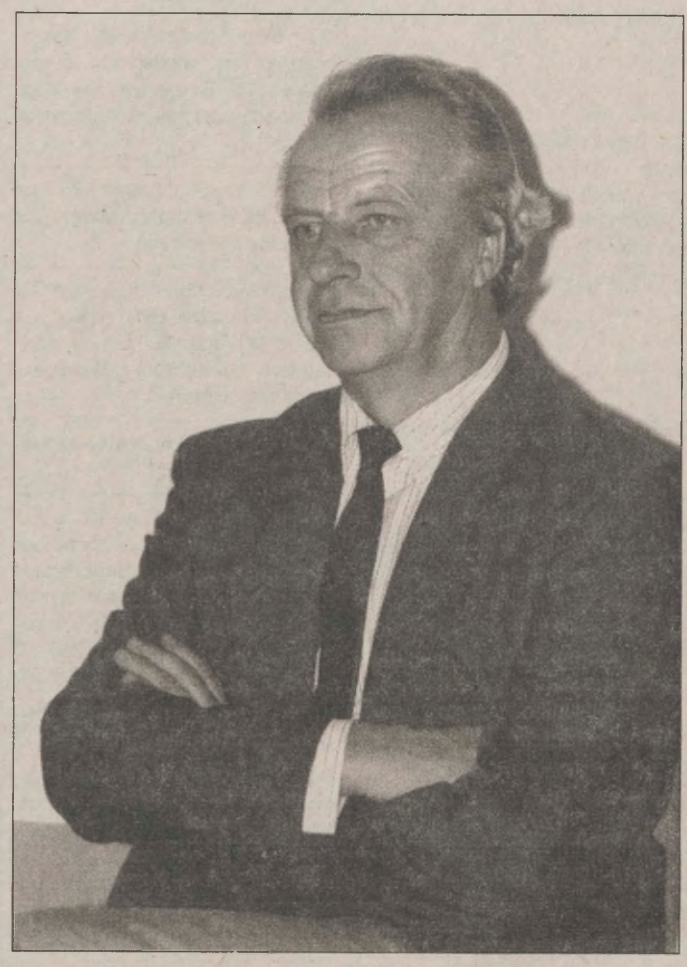
Konkursikomisjoni poole otsustati pöörduda ettepanekuga luua vanas anatoomikumis ülalnimetatud keskusi ühendav sihtasutus Tartu Anatoomiateater (Theatrum Anatomicum Tartuense), lühendatult TanaT.

Finantsvahendite leidmiseks pöörduks sihtasutuse initsiatiivgrupp vabariigi valitsuse ja rahvusvaheliste fondide poole. Ettepaneku juurde lisatakse hoone teadusajaloolist väärtust näitavad materjalid ja Eestist ning väljastpoolt pärinevad toetuskirjad. Nii TÜ teaduskondade esindajatel kui teistel asjahuvilistel on veel nädal aega esitada TÜ arendusprorektorile või allakirjutanule soovitusi akadeemilise keskkonna säilitamiseks vanas anatoomikumis, mida võib peahoone järel julgesti pidada Tartu Ülikooli kõige tähtsamaks ajalooliseks hooneks. Sündigu ülikoolis kaks tähtsat teineteist täiendavat peahoonet: alumine – asjalik ja esinduslik ning ülemine – ajalooline ja romantiline.

21. sajandi ajaloo õpetamise suunad määrab 20. sajand

Varje Sootak

Lähiajaloo õppetooli juhataja professor Jüri Andi arvates on lähiajaloo nimetus ja õppetooli probleemistik suhteliselt tinglik.



Prof Andi arvates vajab õppetooli juhatamine selgemaid kohustusi ja õigusi. MEELIS LOKK / POSTIMEES

JÜRI ANT (SÜND 1939)

1964 – lõpetas TÜ ajaloo osakonna
1966. aastast töötab TÜ ajaloo osakonnas
1983. aastal kaitses doktoriväitekirja
1991. aastast lähiajaloo õppetooli juhataja

Kus lõpeb olevik ja algab minevik või teisisõnu, mis on lähiminevik?

Piir on tänapäeva kiires elutempos päris hästi määratletav. Kui meie siin praegu vestleme, on kindlasti tegu olevikuga. Kui seda intervjuud ilmumiseks toimetatakse, siis selles räägitu on juba minevik. Nii on kõigega ja nii saabki kõigest olevast ajalugu, esmalt siis lähiajalugu.

Kuidas sündis ülikoolis lähiajaloo õppetool?

Laulva revolutsiooni ja Eesti taasiseseisvumise ajal olid mõtted ja teod tempokad. Mõnikord ennetasid ühed teisi. Nii sündis hiidteaduskond - filosoofiateaduskond, mille juhitamatus oli ette arvatav. Sellesse sulas ka ajalooteaduskond.

Ajaloolased suutsid aga realiseerida oma ammused unistused, kuna Moskva - Tallinn - Tartu liini ettekirjutused kaotasid järsku oma jõu. Kadusid senised nomenklatuursed suured kateedrid. NSV Liidu ajaloo kateedri katuse alt said iseseisvate õppetoolide elujõu Eesti ajalugu, etnoloogia (tollased etnograafid), kunstiajalugu, arheoloogia, arhiivindus.

Järele jäi enamalt jaolt 20. sajandi ajalugu nii Eesti kui kogu maailma osas. Kes tahtnukski nii väga lähiminevikuga tegelda, kui ajaloolasi kogu aeg kritiseeriti.

Küpses idee, et üks üksus peaks ka kõige valusamate ja rünnatavamate ajalookküsimustega tegelema, sealhulgas 20. sajandi Eesti ajalooga, mis oli avalikkuse erilise tähelepanu objekt, ja seda üldsegi mitte heasoovlikkuse mõttes. Asi takerdus veidi nimetuse taha – "uusim aeg" ei sobinud, sest terminit oli kasutatud nõukogulikus periodiseeringus. Vaidlused pani paika abistav naabrikäsi. Praeguse prof *emer* Huno Rätsepa ettepanekul sündiski nimetus "lähiajalugu".

Mida kätkeb endas siis praegune lähiajaloo õppetool?

Üsna pea tekkis loomulikult arusaamine, et Eesti ajaloo õppetool võiks olla üks tervik, kus õpetatakse ja uuritakse ka 20. sajandit ja 20. sajandi Eesti ajalugu ühendati Eesti ajaloo õppetooli juurde.

Tegelikult tegeleb ju kogu ajaloo osakond Eesti ajaloo probleemidega. Läheb aega, enne kui hakkame kaasa rääkima Euroopa või kogu maailma ajaloo probleemistikus. Varasemate aegade osas on esimesed sammud astutud ja loodetavasti toimub see ka lähiajaloos.

Lähiajaloo nimetus ja selle õppetooli probleemistik on suhteliselt tinglik. Uue sajandi, veel enam uue aastatuhande algusega võib see senise rolli kaotada. Samas on üpris selge, et ka 21. sajandil määrab ajalooteaduses üpris olulisi uurimise ja õpetamise suundi just 20. sajand. On see ju olnud liiga põrutav, liiga varjatud, liiga valetatud sajand meie rahva, Euroopa ja kogu maailma jaoks. Millest aga veel ammutaksime vahetuid õppetunde uueks sajandiks kui mitte eelmisest?

Kuidas suhtuvad lähiajaloosse viimaste aastate ülikooli astujad?

Tahaks avaldada lugupidamist neile arvukatele üliõpilastele, kes valivad oma peaaineks lähiajaloo või võtavad kõrvalainena ühte või teist astet meie õppetoolilt. Palju huvilisi on nii meie osakonnast kui naaberteaduskondadest. Vahel isegi nii palju, et tuleb piirata seminarirühmadesse pääsu.

Austuse teenivad need üliõpilased juba sellega, et püüavad endale luua mingit pilti 20. sajandi tegelikkusest. On ju nende ajaloopilti kujundanud ja kujundamas (vana)isadeemade mälestused, pärimused *a' la* meil külamehed rääkisid…, erineva taseme ajalooõpetusega kool, meedia, kus elustatakse vanu ja luuakse uusi müüte. Kõik see on kahtlemata väärtuslik, aga üsna koormav oma vastuolulisuselt.

Millised probleemid piiravad õppetooli juhatamist?

Teatavasti pole õppetool ülikoolielu reglementeerivates dokumentides formaaljuriidiliselt mitte midagi, kuna ta ei kuulu struktuuriüksuste hulka. Samad dokumendid panevad õppetoolile ja seda juhtivale professorile aga kõik need ülesanded, millele ülikool tegelikult baseerub, s.o eeskätt õpetamisele, kuni vastutuseni vajalike õppevahendite eest. Asjatu oleks otsida pooltki lauset, mis räägiks õppetooli õigustest või tagatistest, kuidas professor peaks saama kõike talle pandut täita. Kõik kroonid, õigused ja tagatised on ühiskatlas, s.o osakonnas kui madalaimas struktuuriüksuses. Siit probleemid algavadki. Osavalt meelevaldne õppejõud võib näiteks õppetoolis dotsendina töötada. Ta võib end palgata professoriks Tallinnas, õpetades seal magistriõppes ehk sama, mida TÜ-s bakalaureuse astmes. Ta võib rahumeeli muudki teha õppetooli juhatajast mööda minnes, kellelt ei nõuta enam isegi komandeeringu viseerimist. Õppetooli juhatajani jõudev info sõltub vaid õppejõu korrektsuse tasemest.

Kas see puudutab ka magistrante ja doktorante?

Probleem tekib, kui äsja edukalt magistrikraadi kaitsnud perspektiivikas noor valitakse õppejõuks ja ta on sama edukas doktorantuuri konkursis. Õppetoolil ja doktorandil endal pole kahtlusi, et ta tuleb mõlemaga hästi toime ja et ta suudab täita ülikoolis korduvalt deklareeritut, et õpetamine toimub läbi teaduse.

Kas noor, edukas, jõuliselt edasipürgiv inimene ikka võib õppida doktorantuuris, olles ühtlasi samas õppetoolis õppejõud või ei? Ühest selget vastust pole. Iseasi kui doktorant kaob vaikselt õpetama Tallinna arvukatesse kõrgkoolidesse, Narva, Pärnu või kuhu tahes. Sellega pole professoril tegu ja ta ei pruugi asjast üldse teadagi.

Eelöeldu pole üldistus. Ehk mujal on teised mängureeglid. Ka ei taha lähiajaloo õppetool kohe struktuuriüksuseks pürgida. Nii nagu on, on isegi rahulikum. Küll aga vajaksid veel kord läbivaatamist mitte ainult korralise professori kohustused, vaid ka õigused ja teatud garantiid talle pandud kohustuste täitmise tagamiseks.

UUDISED

Medalid rahvusvaheliselt informaatikaolümpiaadilt

Äsja lõppenud rahvusvahelisel koolinoorte informaatikaolümpiaadil Türgis Antalya-Belekis saatis eestlasi taas edu.

Võistkonda kuulusid ka praegused TÜ tudengid Meelis Olev (Viljandi Maagümnaasiumi vilistlane) ja Pertti Soomann (Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi vilistlane).

Meelis Olev pälvis 199 punktiga pronksmedali.

Võistkond valiti eelmise õppeaasta informaatikaolümpiaadi ja TÜ täppisteaduste koolis toimunud võistkonna kandidaatide treeningsessioonide ja valikvõistluste tulemuste põhjal.

Eesti võistkonnad on rahvusvahelistel informaatikaolümpiaadidel osalenud 1992. aastast. Medaliteta pole koju tuldud ühelgi aastal.

Käesoleva õppeaasta programmeerimisvõistluste kalendri avavad TÜ täppisteaduste kooli lahtised võistlused 23. oktoobril.

Tulemas on üliõpilaste haridusseminar

Novembri algul korraldab ülikooli üliõpilasesinduse haridustoimkond esimese seminari sarjast "Olukorrast ülikoolis".

Seminaril astuvad üliõpilaste ette haridusminister Tõnis Lukas, rektor Jaak Aaviksoo ja teised rektoraadi töötajad.

Haridustoimkonna abiesimehe Anu Mõistliku sõnul tahetakse arutelul selgitada, mida ootab uue aastatuhande üliõpilane Tartu Ülikoolilt ja mida ülikool rohkem kui 12 tuhandelt üliõpilaselt.

"Just ühise eesmärgi leidmine võiks haridustoimkonna meelest anda tõuke hariduse arengule Tartu Ülikoolis," ütles Anu Mõistlik.

Konverents muutustest Balti regioonis

TÜ euroteaduskond ja Põhjamaa Ministrite Nõukogu korraldavad 29 ja 30. oktoobril üliõpilaste ja magistrantide rahvusvahelise konverentsi Balti regiooni majanduslikest ja poliitilistest muutustest.

Konverentsi sekretäri Ele Reiljani sõnul analüüsitakse majanduslikes ja poliitilistes süsteemides toimunud muutusi ning aruteludel püütakse välja tuua lähitulevikus asetleidvad arengud. Samuti arutatakse ülikoolidevahelise koostöö arendamise võimalusi.

Konverentsil osaleb ligi 80 tudengit Soomest, Rootsist, Norrast, Inglismaalt, Venemaalt ja mujalt.

Eile toimus üliõpilasedustuse koosolek

Eile, 21.oktoobril toimus TÜ üliõpilasesinduse korraline koosolek, kus anti hinnang 400-miljonilisele laenuprojektile. Selle abil loodetakse renoveerida TÜ ja EMPÜ ühiselamuid.

Oudekki Loone andis ülevaate üliõpilasedustuse sotsiaaltoimkonna poolt ühiselamute elanike seas korraldatud küsitlusest.

Tutvustati üliõpilasedustuse uue kodukorra projekti.

EESTI ÜLIKOOLI 80. AASTAPÄEV

80 aastat EESTI ÜLIKOOLI

PÜHAPÄEV, 28. NOVEMBER
19.00 Aulakontsert: "Hüvastijätud - kulg ja ootus II". Esineb NYYD-*ensemble*.

ESMASPÄEV, 29. NOVEMBER
10.00 Pidulik jumalateenistus Pauluse kirikus.
11.30 Lahkunud kuraatori ja rektorite haudadel käimine.
14.00 Näituse "Ülikoolilt ühiskonnale" avamine ning fotoalbumi "Tartu Ülikool" esitlus ülikooli ajaloo muuseumis.
16.00 Fotonäituse "Ülikoolilinn Tartu" avamine.
18.00 Eesti ülikooli aastapäeva aktus Narva kolledžis.
19.00 Aulakontsert: "Liivakell". Esinevad Tõnis Mägi ja Raivo Tafenau.

TEISIPÄEV, 30. NOVEMBER
10.00 Rahvusvaheline konverents "Rahvuskeel globaliseeruvas kõrghariduses" ülikooli aulas.
19.00 Aulakontsert: "Raimond Valgre laulude õhtu". Esinevad ansambel Noorkuu, Silvi Vrait, Uno Loop, Mart Sander.

KOLMAPÄEV, 1. DETSEMBER
10.30 Vilistlaskogu aastakoosolek peahoones, auditoorium 102.
12.00 Eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud aktus ning audoktorite, auliikmete ning doktorite promoveerimine ülikooli aulas.
15.00 Rektori vastuvõtt ülikooli ajaloo muuseumi Valges saalis.
17.00 Tõrvikrongkäik.
20.00 Aastapäevaball Vanemuise kontserdimajas.

NELJAPÄEV, 2. DETSEMBER
14.00 Tartu Ülikooli Sihtasutuse nimeliste stipendiumide pidulik kätteandmine rektoraadis.
16.00 Eesti ülikooli aastapäeva aktus Pärnu kolledžis.
18.00 Eesti ülikooli aastapäeva aktus Türi kolledžis.
19.00 Aulakontsert: "Eesti muusika ja luule läbi aegade". Esinevad Monika Sutt, Neeme Punder, Heili Vaus, Andres Ots.

REEDE, 3. DETSEMBER
18.00 Salongiõhtu ülikooli ajaloo muuseumis

LAUPÄEV, 4. DETSEMBER
16.00 Aulakontsert: "Laupäev laheda lauluga". Esineb Eesti Poistekoor

KOLMAPÄEV, 8. DETSEMBER
14.00 Tartu Ülikooli Tallinna päev Rahvusraamatukogus.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

Viktor Masing
"100 TAVALISEMAT TAIME"



Taimeraamat on neile, kes taimi looduses üldse ei tunne või on kunagi koolis õpitu unustanud. See raamat ei ole taimemääraja tavalises tähenduses, sest ei nõua oskuskeele head tundmist. Muidugi ei saa ta tagada kõikide looduslike taimeliikide nime leidmist: raamatusse on valitud Eesti floora ligi 1400-st õistaimeliigist vaid 100 perekonna hõlpsamini äratuntavat esindajat. Neid taimi peaksid tundma kõik - neist on juttu õppe- ja ilukirjanduses, koka- ja tervishoiuraamatutes, rahvaluules ja -pärimustes.

Raamatu taimevalik ei hõlma puid, põõsaid ja puitunud varrega puhmaid; kultuurtaimi, mida kasvatatakse aias ja põllul, kasvuhoones ja aknalaual; sõnajalgtaimi, ka osje, koldi jt, mis on eostaimed ja millel pole õisi; kõrrelisi, lõikheinalisi ja loalisi, mille eristamine nõuab iseärasuste paremat tundmist ja suuremat vilumust.

ÜLIKOOLI AVAMISE PÄEVA KONTSERT



Esmaspäeval, 25. oktoobril kl 19 toimub ülikooli aulas 1632. aastal avatud Academia Dorpatensise aastapäevakontsert.
Eesti vaimulikke laule esitab ansambel Triskele (Heikki-Rein Veromann – laul, flöödid, Ergo-Hart Västrik – laul, Tarmo Tabas – laul, Jaanus Roosileht- fiidel, hiiu kannel, Toivo Sõmer – *ud*, kandled, Janno Mäe – *dulcimer*, trumm, kellad).
Ansambli liikmed hakkasid koos mängima 1997. aastal. Esitatakse eesti rahvamuusikat, peamiselt regiviise ja vaimulikke rahvalaule. Ansambel on esinenud kirikutes ja Viljandi pärimusmuusika festivalil.
Kontsert on tasuta.

ACTA DIURNA

22. oktoobril kell 10.30 toimub TÜ raamatukogus **seminar raamatukogude töötajatele** "Raamatukogu avalikud suhted: mis need on ja mida neilt oodatakse".

22. oktoobril on vilistlaskogu **Ida-Virumaa koondise liikmed külas Narva kolledžis**.

23. oktoobril avatakse Saaremaa Ühisgümnaasiumis Kuressaares TÜ Täppisteaduste kooli **lahtised võistlused informaatikas**.

25. - 29. oktoobril algab TÜ Türi Kolledžis **keskkonnanõustajate täiendõppe kursus**.

25. - 31. oktoobril kestavad TÜ Narva kolledžis Narva koolide ajaloo ja kodanikuõpetuse **õpetajatele mõeldud täienduskoolituskursused.**

28. oktoobril toimub **maakonnalehtede päev** Tartu Ülikoolis.

28. - 29. oktoobril korraldab TÜ majandusarvestuse õppetool rahvusvahelise teaduskonverentsi **"Majandusarvestuse arengusuunad 21. sajandi künnisel"**. 28. oktoobril algus kell 10 Narva mnt 4 (Economicumis), ruumis B207.

29. ja 30. oktoobril toimub TÜ Euroteaduskonna ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu koostöös rahvusvaheline tudengite ja magistrandide konverents **"Transformation of Economic and Political Systems in the Baltic Sea Region"**.

29. - 30. oktoobril korraldavad TÜ pedagoogika osakond ja EAPS rahvusvahelise konverentsi **Haridus ja kasvatusväärtused ühiskonnas**. Info tel 375155 , e-post: hheinla@ut.ee.

30. oktoobril TÜ majandusteaduskonna **majandusüberneetika eriala vilistlaste kokkutulek** . Kell 12 algab plenaaristung Economicumi aulas (Narva mnt. 4). Info tel 376 340.

31. oktoobril kell 19 algab ülikooli ajaloomuuseumis Goethe 250. sünniaastapäeva ürituste raames **kontsert "Goethe ja saksa *Lied*"**. Esinevad Vanemuise solistid.

LOENG

25. kell 16 toimub ph aud 102 **loeng "Karjäär – kas redel või tee?".** Esineb Piret Jamnes, Tallinna Kesklinna Koolidevahelise Õppe- ja Karjäärikeskuse psühholoog. Loeng pakub ülevaate karjääri planeerimise meetoditest, peatudes ka valdkonnaga seotud kinnismõtetel ja müütidel. Millal minna karjäärinõustaja juurde ja mida võiks temalt oodata. Kaasaegse karjäärinõustamise näitena saab läbi teha praktilise harjutuse.

27. oktoobril kell 16 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis **kohtumine Saksamaa Ajakirjanike Liidu presidendi Hermann Mayn'iga**, kes peab ettekande "Grenzenlose Medienfreiheit in der Demokratie"("Piirideta meediavabadus demokraatias"). Järgneb diskussioon. Ettekanne tõlgitakse eesti keelde. Oodatud on kõik huvilised.

VÄITEKIRJAD

27. oktoobril kell 14 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Pilvi Ilves doktoriväitekirja** "Hüpoksilis-isheemiline entsefalopaatia ajalistel asfüksias sündinud vastsündinutel. Prospektiivne kliiniline, biokeemiline ja ultrasonograafiline uuring". Oponendid prof Ola Didrik Saugstad (Norra) ja prof Eero Vasar (TÜ).

27. oktoobril kell 16 kaitseb samas **Vallo Volke doktoriväitekirja** "Farmakoloogilised ja biokeemilised uuringud lämmastikmonooksiidi rollist käitumise regulatsioonis". Oponendid prof Raimo K. Tuominen (Helsingi Ülikool) ja prof Lembit Rägo (TÜ).

29. oktoobril kell 14 kaitseb Biomeedikumis aud 1024 **Ija Talja magistriväitekirja** "Autoantikehade esinemissageduse võrdlev uuring Rootsi ja Eesti elanikkonnas" Oponent med dr Maire Vasar (TÜ).

29. oktoobril kell 15.30 kaitseb samas **Imbi Smidt magistriväitekirja** "Soole indigeensete laktobatsillide ja oportunistlike patogeenide Clostridium difficile ja Escherichia coli interaktsioon in vitro ja in vivo". Oponent med dr Urmas Siigur (TÜ Kliinikum).

29. oktoobril kell 10.15 kaitseb Vanemuise 46 aud 301 **Taavi Virro doktoriväitekirja** "Life cycles of planktonic rotifers in Lake Peipsi" (Peipsi järve planktiliste keriloomade elutsüklid). Oponent PhD Paula Kankaala, Lammi Bioloogiajaam, Helsingi Ülikool, Soome

KURSUSED

25. oktoobrist 1. novembrini toimub prof Tatjana Vladõkina (Izkar) **loengukursus "Udmurdi folkloor".** Lõpus arvestus (1 AP). Loengud on vene keeles. Täiendav kirjandus antakse loengus. Info tel 375 304 eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool.
25. okt kell 14 Žanrisüsteem, Lossi 405,
26. okt kell 18 Sünkretism rituaalikontekstis, Lossi 427,
27. okt kell 18 Rahvakalender, Lossi 112 (videoruum),
28. okt kell 18 Perekonnatavandid, Lossi 427,
29. okt kell 14 Loitsud, ph 138,
1. nov kell 16 Usundiline ja ajalooline pärimus, arvestus, ph 102.

27. oktoobrist 8. novembrini toimub **TÜ tehnoloogiliste projektide juhtide ja spin-off-ettevõtjate koolitus.**
27. oktoobril kl 9 nõukogu saalis, kl 13 Economicumis Narva mnt 4 aud B201;
8. novembril kell 13 Lossi tn 3/5 aud 112.
Koolituseks palume registreeruda hiljemalt 25. oktoobriks e-posti teel: jsaatre@ut.ee. Info tel 375-510 Jane Saatre , TÜ innovatsioonitalitus.

TEATED

27. oktoobril kell 11.15 ja 28. oktoobril kell 14.15 korraldab TÜ Ajaloo Muuseum esmakursuslastele **muuseumi tutvustavaid ekskursioone tasuta**. Info tel 375 677 Terje Lõbu.

28. oktoobril kell 20 klubis XS **õigusteaduskonna rebastepidu.** Piletid eelmüügist 25 kr, rebastele 35 kr.

ÕPETATUD EESTI SELTSIS

27. oktoobril kell 16.15 toimub humanitaarmajas Lossi tn 3 aud 406 Õpetatud Eesti Seltsi 1163. ettekandekoosolek.
Ettekandega"Eesti põllumajandus satelliidipiltidel viimasel kümnel aastal" esineb Urmas Peterson.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus - "Kes võib ilma uskuda..." (Ajaloolised ilmavaatlusriistad)
Alates 12. okt Margus Rumpi maalide näitus "Kuldajastu koidiku laulud".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17
Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.
Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
6.10.-21.11. "Wagner Riias". Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts.
23.09.-28.11. TÜ emeriitprofessor filosoofiadoktor Leonid Stolovitch 70.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
1.09.-24.10. Eda Lõhmuse maalid.
Õppelugemissaali fuajees:
4.10.-31.10. Eva Orava akvarellid "Väikesed võlud" (TÜ maaliosakond)
Kataloogisaalis:
5.10.-31.10. Jan Steen (1626-1679) (stendinäitus)
Kohviku fuajees:
5.10.-29.10. "Vanu kaarte Eesti- ja Liivimaast" (Ilo Käbin'i kartograafiakogust)
Raamatumuuseumis:
1.11. kell 13.45 avatakse näitus "Goethe Weimar Tartus". Näitus on pühendatud Goethe 250. sünniaastapäevale.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
Info: tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"13. sõdalane", Touchstone Pictures 1999, action-thriller, Michael Crichtoni romaani alusel, osades Antonio Banderas, Diane Venora, Omar Scharif jt, kl 14.30, 18, 19.45, 21.30.

"Lola jooks", Saksamaa 1998, kl 16.15, 23.15.

KULLERVO ETENDUS

22. oktoobril kell 18 Sõbra majas esitavad Tampere Maja koos Tartu Üliõpilasteatriga Anti Salo näidendit **"Kullervo".** Lavastaja Kalev Kudu. Osades Marko Mäesaar, Tanel Lumiste, Auli Auväärt, Sven Heiberg, Silja Helistvee, Indrek Tulp jt.

Pilet 25.- , üliõpilastele 15.-. Sissepääs Sõbra maja eesuksest!

ZUM ZUMI KOHVIKUS

Reedel, 22. oktoobril kl 21
Joel Steinfeldt
Laupäeval, 23. oktoobril kl 21
Joamets & Annuk
Neljapäeval, 28. oktoobril kl 21
Olavi Kõrre

Küüni 2, Tartu, tel 434 832,
e-post: zumzum@online.ee

TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽI LOGO KONKURSS

TÜ Narva Kolledž kuulutab välja konkursi logo kavandi saamiseks. Logol peab olema tekst **Tartu Ülikooli Narva Kolledž.**
Narva Kolledžis õpetatavad erialad on:
- klassiõpetaja (vene õppekeelega koolis);
- põhikooli vene keele ja kirjanduse õpetaja;
- põhikooli inglise keele õpetaja.

Tartu Ülikooli Narva Kolledž loodi 1999. aasta 1. juulil Narva Kõrgkooli baasil. Õpetajakoolituse kõrval on kolledži eesmärgiks kujuneda kultuurikeskuseks Ida-Virumaa elanikele.

Kavandeid ootame **6. novembriks** aadressil: Narva Kolledž, Kerese 14, Narva 20304.
Parima kavandi autorile preemia 2000 krooni. Konkursi võitjaga sõlmib Tartu Ülikool lepingu, mille kohaselt varalised õigused märgi kavandi suhtes kuuluvad ülikoolile.
Täiendav teave tel (235) 60 608 Marrit Sink

TARTU LASTETEATRIS

L 23. okt kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
P 24. okt kl 12 "Jesperi õnn"
K 27. okt kl 19 Eesti Suvetantsu Kompanii ja Thomas Lehmeneni tantsuetendus "Ehitusplats. Hoia sissepääs vaba."
N 28. okt kl 11 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
L 30. okt kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
P 31. okt kl 12 "Jesperi õnn"

KÕRGEMA LAVAKUNSTIKOOLI XIX LEND ESITAB

"Kalmuneiu"
(vana seto lugu regilaulude ja maskidega)
7. novembril kell 19 Tartu Ülikooli füüsikahoone keldris.

Piletid (30.-) müügil Vanemuise suure maja kassas ja enne algust kohapeal

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD
1 lk (268 x 372 mm) 5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm) 2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm) 1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm) 800.–
1/12 lk (92 x 64 mm) 500.–
1/24 lk (44 x 64 mm) 250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

ARH

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

29. oktoober 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 35 (1989)

TASUTA

Linn ja ülikool täiendavad üksteist

Varje Sootak

Eile õhtupoolikul toimus Tartu Linnavolikogu uue koosseisu esimene istung, kus volikogu esimeheks valiti prof Peeter Tulviste. Viimaste andmete järgi kuulub volikogu 49 liikme hulka kümme TÜ töötajat ja õppurit.

Volikogu uues koosseisus on prof Peeter Tulviste, arendusprorektor prof Hele Everaus, prof Aadu Must ja prof Lembit Allikmets, intern Krista Kruuv, tennisekompleksi juhataja, treener Janika Mölder, üliõpilane Silver Meikar, doktorant Anzori Barkalaja, teadur Viktor Korrovits ja dots Jüri Kõre.

Lisaks neile kümnele võib volikokku jõuda veel asendusliikmeid. TÜ pere liikmed on ka volikogulased Tõnu Kauba, Olev Raju ja Peeter Olesk, kes töökohaks on märkinud Riigikogu, kuid läksid Toompeale ülikoolitöölt. Töösuhe ülikooliga on mõnel osaliselt säilinud.



Loodetavasti kannavad ülikoolipere liikmed volikogus hoolt selle eest, et ülikooli huvid tähtsate otsuste langetamisel muude probleemide varju ei jääks. RENO HEKKONENS

Miks poliitikasse

Viktor Korrovits, Jüri Kõre, Lembit Allikmets ja veel mõni teine täidavad kohaliku saadiku rolli mitmendat hooaega. TÜ eelmisel rektoril Peeter Tulvistel (Isamaaliit) on see esimene kord. "Rektoriametis välistasin poliitikaga tegelemise," ütles Tulviste. "Tollases rektoraadis oli kokkulepe, et meie erakonnaks on ülikool. Nüüd olen rektoriametist vaba ja võin poliitiku eluala tundma õppida."

Aadu Must (Keskerakond) võtab saadikuametit kui kodanikukohuse täitmist. "Vahetevahel on Tartu elus tunda linna ja ülikooli võõrandumise tendentse, koguni linnaametnike alaväärsuskompleksi ülikooli ees." Musta arvates ei tule see kasuks kummalegi poolele.

Kolmandat aastat ettevõtemajandust õppiv Silver Meikar on aidanud üles ehitada Tartu Noorte Reformiklubi ja on praegu selle esimees. "Poliitika on ala, millega kavatsen ka edaspidi tegelda," sõnas Meikar. Samuti soovib ta jätkata tööd volikogus, kus kuulus laste- ja noorsookomisjoni.

Lootused

Lembit Allikmets (Keskerakond) juhtis viimases volikogus õigus- ja korrakaitsekomisjoni ja oli haridus- ning rahanduskomisjonide liige. "Kõige lähedasemad on mulle haridusprobleemid. Minu arvates on vaja Tartu gümnaasiumeile uusi hooneid, mitte kulutada raha vanade remontimiseks," ütles Allikmets. Tema sõnul pole põhjendus, et lapsi sünnib aina vähem, õigustatud. "Maa tühjeneb, lapsed tulevad linna õppima ja siin töötavad koolid kahes vahetuses. Tartu on kujunemas Lõuna-Eesti laste kooliks." Uue volikogu juhtkonda loodab ta näha sallivana, kõiki kaasatõmbavana.

Hele Everaus (Reformierakond) kuulus revisjonikomisjoni, vastavalt vajadusele osales ka sotsiaal- ja linnaprobleemide aruteludel. Volikogult ootab ta konstruktiivsust ja põhjendatust otsuste tegemisel.

Jüri Kõre (Isamaaliit) on volikogu kolmes koosseisus tegutsenud erinevate probleemidega, kõige enam eluaseme küsimustega. Tema meelest on aastatega halvenenud volikogu suhe linnaelanikega. "Pole enam avalikke kohtumisi, vastuvõtutunde jmt. Piir valitseva koalitsiooni ja opositsiooni vahel on muutunud väga selgeks, seetõttu on opositsioonis olijate potentsiaali vähe kasutatud."

Aadu Musta arvates tuleb häälestuda konstruktiivse opositsiooni lainele - aidata nõu ja jõuga kaasa võimuliidu arukatele projektidele ning samas kritiseerida kildkondlikke huvisid kaitsvaid algatusi.

Linn ja ülikool

Nii erakondade kui ülikooli inimeste valimisprogrammides oli oluline koht Tartu Ülikoolil. Tulviste mainis, et tema rektoriajal kutsuti ülikooli nii linna kui maakonna arengukava koostamisest osa võtma. "Vaatan nüüd neid kavasid mitte ainult ülikoolipoolselt seisukohalt, vaid ka linna poolt. Ülikoolilinnad pigistavad terves maailmas sellest raha välja, et nad just ülikoolilinnad on."

Ei linn, maakond ega ülikool suuda üksi kõike saavutada. Tulviste arvates peab tegutsema koos Riigikogu ja valitsusega. "Kui oma mätta otsast teevad jämedat häält nii linn kui maakond, kelle arengukavas on kesksel kohal ülikool, on palju rohkem lootust edu saavutada," ütles Tulviste.

Linna ja ülikooli koostööd viimastel aastatel peab Hele Everaus edukaks. Linn on osalenud spordirajatiste kaasajastamisel ning toetanud üliõpilaskodude edendamist. "Lähiaja ülesanded nii linna kui ülikooli ees on ühiselamuprobleemidele lahenduse saamine ning AH-HAA-projekti arendamine."

Jüri Kõre toonitab nagu Tulvistegi linna ja ülikooli arengustrateegiate kooskõlastamise vajadust ja peab oluliseks, et linn suudaks üliõpilastele ja töötajaile pakkuda üha paremat linnakeskkonda. "3–4 aastat tagasi hakati sellele lahendust otsima ning esimesed tulemused on näha," ütles Kõre.

Lembit Allikmets lausub: "Linn ei pea ülikoolile miljoneid maksma, vaid maksimaalselt teda toetama, seisma tema eest Tallinnas ja mujal, kus vaja."

Saadikutöö tälendab

Saadikutööd oma täiskoormusega töökoha kõrvalt pole kerge tudengil ega õppejõul. Üliõpilane Silver Meikar peab ülikooli edukat lõpetamist oma esimeseks prioriteediks. "Kui poliitika hakkab minu haridusteed väga segama, tõmbun tagasi. Lisaks poliitikale peaks olema iga inimene professionaalne ka mingil erialal." Ta lisab, et nende hariduseta noorte lend, kes ootamatult Riigikokku või nõunikuks saanud, võib olla kõrge, aga väga lühike.

Õppejõud ja arendusprorektor Hele Everaus töötab ka arstina. "Kuigi kerge end jagada pole, usun ja tunnen, et mõningas osas täiendavad funktsioonid on aidanud kokkuvõttes mõneski olukorras – ennekõike erinevate aspektide arvestamist ja arusaamist."

Ka sotsiaalpoliitika dots Jüri Kõre nendib, et voliniku ja õppejõu töö täiendavad teineteist.

Riik, ülikool ja tudeng kohtuvad aruteluks

Anu Mõistlik
TÜ ÜE haridustoimkonna abiesimees

Kolmapäeval, 3. novembril astuvad TÜ üliõpilaste ette haridusminister Tõnis Lukas, rektor Jaak Aaviksoo ja teised rektoraadi esindajad, et üheskoos vaagida tänast olukorda Tartu Ülikoolis.

Arutelu peaks selgitama, mida ootab uue aastatuhande üliõpilane Tartu Ülikoolilt ja mida ülikool oma rohkem kui 12 tuhandelt tudengilt.

Eestit uputavas kõrgkoolide tulvas tõuseb esile ka küsimus, kas ületab veel Tartu Ülikooli kvaliteet nooremate õppeasutuste taset. Mis rolli TÜ tänases Eestis täidab?

Lisaks Lukasele ja Aaviksoole tutvustavad oma tegevust ning vastavad küsimustele õppeprorektor Volli Kalm ja avatud ülikooli prorektor Teet Seene. Iga esineja keskendub etteantud peateemale.





Minister Lukas ja rektor Aaviksoo: kas TÜ haridusest võib saada Eesti Nokia? 2 X ALAR MADISSON

Seminari avab üliõpilaste esindaja, TÜ majandustudeng Kaur Kivirähk, kes esitab ühe nägemuse üliõpilaste ootustest hariduse kvaliteedi ja õppetöö korralduse suhtes.

Millal registreerida eksamile?

Haridusminister Lukas seletab, kuidas tagab Eesti riik kõrghariduse kvaliteedi nii Tartu Ülikooli kui tema õppurite jaoks.

Rektor Aaviksoo tutvustab ametisse astudes tehtud plaanide rakendumist, hariduse kvaliteedi arengut. Lisaks räägib ta, milliseid erialasid peab TÜ perspektiivikamaks, mida arvab ta täna tasulisest haridusest ning kuidas peatada õppejõudude äravoolu.

Õppeprorektor Kalm põhjendab tänavu sügisest kehtima hakanud õppekorralduseeskirja muutuste kasulikkust.

Eraldi vaatluse alla tuleb nõue, et üliõpilane peab end eksamitele registreerima eelmisel semestril.

Avatud ülikooli prorektor Seene hindab avatud ülikoolist saadavat haridust Eesti tööturul ning võrdluses TÜ põhiõppega. Seene kommenteerib ka ettepanekut, mille järgi tuleks avatud ülikooli kanda ka kõik praegused tasulised päevaõppe üliõpilased.

Väitlejad juhivad mängu

Kogu diskussiooni juhatavad TÜ üliõpilased, tuntud väitlejad Enn Metsar ja Margo Loor. Nad pommitavad ise esinejaid küsimustega ja annavad sõna ka publikule.

3. novembri seminar kujutab esimest osa seminaride sarjast "Olukorrast ülikoolis". TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkond otsustas sarja alustada juba kevadel pärast esinduse valimisi, et erinevad üliõpilased ja ülikool jõuaksid ühise nägemuseni TÜ tulevikust. Just ühise eesmärgi leidmine võiks haridustoimkonna meelest anda tõuke hariduse arengule Tartu Ülikoolis.

Seminarist võtavad osa ka TÜ Türi Kolledži üliõpilased videokonverentsi vahendusel.

ESIMENE SEMINAR "OLUKORRAST ÜLIKOOLIS"

Teema: mis see ülikool täna on ning mida temalt oodatakse?
Koht: TÜ Raamatukogu konverentsisaal
Algus: kl 18
Esinejad: üliõpilane Kaur Kivirähk, rektor Jaak Aaviksoo, haridusminister Tõnis Lukas, õppeprorektor Volli Kalm, avatud ülikooli prorektor Teet Seene
Läbiviijad: üliõpilased Enn Metsar ja Margo Loor
Publik: kõik, keda teema huvitab – eeskätt TÜ üliõpilased ja töötajad

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Ülo Mander on seisukohal, et maastikumuutusi mõjutab põhiliselt inimtegevus
LK 3

TÜ ajaloo muuseumi eksponaadid suhtlevad külastajaga
LK 2

Tähistatakse Goethe 250. sünniaastapäeva
LK 3

Täna on ülikooli nõukogu istung

Tänasel TÜ nõukogu istungil on kavas ära kuulata arendusprorektor Hele Everausi informatsioon ülikooli osalemisest sihtasutustes ja mittetulundusühinguis ning finantsdirektor Taimo Saani informatsioon TÜ ja EPMÜ ühiselamute renoveerimise projekti kohta.

Esimesele lugemisele tuleb kõigi õppeastmete ühtne vastuvõtueeskiri ning 2000. aasta vastuvõtukvootide taotlus.

Jätkub sihtfinantseeritavate teemade kinnitamine, kinnitamiseks on esitatud ka kirjanduse ja rahvaluule eriala õppekavad.

Kavas on ka seisukohavõtt geenivaramu loomise projekti asjus ning pangalaenu taotlemise, laenu tagastamise ja intresside eeskirja kehtetuks tunnistamine.

Samuti on päevakorras kinnistu aadressiga Veski 25 korteriomandiks jagamine.

Jooksvate küsimuste all on kavas arutada sihtasutuse hariduspoliitika Keskuse asutamist.

Riigikogu kultuurikomisjon Tartu Ülikoolis

Täna külastab Riigikogu kultuurikomisjon Tartu Ülikooli.

Käsitletakse nii kõrghariduse kvaliteedi kui ka selle finantseerimise üldpõhimõtteid.

Kavas on külastada Biomeedikumi ning diskuteerida arstiõppe ja kliinikumiga seotud teemadel. Samuti on plaanis arutleda TÜ ja EMPÜ ühiselamute renoveerimise projekti ning TÜ investeeringuteprogrammi. Komisjon külastab ka EPMÜ-d.

Väljasõiduistungi eesmärk on tutvuda olukorraga ülikoolides kohapeal.

Haridus- ja kasvatusväärtused

Täna algab TÜ-s kaks päeva kestev konverents "Haridus- ja kasvatusväärtused ühiskonnas".

Peale plenaaristungit aulas jätkub töö mitmes sektsioonis, kus käsitletakse väärtuskasvatust õppekirjanduses ja haridust ja meediat, õpetajakoolitust sajandivahetusel jt probleeme.

UUDISED

Koostööleping sportlastega olümpiamängudeks

Eile sõlmiti koostööleping TÜ spordiklubi ja Sidney olümpiamängudeks valmistuvate kergejõustiklaste Aleksander Tammerti, Ramon Kaju ja Indrek Kaseoru vahel.

Spordiklubi juhatuse esimehe Mati Lillialliku sõnul aitab klubi lepingu raames oma parimatele sportlastele olümpiaks valmistumisel soodsamaid tingimusi luua ning ka sponsorlepinguid sõlmida. "Ramon Kaju on TÜ kehakultuuriteaduskonna lõpetanud, Aleksander Tammert läks TÜ-st USA-sse, kus lõpetas ülikooli. Indrek Kaseorg soovib tuleval aastal meie teaduskonda astuda. Leping võimaldaks teda toetada õppimisel ja treenimisel.

Maailmalõpuootused ja -ettekujutused religioonis

Reedel, 5. novembril toimub TÜ usuteaduskonna ja Saksamaa religiooniloo Uurimisseltsi rahvusvaheline konverents "Maailmalõpuootused ja -ettekujutused erinevates religioonides".

Dekaani prof Tarmo Kulmari sõnul toimub taoline võrdleva usuteaduse sümpoosion kolmandat korda. Konverentsi materjalid on ilmunud ja ilmuvad Münsteris maineka väljaande "Forschungen zur Anthropologie und Religionsgeschchte" erinumbris. "Seekordsed Saksamaa-poolsed külalised on Münsteri Ülikooli Vana-Ida ajaloo ja keelte prof Manfried Dietrich; TÜ audoktor, Marburgi Ülikooli Vana Testamendi emeriitprof Otto Kaiser; TÜ auliige, süstemaatika emeriitprof Egon Brinkschmidt Eckenfördest; meie Vana Testamendi külalisõppejõud prof Gottfried Sprondel Osnabrückist ja Vana-Lähis-Ida keelte ja ajaloo külalisprof Thomas Kämmerer Münsterist," lausus Kulmar.

Konverentsiga tähistab usuteaduskond rahvusülikooli 80. aastapäeva, samuti prof Otto Kaiseri lähenevat 75. juubelit.

TÜ - 80 aastat rahvusülikoolina

Soomes tegutsev Eesti Instituut korraldab laupäeval, 30. oktoobril Helsingis Teaduste Majas seminari "Tartu ülikool - 80 aastat rahvusülikoolina", mis on esimene rahvusülikooli sünnipäeva tähistav üritus nii Soomes kui Eestis.

Avasõnad ütleb Eesti Instituudi juhataja Erja-Liina Raidma, osalejaid tervitavad TÜ arendusprorektor prof Hele Everaus ja Helsingi Ülikooli prorektor prof Thomas Wilhelmsson.

Instituudi kultuurisekretäri Liisa Ojaveeru sõnul käsitletakse seminaril rahvusülikooli sündi ja soome teadlaste osalust rahvusteaduste loomisel. Ettekandeid peavad Ken Kalling ja Tiit Rosenberg TÜ-st, Jüri Valge Haridusministeeriumist jt.

Lavakad esinevad füüsikahoones

Kõrgema Lavakunstikooli XIX lend esineb järgmisel pühapäeval, 7. novembril füüsikahoone keldris "Kalmuneiuga".

Liina Jääts Kõrgemast lavakunstikoolist ütles, et "Kalmuneiu" on vana seto lugu regilaulude ja maskidega. Piletid on müügil Vanemuise suure maja kassas ja enne algust kohapeal.

Muuseumieksponaat peab oma külastajatega aktiivselt suhtlema

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumis tegutseb muuseumipedagoogika keskus

Varje Sootak

Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumis töötab mitmendat nädalat teadusüritusteks sisustatud muuseumipedagoogika keskus. Seda külastavad õpilased väljendavad oma rahulolu keemiakatsete lõpus aplausiga.

Ajaloomuuseumi direktor Ela Martis viipab käega mitme eksponaadi poole ja ütleb, et need ei pea üksnes vitriinis seisma, vaid külastajaga suhtlema. "Me saame nende kaudu ühtaegu tutvustada minevikku, aga samas kaasa aidata kogu ülikooli tegevusele." Reaalteaduste huvilisi pole eriti palju, sisseastumiskonkursid on nigelad. Ajaloohõngulises nägusas ruumis õpilastele keemia- ja füüsikakatseid korraldades loodab muuseumipere mõnegi reaalteaduste üliõpilaskandidaadi ülikoolile juurde saada.

Õpetajaile tutvumisloengud

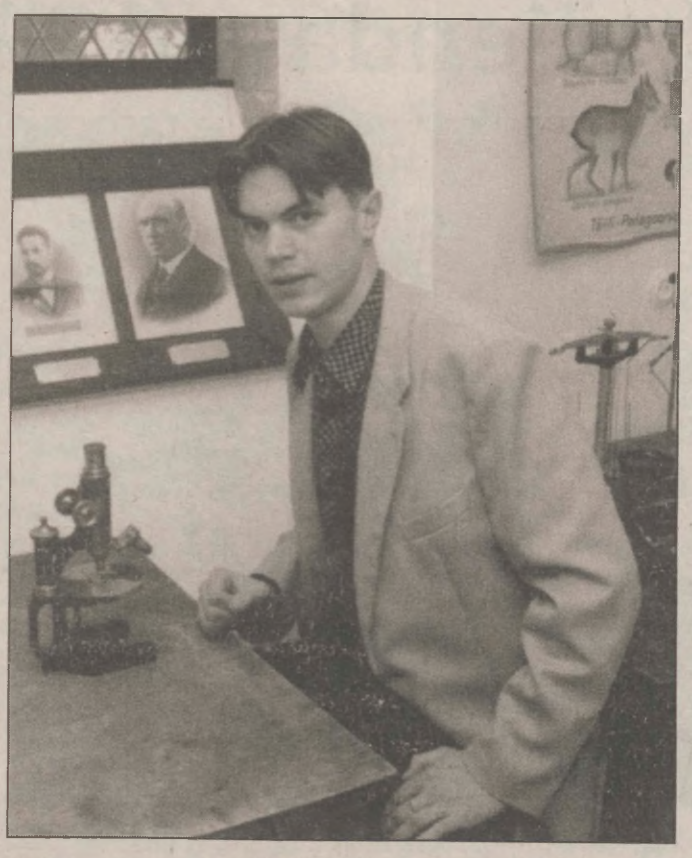
Museoloog Terje Lõbu sõnul pakub muuseum teist aastat õpetajaile füüsika-, keemia- ja humanitaaralade loenguid. "Oleme haridusosakondade kaudu oma loengutest teada andnud ning õpetajaid eelnevalt siia kutsunud nii-öelda näidisloenguile, et nad saaksid aimu meil pakutavast," ütles ta.

Õpetajad haaravad sellest kinni ja tulevad juba terve klassiga. Direktor Ela Martise arvates on see õige tee: "Kui ühe kooli üks klass on käinud, tulevad teised riburada mööda järele. Kumu üle Eesti on levinud," lausus Martis.

Näitustest loenguteni

Museoloog Sirje Karis seletas, et loenguid peetakse nii algklassi- de kui gümnaasiumide õpilastele. "Gümnaasiumiõpilastele on igati sobiv näiteks ülikooli ajalugu tutvustav loeng "Rahvusülikooli kujunemine", mis on meil pidevalt kavas.

Loengud on välja kasvanud näitustest. "Kui oleme avanud mõne temaatilise näituse, oleme pidanud ka loengu, millest on mitu sarja tekkinud, samuti oleme püüdnud näitust elavdada katsetega," märkis Sirje Karis. Näiteks "Surmatantsu" näituse ajast jäigi kavasse loeng katkust Euroopas "Must surm", mis on väga populaarne, isegi populaarsem kui loeng teaduslikust rassismist.



Giid Enn Ööpik korraldab teadusteatris lastele põnevaid keemia- ja füüsikakatseid.



Teadusdirektori Ken Kallingu üks loenguteemasid on rassismi teaduslik käsitlus. 2 X ANDRES TENNUS

Muuseumis töötav kolmas museoloog Toomas Pung alustas ajalooliste ilmavaatlusriistade näituse "Kes võib ilma uskuda..." põhjal loenguga "Termomeeter – see on imelihtne!". "Uurisin veidi, mida koolis lastele ilmast kõneldakse. Seda tehakse alates teise klassi loodusõpetusest füüsika ja geograafia õpetamiseni, kuid ilmavaatlusriistad jäävad üldiselt käsitlusest välja. Meil on siin kindlasti ka niisuguseid eksponaate, mida pole õpetaja võib-olla oma üliõpilasajalgi näinud," rääkis Pung. Järgmisena on tal kavas hakata loenguid pidama ilma mõjust tervisele.

Muuseum on kutsunud ja kutsub edaspidigi lektoreid ka väljastpoolt, näiteks Tõraverest on käinud rääkimas astronoom Ain Kallis. Et tehtust jälg maha jääb ja sellest edaspidigi kasu on, saab aimu muuseumi koduleheküglgedelt internetis.

Teadusteater pauguga

Kõigis loenguis kasutavad lektorid ajaloomuuseumi fondides leiduvaid eksponaate. "Ülikooli vanavara kaudu ilmestame teadusajalugu, teeme seda mõistetavamaks," selgitas Sirje Karis.

Teist aastat keemia- ja füüsikakatseid korraldav giid Enn Ööpik, kes on erialalt loodusteaduste õpetaja, seletas, et erialade vahele eriti rangeid piire ei seata. "Peaasi, et lapsi huvitaks, et nad saaksid ka ise midagi teha." Küsimusele, kas lapsed ka pahandusi tekitavad, vastas ta, et klaasil on küll paha omadus katki minna, aga et tegijal ikka juhtub. "Kui õpilane ainult jälgida saab, kaob tal huvi ära."

Katsed on enamasti üles ehitatud efektkatsetele, kuid Ööpiku sõnul annab see midagi juurde tuimale koolitunnile, kus katsed taanduvad tänapäeval kehva majandusliku seisu ees. Ööpik seisab aga katseklaaside taga vanaaegses riietuses, mis samuti lastes põnevust tekitab.

"Kõige paremini läheb peale muidugi pauk, mis kaugele kostab. Ja neid kostab siin ikka päris sageli, " sõnas Ööpik. Lastele on põnev ka jälgede tegemine. "Üks vajutab käe valgele paberile ning teatava töötlemise tulemusena on võimalik sõrmejäljed välja lugeda. "Räägin, et sõrme- ja jalajäljed on igal inimesel ainulaadsed ja et paljajalu ei tasu vargile minna."

Muuseum ja väikelapsed

Teadusdirektor Ken Kalling rõhutas, et ülikooli propageerimise ja üliõpilaste juurdesaamise eesmärgi juures ei tohi ära unustada muuseumi tutvustamist kõigile vanustele. "Kust siis veel alustada, kui mitte koolieelikuist. Just lapsed tulevad kergesti kaasa. See oleks justkui meiepoolne panus Tartu haridusellu, millest lapsed osa saaksid," ütles Ken Kalling.

Selleks ongi käivitamisel nn pühapäevaprojekt. Ei pruugi ju kõik lasteaia- ega koolilapsedki muuseumi sattuda. Kui ta on aga näiteks laupäeval-pühapäeval vanaemaga jalutamas, võib lapse tunniks ajaks muuseumi jätta.

Museoloog Terje Lõbu meenutas, et paar aastat tagasi korraldasid nad lasteaialastele joonistusvõistluse "Ülikool ja Toomemägi". "Eelmisel aastal tegid nad siin oma jõulunäidendit. Maja on nende jaoks suur ja huvitav ja neile meeldib siin."

Ken Kalling toonitab, et muuseumi eripäraks on ikkagi ülikooli ajalugu, seega teaduse ajalugu ning et selle kaudu püütakse nii suurtele kui väikestele maailma seletada.

Muuseum (töötajad rõhutasid mitmel korral, et kogu tegevus käib suures osas rühmatöönа) mõtleb pingsalt ka tudengite muuseumisse meelitamisele. Seni on õnnestunud saada siia esmakursuslasi, Tartust kaugemal asuvate TÜ kolledžite tudengeid ja välisüliõpilasi.

"Järgmiste vanuserühmadega on keerulisem, asi laheneb ilmselt siis, kui teadusloole hakatakse ülikooli õppetöös suuremat rõhku panema," sõnas Kalling.

Muuseumipedagoogika on Eestis veel suhteliselt uus ala. TÜ Ajaloo Muuseumis on seda tehtud võimaluste piires pidevalt, uus ruum muuseumi eelviimasel, viiendal korrusel vanaaegse mööbli ja eksponaatidega loob selleks soodsama miljöö.

TÜ AJALOO MUUSEUMI LOENGUD

"Must surm" (katk Euroopas)
"Teaduslikust rassismist"
"Rahvusülikooli kujunemine"
Teadusteater keemiast
"Termomeeter – see on imelihtne!"

Teadlasvahetus partnerülikoolidega

Lea Kivi
TÜ välissuhete talituse spetsialist

Koostöölepingute eesmärgiks on soodustada Tartu Ülikooli ja partnerülikoolide vaheliste kontaktide tekkimist ja laienemist ning mõlemale poolele igakülgselt kasuliku koostöö arenemist ja süvenemist.

Oluline osa suhete edendamisel on üliõpilas- ja teadlasvahetusel. TÜ teadlastel on teadlasvahetuse korras võimalik teha lühiajalisi visiite (5 - 14 päeva) partnerülikoolidesse ühisprojektide realiseerimiseks ja uute projektide algatamiseks. Samuti on teadlastel võimalik kutsuda lühivisiitidele Tartu Ülikooli oma kolleege välismaistest partnerülikoolidest.

Mõne ülikooli puhul on teadlasvahetuseks kasutatavate päevade arv juba lepingus kindlaks määratud, teiste ülikoolidega lepitakse vahetuse kvoot kokku igal aastal eraldi ja see oleneb ülikoolide majanduslikest võimalustest. Mõningate partnerülikoolidega on lisaks raamleppele sõlmitud ka konkreetsed tööplaanid teatud ajavahemikuks, mis määravad kindlaks koostööteemad.

Tartu Ülikoolil on teadlasvahetus järgmiste välismaiste ülikoolidega: Rootsis: Göteborgi, Linköpingi, Lundi ja Uppsala ülikool; Soomes: Helsingi, Joensuu, Oulu, Tampere ja Turu ülikool; Saksamaal: Greifswaldi, Göttingeni, Hamburgi, Kieli ja Münsteri ülikool ning Lübecki Meditsiiniülikool; Hispaanias: Granada Ülikool; Kanadas: Toronto Ülikool; Lätis: Läti Ülikool; Leedus: Vilniuse Ülikool; Madalmaades: Amsterdami ja Groningeni ülikool; USA-s: Georgia Ülikool ja Venemaal: St. Peterburi ning Voroneži ülikool.

Välissuhete talitusest (ph 301 tel 376 615, Sirje.Uprus@ut.ee; tel 376 114, Lea.Kivi@ut.ee; koduleheküglg http://www.ut.ee/ta) saab lähemat informatsiooni kõigi koostöölepingute kohta ning taotlusvorme teadlasvahetuses osalemiseks.

Täidetud taotlusvorme ootame välissuhete talitusse 15. novembriks.

Eestimaa Looduse Fondi projektikonkurss

Eestimaa Looduse Fond kuulutab välja Panda auhinna projektikonkursi Alam-Pedja looduskaitsealal loodusprojektide toetamiseks.

Panda auhind on asutatud 1986. aastal Taanis. Eestimaa Looduse Fondi Alam-Pedja looduskaitseala infrastruktuuri väljaarendamise projekt võitis auhinna 1998. aastal. Üks osa auhinnast toetab ka loodusprojektide tegemist kaitsealal, selleks antakse 5 aasta jooksul igal aastal välja kuni 20 000 krooni suurune auhind. Ulatuslikuma projekti puhul on vajalik kaasfinantseerija olemasolu.

Konkursitööde suunitlus on: kaitseala väärtusi tutvustav, loodusharidust edendav, kaitsekorralduskava täitmiseks ja kaitseala paremaks arendamiseks alusmaterjali andev.

Taotluste esitamise tähtaeg on 15. november.

Taotlused saata Eestimaa Looduse Fondi pk 245, 50002 Tartu märksõnaga "Alam-Pedja Projekt" ja e-mailil: kotkas@kotkas.tartu.ee.

Taotlused vaatab läbi ja esitab komisjonile omapoolsed ettepanekud Eestimaa Looduse Fondi kaitsetoimkond.

Info ja taotluse vormi näidised Panda projektijuhilt Tiina Oetjenilt, LKÜ Kotkas Riia 185a, telefon: 428 149, e-mail: tiina@kotkas.tartu.ee

Üliõpilaste pärast võib kadestada

Varje Sootak

TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo külastas oktoobris Ljubljana, Göttingeni ja Bonni õppe- ning teadusasutusi.

Sloveenias viibis rektor Ljubljana Teaduse ja Tehnoloogia Ministeeriumi kutsel infoühiskonna-teemalisel teaduskonverentsil.

Prof Aaviksoo kutsuti osalema eksperdi ja sõnavõtjana, arvestades Eesti kogemusi Tiigrihüppe programmis, aga samuti infotehnoloogia kolledzi loomisel.

Sloveenia on Aaviksoo sõnul riik, mis mitmes mõttes sarnaneb Eestiga – väike, dünaamiline ja kus kahe riigi erinevates valdkondades on eelkõige teaduse ja hariduse vahel hea kontakt.

Göttingenis kohtus Aaviksoo rektoraadi ja teaduskondade esindajatega. "Göttingeni ja Tartu ülikooli seob juba paarisaja-aastane koostöö. Tõenäoliselt on see ülikool ka praegu üks meie paremaid koostööpartnereid Saksamaal," lausus rektor. Aaviksoo arvates tuleks koostöö tõhususe eest tänada Eesti juurtega farmakoloogiaprofessorit, TÜ audoktor Arnold Hasselblatti.

Hasselblatt on olnud koostöömootoriks Göttingenis ja väga tihe külaline ka Tartus.

Kohtumistel teaduskondade esindajatega leiti ühiselt, et sidemete tugevdamiseks poleks vaja TÜ tähelepanu tõsta mitte ainult Baltikumiga seotud sakslaste hulgas, vaid ka noorema generatsiooni seas.

"Aastal 2002 võiks korraldada Göttingeni Ülikoolis ühe tänast Tartu Ülikooli ja selle teadustööd tutvustava seminari. Sellega võiks mõneti tähistada kolme aasta pärast ka keiserliku ülikooli juubelit, kust tänase Tartu Ülikooli kuulsus osaliselt pärit," sõnas rektor.

Rektor tutvus ka hiljuti valminud raamatukoguhoonega, mille direktor on korduvalt Tartus käinud ja üles näidanud äärmiselt suurt huvi kaasa aidata TÜ raamatukogu ümberkorraldusteks, et see võidaks Eesti raamatukogumaastikul väärilise koha.

Bonnis osales Aaviksoo Bonni Ülikooli 181. aastapäeva tähistamisel. Rektori sõnul olid üritused Saksamaa endise pealinna ülikoolis üsna suurejoonelised.

Nii anti endisele Saksamaa presidendile Roman Herzogile ülikooli ausenaatori nimetus. Pidustustel viibis ka Saksamaa üks kuulsamaid endisi presidente Walter Scheel.

Rektor Aaviksoo lausus, et huvitav oli jälgida ülikooli akadeemilist aktust, mis erines oluliselt Tartu Ülikooli omast.

"Kõige silmapaistvam oli ehk üliõpilasesindaja kõne, kes ilmselt esindas küll kogu üliõpilaskonda, aga oma maailmavaatelt asetses nii kaugel vasakul, et kaugemale minna minu arvates ei olegi enam võimalik.

See näitab, et meie üliõpilaste ülikoolielu käsitlus ja rõhuasetus akadeemilisele sisule ja õppetöötasemele annab palju rohkem võimalusi konstruktiivseks koostööks. Selles mõttes kadestas mind Saksa kolleeg, kui rääkisin, missugusel tasemel läheb meil koostöö üliõpilastega."

Rektor esines TÜ-d tutvustava ettekandega ka ülikooli klubis, mille tegevus sarnaneb meie professorite klubi omaga.

"Kahe klubi vahel on sõlmitud koostöölepe, muuseas Bonni ülikoolil esimene seda laadi nagu meilgi," ütles Aaviksoo.

TÜ professorite klubi esindajana viibis kohal ka prof Anne Lill.

Goethe tuleb Tartusse

Liina Lukas
Eesti Goethe-Seltsi esimees

1. ja 2. novembril toimub Tartus Johann Wolfgang Goethe 250. sünniaastapäevale pühendatud konverents "Goethe Tartus". Selle korraldavad Eesti Goethe-Selts, Tartu Saksa Kultuuri Instituut ja Tartu Ülikooli Raamatukogu.

Konverentsi eesmärk on teha kummardus luulevürstile, kelle teoste mõju on kaugelt ületanud ühe rahvuskirjanduse piirid. Veelgi olulisem taotlus on ärgitada kodumaist kultuuriloolist uurimust, tuua välja Goethe ja Goethe-ajastu suhted Baltimaadega, heita pilk 18. sajandi lõpu ja 19. sajandi alguse Weimarile Tartust.

Et märke Weimarist on Tartus küll, tõendab raamatukogus avatav näitus "Goethe Weimar Tartus", mille autor on Mare Rand.

Konverentsile oodatakse ettekandjaid Soomest, Saksamaalt ja Lätist. Esinejate hulgas on näiteks Tillingeni Goetheseltsi esimees Bernd Mahl jt.

Konverentsi keskmes on Goethe kui kirjanik, kui kunstikriitik, kui loodusteadlane või filosoof.

Mitmed ettekanded puudutavad kirjandussuhteid ja retseptsiooniküsimusi, Goethet kui märki eesti kultuuris.

Draama- ja teatrisõpradele



võiks olla huvipakkuv dr Bernd Mahli ettekanne Fausti-lavastustest läbi aegade, mille kohta autoril on rohkelt videomaterjali.

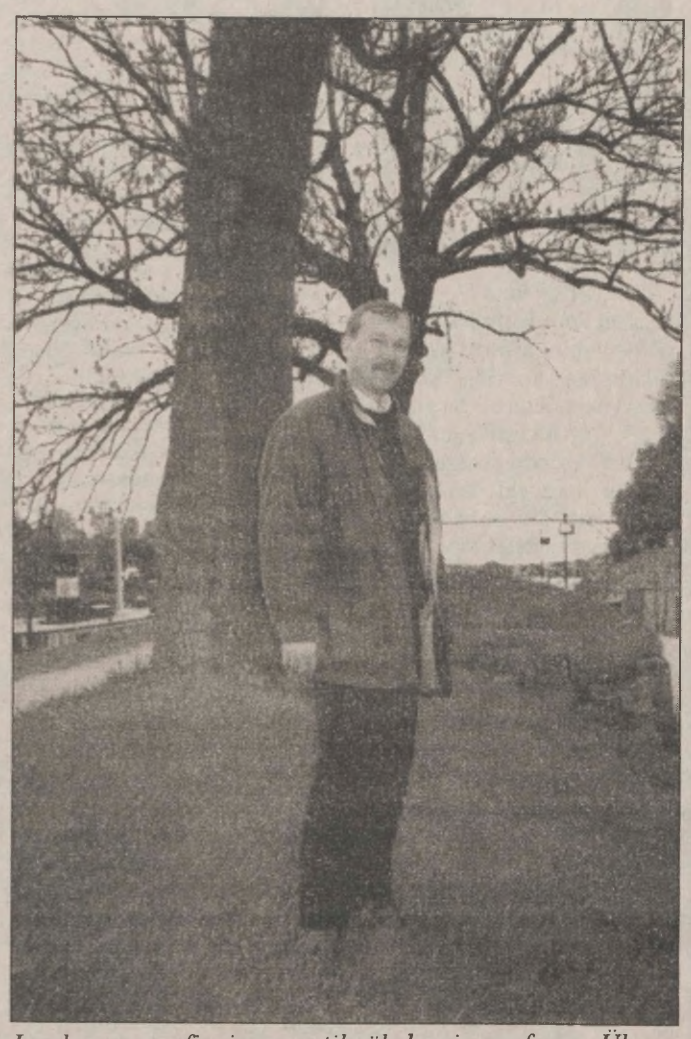
Konverentsi eelõhtul, 31. oktoobril annavad Vanemuise lauljad ajaloomuuseumis Toomel kontserdi "Goethe ja saksa Lied", kus tulevad ettekandele Goethe tekstidele loodud Schuberti ja Schumanni laulud. Goethe luulet loeb Jüri Lumiste.

Nii konverentsile kui kontserdile on oodatud kõik huvilised.

Maastikumuutusi mõjutab kõige rohkem inimene ise

Krõõt Nõges

Tartu Ülikooli loodusgeograafia ja maastikuökoloogia prof Ülo Manderi arvates on Eesti olulisim maastikumuutus praegu metsaalade suurenemine rohumaade arvelt.



Loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor Ülo Mander oma uurimisteema keskel. ERAKOGU

ÜLO MANDER (SÜND 1954)

1977	lõpetas TÜ bioloogia-geograafiateaduskonna geograafia osakonna
1977 - 1991	EPMÜ õppejõud
1983	kaitses kandidaadikraadi ökoloogia erialal
1991 - 1992	TÜ füüsilise geograafia kateedri juhataja
1992	loodusgeograafia ja maastikuökoloogia prof
1993. aastast	geograafia instituudi loodusgeograafia ja maastikuökoloogia korraline prof
1993 - 1998	geograafia instituudi juhataja

Millistes praeguse Eesti piirkondades on kõige aktiivsem maakasutus?

Nii nõukogude okupatsiooni ajal kui ka praegu on säilinud suurem maakasutus just paremate muldadega ehk siis pärast jääaega üleujutamata aladel – peamiselt idapoolsemas Eestis. Lääne-Eestis on madalamad alad ning seal on maakasutus olnud ka vähem intensiivne.

Põllumajandusliku maakasutuse intensiivsus on pärast taasiseseisvumist langenud. Erinevate hinnangute järgi mõnes maakonnas kuni 30%, mis on päris suur muutus võrreldes Euroopaga. Veel rohkem on vähenenud väetamine, mis on mineraalväetiste kasutamise osas jäänud võrreldes 1980-ndate lõpuga 1/10 tasandile. See on vähendanud väetistest põhjustatud veereostust. Praegu on enamiku Eesti jõgede vesi suhteliselt puhas, põhjavesi veel aga mitte. Kiiremini liikuvate põhjavete puhul näiteks Pandiveres hakkab olukord leevenduma. Lõuna-Eesti savikamates pinnastes liigub põhjavesi aeglasemalt ja seal on siiamaani suur reostus väetistest.

Kui kiiresti võiks Lõuna-Eesti vabaneda sellest saastest?

Näiteks 1980-ndate lõpus oli kõrge nitraatiooni sisalduse tõttu vähemalt kolmandikus Lõuna-Eesti salvkaevudes selline vesi, mis Euroopa standardite kohaselt polnud joodav. Praegu on see juba puhtamaks muutunud. Ehk viie aasta pärast võiks nitraatide sisaldus olla lubataval tasemel, muidugi kui väetamise intensiivsus ei muutu.

Kuivõrd on maastike muutusi Eestis teadlikult juhitud?

Oluliselt mitte, isegi mitte nõukogude perioodil, kui riiklikku keskkonnakaitset ning -poliitikat oli palju lihtsam teha.

Seoses maastike muutusega oleme täheldanud veel pisut tõestamist vajavat fenomeni, seda on kinnitanud ka Poola, Itaalia ja USA sama laadi uuringud. Pikema perioodi vältel toimub väiksemates piirkondades muutusi päris palju, aga näiteks Eestis tervikuna pole maastiku mitmekesisus oluliselt varieerunud. Muutuste protsess liigub n-ö ringiratast.

Maastikke muudavad eelkõige sotsiaal-majanduslikud tegurid ehk siis inimese tegevusega seonduv. Inimese mõju on erinev, see oleneb suuresti aga rahvastiku arvust. Eestis pole kunagi olnud nii palju rahvastikku, võimsust ja energiat. On puudunud vajadus laiendada põllumaad, seepärast on Eestis nii palju metsa ja metsaga kaetud alad aina suurenevad.

Millised on siis need toimunud muutused?

Näiteks on muutunud erineva suurusega maakasutusüksuste suurus, paigutus ja nende piiride pikkus. Ökoloogiliselt oluline on vaatamiselgi huvipakkuv – metsaservade looklevus ja maastiku üldine mustrilisus, mille määrab ära erineva suurusega looduslike ja poollooduslike koosluste paigutus. Kultuurmaastikes on väga oluline osa liikidel, kes elavad servakooslustes. Seetõttu on metsaservade pikkus, samuti põldude ja rohumaade paigutus tähtis parameeter, mille muutus on tsüklilise iseloomuga. Üldiseks tendentsiks aga, mis hõlmab kogu Eestit, on metsa-ala suurenemine rohumaade arvelt. Praegu on just see Eesti olulisim maastikumuutuse tagajärg.

Kuidas on Eesti metsastunud ala suurenemine seotud praegu väga aktiivse metsamüügiga?

Metsade raie osas Eestis võiks öelda, et vaatamata piraatlusele ja ebaseaduslikule metsaraiele pole olukord siiski hull. Raielangid on üldiselt väikeste laikudena ja see üldmetsasust palju ei mõjuta. Samas on raieküpse metsa osakaal natuke langenud. Siiski on metsa kasvamine tulenevalt kliima pehmenemisest intensiivistunud. Ning teatavasti on metsaga kaetud ala sajandi algusest saadik kasvanud 19 %-lt üle 50 %.

Milline on Teie prognoos tulevikuks?

Arengustsenaariumides oleme püüdnud üldjoontes analüüsida, kuidas muutuks maakasutus erinevate stsenaariumide puhul. Praeguse trendi jätkumisel on oht, et rohumaad kaovad. Suund on nende metsastumisele, alles jäävad kultiveeritavad rohumaad ja intensiivselt kasutatavad karjamaad.

Status quo-stsenaarium eeldab täiendavate finantside juurdesaamist, mis aitaks päästa väärtuslikumaid kooslusi (puisniite, loopealseid, luha- ja rannaniite) võsastumast ning võimaldaks ehk ka maastike vaatelisust, eelkõige maahoonete väljanägemist parandada. See pilt on aga enamasti hästi kurb. Peaasjalikult risustavad vaatelisust nõukogude perioodil ehitatud ja sageli pooleli jäänud suurhooned.

Kui raha EL-iga liitumisel oluliselt juurde saadakse ehk käivitatakse programme maainimeste abistamiseks ning soodustatakse rännet linnast maale. Abiks tuleb ka interneti levik, mis muudab maal töötamise mitmekesisemaks ja hõlpsamaks.

Kõigi stsenaariumide puhul prognoositakse aga põllumajanduse osakaalu vähenemist - toodetakse tõesti seal, kus see end ära tasub. Marginaalsematel aladel muutub oluliseks maastikuhooldus, st talunikele makstakse, et nad oma maad intensiivselt ei hariks, vaid hoiaksid maad niisama korras ja võsastumast. Paljudes EL-i maades kanditakse juba järjest suurem osa rahadest põllumajanduse arvelt looduskaitse ja maastikuhoolduse arvele.

UUDISED

Konverents majandusarvestuse arengusuundadest

28. ja 29. oktoobril toimub Tartu Ülikoolis rahvusvaheline teaduskonverents "Majandusarvestuse arengusuunad 21. sajandi künnisel".

Konverentsi korraldab TÜ majandusarvestuse õppetool koos TTÜ finantsarvestuse õppetooli ja EPMÜ raamatupidamise ja rahanduse instituudiga.

Käsitletakse majandusarvestuse perspektiive ning keskendutakse majandusarvestuse problemaatikale Balti mere regioonis.

Majandusarvestuse dotsendi Toomas Haldma sõnul vaadeldakse Balti mere maade majandusarvestuse temaatikat just seetõttu, et tulenevalt mitme regiooni riikide sarnasest taustast on sarnaseks kujunenud ka arvestusalased probleemid.

Konverentsist võtavad osa majandusarvestuse teadlased Soomest, Poolast, Tšehhist, Lätist ja Leedust. Samuti osalevad mitme Eesti suurema ettevõtte finantsjuhid. Oluliseks arutlusobjektiks kujuneb arvestusala teadusuuringute arendamine koostöös praktikutega.

TÜ Narva Kolledž intensiivistab keeleõpet

Eelmisel reedel, 21. oktoobril allkirjastas kolledži direktor Katri Raik lepingu PHARE Keeleõppeprogrammiga. Kolledž sai täiendavaid vahendeid viimase aasta üliõpilaste keeleõppeks kevadsemestril.

Üliõpilastel on kevadsemestril PHARE toetusel võimalik eesti keelt õppida interneti vahendusel, valmistada end ette kesktaseme riigieksamiks või olla praktikal eestikeelses koolis. Direktor Raigi kinnitusel abistab kolledž tulevasi kooliõpetajaid riigikeele kesktaseme omandamisel.

Sel semestril toetab keeleõpet kolledžis Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus.

Kolledž ei pea oluliseks ainult keeleõpet. Lähiajal on kõigil üliõpilastel, kel pole kodakondsust, ent kes soovivad seda taotleda, võimalik tasuta valmistuda kodakondsuseksamiks.

Foucault' pendel ja perepäev füüsikahoones

6. novembril avatakse TÜ füüsikahoones Foucault' pendel, mis lubab igaühel oma silmaga veenduda, et Maa pöörleb. Füüsikaosakond korraldab päev läbi Tähe tn 4 õppehoones avalikkusele mõeldud üritusi.

Prof Risto Tammelo ütles UT-le, et avatakse ka TÜ uus arvutiklass ja ilmajaam, toimuvad näitused ja arvutifirmade esitlused. "Iga tunni järel on ekskursioon füüsikahoone laboritesse. Käiakse ka füüsikahoone katusel, kust avaneb ilus vaade Tartule ja ümbrusele," selgitas Tammelo.

Samuti toimuvad füüsikateatri etendused, lastele auhindadega joonistus- ja õhupallide punumisvõistlused, täiskasvanute viktoriin, kontsert Tartu muusikakoolide õpilastelt ja õpilastööde näitus Tartu Kunstikoolilt.

Ajakava ja täpne teave koduleheküljel http://www.physic.ut.ee/fp. Info tel: üldine - 375 542 (Henn Voolaid), ettevõtetele – 375 549 (Enn Pärtel).

Raul Roomeldit mälestades

IN MEMORIAM



21. oktoobril suri 51. eluaastal puhta matemaatika instituudi dotsent Raul Roomeldi.

Raul Roomeldi lõpetas Tapa Keskkooli 1966. aastal ja Tartu Ülikooli matemaatikateaduskonna 1971. aastal. Seejärel astus ta aspirantuuri Novosibirski Ülikooli juures, mille lõpetas füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi kaitsmisega sealsamas.

Raul Roomeldi töötas aastail 1974 - 1982 arvutuskeskuses süsteemprogrammeerijana, 1982 - 1992 rakendusmatemaatika laboris vanemteadurina, 1992. aastast TÜ puhta matemaatika instituudi vanemteaduri ja dotsendina.

Raul Roomeldi teadustöö suund oli abstraktne algebra, täpsemalt mitteassotsiatiivsete ringide teooria. Ta oli üks tunnustatud arvuti kasutamise initsiaatoreid selles valdkonnas. Neid oskusi püüdis Raul Roomeldi edasi anda ka üliõpilastele. Ta töötas välja arvutialgebra kursuse ja tema eestvedamisel võeti arvutid kasutusele puhta matemaatika instituudi põhiainete õpetamisel.

Tähtis osa Raul Roomeldi elus oli koorilaulul. Tudengipõlves laulis ta Tartu Akadeemilises Meeskooris ja veel viimasel üldlaulupeol oli ta kaastegev Eesti Meestelaulu Seltsi Tartu Meeskoori koosseisus.

Raul Roomeldi jääb meie mälestusse kui pühendunud matemaatik, tõsine töömees ja sõbralik huumorimeelne kolleeg.

Kolleegid matemaatikateaduskonnast ja puhta matemaatika instituudist

STIPENDIUMID

Eesti Üliõpilaste Toetusfond

Eesti Üliõpilaste Toetusfond USA-s võtab vastu stipendiumide sooviavaldusi 2000/2001. õppeaastaks. Fond saab toetada senisest rohkem stipendiaate, seekord juba 75 üliõpilast, ka keskmine stipendiumisumma on suurem.

Tänu peamiselt USA välis-eestlaste annetustele ja pärandustele on pärast II maailmasõda loodud toetusfondist võrsunud tähelepanuväärne sihtkapital, mille sissetulek kasutatakse täielikult eesti päritolu üliõpilaste toetamiseks. Mitmed pärandajad on teinud eeskirja, mille alusel saab teatud erialasid toetada, eriti head võimalused on stipendiume saada arsti-, majandus- ja põllumajandusteaduste üliõpilastel.

Kandideerida võivad eesti üliõpilased kõikjal vabas maailmas, asukohamaast olenemata. Ankeete saab Toetusfondi juhatuselt aadressil: Estonian Students Fund in USA, Inc., PO Box 110, New York NY 10185, USA. Eestis jagavad ankeete ka Põhja-Ameerika Ülikoolide Teabekeskused Tartus (TÜ Raamatukogus) ja Tallinnas Tehnikaülikool.

Täidetud ankeedid koos vajalike lisadega tuleb tagastada ülaltoodud New Yorgi aadressil hiljemalt 28. veebruariks 2000.

Pärast tähtaega saabunud või puudulikult täidetud sooviavaldusi ei võeta arvesse. Toetusfondi juhatus juhib tähelepanu ka sellele, et kogu fondi asjaajamine käib posti teel, telefoni-, faksi- või e-posti ühendus ei ole võimalik.

Samuti soovitab juhatus tungivalt mitte tarvitada kirjavahetuseks tähitud posti, mis on õhupostist tunduvalt kauem teel.

Kuna stipendiaadid selguvad alles 2000. aasta hiliskevadel, peaks kõikidel taotlustel olema kandidaadi alatine (kodune) aadress, kust teda kätte saab. Kirjadel peab leiduma saatja nimi ja aadress.

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Hermanni reisistipendium

Hermanni reisistipendiumi asutas TÜ Sihtasutuse juurde 1997. aastal AS Hermann Reisid TÜ magistrantide ja doktorantide toetamiseks nende õppereisidel. Sel aastal on stipendiumisumma 17 000 krooni.

Stipendiumi määramisel võetakse aluseks õppeedukus, erialane ning ühiskondlik tegevus ja reisi eesmärk.

Kandideerijatel esitada TÜ Kantseleisse (peahoone, ruum 207) 15. novembriks: stipendiumitaotlus (vorm kantseleis ja SA www-leheküljel) koos ülevaatega erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus ja dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumi saaja selgub detsembri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee

http://www.ut.ee/sihtasutus.

ACTA DIURNA

28. - 29. oktoobrini kestab rahvusvaheline konverents **"Majandusarvestuse arengusuunad 21. sajandi künnisel".**

29. ja 30. oktoobril toimub TÜ euroteaduskonna ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu korraldatud **rahvusvaheline tudengite ja magistrandide konverents** "Transformation of Economic and Political Systems in the Baltic Sea Region".

29. - 30. oktoobril toimub Tartus rahvusvahelise konverentsi **"Haridus ja kasvatusväärtused ühiskonnas"**. Korraldavad TÜ pedagoogika osakond ja EAPS.

30. oktoobril kell 11 toimub Biomeedikumi suures auditooriumis (aud 1006) **konverents "Biomeditsiin - anno 2000".** Info tel 374 300, raik@ut.ee.

31. oktoobril korraldab vilistlaskogu Saaremaa koondis **kultuuriretke Kuressaares**. Kogunemine kell 10 Kuressaare Raekoja ees. Lisainfo (245) 39 839 Riia Nelis

30. oktoobril korraldab Soomes tegutsev Eesti instituut Helsingis Teaduste Majas **seminari "Tartu ülikool - 80 aastat rahvusülikoolina"**, mis on esimene rahvusülikooli sünnipäeva tähistav üritus nii Soomes kui Eestis. Seminaril käsitletakse rahvusülikooli sündi ja soome teadlaste osa rahvusteaduste loomisel.

3. novembril toimub **ülikooli infopäev Ida-Virumaal Jõhvis Jõhvi Gümnaasiumis**. Kell 13 infotund eesti õppekeelega koolide õpilastele. Kell 15 infotund vene õppekeelega koolide õpilastele. Kell 14 karjääriteenistuse infotund Narva kolledžis.

3. novembril kell 18 algab TÜ Raamatukogu konverentsisaalis **üliõpilaste haridusseminar "Olukorrast ülikoolis"**. Korraldab TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkond.

4. novembril toimub **avatud ülikooli infotund Ida-Virumaal Jõhvis**. Tutvustatakse nii taseme- kui täienduskoolituse võimalusi

5. novembril on **TÜ Hiiumaa esinduse aastapäev** ja vilistlasõhtu.

5. november kell 16 toimub TÜ Vilistlaskogu **Valgamaa koondise klubiõhtu** Puka Keskkoolis. Tutvutakse Puka Keskkooliga ja tähistatakse lähenevat mardipäeva.

5. - 6. novembril toimub TÜ Ajaloomuuseumi konverentsisaalis rahvusvaheline konverents **"Maailmalõpuootused ja maailmalõpuettekujutused erinevates religioonides"** Konverentsi algus mõlemal päeval kell 10. Korraldaja TÜ usuteaduskond koostöös Saksamaa Religiooniloo Uurimisseltsiga. Ettekanded on saksa või inglise keeles, eestikeelsete kokkuvõtetega.

LOENG

1. novembril kell 18 esinevad Lossi 3-327 TÜ Euroopa Kolledži ja AHL eurokoolituse projekti raames Euroopa Liidu Infosekretariaadi juhataja Mare Haab ja Riigikantselei Eurointegratsiooni büroo nõunik Anneli Külaots **loengutega "Euroinfo süsteem Eestis. Eurointegratsiooni peamised probleemid ja perspektiivid".** Info tel 376 212 Karin Ruus, e-post: kruus@ut.ee

2. novembril kell 12.15 psühholoogia osakonnas Tiigi 78 aud. 118 prof Olaf Millert (St. Olaf Collage, USA) loeng **"William James ja tema järglased Harvardi psühholoogias".** Loeng on eesti keeles. Info psühholoogia osakond tel 375 902, e-post: departm@psych.ut.ee

3. novembril kell 19 (NB! mitte 19.15) Vanemuise 46 ringaud jätkab vabade kunstide **professor Elmo Nüganen teatriteemaiisi loenguid** teemal "Lavastajatest ja lavastamisest". Teretulnud on kõik huvilised!

4. novembril kell 18 esineb TÜ Euroopa Kolledžis Lossi 3-327 endine Soome Sotsiaaldemokraatliku Partei esimees, **endine Soome välisminister ja Europarlamendi liige Pertti Paasio ettekandega** "Soome kogemus Euroopa Liidus ja mida on Eestil sellest õppida ". Loeng on inglise keeles. Info tel 376 212 Karin Ruus, e-post: kruus@ut.ee

VÄITEKIRJAD

29. oktoobril kell 15 kaitseb nõukogu saalis **Ija Talja magistriväitekirja** "Autoantikehade esinemissageduse võrdlev uuring Rootsi ja Eesti elanikkonnas". Oponent med dr Maire Vasar (TÜ).

29. oktoobril kell 16.30 kaitseb samas **Imbi Smidt magistriväitekirja** "Soole indigeensete laktobatsillide ja oportunistlike patogeenide Clostridium difficile ja Escherichia coli interaktsioon in vitro ja in vivo". Oponent med. dr. Urmas Siigur (TÜ Kliinikum)

29. oktoobril kell 10.15 kaitseb Vanemuise 46 aud 301 **Taavi Virro doktoriväitekirja** "Life cycles of planktonic rotifers in Lake Peipsi" (Peipsi järve planktiliste keriloomade elutsüklid). Oponent PhD Paula Kankaala, Lammi Bioloogiajaam, Helsingi Ülikool, Soome.

TEATED

GOETHE 250

31. okt - 2. nov toimuvad Tartus **Goethe 250. sünniaastapäevale pühendatud üritused**. Organiseerivad Eesti Goethe-Selts, Tartu Saksa Kultuuri Instituut ja TÜ Raamatukogu. 31. oktoobril kell 19 algab Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseumis "Vanemuise" lauljate **kontsert "Goethe ja saksa Lied"**. Kavas Schubert ja Schumann.

1. november kell 10 avatakse TÜ Raamatukogus **konverents "Goethe Tartus".**

Kell 15.15 avatakse raamatukogus **näitus "Goethe Weimar Tartus".**

2. novembril kell 9 jätkub TÜ Raamatukogus **konverents "Goethe Tartus".**

Näitused Tartu Ülikooli Raamatukogus: raamatumuuseumis "Goethe Weimar Tartus", lugemissaalide fuajees "Universaalgeenius Goethe", konverentsisaali fuajees "Goethe värviõpetus".

PROFESSORITE KLUBI

3. novembril kell 16.15 TÜ Ajaloo Muuseumi valges saalis. Prof Haldur Õim räägib teemal **"Rahvusvahelised ja rakenduslikud horisondid Eesti keeleteaduses".**

4. novembril kell 18.15 esitleb **Hillar Palamets ülikooli aulaprogrammi** Tartu Ülikoolis õppivatele soome tudengitele.

13. novembril korraldab TÜ Raamatupood ülikooli peahoones **kolmanda raamatuoksjoni,** mille teema on "Eesti ajaloos/ Ajalugu Eestis". Info tel 441 102 Ülle Kollo.

Üliõpilaste Selts Raimla heategevuslik raamatumüük toimub 13. novembril kell 14-18 ja 14. novembril kell10-17 TÜ Raamatukogu fuajees ning tulud lähevad Tartu Kroonuaia Kooli raamatukogule. Raamatute vastuvõtt komisjonimüüki ning annetustena on ÜS Raimla majas Veski 42 teisipäeviti, neljapäeviti ning laupäeviti kell 15-21 ja teistel päevadel kell 19-21. Info tel 421 474 või 252 88 329 ning e-post raimla@loss.ut.ee.

Teatmik **"Tartu Ülikooli Isikkoosseis ja struktuur 1999/2000"** on müügil ülikooli infopunktis. Hind ülikoolisisese arvelduse korras 32.- EEK-i, sularaha eest 35.- EEK-i.

Ülikooli infopunkt asub peahoones (Ülikooli 18) esimesel korrusel fuajees. Infopunkt on avatud esmaspäevast reedeni kell 8-16. Infotelefon 375 100 Urve Nahkur.

KURSUSED

TÜ tehnoloogiliste projektide juhtide ja spin-off-ettevõtjate koolitus. 8. novembril kl. 13-17 Multimeediakeskuses Lossi tn 3/5 aud. 112

Teemad: Tootmisprobleemid tooraine hankimisest kvaliteedijuhtimiseni. Tarbijakaitse. Tooteohutus. Konkurents; kõlvatu konkurents. Ostu-müügileping, töövõtuleping, litsentsileping. Välismajandustegevus, tollid, load.

Info 375 510 Jane Saatre, jsaatre@ut.ee

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.

Näitus - "Kes võib ilma uskuda..." (Ajaloolised ilmavaatlusriistad)

Margus Rumpi maalid "Kuldajastu koidiku laulud".

Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)

Avatud K-P 11-17

Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/

Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid.

Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
alates 29.10. ÜS Põhjala
25.10.-26.11. Universaalgeenius Goethe
6.10.-21.11. "Wagner Riias". Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts.
23.09.-28.11. TÜ emeriitprofessor filosoofiadoktor Leonid Stolovitch 70.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
Konverentsisaali fuajees:
25.10.-26.11. Goethe värviõpetus
Kaktuste fuajees:
1.11.-28.11. Syldi klaasimaalid
Õppelugemissaali fuajees:
1.11.-28.11. "Ove ja Juhani rabafotod" (Ove Maidla ja Juhani Püttsepp)
Kataloogisaalis:
5.10.-31.10. Jan Steen (1626-1679) (stendinäitus)
Raamatumuuseumis:
1.11. kell 13.45 avatakse näitus "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini! Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
1.11.-3.01. See on kui veesoontele istutatud puu... (Ps 1,3)
Valik eesti harduskirjandust, jutluste raamatuid ja esseistikat
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Inspektor Cruvi", Walt Disney Pictures 1999, hi-tech non-stop seiklusfilm, osades Matthew Broderick, Rupert Everett jt, kl 14.30, 16, 17.30, 20.45.

"13. sõdalane", Touchstone Pictures 1999, action-thriller, Michael Crichtoni romaani alusel, osades Antonio Banderas, Diane Venora, Omar Scharif jt, kl 19.

"Lollide pidusöök", Austria thriller, kl 22.15.

ZUM ZUMI KOHVIKUS

Reedel, 29. oktoobril kl 21
In Boll & Jaan Sööt
Laupäeval, 30. oktoobril kl 21
T-Band

Küüni 2, Tartu, tel 434 832, e-post: zumzum@online.ee

TARTU LASTETEATRIS

L 30. okt kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
Muinaslugusid, mõistatusi ja laule, mida siinkandis aastatuhandeid räägitud, mõistatatud, lauldud ja kuulatud - uues kuues.
Lavastaja Anne Türnpu, kunstnik Ene-Liis Semper, 1-tunnine etendus pillilugude, laulude ja tantsudega kogu perele.
P 31. okt kl 12 "Jesperi õnn"
Jesper on poiss nagu poiss ikka. Vanemad on tal täiesti normaalsed ja tahavad Jesperit kasvatada korralikuks kodanikuks. Selleks panevad nad Jesperi neljaks nädalaks luku taha... Armastus selles näitemängus on õnneliku lõpuga. 1 tund ja 50 minutit kestev etendus on lastele, kes teavad juba, palju on neli lahutada seitse ja ei tea veel, kuidas armastus käib.
L 6. nov ja P 7. nov kl 12 "Jesperi õnn"

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Arh

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 5. november 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 36 (1990) TASUTA

Tänaseid üliõpilasi küll tasuline kõrgharidus ähvardama ei hakka

Tõnis Leht
Erik Moora

Kolmapäeval toimunud haridusseminaril "Mis on Tartu Ülikool täna ja mida temalt oodatakse?" lubas haridusminister Tõnis Lukas, et juba ülikoolis õppivate tudengite jaoks reegleid ei muudeta ning et neile õppemaksu ei tule.

TÜ Üliõpilasesinduse korraldatud esimesel haridusseminaril sarjast "Olukorrast ülikoolis" esinesid lisaks haridusministrile ka rektor prof Jaak Aaviksoo, avatud ülikooli prorektor prof Teet Seene ning õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson.

Tudengite huvide kaitseks võttis sõna majandusteaduskonna üliõpilane Kaur Kivirähk.

Seminari juhatas avaliku halduse tudeng Enn Metsar ning kokkuvõtte tegi juuraüliõpilane Margo Loor.

Eeskujuks avatud ülikool

Esimesena kõnelnud Kaur Kivirähk tõi esile juba tudengite teada-tuntud probleemid: õppekorralduseeskirja muudatused ja kitsaskohad, stipendiumite vähesuse ja hindamissüsteemi muudatusest tulenevad segadused.

Õppekavade reformimisel on hakanud ära kaduma õppeainete järjepidevus.

"Mõnda kohustuslikku ainet loetakse üle aasta, mis takistab paljudel lõpetamist nominaalajaga ja tekitab asjatuid pingeid," ütles Kivirähk.

Ta tõi esile ka õppematerjalide vähesust ning mitteajakohasust.

Kivirähk märkis, et avatud ülikoolis saab üliõpilane kohe kätte oma semestri õppematerjali. "Seega pole neil vaja enne eksamit mööda Tartu raamatukogusid tuhlata ja avastada, et kõik raamatud on välja laenatud."



Need tudengid võivad muretud olla - kes ülikoolis juba sees, see õppemaksu maksma ei pea. VARJE SOOTAK

"Hea, kui otsitav raamat on suhteliselt uus ning seda on võimalik poest osta. Kuid tihti on õpikud 4 – 5 aastat vanad ning poest neid naljalt ei leia."

Kaur Kivirähk ei pidanud sugugi valeks, et avatud ülikoolis õppijad kohe materjali kätte saavad, kuid leidis, et samasugused võimalused peaksid olema ka põhiõppes õppijail.

Ühiselamute olukorrast kõneldes lausus ta, et suurepärases renoveeritud ühiselamus on üür üsna kallis ning et paljud, kes õhinaga ootasid selle valmimist, pidid majanduslikel kaalutlustel toast siiski loobuma.

"Kas see ei või piirata majanduslikult vähem kindlustatud üliõpilaste õppetööd Tartu Ülikoolis?" küsis ta.

KAUR KIVIRÄHK
TÜ majandusteaduskonna üliõpilane



Avatud ülikoolis õppijaile antakse kohe õppematerjalid kätte. Samad võimalused peaksid olema ka põhiõppes.

Riik pooldab õppemaksu

Tõnis Lukas rääkis muuhulgas, et praegu riigieelarvelisel kohal õppivatele tudengitele õppemaksu ei kehtestata.

Nemad saavad ülikooli lõpetada tingimustel, millega nad õppeasutusse sisse astusid.

Samas möönis aga Tõnis Lukas, et riik on õppemaksu ideoloogia üldiselt omaks võtnud ning et kõige varem juba järgmisest sügisest võivad ka avalik-õiguslikes ülikoolides kehtestuda osalised õppemaksud.

See ei tähenda aga riigitellimuse täielikku kaotamist, paljudel erialadel jääb see kindlasti alles.

Tulevik on interdistsiplinaarsuse päralt

Rektor prof Jaak Aaviksoo kõneles hariduse kvaliteedi mõõtmise raskustest ning komponentidest, millest see koosneb.

Jaak Aaviksoo arvates on tulevik ennekõike interdistsiplinaarsete erialade ja tehnoloogiate päralt.

Praeguse seisuga on aga Tartu Ülikoolis probleeme kompetentsete õppejõudude leidmisega ning ressursside nappusega, mis sunnib ümber vaatama kogu riiklikku kõrgharidussüsteemi.

Eeskirjad üliõpilasele kasuks

Õppekorralduseeskirjast rääkinud Lea Michelsoni arvates ei ole õppekorralduse eesmärgiks tudengile mugava elu loomine, vaid see peab võimaldama maksimaalselt head haridust.

Avaliku ülikooli temaatikat valgustanud prorektor prof Teet Seene leidis, et kolm aastat tagasi alustatud projekt on üllatavalt hästi tööle hakanud ning kutsus kõiki tavatudengeid avalikku ülikooli üle tulema.

Seminarid jätkuvad

Haridusseminari võttis kokku üliõpilane Margo Loor, kes esinejatele oponeerides kritiseeris kõige enam haridusjuhtide üldsõnalisust ja konkreetsuse puudumist.

Ürituse korraldaja TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkonna abiesinaise Anu Mõistliku sõnul oli seminari eesmärgiks luua dialoog ülikooli juhtkonna, riigi haridusjuhtide ja tudengite vahel.

Üliõpilasesinduse haridustoimkond otsustas sarja alustada juba kevadel pärast esinduse valimisi.

Anu Mõistliku arvates läks üritus korda, sest kuulama ja kaasa rääkima oli tulnud üllatavalt palju üliõpilasi.

Ta kinnitas, et haridustoimkond kavatseb seminaride sarja kindlasti jätkata.

Seminaril osales arvukalt ülikooli käekäigust hoolivaid tudengeid. Lisaks kohalviibijaile said videokonverentsi vahendusel üritusest osa ka Tartu Ülikooli Türi Kolledži noored, kellel oli ühtlasi võimalus esitada omapoolseid päringuid ning teha ettepanekuid.

TÄNA LEHES

Intervjuu
Prof Enn Seppet peab arstitudengite teaduskonverentsi taset kõrgeks
LK 3

Selgusid Seitsmenda Samba Fondi stipendiaadid
LK 3

Semiootika-tudengid arutasid semiootika seisu tänapäeva Eestis
LK 2

Tartu Linnavolikogu alustas tööd

Tartu Linnavolikogu esimesel istungil 28. oktoobril valiti volikogu esimeheks TÜ endine rektor prof Peeter Tulviste ja linnapeaks uuesti Andrus Ansip.

Volikogu nimetas ametisse ka kolm abilinnapead. Sotsiaalvaldkonda hakkab kureerima TÜ dotsent Jüri Kõre.

Lisaks eelmises UT-s mainitud TÜ-s töötavatele volikoguliikmele on uues koosseisus ka TÜ Raamatukogu direktor Toomas Liivamägi (Isamaaliit), TÜ Kliinikumi radioloogiateenistuse direktor Margus Ulst (Mõõdukad) ja dots Aleks Lenzner (Keskerakond).

Kokku on volikogus 13 TÜ töötajat ja õppurit.

Eilsel linnavolikogu teisel istungil moodustati alatised komisjonid ja valiti esimehed ning kinnitati koosseisud.

TÜ Sihtasutusel on täna tänupäev

TÜ Sihtasutus tänab ülikooli aulas toimuval tänupäeval sihtasutuse lahkeid toetajaid ja sõpru.

Sihtasutuse usalduskogu esimees Vahur Kraft ja juhatuse liige Margus Ots annavad tänutahvlid Aino Järvesoole Elmar Järvesoo mälestusfondi loomise eest, Hermann Reisidele TÜ üliõpilaste õppe- ja teadusreisside toetamise eest, Eesti Mobiiltelefonile TÜ infotehnoloogia erialade üliõpilaste õppe- ja teadustöö toetamise eest, Tartu Linnavalitsusele TÜ üliõpilaste ja teadurite toetamise eest, Olari Taalile ja Toivo Maimetsale TÜ Seitsmenda Samba Fondi toetamise eest.

Rektor Jaak Aaviksoo peab kõne "Tartu Ülikool – investeering tulevikku" ja sihtasutuse juhatuse liige Margus Ots räägib sihtasutuse tegevusest ja väljavaadetest 1997. - 2000. aastatel.

Sihtasutuse projektijuht Indrek Mustimets ütles, et tänupäeval antakse üle ka esimesed 20 000 krooni suurused Seitsmenda Samba Fondi stipendiumid.

TÜ Sihtasutus loodi 1997. aastal majandusliku toetuse vahendamiseks Tartu Ülikoolile ja üliõpilastele ning teaduritele.

Ümarlaud loodab tõsta kõrghariduse taset

Tartu Ülikooli rektoraat ja humanitaarteadlaste ümarlaud korraldavad teisipäeval, 9. novembril kell 17 TÜ Raamatukogu saalis senist diskussiooni kokkuvõtva üldarutelu.

Koosolek ei puuduta ainult filosoofiateaduskonda, vaid ka teisi teaduskondi, kogu akadeemilist üldsust laiemalt. Humanitaarteadlaste märgukiri ilmus 14. mai Universitas Tartuensises (nr 19), avaram taust on kättesaadav aadressil www.ut.ee/ymarlaud. Ümarlauas ja selle e-listis osalenute seast võtavad sõna ka rektor Jaak Aaviksoo, prorektor Volli Kalm, akadeemiline sekretär Igor-Ivar Saarniit, raamatukogu direktor Toomas Liivamägi ja kraadiõppe spetsialist Anita Kärner.

Korraldajad ootavad ettepanekuid märgukirjas ja alljärgnevates ringkirjades tõstatatud probleemide lahendamiseks.

ÜMARLAUA MÄRGUKIRI 14. MAI UT-S

Õpetamise/juhendamise kõrge kvaliteedi tagamine;
Õppe- ja teadustöö interdistsiplinaarsuse vajalikkus ja tagamine;
Kõrge kvalifikatsiooniga õppejõudude/teadurite toomine TÜ-sse ja järelkasvu kujundamine;
Doktorantide töötamise reguleerimine ja nende töökoormus TÜ-s;
Kraadiõppe finantseerimine ja doktorantide teadustöö toetuse kasutamine;
Õppeastmete nominaalkestuse vähendamine (nt magistrikraad 5 aastaga) ja sellele vastavalt õppekavade ümberkujundamine;
Loengulise õppetöö osatähtsuse vähendamine aktiivõppevormide kasuks;
Üliõpilaste iseseisva töö osa õppekava läbimisel ja selle töö kontroll.

Taotletakse kõigi järgmiste huvigruppide esindatust:
a) ümarlauas osalejad, selle listi liikmed ja muidu huvilised; b) üliõpilased-magistrandid-doktorandid; c) ülikooli(de) humanitaar-sotsiaalteaduslike struktuuride tegevjuhid (dekaanid, prodekaanid, osakondade juhatajad, professorid, toolihoidjad, raamatukogude esindajad) – kõik, kellest sõltub asjade tegelik korraldus; d) külalised väljastpoolt ülikooli.

Oodatakse konstruktiivseid sõnavõtte, mis asjatundlikuna piirduksid 5 minutiga. Kes ei saa osaleda, võib saata kirjaliku teksti ettelugemiseks. Eesmärgiks on seisukohtade fikseerimine ja ülesannete formuleerimine sisulistele ja tegevjuhtidele igal tasandil.



Esimesel humanitaarteadlaste ümarlaual küsiti "Kuhu lähed, humanitaria?". JAAK NILSON

Sõnavõt(t)u(de)st ja teema(de)st saab teatada vahetult enne koosolekut ja selle ajal, kindlam on siiski eelnevalt registreerida ümarlaua listis ut.ymarlaud@lists.ut.ee või aadressil vkalm@ut.ee.

Ümarlaua nimel
Arne Merilai
TÜ eesti kirjanduse dotsent

UUDISED

Filosoofiateaduskonna dekaani kandidaate praegu kaks

Filosoofiateaduskonna dekaani kandidaadiks on eesti ja soome keeleteaduse nõukogu esitanud ajaloo osakonna juhataja, kunstiajaloo professori Jaak Kangilaski. Tema kandidatuuri esitas ka maalikunsti professor Jaan Elken.

Kunstide osakonna nõukogu esitas dekaani kandidaadiks klassikalise filoloogia professori Anne Lille.

Kandidaate saab üles seada 10. novembrini.

Uue dekaani valimine toimub 24. novembril.

Doktoriväitekiri epilepsiast

TÜ Lastekliiniku doktorant Anneli Beilmann kaitses doktoriväitekirja "Laste ja noorukite epilepsia Eestis. Levimus, haigestumus, kliinilised väljendused".

Väitekiri käsitles epilepsia kui maailmas ühe levinuma närvisüsteemihaiguse haigestumuskordajaid Eestis. Uurimus põhineb 1995. -1997. aasta 7 Eesti maakonnas kuni 19-aastaste epilepsiaga laste ja noorukite väljaselgitamisel.

Samal ajal hinnati teises paralleelses uuringus epilepsiaga laste vigastuste ja muudesse haigustesse haigestumise sagedust igapäevaelus. Uuringupiirkonnas leiti 560 epilepsiaga last ja noorukit (3,6 haigusjuhtu 1000 elaniku kohta), mis sarnaneb teiste arenenud majandusega maadele. Põhjusi õnnestus kindlaks teha ainult 40% juhtudest. Kõige sagedasemad põhjused olid sünnitusperioodi häired. 15% juhtudel olid sündroomid seotud pärilikkusega.

Selgus, et nii patsientidel kui võrdlusrühma liikmetel esines olmevigastusi ühesuguse sagedusega. Sellest järeldati, et Eesti lastel ei ole epilepsia ohuteguriks traumadesse sattumisel. Küll aga selgus, et epilepsiaga noored haigestusid sageli ning vajasid seetõttu suuremat arstide tähelepanu. Haigestumiste tõttu tekkivad suured lüngad õppetöös võivad mõjutada negatiivselt edasiõppimist ja elukutsevalikut.

Epilepsia põhiliste epidemioloogiliste näitajate uurimine on väga oluline, et edasi arendada meditsiinisüsteemi uute epilepsiajuhtude tekke vähendamiseks ning aidata haigetel võimalikult hästi eluga kohaneda.

Geograafid arutavad kooligeograafiat

Täna, 5. novembril toimub TÜ geograafia instituudis Eesti kooligeograafia konverents.

Konverentsil käsitletakse Eesti kooligeograafia olukorda. Geograafia instituudi assistendi Ülle Liiberi sõnul analüüsitakse õppekava häid ja halbu külgi, eksamite ja tasemetööde korraldamist, õpikuid ja üldse õppevahendite seisukorda.

Samuti arutletakse, kuidas maateaduse õppimisel kasutada paremini arvuti ja interneti võimalusi.

Ettekannetega esinevad TÜ geograafia instituudi ja Tallinna Pedagoogikaülikooli geoökoloogia õppetooli teadlased ning Haridusministeeriumi Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse esindajad.

Eesti peab maailmas ennast teadvustama tugeva märgina

Katrin Alekand
TÜ semiootika ja kulturoloogia üliõpilane

Timo Maran
TÜ semiootika ja kulturoloogia magistrant

Semiootikatudengid korraldasid Järvseljal kõnekoosoleku "Semiootik Eesti ühiskonnas", kus analüüsisid oma küsitluse tulemusi ja semiootika seisu.

Ettekannete põhiosa moodustasidki küsitluste tulemuste kokkuvõtted ja analüüs ning nendest tõstatunud probleemid.

Külalistena võtsid sõna Linnar Priimägi, Kaur Kender, ajakirjandustudeng Kertu Ruus ja semiootika osakonna lõpetanud Elin Sütiste, Piret Vaher ja Kiur Aarma. Kiri-sõnavõtu näol oli esindatud Rein Veidemann.

Küsitlused viidi läbi semiootika osakonna üliõpilaste seas ning saadeti ka potentsiaalsetele tööandjatele. Esimestest selgus, mida osakonnalt oodatakse, millised on üliõpilaste arvates probleemid, mis vajaksid lahti- ja selgeksrääkimist. Teistest kujunes pildike, kes või mis on semiootik antud hetkel Eesti ühiskonnas ja mida semiootikast üldse teatakse.

Head mõtted rohujuuretasandilt

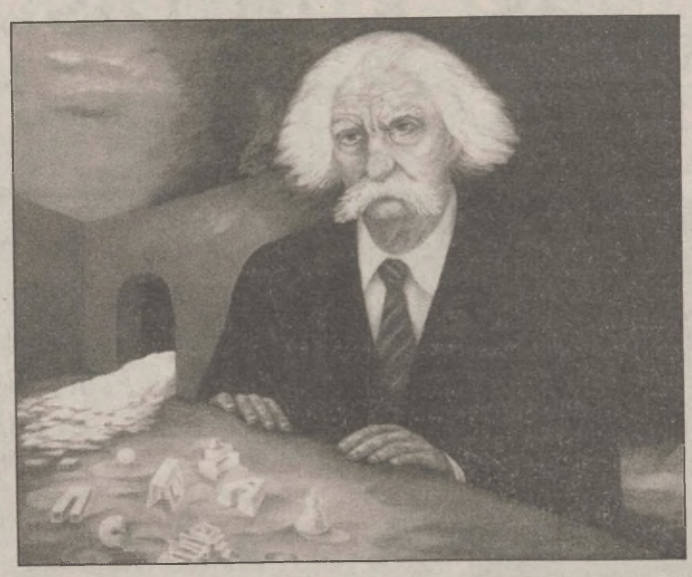
Juba pikemat aega näikse Tartu Ülikoolis valitsevat olukord, kus ühed ei saa ja teised ei taha enam endistviisi jätkata. Olud - kindlasti. Muutunud ühiskond - kahtlemata! Turusituatsioon - küllap vist... Kohandamaks end eelnevaga leiab üks osa akadeemilisest perest endale eneseväljenduse läbi kõikvõimalike reformide - vaadatakse üle ja ümber õppekorraldusi, hindamissüsteeme, sisse- ja väljaarvamis-eeskirjade sõnastusi jms.

Teist osa käsitletakse aga tihtipeale tahteta amorfse massina, millel justkui puuduks oma arvamus, tahe ja küllap east tulenevalt kaine ja hetkeolukordi adekvaatselt hindav-analüüsiv mõistus. Massi eneseväljendus peaks toimuma ja toimima esimeste poolt ettemääratud raamides ja piires ning väljenduma eelkõige eksamites-arvestustes. Ja kui mõned massist on piisavalt ambitsioonikad, siis õnnestub ehk neilgi reformijate-klubi liikmeks saada.

Ent head mõtted võivad sündida ka rohujuure-tasandilt ning ka edukalt teostuda - nagu semiootika üliõpilaste kõnekoosolek.

Semiootikul peab olema ka kõrvaleriala

Kõige enam seostati semiootikat Juri Lotmani nimega, märgisüsteemidega ning ka Tartu Ülikooliga, tõsi jällegi seoses Juri Lotmaniga. Leiti, et semiootikal peaks olema mingi rakenduslik väljund, mis tähendab seda, et tulevasel semiootikul peab kindlasti olema konkreetne kõrvaleriala, millele semiootika meetodeid kohandada. Samuti mainiti, et oluline ei olegi niivõrd MIS semiootik on, vaid KES ta on. Seega siis isiksuslik aspekt. Võimalike valdkondadena, kus semiootik võiks leiba teenida, mainiti haridust (õpetaja, õppejõud), kultuuri (leiti, et semiootikud võiksid töötada näiteks kultuuriministeeriumi haldusalas, paraku pidas viimane paljuks meie küsitlusele vastata), tõlkeasutusi, rahvastikuametit, reklaami.



Semiootikaprofessor Juri Lotman (1922-1993) on nimetatud Eestis sajandi suurkujuks. JÜRI ARRAKU ÕLIMAAL 1994

Tugev isiksus – tugev semiootik

Külalisesineja Linnart Priimägi rõhutas, et kõige olulisem, mida kõrgharidusasutus tegema peaks, on koolitada ja arendada isiksusi. Tugev isiksus ja tugev semiootik - see on ideaal, mille poole liikuda.

Kaur Kender kommenteeris küsitlustest koorunud arvamust, et kui semiootik tahab saada rikkaks ja palju raha teenida, siis mingu tööle reklaamivaldkonda. Samuti polevat Eestis pakutava semiootikahariduse tase võrreldes muu ilmaga üldsegi kehvem - häbeneda ei ole meil midagi.

Kertu Ruus arvas, et kui semiootik-kulturoloog läheneb ühiskonnale, siis hakkab ühiskond teda ka vajama ning talle avanema.

Juri Lotman – Eestis sajandi suurkuju

Rein Veidemann pani ette semiotiseerumisprotsessi teadvustamise ja massidele propageerimise. Enne kui Eestist saab internetiseerumise ja tiigrihüpete läbi virtuaalriik, peaks ta end teadvustama kui tugevat märki, siis oleme me olemas ka maailmamastaabis. Samuti tegi ta ettepaneku hakata juba praegu mõtlema J. Lotmani 80. sünniaastapäeva tähistamisele 2002. aastal rahvusvahelise foorumiga "Semiootiline ja metasemiootiline Eesti.".

On selge, et Juri Lotmani kui Tartu semiootikakoolkonna looja elutöö on tehtud. Tunnustusena selle eest on ta nimetatud Eesti sajandi suurkujuks teaduse alal. Ent tema pärand on Tartus senini säilinud ja ülikoolil on praegu reaalne võimalus seda kasutades koolitada uut teadlaspõlvkonda, kes suudaks adekvaatselt mõista ja analüüsida Eesti ühiskonnas ning kultuuris toimuvaid protsesse ja neid ettegi ennustada.

Üliõpilaste ja õppejõudude koostöö suunas

Küsitlustulemustest tõstatusid probleemid, mis diskussioonis läbi arutati, nagu näiteks osakonna sise- ja välisinfovahetus; nägemus oma kohast Tartu Ülikoolis, Eestis ja ka maailma semiootikas; kas ja kuidas semiootikat laiemale üldsusele nõnda tutvustada, et ei tekiks muljet, nagu oleks see mingi metafüüsika või salateadus; osakonna prioriteedid ja nende kajastumine õppeprogrammis jne.

Vahest ei olnudki oluline leida lahendust kõikidele küsimustele, vaid vähemalt teadvustada probleemide olemasolu ning arutelu teke iseenesest.

Kokkuvõtteks võiks öelda, et semiootikaüliõpilaste hea mõte sai edukalt teoks. Paljude tõstatunud probleemide lahendamine sõltub, nagu ikka ja alati, rahast. Ja küllap ei ole see ainult meie osakonna mure. Ent takistuste ületamine saab alata vaid läbi osakonnasisese dialoogi ja üksmeele. Seesinane väljasõitki oli üks samm üliõpilaste-õppejõudude vahelise koostöö parandamise suunas.

Füüsikud korraldavad perepäeva

Laupäeval, 6. novembril kell 12 avab rektor TÜ füüsikahoones Baltimaade ainukese avaliku Foucault' pendli, mis võimaldab näidata, et Maa pöörleb.

Füüsikaosakonna juhataja prof Risto Tammelo ütles, et avatakse ka TÜ uus arvutiklass ja TÜ ilmajaam. "Ilmajaam annab iga 30 sekundi järel internetti (http://meteo.physic.ut.ee/) kohalikku keskkonnateavet temperatuuri, õhurõhu, niiskuse, valgustatuse, gammakiirguse ja muu kohta."

Füüsikaosakond korraldab sel puhul kl 10 - 17 lahtiste uste päeva oma hoones Tähe 4, kus toimuvad üritused nii täiskasvanutele kui ka lastele.

Saab käia füüsikateatris ja ekskursioonil laborites, kuulata Tartu muusikakoolide õpilaste kontserti ja ülevaateloengut uuemast fototehnikast, vaadata mitmesuguseid näitusi. Samuti saab testida lihasetoonust müomeetril, teha tasuta digitaalse värvilise autoportree ja muud põnevat.

Info koduleheküljel http://www.physic.ut.ee ja telefonil 375 520.

Ühiselamud vajavad 400 miljonit krooni

Krõõt Nõges

TÜ nõukogu tutvus eelmisel reedel oma istungil TÜ ja EPMÜ ühisprojektiga ülikoolide ühiselamute renoveerimiseks.

Projekti maksumuseks on planeeritud 400 miljonit krooni. TÜ finantsdirektori Taimo Saani sõnul on äärmiselt kehvas seisus ülikoolide ühiselamute renoveerimist võimalik finantseerida vaid läbi laenude. 400 miljoniga saaks renoveerida kõik ülikoolidel praegu kasutuses olevad ühiselamud, millest enamik on ehitatud 1960 – 1970-ndatel aastatel.

Samuti on TÜ-l plaanis ehitada uus, 800-kohaline ühiselamu. Ehitamiseks vajalik maa on olemas: Tartu linn kinkis selleks Raatuse tn 22 asuva kinnistu.

Äriplaani kohaselt laenaks Eesti riik Euroopa Nõukogu Sotsiaalarengu Fondilt 200 miljonit krooni. Fondi esindajad käisid selle aasta augustis ka Tartus olukorraga tutvumas ning möönsid projekti toetamise vajalikkust. Ülejäänud 200 miljonit on vastavalt eelläbirääkimistele valmis laenama kaks Eesti kommertspanka.

Kui laenule antakse riigi garantii, siis on valmis laenu andma ka mõned välispangad.

Planeeritud on, et laenu tagasimaksetest 60 % tasub riik, 10 % Tartu linn ning 30 % makstakse tagasi ühiselamuüürist laekuvatest summadest.

Projekti õnnestumiseks on vaja saada nii Euroopa Nõukogu Sotsiaalarengu Fondi kui ka Eesti Vabariigi Riigikogu heakskiit. Taimo Saani sõnul ei saa seetõttu TÜ võtta endale mingeid kohustusi enne, kui on saadud eelpoolnimetatud institutsioonide heakskiit.

Tööjõuturg mõjutab haridust ja vastupidi

Kadrin Kergand
TÜ karjääriteenistuse peaspetsialist

Anita Kärner
TÜ magistri- ja doktoriõppe peaspetsialist

TÜ õppe- ja üliõpilasosakond korraldas eelmisel reedel, 29. oktoobril fookusgrupiuuringu, kus arutleti magistrikraadiga töötajate rolli tööturul ning võimalusi kõrgkooli ja tööandjate koostööks.

Grupis osalejad esindasid erinevaid valdkondi: teadus, ajakirjandus, haridus (gümnaasium), infotehnoloogia, pangandus, kohalik omavalitsus ja töövahendus. Seega võib vestlusringist saadud mõtteid ja infot pidada igati huvipakkuvaks ja arvestatavaks nii ülikoolile kui osalejatele.

Fookusgrupi intervjuus püüti vastuseid leida järgmistele küsimustele: kas magistrikraad annab töötajale tööturul eeliseid, kas magistrikraadiga töötaja on kvalifitseeritum, kuidas tööandja suhtub töö kõrvalt magistriõppes õppivatesse töötajatesse jne.

Teine oluline valdkond puudutas kõrgkooli ja tööandja koostööd. Intervjuus käsitleti teemasid, nagu kas tööandjad on kursis kõrgkoolide ettevalmistustasemega, mida oodatakse kõrgkoolilõpetajatelt - laialdasi teadmisi või erialast spetsialiseerumist; mil moel peaks toimuma tööandja ja kõrgkooli vaheline koostöö. Antud teemadering on eriti oluline karjääriteenistuse arendamisel.

Lõplike tulemuste interpreteerimine ja analüüs võtab veel aega. Kuid juba praegu võib väita, et tööandjatel on suur huvi ülikooliga suhtlemise vastu. Intervjuul osalejad võtsid vestluse kokku sõnadega, et ülikool võiks tihedamini korraldada erinevatel teemadel arutelusid mitmesuguste elualade esindajatega. Tagasiside kraadiõppe läbinute kohta on heaks eelduseks õppetöö paremal korraldamisel. Koostöö tööandjatega annab ülikooli lõpetajatele parema positsiooni tööturul. Seda kinnitavad ka teiste maade kogemused, kus karjäärikeskused on loodud peaaegu kõikide suuremate kõrgkoolide juurde.

Kontaktid tööandjate ja kõrgkoolide vahel aitavad paremini mõista teineteise vajadusi ja ootusi.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOE KOLMAS RAAMATUOKSJON

Tartu Ülikooli Raamatupood korraldab **laupäeval, 13. novembril kl 11.15** ülikooli peahoones aud 102 kolmanda raamatuoksjoni.

Oksjonile, mille teema on **"Eesti ajaloos/ajalugu Eestis"**, võeti 16. oktoobrini vastu ilmumisaega ja -kohta piiramata vastu eesti- ja võõrkeelseid trükiseid.

Vastuvõetud raamatud käsitlevad Eesti ajalugu nii kõige avaramas kui ka ahtamas mõttes, näiteks ajaloolisi üksiksündmusi või -isikuid, samuti Eesti elu eri külgi ajaloolises plaanis.
Tund aega enne oksjoni algust saavad huvilised tutvuda kõigi 295 oksjonile mineva trükisega.

ÕNNITLEME!

Sirje Kaur



TÜ Nahahaiguste Kliiniku vanemassistent Sirje Kaur on sündinud 3. novembril 1949. aastal.

Õnnitleme teda juubeli puhul!

Kolleegid

Teaduskonverents on kui läbilõige aasta jooksul tehtud uurimistööst

Neve Portnova
TÜ arstiteaduskonna pressiesindaja

Arstiteaduskonna päevadel oktoobris toimub igal aastal ka üliõpilaste ning õppejõudude teaduskonverents. Žürii esimees, teadusprodekaan prof Enn Seppet hindab selle aasta osavõttu ja tööde taset väga kõrgelt.



Teaduskonverentsi žürii esimees prof Enn Seppet.



Žürii loovutas esimese koha uurimusele, mille üks autoreid oli Alar Toom.



Teist ja kolmandat kohta jagama jäänud töö üks autoreid Dzamilja Safiulina.



Teist ja kolmandat kohta jaganud töö autorid Jarno Habicht ja Eva-Liina Ustav.

Milline on Teie üldmulje konverentsist?

Hindan väga kõrgelt teadustööde massilist osavõttu - kokku laekus 132 tööd. Ka ettekannete tase alates ettevalmistusest on aastate jooksul paranenud ja oli sel aastal väga hea. Varem võtsime teeside kogumikku vaid osa laekunud töödest, kuid nüüd on tööde esitajad aru saanud, et andmed on vaja esitada täpselt, konkreetselt ja hästi vormistatuna.

Kas edasiminek oli nii üliõpilaste kui ka teadurite/õppejõudude teadustöödes?

Arvan küll, sest tänavu ei jäänud muljet, et üliõpilased oleksid kuidagi omapead jäetud. Võib-olla eksin ja võib-olla on üliõpilased ise aktiivset tööd teinud, et kontrollida, kuidas teesid ja ettekanne välja nägema peavad.

Hindan kõrgelt ka seda, et tudengid nii aktiivselt konverentsidest osa võtsid. Ühelt poolt olid nad selleks kohustatud, aga teiselt poolt polnud see ju sundus, ja arvan, et tegemist oli siiski huviga. Üliõpilastel oli konverents väga hästi organiseeritud, ka sponsortegevus.

Kuidas võrdlete üliõpilaste teaduskonverentsi õppejõudude omaga?

Kahjuks pean tõdema, et "päristeadlased" ei tulnudki suulistele ettekannetele nii massiliselt. Arvan, et see näitab suhtumist. Arstkonnas ei ole veel niisugust suhtumist, et teaduskonverentsil käies saab uut informatsiooni sellest, mida ise ei ole lugenud, ja et seal saab silmaringi laiendada.

Kuidas kommenteerite, et üliõpilaste auhinnafond on õppejõudude omast suurem? Kas see võiks olla motiiviks nii teadustöö tegemisele kui konverentsil ettekandmiseks?

Raha mängib kindlasti oma osa ja auhinnafondi on ka õppejõudude konverentsil võimalik suurendada. On arvatud, et preemiate andmist peaks tulevikus paremini organiseerima. Näiteks võiks välja anda aukirja aasta parima teadustöö autorile. Seda püüame teha juba järgmisel aastal.

Samuti tahaksime, et konverentsid annaksid ülevaate sellest, millega meie kliinikutes ja instituutides tegeldakse. Seda funktsiooni on nad ka kandnud, teisalt ei anna eestikeelses ajakirjanduses publitseerimine suurt midagi ja sellesse suhtutakse kergekäeliselt. Mõnikord võetakse töö ette vaid eesmärgiga saada punkt kirja, kuid kas sisu on ka midagi väärt, jääb küsitavaks. Teaduskonnas on vaja jõuda arusaamisele, et see konverents on kui läbilõige aasta jooksul tehtud tööst ja et seda ka vastavalt hinnataks.

On olnud arvamusi, et tööd võiks panna inglise keeles internetti. Eelmisel aastal tuli ingliskeelseid teese vähe.

Teine probleem on hilisemas publitseerimises. Kui näiteks aasta pärast tahetakse avaldada sama töö täiendatult mõnes tuntud erialaajakirjas, tekib küsimus esmapublikatsioonis.

Kuidas jäite rahule tööde rakendusliku küljega?

Meie teaduskonnas on rakenduslik külg väga tagasihoidlik. Hea on olukord biokeemia instituudis, kus koos kliinikuga toimub teadustöö, millel on ka rakendus. Kuid mõnes teises valdkonnas rakenduslikkus puudub.

Millest on tingitud, et mõnes kliinikus/instituudis on üliõpilaste teadustöid rohkem kui teistes?

Vastus on väga lihtne - see sõltub juhatajast, samuti õppejõudude ja eriala atraktiivsusest. Mõned isiksused on head teadlased, aga kehvad lektorid, teised aga väga head lektorid, kuid…

Probleem on ka teadustöö teostuses ja metoodika õpitavuses ning ajas. Lihtne on üliõpilast rakendada kindla lühikese metoodikaga töötama laboris.

Samas võib mõnest tööst ja metoodikast arusaamine ja rakendamine olla pikk protsess. Mõne protseduuriga tuleb alustada hommikul ja pole teada, millal see lõpeb, nii et üliõpilane saab sellega tegelda vaid nädalavahetusel.

Kuidas seda muuta?

Üliõpilasi motiveerib teadustööd tegema ka selle eest tasu saamine, mis praegusel ajal pole enam võimatu.

Saab ju esitada stipendiumitaotlusi sihtasutustele, et ei peaks töötama kliinikus öösiti valves, vaid et võiks ka istuda päev läbi laboris.

Muidugi on entusiaste, kes oma päevi laboris veedavad, või neid, kelle elu möödubki kliinikus. Üliõpilaste ankeetküsitluse idee on hea ja seda tuleks jätkata. Nii saavad nad rohkem teavet instituutides/kliinikutes tehtavatest uurimustest ja osalemisvõimalustest.

Kas žürii otsus tuli raskelt?

Jah muidugi, sest olla žürii liige ja midagi hinnata on alati raske ja subjektiivne. Kuid püüdsime võtta hindamise aluseks kindlad kriteeriumid (teeside vormistus, töö teaduslikkus, aktuaalsus, esitus konverentsil) ja hindasime 5-palli süsteemis. Erinevate valdkondade töid on raske hinnata ja seepärast võrdlesime neid grupeeritult ja püüdsime leida grupisiseselt parima.

Kuidas kommenteerite üliõpilaste teadustööde võitja tööd?

Leho Rips ja Alar Toom on näidanud oma osavust varemgi. Töö vormistus oli hea ja esitus igati teaduslikule ettekandele kohane: rahulik ja asjalik. Ma ei ütle, et Leho Rips oleks seda halvemini teinud, aga Alar Toome valik oli hea.

Oli tunda, et nad tegid oma tööd eesmärgiga võita auhind ja nägid selle nimel ka vaeva. Hea oli kuulda järelkajana ka üliõpilaste seas, et žürii otsusega oldi ühel meelel.

Kuidas suhtute arstiteaduskonna päevade selle aasta motosse "Kliinikum ja arstiteaduskond on üks pere"?

Väga positiivselt. Teaduslikule arengule on see hea tõuge, sest instituudid saavad kliinikust osa materjale, nagu näiteks kudesid.

Hea, et ka arstid peavad rohkem teadusega tegelema hakkama. Kliinikus on küll raskem kui instituudis teadusteemat leida. Loodan, et kliinikumi reorganiseerimine laabub ja et koostöö jätkub edukalt.

ARSTITEADUSKONNA ÜLIÕPILASTE TEADUSKONVERENTSI VÕITJAD

1. Leho Rips, Alar Toom "Riskifaktorite osa heterotoopse ossifikatsiooni kujunemisel puusaliigese endoproteesimise järgselt"
2. ja 3. Dzamilja Safiulina, Anastassia Gontsarova "Glutamaadiretseptori antagonistide toksilisus primaarses tserebellaarsete granulaarrakkude kultuuris";
Jarno Habicht, Eva-Liina Ustav "Mitteinvasiivne prenataalne geenidiagnostika"

Seitsmenda Samba Fondi stipendiaadid teada

Indrek Mustimets
TÜ Sihtasutuse projektijuht

TÜ Sihtasutuse Seitsmenda Samba Fondi stipendiumikomisjon määras kolm esimest 20 000-kroonist stipendiumi usuteaduskonna üliõpilasele Ott Ojapervele, füüsika-keemiateaduskonna magistrandile Artur Jõgile ja sotsiaalteaduskonna doktorandile Aune Valgule.

TÜ Seitsmenda Samba Fond asutati 1998. aastal eesmärgiga maksta stipendiume TÜ silmapaistvaimatele üliõpilastele. Fondile pani nime sihtasutuse patroon president Lennart Meri, viidates seitsmendale sambale kui tarkusesambale.



Aune Valk.



Artur Jõgi.



Ott Ojaperv.

Fondi algkapital moodustus Sihtasutuse usalduskogu liikmete eraisikutena tehtud annetustest kogusummas 87 700 krooni. Esimese annetuse (200 000 krooni) väljastpoolt sihtasutust tegi Eesti Ühispank. Fondist makstakse stipendiume välja igal aastal Gustav Adolfi päeval.

Usuteaduskonna neljanda aasta üliõpilane Ott Ojaperv nimetati stipendiaadiks tema eduka õppe- ja teadustegevuse eest. Ta on sooritanud eeskujulikult kõik kohustuslike ja valikainete eksamid ning üles näidanud suurt huvi õppetegevuse vastu ja tegelnud paljude ainetega süvenenumalt, kui õppeprogramm ette on näinud.

Tema pooleliolev lõputöö "Negatiivne teoloogia – neli võimalust Jumalast kõnelemisele" tõotab tulla üks parimaid, mis usuteaduskonnas kunagi valminud. Ott Ojapervest loodab teaduskond saada tubli õppejõu. Ta on stuudiumi käigus omandanud inglise, itaalia, prantsuse, saksa, vene, araabia, aramea, heebrea, hiina, kreeka, sanskriti ja tiibeti keele.

Füüsika-keemiateaduskonna esimese aasta magistrant Artur Jõgi on edukas ja järjekindlas õppe- ning teadustöös leidnud rea häid teaduslahendusi ja teinud mitmeid olulisi täiendusi seniavaldatule. Peamine uurimisvaldkond on orgaaniline peensüntees. Uurimistöö on seotud eenüünset blokki sisaldavate ühendite sünteesiga ja eenüünsete blokkide käitumise uurimisega superaluselises keskkonnas. Teadussuund pakub suurt huvi bioloogiliselt aktiivsete ainete saamiseks, uute ravimite saamiseks (nende hulka kuuluvad ka vähivastased ravimid).

Sotsiaalteaduskonna kolmanda aasta doktorant Aune Valk nimetati stipendiaadiks tema tugeva ja sihikindla teadustegevuse eest. Peamised uurimisvaldkonnad on etniline identiteet ja rahvuslikud hoiakud. Ta on avaldanud arvukalt teaduspublikatsioone, esinenud konverentsidel, lugenud mitmeid loengukursusi ja juhtinud ning organiseerinud oma erialaga seotud ühiskondlikke organisatsioone.

Stipendiumid antakse kätte reedel, 5. novembril sihtasutuse tänupäeval TÜ aulas kl 15.

UUDISED

Helsingi Ülikooli prof Erkki Koskela aulaloeng

Helsingi ülikooli prof Erkki Koskela peab neljapäeval, 11. oktoobril kl 14.15 aulaloengu teemal "Finland's Depression in the 1990s: A Tale of the Bad Luck and Bad Policies".

Prof Koskela on üks Soome juhtivaid majandusteadlasi. Ta kaitses doktorikraadi 1976. aastal Helsingi Ülikoolis ja on alates 1981. aastast ka majandusteaduste professor.

Prof Koskela oli 1980-ndatel aastatel Helsingi Ülikooli majandusteooria õppetooli juhataja, Soome presidendi juures asuva komitee "Euroopa rahaliit ja Soome" ja mitme muu ühenduse liige.

Koskelal on olnud märkimisväärne mõju uue majandusteadlaste põlvkonna kasvatamisel Soomes. Ta juhendanud ligikaudu 20 doktoritööd. Prof Koskela uurimistegevus on olnud ulatuslik, hõlmates kaugelt üle 100 artikli, millest enamik on avaldatud rahvusvahelistes ajakirjades. Tema esmased uurimisvaldkonnad on tööjõud ja keskkonnakaitsealane maksustamine, metsamajandus, pankade konkurents ja finantsturgude nõrkus, finantskriisid ja majanduspoliitika.

Väikesed raamatukogud katsusid rammu suurtega

TÜ Raamatukogu korraldas 1998. aastal toimunud teadusraamatukogude-vahelise võistluse võitjana võistluse "Infootsing internetis".

Informatsiooni ja eurodokumentatsiooni osakonna juhataja Ülle Must ütles, et rõõmsaks üllatuseks oli julgem osavõtt, sest sel aastal võeti eesmärgiks osalejate ringi laiendada. Nii osales koos suuremate raamatukogudega ka üks valla- ja üks külaraamatukogu.

Finaali jõudnud kümnest raamatukoguhoidjast tuli esikohale Maris Jaagosild Eesti Rahva Muuseumi raamatukogust, teiseks Kadri Toompark Eesti Rahvusraamatukogust ning kolmandaks Katrin Kokk Rapla Keskraamatukogust. Neljas oli Liina Jürimaa TÜ Raamatukogust.

Kümme finaali pääsenut said USA Infoagentuuri CD ning kolme parimat premeeris Raamatukoguhoidjate Ühing keraamiliste vaasidega.

Võistlus toimus raamatukoguhoidjate päevade ürituste raames.

Igor Taro

Annetusi Eesti Goethe-Seltsile

Saksa ettevõtjate delegatsioon eesotsas CDU Sachsen-Anhalti majandusnõukogu esimehe Peter Fischeriga tegid eile rahalise ja raamatuannetuse Eesti-Goethe Seltsile.

Eesti Goethe-Selts tegeleb saksa vaimuloo uurimise ja vahendamisega. Eesti Goethe-Seltsi esimehe Liina Lukase sõnul on sel aastal seltsi tegevus muutunud varasest elavamaks. 31. oktoobrist 2. novembrini toimus Tartus Goethe-Seltsi, Tartu Saksa Kultuuri Instituudi ja ülikooli raamatukogu korraldatud konverents "Goethe Tartus", mis oli pühendatud kirjaniku 250. sünniaastapäevale. Konverentsil esinesid tuntud kirjandusteadlased Saksamaalt, Lätist, Soomest ja muidugi Eestist.

EMAKEELSE ÜLIKOOLI 80. AASTAPÄEV

Aastapäeval toimub tõrvikrongkäik

Tõrvikrongkäik algab kolmapäeval, 1. detsembril täpselt kell 17 Vanemuise tänava õppehoone eest.

Rongkäik liigub kõigepealt mööda Vanemuise tänavat alla, edasi pööratakse Ülikooli tänavale, mida mööda sammutakse otse peahoone ette, kus rongkäik ka lõpeb. Peahoone ette jõudnud rongkäiku tervitab rektor, laulab akadeemiline meeskoor, kõne ülikoolile peab akadeemiliste organisatsioonide esindaja. Kogu protsessioon peaks lõppema kell 17.40. Tõrvikrongkäigule järgneb kell 20 algav ülikooli ball Vanemuise Kontserdimajas.

Rongkäik on planeeritud järgmiselt: kõige ees kantakse ülikooli ja Eesti lippe. Lipu järel tulevad teaduskondade esindajad. Teaduskonnad järgnevad üksteisele vanuse järjekorras. Teaduskondade esindajate seas peaksid soovitatavalt olema dekaan ja prodekaanid, professorid, samuti on teretulnud teised õppejõud.

Teaduskondade järel tulevad rongkäigus vanuse järjekorras akadeemilised üliõpilasorganisatsioonid. Neile järgnevad vanuse järjekorras teised tudengiorganisatsioonid. Rongkäigu lõpuga võivad vabas korras liituda organiseerumata tudengid.

Rongkäigus kasutatavad tõrvikud on osalejatele ülikooli poolt. Teaduskonnad saavad tõrvikuid vastavalt oma esindatusele rongkäigus - tõrvikute hulk võrdub kolmandikuga osalevate õppejõudude arvust.

Akadeemilistele ja teistele tudengiorganisatsioonidele kingib ülikool tõrvikud päriseks, eeldusel, et neid sama laadi ürituste puhul ka edaspidi kasutatakse. Ühele organisatsioonile kingitavate tõrvikute hulk võrdub viiendikuga organisatsiooni liikmete arvust.

Organiseerumata tudengeile jagatakse kasutamiseks tõrvikuid enne rongkäigu algust.

Indrek Ibrus
TÜ Teabetalituse avalikkussuhete spetsialist

STIPENDIUMID

Andrus Parki mälestusstipendium

Andrus Parki nimeline mälestusstipendium on asutatud tunnustatud filosoofia- ja politoloogiaõppejõu Andrus Parki mälestuseks. Eesmärgiks on premeerida filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna silmapaistvaid üliõpilasi nende õppe- ja uurimistegevuse eest filosoofia ja politoloogia valdkonnas.

Stipendium määratakse ühele TÜ filosoofia- või sotsiaalteaduskonna põhiõppe üliõpilasele või magistrandile tema õppe- ja teadustöö eest filosoofias või politoloogias. Sel aastal makstakse välja üks 10 000-kroonine stipendium.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (peahoone, ruum 207) 29. novembriks: stipendiumitaotlus (vorm saadaval kantseleis ja sihtasutuse WWW-leheküljel), ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust, teostatud uurimisprojekti lühikokkuvõte

Laekunud taotlusi hindab komisjon, kuhu kuuluvad TÜ filosoofia- ja sotsiaalteaduskonna ning stipendiumi asutaja esindaja. Määramisel võetakse aluseks erialane õppeedukus, kusjuures avalduste pingereas eelistatakse üliõpilasi, kelle õppe- ja uurimistegevus on keskendunud valdkondadele, milles tegutses Andrus Park.

Esimene stipendiaat kuulutatakse välja Andrus Parki 50. sünniaastapäeval selle aasta 17. detsembril.

Info TÜ Sihtasutusest.

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendiumi konkurss

Ants ja Maria Silvere ning Sigfried Panti mälestusstipendiumi asutas TÜ auliige Laine Silvere-Pant 1995. aastal oma vanemate ja abikaasa mälestuseks majanduslikku abi vajavate eesti soost üliõpilaste ja edasiõppijate toetuseks (ka välismaal õppimiseks).

Stipendiumi võivad sel aastal taotleda TÜ kõikide teaduskondade magistrandid ja doktorandid. Otsuse stipendiumite arvu ja suuruse kohta teeb komisjon koos TÜ Fondiga Kanadas.

Kandideerijatel esitada TÜ postikantseleisse (peahoone, ruum 207) 29. novembriks järgmised dokumendid: stipendiumitaotlus (vorm kantseleis ja sihtasutuse WWW-koduleheküljel), ülevaade erialasest ja ühiskondlikust tegevusest ning eesmärkidest, samuti oma majanduslikust olukorrast, välismaal õppimist jätkajatel õppekava valitud ülikoolis, juhendava õppejõu soovitus ja dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust.

Stipendiumid antakse kätte selle aasta detsembris.

Täiendavat infot saab TÜ Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee, http://www.ut.ee/sihtasutus/.



TUDENGISÜGIS '99 TOIMUB 16. - 20. NOVEMBRINI. ÜRITUSTE KAVA ILMUB JÄRGMISE NÄDALA UT-SI

ACTA DIURNA

5. novembril kell 11 algab TÜ geograafia instituudis Vanemuise 46 aud 327 **Eesti kooligeograafia konverents.**

5. novembril kell 15 algab aulas **TÜ Sihtasutuse tänupäev**.

5. ja 6. novembril kell 10 toimub TÜ Ajaloo Muuseumis konverents **"Maailmalõpuootused ja maailmalõpuettekujutused erinevates religioonides".** Korraldaja TÜ usuteaduskond koostöös Saksamaa Religiooniloo Uurimisseltsiga.

6. novembril kell 10 algab ülikooli füüsikahoones Tähe 4 **füüsika perepäev "Täpe".**

9. novembril kell 17 korraldavad TÜ rektoraat ja humanitaarteadlaste ümarlaud TÜ Raamatukogu saalis **üldarutelu, mis võtab kokku hariduse taseme tõstmisega seotud diskussiooni.**

10. novembril toimub Tallinnas **ülikooli infotund Eesti venekeelsele meediale**.

10. novembril kell 18.15 toimub Paabeli (uue keeltemaja) 3. korruse raamatukogus (r 305) järjekordne **Põhjamaade seminar**. Seekordse esineja on Helene Hanes Rootsist. Loenguteema "Riigi Muinsuskaitseamet teoorias ja praktikas".

12. novembril toimub **ülikooli infopäev Järvamaal**. Kell 15 karjääriteenistuse infotund Türi kolledži üliõpilastele.

LOENG

18. novembril kell 14.15 algab Lossi 3 - 406 Eesti ajaloo dotsendi kohale kandideerija **Tõnu Andres Tannbergi venia legendi** "Eestlased tsaariarmees".

19. novembril kell 14.15 algab Lossi 3 - 427 Eesti ajaloo dotsendi kohale kandideerija **Ago Pajuri venia legendi** "Eesti sõjaväe loomine".

AULALOENG

11. novembril kell 14.15 esineb ülikooli aulas **Helsingi Ülikooli prof Erkki Koskela** loenguga "Finland' s Depression in the 1990's: A Tale of the Bad Luck and bad Policies".

VÄITEKIRJAD

16. novembril kell 15 TÜ Ajaloo Muuseumi rõdusaalis kaitseb **Aldo Kals doktoriväitekirja** "Hariduse osa Eesti nägemisvaegurite integratsiooni ajaloos". Oponendid prof Jaan Kõrgesaar ja knd (ajal) Allan Liim.

17. novembril kell 16 kaitseb Narva mnt 4 aud A216 **Urma Ruus magistritööd** "Margikauba turunduse juhtimine". Juhendaja prof Mait Miljan. Oponendid dots Ülo Tartu ja dots Tõnu Mauring.

KURSUSED

TÜ tehnoloogiliste projektide juhtide ja *spin-off*-ettevõtjate koolitus 8. novembril kl 13-17, Lossi tn 3/5 aud 112.
Koolitust toetab Eesti Innovatsioonifond. Registreerimine e-posti teel: jsaatre@ut.ee

TEATED

Tartu Ülikooli spordikeskus asub nüüdsest kahes kohas: Jakobi tn 5 II korrus ruum 203, telefon 375 374 ja Ujula tn. 4 II korrus, telefon/faks 375 370.

RAAMATUKOGU ÕPPESAAL REMONDIS

Seoses ettevalmistustega remonditöödeks suletakse alates 8. novembrist TÜ Raamatukogu õppesaal. Enamkasutatavat kirjandust saab taas laenutada alates 11. novembrist kohviku fuajees. Andmebaaside ruum (arvutiklass) on suletud 15. novembrist. Kolimise ajal vajab raamatukogu abijõudu. Ajas ja tegevuse iseloomus saab kokku leppida kohapeal. Loomulikult ei jää abiline ilma soovitud raamatuta ka kolimisajal. Arusaadavalt põhjustab remont palju ebameeldivusi. Ootame lugejailt tasakaalukat ja mõistvat suhtumist. Heiki Epner, majandusdirektor.

VABANDUS

Teatmiku "Tartu Ülikooli lsikkoosseis ja struktuur 1999/2000" koostajana palun vabandust teatmikku sattunud vigade pärast. Üks vigadest puudutab Heiki Pisukest, kes on õigusteaduskonnas rahvusvahelise eraõiguse külalisprofessor, mitte assistent. Parandatud ja muudetud andmed on kättesaadavad ülikooli veebiküljel aadressil: http://www.ut.ee/inimesed/Struktuur/. Teabetalituse infospetsialist Eeva Kumberg.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus - "Kes võib ilma uskuda..." (Ajaloolised ilmavaatlusriistad)
Margus Rumpi maalid "Kuldajastu koidiku laulud".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone
http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46
http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40
Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1
Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
25.10.-26.11. "Goethe - kas viimane universaalgeenius?
6.10.-21.11. "Wagner Riias". Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts.
23.09.-28.11. TÜ emeriitprofessor filosoofiadoktor Leonid Stolovitch 70.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
Konverentsisaali fuajees:
25.10.-26.11. Goethe värviõpetus
Kaktuste fuajees:
1.11.-28.11. Syldi klaasimaalid
Õppelugemissaali fuajees:
1.11.-28.11. "Ove ja Juhani rabaretked". Fotod ja tekstid on "Postimehe" ajakirjanike Ove Maidla ja Juhani Püttseppa tööretkedest Eestimaa rabadesse 1998-1999.a.
Kataloogisaalis:
Reedel, 5. novembril kell 14 Ungari raamatugraafik György Lipták'i näituse avamine. Näitusega saab tutvuda 28. novembrini.
Raamatumuuseumis:
alates 1.11. "Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini! Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
1.11.-3.01. See on kui veesoontele istutatud puu... (Ps 1,3)
Valik eesti harduskirjandust, jutluste raamatuid ja esseistikat
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Inspektor Cruvi", Walt Disney Pictures 1999, hi-tech non-stop seiklusfilm, osades Matthew Broderick, Rupert Everett jt, kl 13.30.

ESILINASTUS "Notting Hill", PolyGram Filmed Entertainment 1999, romantiline komöödia, peaosades Julia Roberts ja Hugh Grant, kl 17, 19, 21.

"13. sõdalane", Touchstone Pictures 1999, action-thriller, Michael Crichtoni romaani alusel, osades Antonio Banderas, Diane Venora, Omar Scharif jt, kl 15.15.

"Jõhkrad mängud", Austria thriller, kl 23.

KÕRGEMA LAVAKUNSTIKOOLI XIX LEND ESITAB

"Kalmunelu"
(vana seto lugu regilaulude ja maskidega)
7. novembril kell 19 Tartu Ülikooli füüsikahoone keldris.

Piletid (30.-) müügil Vanemuise suure maja kassas ja enne algust kohapeal

TARTU LASTETEATRIS

L 6. nov ja P 7. nov kl 12 G. Jakowiak- K. Nielsen "Jesperi õnn".
R 12. nov kl 19 T. Rätsep/J. Viiding - T.Tubin "Olevused".
L 13. nov kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ...",
L 13. nov kl 17 E. Wigström/P. Lysander/S. Osten - T. Tubin "Prints muretu".
P 14. nov kl 12 E. Wigström/P. Lysander/S. Osten - T. Tubin "Prints muretu"
P 14. nov kl 17 ESIETENDUS "Kesk aegade viirastust luuletaja". Tartu Kirjanduse Majas (Vanemuise 19). Anne Maasiku lavastatud etendus Marie Heibergist elu ja loomingu põhjal. Etendus on vaheajaga ja kestab 2 tundi.
L 20. nov kl 12 H. Väli - M. Kampus "Päevakoer ja peegel". 40-minutiline etendus lastele alates 3. eluaastast

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee.

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB

"UUS INGLISE-EESTI MAJANDUSSÕNARAAMAT / NEW ENGLISH-ESTONIAN DICTIONARY OF ECONOMICS"
Koostaja Vahur Raid

Käesoleva majandussõnaraamatu eelkäija ilmus neli aastat tagasi ja on ajale jalgu jäänud. Uut, teist trükki on parandatud ja tublisti täiendatud.

Sõnaraamatu koostamisel on kasutatud kõiki kättesaadavaid majandussõnaraamatuid, lisaks värskeimat erialases kirjanduses ja lepingutes leidunud sõnavara. Et töö on kestnud aastaid, peaks valik olema piisavalt representatiivne.

Raamatus on umbes 44 000 märksõna ja väljendit. Lisaks on toodud rahaühikute nimetused ja lühendid, ärivaldkonnas kasutatavad ladinakeelsed terminid ja käibefraasid, tähtsamad ingliskeelsed majanduslühendid, Suurbritannia krahvkonnad ja nende keskused, samuti USA osariigid ja pealinnad koos lühenditega.

"Uus inglise-eesti majandussõnaraamat" on tõhus abiline nii aktiivsele majandusinimesele kui ka üliõpilasele.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, I 10-16.
TÜ liikmeskonnale 10% hinnasoodustus!

ÜS Raimla

II heategevuslik

RAAMATUMÜÜK

Tartu Kroonuaia Kooli toetuseks

TÜ Raamatukogus
13. november kell 14–18
14. novembril kell 10–17

Raamatute vastuvõtt komisjonimüügiks ja annetustena ÜS Raimla majas Veski 42 iga päev kell 19–21, T, N ja L kell 15–21.
Info: 421 474 ja 252 88 329, raimla@loss.ut.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Arh

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 12. november 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 37 (1991) TASUTA

Humanitaarteadlaste ümarlaud jätkab ülikooli arendusgrupina

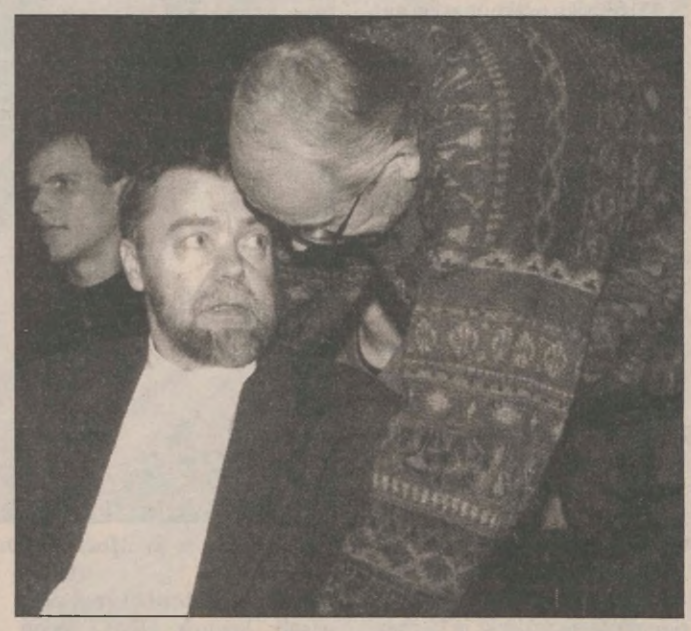
Berk Vaher
TÜ inglise keele lektor

Teisipäeval raamatukogus toimunud humanitaarteadlaste ümarlaua II koosolekul lausus õppeprorektor Volli Kaim, et ülikool ei ole lasteaiapikendus ega sotsiaalabiamet.

Pääle moodustamist 20. veebruaril on ümarlaud tegutsenud internetis, otsides võimalusi humanitaarhariduse kvaliteedi tõstmiseks Tartu Ülikoolis ja teistes Eesti kõrgkoolides. Diskussioonid kulmineerusid suve hakul teaduskondadele saadetud märgukirjaga. Seekord võis ümarlaudkond tõdeda, et kirjaga lõppes kriitiline ja algas konstruktiivne etapp.



Humanitaarteadlaste ümarlaua koosolek kogus huvilisi nii õppejõudude kui õppurite seast. 2 X AIVAR VIINALAS



Prof Jüri Talvet (vasakul) soovis oma sõnavõtus haridusdiskussiooni väljumist ülikooli seinte vahelt.

Olukord vajab konkreetset arenduskava

Avasõnavõtus tunnustas rektor Jaak Aaviksoo ümarlaua senist tegevust ning sõnastas valdkonnad, mis nõuavad konkreetsemat arenduskava. Õppeprotsess tuleb muuta isemõtlemist ja -töötamist soodustavaks; õpikeskkond seda võimaldavaks; doktoriõpe selle töö hästi organiseeritud ja juhendatud ülemtasandiks ning kogu muutusteprotsessi tuleb integreerida maailmakogemust.

Koosoleku juhataja, õppeprorektor Volli Kalm vastas ümarlauas tõstatatud kraadiõppeküsimustele statistiliste diagrammide abil. Kraadiõppureid on lektoritöösse kaasatud määrani, mis takistab nende põhitegevust kraadi omandamisel. Samuti on kraadiõppureil vaieldav arusaam teadustöötoetuse kasutamise prioriteetidest: põhiosas kulub raha reisimisele ja arvutitele, mitte aga raamatutele. Kraadiõppurite ning ka lektorite materiaalsed ja ajalised ressursid, nende omandamine ja kasutamine peaksid olema märksa selgemalt reglementeeritud.

Ideed püsiideoloogiaks

Dots Arne Merilai pakkus ümarlaua edasiseks strateegiaks kaheosalise surve. Surve 1 kätkeb praeguste ideede kujundamist ülikooli püsiideoloogiaks. Ühtlustamist vajavad veel kraadiõppereeglid ning õppejõudude normkoormused, mis seminaride prevaleerimisega justkui alamääraliseks kahaneksid – hinnata aga tuleks kvaliteeti, mitte kvantiteeti. Surve 2 tähendab õppekavade ümberkorraldamist ja ülikooli põhikirja kaasajastamist.

Arhiivinduse prof Aadu Must rõhutas kvaliteetse väljundi (erialase ajakirja) olemasolu ja püsimist noorteadlaste arengus ning arvutitugiteenistuse loomise vajadust, et vähendada tehniliste probleemide tekitatud ajakulu.

Raamatukogu direktori Toomas Liivamäe sõnul peaks elektrooniline kataloog, mis hõlmab pääkogu, laienema ka haru- ja isegi käsikogudele, et raamatuostuks eraldatud fonde saaks ökonoomsemalt kasutada. Tugevnevad argumendid haruraamatukogude likvideerimise või vähemasti minimeerimise kasuks.

Magistri- ja doktoriõppe pääspetsialist Anita Kärner tutvustas Nottinghami Ülikooli eeskujul läbiviidud uurimust, kus tööandjad loetlesid töötajailt soovitavaid isikuomadusi ning andsid hinnangu magistrikraadi olemasolu kohta. Prioriteetseks on isikuomadused (nt tehniline võimekus, suhtlemisoskus, meeskonnatöö, orienteeritus tulemusele, stressitaluvus jm); edasiõppimist soositakse, kuid eelist töölevõtul kraad väljaspool ülikooli ei anna.

Oma nišš hariduses

Allakirjutanu ettekanne "Eesti kui kaheringiline instituutriik" oli suunatud vastama õppurite ja õppejõudude motivatsiooniprobleemile – milleks on ikkagi vaja eestikeelset kõrgharidust või Eestit üldse? Haridusministri sõnastatud eesmärk – konkurentsivõime Euroopa tööturul – on ju ilmselt saavutatav ka eestikeelse kõrghariduseta ja Eesti riigitagi. Alternatiivne eesmärk ongi Eesti kui ühtne instituutriik – eri paikkondade ja elualade ajutrust, mis tegutseks suhtekorraldajana maailma kultuuriruumistikus ja kujuneks vajalikemaks just sõltumatuna.

Keemiaprofessor Jüri Tamm kinnitas, et paljugi ümarlaua ettepanekuist on nende teaduskonnas juba realiseeritud. Kohapäälse õppevahendite koostamise asemel pooldas ta kvaliteetsete ja ajakohaste lääne õpikute ostmist. Lääne tasemel iseseisvat õppetööd tegema ei pruugi siinsed tudengid veel valmis olla. Tudengite juhendamiseks on aga vaja professoreid, kes on läbinud kogu ülikoolihierarhia – tugev akadeemik ei ole alati tugev pedagoog.

Oma niši leidmise näiteks on aga materjaliteadus – Eestis tuleb vastavad firmad alles luua ning ka selleks peab tudengeid ette valmistama.

Välismaal õppijate ja töötajate arvamusi

Tutvuda antud Cambridge'i kraadiõppurite Eva ja Pärtel Piirimäe kiri pakkus võimalusi seminaride arvu suurendamiseks loengute arvelt, rõhutades, et kõrgharidus ei või keskhariduse puudujääkidele järele anda – sisseastumiseksamid peaksid tagama ainult võimekamate ülikoolipääsu.

Viimaseks refereeris Arne Merilai Margit ja Urmas Sutropi kirja Konstanzi Ülikoolist, kes rõhutasid rahvusvahelise konkurentsivõime saavutamist ja sõnastasid veel kord põhiprobleemid: järelkasvu kidurus, koormuste ebaühtlus (professoritel peaks olema suurem koormus, assistentidel väiksem), teaduse toomine õpetamisse, loengute vähendamise vajadus, õppekavade paindlikustamine ja raamatukogu haldamine.

Kõike ei lahenda rektoraat

Lõppsõnas nentis Volli Kalm, et kriitikameelne aur on välja lastud, vastukajad saadud – nüüd tuleb probleemid klassifitseerida ning määrata nende lahendajad. Ülikool ei pea olema kõigile mugav paik: lasteaiapikendust otsivaile tudengeile ja sotsiaalabi ootavaile lektoreile edaspidi vastu ei tulda. Suur osa probleemidest on tegelikult nõrga teaduskondadevahelise info tulemus – mis ühes õppetoolis muret teeb, on teises ammugi lahendatud. Samas ei maksa oodata kõikide administratiivküsimuste lahendusi rektoraadilt; senisest suurem initsiatiiv peab minema õppetoolide juhatajatele.

Kohati on tarvis jõuvõtteid, kohati teaduskondadevahelisi kokkuleppeid. Lähemal ajal aga moodustatakse töögrupp, mis asub ettepanekuid detailselt välja töötama ja õppekomisjonile või ülikooli nõukogule esitama.

Koosoleku kõiki ettekandeid saab lugeda: http://www.ut.ee/ymarlaud/ .

Indrek Mustimets TÜ Sihtasutuse juhatuses

TÜ Sihtasutus vabastas juhatuse liikme Margus Otsa seoses tema asumisega TÜ administratsioonidirektori ametikohale. Uueks juhatuse liikmeks määrati paar kuud projektijuhina töötanud Indrek Mustimets.

Oled töötanud ka ülikooli teabetalituses. Mis olid Sinu ülesanded?

Ülikooli avalike ürituste ettevalmistamine ja korraldamine, trükiste ja suveniiride valiku tekitamine ning vähemal määral suhtlemine ajakirjandusega.

Side ülikooliga säilis Sul kammerkoori lauljana. Miks *alma mater*isse tagasi tulid?



Indrek Mustimets.

Tartu Linnavalitsuse teabeteenistusest oli ääretult kurb lahkuda. Eriti veel nüüd, mil uus linnavalitsus on uut ametiaega alustamas ja väga huvitavad projektid valmimas.

INDREK MUSTIMETS (SÜND 1970)

1996 lõpetas TÜ sotsiaalteaduskonna ajakirjanduse osakonna
1995 - 1997 töötas TÜ teabetalituse peaspetsialistina
1998 - 1999 oli Tartu Linnavalitsuse teabeteenistuse juhataja

Sihtasutuse tööd olen jälginud loomisest saadik ja tundmatu maastik see minu jaoks pole. Töö ülikooli ja linna heaks käekäiguks on südamelähedane. Pealegi on vaade mu kabinetist samale tänavale mis linnavalitsuseski.

Sihtasutus asutati 1997. aastal majandusliku toetuse vahendamiseks TÜ üliõpilastele ja teaduritele. Kuidas on neid toetatud?

Sihtasutus on kahe aasta jooksul kogunud annetusi 9,2 miljonit krooni, loonud 26 erinevat allfondi (eraisikute ja ettevõtete nimelised allfondid, regionaalsed stipendiumifondid, erialafondid) ning maksnud välja stipendiume 54 üliõpilasele ja teadurile kokku 740 000 krooni ulatuses.

Eelmisel reedel toimunud sihtasutuse tänupäeval anti kätte esimesed kolm 20 000 krooni suurust stipendiumi .

Millised on sihtasutuse lähimad suunad?

Oma esimeseks tööülesandeks olen seadnud korrastada enese jaoks see tohutu informatsioon, mis mind uuel töökohal ootas.

Sel aastal on plaanis jõuda veel mitmed stipendiumikonkursid välja kuulutada ja välja maksta juba lõppenud konkursside stipendiumid.

Sihtasutus püüab luua ka uusi kontakte Eesti erinevate piirkondade ettevõtjate ja kohalike omavalitsustega. Püüan ka stipendiumikonkurssidest teadaandmisega laiahaardelisemalt tegelda, et kellelgi olulise stipendiumikonkurss kõrvust mööda ei jookseks.

TÄNA LEHES

Tänase UT vahel ilmub lisaleht "Tudengisügis '99"

Intervjuu

Tõnu Lehtsaar usub, et eestlaste seas pole maailmalõpuideed eriti levinud
LK 3

Laserpuhastamine pakub uusi võimalusi kultuuripärandi restaureerimiseks
LK 2

Filosoofiateaduskonnal on neli dekaanikandidaati

TÜ filosoofiateaduskonna dekaani kandidaatideks on esitatud neli professorit.

Kunstiajaloo professori Jaak Kangilaski kandidatuuri esitasid eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakond, prof Jaan Elken ja prof Jüri Talvet.

Klassikalise filoloogia professori Anne Lille kandidatuuri esitas kunstide osakond ning muusikateaduse ja muusikapsühholoogia professori, praeguse dekaani Jaan Rossi prof Anne Lill.

Eesti keele (võõrkeelena) professori Birute Klaasi esitasid professorid Mati Erelt, Ago Künnap ja Tiit-Rein Viitso.

Hiljemalt 17. novembril peavad kandidaadid andma ülikooli akadeemilisele sekretärile kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks.

Dekaani valimine toimub 24. novembril aulas.

Oksjonil tuleb enampakkumisele 300 raamatut

Laupäeval, 12. novembril toimuvale kolmandale TÜ Raamatupoe oksjonile "Eesti ajaloos/ajalugu Eestis" on laekunud ligi kolmsada trükist.

Trükiseid võeti vastu valikuliselt, eeskätt silmas pidades nende sisulist ja raamatuloolist väärtust, haruldust ja nõutavust.

Kõige vanemaks raamatuks on 1727. aastal ilmunud "Meije Issanda Jesusse Kristusse Wastne Testament".

Kõige suurema alghinnaga 2000 krooni on enampakkumisel "Konvoluut", mis sisaldab mitmesuguseid saksakeelseid käsikirjalisi ja trükitud seadusandlikke akte aastaist 1759-1779.

Ülikooli raamatupoe direktori Ülle Kollo sõnul on enampakkumisel hea võimalus raamatukogudele ja raamatupoodidele saada eraisikutelt selliseid raamatuid, mida tavaliselt müüa ei raatsita, kuid oksjonil loodetakse paremat hinda saada.

Oksjon toimub peahoone aud 102 kell 11.15.

Marit Ruuda

UUDISED

TÜ tutvustas end venekeelsele meediale

Kolmapäeval, 10 novembril toimus Tallinnas TÜ esinduses infotund Eesti venekeelsele meediale.

Ettevõtmise eesmärk oli tutvustada pressiesindajatele TÜ tudengite olukorda ja tulevikuplaane.

"Tänavu toimub Tartu Ülikooli uute üliõpilaste vastuvõtmisel muudatus, mis puudutab venekeelsete koolide lõpetajaid. Seetõttu on uuendusi vaja tutvustada ka venekeelsele pressile," selgitas õppeprorektor Volli Kalm. Avatud ülikooli prorektor Teet Seene ning õppe- ja üliõpilasosakonna juhataja Lea Michelson kõnelesid üliõpilaste vastuvõtust ja tudengi igapäevaprobleemidest.

Tuleval aastal saavad venekeelsete koolide lõpetajad sisse astuda igasse teaduskonda. Abituriendid, kes ei oska eesti keelt, saavad pärast sisseastumist seda ühe aasta jooksul õppida.

Infotundi olid kuulama tulnud venekeelsete ajalehtede Molodjoz Estonii, Estonia, Vesti Nedelja +, Den za Dnjom ja Narvskaja Nedelja ajakirjanikud. "Oleks võinud olla rohkem huvilisi," kommenteeris Lea Michelson. "Üritusest on kindlasti kasu, sest need, kes kohal olid, vahendavad teavet edasi."

Viki Ladõnski

Rootsi toetab Eesti muinsuskaitse objekte

TÜ skandinavistika osakonna Põhjamaade järjekordsel seminaril teisipäeval, 9. novembril pidas Rootsi Muinsuskaitseameti antikvaar Helene Hanes rootsikeelse loengu riigi muinsuskaitseametist teoorias ja praktikas.

Helene Hanes ütles, et loengu eesmärk oli anda ülevaade muinsuskaitseametite tööst Eestis ja Rootsis ning tutvustada projekti "Osterled".

Selle projekti raames toetab Rootsi riik kolme objekti – Kadrioru lossi, Kalamaja ja Mihkli kiriku renoveerimist. Plaani toetab ka Eesti riik.

Järgmisel skandinavistika osakonna korraldataval seminaril 17. novembril räägib Helsingi Ülikooli rootsi keele professor Mirja Saari rootsi keelest Soomes.

Kristi Vahemaa

Doktoriväitekiri vastsündinu käitumisest

TÜ Lastekliiniku doktorant Heili Varendi kaitses doktoriväitekirja "Vastsündinu käitumine loomulike lõhnade keskkonnas".

Dissertatsioon teeb kindlaks loote võimeid, mis valmistavad teda ette kohanemiseks üsavälise maailmaga ning õpetavad tundma oma ema ja emakeelt. Uurimuse eesmärk oli selgitada loomulike lõhnade (ema rinna ja lootevee lõhn) võimalikku mõju vastsündinu toitmiseelsele käitumisele.

H. Varendi uuris 186 tervet vastsündinut sünnimomendist kümne päeva vanuseks saamiseni. Selgitati, kas vastsündinu üksindusnuttu on võimalik leevendada ema rinnal hoitud või lapse looteveega immutatud proovilapi lõhnaga.

Enne Heili Varendi tööd ei olnud lastel uuritud haistmisaistingu osa inimese ja keskkonna suhetes.

Laser puhastab kultuuripärandit

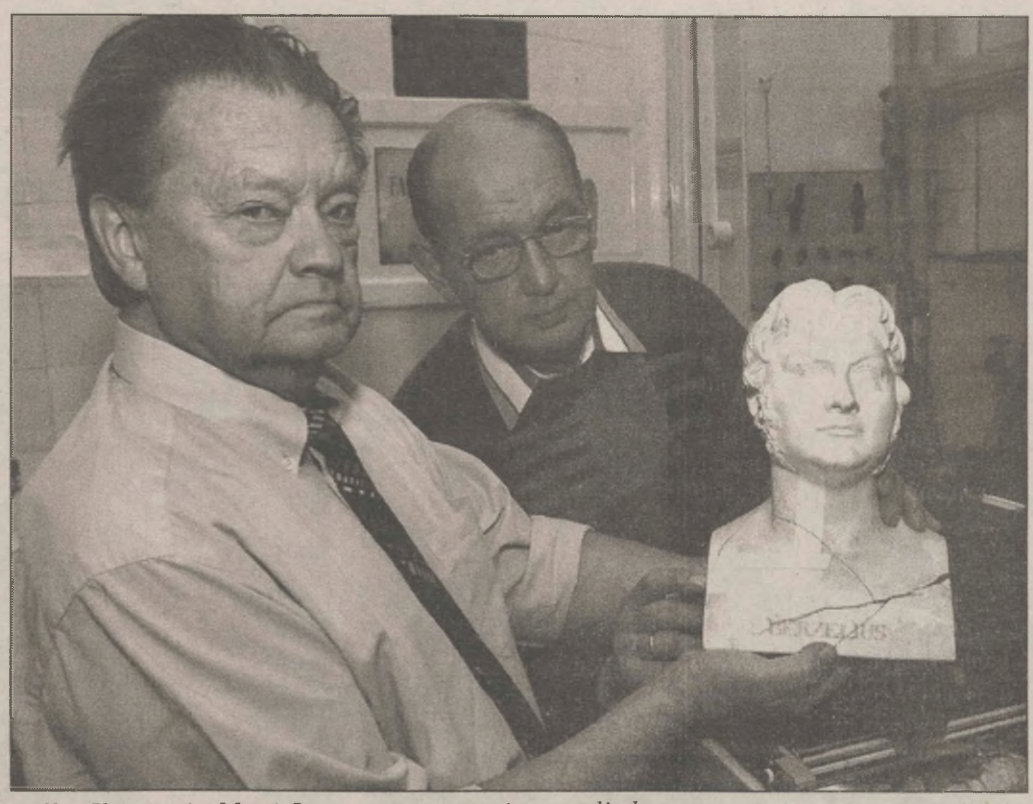
Tartu Ülikooli teadlased töötavad välja kultuuriobjektide uut puhastusmeetodit

Varje Sootak

TÜ füüsikud ja keemikud on püüdnud puhastada mitmeid kultuurieksponaate lasermeetodil. Kultuuripärandi restaureerimise uue meetodi katsetused on olnud lootustandvad.

TÜ füüsika osakonnas on aastakümneid uuritud ja õpetatud lasertehnoloogiat ning keemia osakonnas konserveerimist. Konserveerimiskeemia alal on valminud hulk uurimistöid, sh magistriväitekirju. Keemiadotsendi, praegu konsultandina töötava Tullio Ilometsa sõnul on füüsikute ja keemikute tihe koostöö aidanud rakendada kultuuriobjektide uut puhastamismeetodit. "Laserikiirega saab hästi ligi kohtadesse, kuhu muude meetoditega ei pääse. Selle abil saab puhastada ka väga väikesi pinnaosi," selgitas Ilomets. Laserikiirega saab puhastada kivi, paberit, metalli, tekstiiili, maale jpm.

Teadusteema "Laserpuhastamine: meetod kultuuriobjektide renoveerimiseks ja konserveerimiseks" taotleb edasist sihtfinantseerimist, et programm lõplikult välja töötada ja rakendusse viia. Teema juht on ülikooli eksperimentaalfüüsika ja tehnoloogia instituudi optika ja spektroskoopia õppetooli juhataja prof Jaak Aaviksoo.



Tullio Ilomets ja Matti Laan uut taastamismeetodit katsetamas. OVE MAIDLA / POSTIMEES

Oma meetod kõige sobivam

Uurimuste põhieesmärk on Balti- ja Põhjamaade kliimaregioonile sobiva kultuuripärandi teatud liikide laserpuhastuse teadusliku meetodi väljatöötamine. Teema keemia-alane initsiaator on Tullio Ilomets, füüsika-alast poolt koordineerib dots Matti Laan.

Ilomets selgitas, et esimesena püüti laserikiirega puhastada Jaani kiriku terrakotatükke. "Andmed terrakotamaterjalide puhastamise kohta puuduvad," rääkis ta. Tartu Jaani kiriku terrakotakaunistused on kogu Põhja-Euroopas ainulaadsed ning osa neist vajaks just seda tüüpi puhastusmeetodit.

Ilometsa tööruumi kapi peal seisab keemik Jöns Jacob Berzeliuse tuhmunud kuju, mille tuul aknaraamiga 1980. aastal prof Vello Pasti kabinetis maha tõukas. Tükid on EPO-liimiga määrdunult kokku pandud. "Meetod töötab," näitab Ilomets kuju, millel ilutseb valge ala – laserpuhastuse jälg.

"Meil on vaja oma tingimused välja töötada, välismaa kogemusi ei saa täielikult üle võtta, eriti juhul, kui objekt on välistingimustega kokkupuutes," selgitas Ilomets.

Laserpuhastamise meetod areneb kiiresti

Süstemaatiliselt on laserpuhastuse kasutusvõimalusi uuritud ja kasutatud Ameerikas, Itaalias, Inglismaal, Kreekas ja Saksamaal. Inglane Martin Cooper on monograafia kirjutanud. Põhjamaades on see veel tagasihoidlik ala. Erialakirjanduses ilmub üha rohkem publikatsioone ning meetod areneb ja täiustub kiiresti.

Ilometsa laual on Saksa restaureerimisajakirja Restauro aastakäigud. Eelmisel aastal ilmus Restauro laserpuhastamise erinumber. "Oleme pidevalt kursis olnud, kuidas välismaal meetodit kasutatakse. Kogemusi oleme saanud ka pikaajalisest koostööprojektist Stuttgardi Otto-Graf Instituudiga. "Tartlastel oli huvitav jälgida Stuttgardi ajaloomuuseumi metalli restaureerimislaboris laserikiirega raudrüürõngaste puhastamist," rääkis Ilomets. Universaalset restaureerimismeetodit ei ole. Iga materjal vajab erisugust lähenemist.

"Ega ikka nii ei saa, et igaüks võtab aparaadi pihku ja hakkab muudkui puhastama. See vajab mitme eriala spetsialistide koostööd."

LASERPUHASTUSE EELISED

- **Laserikiir võimaldab töödelda väikesi pinnaosi**
- **Üht ja sama laseritüüpi saab kasutada erinevate materjalide puhul**
- **Meetod on keskkonnasõbralik – ei teki reostavaid ühendeid**
- **Kiirguse intensiivsust on lihtne doseerida**

Füüsikutest-keemikutest kunstiajaloolasteni

Laserpuhastuse meetodi väljatöötamine ühe või teise materjali puhul algab mudelobjektide valmistamisega. Nende peal tehakse mitmesuguseid füüsikalisi, füüsikalis-keemilisi, keemilisi, bioloogilisi jm uuringuid.

Keemikud uurivad enne puhastamist, millest see koosneb. Füüsikud uurivad pinna struktuuri jmt. Ka pärast puhastamist tuleb vaadelda, millised muudatused toimusid nii keemiliselt kui füüsikaliselt.

Ilomets selgitab, et kui on vaja näiteks puhastada saastatud terrakotakuju, võetakse proovipuhastuseks analoogiline terrakotatükk. "Originaal võib olla kaetud vetikate, tahma ja muuga. Meie kasvatame peale vetikaid, tahmame ära jne – ühesõnaga loome originaalilähedase saaste seisukorra."

Iga objekt vajab ka erinevat lasertehnika režiimi, teatud lainepikkusi jmt.

Nii töötatakse mudelsüsteemis välja puhastamiseks vajalikud tingimused. "Ei saa ju kohe hinnalist materjali, nagu näiteks pärgamenti jms puhastama hakata, ilma et teaks, mis juhtuda võib."

Maalide puhul peab teadma missuguste värvide aluskihte ja kaitsekihte on kasutatud. Siin läheb vaja ka kunstiteadlaste abi.

Laserpuhastamisel on tulevikku

Laserpuhastamine on interdistsiplinaarne tegevus. Ka suurte kogemustega restauraator ei saa üksi hakkama. Kui keemilised ja füüsikalised tingimused on läbi uurimata, võib objekti kergesti ära rikkuda.

Uurimist vajavad nii paberisordid, metallkaunistused, köitenahad jm.

TÜ-s on laserpuhastamise meetodi väljatöötamiseks ja rakendamiseks vajalikud tingimused olemas nii erialade ja kui spetsialistide poolest. Ka kvalifitseeritud abitööjõudu on üliõpilaste hulgast võimalik leida.

Projektis osalevad füüsikud, keemikud, ajaloolased ja restauraatorid. Tuleval aastal on kavas sisustada vajaliku aparatuuriga laserlaboratoorium ning valmistada materjalide mudelühendid, mille uurimisel peaksid selguma ka laserpuhastamisele alluvad perspektiivikamad objektid. Selle tulemusena saab selgeks Balti- ja Põhjamaades sobiv laserpuhastamise tehnoloogia.

Võib-olla on tulevikku isegi laserkloonimisel. Näiteks selleks, et vältida üht Saksamaalt leitud keldi vürsti kuju puudutamist, mõõdeti laserikiirega välja 1200 orienteerumispunkti. Arvuti abil saadi skulptuuri ruumiline kujutis ning kunstnik võib vürsti kaksiku valmistada.

Raamatukogu õppekirjanduse lugemissaalis alustati remonti

Maria Ulfsak

Esmaspäeval, 8. novembril algas ülikooli raamatukogu õppekirjanduse lugemissaalis remont, mis loodetavasti lõpeb veel sel aastal.

Remondi esimeste päevadega koliti õppelugemisaalist välja seal asuvad 23 000 trükist. Suurem osa on viidud sama korruse fuajeesse, vähemkasutatavad jäävad aga konteinereisse ja neid tuleb raamatukogu töötajatelt eraldi küsida. Tudengid peavad olema valmis, et raamatuid ei saa enam nii kiiresti ja mugavalt kätte kui tavaliselt. Lisaks õppelugemissaalile suletakse remondi ajaks ka arvutiklass. Samuti on kinni fonoteek, kuna seda on vaja kaitsta ehitustolmu eest.

Lugemissaalidesse pannakse uued valgustid ja hele ripplagi. Välja vahetatakse ka mööbel ja ventilatsioonisüsteemid. "Remondi lõpetamise täpne aeg ei ole veel teada," ütles raamatukogu direktor Toomas Liivamägi. See sõltub sellest, missuguses seisukorras on kommunikatsioonid."



Lugemissaal on raamatukogukülastajatele uuesti avatud loodetavasti juba aasta lõpul.

Lugemissaali ei saanud varem uuendada, sest riigieelarve rahad viibisid. Remont läheb maksma kaks miljonit krooni.

Toomas Liivamäe sõnul on raamatukogu hoone ligi 20 aastat vana, esimene ruumide kaasajastamine toimus aga alles kolm aastat tagasi. Siis uuendati konverentsisaali ja aasta hiljem ka katust. Kuna raamatukogu on tõesti suur - üldpinda on kokku kolm hektarit, siis vajaksid remonti ka mitmed teised ruumid. Kui remondi ajal mõnda veetoru vahetatakse, siis ei ole WC-des ja tulekustutussüsteemides vett. Sellega seoses tuleb mõnel päeval terve raamatukogu sulgeda. Sellistest muudatustest teatab raamatukogu nädala võrra ette.

ÕNNITLEME!

Uno Veismann 65

12. novembril tähistab vahejuubelit Eesti tuntuim optiliste kiirgusmõõtmiste asjatundja Uno Veismann - Tartu Observatooriumi vanemteadur ja ülikooli keskkonnafüüsika instituudi dotsent, omainimene kirjandusringkondades, purjetamisveteran, germanofiil. Oma haridustee alguseks peab ta kodutalu Läänemaa kaldakülas Varblas, kus tema isa, Vabadussõjas invaliidistunud mees, oma väheste säästude eest raamatuid ostis.

Haapsalu Pedagoogilises Koolis hoidsid ärksat vaimu klassivennad Ülo Vooglaid ja Kaljo Põllu. Õpetaja Tõnu Paometsa innustusel läks ta füüsikaõpetajaks õppima Tallinna Pedagoogilisse Instituuti. Uno Veismann on rõhutanud füüsikahariduse universaalsust hilisemas elus toimetulekuks.

Füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi sai ta Tõraverre kaksikteleskoobi konstrueerimise eest. 1970-1990 juhtis ta orbitaaljaamadele "Saljut" jt optilise kaugsondeerimise aparatuuri ja uurimislaevadele "Aju-Dag" ja "Arnold Veimer" merefotomeetrite ehitust.

Tänu Uno Veismannile on juba 15 aastat olnud ülikooli õppekavas optilise kaugsondeerimise kursus. Viimastel aastatel on ta kaasa aidanud kujutiste numbrilise töötlemise kursuse käivitamisele. Kommenteerides praegusi rõhuasetusi füüsikas leiab ta, et füüsikalised mõõtmised ja eksperiment on õigustamatult taandunud arvutisimulatsioonide ees ja et füüsik peab valdama aparatuuri uute lähteandmete saamiseks. Kui üliõpilane tema praktikumis kurdab, et mingi aparaat ei tööta, juhatab Uno Veismann tudengi esmalt tööriistasahtli juurde.

Juubilar on kirjutanud sadakond teaduslikku ja mitukümmend populaarteaduslikku artiklit, kaks monograafiat, saanud kaks autoritunnistust ja Eesti riikliku preemia. Sportlikult elegantne on ta nii Võrtsjärvel purjetades kui auditooriumis esinedes.

Jätku teadusele ja aastatele!

Hanno Ohvril

KIRI

Quosque tandem?

Quosque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? Kui kaua Sina veel, Catilina, kuritarvitad meie usaldust?

Giovanni Sartori, parimaid ja suurimaid Lääne politolooge, on väitnud, et rahvas on *tertium gaudens*, midagi lõbutseva kolmanda taolist, kohtunik, arbiiter. Polevat tähtis, mis masti ja laadi (Hegel pööraks ennast hauas ringi) on partei(kese)d, erakonna(kese)d. Tähtis olla ainult see, et parteid omavahel "demokraatlikult" konkureerivad. Tulu tõusvat siit ennekõike rahvale.

Kahjuks on Sartoril õigus ainult pooleldi. Lääne sotsiaalteadlastele kohustusliku akadeemilise mudilasmentaliteedi varjust kumab midagi halvaendeliselt konkreetset: rahvale kui kohtunikule on antud täielik voli otsustada, mismoodi ja kui kõrgelt talle näkku sülitatakse. Selleks, et seda stiilsemalt teha, tuleb kaotada vaba ajakirjandus. Ja siit minu jutu mõte.

Ülikool on Tartu vaimne kese. Tartu on Eesti vaimne kese. Tartul pole juba ammu oma lehte. Nüüd reformitakse Postimehe kultuurilisa. Marju Lauristin väidab, et miljonirahvastel on kultuurilembus märksa suurem kui pisinatsioonidel. Ma tahaks, Jumala eest, näha seda raamatut, kus see kirjas seisab.

Aga see selleks. Kas pole praegu küsimus pigem püsti nõnda, et *alma mater*, järgides akadeemilise nõudlikkuse ja teadusliku erapooletuse üllaid põhimõtteid, ei peaks vaba, inimliku ja mõistuspärase Tartu (oma) lehe tekitamise enda peale võtma. Järeltulevad põlved ei jätaks oma mütsiga üht kindlat rituaali tegemata.

Henn Käärik
TÜ sotsioloogia osakonna dotsent

Tere tulemast Arkaadia lugejaks ja autoriks

Rein Veidemann
TÜ dotsent,
Arkaadia toimetaja

Kui 1905. aastal alustas ilmumist Päevaleht, siis oli temaga kaasas ka Kirjandusline Lisa". Eesti Päevaleht püüab nüüd oma kauge eelkäija ees auvõlga korvata.

Alates 13. novembrist võib igal laupäeval - välja arvatud paar suvekuud - leida Eesti Päevalehe vahelt kirjanduse ja esseistika lisa Arkaadia. Lisalehe eeskujuks on Times Literary Supplement ja kõikvõimalikud Book Review'd - muidugi ideaalis. Alustame meie käsutuses olevate võimalustega ja tasemel, mille kujundajaks on eeskätt autorid. Seepärast pöördungi oma akadeemiliste kolleegide poole, olgu nad õppejõud või üliõpilased. Nimelt on ilmuvate raamatute tutvustuse ja kirjandusülevaadete kõrval olulisel kohal vaimueluline publitsistika (esseed ja kommentaarid) ning filosoofilised refleksioonid - mõistagi nädalalehele sobilikus mahus ja diskursuses. Kes vähegi tunneb endas vajadust öelda midagi olulist selle maailma kohta ja avada öeldu läbi iseend, on teretulnud kirjutama kas iseseisvaid esseid või rubriikidesse "Heiastusi" või "Intriig". Viimatimainitu avabki muide ülikooli lektor magister Berk Vaher 20. novembril oma innovaatilise lähenemisega Eestile. Loodan koos temaga viljakat mõttevahetust Eesti tulevikuvaadete üle.

Arkaadia oleks ka see koht, kus ülikooli õppejõud võiksid oma raamatuid tutvustada ja populariseerida. Kuidas see konkreetselt toimuda võiks, tuleks allakirjutajaga läbi rääkida. Kontakti saab meiliaadressil rein@epl.ee. Igal juhul on mul hea meel, et vaimukultuur saab Arkaadia näol täiendava tribüüni. Nüüd oleneb meist endist, kes seal koha sisse võtavad.

TÜ AHHAA-KESKUSE IDEEKONKURSS!

Tartu Ülikooli teaduskeskuse AHHAA tänavuse hiidputukanäituse suur populaarsus (60 000 külastajat kogu Eestist) on andnud tegijatele julgust asuda kavandama tulevast **millenniuminäitust "Ahhaa, inimene!"**. Kes muu võiks inimest enam huvitada kui ta ise - meie sisekosmos peidab endas avastusi, mis on sama põnevad kui suure Universumi või mikromaailma saladused. Kas kujutate ette, kui kõrgele purskaks purskkaev, kus pumbana töötaks tavaline inimsüda? Kas oskate arvata, kui palju võiks Eestis või terves maailmas olla teiega väga sarnaseid inimesi? Kui pikk peaks olema trükitähtede rida, millega saaks üles märkida meie igas rakus kasutatava geneetilise teabe?

AHHAA-keskus kuulutab välja ideekonkursi uute eksponaatide kavanditele. Oodatud on nii ettepanekud, mis seonduvad 2000.a. näitusega "Ahhaa, inimene!" kui ka AHHAA tulevasele loodusteadusliku püsinäitusega (Baeri t.4). **Hinnatakse ideede algupärasust, interaktiivsust* , kõltvust, teostatavust (nii tehniline kui rahaline külg), ohutust, vastupidavust jms.**
* Interaktiivsus tähendab külastaja võimalust käed-külge-stiilis tegutsemiseks ehk eksponaadi ja külastaja omavahelise tegusa suhtlemise võimaldamist.

Konkursitöö peab sisaldama eksponaadi nimetust ja idee kirjeldust (vajadusel varustatud joonistega) kogumahus kuni 3 lk, samuti eraldi lehel autori kontaktandmeid. Hea mõte maksab enam kui vormistuse "kaubanduslik välimus"!

Ootame töid kuni 10. detsembrini 1999 aadressil: Tartu 51005, Tähetorn Toomel, TÜ teaduskeskus AHHAA.

Lisateavet saab telefonil (27) 375 676 (Tiiu Sild) või e-posti teel:ahhaa@ahhaa.ee. Auhinnafondis on 10 000 krooni. Parimate ideede autoritega sõlmitakse leping kavandite elluviimiseks.

P.S. AHHAA-keskus on huvitatud ka mitmesugustest valmisekspo-naatidest, mis on stiililt interaktiivsed ja võiksid olla haridusnäitustel välja pandud.

Maailmalõpuootusi põhjustavad järsud sotsiaalsed pöörded

Krõõt Nõges

Usuteaduskonna religioonipsühholoogia dotsent Tõnu Lehtsaare sõnul on maailmalõpuideedele altimad ühiskonna rõhutud grupid, kuna järskude sotsiaalsete muutuste mõju neile on kõige vahetum.



Dotsent Lehtsaare sõnul pole ilmalõpuideed Eesti rahva hulgas valdavad. MEELIS LOKK / POSTIMEES

Millest tulevad maailmalõpuootused?

On küllalt levinud arvamus, et aastatuhandevahetusel suureneb maailmalõpu ootuste arv.

Ajalukku vaadates aga leiame, et ilmalõpukuulutused pole niivõrd seotud sajandivahetusega kui kiirete ja suurte sotsiaalsete muutustega ühiskonnas.

Näiteks Napoleonit arvati antikristuseks ja tema rünnakut ida suunas peeti maailmalõpueelseks endeks. Samuti seostati mõlemaid maailmasõdu ilmalõpuga.

Minu andmetel pole Eestis tehtud süstemaatilisi maailmalõpuootuste-alaseid uurimusi. Samas pole minu arvates need ideed Eesti rahva hulgas valdavad.

Miks on see nii?

Ilmselt on eestlastel palju muud teha. Kui rääkida üldisemalt, siis religioonisotsioloogias on ilmalõpu uskumusi põhjendatud võõrandumise, rõhutuse ja tegevusetusega. Võõrandunud on need, kes on ühiskonnas millestki ilma jäänud, näiteks tööst või suhtlemisvõimalustest.

Rõhutud inimesed ootavad lahendust sealpoolsusest, räägivad rohkem maailmalõpust. See võib puudutada ka tagakiusatud etnilisi või rahvusgruppe.

Nende maailmalõpuootused seonduvad sageli rahvusliku tagakiusamise perioodiga.

Ameerikas tehtud uurimuste järgi võivad olla nendele ideedele altid ka jõukad naised, kel pole ühiskonnas rakendust ja sotsiaalset funktsiooni.

Sellel grupil on kalduvus toetada religioossel pinnal tekkinud maailmalõpuideid.

Kas praegused maailmalõpuootused on Teie hinnangul numbrilised või sotsiaalsed?

Neid on erisuguseid, nii dateerituid kui ka mingile perioodile viitavaid. Psühholoogiliselt on huvitav, kuidas asjaosalised seletavad ilmalõpu ärajäämist.

Näiteks tean, et 10. juunil 1976 pidi ühe uskumuse kohaselt Läänemeri üle kallaste tõusma ja Tallinna linna selle patu pärast ära uputama.

Sellistel puhkudel on olemas nelja tüüpi seletusi: me saime asjast aru ja palvetasime ja seepärast lükkub lõpp edasi; lõpp tuli, aga see juhtus taevastes sfäärides ja me ei saa sellest praegu aru; pühendunute ehk siis meie pärast lükati maailmalõpp edasi; lõpp on niivõrd müstiline, et vaid valgustatud inimesed saavad sellest aru, muudel pole selleks küündivust.

Minu arusaam piiblikäsitlusest on selline, et maailmalõpp küll tuleb, aga millal, seda teab ainult Jumal.

Psühholoogina leian, et tegelda dateeritud maailmalõpuga on ebaterve.

Kuivõrd on ratsionaalsed põhjendused seotud erinevate liikumiste poolt propageeritud maailmalõpuootustega?

Maailmalõpuootused kerkivad esile eelkõige usulistes liikumistes ja sellisel juhul pole nende aluseks ratsionaalsed arutlused, vaid kas siis astroloogilised arvutused või kellegi ilmutus või visioon.

Ratsionaalseid argumente, nagu näiteks loodusõnnetuste esinemissagedus või sõdade arv, kasutatakse argumentidena oma kuulutustes.

Kuidas saab võidelda usuliste äärmuste ebatervete ja sageli isegi ohtlike maailmalõpuootuste vastu?

Ma ei arva, et peaks kellegi või millegi vastu võitlema. Pigem võiks olla elutervesuse poolt. Usulised äärmused, kaasaarvatud viimsepäeva dateerimine või selle intensiivne ootamine, on ühiskonna arengu kaasnähted.

Üldiselt äärmuslikud ideed levivad vähem suhteliselt stabiilsetes ühiskondades ja nendes kultuurikeskkondades, kus toimiva traditsioonilise kiriku mõju on küllalt suur.

Neid äärmuslikke usulisi liikumisi on vähe, mille maailmalõpuootused on viinud vägivallani nende endi või siis teiste ühiskonnaliikmete suhtes. Nad paistavad küll silma, ent nende hulk on siiski väga väike.

Leebemaid variante on rohkem, nimetaksin seda Maltsveti mudeliks.

Sel juhul müüakse ära oma vara ja pühendutakse koos ühes grupis lõpuaja ootustele. Ka siis on tegemist sotsiaalselt hälbiva käitumisega, mis nende endi jaoks tundub olevat ainuõige.

Religioonipsühholoogias on kirjeldatud pühendunud ilmalõpuootajate käitumisviise. Nad muutuvad väga aktiivseks, hakkavad kiiresti kuulutama oma ideed ning muutuvad sotsiaalselt närviliseks - tuleb teha selgeks kõigile, et lõpp tuleb. Samuti kaasneb selliste ootustega ebafunktsionaalne sotsiaalne käitumine, tullakse ära kas siis töölt või koolist, et luua omaette kinniseid gruppe või kommuune, kus saab tegelda maailmalõpu ootamisega.

Samal ajal on nendel inimestel väga sidus maailmavaade, seletus inimese ja olemise kohta. Samuti on neil väga tugev kuuluvustunne, mida kaasaegne ühiskond inimesele väga ei paku.

Psühholoogilisest aspektist vaadatuna võivad neil tekkida konfliktid peresuhetes, samuti ei pruugi nad argieluga hakkama saada. Neid on suhteliselt raske aidata, kuna nad ei võta vastutust - kõik mis tuleb, on taevastes sfäärides ette nähtud, kuna neil endil pole siin suurt midagi teha.

Kui reaalsed on maailmalõpuootused?

Ilmalõpu teema pole kaugeltki ainult usuäärmuste valdkonda kuuluv.

Arvan, et selle küsimusega võiks tegelda.

Tuumasõja oht, toiduvarude ammendumine, keskkonna saastumine, kõlbeline kriis - kõik see tõstatab küsimuse, kui kaua seesinane maailm üldse püsida võib. Lõppeks puudutavad üleilmsed küsimused meid endid ka isiklikult.

Kord küsiti Martin Lutherilt, et mida teeksite, kui teaksite, et homme tuleb maailma lõpp. Küsitu vastas, et istutaksin täna õunapuu.

UUDISED

Ajalooarhiivis näitus rektor Ewersist

Eesti Ajalooarhiivi fuajees saab vaadata TÜ kauaaegse rektori Johann Philipp Gustav Ewersi (1779 – 1830) 220. sünniaastapäevale pühendatud näitust.

Välja on pandud rektori käsikirju, raamatuid ja fotosid, samuti mõned materjalid eelmise sajandi alguse Tartust.

J. Ewers on tuntud ülikooli väljaarendajana ja aktiivse ning vaimuka üliõpilaste ja linnakodanike õiguste eest võitlejana.

Tema ametisoleku ajal sai Tartust taas tuntud ülikoolilinn.

Näitust saab vaadata detsembri alguseni.

Andris Tammela

AHHAA vajab kopsakat rahasüsti

Teaduskeskus AHHAA projektile otsib ülikool koostöös linnaga rahastamisallikat, et kohandada Baeri 4 maja ja Tähetorni kompleks tulevaseks püsiekspositsiooniks.

Oktoobri lõpus AHHAA-le eraldatud ruumide remont läheb maksma ligikaudu 20 miljonit krooni.

Seni on projekti kasutuses olnud paarikümne ruutmeetrine ruum ülikooli ajaloomuuseumis.

Projektijuht Tiiu Sild märkis, et parim variant oleks suursponsor, kes saaks teaduskeskust kasutada ka enda reklaamimiseks. Tema sõnul toimivad sarnased lahendused paljude taoliste projektide puhul.

Igor Taro

Rahvusülikooli 80. aastapäeva mälumäng

Tartu mäluturniiri korraldajad viivad 24. novembril TÜ üliõpilasorganisatsioonidele läbi ülikooli 80. aastapäevale pühendatud mälumängu.

Mäng koosneb kuuest temaatilisest osast, igaühes 4 küsimust.

Teemad haaravad rahvusülikooli asutamist 80 aastat tagasi, TÜ 20. sajandi esimese poole üliõpilaselu ja üliõpilasorganisatsioone, ülikooli teadust ja teadlasi, ülikooli kultuurielu keskusena jm.

Osaleda saavad 3-4-liikmelised mitmesuguste üliõpilasorganisatsioonide võistkonnad.

Registreerimine 19. novembrini TÜ Üliõpilasesinduses Ülikooli 18a või tel 375 400.

Võitjaile on auhinnad, peakorraldaja on Hillar Palamets.

Vanasse anatoomikumi tervisekasvatuse muuseum

30. oktoobril lõppenud vana anatoomikumi edasise kasutamise ideekonkursile laekus üks projekt.

Ideekonkursi komisjon soovitas algatada aktiivsele tervisekasvatusele suunatud meditsiinialase muuseumi loomise ettevalmistust.

Projekti hakkab välja töötama ülikooli teadus- ja arendusosakond.

Komisjoni koosolekul osalesid lisaks ülikooli ja Tartu linna esindajatele ka ametnikud haridus- ning sotsiaalministeeriumist.

Ideekonkurss kuulutati välja 30. septembril, et leida uus otstarve pärast Biomeedikumi valmimist tühjaks jäänud vanale anatoomikumile.

Vahetusüliõpilaseks Euroopasse!

Järgmisel õppeaastal plaanib Socratese Eesti büroo saata Euroopa Liidu maadesse vahetusüliõpilaseks kuni 200 eestlast.

Tartu Ülikoolis tutvustatakse neljapäeval, 18. novembril kõrgharidusprogrammi Erasmus, mis Socratese programmi raames viib ellu 1987.aastal algatatud Üliõpilasvahetuse tegevuskava. Eestis hakkas programm toimima sel aastal. Neljapäevases infotunnis, mille eesmärk on tutvustada Erasmuse võimalusi, keskendub Erasmuse projekti juht Tartus Katrin Kiisler järgmisele õppeaastale.

Programm pakub õppimisvõimaluse kõigile soovijaile, arvab Kiisler, kelle sõnul võib takistuseks saada siiski Eesti majanduslik mahajäämus teistest Euroopa riikidest. Samas on võimalik minna ka riikidesse, kellel on kunagi lootust EL-i saada.

Ürituse korraldaja on AEGEE Tartu - Üliõpilasi ühendav mittetulundusühing, millel on harusid üle Euroopa ning kus rõhk on asetatud eri maade noorte koostöö arendamisele. Ideelt sarnased loengud toimuvad järgmisel nädalal kõigis Euroopa linnades, kus on olemas rahvusvahelise üliõpilasorganisatsiooni AEGEE (l'Association des Etats Généraux des Etudiants de l'Europe ehk Euroopa Tudengite Keskliit) esindused.

Infotund toimub TÜ peahoone ruumis 102 kl 18. Oodatud on kõik, kes õpivad vähemalt esimesel kursusel.

Liis Kängsepp

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Hugo Lepnurm "PEATÜKKE KULTUSMUUSIKA AJALOOST"



Enam kui pool sajandit kestis professor Hugo Lepnurme truu teenistus oreli- ja muusikaajaloo õppejõuna. Väga paljud eesti muusikud on osa saanud tema isiksuse särast, tohututest teadmistest, elukogemustest. Viimaseks verstapostiks Hugo Lepnurme pedagoogiteel oli kirikumuusika ajalugu - teema, mille üle oli ta mõtisklenud kogu oma elu, mis õigupoolest oligi tema elu sisuks.

"Peatükke kultusmuusika ajaloost" on eelkõige mõeldud konspektiks üliõpilastele, sellest ka napp ja vaoshoitud käsitlus. Süürte kaartena liigub Hugo Lepnurme mõte, vaadeldes ajalugu monumentaalses plaanis, seletamata lahti terminеid ja viitamata tsitaate.

Toimetamisel on säilitatud konspektiivne stiil, lauseid on lahti kirjutatud vaid niivõrd, kuivõrd seda nõuab mõtte selgus. Vaidlusaluste faktide puhul on esitatud variant, mida peetakse tänapäevaste uurimistulemuste seisukohalt kõige tõenäolisemaks.

TÜ raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E-R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale kehtib 10%line hinnasoodustus!

ÜS Raimla

II heategevuslik

RAAMATUMÜÜK

Tartu Kroonuaia Kooli toetuseks

TÜ Raamatukogus
13. november kell 14–18
14. novembril kell 10–17

Raamatute vastuvõtt komisjonimüügiks ja annetustena ÜS Raimla majas Veski 42 iga päev kell 19–21, T, N ja L kell 15–21.
Info: 421 474 ja 252 88 329, raimla@loss.ut.ee.

KRISOSTOMUS

RAAMATUTE TELLIMINE VÄLISMAALT

Ülikooli 15 Tartu tel: 27 432 263 fax: 27 432 003 http://www.kriso.ee e-mail: kriso@kriso.ee

ACTA DIURNA

13. novembril kell 12 -15 saab TÜ füüsikahoones Foucault' pendli abil oma silmaga näha, et Maa pöörleb. Lastele on füüsikahoone kohvikus avatud Pipimaa. Info tel 375 520 (pendel) ja 375 588 (Pipimaa).

15. novembril kell 10. Lossi 3 aud 112 **personaliosakonna teabetund struktuuriüksuste juhtidele**. Kavas uus töölähetuseeskiri, palgaeeskirja muudatused, tööettevõtulepingute probleemaatika, jmt. Osavõtust teatada tel 375 145.
Info: muru@admin.ut.ee.

16. novembril kell 11 algab TÜ Raamatukogus teatmekirjanduse lugemissaalis **bibliograafiapäev**.

18. novembril kell 17 näitab Eesti-Šveitsi kultuuriselts uues keeltemajas Ülikooli 17 germanistika raamatukogus **mängufilmi "Der Schwelzermacher"**.

18. novembril on **ülikooli infopäev Lääne-Virumaal**.

19. novembril kell 10 algab TÜ Ajaloo Muuseumis **rahvusvaheline seminar "EU Project Management"**. Seminaril tutvustatakse, kuidas efektiivselt taotleda ja juhtida rahvusvahelisi projekte. Korraldaja Tartu Ülikool. Info Sirje Üprus, sirje.uprus@ut.ee ja Hasso Kukemelk, hasso@admin.ut.ee.

LOENG

15. novembril kell 16 algab peahoones aud 102 avaliku halduse ja sotsiaalpoliitika osakonna juhataja **Tiina Randma loeng "Kuidas välismaal tööd leida"**. Oodatud on kõik huvilised. Info tel 376 206 Kadrin Kergand.

17. novembril kell 18 Vanemuise 46 ringauditooriumis **vabade kunstide prof Elmo Nüganen jätkab teatriteemalisi loenguid** teemal "Lavastajatest ja lavastamisest II". Teretulnud on kõik huvilised!

17. novembril kell 18 Biomeedikumis 1006 **loengud geneetikast**. Esineb prof. Mart Ustav loenguga "Viiruste kasutamisest inimeste raviks".

18. novembril kell 14.15 algab Lossi 3 - 406 Eesti ajaloo dotsendi kohale kandideerija **Tõnu Andres Tannbergi *venia legendi*** "Eestlased tsaariarmees".

19. novembril kell 14.15 algab Lossi 3 - 427 Eesti ajaloo dotsendi kohale kandideerija **Ago Pajuri *venia legendi*** "Eesti sõjaväe loomine".

24. novembril kell 18 Biomeedikumis 1006 **loengud geneetikast** . Esineb prof Andres Metspalu loenguga "DNA ship".

17. novembril kell 18.15 algab uues keeltemajas Ülikooli 17 aud 209 **prof Helmut Piirimäe loeng** "Prantsuse välispoliitika 20. sajandi alguses". Loengu korraldab Prantsuse teaduslik instituut.

Helsingi Ülikooli põhjamaade keelte **prof Mirja Saari loengud soomerootslusest.**
17. novembril kell 18.15 Ülikooli 17 ruum 305 "Rootsi keel Soomes sotsiolingvistika valguses".
18. novembril 10.15 TÜ ph aud 234 "Keel ja soome identiteet", pealelõunal Põhjamaade MN Infobüroos, Raekoja plats 8 "Vestlus uurimisobjektina (sissejuhatus)"
19. november kell 10.15 Põhjamaade MN Infobüroos, Raekoja plats 8 "Vestlus uurimisobjektina".

VÄITEKIRJAD

16. novembril kell 15 TÜ Ajaloo Muuseumi rõdusaalis kaitseb **Aldo Kais doktoriväitekirja** "Hariduse osa Eesti nägemisvaegurite integratsiooni ajaloos". Oponendid prof Jaan Kõrgesaar ja knd (ajal) Allan Liim.

17. novembril kell 16.15 kaitseb TÜ Füüsika Instituudi saalis **Valter Zazubovitš doktoriväitekirja** "Lokaalse relaksatsiooni uuringud ühismõõduta tahkistes ja klaasides spektraalsälkamise meetodi abil". Juhendaja prof Jaak Kikas (TÜ), oponendid prof Vladimir Hižnjakov (TÜ) ja dr Boris Harlamov (Venemaa TA Spektroskoopia Instituut).

17. novembril kell 16 kaitseb Narva mnt 4 aud A216 **Urma Ruus magistritööd** "Margikauba turunduse juhtimine". Juhendaja prof Mait Miljan. Oponendid dots Ülo Tartu ja dots Tõnu Mauring.

17. novembril kell 16.15 kaitseb peahoones aud 307 **Aira Võsa magistritööd** "Ühtsuspüüe. Maagilise ja müstilise tegelikkusetaju võrdlus vastavate näidete varal". Juhendaja prof Tarmo Kulmar. Oponendid dots Tõnu Lehtsaar ja mag (filos) Eduard Parhomenko.

Teisipäeval, 16. novembril kl 19 TÜ aulas kontsert-kohtumine

ERI KLAS – TUDENGID – PIAZZOLLA

Kavas: J. Haydn Sümfoonia nr 104, A. Piazzolla Kontserttangod

Esinevad:
Eesti Muusikaakadeemia Sümfoniettorkester,
InTime Quintet (Soome): Hannu Lindeman – akordion, Henrik Perello – viiul, Jari Salmela – klaver, Jorma Salmela – kitarr, Hannu Siiskonen – basskitarr

Dirigent Eri Klas

Piletid müügil (20 ja 40 kr) müügil tund enne algust kohapeal.

TARTU LASTETEATRIS

R 12. nov kl 19 T. Rätsep/J. Viiding - T.Tubin "Olevused".
L 13. nov kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ...",
L 13. nov kl 17 E. Wigström/P. Lysander/S. Osten - T. Tubin "Prints muretu".
P 14. nov kl 12 E. Wigström/P. Lysander/S. Osten - T. Tubin "Prints muretu"
P 14. nov kl 17 esietendus"Kesk aegade viirastust luuletaja". Tartu Kirjanduse Majas JÄÄB TEHNILISTEL PÕHJUSTEL ÄRA.
L 20. nov kl 12 H. Väli - M. Kampus "Päevakoer ja peegel". 40-minutiline etendus lastele alates 3. eluaastast

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee.

TEATED

LASTEKIRJANDUSE SEMINAR

22. novembril kutsub TÜ skandinavistika-pere kõiki huvilisi **seminarile "Tendentse lastekirjanduses"**. Seminar leiab aset uue keeltemaja Ülikooli 17 fuajees kell 12. Ettekanded prof Ants Järv (TÜ), kirjanik Lehte Hainsalu, kunstnik Mati Lepp (Rootsi). Järgneb diskussioon ja Rootsi lastekirjanduse näituse "Kohtuge lastega" avamine humanitaarraamatukogus. Osavõtust teatada 18. novembriks tel 640 56 00 või 375 212.

TÄHELEPANU, MÄLUMÄNGUHUVILISED!

Tartu mäluturniiri korraldajad pakuvad rahvusülikooli 80. aastapäevaks TÜ üliõpilasorganisatsioonidele TÜ 80. aastapäevale pühendatud mälumängu. Toimumise aeg: 24. november, kell 18.15-19.30 Toimumise koht: Tähe 4- 160
Mälumäng koosneb kuuest temaatilisest plokist a 4 küsimust. Teemad:
Rahvusülikooli asutamist 80 a. tagasi; TÜ XX sajandi 1. poolel; Üliõpilaselu ja üliõpilasorganisatsioone; Ülikooli teadust ja teadlasi; Ülikooli kultuurielu keskusena; Varia.
Mängust võtavad osa 3-4 liikmelised võistkonnad, kes esindaksid üliõpilasorganisatsioone. Võistkondade registreerimine 19. novembrini TÜ Üliõpilasesinduses Ülikooli 18 a või tel 375 400. Võitjaile auhinnad.

AULAKONTSERDID EMAKEELSE ÜLIKOOLI 80. AASTAPÄEVA PUHUL

28. nov kell 19 **Hüvastijätud Kulg ja ootus.** II. NYYD-*ensemble*. Pilet 30 ja 60 kr.
29. nov kell 19 **Jäljed.** Tõnis Mägi, Toomas Lunge, Meelis Unt. Pilet 25 kr.
30. nov kell 19 **Vaigre laulude õhtu** Silvi Vrait, Uno Loop, Noorkuu, Rain Simmul, Urmas Lattikas Trio, pilet 25 kr.
2. dets kell 19 **Eesti muusika ja luule läbi aegade**, Tartu Akadeemiline Meeskoor, dirigent Alo Ritsing, Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor,dirigent Vaike Uibopuu, Tartu Ülikooli Kammerkoor,dirigent Karin Herne, TÜ kunstide osakonna kammerkoor, dirigent Seidi Mutso, Tartu Üliõpilasteater juhendaja Kalev Kudu, pilet 25 kr.
4. dets kell 16 **Laupäev laheda lauluga**. Eesti Poistekoor, dirigent Venno Laul, pilet 25 kr.
3. dets kell 19 **Salonglõhtu** TÜ Ajaloo Muuseumis. Ansambel **Ristiisa**, pilet 25 kr.
Kontsertide korraldaja on TÜ teabetalitus, tel 375 206. Piletid müügil alates 15. novembrist TÜ peahoone I-punktis ja tund enne algust kohapeal.

SPORT

14. novembril kell 14 algavad TÜ spordihoones (Ujula 4) **Eesti üliõpilaste 1999/2000 meistrivõistlused korvpallis**. Võistlustules ülikoolide esindusmeeskonnad. Finaali algus kell 18.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus - "Kes võib ilma uskuda..." (Ajaloolised ilmavaatlusriistad)
Margus Rumpi maalid "Kuldajastu koidiku laulud".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGGM.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
25.10.-26.11. "Goethe - kas viimane universaalgeenius?
6.10.-21.11. "Wagner Riias". Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts.
23.09.-28.11. TÜ emeriitprofessor filosoofiadoktor Leonid Stolovitch 70.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
Konverentsisaali fuajees:
25.10.-26.11. Goethe värviõpetus
Kaktuste fuajees:
1.11.-28.11. Syldi klaasimaalid
Õppelugemissaali fuajees:
1.11.-28.11. "Ove ja Juhani rabaretked". Fotod ja tekstid on "Postimehe" ajakirjanike Ove Maidla ja Juhani Püttseppa tööretkedest Eestimaa rabadesse 1998-1999.a.
Kataloogisaalis:
5.-11. - 4.12. Ungari raamatugraafik György Lipták'i näitus.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini! Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
1.11.-3.01. See on kui veesoontele istutatud puu... (Ps 1,3)
Valik eesti harduskirjandust, jutluste raamatuid ja esseistikat
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Inspektor Cruvi", Walt Disney Pictures 1999, hi-tech non-stop seiklusfilm, osades Matthew Broderick, Rupert Everett jt, kl 13.30, 15.

"Notting Hill", PolyGram Filmed Entertainment 1999, romantiline komöödia, peaosades Julia Roberts ja Hugh Grant, kl 16.30, 18.45, 21.
Saksa lühifilmide päevad:

"Poliitika? Poliitika!" 16. nov kl 16, **"Armastus ja teised julmused"** 17. nov kl 16, **"Triky Germany"** 18. nov kl 16, **"Saatuse iroonia"** 19. nov kl 16.
Filmid on ingliskeelsete subtiitritega.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulise teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Arh

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Tudengisügis '99

12. NOVEMBER 1999 TASUTA



PROLOOG. ESMASPÄEVAL, 15. NOVEMBRIL

19 Mälukas Sõbra Maja (Kalevi 24)

22 Rahvuslik Jämm = Matvere (VLÜ)
+ Põldsepp (Untsakad)
Sõbra Maja (Kalevi 24)

TEISIPÄEVAL, 16. NOVEMBRIL

6 AVATUUT linnas

13 Jalutuskäik Toome taha.
Räägib Enriko Talvistu. Gustav Adolfi juurest

17-18 SUUR PILETILAAT. *Laadal piletid odavamad!*
Füüsikahoone (Tähe 4)

19 Üliõpilastele soodushinnaga
balletiõhtu "Pildi sisse minek"
Vanemuise suures majas

19 Üliõpilastele soodushinnaga
J. B. Moliére'i "Ihnur"
Vanemuise väikeses majas

19 Eri Klas, tudengid ja Piazolla.
Eesti Muusikaakadeemia kammerorkester
ja " In Time Quintet" (Soome) TÜ aula

21 Tudengipäevade stardipauk. "Jääääär"
DJ J. Kull Auditoorium

21 70ndate stiilipidu "Porthole"
DJ Mõmm Narva 171

22 Avapauk! Eesti pidu "Väikeste
Lõõtspillide Ühing", DJ R. Rooma Atlantis

22 Saporta korvpalli *afterparty.* Video
päeva mängust, sopsuvõistlus.
DJ K. Veedler XS

22 Tartu Tugevaim Tudeng '99.
DJ-de Duell – Suur Gladiaatorite
Võitlus. Õlle Õnneliku Tunnid. Sõbra Maja

22.30 Sügispäevade avaõhtu
Ansambel "Dallas". DJ A. Tõnso.
Visuaalne installatsioon. Illusioon

9-23 Raatuse Kaubamaja Tudengikaubamaja.
Õllepäev. Tudengile kl 19-20 *Happy Hour.*

8-17 *Squash*turniirini jääb 4 päeva.
Trenn poole hinnaga. Riia 181 A

16-21 Saksa lühifilmide eriprogramm Illusioon

KOLMAPÄEVAL, 17. NOVEMBRIL

17 SPORDI*SHOW!* Kõrgkoolide-
vaheline köievedu, olelus-
võistlused, raffasport.... TÜ spordihall (Ujula 4)

18 Loodusfilme aegade tagant –
filmid Eesti Filmiarhiivist keemiaring

19 Üliõpilastele soodushinnaga
R. Frimli, H. Stotharti "Rose Marie"
Vanemuise suures majas

19 Üliõpilastele soodushinnaga
J. B. Moliére'i "Ihnur"
Vanemuise väikeses majas

20 Johanson & vennad.
Kärt, Mart, Jaak, Ants. TÜ aula

20 Konkurss "TUDENGIBÄND '99" Sõbra Maja

21 Miss & Mister valimine.
DJ K. Veedler Auditoorium

22 Ibiza Night-Zoo Party!
Issanda loomaaed on suur!
Kostüümides soodustus. DJ Cool D Atlantis

22 Naisteparadiis. Tantsuvõistlus.
DJ E. Sarapuu XS

22 EksaMix ehk Nohikute ERI – esineb
ImeMEES, avatud tätoveerimisnurk
ning Munanurk. Kõigi koolide
nohikud – paljunege! EPA Klubi (Veski 6)

22.30 Retro – kostüümipidu
"Lillelõhnalised seitsmekümnendad".
Live: Väike Päike Kutsub Kuud.
DJ-d Tristan & Laurel-Maradonna boys.
Visuaalne installatsioon. Illusioon

9-23 Raatuse Kaubamaja Tudengikaubamaja.
Lihapäev. Tudengile kl 19-20 *Happy Hour.*

8-17 *Squash*turniirini jääb 3 päeva.
Trenn poole hinnaga. Riia 181 A

16-21 Saksa lühifilmide eriprogramm Illusioon

NELJAPÄEVAL, 18. NOVEMBRIL

15 EPA tornijooks EPMÜ torn

18 Slaidiõhtu muusikaga – loodusslaidid
ja muusika noortelt tegijatelt. Struve 2

18 Moskva Riikliku Konservatooriumi
kammerorkester TÜ aula

19 Üliõpilastele soodushinnaga
W. Shakespeare'i "Hamleti tragöödia"
Vanemuise suures majas

19 Üliõpilastele soodushinnaga
A. Lindgreni, M. Mikiveri, A. Oidi
"Väikevend ja Karlsson katuselt"
Vanemuise väikeses majas

19 "Genialistid", "Vennaskond",
THE L.A. DOORS (UK) TÜ Spordihall (Ujula 4)

21 Laulame karaoket! DJ A. Vedler Auditoorium

22 Club Classic
Tantsuhitid 70.-80ndad. DJ E. Hurt Atlantis

22 "Trans-Festival'99"
DJ P., DJ T. Transvest &
A. Depressant, Suudlusvõistlus
"Kiss & Go", PuuriTibid, parim Stiil.... XS

22 Folk*show* "Minu isa oli Boiler ise!"
"Jääboiler", "Minu isa oli ausus ise" Sõbra Maja

22 Kuldsed 60.-70ndad
"Claymakers", DJ Zoja Puhur EPA Klubi

22.30 Tudenginupud! *Live:* ans "Uni",
DJ-d Estrada & P. Julm.
Visuaalne installatsioon. Illusioon

9-23 Raatuse Kaubamaja Tudengikaubamaja.
Kalapäev. Tudengile kl 19-20 *Happy Hour.*

8-17 *Squash*turniirini jääb 2 päeva.
Trenn poole hinnaga. Riia 181 A

16-21 Saksa lühifilmide eriprogramm Illusioon

REEDEL, 19. NOVEMBRIL

8 Õllekrool "Mängime ujumist" Vanemuise 35

12 Üliõpilastele soodushinnaga
L. Lunari "Kolmekesi kahevahel"
Vanemuise väikeses majas

18 Tartu Üliõpilasteatri etendus
A. Salo "Kullervo" Sõbra Maja

19 Üliõpilastele soodushinnaga
L. Tolstoi "Sõda ja rahu"
Vanemuise suures majas

19 Üliõpilastele soodushinnaga
M. McDonaghi "Mägede iluduskuninganna"
Vanemuise väikeses majas

19 TEREM KVARTETT (RUS) TÜ aula

21 Stardifiniš "Kuldne Trio".
DJ H. Merikan Auditoorium

21 Tudengimiss 1999/KomproMiss.
Afterparty't juhib DJ J. Kivisalu Sõbra Maja

22 Rock Night V. "The Cookies",
"Grendel", "The Whisky".
Tartu Laululava TunneLive

22 Tudengipäevade kitarriõhtu.
Ans "Mr Lawrence", DJ U. Kolsar Atlantis

22 Student Club Night!
Erootiline puuristriptiis! DJ M. Sütt XS

22.30 Filmifriikide õhtu
"...ja pimeduses paistis valgus...".
III Pimedate Ööde filmifestivali
Tartu programmi tutvustus.
Filmistuudio KILD eriprogramm.
DJ-d M. Kivistik & E. Mander. Illusioon

9-23 Raatuse Kaubamaja Tudengikaubamaja.
Veinipäev. Tudengile kl 19-20 *Happy Hour.*

8-17 *Squash*turniirini jääb 1 päev.
Trenn poole hinnaga. Riia 181 A

16-21 Saksa lühifilmide eriprogramm Illusioon

LAUPÄEVAL, 20. NOVEMBRIL

11 *Squash*turniir "Student Cup '99" Riia 181A

18 Tartu Üliõpilasteatri etendus
A. Salo "Kullervo" Sõbra Maja

19 Üliõpilastele soodushinnaga
V. Fortini "Ooh, Pinocchio!"
Vanemuise suures majas

19 Üliõpilastele soodushinnaga
R. Rose'i "Kaksteist vihast meest"
Vanemuise väikeses majas

21 Tudengipäevade tantsu- ja laulupidu.
DJ I. Kivisalu Auditoorium

21 "Ugri", Claymakers",
"Beggars Farm", DJ Tencu. Narva 171

22 Finaal – Atlantis Freestyle'99!
Tantsuvõistlus - *electric-boogie, break...*
DJ E. Aav & Cool D. Atlantis

22 Spetcial Night! DJ K. Hert.
Puuritantsijad & erikokteilid. XS

22 Taidlus TIP ja TÄP ehk
Kuidas isetegevus endale jalad alla sai.
SUUR Isetegevuskonkurss!
Laulab Contra! EPA Klubi

9-23 Raatuse Kaubamaja Tudengikaubamaja.
Vee- ja leivapäev. Tudengile kl 19-20
Happy Hour – kes teab, millal jälle...saab!

16-21 Saksa lühifilmide eriprogramm Illusioon

Peakorraldajad:

Tartu Üliõpilasmaja ja Ülikooli Kultuuriklubi

Korraldajad:

EPMÜ Üliõpilasesindus, Tartu Üliõpilasteater, Tartu üliõpilaste looduskaitsering, Vanemuine, klubid Atlantis, XS, Auditoorium, Illusioon, Tartu Squashiklubi, Tartu Laululava, Khattra, Makarov Muusik, Raatuse Kaubamaja

Täname:

Tartu Ülikool, Tartu Linnavalitsus, Postimees, Tartu Raadio, A. Le Coq, Oirt, Ekspress Hotline

Kohtumiseni üliõpilaspäevadel!

Tudengipäevad on Tartu suurejoonelisim üritus

Kristjan Kaljund

Tudengite sügispäevad näitavad rebastele, et tudengielu ei koosne ainult loengutest ja õhtutest raamatukogus. Tudengisügis valmistab neid ette Tartu suurimaks massiürituseks "Tudengikevad".

Kui kevadpäevadel on orbiidil kogu linn, siis sügispäevad on suunatud just tudengitele. Enneköike tahetakse julgustada rebaseid. Päevade sisu on läbi aegade olnud üks: pakkuda tudengitele taskukohaste hindadega kultuuri- ning spordiüritusi.

Saalid alati täis

Kunagi kahe korraldaja ja tosina üritusega päevadest on tänaseks saanud viiekümne korraldaja ja saja üritusega nädal. Kevadel oli külastajaid umbes 60 000, mis teeb sellest Tartu suurima ürituse, millele Eesti mastaabiski pole palju vastu panna.

Saalid on täis ja kevadel kogunes saja osavõtjaga paadirallit vaatama 15 000 inimest. "Kui viit paati tuleks vaatama sada inimest, siis me seda asja ei korraldaks," ütles Tartu Üliõpilasmasja direktor Heino Variku, kes on üliõpilaspäevade korraldamist aastakümnete jooksul vedanud.

Tartu tudengipäevad on ka väljaspool linna niivõrd kuulsad, et järgmisel kevadel plaanitakse sõitma panna erirong, mis huvilised Tallinnast siia toob.

Korraldajad tunnevad uhkust, et samal ajal pealinnas peetavatele tudengipäevadele siit ei minda. Heino Variku kannab päevade menu Tartu kui kompaktse tudengilinna arvele: "Ülikooli peahoone on kirik keset küla". Tudengipäevade vastu on huvi tundnud isegi turismifirmad, sest paljud väliskülalised tahaksid Tartusse tulla just sel ajal.

Raha ja piletid

Ürituse rahalise külje kohta ütles Eero Pärgmäe üliõpilaste kultuuriklubist, et minimaalsete kulutustega on saavutatud maksimaalne tulemus. Välja on kujunenud traditsioonilised koostööpartnerid. Toetajate huvi on aastatega kasvanud, aga palju on ka neid, kes viimasel hetkel alt ära hüppavad. "Kui toetajaid oleks rohkem, oleks üritus suurem, säravam ja kandvam," kinnitab Heino Variku.

Kuigi korraldajate eesmärk ei ole äri teha, pääseb mitmele üritusele siiski vaid piletiga. Selle arvelt makstakse kinni tasuta ettevõtmised. Ööklubide piletihinna määramisel ei saagi tudengipäevade korraldajad kaasa rääkida. Küll aga soovitati klubidel odavamate hindadega midagi erilist pakkuda. Tudengitel on pileteid kasulik osta piletilaadalt, kus hinnad on tavapärasest kohati kuni kolm korda madalamad.

Tartu linnavalitsus suhtub tudengipäevadesse soosivalt. Korraldajatele on aitäh üteldud ka politseist, sest tõsiseid seaduserikkumisi tudengipäevade tõttu pole ette tulnud.

Korraldajatel hinges soe tunne

Tudengipäevade traditsioon ulatub 1960ndatesse aastatesse, mil 17. novembril tähistati rahvusvahelist üliõpilaste päeva. Tudengisügise nime on üritus kandnud üle kümne aasta.

Tudengipäevade peakorraldajad on üliõpilasmaja ja ülikooli kultuuriklubi. Viimane on vabatahtlik ühendus, kus on praegu 27 liiget, kellest paljud on vilistlased. Tudengipäevade ajal jätkub tööd neile kõigile.

Korraldajate sõnul teevad nemad kui lavatagused niiditõmbajad päevade ajal oma tööd ja erilist fiilingut ei saa. Küll aga jääb hiljem soe tunne hinge. Seda, kas osalejad on rahul, näeb Heino Variku sõnul nende näost.

Eero Pärgmäe arvates jagunevad tudengid kaheks: need, kes võtavad tudengipäevadest osa, ja need, kes ei võta. Tudengeid, kes oma neli üliõpilasaastat nii mööda saadavad, et kordagi ei osale, Pärgmäe ei mõista.



Tudeng hoolitseb ka selle eest, et peahoonel uutest sammastest puudu ei tuleks.



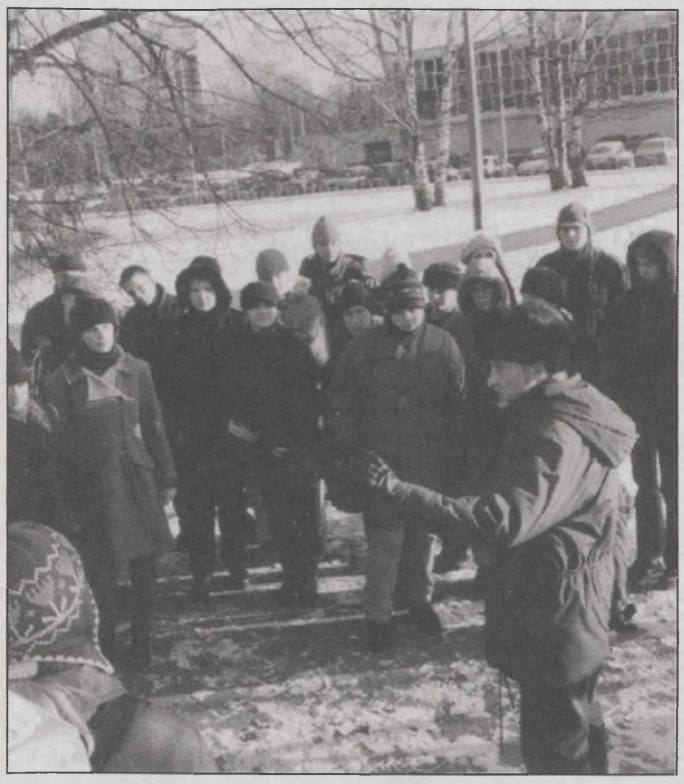
Tudengipäevadel on võimalik endale soetada kõike akadeemiliseks eluks vajalikku...



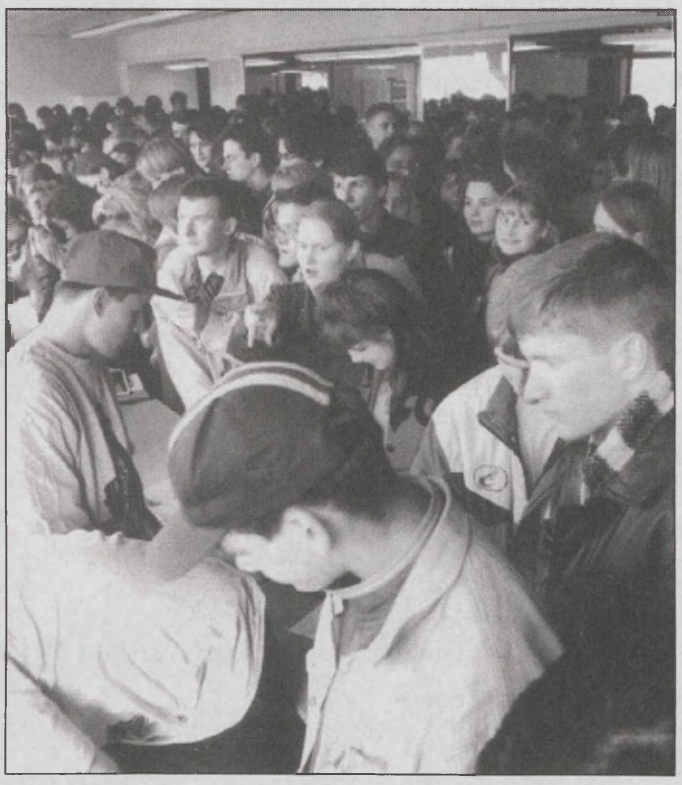
... pakkuda laulu ja pillimänguga teistele kõrvarõõmu...



... olla silmailuks või lihtsalt end hästi tunda...



... ning kui aega üle jääb, siis koguda ka teadmisi Tartu kohta.



Kokkuhoid pole koonerdamine. Kui piletilaadal on pääsmed odavamad, jääb õlle jaoks rohkem raha.

Ark

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

19. november 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 38 (1992)

TASUTA

Spin-off-programm aitab ühendada teadussaavutusi ja ettevõtlust

Krõõt Nõges

Spin-off- programm sai alguse sel suvel, kui ülikooli nõukogus kinnitati ülikoolist võrsunud äriühingutega koostöö tegemise kord.

Vajaduse toetada teadlaste ettevõtlikkust tekitas elu ise. Näiteks teravikmikroskoope tootev OÜ Maico Metrics ja aerosoolide spektromeetrit tootev AS Airel asutati enne *spin-off*-programmi algust, kuigi nendega tehti koostööd programmiga sarnastel printsiipidel. AS Airel oli esimene *spin-off*-firma, millega ülikool sõlmis lepingu 1998. aasta mais.

Spin-off ehk siis ülikoolist võrsunud teadusmahukas ettevõte on firma, mille asutajad ning osanikud on ülikooli töötajad ja/või üliõpilased. Nende osalus on vähemalt 51%, nende tegevus on suunatud teadustulemuste rakendamisele.

Ülikooli *spin-off*-programmi (ehk koostööprogramm ülikoolist võrsunud ettevõtetega) eesmärk on ülikooli oskusteabe ja tehnoloogiate kiirem jõudmine meie igapäevaellu.



Oktoobris kirjutas TÜ alla koostöölepingutele spin-off-firmadega OÜ Quattromed (prof Mart Ustav) ja OÜ Visgenyx (prof Alar Karis). ANDRES TENNUS

Programmi tegevussuunad

Teadlastest ettevõtjaid koolitatakse majandus- ja õigusalal, samuti antakse algteadmisi ka turu- ja patendiuuringutest, turundusest, reklaamist ja müügiedustusest. Käsitletakse ka selliseid teemasid, nagu projektijuhtimine, lepingute sõlmimine, ettevõtja õigused-kohustused, raamatupidamine, tarbijakaitse, konkurents. Esimesed koolitused on juba toimunud.

Teadus- ja arendusosakonna poolt pakutaval nõustamisel ja toetamisel on kaks põhisuunda: turundusstrateegiate väljatöötamine ja ülikooliga lepingulistes suhetes olevate *spin-off*-firmade toodete ja teenuste pakkumine peatselt valmivas elektroonilises kataloogis "Tartu Ülikooli teadusteenused ja tehnoloogiad".

Teadus- ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa sõnul on vajadus nõustamise järele erinev - mõned inimesed vajavad rohkem tuge, teised vähem. Teadus- ja arendusosakonnas on olemas konsultandid, kellelt on võimalik saada nõu ja abi.

Ülikool sõlmib teadusmahukate firmadega lepingud, milles määratakse kindlaks ülikooli materiaalse vara (ruumid, aparatuur) ja intellektuaalomandi kasutamine.

Samuti kooskõlastatakse põhimõtted, mille alusel ülikooli töötajad tegutsevad äriühingus. Põhitingimus on, et töötaja tegevus firmas ei oleks ülikoolile konkurentsi pakkuv.

Programmi vajalikkus

Programm on vajalik, et soodustada ülikooli teadustulemuste rakendamist igapäevaellu ja ergutada TÜ teaduspotentsiaali arengut. Ülikool annab sellega panuse uute töökohtade tekkimisse ülikooli lõpetajatele ja üliõpilastele, samuti on ülikoolist võrsunud teadusmahukad firmad tudengitele heaks praktikabaasiks.

Teadusmahukas ettevõtlus võimaldab lisavahendeid, toetamaks teadus- ja arendusprojekte. Lisaks teadlaste ja ülikooli huvidele toetab ülikoolist võrsuv ettevõtlus kõrgtehnoloogilise Eesti rajamist.

Pakutavad võimalused

Kui ülikooli teadlane soovib hakata oma ideed rakendama ning luua selleks oma firma, siis idee arendamiseks ja testimiseks tuleks pöörduda ülikooli teadus- ja arendusosakonna innovatsioonitalitusse.

TARTU ÜLIKOOLIST VÕRSUNUD TEADUSMAHUKAS FIRMA

- **OU Visgenyx , Alar Karis – geneetiliselt modifitseeritud organismid**
- **OU Torro Sen, Toonika Rinken – biosensorid**
- **OÜ Humanix , Toomas Karu – sporditarkvara EkspertATLEET**
- **OÜ Quattromed, Mart Ustav – nakkushaiguste geenitehnoloogiline diagnoosimine**
- **AS Airel, Matti Fischer – aerosoolide spoektromeeter**
- **OÜ Müomeetria, Arved Vain – müomeeter Myoton-2**
- **OÜ Maico Metrics, Maico Lõhmus, Indrek Reimand - teravikmikroskoop**

Et hinnata idee teostatavust ja majanduslikku tasuvust, töötatakse välja esmane äriplaan ja hakatakse otsima rahastamisvõimalusi. Selle juures on abiks arenduskonsultandid.

Toote reklaamimine

Teadusmahukate toodete reklaamimine erineb oluliselt tavapärasest laiatarbekauba promotsioonist. Praeguseks on *spin-off*-firmade edustusel kasutatud kahesuunalist reklaamistrateegiat – teadlased kasutavad isiklikke kontakte müües oma toodet sama valdkonna uurimis- ja haridusasutustele; teisalt reklaamitakse erialamessidel, internetis, tehakse potentsiaalsetele klientidele otsepostitust ja presentatsioone.

Teadusmahukaid tooteid peetakse enamasti liiga keeruliseks ja kalliks, kuid Tartu Ülikooli tehnoloogilistest projektidest ja *spin-off*-firmadest on oodata mitmeid just tavakasutajatele mõeldud tooteid.

Kiire kasumi saamine pole eesmärk

Teadusmahukasse ettevõtlusse investeerimine selle alguspäevil on kõrge riskiga ja seepärast on väga raske leida rahastajaid erasektorist.

Kiiret kasumit pole teadusmahukatest projektidest loota, sest tootearendus ideest müügini võtab tavaliselt aastaid ja puuduvad ka kindlad garantiid, et projekt õnnestub.

Euroopale sarnaselt on ka Eestis *spin-off*-programmide kaasfinantseerijaks riik ning projekti toetab ka sihtasutus Eesti Innovatsioonifond.

Firmad luuakse sageli teadlaste isiklikest säästudest ja investeeringuteks vajalik raha tuleb riiklikest fondidest.

Loomulikult on Eestis ressursid palju väiksemad, kui arenenud riikides, nii et abiks on igasugune toetus, ka moraalne.

Ülikooli peahoone sai seestpoolt uuemaks

Varje Sootak

Viimase nelja aasta jooksul on peahoone paljud ruumid põhjaliku remondi saanud. Sel sügisel uuenesid rektoraadi tööruumid, järgmisest nädalast peaks olema tagasi kolinud ka postikantselei.

Rektoraati sisenejad näevad teise korruse koridoris ülikooli 350. aastapäevaks 1982. aastal valminud Enn Põldroosi maali "Ateena kool". Mõni aasta pärast juubelit kaunistas see rektoraadi sekretäride ruumi, hiljem viidi TÜ kunstimuuseumi.

TÜ arhitekti Martti Preemi sõnul sobib teos sisenejaid teretama väga hästi. Maalil on näha ülikooli tuntud isikuid eri ajalooperioodidest. Isikute äratundmise lihtsustamiseks lisatakse maali kõrvale selgitus.

Aknaaluses nurgas leiab koha ka esimesel korrusel asunud Sophoklese kuju. Temale tuleb seltsiks veel mitu antiikaja suurmeeste büsti.

Sõjajärgsetel aastakümnetel on rektoraadi tiiba mitme korral ümber ehitatud.

Praegune lahendus järgib ajalugu. "Uksed asuvad seal, kuhu nad algselt projekteeritud olid," ütles Preem. Koridor on taas akende all tänava pool.

Paremat kätt asuvad nüüd rektoraadi nõupidamiste ruum ja väike kõrvalruum.

Nii sekretariaadi, rektori kui prorektorite ruumides on peale remondi ka uus mööbel ja kardinad, mööbel on leidnud ka teistmoodi paigutuse.

Maalidest on jäänud sekretariaati rektorite Hugo Kaho ja Johan Kõppu portreed. Nende naabruses olnud Konstantin Koniku ja Gustav Suitsu portreed ning Johan Skytte kaunistavad rektori kabinetti.

"Üle hulga aja said peahoone teise korruse vasak tiib ja kantselei korraliku sanitaarremondi - värviti, parandati, uuendati aknad, uksed, laed, seinad, põrandad, uuendatud on elektrija arvutivõrgusüsteemi," selgitas ehitusosakonna juhataja Ahto Põldes. "Peahoones tegid remonti mitmed ettevõtted. Iga firma seda teha ei saa, peahoones remontimiseks peab olema muinsuskaitselitsents." Rektoraadi, vahekoridori ja kantselei ruumide remondi kogumaksumus ulatub üle ühe miljoni.

Uuest nädalast peaks postikantselei olema taas oma vanas ruumis 207. Seal asuvad postisekretär, vanemtoimetaja ja kunstnik.

Martti Preem ütles, et viimase nelja aasta jooksul on peahoones remonditud kõik ruumid peale keldri. Väga vajavad remonti veel kunstimuuseum ja vasakpoolne puutrepp, meeste WC ja tõusva põrandaga auditoorium paremas tiivas.



Enn Põldroosi maal "Ateena kool" asub rektoraadi ees.

TÄNA LEHES

Intervjuu

Helsingi Ülikooli prof Erkki Koskela sõnul ei ähvarda Euroopa Liit rahvuskultuuri
LK 3

Korp! Amicitia peab 75. juubelit ning korraldas konverentsi "Eesti naine Ida ja Lääne vahel
LK 2

Meedia roll regionaalpoliitikas
LK 3

Filosoofiateaduskonna dekaaniks naine

Filosoofiateaduskonna dekaaniks kandideerimiseks on andnud nõusoleku eesti keele võõrkeelena professor Birute Klaas ning klassikalise filoloogia professor Anne Lill.

Prof Birute Klaas on sündinud 1957. aastal Tartus. Ta on kaitsnud filosoofiateaduste kandidaadikraadi 1988. aastal, olnud aastatel 1991-1995 Helsingi Ülikooli eesti keele lektor ning 1997. aastal filosoofiateaduskonna keelekeskuse juhataja. Alates 1999. aastast on Birute Klaas eesti keele võõrkeelena korraline professor.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on eesti, soome, balti keelte kontrastiivne lingvistika; väliseesti keel ja bilingvism; eesti kui võõrkeele õpetamise metoodika ja eesti keele sõnavara.

Prof Anne Lill on sündinud 1946. aastal Tallinnas. Ta on alates 1987. aastast filosoofiateaduste kandidaat ning 1992. aastast klassikalise filoloogia korraline professor. Anne Lill on olnud aastatel 1989-1992 klassikalise filoloogia kateedri juhataja ning 1995 - 1996 germaani-romaani filoloogia osakonna juhataja.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on kreeka klassikalise tragöödia motiivistik, ajalooline ja sotsiaalne taust; klassikalise kultuuri kajastumine eesti kultuuriloos; ladina keele osa eesti kirjakeele ajaloos; klassikalise filoloogia ajalugu Eestis.

Dekaani valimine toimub kolmapäeval, 24. novembril ülikooli aulas.

TÜ raamatukogu sai unikaalse klaaspositiivide kogu omanikuks

Tartu gümnaasiumides 1920. ja 1930. aastatel kasutatud ligi 2500 ülesvõtet sisaldav klaaspositiivide kogu sai uue kodu ülikooli raamatukogus. Tegemist on linnavalituse haridusosakonna kingitusega. Ülesvõtteid on loodusteaduse, geograafia, füüsika, meteoroloogia, arheoloogia, kehakultuuri ning teistestki ainevaldkondadest.

UUDISED

TÜ raamatupoe oksjon täiendab ka raamatukogude varusid

Lisaks bibliofiilidele kasutasid ka mitmed raamatukogud võimalust oma kogusid täiendada. Ülikooli raamatupoe kaubatundja Lilian Mutso sõnul tegid huvilised oma valiku oksjoni kataloogi põhjal juba varem.

Eelmisel laupäeval toimunud ülikooli raamatupoe vanaraamatu oksjon on kujunemas traditsiooniks – tegemist oli arvult kolmandaga.

Seekordne oli pühendatud eestikeelse ülikooli 80. astapäevale. Oksjoni läbivaks teemaks oli "Eesti Ajaloos/Ajalugu Eestis".

Raamatuid võeti vastu alates 1. septembrist 16. oktoobrini ning nende hulgast tehtud range valik õigustas end igati.

Eriti suurt huvi pakkusid nii ajaloolist geograafiat puudutavad teosed kui ka erinevad 18. sajandist pärinevad käsikirjad.

Huvi bibliofiilide hulgas oli suur ning mõne teose puhul muutus üksteise ületrumpamine küllalt emotsionaalseks: lõppmüügihind tõusis võrreldes alghinnaga koguni 10-kordseks.

Omanike nõusolekul on oksjonil müümata jäänud raamatuid võimalik osta ülikooli raamatukauplusest.

Kohateabe päev

Reedel, 19. novembril tähistab TÜ geograafia instituut rahvusvahelist GIS ehk geoinfoteaduse ehk kohateabe päeva, mille raames toimub ka lahtiste uste päev Tartu Ülikooli töötajatele ja üliõpilastele.

Päev on Ameerika Rahvusliku Geograafiaühingu (The National Geographic Society), Ameerika geograafide assotsiatsiooni ja ESRI (üks maailma suuremaid GIS tarkvara tootjaid) algatatud geograafilise teadlikkuse nädala lõppakordiks.

Kell 10.15 ja 12.15 toimuvad lühikesed (*ca* 10 minutit) ülevaated "Mis on GIS ja mida sellega teha saab?".

Samuti näidatakse instituudis kasutatavaid digitaalkaarte, maastikuobjektide paiknemissuhete analüüsi võimalusi, Eesti reljeefimudelit ja selle kasutamise võimalusi, mitmesugust GIS tarkvara, sh levinuima akadeemilise kasutusega paketi IDRISI rakendusi, ruumiliste otsustuste tegemist GIS abil, GIS kasutamist planeeringutes jm.

Infopäev võiks olla enim abiks neile, kes töötavad andmetega, mille puhul asukoht ruumis või objekti kuju on olulised näitajad.

Sophoklese asemele Athena

Aastaid TÜ Kunstimuuseumi ukse taga seisnud Sophoklese skultuur on sealt juba paar nädalat kadunud.

TÜ kunstimuuseumi koguhoidja Laidi Laiveriki sõnul on kuju viidud puhastamiseks muuseumi restauraatori Ain Ilvese juurde.

Pärast restaureerimistöid, mis lõpevad hiljemalt paari nädala pärast, hakkab Sophokles kaunistama rektoraadi fuajeed. Tema koht ei jää tühjaks, asemele paigutatakse Athena, mis seni seisis muuseumi püsiekspositsioonis.

Liis Kängsepp

Eesti naine Ida ja Lääne vahel

Livia Kulm
korp! Amicitia rebane

Laupäeval, 13. novembril toimus korp! Amicitia 75. juubelile pühendatud konverents "Eesti naine Ida ja Lääne vahel".

Korp! Amicitia esinaise Anneli Tarkmeele väitel prooviti konverentsil mitmekülgsete esinejate abil võimalikult erinevate nurkade alt heita pilk eesti naise minevikku ning anda ülevaade tänapäeva olukorrast, samuti näidata eesti naise väga erinevat ning vastutusrikast rolli Eesti ühiskonnas.

Miks konverents?

Konverentsi eesmärk oli saada eesti naisest võimalikult ülevaatlik nägemus. Sellest tulenevalt oli ka käsitletud teemade ring väga mitmekesine.

Esimeses osas käsitleti ühiskonnale suunatud teemasid, nagu naised poliitikas ja naisorganisatsioonide roll tsiviilühiskonna kujunemisel, teises pooles olid ettekanded naiste ja meeste erineva keelekasutuse tavadest, feministliku kunsti saavutustest Eestis ning eesti naise tervishoiust.

Käsitletud teemade aktuaalsust ning olulisust näitas ka auditooriumi aktiivne osalemine ettekannetele järgnenud diskussioonidel.

Naised ja poliitika

Konverentsil esinesid ajaloolane Terje Seemen, lingvist Kadri Vider, kunstiteadlane Katrin Kivimaa, arst Ene Tomberg, ajaloolane Kristina Herodes ning poliitik Liia Hänni.

Just kahe viimatimainitu ettekanded käsitlesid põhjalikumalt naise rolli ühiskonnas ning selle muutumist aja jooksul.

Liia Hänni ettekandest selgus, et naiste osalemine poliitikas on üha suurem ning suuremat aktiivsust näitab ka naisi koondavate kodanikuühenduste suurem hulk.

Näiteks on just Mõõdukate eestvõttel loodud naisühendusi koondav ümarlaud üks võimalus paremini ja suunatumalt naiste huvide eest seista ning naisi enam poliitikasse integreerida.

Lisaks sellele on ümarlaud ka võimalus aidata selle liikmete ette kerkinud probleeme edukamalt ning laiemas ringis lahendada.

Liia Hänni veendumusel on naised võimelised oma ideid ellu viies olema kõrgemal parteipoliitikast. Riigikogu naisliikmeid koondav ühendus on sageli hoolimata oma erakondlikust kuuluvusest leidnud ühise keele neile kui naistele äärmiselt olulistes küsimustes.

Samas pole hoolimata muudest sotsiaalsetest protsessidest juurdunud Eesti poliitilisse kultuuri elementaarne viisakus ning taktitunne, just seal on kõige kehvemas väljenduses ilmnenud meeste ning naiste vaheline võrdsus.

Eesti naine ühiskonnas

Konverentsi ühe korraldaja Alliki Kokka sõnul oli konverentsi üks olulisemaid diskussiooniteemasid naise ja mehe võrdsus ning selle muutumine Eestis erinevatel aegadel.

Tema sõnul tekitas enim poleemikat küsimus, milline on olnud eesti naise staatus ühiskonnas.

Kui Terje Seemeni ettekanne kajastas eesti naise rolli poliitikas aastatel 1918-1940, siis Amicitia kaasvõitleja Kristina Herodese ettekanne käsitleski naise ja mehe staatust, võrdseid kohustusi ning õigusi Nõukogude okupatsiooni perioodil.

Eesti Vabariigi taastamisel tekkinud vastumeelsus kõige nõukoguliku vastu tõi suurde ausse taas naise, kelle põhieesmärgiks on hubane kodu.

Praegune olukord

Konverentsil vaieldi, milline on olukord praegu, kas meie naiste jaoks on endiselt prioriteetne nende kodu ja perekond või on naised taas leidnud eneseteostamisvõimaluse aktiivses erialalises tegevuses.

Paraku ei selgunud seekord vaidluse käigus ühtset seisukohta.

Nagu korporatsioon Amicitia poolt korraldatud konverentsil näha võis, on huvi seda laadi ürituste vastu suur ning lahti rääkimist vajavaid teemasid palju.

Kindlasti ei jää sellise konverentsi korraldamine amicade poolt viimaseks ning juba lähimas tulevikus võib aktiivseid naiskorporante taas endi ja maailma asju selgeks rääkimas leida.



Korporatsioon Amicitia asutaliikmed 1924. aastal.



Ka seitsekümmend viis aastat hiljem on korporatsiooni eesmärk au sees pidada haritud ja väärikat naist.

Korporatsioon Amicitia "juubeldab"

Livia Kulm
korp! Amicitia rebane

18. - 21. novembril peab üliõpilaskorporatsioon Amicita oma juubelikommerssi. Suurejooneliste pidustustega tähistatakse 75 aasta möödumist korp! Amicitia asutamisest.

Eile avati näitus ülikooli raamatukogus. Pidustused jätkuvad 19. novembril aktusega TÜ ajaloo muuseumi valges saalis ning piduliku perekonnaõhtuga Balti Kaitsekolledži saalis. Teise kommersipäeva tähtsündmuseks on õestumispidu.

Samal päeval peetakse ka korp! Amicitia aastakoosolek ning pidulik jumalateenistus.

Sirelilla-tumerohelise-kuldsete teklitega amicade akadeemilisele elule pandi alus 21. novembril 1924. aastal. Korp! Amicitia loojaks oli sõpruskond, mille moodustasid Tallinna Linna I Tütarlaste Gümnaasiumi lõpetanud ja Tartu Ülikooli õppima asunud naistudengid. Eesmärgiks sai sõprustunde hoidmine ja arendamine ning au sees on alati peetud haritud ja väärikat naist.

Amicitia taasasutati 1989. Aastal. Praegu kuulub korp! Amicitia ridadesse ligi 300 liiget üle maailma. Lisaks Eesti koondistele on Nõukogude okupatsiooni eest Läände emigreerunud amicad koondunud ka Torontos, New York'is ja Seattle'is.

Selle aasta kevadel ostis Amicitia endale Tartusse Kastani tänavale nüüdseks juba korrastatud uue kodu. Taastatud on ka vilistlaskogu.

Samuti on amicad oma abistavat kätt pakkunud integratsioonilaagrite organiseerimisel, linna heakorrastamisel, Tartu Kunstigümnaasiumile jõulupeo korraldamisel ja mujalgi.

Vivat, crescat, floreat korp! Amicitia!

Mu sõber hea, amica, anna käsi
ja unusta kõik argipäevarutt.
Aeg tõttab peatumatult, sekundid ei väsi,
saab möödanikuks iga naer ja nutt.
Ja ometi on täna pidu hoos,
las lahutab meid muidu aeg või ruum,
me sõpruskond on jällegi kord koos.

Korp! Amicitia ksv! Alliki Kokka (1997)

ÕNNITLEME!

Kehakultuuridotsent Valter Lenk 70

17. novembril tähistas 70. juubelit kauaaegne TÜ kehakultuuriteaduskonna õppejõud, tunnustatud spordiorganisaator, ajakirjanik ja spordiajaloolane dotsent Valter Lenk.



Pärast TÜ kehakultuuriteaduskonna lõpetamist 1953. aastal töötas ta treenerina ning Rahva Hääle reporterina. 1962. aastast asus ta tööle ülikooli. Juubilari juhtimisanne sai kohe rakendust sportmängude kateedri juhatajana, hiljem prodekaanina.

1992. aastal loodi TÜ spordikeskus, mille esimene juhataja oli Valter Lenk. Õppejõuna on juubilar teadmisi jaganud mitmele treenerite ja kehalise kasvatuse õpetajate põlvkonnale.

Juubilar on aktiivne spordiajaloo uurija ja õpetaja. Ülikooli 350. aastapäevaks välja antud ajalooraamatus on tema kirjutatud kehakultuuriteaduskonda, sporditeadusi ja üliõpilassporti puudutavad osad. Mahukad kirjutised on ilmunud kogumikus "Korvpall". 1998 ilmus V. Lengi sulest raamat "Üliõpilassport Eestis".

Aukartustäratav on juubilari tegevus spordiürituste korraldamisel. 1974 käivitas ta tervisekilomeetri ürituste sarja, 1984 Tartu - Tallinna korvpallivõistluse 100 väljakul. Ta on aidanud ülikoolil edukalt esineda tali- ja suvespartakiaadidel ning üliõpilasvõistlustel. Tema algatatud SELL-i (Soome, Eesti, Läti, Leedu) üliõpilasmängude traditsiooni taastamise idee hakkas vilja kandma 1998. aastal, kui Tartus korraldati rahvusvahelised üliõpilasmängud.

1992. aastal asutati juubilari eestvedamisel Eesti Akadeemiline Spordiliit, mille asepresident ta on. Temas on ühendatud köitev lektor ja viljakas kirjamees, nõudlik juht ja toimekas organiseerija. Valter Lenki autasustati 1999. aastal EV aastapäeval riikliku spordipreemiaga.

Õnnitleme ja soovime edu!

TÜ kehakultuuriteaduskond

Professor Tiit Nilson 60

16. novembril sai 60 Tartu Observatooriumi vanemteadur, TÜ külalisprofessor, füüsika-matemaatikakandidaat, geofüüsikadoktor Tiit Nilson.



Kuigi juubilar lõpetas TÜ arvutusmatemaatikuna, spetsialiseerus ta biofüüsika eriprogrammi järgi. Päikesekiirguse levi taimkattes, eriti metsas, on uurimisteemaks tänaseni.

Kui ülikool asus reformima oma teaduskraadide süsteemi, õnnestus tal ühena vähestest kaitsta (1991) ka TÜ geofüüsika doktori kraad. 1992 - 1997 juhatas ta TA ja TÜ biogeofüüsika ühisõppetooli, olles tõenäoliselt maailma esimene taimkatte kaugseire professor.

Kolleegide ja õpilaste jaoks on juubilar jäänud muhedaks matemaatikuks. Monograafias "Photon-Vegetation Interactions" (Springer-Verlag) oma peatüki tulemusi kokku võttes leiab ta, et vaatamata ilmsele edule taimkatte peegeldusmudelite loomisel on mitu olulist probleemi lahendamata.

Palju õnne juubeliks ja jõudu uute lahenduste otsimisel!

Kolleegide ja õpilaste nimel
Hanno Ohvril

Regionaaltemaatika osa meedias suuremaks

Mari Rebane

Esmaspäeval, 22. novembril toimub Otepää Kultuurikeskuses ajakirjanduspäev "Ajakirjanduse rollist regionaalpoliitika kajastamisel", mis korraldatakse Valga maakonna ja Tartu Ülikooli koostööna.

Ürituse avavad Valga maavanem Rein Randver ning TÜ ajakirjanduse osakonna juhataja dotsent Epp Lauk. Ajakirjanike Liidu esimees Ralf Amos räägib ajakirjanduse ja regionaalpoliitika seosest.

Valgamaa hetkeseisu ning tulevikuplaane kajastab Valga Maavalitsuse arengu- ja planeeringu osakonna juhataja Georg Trašanov.

Valgamaa kohaliku elu vahendajana võtavad sõna ajalehe Valgamaalane peatoimetaja Urve Sinisalu ning raadio Ruudu tegevdirektor Vahur Ilumets.

Dotsent Epp Lauk teeb ettekande meediakoolituse võimalusist Eestis ning TÜ ajakirjanduse osakonna assistent Aune Past räägib meedia mõjust kohaliku maine kujundamisele.

Pärast ettekandeid diskuteeritakse Valgamaa esindatuse üle massimeedias ning kohalike juurdepääsust meediale.

TÜ esindaja Valgamaal Mait Kuusik ütles, et üritus on esimene seminaride sarjast, millega püütakse kaasata massimeediat regionaaltemaatika aktiivsemasse kajastamisse ning samas parandada kohaliku meedia tööd.

"Ettepanek ürituse korraldamiseks tuli Valga maakonnalt, kuid mõte oli selles suunas liikunud juba varem," sõnas Mait Kuusik. Toimuva ajakirjanduspäevaga loodetakse panna alus meediakoolitusele maakondades. Üritusele on kutsutud Eesti suuremate päevalehtede juhte, vallavalitsuste ning Ajakirjanike Liidu liikmeid, kuid kuulama ja diskuteerima on oodatud ka ajakirjanduse osakonna üliõpilased.

Tööstressis saab ka ise üksteist aidata

Merike Poljakov
TÜ Raamatukogu
vanemraamatukoguhoidja

Eelmisel nädalal toimusid raamatukogus psühholoog Katri-Evelin Esopi loengud "Eneseteraapia võtetest ja nende rakendamisest muutuste korral".

Loengute kõrval toimus vestlus, et kus raamatukogu töötajad said oma murede ja töö-stressi põhjustajad lahti rääkida.

Tartu Ülikooli Raamatukogus toimub viimastel aastatel pidev enesetäiendamine ja kvalifikatsiooni tõstmine vastavalt infotehnoloogia vajadustele. Raamatukogu on teisenemas infoteabe keskuseks, mis nõuab laiemat silmaringi. Ühtlasi esitab ka arvutilaenutus oma nõuded nii töötajatele kui lugejatele. Uuele infosüsteemile üleminek toob seega kaasa palju uut tööd. Sellega seoses tekib inimestel kergesti tööstress, eriti kui töökoormuse suurenemise kõrval ei näe palganumbri kasvu.

Üks stressi põhjusi on see, kui me ei suuda saavutada, mida tahame. Soovime ju kõik võimalikult kiiresti omandada uusi töövõtteid, olla töötajad, kes oskaksid hästi hakkama saada igas olukorras. Samas tundub järjest keerukam orienteeruda pidevalt kasvavas raamatutulvas. Me ei tea veel kindlat vastust, kui suures ulatuses saab arvutist meie abiline. Laenutust ta kindlasti hõlbustab nii töötajatele ja kui lugejatele. Küllap ka päringuotsinguid. Kuid vastamata küsimusi on veel palju.

Tööstressi võivad tekitada paljud muudki tegurid. Meie töötingimused pole veel sellised, nagu peaksid olema. Raamatukogutöötajatest on suur osa prillikandjad just silmade pingutuse tõttu hämarate riiulite vahel. Meie õhk pole normaalne, see tekitab peavalu. Muret tekitab seegi, kui napib elementaarseid töövahendeid – paberit, pastakaid jmt, rääkimata sellest, et paljudel pole oma töölauda.

Palgaprobleem on üks tõsisemaid küsimusi. Ka kõige optimistlikuma inimese valuprobleem taandub rahale.

Tundus, et õppusel osalejad tundsid materiaalse vähesuse kõrval suurt puudust ka teist laadi tunnustamisest. Olgu see siis kiitus või mingi meelespidamine – iga inimene vajab positiivset suhtumist tööandja ja oma vahetu ülemuse poolt.

Samuti jäi kõlama mõte, et iga töötaja, olles oma organisatsiooni liige, tahab aktiivselt osaleda oma raamatukogu arengus: tahab saada infot muudatustest enne otsuseid, tahab omagi sõna otsustamisel sekka öelda.

Et väheneks tööstress, saame ka ise üksteist hea sõna ja positiivse ellusuhtumisega aidata. Ärgem olgem siis kitsid hea sõna ja naeratusega.

RAHVUSVAHELINE KONVERENTS "RAHVUSKEEL GLOBALISEERUVAS KÕRGHARIDUSES"

30. novembril kell 10 ülikooli aulas.

Ettekanded:
Peeter Tulviste "Teaduse keelest – siin ja praegu"
Valter Lang "Rahvusteaduste keelest"
Els Oksaar (Hamburg) "Rahvuskeelest ja teadlastest"
Wilfried Hartmann (Hamburg) "On the role of foreign languages in research and teaching in Universität Hamburg"
Karl Sajavaara (Jyväskylä) "Higher education language policies in Finland"
Ivan Borissov (Voronež) "Keel ja globaliseerumine" (vene keeles)
Andrei Hvostov "Uus identiteet 21. sajandi künnisel"
Mati Erelt (TÜ) "Eestikeelse kõrghariduse vajalikkusest"
Hanss Arnold (Lübeck) teema täpsustub
Jüri Engelbrecht (TA) "Eelretsenseerimise olulisus teaduses ja keeleprobleemid"

Info tel 375 615 TÜ välissuhete talitus



Helsingi Ülikooli prof Erkki Koskela sõnul on Euroopa Liit eelkõige majandusühendus, mis rahvuskultuuri ei ohusta. JAAK NILSON

Rahvusvaheline koostöö muutub aina vajalikumaks

Lauri Linnamäe

Neljapäeval, 11. novembril pidas Tartu Ülikoolis aulaloengu Soome üks autoriteetsemaid majandusteadlasi, Helsingi Ülikooli professor Erkki Koskela. Loengus "Finland' s Depression in the 1990's: A Taie of the Bad Luck and bad Policies" käsitles ta Soome õppetunde oma majanduse ümberkujundamisel.

ERKKI KOSKELA

1981-	Helsingi Ülikooli majandusteaduste professor, teaduslik konsultant 28 erineva ülikooli, uurimisasutuse või fondi juures
1983 - 1988	Helsingi Ülikooli majandusteooria õppetooli juhataja

Erinevatel aegadel on olnud rohkem kui 14 erineva komitee ja nõukogu liige või juhataja, näiteks:

1997-1998	Soome presidendi juures asuva komitee Euroopa rahaliit ja Soome liige
1998-1999	Rahandusministri majandusnõunike nõukogu liige
1997-	Venemaa majandushariduse ja -uuringute konsortsiumi teaduslik nõustaja
1993-1998	Soome majandusalase kraadiõppe programmi juhataja
1995-1999	Soome Akadeemia majandusstruktuuride ja kasvu uurimisüksuse asedirektor

Millest Te rääkisite oma aulaloengus?

Soome peamine õppetund on see, et rahandussüsteemi dereguleerimist, mis Soomes toimus 1980-ndate lõpupoole, ei tohi läbi viia eraldiseisvalt ning isoleeritult.

Mõtlen selle all vähemalt kahte asja: kui võimud otsustavad rahasüsteemi reguleerimise lõpetada, peavad nad reformima ka maksupoliitikat, kuna seeläbi motiivid laenuvõtmiseks muutuvad.

Nii et maksupoliitika peaks muutuma laenude suhtes karmimaks.

Teiseks peab riik suurendama kontrolli ning järelevalvet pangandussektori üle.

Kui rahaturu reguleerimine lõpetatakse, kipuvad pangad raha liiga riskantselt välja laenama.

Sellele lisaks on oluline, et kui riik lõpetab rahaturu reguleerimise, ei tohiks seda kombineerida fikseeritud valuutakursiga.

Siin pole muud teed kui valuutakurss vabaks lasta.

Kui riik on rahvusvahelise rahaliidu liige, siis probleeme ei teki, kuid vaba rahaturu kontekstis on fikseeritud valuutakurss halvim võimalikest variantidest.

Kas teised riigid on valmis õppima Soome vigadest?

Võib küll nii öelda, kuna sama tee on juba läbi käinud ka mitmed teised riigid ning on tekkinud teatav kogemuste pagas.

Kuid vigu tehakse ikka, need ei kao kuhugi.

Viimasel ajal on kuulda olnud arvamusi, nagu oleks kapitalism end ammendamas. Mida Teie sellest arvate?

Ei, ma ei nõustuks sellega. Mina usun, et arenemisruumi on veel küllalt.

Ma arvan, et kapitalism on seni ainus süsteem, mis tõesti töötab, kuna ta loob inimestele selge motiivi tegutsemiseks.

Millisena kujutate Te majandusteadlasena ette Euroopat 20 aasta pärast?

Seda pole just lihtne ette ennustada. Euroopa Liit ühendab endaga lähemal ajal mitmed uued riigid, nagu Baltimaad, Türgi, Ungari.

Kui see juhtub, hakkavad riigid omavahel nähtavasti palju rohkem kauplema kui praegu.

Need riigid muutuvad ka omavahel senisest sarnasemaks.

Paljud inimesed muidugi muretsevad, et suures ja ühtses Euroopa Liidus võib kaduda rahvuskultuur, kuid Euroopa Liit on siiski eelkõige majandusliit, nii et ma ei usu selle kadumisse.

Mitte kõik pole selles nii kindlad.

Jah, ka Soomes on paljud inimesed selle pärast mures.

Kuid iga rahvas räägib oma keelt ning hoiab oma kultuuri ikka edasi, need ei kao kuhugi.

Tõhus rahvusvaheline koostöö muutub aga järjest vajalikumaks.

Koostöö riikide vahel näitab selgelt kätte igaühe tugevad ja nõrgad küljed. Isolatsioon on tänapäeva maailmas halvim variant, mis ühe riigiga saab juhtuda.

Millised on Teie arvates Eesti väljavaated globaliseeruvas maailmas?

See on minu jaoks kõige raskem küsimus, kuna ma ei ole Eesti majandusega lähemalt kursis.

Olen küll jälginud mõningaid numbreid ja näitajaid, kuid ma tean liiga vähe, et sel teemal spekuleerida.

Kuid üldisemalt, näiteks kogu Ida-Euroopa puhul?

Pean vastama väga üldiselt, kuid usun, et siingi on võtmesõnaks koostöö.

Riigid saavad keskenduda millegi sellise eksportimisele, mida nad suudavad teistest paremini teha, ning importida seda, mida teised paremini oskavad.

Olen kindel, et Ida-Euroopa ning Balti riigid suudavad sellise arenguga kaasa minna ning sellest kasu saada.

Kuid praegu oleks Ida-Euroopa riikidele minu arvates kõige tähtsam välja arendada tugev tööstus.

Ma ei tea küll täpseid arve, kuid mulle on jäänud mulje, et näiteks Eesti sõltub praegu liiga suuresti turismist.

Siinsed hinnad on ju poole odavamad kui näiteks Helsingis ning see meelitab turiste ligi. Kuid kui inflatsioon on kõrge, võib see odavus ühel hetkel otsa saada, Tartu ja Tallinna hinnatase võib tõusta Helsingi tasemele, ning Eesti peab hakkama uut sissetulekuallikat otsima.

UUDISED

Doktoriväitekiri hariduse võimalusest nägemisvaeguritele

Aldo Kals kaitses väitekirja "Hariduse osa Eesti nägemisvaegurite integratsiooni ajaloos" filosoofiadoktori (ajalugu) kraadi taotlemiseks.

Kraadi taotlemiseks esitas Aldo Kals kolm monograafiat ja kokkuvõtliku ülevaate. Monograafiad on käsitlenud Tartu ja Tallinna pimedate koole ning Eesti pimedate õpetamise ajalugu.

Oponent prof Jaan Kõrgesaare sõnul võib monograafiaid vaadelda kui terviklikku uurimust, mille koostamiseks on läbi töötatud praktiliselt kogu olemasolev allikmaterjal nii Eesti kui lähinaabrite arhiivides.

Teema käsitleb Eesti nägemisvaegurite võimalusi saada üld- ja kutseharidust, et luua neile ühiskonnas võimetekohast rakendust ning tunnustust.

Enne 1918. aastat avanes Eesti nägemisvaegureile juurdepääs pimedate koolidele põhiliselt Peterburis, Riias ja Tallinnas.

1922 – 1953 tegutses Tartus riiklik pimedate kutsekool, 1925. aastast ka algkool.

1958. aastal muudeti Tartu pimedate kool keskkooliks.

1964. aastal asutatud Tallinna Kaugõppe Erikeskkool andis võimaluse pimedail ka kõrgkooli edasi astuda ning koguni teaduskraadini jõuda.

Eesti pimedate haridustaseme tõusuga on kaasas käinud nägemisvaegurite integratsiooni süvenemine, rehabilitatsiooni tõhustumine ja nende tööalade valiku avardumine.

Riikliku kutsehariduse puudumine on tänapäeval Eesti vaegnägijate integratsiooni suurim oht.

Vene filoloogia rebased ristitud

Neljapäeval, 11. novembril korraldas filosoofiateaduskonna vene ja slaavi filoloogia osakonna kolmas kursus rebaste ristimise.

"Oskan kasutada ainult ülivõrret, kui meie peost räägin," ütles esmakursuslane Aleksandra Ostsepkova. "Meie elus juhtub rebaste ristimist ainult üks kord, seepärast on väga oluline, et see meelde jääks!"

Magistrandid, kes oma ülikoolielu jooksul on rebaste ristimist näinud mitmel korral, kinnitasid, et sel aastal olid organisaatorid tõesti kõvasti püüdnud.

Vaatamata sellele, et kõikidel teaduskondadel toimuvad samasugused pidustused ja et rebaste ristimine on traditsioon, tahavad iga eriala tudengid teha seda omal viisil.

Vene filoloogid lavastasid muinasjutu, kus osalesid ka esmakursuslased ise.

"Selline viis andis meile võimaluse tunda end nii vaatajana kui osavõtjana," sõnas "rebane " Anastasia Kusnarenko .

Originaalne lavastus kandis nime "Tsasti retsi izmenjat nelzja" (sõnatüüpe ei tohi ära vahetada).

Erinevad aastakümned võivad küll tuua uusi üritusi ja traditsioone, kuid tudengid jäävad tudengiks.

"Ega nemad praktiliselt muutu," lausus vene kirjanduse õppetooli vanemmetoodik Jelena Ussar.

STIPENDIUMID

Lääne maakonna stipendium

Lääne Maakonna Stipendiumifondi asutasid Tartu Ülikooli Sihtasutuse juurde Lääne Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus ja Läänemaa Omavalitsuste Liit 2. aprillil 1998. aastal.

Fondi kasutatakse Läänemaalt pärit TÜ üliõpilastele stipendiumite maksmiseks, samuti Läänemaa huve käsitleva silmapaistva teadus-, õppe- ja arendustöö premeerimiseks. Käesoleval aastal antakse välja üks 6000-kroonine preemia/stipendium.

Kandideerijatel esitada TÜ Kantseleisse (peahoone, ruum 207) 15. detsembriks taotlus (vorm saadaval ülikooli postikantseleis ja sihtasutuse www-küljel), *curriculum vitae*, juhendava õppejõu soovitus, dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust ja preemiale kandideerimisel lisada ka koopia uurimistööst.

Stipendiumid/preemiad antakse üle kevadsemestri alguses.

Täiendavat infot saab Tartu Ülikooli Sihtasutusest, tel: 375 852, e-post: sihtasutus@ut.ee

http://www.ut.ee/sihtasutus/

Õppelaenu tagasimaksmisest

Riigi poolt tagastavat õppelaenu võtnud ülikooli töötajatel on õigus taotleda õppelaenu kustutamist riigieelarvest eraldatavatest summadest.

Laenu asutakse kustutama, kui laenuvõtja on ülikoolis töötanud vähemalt 12 kuud. Õppelaenu kustutamise taotlemiseks tuleb enne 30.novembrit k.a esitada personaliosakonda avaldus, koopia laenu tagasimaksegraafikust, laenulepingust ning haridusdokumendist. Praegu kehtivate õigusaktide kohaselt kustutatakse aastas maksimaalselt 1/5 laenusummast (va. intress, mille tasub laenuvõtja). Info tel 375 143 (personaliosakonna konsultant Kaja Oksa).

Raivo Valk
personaliosakond

EESTI ÜLIKOOLI 80. AASTAPÄEVA BALL

Ball toimub kolmapäeval, 1. detsembril Vanemuise kontserdimajas ja Vanemuise suures teatrimajas. Uksed avatakse kell 19.00.

Piletid on müügil TÜ Üliõpilasomavalitsuses Ülikooli 18a ja kontserdimaja kassas. Esimesed 500 piletit 150 kr, ülejäänud kallimad. Ballipiletiga pääseb samal õhtul klubisse Atlantis poole hinnaga.

L-KOOPIA

- **mustvalged koopiad** kuni A3 formaadil 50 lk/min, suurendus või vähendus, nummerdamine, sorteerimine, klammerdamine
- **värvilised koopiad** (paberile, kilele, kruusile, T-särgile jm)
- **köitmine** plastmass-spiraalidega ja liimkaantesse
- **dokumentide lamineerimine**
- **kontoritarbed**

E-R 9-19, L 10-16 Kapitali maja Ülikooli 6A, III korrus, tel 309 559

EESTI PLIIATSI JÕULUPAKKUMINE

	Hinnad ilma KM-ta
Koopiapaber BERGA Laser 80 g/m²	36.45
Koopiapaber MULTI Copy 80 g/m²	41.80
Faksipaber 210 mm x 30 m	22.55
Perforeeritud kiletasku	0.30
L-kilekaaned, värvitud	0.65
Kileregistraator	1.75
DELO-registraator, papist	2.25
ESSELTE registraator LAF	21.20
Pastakas CORVINA	0.90
Raamat-kalender, päev	45.00

Hinnakiri internetis www.pliiats.ee. Saadaval veel kirjutusvahendite komplektid, koolitarvete jõulupakid lastele, mapid, kalendrid, reklaamtrükk. Suur valik kontorikaupu.

AS Eesti Pliiats hulgiladu Tartus Kastani 183b
Tartu Külmhoone territoorumil,
Cash& Carry kõrval
Tel 420 446 Fax 420 447

KRISOSTOMUS
RAAMATUTE TELLIMINE VÄLISMAALT
Ülikooli 15 Tartu tel: 27 432 263 fax: 27 432 003 http/www.kriso.ee e-mail: kriso@kriso.ee

ACTA DIURNA

19. novembril kell 10 algab TÜ Ajaloo Muuseumis **rahvusvaheline seminar "EU Project Management"**. Seminaril tutvustatakse, kuidas efektiivselt taotleda ja juhtida rahvusvahelisi projekte. Seminarile on kutsutud osalejaid Hollandist, Hispaaniast, Inglismaalt, Soomest ning Eesti teadus- ja haridusasutustest ning kohalikest omavalitsustest. Seminari töökeel on inglise keel. Korraldaja Tartu Ülikool.

19. novembril korraldab TÜ geograafia instituut rahvusvahelise GIS päeva raames **lahtiste uste päeva ülikooli töötajatele ja üliõpilastele**. Päev on Ameerika Rahvusliku Geograafiaühingu (the National Geographic Society), Ameerika geograafide assotsiatsiooni ja ESRI (üks maailma suuremaid GIS tarkvara tootjaid) algatatud geograafilise teadlikkuse nädala lõppakord. Kell 10 - 14 on geograafia instituuti (Vanemuise 46) oodatud kõik huvilised, kell 10.15 ja 12.15 toimuvad lühikesed (ca 10 minutit) ülevaated "Mis on GIS ja mida sellega teha saab?".

22. novembril kell 14 algab Otepääl kultuurikeskuses ajakirjanduse-teemaline **konverents "Ajakirjanduse rollist regionaalpoliitika kajastajana"**. Korraldajad TÜ Valgamaa esindus, Valga Maavalitsus ja TÜ ajakirjanduse osakond.

24. novembril kell 15 ülikooli aulas **filosoofiateaduskonna dekaani valimine**.

25. novembril on Narva kolledžis **kodaniku päev**. Kell 16 esineb loenguga "Miks saada Eesti Vabariigi kodanikuks" dots Rafik Grigorjan.

25. novembril kell 12 toimub eesti ülikooli 80. aastapäeva ürituste raames TÜ raamatukogus **ettekandepäev "Tartu Ülikool - 80 aastat rahvusülikoolina"**. Samas avatakse ka temaatiline näitus "Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919".

26. novembril kell 14 **ülikooli infopäev Valgamaal** Otepää Gümnaasiumis

26. - 27. novembril toimub Tiigi 78-125 **teaduslik seminar "Kultuuritekst ja traditsioonitekst"**. Vaatluse all on semiootiline tekstiteooria ja selle arendusvõimalused erinevates kultuurivaldkondades. Keskendutakse Juri Lotmani panusele vastavasse kultuurisemiootilisse perspektiivi, selle rakendatavusele eesti kontekstis. Korraldajad ülikooli semiootika osakond ja TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus. Mõlemal päeval algab seminar kell 10.

27. novembril toimub bioloogia-geograafiateaduskonna **zooloogia-ja hüdrobioloogia instituudi viilstaspäev**. Zooloogiamuuseumis avatakse näitus"80 aastat zooloogiat ja hüdrobioloogiat Tartu Ülikoolis"

27. ja 28. novembril toimub eesti ülikooli 80. aastapäeva ürituste raames Tartus ja Laiusel **mälestuskonverents "Johan Kõpp 125"**. 27. novembril algab konverents TÜ aulas kell 11.15. 28.nov jätkub konverents Laiusel. Buss Laiusele väljub Tartust Vanemuise alumisest parklast kell 9.30. Korraldaja TÜ usuteaduskond.

29. novembril kell 10.15 algab Tiigi 78 - 118 **seminar "Euroopa Liidu 5. raamprogramm ja sotsiaalteadused"**. Korraldajad TÜ sotsiaalteaduskond ja sihtasutus "Archimedes". Kõik huvilised on oodatud.

LOENG

19. novembril kell 10.15 algab Põhjamaade MN Infobüroos, Raekoja plats 8 Helsingi Ülikooli põhjamaade keelte **prof Mirja Saari loeng soomerootslusest** teemal "Samtal som studieobjekt (datasession)" ("Vestlus uurimisobjektina").

19. novembril kell 14.15 algab Lossi 3 - 427 Eesti ajaloo dotsendi kohale kandideerija **Ago Pajuri *venia legendi***."Eesti sõjaväe loomine".

22. novembril kell 18 esineb Vanemuise 19 Soome Instituudi teatriloengute **sarjas Teatripilk Soomest** Helsingi Linnateatri lavastaja Kurt Nuotio teemal "Kas lavastaja võib olla rahva vaenlane". Info tel 427 319 Kalli Kukk, kukk.soome@ilmamaa.ee

24. novembril kell 18 Biomeedikumis 1006 **loengud geneetikast** . Esineb prof Andres Metspalu loenguga "DNA ship".

24. november kell 14 algab **loengusari Eesti ajaloost** Läti Vabariigi valka linna ja rajooni haridus- ja kultuuritöötajatele Valkas (Beverinas 3). Esimese loengu teema "Igaunis - kas vinshir?" (Eestlane - kes sa oled?). Lektor Ieva Spolite.

26. november kell 16 Narva kolledžis **Ken Kallingu akadeemiline loeng** "Eesti ülikooli sünnilugu".

ÕPETATUD EESTI SELTSIS

24. novembril kell 16.15 algab Lossi 3 aud 406 ÕES-i 1164. ettekandekoosolek. Lektor Jaak Valge "Eesti sisemajanduse koguprodukt 1923-1939: arvestusmetoodika, tulemused, võrdlused Euroopa riikidega".

VÄITEKIRJAD

24. novembril kell 12.15 kaitseb Riia 23 - 217 **doktoriväitekirja Ana Rebane** "Mammalian ribosomal protein s3a genes and intron-encoded small nucleolar RNA s u73 and u82 ". Oponent PhD Naoya Kenmochi (Ryukyusi Ülikool, Jaapan).

24. novembril kell 15 kaitseb TÜ nõukogu saalis **Anti Kalda doktoriväitekirja** "Hapniku- ja glükoosipuudusest põhjustatud neuronite surm ja selle farmakoloogiline preventsioon tserebellumi granulaarrakkude kultuuris". Oponendid prof Ain-Elmar Kaasik (TÜ Närvikliinik) ja prof Lembit Rägo (TÜ farmakoloogia instituut).

25. novembril kell 10.15 Riia 23 B – 218 kaitseb **Meelis Suurkask magistritööd** "Soomaa Rahvuspargi lammirohumaade taimkate ja suktsessiooniline seisund". Juhendaja prof Martin Zobel. Oponent knd (biol) Elle Roosaluste.

25. novembril kell 11.30 Riia 23 B – 218 kaitseb **Silvia Sepp magistritööd** "Taxonomic continuum of Alchemilla L. in Estonia" ("Eestis kasvavate kortslehe (Alchemilla L. Rosaceae) pisiliikide taksonoomiline kontinuum"). Juhendaja prof Jaanus Paal. Oponent vanemteadur Malle Leht, PhD (EPMÜ ZBI) .

25. novembril kell 14.15 kaitseb Lossi 3 aud 426 **Mati Kröönström magistritööd** "Eesti rahvusest ohvitserid Vene armees 1870-1917". Juhendaja PhD Tõnu Tannberg. Oponendid PhD Ago Pajur ja knd (ajal) Rein Helme.

SPORT

21.nov kell 12 toimub Ujula 4 spordihoones **arstiteaduskonna korvpalliturniir**. Osa võtavad üliõpilased, prekliinikumi ja kliinikumi õppejõud. Kõik on oodatud kaasa elama.

TEATED

LASTEKIRJANDUSE SEMINAR

22. novembril kutsub TÜ skandinavistika-pere kõiki huvilisi **seminarile "Tendentse lastekirjanduses"**. Seminar leiab aset uue keeltemaja Ülikooli 17 fuajees kell 12. Ettekannetega esinevad prof Ants Järv (TÜ), kirjanik Lehte Hainsalu, kunstnik Mati Lepp (Rootsi). Järgneb temaatiline diskussioon ja Rootsi lastekirjanduse näituse "Kohtuge lastega" avamine humanitaarraamatukogus.

MÄLUMÄNGUHUVILISTELE

24. novembril kell 18.15 algab Tähe 4-160 eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud **mälumäng TÜ üliõpilasorganisatsioonidele**. 3-4 liikmeliste võistkondade registreerimine 19.novembrini TÜ üliõpilasesinduses Ülikooli 18 a või esindusse tel 375 400.

VILISTLASKOGU TARTU KOONDISES

25. novembril kell 17.30 toimub järjekordne TÜ Vilistlaskogu Tartu koondise **kohtumisõhtu Biomeedikumis**. Biomeedikumi tutvustavad haldusjuht Madis Noor ja Tervishoiuprojekti juht Kalle Kisand. Koguneme Biomeedikumi kohvikusse I korrusel. Info tel 375 606 Sirje Mark

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Margus Rumpi maalid "Kuldajastu koidiku laulud".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.

http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
Alates 18.11. Korp! Amicitia 75!
25.11 kell 13.30 näituse "Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919" avamine.
25.10.-26.11. "Goethe - kas viimane universaalgeenius?
6.10.-21.11. "Wagner Riias". Näituse korraldab Tartu Richard Wagneri Selts.
29.11.-12.12. Eesti Kunstiakadeemia diplomandide näitus Jaak Arro ja Tiit Pääsukese juhendamisel.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
Konverentsisaali fuajees:
25.10.-26.11. Goethe värviõpetus
Kaktuste fuajees:
1.11.-28.11. Syldi klaasimaalid
Õppelugemissaali fuajees:
1.11.-28.11. "Ove ja Juhani rabaretked". Fotod ja tekstid on "Postimehe" ajakirjanike Ove Maidla ja Juhani Püttseppa tööretkedest Eestimaa rabadesse 1998-1999.a.
Kataloogisaalis:
5.-11. - 4.12. Ungari raamatugraafik György Lipták'i näitus.
2.12. kell 15 Baltisaksa kunstniku Eva Limbergi plastika ja graafika näituse avamine. Näitus on avatud kuni 5.01.2000.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini! Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
22. novembril kell 16 näituse "Kohtuge lastega" avamine.
Ülevaade rootsi moodsast lastekirjandusest (1940.aastast tänapäevani).
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
1.11.-3.01. See on kui veesoontele istutatud puu... (Ps 1,3)
Valik eesti harduskirjandust, jutluste raamatuid ja esseistikat
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Inspektor Cruvi", Walt Disney Pictures 1999, hi-tech non-stop seiklusfilm, osades Matthew Broderick, Rupert Everett jt, kl 13.30

"Jõhkrad mängud", Austria, rež Michael Haneke, kl 15.

ESILINASTUS "Neli pulma ja põgenev pruut", Paramount Pictures and Touchstone Pictures 1999, peaosades Julia Roberts, Richard Gere, kl 16.45, 20.45, 22.45.

"Notting Hill", PolyGram Filmed Entertainment 1999, romantiline komöödia, peaosades Julia Roberts ja Hugh Grant, kl 18.45.

TARTU LASTETEATRIS

L 20. nov kl 12 H. Väli - M. Kampus "Päevakoer ja peegel". 40-minutiline etendus lastele alates 3. eluaastast
L 20. nov kl 17 P.S. Peagle - M. Kampus "Viimane ükssarvik".
P 21. nov kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli ..."
L 27. nov kl 12 M. Ende - M. "Ilma lõputa lugu". 1 tund ja 45 minutit kestev etendus on vaheajaga ja mõeldud neile, kellele meeldivad muinasjutud.
P 28. nov kl 12 G. Jakowiak - K. Nielsen "Jesperi õnn".

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Avh

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

UNIVERSITAS TARTUENSIS

Eesti ülikool 80

26. NOVEMBER 1999 TASUTA

Armas akadeemiline pere!

Kui Rootsi kuningas 367 aasta eest otsustas Tartusse ülikooli asutada, oli tema kindlaks arusaamiseks, et rajatav ülikool peaks lisaks inimeste teenimisele ka Rootsi võimu kindlustama. Samamoodi oli see keiserliku ülikooli asutamisel 170 aastat hiljem.

Eesti riik asutas oma ülikooli siis, kui ta endagi olemasolu veel kindel polnud. Ja ikka mitte ainult rahva üldise harimise nimel, vaid suuresti ka eesti keele ja eesti meele kestmiseks. Vaadates tagasi 80 aasta jooksul käidud teele ja mõeldes nendele katsumustele, mida oleme rahvana läbi elanud, peame veel kord imetlema tookordsete otsustajate ettenägelikkust ja vankumatut usku, mis kahtlejate kiuste asutas tõelise ülikooli eesti rahva hüvanguks. Püüdkem kujutleda pikki okupatsioonikümnendeid ilma ülikoolita, ilma emakeelse kõrghariduseta. Sestap on eesti keele ja meele teenimise kirjutamata kohustus ülikooli usutunnistus. Ka



täna ja homme. Ent see sünnib muutunud maailmas. Palju suuremas ja samas väiksemas maailmas kui 80 aasta eest. Tarkus, oskus ja soov neid asju ühendada ongi meie ülesandeks.

Armas ülikooli pere, palju õnne meie armastatud alma mater'i juubeli puhul. Meil on ühiselt ja õigustatult hea meel tehtu ja saavutatu üle. Loodan, et meil on samavõrd ühine ja õigustatud soov anda oma panus rahvusliku Tartu Ülikooli edaspidisesse arengusse. Uus aastasada ja -tuhat saavad olema tunnistajaks meie alma mater'i õitsengule, mis tugineb rootsi ülikoolilt päritud ajaloole, keiserliku ülikooli kuulsusele ja eesti ülikooli usule ja meelekindlusele.

Ülikool on eelkõige inimesed. Tänan siinkohal kõiki ülikooli töötajaid – õppejõude ja teenistujaid, töötavaid ja emeriteerunuid – ning üliõpilasi – õppivaid ja lõpetanuid teie panuse eest ülikooli arengusse ja tulevikku.

Vivat, cresceat, floreat Universitatis Tartuensis in aeternum!

Rektor professor Jaak Aaviksoo

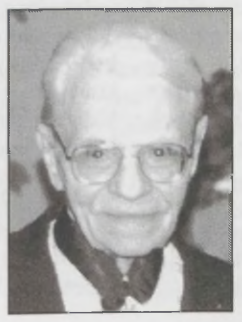
TÜ-l on kolm uut audoktorit ja kaks auliiget

Audoktorid

ENDEL LIPPMAA

Sündinud 1930, füüsika-matemaatikadoktor alates 1969, Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik 1972. 1993-1996 TÜ keemilise füüsika professor, praegu KBFI keemilise füüsika labori juhataja. On Jyväskylä ja Tallinna Tehnikaülikooli audoktor, samuti Eesti ning Soome Teaduste Akadeemia ja Rootsi Kuningliku Inseneriteaduste Akadeemia liige ja paljude rahvusvaheliste teadusorganisatsioonide liige. Talle on antud mitmeid rahvusvaheliselt kaalukaid teaduspreemiaid. On publitseerinud üle 500 teadustöö. Peamine uurimisvaldkond: radiospektroskoopia ja kromatograafia. Prof Lippmaa on ka tunnustatud poliitikategelane, ta on olnud EV Riigikogu liige ja ida- ning eurominister.

FELIX JOHANNES OINAS



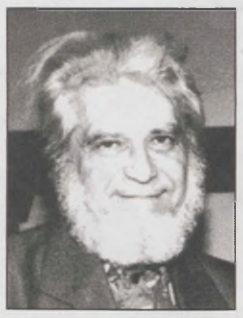
Sündinud 1911, kaitses doktorikraadi Indiana Ülikoolis 1952, kus õpetas 25 aastat eesti keelt. 1965-1981 Indiana Ülikooli slaavi keelte ja kirjanduse, uuralialtai keeleteaduse ja folkloristika professor. On avaldanud mitmeid raamatud ning ligikaudu 250 teadusartiklit.

Peamised uurimisvaldkonnad: soome-ugri keeled ja folkloor, läänemeresoome ja slaavi folkloorisuhted.

Ta on Folklore Fellows auliige ning mitme rahvusvahelise teadusorganisatsiooni liige, 1998 autasustati Eesti Vabariigi II klassi vapiordeniga.

Felix Oinasel on suured teened eesti folkloristikatraditsioonide edasikandmisel USA-s, suur osa tema töödest on pühendatud eesti folkloorile ja kirjandusele.

MADIS KÕIV



Sündinud 1929, füüsika-matemaatikakandidaat alates 1960.

Peamine uurimisvaldkond: elementaarosakeste ja tuumajõudude käitumine ning selle kirjeldamine.

Madis Kõivu filosoofia analüütilis-loogiline käsitlus viis analüütilise seminari loomiseni TÜ filosoofiateaduskonna juurde 1990-ndatel aastatel.

Lisaks akadeemilisele aktiivsusele on Madis Kõiv ka tunnustatud kirjanik, kelle loomingust suure osa moodustavad näidendid, ja maalikunstnik ning võru keele ja kultuuri edendaja.

Auliikmed

BENGT VON ZUR MÜHLEN



Sündinud 1932, 1962. aastast majandusmagister, 1965 ärijuhtimismagister, 1967 lingvistika magister. On stuudio Chronos Film GmbH asutaja. Von zur Mühlen on tootnud enam kui 400 dokumentaalfilmi, millest mitmed on saanud väga kõrge tunnustuse. Annetas TÜ-le üle 13 originaalfilmi ning ligi 40 tundi filmimaterjali Chronos Film GmbH arhiivist. See materjal kajastab sündmusi nii 20. sajandi Eestis kui mujal. Samuti kinkis von zur Mühlen TÜ-le ka filmide demonstreerimiseks vajaliku Betacam SP-Playeri.

PEKKA ARTTURI OINONEN



Sündinud 1944, 1968 magistrikraad õigusteaduses. On täitnud diplomaatilist missiooni Moskvas, San Franciscos, OECD juures Pariisis, Sofias ja Tallinnas. Suursaadik Oinonen on oma Eestis oleku ajal osutanud TÜ-le abi seoses soome keele ja kultuuri tutvustamisega.

80 aastat EESTI ÜLIKOOLI

Pühapäev, 28. november

19.00 Aulakontsert "Hüvastijätud - kulg ja ootus II". Esineb NYYD-*ensemble*.

Esmaspäev, 29. november

10.00 Pidulik jumalateenistus Pauluse kirikus.
11.30 Lahkunud kuraatori ja rektorite haudade külastamine.
14.00 Näituse "Ülikoolilt ühiskonnale" avamine ning fotoalbumi "Tartu Ülikool" esitlus ülikooli ajaloo muuseumis.
16.00 Fotonäituse "Ülikoolilinn Tartu" avamine.
18.00 Eesti ülikooli aastapäeva aktus Narva kolledžis.
19.00 Aulakontsert "Jäljed". Esinevad Tõnis Mägi, Meelis Unt ja Toomas Lunge.

Teisipäev, 30. november

10.00 Rahvusvaheline konverents "Rahvuskeel globaliseeruvas kõrghariduses" TÜ aulas.
19.00 Aulakontsert: Raimond Valgre laulude õhtu.

Kolmapäev, 1. detsember

10.30 Vilistlaskogu aastakoosolek peahoones, auditoorium 102.
12.00 Eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud aktus audoktorite, auliikmete ning doktorite promoveerimine ülikooli aulas.
17.00 Tõrvikrongkäik.
20.00 Aastapäevaball Vanemuise kontserdimajas.

Neljapäev, 2. detsember

14.00 Tartu Ülikooli Sihtasutuse nimeliste stipendiumide pidulik kätteandmine rektoraadis.
16.00 Eesti ülikooli aastapäeva aktus Pärnu kolledžis.
18.00 Eesti ülikooli aastapäeva aktus Türi kolledžis.
19.00 Aulakontsert "Eesti muusika ja luule läbi aegade". Esinevad ülikooli koorid.

Reede, 3. detsember

18.00 Salongiõhtu ülikooli ajaloo muuseumis. Esineb ansambel Ristiisa.

Laupäev, 4. detsember

16.00 Aulakontsert "Laupäev laheda lauluga". Esineb Eesti Poistekoor

Kolmapäev, 8. detsember

14.00 Tartu Ülikooli Tallinna päev Rahvusraamatukogus.

Aasta jooksul kaitses väitekirja 70 doktoranti

1. detsembril saavad doktoridiplomi need, kes kaitsesid oma väitekirja ajavahemikus 1998. aasta novembrist selle aasta detsembrini.

Arstiteaduskond: Bela Adojaan, Jakov Šlik, Ants Kask, Toomas Marandi, Kai Kisand, Ello-Rahel Karelson, Eve Pihl, Tanel Laisaar, Katrin Õunap, Helle Karro, Siiri Kõljalg, Heili Varendi, Anneli Beilmann, Tiina Ristimäe, Mai Ots, Leho Kõiv, Pilvi Ilves, Vallo Volke;

filosoofiateaduskond: Vahur Made, Heiki-Jaan Kaalep, Ago Pajur, Renate Pajusalu, Ruth Mirov, Loone Ots, Lea Pild, Aldo Kals;

bioloogia-geograafiateaduskond: Tarmo Annilo, Katrin Heinsoo, Eiki Berg, Indrek Ots, Sulev Kõks, Jüri Nemliher, Valdo Kuusemets, Rein Kalamees, Juan Jose Cantero, Ebe Sild, Ljudmilla Timofejeva, Olavi Kurina, Andrus Tasa, Veljo Kisand, Arnold Kristjuhan, Argo Jõeleht, Sulev Ingerpuu, Kadri Põldmaa, Markus Vetemaa, Heli Talvik, Andres Valkna, Taavi Virro;

füüsika-keemiateaduskond: Kaupo Kukli, Teimuraz Shvelidze, Dmitri Nevedrov, Aleksander Šelkan, Ivo Heinmaa, Tarmo Kõuts, Kaido Tammeveski, Jüri Örd, Priit Sarv, Ivo Leito, Jaan Leis, Sergei Dolgov, Rein Ruus, Valter Zazubovits,

matemaatikateaduskond: Krista Fischer, Helger Lipmaa, Valdis Laan, Jelena Ausekle, Märt Põldvere, Jüri Lember;

sotsiaalteaduskond: Anu Realo, Triin Vihalemm.

TARTU ÜLIKOOLI REKTORID JA PROREKTORID AASTAIL 1919 – 1999

Rektorid

Peeter Siegfried Nikolaus Põld (1878-1930), rektori kt. 1919-1920
Heinrich (Henrik) Koppel (1863-1944), rektor 1920-1928
Johan (Juhan) Kõpp (1874-1970), 1928-1937
Richard Hugo Kaho (1885-1964), 1938-1940
Heinrich Riikoja (1891-1988), 19.07.1940-09.09.1940
Hans Johannes Kruus (1891-1976), 1940-1941, 1944
Edgar Kant (1902-1978), ajutine rektor 1941-1944
Alfred Koort (1901-1956), 1944-1951
Feodor Klement (1903-1973), 1951-1970
Arnold Koop (1922-1988), 1970-1988
Jüri Kärner (s 1940), 1988-1993
Peeter Tulviste (s 1945), 1993-1998
Jaak Aaviksoo (s 1954), 1998

Prorektorid

Johan (Juhan) Kõpp (1874-1970), 1923-1928
Peeter Siegfried Nikolaus Põld (1878-1930), 1925-1927
Hermann Jaakson (1891-1964), 1927-1936 (1929-1936 majandusprorektor)
Heinrich (Henrik) Koppel (1863-1944), 1928-1931 üliõpilasasjade prorektor
Jüri Uluots (1890-1945), 1932-1934 üliõpilasasjade prorektor
Hans Johannes Kruus (1891-1976), 1934-1937 üliõpilasasjade prorektor
Harald Perlitz (1889-1972), 1936-1938 majandusprorektor
Edgar Kant (1902-1978), 1940-1940 majandusprorektor
Elmar Roots (1900-1962), 1940-1940 administratiivasjade prorektor

Teadusprorektorid

Karl Taev (1903-1992), 1945-1949
Eduard Martinson (1900-1963), 1950-1954
Aleksander Moskvin (1897-1974), 1954-1958
Harald Keres (s 1912), 1958-1960
Johannes Tammeorg (1919-1986), 1960-1974
Herbert Metsa (s 1931), 1974-1981
Ants Kallikorm (s 1938), 1981-1992
Peeter Tulviste (s 1945), 1. prorektor 1992-1993
Jaak Aaviksoo (s 1954), 1. prorektor 1993-1995
Toivo Maimets (s 1954), 1. prorektor 1995-1998
Hele Everaus (s 1953), arendusprorektor alates 1998

Õppeprorektorid

Kristjan Kure (1890-1961), 1940-1941
Karl Taev (1903-1992), 28.08.1944-15.11.1944
Harald Haberman (1904-1986), 1944-1948
Aleksander Pint (1910-1984), 1948-1949
Richard Antons (1899-1966), 1949-1951
Vilhelm Reiman (1903-1977), 1951-1953
Ilo Sildmäe (1922-1991), 1953-1961
Enno-Lembit Mikkelsaar (1921-1979), 1961-1963
Karl Püss (1913-1988), 1963-1977
Uno Palm (1933-1989), kt 1976-1977, 1977-1986
Jüri Kärner (s 1940), 1986-1988
Valter Haamer (s 1929), 1978-1990, prorektori abi 1990-1991
Heino Siigur (s 1930), 1988-1991
Teet Seene (s 1940), 1993-1998, avatud ülikooli prorektor alates 1998
Volli Kalm (s 1953), alates 1998

Haldusprorektorid

Artur-Tõeleid Kliimann (1899-1941), 1940-1941
Gerhard Rägo (1892-1968), 1944-1946
August Prink (1899-1977), 1946-1948
Bronislav Võrse (1911-1987), 1949-1955
Viktor Simm (s 1918), 1955-1968
Aleksei Uibokand (s 1928), 1968-1972
Ülo Saag (1929-1985), 1972-1978
Ain Otstavel (s 1942), 1978-1983
Vello Peedimaa (s 1949), 1983-1994
Riho Illak (s 1955), alates 1994

Kaugõppeprorektorid

Aleksander Pint (1910-1984), 1945-1948
Eduard Ertis (1915-1994), 1948-1954
Julius Adojaan (1912-1994), 1954-1966
Leonhard Kangur (1901-1993), kt. 1966-1969
Valter Haamer (s 1929) , 1969-1978

Koostanud TÜ Raamatukogu vanembibliograaf Sirje Tammoja järgmiste väljaannete põhjal:
Album Rectorum Universitatis Tartuensis 1632-1997. Tartu, 1997; Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli isiklik koosseis 1921-1938. Tartu, 1921; Põld, P. Tartu Ülikool 1918-1929. Tartu, 1929; Tartu Ülikooli ajalugu. 3: 1918-1982. Tallinn, 1982.

Vilistlaskogu katab Eesti akadeemilise võrgustikuga

Toomas Hiio
TÜ Vilistlaskogu juhatuse liige



Võistlustöö TÜ Vilistlaskogu korraldatud joonistuskonkursilt "21. sajandi ülikool". "Tarkusesambad", Mirjam Laater, Tartu Kivilinna Gümnaasium, 6B.

Kaks ja pool aastat tagasi, 1997. aasta juunis asutati TÜ vilistlaskogu. Oli siis ja on praegu küsijaid, milleks, kellele, mis me sellest saame. Kõrgharitud seltskonnale on iseloomulik, kui vastused ise leitakse.

Moodne ühiskond ei koosne ainult riigiaparaadist, tööstusest, ärielust, haridussüsteemist. Moodne ühiskond Euroopas ei ole viimased mitusada aastat selline olnud. Selle juurde kuuluvad lahutamatult ühiskonnaliikmete omaalgatuslikud ühingud, seltsid, klubid jms, mille roll on vaba aja täitmine kõige meeldivamal viisil, rohkem aga arvamuste kujundamine selle ühiskonna või ühiskonnas olevate asjade ja nähtuste kohta.

Moodsa ühiskonna põhimõtted

Meie lähiminevik ei ole moodsas ühiskonnas. Mõnedes asjades tundub isegi, et meie olevik ei ole moodsas ühiskonnas. Ükskõik millise asja tegemine koosneb informatsioonist, otsustamisest ja vastutamisest. Tihti piirdutaks vaid informatsiooniga.

Kuid see ei ole siis asi, vaid selle pilt. Pilt, mida näitab keegi teine, kui otsustamine ja vastutamine teisele jätta, sest tavaliselt ikkagi otsustatakse, vastutus järgneb paratamatult.

Kümme aastat tagasi taastatud üliõpilasorganisatsioonid suutsid hämmastava kiirusega omandada moodsa ühiskonna põhimõtted, koosolekudemokraatia, isegi avalikkussuhete alused. Need on organisatsioonid, mille liikmed omandavad nii otsustamise kui vastutamise keerulise kunsti. Nad on tänaseks leidnud oma koha ühiskonnas, ei sega kedagi, nende liikmetel on mõnus.

Vilistlaskogu pärast teisi ühendusi

Kuid nende organisatsiooni liikmeteks ei mahu kõik ja kõik ei tahagi. Ülikool ja ühiskond muutuvad teiseks, teiseneb ka vilistlase kontakt oma *alma mater*‘iga, tekitades mõnelgi millestki ilmajäämise tunde. Viimased viis-seitse aastat on suuresti likvideerinud ka kursusekaasluse võimaluse. Kursusesüsteem oli küll esimest korda 1890. aastatel ja teist korda 1940. aastast TÜ ihusse istutatud tsaarivene ülikoolikorralduse võõrkeha, kuid kursuse kokkutulek on paljudele siiski meeldivaid mälestusi esilekutsuv sõna. Tänaseks on kõik taastamisväärne taastatud. TÜ vilistlaskogu ei saanud taastada, sest sellist asja pool sajandit tagasi polnud.

Tundus, et enamik ülikooli vilistlasi olid 1997. aastaks ühte või teist moodi organisatsioonidesse paika loksunud, neil ei olnud enam lisavabaaega.

Väikestes kohtades koondutakse rohkem

Kui vaatame tänast vilistlaskogu, näeme aktiivset tegevust koondistes, mis asuvad kas sotsiaalselt või geograafiliselt eraldatud paikades. Seal on vilistlaskogu leidnud oma niši, *alma mater*i poegade-tütarde seltskondlikul läbikäimisel on oma koht Kuressaare, Jõhvi, Kärdla jm. Veidi märkamatultki on enda kanda võetud lisaotsustamine ja lisavastutamine igapäevaste asjade kõrval. Paradoksaalne ja arusaadav, et sama asi võtab palju rohkem aega suuremates keskustes. Mõistlikke alternatiive ajaveetmiseks mittemõistlike kõrval on rohkem, elu pingelisem, isiklikuks logistikaks kulub rohkem aega. Mõneti on see paratamatu, tulenedes Eesti elanikkonna hüperkontsentreerumisest – 1/3 elab 1/225 territooriumist, mis asjatundmatule võõramaalasele võiks jätta mulje, justkui oleks ülejäänud maa puhul tegemist läbipääsmatu laane või soodega. Tõepoolest, võib-olla ei olegi 1/225-l territooriumist TÜ vilistlaskogu tarvis.

Veel mõnda aega mõjutab vilistlaskogu tegevust see, et üsna hilise ajani oli TÜ ainus ülikool. Juba mõnda aega see enam nii pole.

Ehkki ka täna veel on *alma mater Tartuensis* tööandjate ja avalikkuse silmis ikka *primus inter pares*, ei ole põhjust loorbereile jääda. Vilistlaskogu võiks katta kogu Eesti akadeemilise võrgustikuga, ta peab looma seni puuduva suhtlemiskeskkonna mõistlikule haritlasele, kes elaks meeleldi Vastse-Kuustes, Harglas või Missos.

Vilistlaskogule oma nišš

Eelnenust võib tunduda, et vilistlaskogu saab midagi pakkuda vaid keskustest eemal, kus internetipunkt metsa vahel ei asenda isiklikku kontakti maakonnalinnas. Vilistlaskogu mitteametliku mõju võimalust Eesti regionaalpoliitikale ei saa alahinnata, see saab tõhusalt kaasa aidata elukvaliteedi tõstmisele väiksemais kohtades. Kuid mitte ainult. Ühiskonna arengutempo üha kiireneb, omandatud teadmised aeguvad järjest kiiremini, üha kitsam spetsialiseerumine muudab interdistsiplinaarse suhtlusvõimaluse üha olulisemaks.

Süstematiseeritud suhted *alma mater*iga loovad parema võimaluse aegunud teadmiste järeleaitamiseks, vilistlastevaheline suhtlemine leevendab spetsiaalsuse rutiinset kitsarinnalisust.

TÜ VILISTLASKOGU AASTAKOOSOLEK

TÜ Vilistlaskogu aastakoosolek toimub kolmapäeval, 1. detsembril kell 10.30 peahoone auditooriumis 102. Kavas: vilistlaskogu esimehe Mihkel Pärnoja avasõnad, rektor Jaak Aaviksoo tervitus, möödunud aasta tegevuse ülevaade jm.

Aleksander Elango meenutab eesti ülikooli esimest aktust 1919. aastal

Praegu Eesti vanim pedagoogikateadlane Aleksander Elango võttis 1919. aastal osa Tartu Ülikooli avaaktusest. 97-aastane Aleksander Elango on töötanud ülikoolis 63 aastat. Ta ei kurda veel tervise üle, loeb raamatuid ja lubab tulla ka ülikooli 80. aastapäeva aktusele ning rektori vastusvõtule. Allpool väljavõte tema esimese aktuse meenutusest.

"...eriti elamuslik sündmus minu koolipoisipõlves oli Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli pidulik avamine 1. detsembril 1919. Võidakse küsida, kuidas pääses 17-aastane Tartu Kommertskooli eelviimase klassi õpilane sellise kaaluga koosolekule?

Asi oli selles, et olin hea tuttav Villem Ernitsaga, kes oli saanud ülikooli avaaktusele kaks kutset: ühe kui rajatava suurkooli õppejõud, teise kui Asutava Kogu hariduskomisjoni liige.



Aleksander Elango.

Selle Asutava Kogu kutse loovutaski ta mulle.

Aktust juhatas rektori kantslist professor Aleksander Paldrock. Asi oli selles, et eestikeelse ülikooli rektoriks oli ette nähtud meditsiiniprofessor Heinrich Koppel, kes aga sõjaolude tõttu polnud veel kodumaale tagasi jõudnud.

Tema funktsioonid olid esialgu pandud teisele eestlasest professorile. Üldse võis sel ajal eestlastest professoreid üles lugeda ühe käe sõrmedel ja ma olen hiljem imestanud, et oli ikka julgustükk avada sellises olukorras eestikeelne rahvuslik ülikool.

Pidukõne pidas tolleaegne Eesti Vabariigi peaminister Jaan Tõnisson. Olin seda avaliku elu tegelast ja poliitikameest varemgi näinud ja tema sõnavõtte rahvakoosolekutel kuulnud.

Nüüd aga sain esimest korda osa Tõnissoni pikast ja emotsionaalsest esinemisest, milles ta tõi ilmekalt esile rahvusülikooli avamise murrangulise tähtsuse eesti rahva ajaloos.

Ülevaate ülikooli rajamise eeltöödest andis kuraator Peeter Põld. Vabariigi valitsuse nimel kõneles äsja haridusministriks saanud Tartu koolimees Konstantin Treffner.

Järgnesid tervitused, mida oli palju ja mis kestsid kokku mitu tundi. Oodatust vähem oli kohale tulnud välismaa ülikoolide esindajaid. Neid oli ainult Helsingist ja Riiast. Asi oli ilmselt selles, et sõda veel käis ja Eesti Vabariik poliitiliselt tunnustamata.

Seda rohkem oli õnnitlejaid kodumaalt. Minu tähelepanu pälvisid eelkõige need sõnavõtud, kus lubati vastloodud suurkoolile rahalisi annetusi, sealhulgas ka stipendiumide tarvis. Oli ju mul endalgi plaanis ülikooli astuda ja väike abiraha kulunuks sel juhul marjaks ära. Väljas hakkas juba hämarduma, kui aktus aulas lõppes."

Aleksander Elango artiklist "Peatükke pikalt eluteelt" TÜ ja EAPS-i "Pedagoogilisest aastaraamatust 1990" Tartu, 1991.

Aastad on TÜ nooremaks muutnud

Kolm viimast rektorit räägivad sellest, kuidas Tartu ülikoolist taas eesti ülikool sai

Varje Sootak

Jüri Kärner töötas TÜ õppeprorektorina 1986-1988, (oli ka rektori ajutine kt), rektorina 8.07.1988-25.05.1993; Peeter Tulviste oli prorektor 1992-1993, rektor 28.05.1993-31.05.1998; Jaak Aaviksoo oli prorektor 1992-1995; rektor alates 1.06.1998.

Jüri Kärner: 1988 kirjutasin Bologna ülikooli 900. juubelil alla Euroopa Ülikoolide Suurele Hartale, mis oli meie jaoks väga oluline ja millest juhindumise viisime esimesse põhikirja.



Esimesed muutumise märgid ilmnesid üliõpilastel aga juba 1987 - diskussioonid, fosforiidi küsimus, seltside ja korporatsioonide taastamine, sõjaline jpm. Üliõpilased ütlesid näiteks, et nemad enam sõjalises paljajalu lume peal ei jookse. Oli neidki, kes laususid, et kui rektor meiega ei nõustu, hakkavad munakivid lendama. Aktiivsus oli tõesti väga suur, ennekõike komsomoli vastu. Tallinna poolt leidis tudengite aktiivsus suurt vastuseisu. Ühe korra elus on vaibal käinud - Karl Vaino ütles kõrgendatud häälel, et te vastutate kõige eest ja et teid tuleb maha lasta.

Minu jaoks oli omamoodi pöördeline kutse külastada Kanada ja USA ülikoole, kus selgitati ka, et Eesti ainus tee on iseseisvumine.

Suur osa oli kadunud prof Tõnu Parmingul.

Peeter Tulviste: Tol ajal toetasid meid paljud, kõiki pole TÜ jõudnud meeles pidada, nagu näiteks omaaegset Uppsala Ülikooli rektorit Stig Strömholm või siis Helsingi Ülikooli teabetalituse juhatajat Rauno Vellingut, keda enam meie hulgas ei ole. Sellised toetavad sammud polnud tollal sugugi endastmõistetavad.

Kärner: Palju toetajaid oli Saksa ülikoolidest. Nad tundsid, et peavad seda tegema, ilma et midagi vastu oleksid saanud.

Väliseestlaste toel avasime esimesed lektoraadid, sotsiaalteaduskonna.

Väga suur osa oli esimestel suursaadikutel - Tiit Matsulevitšil Saksamaal, Margus Laidrel Rootsis jt.

Kiiresti tekkisid kontaktid välisülikoolidega. Õppida, muuta, luua oli väga palju – peaaegu kõik. Põhiline, mis igal pool selgeks tehti, oli, et kui ülikoolis pole doktoriõpet, pole see ülikool. Doktori kasvatamiseks oli vaja professoreid. Paljud kateedrid olid tegelikult ilma professoriteta.

Tulviste: Esimene professorite valimine, kriteeriumide sisseseadmine oli suur tegu.

Kärner: TTÜ ja TPÜ rektoriga käisin Ülemkohtu esimehe juures, et teada saada, kuidas on võimalik kogu struktuur reorganiseerida kiiresti nii, et kõik valitud kohtadelt lahti lasta ja uus konkurss välja kuulutada. Tahtsime kandideerijaid ka TA instituutidest.

Koondatavate poolt eriti vastuhakkamist polnudki. Kohtusse sattusin ainult ühel korral.

Altpoolt oli mitmesugust initsiatiivi. Tulevikukomisjon oli rohkem auru väljalaskmine, kolmapäeva hommikuti sain seal oma koosa kätte, ikka süüdistati, et ülikooli asjades pole läbipaistvust, et info ei liigu.

Tulviste: Kõik infotootjad ja -kasutajad kõikides ülikoolides kurdavad selle üle.

Jaak Aaviksoo: Igasse ülikooli minnes võid kuulda, et muidu on kõik OK, aga sisemine info ei liigu, kõik on läbipaistmatu ja keegi ei saa millestki aru.

Tulviste: Suur muutus oli reisimisvabadus – nii siit kui sealt käijatele.

Kärner: Rektoraadis käis iga päev külalisi. Emakeelse ülikooli 70. aastapäeval käisid oma kulu ja kirjadega tol vaesel ajal kõik Soome rektorid, Uppsala ja Lundi rektorid, Saksamaalt jm.

Paar aastat oli meil päris raske olukord, vahel polnud raha palkade maksmiseks ja muukski. Näiteks esimeste kraadidiplomite jaoks saime vastava paksusega paberi Lundi Ülikoolist.



Kärner: Filosoofiateaduskonna taastamist arutasin enne vanema põlve õppejõudude Kalju Villako, Juhan Peegli jt. Hiljem tegi ära suure töö Peeter Olesk.

Olulise läbimurde meie jaoks mujal tekitas Põhjamaade ülikoolide teabetalituste konverents Tartus.

Gustav Adolfi mälestussammastki tuli Rootsi kuningas n-ö viimasel hetkel avama. Kuningakojas oli suur mõju Uppsala Ülikooli rektoril Stig Strömholmil, kes kuningapaari Tartusse tõi.

Tulviste: Sinu aja sisse mahtus ka vaba ainevaliku sissetoomine. Selle poolest erineme paljudest endistest ida bloki ülikoolidest siiamaani. Veel aasta tagasi anti Varssavi Ülikoolis ainult 50 parimale sisseastujale õigus teistest teaduskondadest aineid valida.

Aaviksoo: Kärneri perioodi lõpuks oli nõukogude ülikoolist kindlasti eesti ülikool saanud.

Järgmise perioodi ettekuulutajana võiks nimetada TÜ nõukogu otsust TA likvideerimise kohta. See otsus oli minu jaoks suuresti järgmise, Tulviste perioodi sisu, mil ülikool muutus teaduskeskseks ja teadus Eestis ülikoolikeskseks. See samm on teistes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides ainulaadne.

Tulviste: Võimsa pauguga alanud TA instituutide integreerimine võttis aastaid aega.

Aaviksoo: Kui esimesed professori valimised välja kuulutati, öeldi mulle TA Füüsika Instituudis, kus juhtteadurina töötasin, et ega TÜ-s nagunii kedagi mujalt ei valita, ülikoolis valitseb ringkaitse. Tahtsin oma silmaga näha, kuidas see asi käib ja tõin paprid ära.

Istusin teadussekretäri Veera Andi juures, kui rektor ukse vahelt sisse vaatas ja ütles, et kui siin asjad ära õiendad, tule minu kabinetist läbi. See läbiastumine oli minu jaoks otsustav hetk, sügisest töötasin prorektorina. Kas see oli juhus või (Kärnerile) piilusid Sa ukse vahelt?

Kärner: Üks prorektoritest pidi olema akadeemiast. Pärast Sinuga vestlemist oli mul otsus selge. See oli siiski juhus, ma ei teadnud, et Sa parajasti Veera juures oled.

Sa, Jaak, ei mäleta võib-olla, et olime varem koos ühel konverentsil. Teema puudutas tuumatalve. Mina rääkisin genoomi konserveerimisest.

Aaviksoo: Jaa, jaa.

Kärner: Tahtsin, et prorektorid oleksid nii reaalia kui humanitaaria poolelt. Tulvistet filosoofiateaduskonna taastaja ja esimese dekaanina soovitasid paljud.

Tulviste: Olin Hamburgi Ülikoolis külalisprofessor, kui Sa ettepaneku tegid. Ma ei olnud kunagi niisuguse võimaluse peale mõtelnud. Sa andsid prorektoritele mitte ainult kohustused, vaid ka õigused. Meil olid väga vabad käed, kuigi kõik omavahel läbi arutasime.

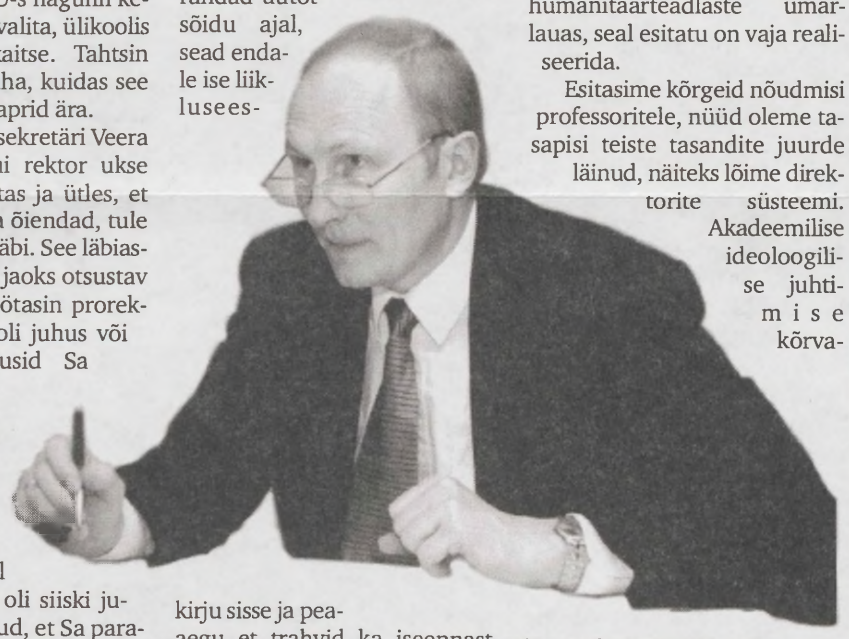
Reformikomisjoniga otsisime teid, kuidas ülikool nendes vaesuse tingimustes edeneda võiks. Eriti armastatud komisjon polnud, pigem vastupidi. Sealt kasvas välja ka minu kõige ebapopulaarsem ettepanek - 65 aasta piir.

Tagantjärele julgen öelda, et muud reformid on saanud võimalikuks suurel määral tänu selle piiri sisseseadmisele, kui võrrelda teiste Ida- ja Kesk-Euroopa ülikoolidega, kus vanad professorid tänapäevani kõik radikaalsed ettepanekud maha hääletavad.

Aaviksoo: TÜ põhimõtteline erinevus teistest ülikoolidest ongi see, et ta on 10 aastat noorem. Ehkki otsustajaile ja asjaosalistele valmistas selles peituv ebaõiglus piisavalt palju muret, on ülikool tervikuna võitnud ja paljud kadestavad seda sammu.

Tulviste: Keskseks kujuks muutunud professor pidi nüüd olema natuke teistsugune professor kui enne, eelkõige oma kvalifikatsioonilt.

Oluline töölõik oli seadusloome. Kui hakkasime kõikide muutustega tegelema, oli umbes niisugune tunne, et kui parandad autot sõidu ajal, sead endale ise liiklusees-



kirju sisse ja peaaegu et trahvid ka iseennast nende rikkumise eest.

Riigikogul oli tegemist teiste tähtsamate seadustega ja me saime üsna suure autonoomia - ülikooliseadus, Tartu Ülikooli seadus, teaduskorralduse seadus. TÜ edasiminek olenes palju just avalik-õiguslik staatusest.

Ega me õieti teadnud, mida see avalik-õiguslik isik tähendab. Kui küsisime, kes veel Eestis niisugune isik on, öeldi, et Eesti Pank. Naersime kõva häälega - juriidiliselt olime sarnased, aga rahaliselt väga erinevad.

Olime nüüd esimest korda Tartu Ülikooli ajaloos mitte enam riigi, vaid terve ühiskonna ülikool ja oli tarvis nn kehandeid, kes vahendavad ühiskonda ja ülikooli. Nii sai loodud kuratoorium, vilistlaskogu, sihtasutus.

Haldusprorektor Riho Illakult tuli idee kutsuda maavanemad ülikooliga tutvuma lootuses, et nad saavad siis Toompeal midagi meie heaks ära teha.

Algas regionaaltöö - ülikooli esindajad linnades ja maakondades, ülikooli infopäevad, maakondade päevad ülikoolis, loengud, konsultatsioonid, kohalikud stipid, uurimistööde tellimised ülikoolilt.

Esimest korda ülikooli ajaloos laotus TÜ vaim piltlikult öeldes üle Eesti – tekkisid Pärnu, Türi ja Narva kolledžid.

Nii Tartu maakonna kui oma linnaga on tekkinud ehedad suhted, mida kunagi varem polnud ja mis päris käima on läinud viimasel ajal.

Minu aega langes ka vaba ajakirjanduse teke, koostöö ei läinud kergesti. Me ei olnud harjunud sellega , et ülikoolist peeti kirjutamisväärilisemaks väljakäike kui teadus- ja õppetööd. Tuli edendada teabetalitust, avalikkussuhteid.

Aaviksoo: Kui mina eelmise aasta keskpaigast rektorina alustasin, oli TÜ selleks hetkeks kindlasti üks Kesk- ja Ida-Euroopa tugevamaid ülikoole.

Aga kas meie eluea jooksul saab ta samasuguse koha Euroopas nagu 150 aastat tagasi? Usun, et see on võimalik, aga olen ka piisavalt realist, et niipalju kui see on võimalik, on niisama palju ka võimatu. Seda ei ole kindlasti võimalik ühe rektoriajaga teha ja võtab aastakümneid. Ometi kui suudame näiteks õppimisprotsessi korraldada niimoodi, nagu see peaks olema järgmisel sajandil, oleme palju saavutanud. Muuseas, 90% tõde on välja öeldud humanitaarteadlaste ümarlauas, seal esitatu on vaja realiseerida.

Esitasime kõrgeid nõudmisi professoritele, nüüd oleme tasapisi teiste tasandite juurde läinud, näiteks lõime direktorite süsteemi. Akadeemilise ideoloogilise juhtimise kõrvale professionaalse administreerimise lisamine võtab veel aega.

Tulviste: Euroopa Rektorite konverentsil Palermos kaks aastat tagasi kogesin esimest korda, et kui teiste riikide ülikoolide mured tundusid varem kummalised, siis viimaste aastate murede sarnasus näitab meie edasiminekut ja et on võimalik ühiseid lahendusi leida.

Aaviksoo: Kümne aasta taguse olukorraga võrreldes on praegu üliõpilasi 50% rohkem (12 000), nendega töötavate inimeste arv on vähenenud 3700-lt 2400-ni. Töö inimese kohta on kahekordistunud. Ja hea töö eest peab head palka maksma. Oleme tuntavalt suurendanud õppejõudude palku, eriti professorite oma. Ehkki aeg on raske ja ebaselge, peame palgapoliitikas edasi minema. Eesmärk 4-3-2 keskmist palka on ju saavutamata.

Tulviste: Enamik meie professoreid saaks palka ka välismaa ülikoolides, aga kardan, et osa meie ülejäänud riigialamatest ei saaks teises riigis üldse palka.

Aaviksoo: TÜ on kujunenud arvestatavaks jõuks kogu ühiskonnaelu probleemide lahendamisel, mitte ainult hariduses ja teaduses.

TARTU ÜLIKOOL 1989-1999

1989

- Üliõpilasseltside, korporatsioonide taastamine
- Valiti esimesed 7 audoktorit
- Ilmus ajakiri Ülikool
- TÜ 70 . aastapäev
- TÜ nõukogu otsus astmelise hariduse kohta

1990

- Väitekirjad eesti keeles
- Likvideeriti sõjalise kateeder
- Asutati teabetalitus
- Taastati üliõpilasedustus
- Moodustati TÜ valitsus

1991

- TÜ doktorantuuri põhimäärus
- Põhjamaade ülikoolide teabetalituste konverents
- Taasavati usuteaduskond

1992

- Avati sotsiaalteaduskond
- Taasavati filosoofiateaduskond
- Professuuri põhimäärus
- Magistriõppe põhimäärus
- Gustav Adolfi mälestussammas
- Rootsi kuninga visiit
- Valiti esimesed korralised professorid
- TÜ 360. aastapäev

1993

- Rektoriks Peeter Tulviste
- I konverents "TÜ läbi kolme okupatsiooni"
- Avati euroteaduskond

1994

- Algasid aulaloengud
- Taastati Raadi mälestuspäev
- TÜ 75. aastapäev
- Teaduskraadide põhimäärus
- Registreeriti kaubamärk Tartu Ülikool
- Loodi ülikooli koduleheküIg internetis

1995

- Ülikooliseadus
- Riigikogu vastu TÜ seaduse
- TÜ arengukava
- Loodi kuratoorium
- Koostöö algus maakondadega
- Moodustati TÜ nõukogu alalised komisjonid
- TÜ-l seadusandlik alus
- Prorektor J. Aaviksoo määrati haridusministriks
- Jõustus TÜ uus põhikiri (65-a. pensionile minek)

1996

- Sotsiaalteaduskonna ümberkujundamine
- Käivitub regionaalprojekt
- TÜ loengusarjad teistes linnades ja maakondades
- Avati TÜ raamatupood
- Avati Avatud Ülikool
- Alustas tööd Pärnu Kolledž
- Algasid maakondade päevad ülikoolis

1997

- Asutati TÜ Vilistlaskogu
- Avati Türi Kolledž
- Asutati AHHAA
- Loodi TÜ Sihtasutus
- I Akademica
- TÜ 365. aastapäev
- Valmis Iuridicum
- Avati avatud ülikooli maja Lossi 24
- Valmis humanitaarteaduste hoone Lossi 3
- Avati Citrina hoone Riia 23

1998

- Renoveeriti keemiahoone ringauditoorium
- Rektoriks valiti Jaak Aaviksoo
- Tartu Üliõpilasmängud
- Valmis uus keeltemaja

1999

- Valmis Economicum
- Parnu Kolledžil uus maja
- Alustas Narva Kolledž
- Uus hindamissüsteem
- Valmis Biomeedikum
- Renoveeriti Pepleri 14

80 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli

1918



Tartu Ülikooli kuraatoriks nimetatud Peeter Põld võtab 1. detsembril Saksa okupatsioonivõimudelt üle ülikooli asjaajamise.

1919

Esimesed 69 üliõpilast immatrikuleeritakse 4. oktoobril Eesti rahvusülikooli.

Loengutega tehakse algust 6. oktoobril.



1. detsembril toimub rahvusülikooli aulas avaaktus. Peaminister Jaan Tõnisson kuulutab Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli avatuks. 4 traditsioonilisele teaduskonnale lisanduvad põllumajandusteaduskond ja loomaarstiteaduskond.

1920



Esimeseks rektoriks määratakse professor Heinrich Koppel. Esimesed 10 aastat toimub õppetöö eesti, saksa ja vene, vähesel määral ka soome keeles.

1925

Uue ülikooliseadusega kaotatakse kuraatori ametikoht ja rektori amet muutub valitavaks. Rektoriks valitakse tagasi H. Koppel, prorektoriteks J. Kõpp ja P Põld.

1926

Üliõpilasmajas avatakse tudengile taskukohaste hindadega üliõpilassöökla. Aastat 30 hiljem lisandub ülikooli kohvik II korrusel.

1928



Alustab tegevust kehakultuuriosakond, mis hiljem muutub kehakultuuriteaduskonnaks ja saab põhibaasiks Jakobi tänava äärse ülikooli võimla.



Peahoone taha Kuningaplatsile seatakse üles Rootsi kingitus – kuningas Gustav II Adolfi kuju.

1950. aasta kevadel lasevad tolleaegsed võimumehed kuju maha võtta ja hävitada. Uus kuju pannakse üles 1992. aasta aprillis.

1932

30. juunil tähistatakse Tartu Ülikooli 300. aastapäeva paljude külaliste osavõtul, kelle hulgas on ka Rootsi kroonprints Gustav Adolf. Ülikooli akadeemilisi vabadusi piiratakse, rektorit, prorektoreid ja dekaane hakatakse võimude poolt kohale nimetama.

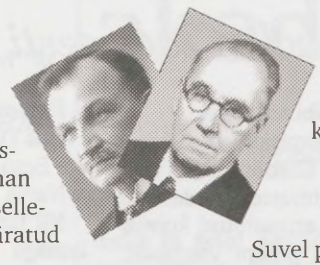




1936

Lühemat aega tegutsenud tehnikateaduskond muudetakse Tallinna Tehnikainstituudiks, mille rektoriks saab TÜ keemiaprofessor Paul Kogerman.

1938



3. jaanuaril annab kolmel korral rektori ametisse valitud Johan Kõpp ameti üle sellele kohale määratud Hugo Kahole.

1940/41

Uute võimude poolt ülikooli etteotsa määratud rektor Hans Kruusi juhtimisel algab ülikooli ümberkujundamine nõukogulikuks Tartu Riiklikuks Ülikooliks. Usuteaduskond likvideeritakse, poliitiliselt vastuvõtmatud professorid vallandatakse, korporatsioonid ja teised üliõpilasorganisatsioonid saadetakse laiali, nende varad natsionaliseeritakse.

Tartu lahingute käigus 1941. aasta sõjasuvel saab ülikool tublisti kannatada. Suures osas hävib loomaarstiteaduskonna kompleks Vene tänavas, ülikooli võimla koos kõrval asunud usuteaduskonna majaga jne. Peahoone suudetakse tulest siiski päästa.

1942



28. jaanuaril avatakse Eesti omavalitsuse Tartu Ülikool, mille rektoriks on Edgar Kant. 2/3 peahoonest on Saksa välikomandatuuri valduses, peahoone frontoonilt ripub alla Saksa sõjalipp.

1944

Suvi. Algab ülikooli varade evakueerimine, arstiteaduskond viiakse sõjavaraju Haapsallu. Suur osa professuurist lahkub läände. Tartu lahingutes hävib mitmeid ülikooli hooneid, peaaegu täielikult põllumajandusteaduskonna kompleks Raadil.

Uus TRÜ rektor Alfred Koort avab 17. novembril 1944 aulas 1944/45. õppeaasta. Suuri raskusi on elektri, gaasi ja küttega. Pooleldi mahapõlenud linnas ei ole kuhugi majutada üliõpilasi. Kõige suurem puudus on aknaklaasist.

1947

Arhiivi kasutuses olevat kunagist ühiselamut Toomel ei anta ülikoolile tagasi. Asemele pakutakse räämas elamut koos õue poole jääva vabrikuhoone ja väiksema puumajaga Tiigi 78/80. Siia tuleb Vana-Tiigi inter, mis on 25 aasta jooksul ühiskoduks enam kui 5000 üliõpilasele.

1950

Ideoloogiline nõiajaht tabab raskelt ülikooli. Poliitilistel põhjustel vallandatakse arvukalt õppejõude.

1951

Uueks rektoriks nimetatakse leningradlane Feodor Klement, kes taastab kiiresti eesti keele, paneb peamise rõhu teadustöö arendamisele ja jääb kauemaks kui keegi teine rektoritest – 19 aastaks ülikooli etteotsa. Samal aastal luuakse TRÜ põllumajanduslike teaduskondade baasil Eesti Põllumajanduse Akadeemia, mille keskuseks saab kunagine Kaitseliidu hoone Riia mäel.



Ametlikult tähistatakse ülikooli 150. aastapäeva. 1632. aasta tuleb unustada, tõeline asutamise aasta olla 1802 ja asutaja keiser Aleksander I.

1956

Suvel peetakse Richard Ritsingu algatusel Toomeorus Balti liiduvabariikide üliõpilaslaulupidu, millest kasvab välja Gaudeamuse traditsioon.



1957

1. maist lubatakse TRÜ tudengitel kanda sinisepõhjalist teklit. Peagi ilmuvad Tartu tänavapilti ka EPA rohelisepõhjalised üliõpilasmütsid.



1959

Oktoobris pannakse TRÜ-s alus esimesele arvutuskeskusele Eestis. Pool aastat hiljem alustab EÜS-i maja saalis tööd elektronarvuti Ural-1.

1962

Valmib Fred Kudu eestvedamisel rajatud Kääriku spordibaasi õppehoone, 8 aastat hiljem spordihoone. Kääriku saab mitte ainult ülikooli spordielu üheks peamiseks keskuseks.

1964

14. märtsil esineb aulas ülikooliperele Soome Vabariigi president U. K. Kekkonen, kes pärastlõunal teeb 17 km suusasõidu Kääriku. Siit peale taastuvad tasapisi sidemed Tartu ja Helsingi üliõpilassportlaste ja kooride vahel.



1964

21. detsembril puhkeb tulekahju peahoones, maha põleb hoone põhjapoolne osa ja aula. Taastamiseks kulub poolteist aastat.



1970

Ülikoolile ehitatakse esimesed kõrgühiselamud. Maarjamõisas valmib suur kirurgiakliinik, mille ehitamise hingeks oli prof A. Linkberg. 1. mail asub TRÜ-d juhtima Arnold Koop, kes jääb ametisse 18 aastaks kuni oma surmani 1988.



1973

Organiseeritakse üliõpilaste suvemalev. Ajaloo-keeleteaduskond jaguneb ajalooteaduskonnaks ja filoloogiateaduskonnaks. Vana-Tiigi muudetakse õppehooneks.

1977

Eelproovina 350. aastapäevale tähistab TRÜ 1802. aasta taasavamise 175. aastapäeva. 14. oktoobril arvatakse TRÜ NL-i juhtivate kõrgkoolide hulka. 867 kõrgkoolist anti juhtiva kõrgkooli nimetus 70-le. Uurimistöö materiaalsed võimalused avarduvad tunduvalt.

1979

Moodustatakse üld- ja molekulaarpatoloogia instituut – esimene omataoliste hulgas TRÜ-s.

TRÜ delegatsioon võtab septembris osa Vilniuse ülikooli 400. aastapäeva pidustustest ja õpib mõndagi oma eelseisva juubeli tarvis. Luba 350. juubeli pidamiseks saadakse kõrgemalt poolt 1980. aasta juulis.

1980

25. detsembril võetakse ametlikult vastu ülikooli raamatukogu uus hoone, mille hoidlates õppejõud, teenistujad ja üliõpilased monteerivad hoogtöö korras üles metallriiuleid ja puhastavad hoonet ehitusprahist.

1982

Ülikool tähistab paljude üritustega 350. aastapäeva. Antakse käiku uus spordikompleks Emajõe ääres, füüsikahoone auditooriumitiib jm.

1983

Toomemäel avatakse monument K. J. Petersonile - esimesele eesti soost üliõpilasele Tartu ülikoolis. Samal ajal tugevneb surve rahvuslikult mõtlevatele ja tegutsevatele tudengitele.

1987



Aprilli aulakoosolekul protestivad tudengid Virumaale fosforiidikaevanduste rajamise vastu. 1. mai demonstratsioonil kantakse kollaseid protestisärke pealkirjaga "Fosforiit? Tänan, ei!"

1988

Aprill. Muinsuskaitsepäevade üritused Tartus. Jälle tuuakse avalikkuse ette Eesti rahvusvärvid. Rektoriks valitakse Jüri Kärner. 1. detsembril taastatakse EÜS.

Üliõpilased protestivad komsomoli ja õpetuse vastu. Taastatakse üliõpilasseltse ja korporatsioone.

Ülikool sõlmib esimesed koostöölepingud välismaa ülikoolidega.

1989

EV aastapäeval korraldavad üliõpilasorganisatsioonid aktuse.

Detsembris tähistatakse emakeelse ülikooli 70. aastapäeva, kus promoveeritakse esimesed audoktorid.

1991



Taasavatakse usuteaduskond.

Sügiseti ja kevaditi toimuvad rohkearvulised tudengipäevad, mis algasid kuuekümnendatel.

Oktoobris külastab ülikooli Dalai-laama ja esineb aulas tiibetikeelse loenguga.

1992

Filoloogia- ja ajalooteaduskonna liitmise ja ümberkujundamise tulemusena taasavatakse filosoofiateaduskond.

Aprillis paigutatakse oma vanale kohale uuesti valmistatud Gustav Adolf II kuju, mille avamisest võtavad osa ka Rootsi kuningas Carl XVI Gustaf ja kuninganna Silvia.



Kevadel toimuvad ülikoolis esimesed korralise professorite valimised. Prof Rein Taagepera initsiatiivil loodakse sotsiaalteaduskond.

1993

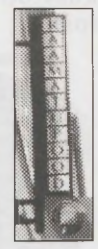


Mais valitakse kuue kandidaadi hulgast rektoriks prof Peeter Tulviste.

1994/95

TÜ nõukogu võtab vastu TÜ teaduskraadide põhimääruse, Riigikogu TÜ seaduse. Loodakse kuratoorium, algab koostöö maakondadega.

1996



Ülikool avab Pärnus oma esimese kolledži. Järgmisel aastal asutatakse Türi Kolledž ja 1999. aastal Narva Kolledž. Ülikool avab Ülikooli tänava oma raamatupoe.

1997



Õigusteaduskond kolib peahoonest Näituse tänavasse. Iuridicum asub endises Rostovtsevi eraülikoolist ümberehitatud hoones. Avatakse humanitaarteaduste hoone Lossi tänavas. Sügisel toimub esimene Eesti-Saksa akadeemiline nädal Akademica.

1998

Kahest kandidaadist valib rektori valimiskogu rektoriks prof Jaak Aaviksoo. Juunist alustab tööd uus rektoraat, luuakse haldus- ja finantsdirektori ametikohad.



Teadushuvikeskus AHHAA korraldab koos Soome HEUREKAGA esimese interaktiivse näituse, mida külastab ka EV president Lennart Meri.

Aasta lõpus valmib Taani, Saksa, Rootsi ja Prantsuse saatkonna abiga renoveeritud uus keeltemaja ehk Paabel.

1999

Majandusteaduskond kolib linna äärest Emajõe kaldale renoveeritud hoonetekompleksi, Economicumi.

TÜ Pärnu Kolledž tähistab Academia Dorpatensise avamist Pärnus 300 aastat tagasi.

Septembris avatakse Tartus sajandi suurehitus Biomeedikum, kuhu kolivad arstiteaduskonna prekliiniliste erialade instituudid.



Kroonika koostasid Hillar Palamets ja Varje Sootak

Avh

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT 26. november 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 39 (1993) TASUTA

Kas eesti keeles või eesti keeleta?

Andres Toode
Krõõt Nõges
Varje Sootak

Inglise keele tugevnev positsioon kõigis rahvusvahelist suhtlemist nõudvates valdkondades on pannud eestlasi muretsema oma emakeele tuleviku üle. Kas eesti keel on määratud manduma maailmaga võõrast keelt kõnelevate eestlaste omavaheliseks salakeeleks?

Vähemalt ühe korra on eestlased sellele küsimusele juba eitavalt vastanud. Tartu Ülikooli avamisele eelnes 1919. aastal tõsine diskussioon ülikooli olemuse ja õppekeele üle.

Eesti keelt oskavaid õppejõude oli vähe ja kohalikus saksakeelses ajakirjanduses pakuti välja, et iga loengu õppekeel võiks sõltuda õpetaja ja õpilaste omavahelisest kokkuleppest.

Ülikooli uuestiavamise eeltööde komisjon otsustas, et eesti rahvuslik ülikool saab olla ainult eestikeelne. Selle otsusega sai eestikeelse ülikooli esimeseks tähtsamaks ülesandeks emakeelse teadusterminoloogia arendamine.

Eesti keel ei kao

Rahvuskeelse ülikooli konkurentsivõime rahvusvahelisel haridusturul ja rahvusvahelises teaduses on muutunud taas aktuaalseks.

"Ingliskeelse õppe täieliku puudumise korral on risk jääda välja rahvusvahelisest ülikoolide tööjaotusest ja see tähendab paratamatult kängumist," arvab psühholoogiaprofessor ja Tartu Linnavolikogu esimees Peeter Tulviste.

Eestikeelsete loengute kõrval on ülikoolis üha enam võõrkeelseid loenguid.

Keeleteadlane Tiiu Erelt on nõus, et võõrkeelteoskus suurendab eesti teadlaste konkurentsivõimet, kuid emakeelsele haridusele ta alternatiivi ei näe: "Eesti teadlased peaksid suutma mõtelda eesti keeles. See pole aga võimalik, kui puudub oskuskeel. Keel pole ju mitte ainult suhtlusvahend, vaid ka rahvuse sotsiaalse mälu kandja ning seega rahvusliku identiteedi oluline osa."

Baasharidus emakeeles

Mis juhtub siis, kui ülikooli on jõudnud noored, kes gümnaasiumis võõrkeeled suhu saanud, ja kõrgkoolis hakkavad lugu pidama üksnes võõrkeelsest erialakirjandusest?

Kui eestikeelse terminoloogia areng soikuma jääb, kui selle patrioodid löögile ei pääse või on sellest eemale jäänud, on lüngad peagi käes. Biokeemia instituudi juhataja professor Mihkel Zilmeri arvates on baasteadmiste omandamine emakeeles hädavajalik, kuna vaid siis asetub see informatsioon tunnetuslikku sügavasse süsteemi.

"Pelgalt võõrkeelseid definitsioone, põhimõisteid õppides sellist nüanssiderikast süsteemi ei kujune," on Zilmer veendunud.

Kriminaalõiguse professori Jaan Sootaki sõnul on eesti keel ainsaks võimaluseks anda eesti õigusteaduse baasharidust: "Eesti kohtus ei saa mõista õigust võõrkeeles – see oleks lihtsalt ebaõige."



Kas siis selle maa keel ei kõlbagi teaduskeeleks?

MEELIS LOKK / POSTIMEES

Sootaki arvates pole ei inglise ega prantsuse keeles võimalik väljenduda nii nüansirikkalt, kui seda oleks vaja suuresti saksa õigusdogmaatikale rajatavas eesti õiguses.

Eestlased on endale sageli ette heitnud liigset võõrsõnalembust. Laenud inglise keelest on tõenäoliselt ka üheks põhjuseks, miks ajakirjanduse keeleveergudel tuntakse muret eestikeelse sõnavara vaesumise ja teadusterminoloogia kadumise pärast.

Üks Eesti suurtest keelemeestest Johannes Voldemar Veski soovitas terminoloogia väljatöötamisel võtta aluseks eesti keel ja selle murded.

See oli ka oluline Johannes Aaviku jaoks, kuid tema ei võidelnud nii tugevalt võõrmõjude vastu ning arvas, et nende kasutamine võib tuua ka kasu.

Terminite loomise laenukeel

"Tõesti, eesti keele teadusterminoloogiasse on tekkinud palju võõrsõnu, samas kui soome ja leedu keele teadusterminid on tuletatud põhiliselt oma sõnavarast, kasutades ka murdeid ja vanemat kirjakeelt," kinnitab eesti keele (võõrkeelena) professor Birute Klaas.

Professor Zilmeri hinnangul pole laenamine mitte alati halb: "See muudab olulisemalt lihtsamaks eesti teadlaste töö, kui terminid on rahvusvahelisemad ja sõna on sarnane kas siis ladina või inglise keele terminitega."

Tavaliselt on kõige olulisemaks laenukeeleks terminite eestindamisel keel, mis antud teadusharus hetkel prestiižseim.

Seega keel, milles publitseeritakse antud valdkonna teadustöid.

Filosoofiateaduskonna tulevase dekaani Birute Klaasi sõnul oli humanitaarteadustes pikka aega juhtivaks teaduskeeleks saksa keel ning siis võeti sageli terminite aluseks just saksakeelne oskussõna.

Praegu aga, kui inglise keel on saksa keele rahvusvahelisest teadusest peaaegu välja tõrjunud, on hakatud just inglise keele sõnu kasutama eestikeelsete terminite loomise alusmaterjalina.

Motivatsioon töötada välja ja kasutada oskuskeelt

Teadusterminoloogiat on alati arendatud erialateadlaste ja filoloogide tihedas koostöös. Professor Birute Klaasi hinnangul pole teadusterminoloogia väljatöötamise metoodika eriti muutunud – tavapäraselt töötatakse seda välja erialateadlaste ja keeleteadlaste ühiskomisjonide töö tulemusena.

Oskussõnavara loomise algatus peaks tulema kindlasti erialateadlaste poolt.

Professor Zilmeri arvates on oluline kõigi antud ala spetsialistidega saavutada konsensus, siis on termin täpne ka nüanssides. Vastasel juhul võib tekitada sisuliselt letaalse termini.

Töö lihtsustamiseks soovitab prof Zilmer kasutada e-posti, mis oleks kõige operatiivsemaks kanaliks, et küsida nõu erialaspetsialistidelt.

Ülikoolis pikemat aega õpetatud erialade terminoloogiale on pandud tugev alus, kehvemas olukorras on eelkõige nooremad erialad, millel praegu on enamasti suur inglise keele mõju ning mille oskuskeele arendamisega pole suunatult tegeldud.

Eestikeelse kõrghariduse andmise ja teaduskeele probleemaatika tõsidust ning olulisust märgib ka fakt, et eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud pidustuste raames toimuva teaduskonverentsi teema on "Rahvuskeel globaliseeruvas kõrghariduses" ehk siis inglise keeles "Globalization of Higher Education – Language Issues"…

RAHVUSVAHELINE KONVERENTS "RAHVUSKEEL GLOBALISEERUVAS KÕRGHARIDUSES"

30. novembril kell 10 ülikooli aulas.

Ettekanded:

Peeter Tulviste "Teaduse keelest – siin ja praegu"

Valter Lang "Rahvusteaduste keelest"

Els Oksaar (Hamburg) "Rahvuskeelest ja teadlastest"

Wilfried Hartmann (Hamburg) "Võõrkeelte roll Hamburgi ülikooli teadus- ja õppetöös"

Jyrkki Kalliokoski (Helsingi) "Helsingi Ülikooli õppetöö ning teaduslike publikatsioonide keeled"

Kari Sajavaara (Jyväskylä) "Higher education language policies in Finland"

Ivan Borissov (Voronež) "Keel ja globaliseerumine" (vene keeles)

Juris Zakis (Läti) "Keelepoliitika Läti Ülikoolis"

Andrei Hvostov "Uus identiteet 21. sajandi künnisel"

Mati Erelt (TÜ) "Eestikeelse kõrghariduse vajalikkusest"

Hanss Arnold (Lübeck) "Kommentaare keelealaste konfliktide ja vajakajäämiste osas Eestis"

Jüri Engelbrecht (TA) "Eelretsenseerimise olulisus teaduses ja keeleprobleemid"

Rahvuskeele olukorrast tänapäeva kõrghariduses

Varje Sootak

Teisipäeval, 30. novembril kl 10 algab aulas rahvusvaheline konverents "Rahvuskeel globaliseeruvas maailmas".

Konverentsi initsiaatori prof Peeter Tulviste sõnul tekkis idee korraldada taoline konverents kevadel vallandunud kõrghariduskeele diskussioonist.

"Esinesin TA 60. juubeli puhul ettekandega teaduse keelest, millega on väga tugevalt seotud kõrghariduse keel.

Praegu on tendents sinnapoole, et kui kunagi tehti teadust ladina keeles, siis nüüd tehakse inglise keeles. Kuidas viia seda kokku selle tähtsusega, mida omistame oma keelele oma riigis?"

Sama probleemi ees on seisnud ja seisavad ka Põhjamaade ülikoolid ning lõpuks kõik ingliskeelse maailma ülikoolid.

Kuna TÜ 80. aastapäevale on kutsutud külalisi mitmelt poolt, oleks Tulviste sõnul hea võimalus teada saada, kuidas teised on probleemi lahendanud.

"See ei tähenda, et saaksime mõne lahenduse oma oludesse üle kanda, häid mõtteid, millele toetuda, saame kindlasti. Eesti on teatavasti üks väiksemaid maid Euroopas, millel on omakeelne kõrgharidus," ütles Peeter Tulviste.

Konverents algab prof Tulviste ettekandega "Teaduse ja kõrghariduse keelest".

TÜ prof Mati Erelt räägib oma ettekandes eestikeelse kõrghariduse vajalikkusest.

Tema arvates Tartu Ülikool kui rahvusülikool peaks ka rahvusvahelistumise tingimustes andma võimaluse õppida kõiki aineid eesti keeles.

"Teaduse ja kõrghariduse keel on kirjakeele olulisemaid allkeeli, miș toidab teisi allkeeli. Selle ingliskeelestumisel sandistuvad ka teised allkeeled ning tekib eesti keele köögikeelestumise oht."

Erelti sõnul halvendab emakeelse õpetuse kahanemine ka õpetuse kvaliteeti ning on ohuks demokraatiale, soodustades kakskeelse eliidi tekkimist.

Kahtlusi eesti keele kasutamise võimalikkuses ja vajalikkuses kõrghariduse keelena võimendab tema meelest eesti keele prestiiži üldine langus Eesti ühiskonnas.

"Kindlustunnet annab aga teadlaste jätkuv entusiasm omakeelse oskussõnavara arendamisel - 1990. aastatel on ilmunud rohkem oskussõnastikke kui ühelgi teisel kümnendil.

Praegu Eesti ühiskonnas toimuvad keelelised protsessid, keeleoskuse tase, keeleliste hoiakute muutused jpm vajaks põhjalikku uurimist ning uurimistulemuste põhjal tuleks koostada olukorra hinnang ja tulevikustrateegia," ütles prof Erelt.

TÄNA LEHES

Tänase UT vahel ilmub lisaleht "Eesti ülikool 80"

Intervjuu

Prof Raul Naritsa arvates peab riik täitma õigusnormid õiglase sisuga
LK 3

Geograafiainstituut tähistab 80. aastapäeva
LK 2

Eesti ülikooli 80. aastapäeva aktus

Kolmapäeval, 1. detsembril kl 12 algab ülikooli aulas aastapäevaaktus.

Rektor prof Jaak Aaviksoo sõnavõtu järel ütleb tervitussõnad EV president Lennart Meri ja EV peaminister Mart Laar.

Akadeemilise loengu teemal "Eesti omariiklus ja õigus" peab õigusteaduskonna prof Raul Narits. Aktusel promoveeritakse TÜ uued audoktorid ja auliikmed ning antakse doktoridiplom 70 värskele doktorile.

Eesti ülikooli tervitavad Tartu linnapea Andrus Ansip ja üliõpilane Saima Oras.

Aktusel esinevad Tartu Poistekoor ja Mare Väljataga kvintett.



Birute Klaas.

Filosoofiateaduskonna dekaan on prof Birute Klaas

Kolmapäeval, 24. novembril valis TÜ filosoofiateaduskonna valimiskogu 116 poolthäälega uueks dekaaniks eesti keele (võõrkeelena) professori Birute Klaasi.

Valimiskogu kohalolnud 155 liikmest hääletas prof Klaasi poolt 116, klassikalise filoloogia prof Anne Lille poolt hääletas 33 ning valmissedeli jättis täitmata 6 valimiskogu liiget.

Birute Klaas on sündinud 1957. aastal Tartus. Ta on kaitsnud filosoofiakandidaadi kraadi 1988. aastal, olnud 1991-1995 Helsingi Ülikooli eesti keele lektor ning 1997. aastal filosoofiateaduskonna keelekeskuse juhataja. 1999. aastast on Birute Klaas eesti keele (võõrkeelena) professor.

Tema peamised uurimisvaldkonnad on eesti, soome, balti keelte kontrastiivne lingvistika; väliseesti keel ja bilingvism; eesti kui võõrkeele õpetamise metoodika ja eesti keele sõnavara.

UUDISED

Täna on ülikooli nõukogu

Tänase TÜ nõukogu istungi päevakorras on kõigile õppeastmetele ühtse vastuvõtueeskirja ning vastuvõtukvootide taotluse kinnitamine 2000. aasta suveks, ülikooli 2000. aasta eelarve esimene lugemine, Narva Kolledži põhikirja kinnitamine ja sotsiaalteaduskonna õppekavade kinnitamine.

Kavas on avada ka eesti keele ja murrete professuur ning muuta filosoofiateaduskonna põhimäärust.

Samuti on päevakorras võõrandada kinnistu aadressil Veski 34 (kahekordne kivist endine õppehoone) ja teised küsimused.

Zooloogidel on vilistlaspäev

Laupäeval, 27. novembril toimub TÜ-s zooloogiavilistlaste päev, mis on pühendatud eesti ülikooli 80. aastapäevale.

Lühikonverentsil räägivad zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi juhataja prof Jüri Kärner, prof Alar Karis, prof Raivo Mänd, dots Tiina Nõges ja zooloogiamuuseumi peavarahoidja Jaan Luig zooloogia arengusuundadest ülikoolis.

Prof Kärneri sõnul on viimase seitsme aastaga instituudi arengus palju muutunud. "Kui varem oli ainult üks professor ja põhimõtteliselt kogu kateedri suunad olid rohkem ühtlustatud, siis nüüd on neli professuuri." Teaduskonna arengukava järgi on näiteks ette näha kokku viia loodusteaduste muuseumid, et neist saaks ülikooli asutus. Praegu kuulub muuseum instituudi juurde.

Vilistlaspäeval on ka avatud näitus "80 aastat zooloogiat Tartu Ülikoolis".

Pärastlõunal külastatakse kolleegide haudu Raadil, õhtul on koosviibimine ülikooli vanas kohvikus.

Prof Kärner loodab, et ehk on niisugune erialainimeste kokkusaamine stiimuliks ka tänastele tudengitele. "Peaks mõtlema teadusringide taastamisele, nagu seda oli zooloogia ring. Vahepealses suures tuhinas on erialaringid ära kadunud."

Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale"

Eesti ülikooli 80. aastapäevaks valmib TÜ Ajaloo Muuseumil näitus "Ülikoolilt ühiskonnale".

Näituse koostaja Mare Viiralt ütles, et aasta algul saadeti teaduskondadele ja allasutustele infolehed uute ettepanekute saamiseks. Reageeriti elavalt, ideid tuli palju," ütles Viiralt. Eesmärk on tutvustada laiemale vaatajaskonnale, eriti kooliõpilastele ülikooli teadlaste tegevust nüüdisajal ja selle praktilist väljundit igapäevaellu.

"36 stendil tutvustatakse 42 projekti. Põhjalikult on kajastatud füüsika-keemiateaduskond, bioloogia-geograafiateaduskond ja arstiteaduskond. Huvipakkuvad on molekulaar- ja rakubioloogia instituudi projektid geenitehnoloogiast, selgitas Viiralt.

Teemat on püütud avada tagasivaatega ajalukku, jälgida ühe või teise suuna arengulugu. Enam on leidnud kajastamist nende teaduskondade uurimisprojektid, mille lõppresultaati on võimalik kiiremini ühiskonna teenistusse rakendada.

Eksponeeritakse tehnoloogiat, tarkvara jt teadussaavutusi, mis on ühiskonna arengule oluliselt kaasa aidanud või teevad seda tulevikus.



Geograafia instituudi õppetoolide juhatajad professorid Tõnu Oja (vasakul), Ott Kurs ja Ülo Mander.

Geograafia instituut tähistab aastapäeva

Tõnu Oja
TÜ geograafia instituudi juhataja

TÜ GEOGRAAFIA INSTITUUDI 80. AASTAPÄEV

Reedel, 3. detsembril ja laupäeval, 4. detsembril kl 13 toimub TÜ Raamatukogus teaduskonverents.
Instituudis ruumides on avatud näitus.
Laupäeval kl 19 on Vanemuise Kontserdimajas pidulik aastapäevaõhtu.

80 aastat tagasi rajas Soome teadlane Johannes Gabriel Granö Tartu Ülikoolis geograafia kabineti, millest arenes välja geograafia instituut. Mitmete muudatuste järel taasloodi instituut 1992. aastal.

1919. aastal avatud Tartu Ülikoolis pidi esialgsete kavade kohaselt geograafiaprofessuuri täitma TÜ kasvandik, hilisem meteoroloogia ja geofüüsika professor Varssavis ning Rostovis Doni ääres Elmar Rosenthal, kes aga jaanuaris 1919 suri.

Abi saamiseks pöörduti soomlaste poole. Kokku sai Tartu Ülikool Soomest seitse õpetlast, nende hulgas ka rahvusvaheliselt tunnustatud geograafi Johannes Gabriel Granö, kes töötas Tartus aastani 1923.

Granö pidas loenguid eesti keeles

Granö valdas peale soome ja rootsi keele veel vene, saksa ja prantsuse keelt ning sai hakkama tatari, kasahhi ja eesti keelega.

Keele kohta on ta teinud järgmised allakriipsutustega eestikeelsed märkmed: "Kas mina Eesti rahva jaoks siin või Eesti rahvas minu jaoks? Kas pean mina Eesti keele ära õppima või peab Eesti noorsugu minu keele ära õppima?

Vastus selge: Ma pean ennast selles suhtes ohverdama, et minu tööst oleks võimalikult suur kasu./—/ Mujal on ka nõnda lugu: Inglismaal ei loe professorid saksa keeles. Ka Rootsis mitte eesti keeles. Mõõduandev on rahvas, mis tahab elada, mitte kui suur see rahvas on". 1920. aasta alguses hakkaski Granö loenguid eesti keeles pidama.

Geograafial oli TÜ-s keskne koht

Granö rajas geograafia kabineti, mis hiljem sai instituudi õigused. Nii pandi alus Eesti loodusruumide kui ka inimese poolt kujundatud sotsiaalruumide - maakondade, kihelkondade, linnade ja alevite uurimisele.

Lisaks sellele osales Granö paljude rahvuslike institutsioonide juhtimises, eestikeelse teadusterminoloogia komisjonis, eriti maakondlike koguteoste väljaandmises.

Granö ajal sai geograafia TÜ-s keskse koha. Granö püstitatud sihti kodumaa uurimisest ja eesti kultuuri arendamisest jälgisid tema õpilased. TÜ-s koolitati eesti rahvusest kutselisi geograafe ja maateaduse õpetajaid ning hakati välja andma uurimusi nii eesti kui ka võõrkeeltes.

Kateeder pigem õppe- kui teadusasutus

II maailmasõda hajutas Granö rajatud ja Edgar Kanti edasi arendatud Eesti geograafiakoolkonna. Tartu Ülikooli ei jäänud ühtki kutselist geograafi. Et aga õpetajaid oli vaja koolitada, moodustati 1944 matemaatika-loodusteaduskonnas geograafia kateeder.

Alates 1947. aastast juhatas kateedrit (1968-1975 füüsilise geograafia kateedrit) samuti varem kooliõpetajana töötanud Endel Varep.

Tollane kateeder oli pigem õppe- kui teadusasutus. Töötati NL-i õppekavade alusel. Sõjaeelses Eestis ja välisriikides õpetatut ja publitseeritut peeti kahjulikuks.

Terminoloogias ja üldse sõnavaras asendati juba väljakujunenu vene keelest tõlgitud nõukogulike sõnanditega.

Geograafia kateeder jagunes 1968. aastal loodus- (füüsilise) ja majandusgeograafia kateedriks. Viimast asus juhatama Salme Nõmmik. 1960. aastast ilmusid ülikooli toimetiste sarjas ka geograafia-alased tööd, alguses eesti, siis vene keeles.

Taasloodud instituudis kolm õppetooli

Oluline institutsiooniline muutus pärast Eesti taasiseseisvumist on kahe kateedri alusel kolme - loodusgeograafia ja maastikuökoloogia (juh prof Ülo mander), geoinformaatika ja kartograafia (prof Tõnu Oja) ning inimgeograafia (prof Ott Kurs) õppetooli moodustamine ning ühendamine geograafia instituudiks. Sellega oleks justkui toimunud geograafia taasühinemine.

Erinevalt nt Rootsist ei tekkinud Eestis ka nõukogude ajal lõhet loodus- ja inimgeograafia vahel ning TÜ-s eraldus 1961. aastal matemaatika-loodusteaduskonnast bioloogia- geograafiateaduskond. Viimase koosseisus oli omaette geograafia osakond, mida juhatas ühiskondlikel alustel loodusgeograafia kateedri juhataja.

Teadusuuringud laienevad

Õppetoolide teadusuuringute suunad jagunevad erialadeks. Nii tegeldakse geoinformaatika ja kartograafia õppetoolis kartograafia, kartograafia ajaloo, ruumianalüüsi ja satelliitpiltide töötlusega, inimgeograafia õppetoolis kultuuri- ja poliitgeograafia, linnageograafia, regionaalplaneerimise ning demogeograafiaga ja loodusgeograafia ja maastikuökoloogia õppetoolis maastike aineringete, klimatoloogia, geomorfoloogia ning hüdroloogiaga.

Järjest enam on geograafid hakanud kaasa rääkima planeerimises, üha enam tekib erinevate õppetoolide ja suundade integreerimist eeldavaid töid.

Teadusuuringud on koondunud kahe sihtfinantseeritava teema ja seitsme teadusfondi granti alla, kasvab osalemine nii teadusuuringutes ka rahvusvahelistes projektides.

Nii on käsitletud Eesti toimetulekut seose kliimamuutustega, muutusi maastike struktuuri mitmekesisuses ja ainevoogudes, ökoloogiliste tehnoloogiate kasutamise võimalusi ja muud.

Osaletakse ka Eestit arendavates rakendustöödes - keskkonnamõjude hindamine, haldusreform, regionaalareng, geoinformaatika rakendused jmt.

Alates 1993. aastast on instituudis kaitstud 51 magistritööd, kümnes doktoritöö 1991. aasta järel tuleb kaitsmisele 20. detsembril. Järge on loota praegustelt kraadiõppuritelt (27 doktori- ja 50 magistriõppes).

On taastatud geograafiaalaste tööde väljaandmine sarjas Publicationes Instituti Universitatis Tartuensis Geographici, mille numeratsioon järgib nii enne kui ka pärast II maailmasõda avaldatud sariväljaandeid.

ÕNNITLEME!

Vilma Trummal 75

21. novembril tähistas ikka nooruslikult särtsakas dotsent Vilma Trummal oma 75. juubelit. 1955.-1995. aastani töötas ta õppejõuna TÜ-s. 40 aasta jooksul on ta lugenud väga arvukalt erinevaid arheoloogiakursusi, sest pikka aega oli ta nii ülikoolis kui Eestis ainus arheoloogia õppejõud, kelle õlul lasus ühe rahvusteaduse - arheoloogia, spetsialistide ettevalmistus.

Tollased ajalootudengid pidasid Vilma Trummalit osakonnas kõige heasüdamlikumaks ja mõistvamaks õppejõuks. Alati asus ta üliõpilase poolele, pakkudes kaitset ka nõukoguliku bürokraatia eest ülikoolis.

Kandidaadiväitekirja kirjutas Vilma Trummal teemal "Vene- eesti vastastikused suhted IX sajandist XIII sajandini" (1955). Järgnevas teadustöös keskendus ta esmajoones Tartule ja tema teened linna varasema ajaloo uurimisel on väga olulised. 1956-1958 ja 1960 juhendas ta arheoloogilisi kaevamisi Tartu linnusel, mille tulemused ilmusid raamatuna. Alates 1966. aastast jätkas Vilma Trummal arheoloogilisi uurimistöid Tartu vanalinna alal ja seetõttu võime teda pidada koguni linnaarheoloogia uurimissuuna rajajaks Eestis. Head tervist ja nooruslikku energiat edaspidiseks soovides

õpilaste ja kolleegide nimel
Ain Mäesalu

Larissa Vassiltšenko 60



1. detsembril on juubel pedagoogika osakonna dotsendil Larissa Vassiltsenkol. Ta lõpetas TÜ füüsikaõpetajate esimeses lennus 1964. aastal ja töötas 15 aastat koolis füüsika- ja matemaatikaõpetajana. Prof Gunnar Karu juhendamisel kaitses ta 1981. aastal pedagoogikakandidaadi kraadi ja töötab TÜ pedagoogika osakonnas 1978. aastast.

Larissa teeb õppetööd innustusega ja sütitab ka üliõpilasi põhjalikule uurimistööle. Tema uurimisvaldkonnaks on õpilane infotulvas, mille kohta ta on aastate jooksul kogunud unikaalseid andmeid. Viimasel aastakümnel on ta tegelnud ka venekeelse kooli probleemidega Eestis ja koostanud koos T. Pedastsaarega eestikeelse koduloo õpikute seeria.

Jätkugu juubilaril entusiasmi, heatahtlikkust, nõudlikkust ja usinaid õpilasi ka eelolevatel aastatel.

Kolleegid pedagoogika osakonnast

Kiira Allikmetsa juubel



27. novembril on põhjust õnnitleda Tartu Ülikooli keelekeskuse juhatajat, energilist ja loovat õpetajat, paljude vene keele õpikute autorit, teadustööde juhendajat, armsat ja vastutulelikku kolleegi pedagoogikakandidaat Kiira Allikmetsa.

Allikmets lõpetas Tartu Ülikooli 1962. aastal. Ülikoolis töötab ta alates 1964. aastast.

Õnnesoovidega ühinevad tänulikud õpilased, eesti koolide vene keele õpetajad, endised ja praegused töökaaslased Tartu Ülikoolist.

Rubiidium osutus sertifitseerimatuks

Krõõt Nõges

Keskkriminaalpolitsei konfiskeeris märtsis nüüdseks juba vangi mõistetud Oleg Safjankovi elukohast suures koguses sertifitseerimata haruldast metalli rubiidiumi.

Erikonfiskeeritud ja Tartu Ülikoolile vastutavale hoiule antud rubiidiumi puhtust ja kvaliteeti tõendavaid katseid pole aga Eestis võimalik teha sobivate katsetingimuste ja katseseadmete puudumisel. TÜ keemiaosakonna õppejõu arvates on see antud juhul eriti komplitseeritud, kuna metall on pakendatud 25 ampulli, mis tuleks kõik avada.

Maksimaalse puhtuse juures oleks 1,5 kg koguse väärtus maksimaalselt 300 000 krooni, et aga metall on sertifitseerimata, on õppejõu arvates selle väärtus oluliselt väiksem. Seni pole ühegi ampulli sisu analüüsitud ning on võimalik, et tegemist polegi rubiidiumiga.

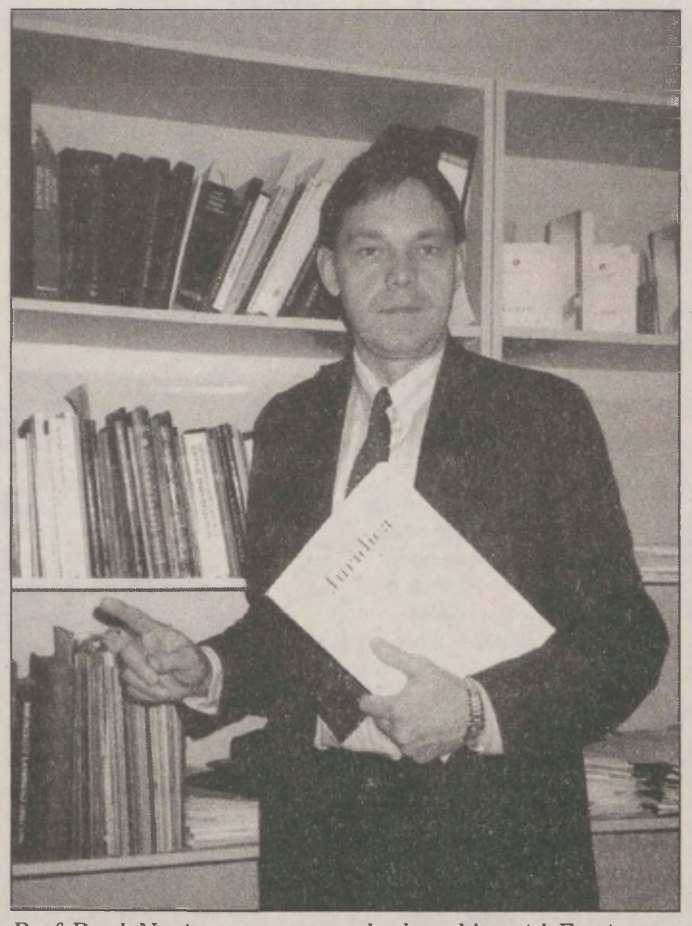
Erikonfiskeeritud ained tuleb vastavalt seadusele hävitada ja näiteks rubiidiumisoolade valmistamine tähendakski metalli hävitamist.

Ülikooli varudes pole kunagi rubiidiumi olnud. Tegemist on küllalt kalli leelismetalliga, mis võrrelduna paljukasutatava liitiumiga on oluliselt aktiivsem. Seetõttu tuleb olla väga hoolikas nii rubiidiumi hoiustamisel kui käsitlemisel. Seda tuleb hoida hermeetiliselt pakendatuna ning kokkupuutel hapniku ja niiskusega võib rubiidium plahvatada, metalli sulamistemperatuur on ainult 39' C.

Riik peab tahtma ja oskama täita õigusnorme õiglase sisuga

Varje Sootak

Eesti ülikooli 80. aastapäeva aktusel 1. detsembril peab õigusteaduskonna professor Raul Narits akadeemilise loengu teemal "Eesti omariiklus ja õigus".



Prof Raul Naritsa arvates on keeleprobleemid Eesti õigusloomes ühed teravamad. VARJE SOOTAK

RAUL NARITS (SÜND 1952)

1976 lõpetas TÜ õigusteaduskonna *cum laude*
1977-1978 TÜ õigusteaduskonna stažöör-uurija
1978-1981 aspirantuur Moskva Ülikoolis juures
1987 õigusteaduste kandidaat
alates 1981 õigusteaduskonna õppejõud
1992 valiti võrdleva õigusteaduse professoriks
1993. aastast avaliku õiguse instituudi juhataja

Rõhutate oma ettekandes eelkõige omariikluse rolli. Miks Te ei sea juristina õigust esikohale?

Eesti ajalugu annab eelkõige rahvusvahelise õiguse positsioonidelt kindlaid tõendeid, et Eestil oli pikka aega enne riikliku iseseisvuse väljakuulutamist nn õiguslikult autonoomne ühtsus. Kasutades edasi TÜ õigusteaduskonna omaaegse professori Ants Piibu mõtet, kujutas 1918. aastal sündinud uus Eesti endast muinasriigi taassündi.

Jutt on riikluse taassünnist. See protsess peab olema juriidiliselt ehk siis õiguse abil ja kaudu vormistatud. 24. veebruaril 1918 avaldas Vanemate nõukogu "Manifesti kõigile Eestimaa rahvastele". See kuulutas Eesti iseseisvaks demokraatlikuks vabariigiks ja määras üldpõhimõtted, mille alusel riiki valitseda. Manifestile järgnes 4. juuni 1919. aasta Asutava Kogu nn eelpõhiseadus – Vabariigi ajutine valitsemiskord.

Järgnev oluline samm oli juba Asutava Kogu poolt 15. juunil 1920 vastu võetud EV põhiseadus, mis jõustus täielikult 21. detsembril.

Nii et õiguse tegelik ajalugu algab sealt, kus selle paneb kirja õiguse looja. Mandri-euroopaliku õiguskultuuri kontekstis saab selleks õiguse loojaks institutsionaalselt olla ainult riik.

Väidate, et riigi üks ülesanne on õigus kirja panna. Kust saab riik teavet selle kohta, mille ta peab õiguseks – seaduseks ülendama ?

Riik seadusandjana peab oskama arvestada paljude mõjuritega, et tõepoolest sünniks õigus. Aristoteles ilmestas õigusest arusaamist nii: õigus on kui suur anum, mis tuleb täita õiglase sisuga. Õigus peab olema kantud eelkõige idee kõige olulisemast osast – õiglusest. Eestis kohati levima kippuv arusaam õigusest kui teatud lahendusest, mis sünnib huvide konfliktide ja pelgalt huvide kooskõlastamise pinnalt, pole piisav arusaam õiguse olemusest.

Esimene õiguse määratlus, mis on vastu pidanud ajaproovile, on meieni jõudnud samuti antiikmaailmast. Tegemist on Rooma juristi Celsiuse tähistusega *ius est ars boni et aegui* – õigus on headuse ja õigluse kunst. Kui kaugele jääb see määratlus arusaamast õigusest kui riigi poolt loodud õigusnormide kogust, seadustikest jms. Riik peab tahtma ning loomulikult oskama täita õigusnormid õiglase sisuga.

Tundub, et õigustloovates aktides sisalduvatel õigusnormidel on nii tavakodaniku kui riigiametniku jaoks täita otsustav roll. Tavakodaniku jaoks on õigusnormid üldkohustuslikud käitumisjuhised, riigiametnike jaoks töövahendid õiguse rakendamisel.

Õigustloovad aktid on õiguse allikateks. Eesti õiguskord kuulub läbi ajalooliste arengute mandri-euroopalikku õiguskultuuri, mis on kantud antiikse Rooma õiguskultuuri ideest. Juba antiikmaailmas kujunes õiguskord läbi normiloomingu. Sellel põhinev õiguskultuur kulmineerus Corpus Iuris Civilises, mida nimetatakse õigustatult Rooma õiguse hiigelhooneks. Eesti riik, ehitades üles meie õiguskorda, teeb seda samuti õigusnorme luues. Kasutades R. Iheringi sõnu, peab seadusandja mõtlema nagu filosoof ning rääkima nagu talupoeg. Ta peab olema võimeline looma piisavalt üldised, samas arusaadavad õigusnormid selleks, et nii tavainimesed kui ka õiguse rakendajad minimaalselt pingutades võiksid vastu võtta juriidilist tähendust omava ja õigusele vastava otsustuse.

Seega pole riigi poolt kirjapandud õigus midagi muud kui üks osa tegelikkusest, mille seadusandja on välja valinud ning andnud sellele keelelise vormi.

Juba C. R. Jakobson rõhutas, et keel ja mõistus käivad käsikäes, sest keel on avalikuks saanud mõistus.

Võib-olla on keeleprobleemid meie õigusloomes ühed teravamatest. President L. Meri on öelnud, meie õiguskeel kujuneb keeleks, millest eestlased aru ei saa. "Meie õiguskeel on väikese rühma salakeel, mida tuleb siis advokaatide abiga tõlkida..." Objektiivsetest põhjustest tingituna on Eestis kujunenud olukord, mil eesti keeles ei jätku sõnu uute suhete ja nähtuste tähistamiseks. Samal ajal on meie semantiline mälu koormatud võõrkeeltega. See tähendab, et tunnetusfunktsiooni täidab suuresti võõrkeel ja suhtlusfunktsiooni emakeel.

Eesti õiguskorra kujundamine ja sellest arusaamine ei tähenda veel oma sisult originaalsete õigustloovate aktide süsteemi kujundamist. Meil ei ole õigustloovate aktide keelt kusagilt eeskujuks võtta. Eesti õiguskeelele pandi tugev alus 30-ndate aastate alguseks. 1934 ilmus "Õigusteaduse sõnastik".

Õigusteaduskonna prof J. Uluotsa järgi pidi seadustik loetav olema igale keskmisele kodanikule. "Tekst tuleb sõnastada selgelt, vältides võõrsõnu ja keelelisi uuendusi, mis pole küllaldaselt juurdunud; sõnavara peab olema täpne ning andma küsimustele vastused."

Juristid peaksid aru saama tõsiasjast, et keele abil kandub põlvest põlve edasi ka õiguskultuur. Eesti keel on meie mõtlemise väljendus. Sellepärast toetan igati neid, kes leiavad, et õiguskeele puhul pole tegemist mingi erilise keelega.

Õiguskeele nagu iga teisegi oskuskeele erivahendiks on ainult tema sõnavara spetsiifiline osa, s.t terminid. Sellega peab arvestama eesti õiguskorra kujundamisel. Kui seaduse tekstis ei peegeldu meile omane mõtlemine ning pole saavutatud õiguskeelele vajalikku täpsust, on isegi kohtunikku raske süüdistada vales otsuses.

Korrektne keelekasutus tagab, et õigustloovatesse aktidesse projekteerub meile omane mõtlemine. Ainult kõrgest keelekultuurist kantud seadused lubavad neist välja lugeda õigusele vastava lahenduse.

Ütleksin nõnda: Eesti Vabariik omariikluse vormina peab tabama ajast ja ruumist tuleneva õigusele vastava – õiglase – lahenduse ning väljendama selle korrektses õiguskeeles.

Morgenstern on jõudnud koju

Terje Lõbu
TÜ Ajaloo Muuseumi
museoloog

Rahvusliku ülikooli juubeli eelõhtuks valmis TÜ Ajaloo Muuseumi nn Morgensterni saalis uuenäoline ekspositsioon, milles kajastub 19. sajandi ülikooli elu. Just siis loodi tugev alus 1919. aastal tööd alustanud eestikeelsele ülikoolile.



Morgensterni saali uuenenud ekspositsioonis näeb 19. sajandi ülikooli elu.

Tartu Ülikooli ajaloost on ilmunud kolm paksu köidet, mida pole mõtet muuseumi seintele ümber kirjutada. Päris ära traditsiooniline stendiekspositsioon siiski kadunud ei ole. Külastajal on võimalik saada ülevaade 19. sajandi ülikoolielu olulisematest tahkudest nii arvude kui ka fotode kaudu. Võrreldes varasema ekspositsiooniga on rohkem välja toodud kuraatori staatust ning naiste osa ülikoolis.

Paljud seostavad Toomkirikut, praegust ajaloomuuseumi, ikkagi kunagise ülikooli raamatukoguga, millele hoone oli koduks ligi 180 aastat. Seetõttu on saalis leidnud oma nurga ka tükike möödunud sajandi raamatukogu, kuhu on tagasi jõudnud ka Karl Morgenstern, keda võib näha T. v Neffi maalil.

Raamatukogu kõrvale on kolinud oma koduse töökabinetiga anonüümne 19. sajandi Tartu Ülikooli professor, kelle riiulite kohal ripuvad keemiaprofessor Carl Goebeli ja tema abikaasa portreed. Omapäraseks nurgaks on sajandivahetuse fotoateljee, kus päevapiltniku uhke fotoaparaadi ette ennast sättinud isa ja poeg kannavad erineva perioodi vormirõivastust.

Muuseumikülastajatel on võimalik tutvuda eelmise sajandi keskel valmistatud J. W. Krause poolt projekteeritud ülikoolihoonete makettidega ning heita pilk ülikoolihoonete levikule Tartu linnas.

Morgensterni saalis toimuvat jälgivad Ilmar Malini loodud tahvelmaalidelt kaks olulist meest Tartu Ülikooli ajaloost – rektor G. F. Parrot ja arhitekt J. W. Krause. Saali keskel seisev vana kell mõõdab aja voolamist ülikooli hoonetes juba rohkem kui sajand.

EMAKEELSE ÜLIKOOLI 80. AASTAPÄEVALE PÜHENDATUD RAHVUSVAHELINE KONVERENTS "JOHAN KÕPP 125"

27. - 28. november 1999

Laupäev, 27. november, üllkooli aula

11.15 Avamine – TÜ usuteaduskonna dekaan prof Tarmo Kulmar
Tervitused: TÜ rektor prof Jaak Aaviksoo
Ettekanded:
11.45 Riho Saard "Johan Kõpp ja "rahvakiriku" mõiste".
12.30 prof emer Sulev Vahtre "Kirik ja rahvas: Johan Kõpp ja Laiuse".
Kohvipaus.
13.45 Riho Altnurme "Johan Kõpp ja Tartu Ülikooli usuteaduskond"
14.30 prof Tiit Rosenberg "Johan Kõpp ajaloolasena".

Pühapäev, 28. november, Laiuse

Buss Tartust Laiusele väljub Vanemuise alumisest parklast kl 9.30.

11.00 Armulauaga jumalateenistus Laiuse kirikus. Jutlustab EELK peapiiskop Jaan Kiivit.

12.15 kirikukohv Laiuse pastoraadis. Näituse külastamine Laiuse raamatukogus.

Konverents Laiuse seltsimajas.
14.00 Konverentsi rakendamine.Tervitused: minister Katrin Saks
14.15 Pille Valk"Johan Kõpp ja kooli usuõpetus".
14.45 E.-K. Simmermann "Külapoisist kirikuõpetajaks".
15.15 praost emer Valter Vaasa "Isiklikke mälestusi Johan Kõpust".
Sõnavõtud.
Konverentsi lõpetamine.

Buss Tartusse väljub Laiuse koolimaja eest peale konverentsi lõppu.

Konverentsi korraldavad Tartu Ülikool,Tartu Ülikooli usuteaduskond, Eesti Kirikuloo Selts, EELK Laiuse kogudus. Johan Kõpu mälestuspäevade patroon – EELK peapiiskop dr.h.c. Jaan Kiivit

UUDISED

Infotunnid videotehnika abil

3. ja 4. detsembril peetakse TÜ infotunnid Hiiumaal ja Saaremaal esimest korda videokonverentsitehnika vahendusel.

Kõik ettekandjad asuvad Tartus – kooliõpilasteni jõuab info telefoniliine pidi. Hiiumaal toimub infotund 3. detsembril kell 13 teaduskeskuse Tuuru ruumes ja Saaremaal laupäeval 4. detsembril kell 12 Kuressaare Gümnaasiumis Osilia auditooriumis.

Tehniliselt aitab infotunde uue meetodi järgi läbi viia ülikooli arvutigraafika- ja õppetehnikakeskus.

Lätikeelsete avalike loengute sari Eesti ajaloost

Kolmapäeval, 24. novembril algas lätikeelsete avalike loengute sari eesti ajaloost Läti Vabariigi Valka linna ja rajooni haridus- ja kultuuritöötajatele.

Esimese loengu " Eestlane - kes sa oled?" pidas TÜ läti päritolu ajalootudeng Ieva Spolite.

Loengusarjas antakse lühiülevaade Eesti ajaloost ja Eesti-Läti suhetest, kahe viimse loengu teema valivad aga kuulajad.

Lätikeelse loengusarja kaudu on plaan tutvustada Valka linna ja rajooni haridus- ja kultuuritöötajatele ning huvilistele Eesti ajalugu ja suhteid Lätiga.

Idee sai alguse Valkas toimunud koostöökonverentsist, kust võtsid osa Tartu ja Läti ülikooli, Valga Maavalitsuse, Valka Rajooninõukogu, Valga ning Valka Linnavalitsuse esindajad.

Rahvusvaheline konverents "Johan Kõpp 125"

Konverentsi eesmärk on tutvustada lähemalt üht esimest eestlasest professorit ning kauaaegset ülikooli rektorit, samuti Asutava Kogu liiget. Johan Kõpul on väljapaistvaid teeneid eesti ajaloo, teoloogia ja pedagoogika arengus.

Kõpp valiti 1909. aastal Laiuse koguduse kirikuõpetajaks, 1939 Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku piiskopiks. Aastal 1957 sai temast eksiilkiriku peapiiskop. Kõpp suri 1970. aastal Stockholmis.

Rootsi lastekirjanduse näitus

Esmaspäeval, 22. novembril kutsus TÜ skandinavistika kõiki huvilisi seminarile "Tendentse lastekirjanduses".

Ettekandega esinesid Ants Järv (TÜ), Lena Kareland (Uppsala Ülikool), kirjanik Lehte Hainsalu ja kunstnik Mati Lepp (Rootsi).

Eestipoolsed peakorraldajad Eda Pärnpuu ja Liili Kippar ütlesid, et esinejate valimisel lähtuti printsiibist kaks ettekandjat Rootsist, kaks Eestist, kusjuures üks neist on loomeinimene ja teine akadeemilise pere esindaja.

Eda Pärnpuu lausus, et seminari eesmärk oli tutvustada tänapäevast Rootsi lastekirjandust. "Siiani tunnevad eestlased vaid Astrid Lindgreni teoseid," lisas ta.

Liili Kippar märkis, et seminarile oodati kõiki huvilisi, eelkõige aga raamatukogude esindajaid.

Humanitaarraamatukogus avati Rootsi lastekirjanduse väljapanek "Kohtuge lastega".

Kristi Vahemaa

STIPENDIUMID

Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumid ning Rektor Ewersi Fondi autasud

1. detsembril kell 11 toimub Tartu Ülikooli Kunstimuuseumis Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumide ning Rektor Ewersi Fondi autasude üleandmine.

Üritusel osalevad Münsteri Ülikooli *rector emeritus* prof Maria Wasna ja Rektor Ewersi Fondi esindaja hr Lotze. Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumid saavad 1. aasta magistrandid Ene Andresen (õigusteadus), Maria Šmonina (vene ja slaavi filoloogia), Sergei Kopantšuk (keemia), Janno Järve (majandusteadus), Reesi Lepa (politoloogia).

Rektor Ewersi autasu said Lea Lepik (ajalugu); Gaabriel Tavits (õigusteadus) ja Marju Lepajõe (usuteadus).

KOOLITUSSEMINAR AKADEEMILISTELE JUHTIDELE

Sihtgrupp: ootame osalema teaduskondade struktuuriüksuste juhte ja õppetoolide hoidjaid. Eriti teretulnud on hiljuti ametisse valitud ning noored juhid.
Eesmärk: süvendada juhtimisteadmisi ja parandada eeldusi edukaks meeskonnatööks.

Kursuse kava:
Esmaspäev, 6. detsember (4 t) - Juht ja organisatsioon
• Organisatsiooni olemuse, juhi rolli ja töö ning organisatsioonikultuuri analüüs ülikooli näitel (3 t)
• Praktiline ülesanne organisatsioonikultuurist (1t)

Teisipäev, 7. detsember (4 t) - Isiksus organisatsioonis
• Eestvedamine ja juht kui meeskonna motiveerija. Meeskond – erinevad hoiakud, väärtused, käitumisstiilid (3 t)
• Praktiline juhtimisülesanne (1 t)

Neljapäev, 9. detsember (4 t) - Suhtlemine ja konfliktid organisatsioonis
• Suhtlemissuunad ja ametisuhtlemine. Konflikti uus ja vana käsitlus (2 t)
• Praktiline ülesanne organisatsiooni edust/ ebaedust (2 t)

Läbiviija: lektor Maaja Vadi.

Aeg ja koht: kursus toimub ülalnimetatud päevadel 15.15 – 18.30 humanitaarhoones Lossi 3 ruumis 112 (arvutigraafika ja õppetehnikakeskus).

Registreerumine: kursusest osavõtuks palume võimalikult kiiresti registreeruda tel 375 145 või e-postiga sirli@admin.ut.ee (personaliosakonna sekretär Sirli Urbas).

Kursusel osalemine finantseeritakse personaliosakonna keskstest koolitussummadest, osalejale on kursus tasuta. Kui olete otsustanud koolitusel osaleda, palume planeerida omad tööd nii, et saaksite osaleda kõigil kolmel päeval. Rühma suurus on kuni 15 inimest. Kursusel osalejad saavad kirjalikud materjalid. Töövormideks on loeng ning arutelu. Kursuse läbinutele antakse tunnistus. Kursusele pühendatud aeg möödub tulemuslikumalt, kui tutvute enne osalemist Maaja Vadi uue raamatuga Juhid juhtimisest. Eesti kogemus, Tartu 1998/ 1999.

EESTI PLIIATSI JÕULUPAKKUMINE

	Hinnad ilma KM-ta
Koopiapaber BERGA Laser 80 g/m²	36.45
Koopiapaber MULTI Copy 80 g/m²	41.80
Faksipaber 210 mm x 30 m	22.55
Perforeeritud kiletasku	0.30
L-kilekaaned, värvitud	0.65
Kileregistraator	1.75
DELO-registraator, papist	2.25
ESSELTE registraator LAF	21.20
Pastakas CORVINA	0.90
Raamat-kalender, päev	45.00

Hinnakiri internetis www.pliiats.ee. Saadaval veel kirjutusvahendite komplektid, koolitarvete jõulupakid lastele, mapid, kalendrid, reklaamtrükk. Suur valik kontorikaupu.



AS Eesti Pliiats hulgiladu Tartus Kastani 183b
Tartu Külmhoone territoorumil,
Cash& Carry kõrval
Tel 420 446 Fax 420 447



ACTA DIURNA.

26. novembri kell 10 toimub Biomeedikumis ruumis 1026 **prof Heikki Rauvala seminar** "Heparin -binding proteins HB-GAM (pleiotrophin) and amphoterin/HMGL in neurite outgrowth and brain plasticity".

26. novembril kell 10.15 algab nõukogu saalis **ülikooli nõukogu istung**.

26. novembril kell 14 algab **ülikooli infopäev Valgamaal** Otepää Gümnaasiumis.

26. - 27. novembril toimub Tiigi 78-125 **teaduslik seminar "Kultuuritekst ja traditsioonitekst"**. Vaatluse all on semiootiline tekstiteooria ja selle arendusvõimalused erinevates kultuurivaldkondades. Keskendutakse Juri Lotmani panusele vastavasse kultuurisemiootilisse perspektiivi, selle rakendatavusele eesti kontekstis. Korraldajad ülikooli semiootika osakond ja TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus. Mõlemal päeval algab seminar kell 10.

27. novembril toimub bioloogia-geograafiateaduskonna **zooloogia-ja hüdrobioloogia instituudi vilistlaspäev**. Zooloogiamuuseumis avatakse näitus"80 aastat zooloogiat ja hüdrobioloogiat Tartu Ülikoolis".

27. ja 28. novembril toimub eesti ülikooli 80. aastapäeva ürituste raames Tartus ja Laiusel **mälestuskonverents "Johan Kõpp 125"**. 27.novembril algab konverents TÜ aulas kell 11.15. 28. nov jätkub konverents Laiusel. Buss Laiusele väljub Tartust Vanemuise alumisest parklast kell 9.30. Korraldaja TÜ usuteaduskond.

29. novembril kell 10.15 algab Tiigi 78 - 118 **seminar "Euroopa Liidu 5. raamprogramm ja sotsiaalteadused"**. Korraldajad TÜ sotsiaalteaduskond ja sihtasutus "Archimedes". Kõik huvilised on oodatud.

29. novembril kell 10 algab eesti ülikooli 80. aastapäeva **pidulik jumalateenistus** Pauluse kirikus. Kell 11.30 lahkunud kuraatori ja rektorite haudade külastamine.

29. novembril kell 12.30 algab TÜ Pärnu Kolledžis rahvusülikooli 80. aastapäevale pühendatud **konverents "Majandusharidus eesti ülikoolis".** Korraldaja TÜ majandusteaduskond.

29. novembril kell 14 avatakse TÜ Ajaloo Muuseumis **näitus "Ülikoolilt ühiskonnale"**. Samas avatakse Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".

29. novembril kell 15 **fotoalbumi "Tartu Ülikool" esitlus** ülikooli ajaloo muuseumis.

29. novembril kell 16 **fotonäituse "Ülikoollinn Tartu"** avamine Vanemuise teatrimajas.

29. november kell 18 eestikeelse ülikooli 80. aastapäeva **kontsert-aktus Narva kolledžis**.

30. novembril kell 10 algab ülikooli aulas rahvusvaheline konverents **"Rahvuskeel globaliseeruvas kõrghariduses".**

30. novembril kell 15 toimub üliõpilaste **veeteemaliste uurimistööde ettekandekoosolek** Türi kolledžis. Ettekanded: "Reoveepuhastuse uusimad tehnoloogiad Hannoveri ülikoolis" - Krista Aun, Anneli Palloson, Kairi Ruukholm; "Fenoolsete reovete puhastamise probleeme" - prof Toomas Tenno, prof Ülo Mander, Karin Hellat, Kaja Orupõld; "Pärnu jõe valgala uurimine" - Milvi Aun.

30. novembril kell 18 ülikooli kunstide osakonna kammerkoori **kontsert Türi kirikus**.

1. detsembril kell 12 külastavad **Narva kolledžit Eestis resideeruvad suursaadikud või nende esindajad**. Külalised tutvuvad kõrghariduse ja eestluse olukorraga Narvas. Külaskäik toimub rahvastikuministri büroo korraldusel. Info tel (235) 60 608

1. detsembril kell 10.30 **TÜ Vilistlaskogu aastakoosolek** peahoone auditooriumis 102.

1. detsembril kell 11 toimub ülikooli kunstimuuseumis **Münsteri Ülikooli uurimisstipendiumide ning Rektor Ewersi Fondi autasude üleandmine**.

1. detsembril kell 12 **Eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud aktus ning audoktorite, auliikmete ning doktorite promoveerimine** ülikooli aulas. Kell 15 rektori vastuvõtt ülikooli ajaloo muuseumi Valges saalis. Kell 17 tõrvikurongkäik. Kell 20 Aastapäevaball Vanemuise kontserdimajas.

1. detsembril kell 15 avatakse Tallinna linnahallis **näitus joonistusvõistluse "21. sajandi ülikool"** töödest.

2. detsembril **eestikeelse ülikooli 80. aastapäeva üritused Pärnu kolledžis.** Kell 12.30 kavas üliõpilasmütside üleandmine, Pärnu Maavalitsuse ja Pärnu kolledži koostöölepingu allakirjutamine. Kell 16 tõrvikurongkäik kesklinnast kolledžini.

2. detsembril kell 14 **Tartu Ülikooli Sihtasutuse nimeliste stipendiumide pidulik kätteandmine** rektoraadis.

2. detsember kell 18 eestikeelse ülikooli 80. aastapäeva **kontsert-aktus Türi kolledžis**.

3. detsembril toimub TÜ Vilistlaskogu Saaremaa koondise **vilistlaspõhtu**, millega tähistatakse eestikeelse ülikooli 80. aastapäeva.

3. detsembril toimub **ülikooli infotund Hiiumaa keskkooli- ja gümnaasiumiõpilastele** esmakordselt videokonverentsina.

4. detsembril toimub ülikooli **infotund Saaremaa keskkooli- ja gümnaasiumiõpilastele** esmakordselt videokonverentsina.

LOENG

26. novembril lell 16 algab Narva kolledžis TÜ Ajaloo Muuseumi teadusdirektori Ken Kallingu avalik **loeng "Eesti ülikooli sünnilugu"**.

TEATED

26. novembril kell 17 TÜ nõukogu saalis tähistab mälestuskeskus Hereditas *in memoriam* Jüri Kukk koostöös TÜ valitsuse ja Akadeemilise Muinsuskaitse Seltsiga **Jüri Kuke kodumulda ümbermatmise kümnendat aastapäeva**. Järgneb tutvumiskäik TÜ keemiahoones ja mälestajate koosviibimine. 27. märtsil 1981 Nõukogude vanglas julma kohtlemise tagajärjel märtrina elu kaotanud väljapaistev Eesti inimõiguslane ja vabadusvõitleja, rahvusvaheliselt tunnustatud teadlane Jüri Kukk maeti kodumulda 25. novembril 1989 Kursi kalmistule. Info tel 375 102 Rein Vanja.

27. novembril kell 10 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis **teabepäev perearstidele ja neuroloogidele** "Elu pärast insulti". Korraldab TÜ Närvikliinik. Registreerimine algab kell 9.30. Üritus toimub rahvatervise sihtprogrammi projekti raames. Täiendav info Janika Kõrv, tel 448 546.

30. novembril kell 16 avatakse Tartu Kunstikoolis (Tähe 38b) **näitus "Lucian Bernhard - Werbung und Design im Aufbruch des 20. Jahrhunderts"**, ("Lucian Bernhard - reklaam ja disain 20. sajandi hakul"). Näituse koostas Bonni Välissuhete Instituut, korraldajad Tartu Saksa Kultuuri Instituut, Riia ja Tallinna Goethe Instituudid ja Tartu Kunstikool.

AULAKONTSERDID EMAKEELSE ÜLIKOOLI 80.AASTAPÄEVA PUHUL.

28. nov kell 19 **Hüvastijätud. Kulg ja ootus II**. NYYD-*ensemble*.
29. nov kell 19 **Jäljed** Tõnis Mägi, Toomas Lunge, Meelis Unt
30. nov kell 19 **Valgre laulude õhtu** Silvi Vrait, Uno Loop, Noorkuu, Rain Simmul, Urmas Lattikas Trio.
2. dets kell 19 **Eesti muusika ja luule läbi aegade**, Tartu Akadeemiline Meeskoor, dirigent Alo Ritsing; Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor, dirigent Vaike Uibopuu; Tartu Ülikooli Kammerkoor, dirigent Karin Herne; Tartu Ülikooli kunstide osakonna kammerkoor, dirigent Seidi Mutso; Tartu Üliõpilasteater, juhendaja Kalev Kudu.
4. dets kell 16 **Laupäev laheda lauluga**. Eesti Poistekoor, dirigent Venno Laul.
Kontsertide korraldaja on TÜ teabetalitus, tel 375 206. Piletid müügil TÜ peahoone I-punktis ja tund enne algust kohapeal.

SALONGIÕHTU

3. detsembril kell 19
TÜ Ajaloo Muuseumis.
Esineb ansambel **Ristiisa.**
Avatud baar.
Oodatud on kõik akadeemilise pere liikmed. Piletid (25 krooni) müügil ülikooli infopunktis.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale"
Margus Rumpi maalid "Kuldajastu koidiku laulud".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik)
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

"80 aastat zooloogiat ja hüdrobioloogiat Tartu Ülikoolis".
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html

Lugemissaalide fuajees:
Alates 18.11. Korp! Amicitia 75!
25.11 "Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919"
29.11.-12.12. Eesti Kunstiakadeemia diplomandide näitus Jaak Arro ja Tiit Pääsukese juhendamisel.
4.09.-31.10. Prof Olaf Prinits 75.
Konverentsisaali fuajees:
Õppelugemissaali fuajees:
1.11.-28.11. "Ove ja Juhani rabaretked". Fotod ja tekstid on "Postimehe" ajakirjanike Ove Maidla ja Juhani Püttseppa tööretkedest Eestimaa rabadesse 1998-1999.a.
Kataloogisaalis:
5.-11.-4.12. Ungari raamatugraafik György Lipták'i näitus.
2.12. kell 15 Baltisaksa kunstniku Eva Limbergi plastika ja graafika näituse avamine. Näitus on avatud kuni 5.01.2000.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini! Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
22.11. "Kohtuge lastega".
Ülevaade rootsi moodsast lastekirjandusest (1940.aastast tänapäevani).
5.10.-4.12. graafikanäitus "Sandor Körösi Csoma teekond". Näitus tutvustab möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakut esivanemate otsinguil.
1.11.-3.01. See on kui veesoontele istutatud puu... (Ps 1,3)
Valik eesti harduskirjandust, jutluste raamatuid ja esseistikat
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Neli pulma ja põgenev pruut", Paramount Pictures and Touchstone Pictures 1999, peaosades Julia Roberts, Richard Gere, kl 14.45, 16.45, 18.45, 20.45.

"Jõhkrad mängud", Austria thriller, rež Michael Haneke, kl 22.45.

III Pimedate Ööde Filmifestivali piletite eelmüük iga päev kell 12-24. Piletite hinnad 20-50 krooni. Müügil ka festivali passid.

TARTU LASTETEATRIS

L 27. nov kl 12 M. Ende - M. "Ilma lõputa lugu".
P 28. nov kl 12 G. Jakowiak - K. Nielsen "Jesperi õnn".
L 4. dets kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli..."
P 5. dets kl 12 E. W. Wigström/P. Lysander/S. Osten - T. Tubin "Prints muretu"
L 11. dets kl 12 JÕULUESIETENDUS M. Feth - T. Tubin "Võlurid"
P 12. dets kl 17 JÕULUESIETENDUS W. Huygeni - M. Kampus "Päkapikk on päkapikk"

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasulis-te teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

3. detsember 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 40 (1994) TASUTA

Ülikool annab ühtekuuluvustunde

Varje Sootak

Tartu ülikool, ükskõik mis nime mis ajal ta kandnud, ükskõik mis meel ja keel selles valitsenud, on alati olnud haridustempel siin ja sellel maal. On isegi sümboolne, et eesti ülikooli 80. aastal taas eestikeelne haridus polemiseerima viib.

Sümboolseks kujunes ka aastapäevaürituste avang.

Eelmisel laupäeval ja pühapäeval toimus rahvusülikooli ühe looja, kolm korda rektoriks valitud usuteaduse professori Johan Kõpu 125. sünniaastapäeva konverents.

Esmaspäeva sompus hommik algas ülikooli jumalateenistusega Pauluse kirikus, kus teenisid õpetaja praost Joel Luhamets ja TÜ usuteaduskonna lektor dr theol des Urmas Petti.



Ligi poolteist tuhat üliõpilast, õppejõudu ja vilistlast marssis 1. detsembril ühises tõrvikurongkäigus. JAAK NILLSON

Ühtekuuluvus ja järjepidevus

Dr theol des Urmas Petti tõmbas oma jutluses paralleeli kirikukoguduse ja ülikooli kui *universitas*'e (ld kogum) vahel. Kirikukoguduse ühtekuuluvustunne on tema mõtte järgi võrreldav ka ülikooli kui ühe suure koguduse, kogumi kokkukuulumisega.

Jutlusest lähtuvat mõtet arendades on Emajõe Ateena erinevate templite (kultuur, võim) seas ülikool kui teadusetempel, mida teenida.

Selle teadusetempli juhid läksid jumalateenistuse järel mälestama eesti ülikooli esimest kuraatorit Peeter Põldu ja rektoreid, kelle kalmud Tartus.

Emeriitprofessor Helmut Piirimäe, kes kalmistul lühidalt ülikooli kunagisi juhte tutvustas, ütles UT-le, et iga rektor on ülikoolile oma jälje jätnud. "Meenutasin olukordi, milles keegi töötama pidi."

Piirimäe sõnul on kõige olulisem olnud ülikooli järjepidevus, see, et läbi raskete aegade säilis ülikoolis eesti keel.

Emakeelest ei piisa

Teadlane jääb oma väärt avastusi vaid eesti keeles avaldades väljaspool Eestit tundmatuks. Ei piisa Eestiski ainult ülikooli ajaloo muuseumis esmaspäeval avatud näitusest "Ülikoolilt ühiskonnale", kus teadlased oma eksponaate tutvustasid.

Näituse koostaja Mare Viiralti sõnul on 36 stendil 40 uurimisteemat. "Näitus on koostatud rändnäitusena, et ka mujal Eestis saaks teada, kuidas teadlase mõte rakenduse leiab," seletas Viiralt.

Ülikooli visiitkaardiks on ka aastapäevaks ilmunud 160-leheküljeline album "Tartu Ülikool", mille koostamise idee on prof Peeter Tulvistelt ning kontseptsioon Indrek Ibruselt ja Andres Toodelt.

Kui album annab ka viiteid ülikooli ajalukku, siis ülikooli, linnavalitsuse ja Postimehe korraldatud fotokonkurss tõi palju pilte tänasest *alma mater*'ist.

Prorektor Hele Everausi sõnul väärib jäädvustamist iga hetk. "Iga hetk ka elutuna näivas hoones võib erinev olla," lausus ta tulemuste väljakuulutamisel Vanemuises.

Üliõpilane Maris Heinaru on fotograafiaga tegelnud poolteist aastat. "Esitasin vaid ühe pildi, " lausus Maris.

Tema tabatud hetk mütsiga tudengineiust oli väärt peapreemiat.

Rahvuslik ja globaalne ülikool

Teisipäeva pool päeva täitis rahvusvaheline konverents "Rahvuskeel globaliseeruvas kõrghariduses".

Korraldaja prof Peeter Tulviste lootis saada kõrghariduskeele kohta vallandunud vaidluses häid mõtteid kolleegidelt.

Inglise keele paratamatut pealetungi nenditi nii Saksa kui Soome ülikoolide esindajate ettekannetes.

Konverentsi sõnumit võiks kokku võtta TA presidendi Jüri Engelbrechti sõnadega: "Me vajame ka oma teaduskeelt ja võtame selleks topeltkoorma – avaldame töid nii emakeeles kui mõnes teises laialt levinud keeles, et kaalukas uurimistulemus mujal teadmata ei jääks".

Eesti ülikooli sünnipäeval, 1. detsembril

Rektor Jaak Aaviksoo sõnul ülikooli vilistlaskogu aastakoosolekul vaatavad Euroopa ülikoolid üha rohkem oma vilistlaste poole, kelle kaudu on võimalik usaldusväärset tagasisidet saada.

Ta tundis heameelt, et vilistlaskogud tegutsevad paljudes kohtades. Rektor loodab, et vilistlased vajalikus kohas oma ülikooli eest seisavad ja, kus vaja, survet avaldavad.

TÜ esindaja Saaremaal Riia Nelis lausus UT-le, et väiksemas kohas on väga oluline, kui saab suhelda sarnase tausta ja haridustasemega inimestega. "Loomulikult seob ühtekuuluvustunne – oma kooli tunne.".

Aktusel ülikooli tervitanud president Lennart Meri nentis, et usub emakeelse ülikooli püsimajäämisse.

Peaminister Mart Laar toonitas ülikooli osa oma ühiskonna teenimisel ning tõi näitena edukat regionaaltegevust.

Audoktoriks promoveeritute nimel sõna võtnud Endel Lippmaa märkis, et rahvusülikool tähendab Eesti teenimist ka rahvusvaheliste suhete kaudu.

Pimeduse saabudes algas Vanemuise 46 eest ülikoolipere tõrvikurongkäik, milles osales umbes 1500 inimest.

Ühise ülikooli tunne väljendus nii akadeemiliste organisatsioonide lauludes kui rongkäiguliste rõõmsas meeles.

Seda aitasid luua nii õhtune ball kui mitmed kontserdid, kus võhivõõras kõrvalistuja võlutuna muusikast ja laulust aulasammaste vahel oma tunnet teistega jagada tahtis. See oli äraolemine ühisolemises.

Filosoofiateaduskond teeb panuse haritusele

Krõõt Nõges

Filosoofiateaduskonna uus dekaan eesti keele (võõrkeelena) professor Birute Klaas astub ametisse 6. detsembril.

Mis on kõige olulisem, mida dekaanina tahate ellu viia?

Filosoofiateaduskonna (FT) prioriteetse rolli tunnustamine ülikoolis. FT oma ainetega on *universitas*'e eksisteerimiseks hädavajalik. Eelmisel reedel ülikooli nõukogus selgus, et FT-s eraldatakse ühele töötajale kõige vähem raha, kuid piisavate finantsvahenditeta ei saa pakkuda kvaliteetset õppetööd, arendada teadust. On vaja väärtustada humanitaariat ka tegudes.

Oluline on kujundada ühtse pere tunnet, et iga FT töötaja, õppejõud tunnetaks, et tema areng on oluline kogu teaduskonnale; et ta tunneks, et temast hoolitakse.

Mis on kõige problemaatilisem?

Kui raha välja jätta, siis on oluline ära kasutada FT erialade heterogeensuses peituvad võimalused, siin on sees arenguvõimalused interdistsiplinaarsuse ja erialadevahelise integratsiooni näol. On vaja, et üliõpilased saaksid oma õppeplaane tehes võimalikult mitmekülgse hariduse. See kõik on võimalik, sest teaduskonnas on tugevad, hea teadustöö potentsiaali ja traditsioonidega osakonnad.

Põletav on ka külalisõppejõudude elamis- ja töölubade probleem. On juhtunud nii, et oleme ilma jäänud oma külalis- ja välisõppejõududest, kuna pole saanud korda nende töö- ja elamislube. Siin on vajalik sekkumine juba riiklikul tasandil.

Mis on praegu kõige positiivsem?

Laia kõlapinda on leidnud humanitaarteaduste olukord, eesti keele kui teaduskeele väärtuslikkus.

Paranenud on ka üliõpilaste ja õppejõudude õppimis- ja töötingimused, on remonditud ja ehitatud mitu õppehoonet.

Samuti on tekkinud konkurss magistri- ja doktoriõppesse, teadus on muutunud prestiižsemaks kui neli-viis aastat tagasi. Kaitstakse palju magistri- ja doktoritöid.



Filosoofiateaduskonna uus dekaan prof Birute Klaas ja ametist lahkuv dekaan prof Jaan Ross. VARJE SOOTAK

TÄNA LEHES

Rektor prof Jaak Aaviksoo aastapäeva-aktuse kõne LK 3

EÜS Põhjala tähistab 115. aastapäeva LK 2

TÜ Sihtasutus jagas stipendiume ja preemiaid LK 2

Fotokonkursi võitis üliõpilane Maris Heinaru

TÜ 80. aastapäevaks ülikooli, linnavalitsuse ja Postimehe korraldatud fotovõistlusest "Ülikoolilinn Tartu" võttis osa 28 osalejat.

Žürii märkis ära Jaan Lüsi, Taavi Tuvikese, Martin Klesmenti, Igor Taro, Malev Toomi, Timo Tootsi, Diana Pärna, Meljo Musto, Janika Praggi, ülikooli arvutigraafika teenistuse ja korporatsioonide tundmatu esindaja tööd.

Peaauhinna, fotoaparaadi sai inglise filoloogia üliõpilane Maris Heinaru.

Fotosid saab vaadata 4. detsembrini Vanemuise suure maja fuajees kl 12-18, teatrikülastajad näevad neid aasta lõpuni.

Joonistusvõistluse parimad teada

TÜ Vilistlaskogu korraldas ülikooli juubeli puhul üleriigilise joonistusvõistluse "21. sajandi ülikool".

1. detsembril avati Tartu piirkonna parimate tööde näitus Tartu Linna Keskraamatukogus, kus anti kätte ka auhinnad.

1.-3. klassi õpilaste hulgast võitis I koha Erik Salo Tartu Kommertsgümnaasiumist.

4.-6. klassis läks I koht Mirjam Laaterile joonistuse eest "Tarkusesambad" (Tartu Kivilinna Gümnaasium).

7.-9. klassis oli võitja Airi Läänemets Kaagvere Erikoolist tööga "Üliõpilaste laste lastesõim "Muumimaa".

Mälumängu võitis korp! India

24. novembril toimunud eeskätt akadeemilistele üliõpilasorganisatsioonidele mõeldud eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud mälumängus osales üheksa üliõpilasseltsi ja korporatsiooni.

Tähelepanuväärselt tublilt esinesid naisorganisatsioonid, hõivates kolmest auhinnalisest kohast kaks.

Mälumängu võitjaks tuli korporatsioon Indla, teiseks kõige napimalt korporatsioon Filiae Patriaed edestanud Eesti Üliõpilaste Selts.

Mõõduvõtu organiseerisid koostöös Tartu mäluturniiri korraldajad eesotsas Hillar Palametsaga ja TÜ Üliõpilasesindus.

UUDISED

TÜ ja Oracle Balti esinduse koostööleping

2. detsembril sõlmisid Tartu Ülikool ja tarkvarafirma Oracle koostöölepingu, mis võimaldab ülikoolil osaleda Oracle Academic Initiative (OAI) programmis.

OAI raames saab TÜ osta Oracle'lt tarkvaralitsentse ja tehnilist tuge 90% hinnaalandusega, Oracle koolitusmaterjale õppejõududele ja üliõpilastele.

See annab ülikoolile võimaluse pakkuda kursusi, mille läbinud üliõpilaste teadmised vastavad ka infotehnoloogiliselt nõudlike äriettevõtete vajadustele.

Programmis osalevad tudengid saavad sooritada Oracle sertifitseerimisteste märkimisväärse hinnaalandusega ja registreerida end programmis osalenute rahvusvahelises tööotsijate andmebaasis.

Ülikooli töötajatel võimaldab OAI programmis osalemine hoida end kursis uusima tehnoloogia ja IT trendidega.

Rektor Jaak Aaviksoo sõnul peab ülikool sisulist koostööd suuremate riist- ja tarkvara firmadega oluliseks kõrghariduse kvaliteedi tagamisel.

Oracle kui ühe suurima tarkvaratootjaga on ülikoolil esimene niivõrd suuremahuline leping.

"Oracle loodab OAI programmi abil tõsta IT-spetsialistide üldist teadmiste taset ja muuta Baltikumi firmad konkurentsivõimelisemaks nii kohalikul kui maailmaturul. Sarnane leping on juba sõlmitud Vilniuse Ülikooli ja Vilniuse Gediminase-nimelise Ülikooliga," kommenteeris Oracle Baltimaade esinduse tegevjuht Ants Urvak.

OAI programmi raames investeerib maailma üks juhtivaid tarkvarafirmasid Oracle 100 miljonit dollarit koostöösse haridusasutustega kogu maailmas, et leevendada infotehnoloogide puudust tööturul.

TÜ Stockholmis meditsiinimessil

Tartu Ülikool esitleb 29. novembrist 2. detsembrini Stockholmi meditsiinimessil "med.xpo99" nelja eksponaati.

Välja on pandud biosensorid kusihappe ja glükoosi määramiseks, vaseaurude laser nahahaiguste raviks, diagnostikaseade Myoton-2 ja spordimeditsiini tarkvara ATLEET.

POLITICA on uus trükiste sari

TÜ politoloogia osakond hakkas välja andma uut trükiste sarja POLITICA.

Idee tekkis traditsioonilisest kevad- ja sügiskoolist tänavu kevadel erinevalt toimunud ümarlauas, kus arutati Eesti ja Venemaa XXI sajandi künnise bilateraalseid, regionaalseid ja globaalseid mõjutegureid.

Ümarlaua töö tulemusena valmis artiklite kogumik, mis otsustati välja anda politoloogia osakonna publikatsioonide sarja POLITICA esiknumbrina.

Osakonna töötaja Karmo Tüüri sõnul kasvas sel moel ühest traditsioonist välja teine – omaenda trükiste väljaandmine.

Nii ümarlaua toimumine kui ka publikatsioonisarja asutamine sai võimalikuks tänu Akadeemilise Balti ja Vene Uuringute Keskuse ja TÜ politoloogia osakonna koostööle ning Avatud Eesti Fondi rahastamisele.



EÜS Põhjala noored ja vanad seltsi vilistlaspäeval.

EÜS Põhjala on alal hoidnud eesti meelt

ksv! Maarja Pedaja
EÜS Põhjala

EÜS PÕHJALA AASTAPÄEV

Ülikooli raamatukogus on 26. novembrist 6. detsembrini EÜS Põhjala näitus.

4. detsembril toimub aktus ja bankett, õhtul järgneb ettekandekoosolek "EÜS Põhjala - 10 aastat taasasutamisest".

Sel nädalal tähistab EÜS Põhjala oma asutamise 115. ning taasasutamise 10. aastapäeva.

EÜS Põhjala asutasid Peterburis 13. novembril 1884 eesti üliõpilased.

Algul tegutseti Sõbrade Salgakese nime all. Eesmärgiks seati rahvusliku meelsuse alalhoidmine ning eesti kultuuri edendamine. Edaspidi tegutseti mitme eesti organisatsiooni juures eri nimede all. 3. märtsil 1913. sai selts endale nimeks EÜS Põhjala.

EÜS Põhjala 115

1916-1918 siirdus peaaegu kogu Põhjala liikmeskond seoses sündmustega Eestis tagasi kodumaale. Eestis avati osakonnad Tallinnas ja Narvas.

Kuna aktiivselt võeti osa Vabadussõjast, jäi sel ajal koondiste tegevus soiku. 1920. aastal registreeriti selts üliõpilasorganisatsioonina Tartu Ülikooli juures. Sellesse perioodi jääb ka muutumine meesseltsiks.

EÜS Põhjala avalik tegevus katkes 1940. aasta suvel.

Tegelikult tegutseti mitteametlikult edasi, seltsi liikmete ja vilistlaste omavahelised kontaktid püsisid. Pikemaks ajaks peatus Põhjala tegevus seoses uue Nõukogude okupatsiooni algusega.

Tegevus taastus mitteametlikult vilistlaskogu tasemel 1956. aastal, kui kodumaale naasid esimesed vangilaagritest vabanenud põhjalased.

Hiljem hakati korraldama iga-aastasi talvepäevi ja suvepäevi vilistlase A. Veisseriku kodus Aegviidus.

Läände jõudnud põhjalased taastasid seltsi tegevuse paguluses, uuesti hakati vastu võtma ka naisliikmeid.

10 aastat taasasutamisest

EÜS Põhjala taastati ametlikult 1989. aasta novembrikuus.

Praegu tegutsevad Eestis lisaks vilistlaskogule koondised Tartus ning Tallinnas.

Jätkunud on suve- ja talvepäevade traditsioon Aegviidus, lisaks korraldatakse muidki üritusi, nagu mardipäev või traditsiooniline kevadpiknik.

Sel aastal ootavad Põhjalat ees suuremad muutused, nimelt sai Tallinna Põhjala tagasi oma ruumid Roosikrantsi tänavas. Tartu koondis plaanib veel selle aastanumbri sees kolida uude korterisse Gildi tänavas.

Oma pika ajaloo jooksul on põhjalased tegutsenud Eestis ja võõrsil eri nimede all, kuid kõigest hoolimata on säilinud Sõbrade Salgakese rahvuslik vaim ning seltsi kui üliõpilasorganisatsiooni omapärane ideoloogia.

Vil! H. Maandi on öelnud: "...Tihti võib kuulda, et Põhjalat iseloomustatakse kui üht vabamat organisatsiooni teiste akadeemiliste organisatsioonide hulgas...

Kui mõni seisukoht tundub olevat muutunud ebaotstarbekohaseks või iganenuks, siis on igal liikmel õigus taotleda selle asjakohasemaks kujundamist.

Selles, et Põhjalas kramplikult kinni ei hoita igast kunagi tehtud otsusest, vaid seda võidakse ka muuta - selles seisnebki Põhjala vabadus."

TÜ Sihtasutus jagas preemiaid

Indrek Mustimets
Tartu Ülikooli Sihtasutuse juhatuse liige

Eile, 2. detsembril andsid ülikooli juhtkond, linnavalitsuse esindajad ja sihtasutuse juhatus kätte 5 nimelist stipendiumi ning TÜ Raefondi stipendiumid ja preemiad.

Eesti Mobiiltelefoni infotehnoloogia-alane esmakordselt väljaantav stipendium (10 000 kr) määrati füüsika-keemiateaduskonna üliõpilasele Aleksandr Lissovskile.

Leander-Georg Vehiku nimelise stipendiumi (6000 kr) sai arstiteaduskonna üliõpilane Alar Toom.

Eugen Püssi nimeline stipendium (8000 kr) määrati arstiteaduskonna üliõpilasele Urho Abramovile.

Hermanni Reisistipendium otsustati määrata (7000 kr) sotsiaalteaduskonna magistrandile Monika Reinemile sõiduks Durhami Ülikooli õpingutele ja (10 000 kr) bioloogia-geograafiateaduskonna doktorandile Jaana Tammurile õppesõiduks New Yorki.

August Parise nimelise stipendiumi (5300 kr) sai füüsika-keemiateaduskonna magistrant Siiri Velling.

Raefondi stipendiumite ja preemiate konkursile laekus vastavalt 24 ja 8 taotlust.

Tartu Ülikooli ja Tartu Linnavalitsuse vaheline stipendiumi- ja preemiakomisjon otsustas selle aasta TÜ Raefondi stipendiumid anda arstiteaduskonna üliõpilasele Triin Ubale, majandusteaduskonna doktorandile Ele Reiljanile, sotsiaalteaduskonna magistrandile Jelena Shvaikovskajale, filosoofiateaduskonna üliõpilasele Martin Suurojale, õigusteaduskonna üliõpilasele Andreas Kangurile, matemaatikateaduskonna üliõpilasele Anne Reitsakule, kehakultuuriteaduskonna üliõpilasele Toomas Kandimaale ja bioloogia-geograafiateaduskonna üliõpilasele Meelis Kadajale. Iga stipendiaat saab 10 000 kroonise stipendiumi.

Tartu Ülikooli Raefondi preemiad pälvisid: Mare Ainsaar, Anneli Kährik, Jussi S. Jauhiainen, Tiia Rõivas (20 000 kr) uuringu "Tartu ja tartlased 1998" eest; Vaike Uibopuu (20 000 kr) koorimuusika arendamise ja kooride juhatamise eest Tartus ja kogu Eestis; Marju Lepajõe ja Kristi Viiding (25 000 kr) 5 köite XVII sajandi Tartu akadeemilist elu kajastavaid üliharuldasi ladina ja saksa allikdokumente faksiimileväljaande koos eestikeelse tõlke ja kommentaaridega koostamise eest.

Vilma Trummal (20 000 kr) aastakümnetepikkuse arheoloogiatöö eest.

Johan Kõpp oli rektoriks valitud kolmel korral

Mag Riho Altnurme
TÜ usuteaduskonna teadur



Johan Kõpp.

Johan Kõpp oli TÜ kauaaegne rektor, mitmeid kestva väärtusega teoseid kirjutanud teoloog ja ajaloolane, tegeliku usuteaduse professor, Laiuse kirikuõpetaja, piiskop kodumaal ja peapiiskop eksiilis.

Tema 125. sünniaastapäeva pidulik tähistamine rahvusvahelise konverentsiga Tartus ja Laiusel andis palju uut ja olulist nii J. Kõpu, tema aja kui ka meie aja mõistmiseks.

J. Kõpp oli rahvusülikooli loojate seas. Juba 1917. aasta algusest tegelikku usuteadust eesti keeles õpetanuna asus ta rahvusülikooli loomisel usuteaduskonda korraldama, kuni 1921 seda juhtides. Teaduskond sai endale võrdleva usuteaduse õppetooli, mis polnud omas ajas sugugi tavaline. Tegelik usuteadus jäi Johan Kõpu põhialaks, professoriametis töötas ta kuni piiskopiks valimiseni 1939.

Õppekavasse lisandus usuline rahvateadus. Esimesed auhinnatud üliõpilastööd kõnelesid kodukihelkondade ajalugudest Kõpu pakutud teemal. Kõige ulatuslikum on J. Kõpu enda kirjutatud "Laiuse kihelkonna ajalugu"(1937).

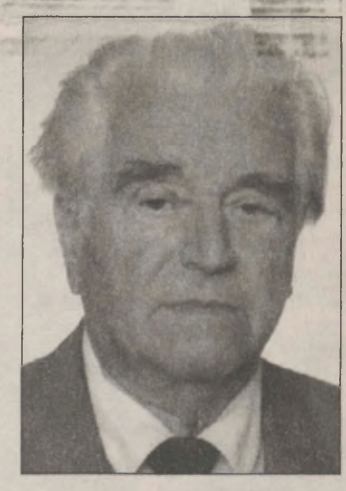
Juhtiv osa on Kõpul olnud usuõpetuse õppekavade väljatöötamisel. Tema esitatud usuõpetus oli interkonfessionaalse suunaga ja lastepärane. Üliõpilastele on ta meelde jäänud tasakaaluka ja järjekindla, nõudliku ja asjalikuna.

1923-1928 prorektorina ja 1928-1937 rektorina hoidis Kõpp ülikooli autonoomiat teadus- ja õppeasutusena. Just riigipoolne ülikooli autonoomia kärpimine sundis ta rektoriametist lahkuma. Rektoriamet oli Kõpule südamelähedane. Erapooletus ja tasakaalukus tegid temast vägagi populaarse rektori – seda näitab kolmekordne tagasivalimine.

Kui palju teatakse temast tänases Eestis? "Kõpu tuletorni ma tean, aga seda Kõpu Johanit mitte". Nii võiks vastata keskmine eestlane. Põhjuseks on ilmselt kiriku positsioon meie ajas.

ÕNNITLEME!

Valner Krinal 70



3. detsembril on juubel TÜ emeriitprofessor Valner Krinalil.

Ta lõpetas TÜ õigusteaduskonna 1954. aastal, sellele järgnes aspirantuur. 1958-1964 töötas ta Edasis osakonnajuhataja ja toimetaja asetäitjana. TÜ-s on ta töötanud 1964. aastast. V. Krinalist sai 1968. aastal loodud majandusteaduskonna esimene dekaan, kellena töötas 19 aastat. 1995. aastast on ta emeriitprofessor.

Dekaanina suutis prof V. Krinal kujundada üksmeelse ning areneva kollektiivi.

Ta on õpetanud majandus- ja majandusteaduste ajalugu. Loengute pidamist on ta jätkanud ka emeriitprofessorina.

Teadustöös domineerib majandusajaloo ja majandusteaduse ajaloo temaatika. Ilmunud on 7 monograafiat.

Emeriitprofessorina on tal jätkunud energiat õppetööks, raamatute kirjutamiseks ja ühiskondlikuks tegevuseks.

Tema töökust, korrektsust ning heasoovlikkust hindavad nii kolleegid kui õpilased.

Õnnitleme ning soovime jõudu teoksiloleva jätkamiseks!

TÜ majandusteaduskond

Elle Vunder 60



Elle Vunder on sündinud 30. novembril 1939 Tartus. TÜ ajaloo osakonna lõpetas ta 1966 ajaloolase-etnograafina. E. Vunder on töötanud Etnograafiamuuseumis, olnud TA Ajaloo Instituudi juures aspirantuuris ning 1971-1988 Eesti Vabaõhumuuseumi teadusdirektor. Paralleelselt vanemteadurina Ajaloo Instituudis õpetas ta ülikoolis etnograafiat. Kui 1994. aastal loodi ajaloo osakonna juurde etnoloogia õppetool, sai Elle Vunderist selle professor, kus jätkab tänaseni. Ta oli ka etnoloogia õppetooli rajajaid.

Kandidaadiväitekirja kaitses Elle Vunder 1986. Tema teemad on olnud ornament, eesti rahvapärane tekstiilikunst, rahvakunst ja rahvarõivad. 1992 ilmus ulatuslik monograafia "Eesti rahvapärane taimornament tikandis", 1999 anti Eesti ajalookirjanduse aastapreemia Elle Vunderi ja Ants Viirese toimetatud koguteosele "Eesti rahvakultuur".

Kolleegid

Rektor Jaak Aaviksoo kõne emakeelse ülikooli 80. aastapäeva aktusel*

Meie 367-aastane *alma mater* tähistab eesti ülikooli 80. aastapäeva. 80 aasta eest, kui Tartu rahu sõlmimiseni jäi kaks kuud ja üks päev, lausus sellest samast kõnetoolist EV peaminister Jaan Tõnisson: "Kõige paremas mõttes rahvavõimsuse alusel peab Eesti Vabariik välja kujunema nii, et kõik võiksid ühes osa saada sellest, mis oleme lipukirjaks seadnud oma rahvakultuuri arenemisele, kus selle kultuuri kandjad ei ole mitte üksik õre pealmine kiht, vaid kus luua suudetakse ainult hingelises ühenduses olles nende suurte hulkadega, kes meie rahvuslist mõtet ühes kannavad. Kõigile neile peab uus ülikool teaduse emaks olema ja neid toitma vaimliselt ja tugevaks tegema. Seesugune kõrge aade kohustab."

Armsad koosviibijad, teie *alma mater* on neid südamele pandud kohustusi oma südames ka kandnud. Esimese kahe aastakümnega loodi austusväärne hariduse hoone, mis püsis suuresti emakeelsena läbi järgnenud sõja ja okupatsioonide poolsajandi, läbi nende kurjade aegade, kui eesti meelele nende sammaste vahel kohta ei antud. Viimase, uue ülesehituskümnendi lõpul võime kinnitada, et eesti keele ja meele teenimine on taas meie usutunnistuseks. Eesti ülikooli esimese hoolekandja Peeter Põllu avaaktusel öeldut parafraseerides oleme "osalised üleilmses teaduspüüdes, mis end ometi oma ümbrusest lahti ei rebi ja mille noorust me oma paleuste sihile kaasa kisume". Et see tõepoolest nii on, seda tunnistavad need 70 värsket doktorit. Tahaks väga loota, et ka auväärne Aleksander Elango, kes 80 aasta tagusel avaaktusel osales ja tänagi meie keskel viibib, meiega nõusse jääb.

Mõelgem tänasel päeval tänus tagasi ülikooli algusaegadele, mil vaid kolm eesti soost professorit - Johan Kõpp, Aleksander Paldrock ja Heinrich Koppel – kuraator Peeter Põllu hoolel ja rahvuslikust usust kantuna akadeemilist ülesehitustööd alustasid. Täna avaldame austust kolmele teisele silmapaistvale õpetlasele, kes teineteist kaunilt täiendades sümboliseerivad Eesti teaduse tänapäeva: teravalt tark akadeemik Endel Lippmaa, austustvääriv folklorist ja rahvusvaheline rahvusteadlane Felix Johannes Oinas ning universaalne mõtleja ja looja Madis Kõiv. Ülikool mõtleb teid eeskujuks.

Läbi aegade on Tartu Ülikool olnud avatud ka laiemale maailmale. Lugupeetud suursaadikud ja partnerülikoolide esindajad, mul on südamest hea meel tunda seda avatust ja sõprade kohaloleku soojust ka täna siin saalis. Ja nii nagu toetasid meie akadeemilist sündi soome, rootsi, saksa ja teistest rahvustest professorid, nõnda pole meil toetajaist puudu ka täna. Jõudku meie tänaste auliikmete härra Bengt von zur Mühleni ja Pekka Artturi Oinose kaudu meie tänu kõigi nendeni. Tartu Ülikool on ka teie looming. Ülikool mäletab ja austab oma minevikku, elab olevikus ja vaatab tulevikku.

Tartu Ülikool, see on üle 12 tuhande üliõpilase ja ligi 1200 õpetlast, kümme teaduskonda ja kolm kolledžit ning üle 1200 teenistuja. See on uuenenud õppekavad, vastvalminud Biomeedikum ja õpihuvilised noored, ent see on ka loengud nõukogudeaegsetest konspektidest, läbi põranda vajuda ähvardav auditoorium keeltemajas ning eksamil mahakirjutav tudeng. Oleme optimistlikud.

Homme on parem, sest õpime ja töötame usus oma missiooni. Just ja ennekõike ühine jagatud missioonitunne, mis tõuseb kõrgemale riikliku haridustellimuse, erialakoefitsientide ja teadusteemade sihtfinantseerimise maailmast, tagab meile tuleviku. Samas tunneme siirast muret hariduse ja teaduse lihtsustava käsitluse leviku pärast, ettekujutuse pärast, mille kohaselt ülikool on mõeldav ilma muuseumide ja üliõpilasspordita ning haridus ostetav turult riigihangete ideoloogiast lähtuvalt. Meie mure muutub talumatuks, kui mõtleme raamatukogust, sest ülikool lakkab olemast, kui lakkab olemast ja uuenemast ülikooli raamatukogu. Austatud saalisviibijad, soovime oma tänast rõõmu jagades jagada ka oma muret, sest teie hulgas on neidki, kelle kätte rahvas on andnud murede lahenduse.

Julgeme teiega oma muret jagada, sest oleme valmis ja peame oma kohuseks jagada ka meie rahva ühist muret. Enam kui seitse aastat oleme ühises töös taasehitanud Eesti Vabariiki, ent üha sagedamini tõdeme selga sirgu ajades ja tehtule pilku heites, et see pole see riik. See riik pole oma, sest oma peab olema turvaline ja armas. Oleme ehitanud edukat riiki ja reformiriiki, nüüd ehitame kokkuhoidlikku ja efektiivset riiki, aga vaja oleks oma riiki. Oleme kiirustades ja edust joovastunult võõraste plaanide järgi müüre kergitanud, kivi kivi peale ladunud ja võime juba kenalt kõrguselt mõnegi teise peale ülalt alla vaadata, ent kivid ei püsi hästi koos. Ja kuis nad saakski, kui kivide vahele on nappinud hoole ja armastuse tsementi, sideainet, mis meid endid selles riigihoones koos hoiaks ja lähedaseks teeks. Oleme tähtsad ja vähemtähtsad asjad sassi lasknud minna. Selle mure lahenduse lõng on meie kõigi, ka ülikooli käes. Tahaksingi tänasel pidulikul päeval kinnitada nii ülikooli akadeemilise pere liikmeile kui külalistele, et peame lähituleviku olulisimaks ülesandeks oma riigi loomisele nõus ja jõus tõhusalt kaasa aidata.

Olen kindel, et tänasel kindlusetul ajal vajab Eesti riik ja rahvas rahvusülikooli enam kui kunagi varem. Veel kord Tõnissonilt laenates: "... luua suudetakse ainult hingelises ühenduses nende suurte hulkadega, kes meie rahvuslist mõtet ühes kannavad. Kõigile neile peab ülikool teaduse emaks olema ja neid toitma vaimliselt ja tugevaks tegema." Eesti, vaata tulevikku!

Armsad koosviibijad, varsti laulame ühiselt Gaudeamust. Seal on read*: "Vivat nostra civitas, maecenatum caritas, quae nos hic protegit.*". Laulgem seda veidi valjemalt kui tavaliselt, et kaugemale kuulda oleks.

Vivat, crescat, floreat Universitas Tartuensis in aeternum.

*** Avaldatakse lühendatult**



Tähtpäeva puhul sai uue rahvusvärvides ilme ka peahoone.



Värskelt promoveeritud TÜ auliige Bengt von zur Mühlen (paremal), audoktor Endel Lippmaa ja auliige Pekka Artturi Oinonen.



Üks rahvuskeele konverentsil esinejaid oli Lübecki Meditsiiniülikooli rektor Hans Arnold.



Fotokonkursi "Ülikoolilinn Tartu" võitis inglise filoloogia üliõpilane Maris Heinaru.



Rektorilt saab doktoridiplomi teadus- ja arendusosakonna juhataja Andrus Tasa.



President Meri tõstab klaasi alma materi terviseks.



Hando Runnel kirjastusest Ilmamaa annab Ken Kallingule ülikooli fotoalbumi.



Ajaloomuuseumis musitseeris vanamuusikaansambel Via Sonora.

8 X JAAK NILSON

ARVUTITEAVE

Statistikapakett SAS on käeulatuses

Kalev Pärna
matemaatilise statistika instituudi juhataja

SAS-litsents hangiti paljude instituutide ja kliinikute ühisjõul ning selle ostuga jõudis ülikool uuele tasemele nii statistika õpetamises kui ka rakendamises. Et litsentsi lõpptähtajani on jäänud loetud kuud, on aeg mõelda selle pikendamisele.

Statistikatarkvara tunnustatud liidrit, ilma milleta on mõeldamatu suuremate andmekogude kvaliteetne analüüs ja haldus, kasutatakse ülikoolis ligi viis aastat.

Praegu on SAS-i kasutajaid seitsmes teaduskonnas ja enamik soovib seda edasi kasutada. Samas on võimalik teistelgi universaalse ja paindliku perspektiivse projektiga ühineda.

SAS-tarkvara eelised on: lai meetodite valik ja andmekogude piiramatu suurus; lihtsus, mis on tagatud menüüde süsteemiga; hästi kommenteeritud *output*; lahendused ka andmelaonduse, *data mining*'u, juhtkonna andmehaldussüsteemide jm valdkondades.

Koolitust on võimalik saada matemaatilise statistika instituudi juures.

Uue kavandatava litsentsilepingu kohaselt tuleb üksikkasutaja koht senisest märksa odavam, jäädes vahemikku 2,5-2,8 t. kr aastas. Mitme litsentsi ostuga kaasneb edasine hinnaalandus, mis teeb eriti odavaks süsteemi paigaldamise arvutiklassidesse.

Et teada saada litsentsitellimuse õiget suurust, on SAS-süsteemi kasutajatele ja uutele huvilistele palve teatada oma soovidest aadressil kalev@ut.ee (või tel 5452) 10. detsembrini. Kirjast peaks selguma, kas soovitakse SAS-süsteemi osta, reserveerida või lihtsalt sellega tutvuda (vastav demo on kavas detsembris).

TARTU LASTETEATRIS

L 4. dets kl 12 "Kass kudi kangast, peni puhkse pilli..."
P 5. dets kl 12 E. W. Wigström/P. Lysander/S. Osten - T. Tubin "Prints muretu"
Kuningal sünnib poeg. Murega, sest kuninganna sureb. Säästmaks printsi maailma valudest, ümbritseb kuningas riigi kõrge müüriga, millest seespool peavad kõik alati olema õnnelikud. Rahu ja rõõmu kuningapoja hinges aga ei ole ning algab rännak sooviga üles leida see Miski, millest ta ilma on jäetud. 1 tund ja 15 minutit kestev etendus on mõeldud lastele alates koolieast.
L 11. dets kl 12 JÕULUESIETENDUS M. Feth - T. Tubin "Võlurid"
Oled sa kunagi mõelnud, mis saaks siis, kui mõtted lakkamatult korduksid ja ühel päeval hoopis otsa lõpeksid? Härra Tusane mõtleb selle peale - ja kogub mõtteid. Tal on nimelt võime mõtteid kuulda ja vajalikud vahendid ning abilised nende korjamiseks, laagerdamiseks, istutamiseks, külvamiseks ja ...
Tegelikult ei tohikski siin sellest rääkida, sest mõtted on väga pelglikud.
P 12. dets kl 17 JÕULUESIETENDUS W. Huygeni - M. Kampus "Päkapikk on päkapikk"

Jõuluperioodil 13. dets - 24. dets on võimalik meilt tellida jõuluetendus koos Jõuluvanaga. Etendust "Päkapikk on Päkapikk" on võimalik tellida teie poolt välja valitud saali.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee.

EESTI PLIIATSI JÕULUPAKKUMINE

	Hinnad ilma KM-ta
Koopiapaber BERGA Laser 80 g/m²	36.45
Koopiapaber MULTI Copy 80 g/m²	41.80
Faksipaber 210 mm x 30 m	22.55
Perforeeritud kiletasku	0.30
L-kilekaaned, värvitud	0.65
Kileregistraator	1.75
DELO-registraator, papist	2.25
ESSELTE registraator LAF	21.20
Pastakas CORVINA	0.90
Raamat-kalender, päev	45.00

Hinnakiri internetis www.pliiats.ee. Saadaval veel kirjutusvahendite komplektid, koolitarvete jõulupakid lastele, mapid, kalendrid, reklaamtrükk. Suur valik kontorikaupu.

AS Eesti Pliiats hulgiladu Tartus Kastani 183b
Tartu Külmhoone territoorumil,
Cash& Carry kõrval
Tel 420 446 Fax 420 447

KRISOSTOMUS
RAAMATUTE TELLIMINE VÄLISMAALT
Ülikooli 15 Tartu tel: 27 432 263 fax: 27 432 003 http/www.kriso.ee e-mail: kriso@kriso.ee

ACTA DIURNA

3. detsembril kell 13 Hiiumaal teaduskeskuses "Tuuru" ja 4. detsembril kell 12 Saaremaal Kuressaare Gümnaasiumis toimub **ülikooli infotund Saaremaa ja Hiiumaa kooliõpilastele** videokonverentsina. Antakse ülevaade ülikooli vastuvõtutingimustest, õpetatavatest erialadest, majutusvõimalustest ja tudengielust.

5. detsembril kell 12 toimub TÜ Raamatukogu konverentsisaalis Madis Kõivu konverents.

6. detsembril kell 14 algab Jakobi 5-302 spordipedagoogika dotsendi kohale kandideeriva Vello Heina ***venia legendi* "Õpetaja õpetamisoskuse arendamise viisid ja selle arengu etapid"**.

TEATED

3. detsembril kell 12-18 toimub Tartu Ülikooli raamatukogu fuajees kirjastuse "Varrak" **raamatute soodusmüük**.

4. detsembril kell 16 toimub ülikooli aulas eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud **Eesti Poistekoori kontsert.**

4. detsembril kell 21 toimub Sõbra Majas **Blues'n'baila ehk sini-valge pidu** Soome Vabariigi iseseisvuspäeva eel-eelõhtul. Esinevad The Blueprints (ansambli plaadiesitlus-*happening*), Genialistid. Pilet 40 krooni. Info: tel 252 88746, 25133033.

Soome Vabariigi 82. aastapäeva puhul korraldavad Soome Suursaatkonna Tartu büroo, Soome Instituut, Tampere Maja, Eesti Ingerisoomlaste Liit ja Suomi-Seura:
5. dets kl 13 soomekeelne jumalateenistus Inkeri Majas, Veski 35.
5. dets kl 15 kontsertaktus TÜ Ajaloo Muuseumis.
6. dets kl 10 väljasõit Pilkale, kus pannakse pärg Soomepoiste mälestusmärgile.
6. dets kl 13 soome film "Rukajärven tie" ehk "Luurerühm" kinos Illusioon.
Info: Soome Suursaatkonna Tartu büroo, tel. 421 907.

7. detsembril kell 18 tähistatakse Hiiumaa teaduskeskuses "Tuuru" **vilistlasõhtuga** eestikeelse ülikooli 80. aastapäeva.

7. detsembril kell 12 toimub Biomeedikumis ruum 1024 TTÜ raadiofüüsika prof Hiie Hinrikuse ja teaduri Jaanus Lassi **seminar mobiiltelefoni kasutamise mõjust tervisele**.

8. detsembril kell 14 algab **Tartu Ülikooli päev Tallinnas** Eesti Rahvusraamatukogus.

9. detsembril kell 11 ja 10. detsembril kell 9 toimub ph 139 TÜ eesti keele õppetooli **seminar "Eesti keele allkeeled"**. Ettekannetega esinevad: Tiit Hennoste, Pirkko Nuolijärvi, Karl Pajusalu, Krista Kerge, Liina Lindström, Piret Toomet, Andriela Rääbis, Riina Vellerind, Reet Kasik, Inga Kukk, Margit Kiisler, Tõnu Tender. Info: tel 375 224.

9. ja 10. detsembril toimub TÜ raamatukogus **TÜ Naistekliiniku 195. aastapäevale pühendatud konverents**.

10. detsembril kell 10 toimub uues keeltemajas Ülikooli 17 I korruse hallis **teaduslik konverents "Põhjamaad ja Eesti"**, mis on pühendatud skandinavistika osakonna juhataja prof Stig Örjan Ohlssoni 60. sünnipaevale.

10. detsembril kell 15 avatakse Valga muuseumis ülikooli ajaloo muuseumi koostatud **näitus "Elu võluketastel"** kino ajaloost.

10. detsembril kell 19 toimub ülikooli **kunstide osakonna kammerkoori ja Läti Ülikooli noortekoori "Juventus" ühiskontsert** Valka Muusikakoolis.

10. detsembril tähistab Eesti-Tiibeti Kultuuriselts **inimõiguste päeva**. Kell 17 süüdatakse küünlad Rooma-Katoliku Kirikus (Veski 1). Kell 18 algab kirikus inimõigustele, maailmarahule ja Tiibetile pühendatud missa, millele järgneb vanamuusika-ansambli "Via Sonora" kontsert. Kaasa võtta foolium- ja kirikuküünlad.

11.-12. detsembril kell 10 toimub TÜ Spordihoones Ujula 4 Lõuna-Eesti üliõpilaste **harrastajate tennisevõistlused**. Osavõtumaks 25 krooni, kaasa võtta üliõpilaspilet. Osavõtust teatada 8. detsembrini tel 333 233 või e-mailil easl@ut.ee.

15. detsembril kell 16 toimub Tartu Ülikooli Arvutuskeskuses (Liivi tn. 2) **professorite klubi koosolek**. Esineb prof Ülo Lepik.

LOENG

9. detsembril toimub ph 102 kl 16 Markku Valkoneni **loeng "Kuldajastu Soome kunstis."**

9. detsembril kell 17 toimub Ülikooli 17-414 Morgensterni Seltsi loengusarja Methodos teine **avalik loeng "Teksti- ja traditsioonikriitiline väljaanne uusladina tekstide editeerimisel"**, lektor Kristi Viiding.

11. detsembril kell 11.30 algavad Jakobi 5 **Euroopa Spordipsühholoogia Föderatsiooni juhatuse liikmete loengud**. Esinevad Erwin Apitzsch, Reinhard Stelter, Yannis Theodorakis, Nanette Mutrie.

15. detsember kell 16 ph 105 jätkub Tartu Kunstimuuseumi loengusari Kreeka kunst **loenguga "Klassikalise ajastu väljapaistvaid skulptoreid"**, lektor Laidi Laiverik.

15. detsember kell 14 jätkub **loengusari Eesti ajaloost** Läti Vabariigi Valka linna ja rajooni haridus- ja kultuuritöötajatele Valkas. Loengu teema "Igaunis - kas vin,sh ir?" (Eestlane - kes sa oled?), lektor Ieva Spolite.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale".
Margus Rumpi maalid "Kuldajastu koidiku laulud".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

"80 aastat zooloogiat ja hüdrobioloogiat Tartu Ülikoolis".
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

7. dets kl 15 kuni 9. dets kl 21 on raamatukogu **remondi tõttu suletud.**

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
Alates 18.11. Korp! Amicitia 75!
25.11.-23.01. Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919.
29.11.-23.01. ÜS Põhjala 115.
Kataloogisaalis:
2.12.-5.0 Eva Limbergi plastika- ja graafikanäitus.
6.12.-12.12. Pimedate ööde filmifestivali raames kino- ja filmialaste raamatute väljapanek.
II ja III korrusel:
1.12.-12.12. Eesti Kunstiakadeemia IV kursuse maalinäitus.
Fuajees:
29.11.-3.12. Eesti Arsiteadusüliõpilaste Seltsi korraldatud AIDSiteemaliste fotode näitus.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.11.-4.12. Sandor Körösi Csoma teekond - möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakud esivanemate otsinguil.
22.11.-21.12. "Kohtuge lastega". Rootsi lastekirjandus.
1.11.-3.01. See on kui veesoontele istutatud puu... (Ps 1,3).
Valik eesti harduskirjandust, jutluste raamatuid ja esseistikat.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

"Neli pulma ja põgenev pruut", Paramount Pictures and Touchstone Pictures 1999, peaosades Julia Roberts, Richard Gere, kl 14.45, 16.45, 18.45, 20.45.

"Jõhkrad mängud", Austria thriller, rež Michael Haneke, kl 22.45.

PIMEDATE ÖÖDE FESTIVAL 6.-12. DETSEMBRIL KINOS ILLUSIOON

Esmaspäev 6. detsember
kl 13 **"Luurerühm"** Soome 1999, rež Olli Saarela
kl 15.30 **"Rotipüüdja"** Suurbritannia 1999, rež Lynne Ramsay
kl 18 **"Läbisegi"** Suurbritannia 1999, Mike Leigh
kl 21 **"Idioodi tagasitulek"** Tšehhi 1999, rež Sasa Dedeon
kl 23 **"Öised varjud"** Saksamaa 1998, rež Andreas Dresen

Teisipäev 7. detsember
kl 13 **"Kasupoeg"** Kõgõztan, Prantsusmaa 1998, rež Aktan Abdykaykov
kl 15 **"Puuduv lüli"** Hollandi/Saksamaa 1998, rež Ger Poppelaars
kl 17 **"Issanda latern Budapestis"** Ungari 1999, rež Miklos Jancso
kl 19.30 **"Sinuga või sinuta"** Suurbritannia 1998, rež Michael Winterbottom
kl 21.30 **"Lihunikupoiss"** lirimaa 1997, rež Neil Jordan
kl 23.30 **"Sami suvi"** USA 1999, rež Spike Lee

Kolmapäev 8. detsember
kl 14 **"Annaluise ja Anton"** Saksamaa 1998, rež Caroline Link
kl 16.30 **"Taasleitud aeg"** Prantsusmaa 1999, rež Raoul Rutz
kl 20 **"Alandatud" Taani** 1998, rež Jesper Jargi
kl 22 **"Kaabakad"** Soome, rež Aleksi Mäkela
kl 23.59 **"Püssirohutünn"** Jugoslaavia 1998, rež Coran Paskaljevic

Neljapäev 9. detsember
kl 13 **"Poiss ja ilves"** Soome 1998, rež Raimo Niemi
kl 15 **"Sofie maailm"** Norra 1999, rež Erik Gustavson
kl 17.30 **"Hüvasti kallis kodu"** Prantsuse/Šveitsi 1999, rež Otar Iosseliani
kl 20 **"Sisse piiratud"** Itaalia 1998, rež Bernardo Bertolucci
kl 22 **"Sõjatsoon"** Suurbritannia 1998, rež Tim Roth
kl 23.59 **"Liha"** Prantsusmaa 1995, rež Gaspar Noe
"Üks kõigi vastu" Prantsusmaa 1998, rež Gaspar Noe

Reede 10. detsember
kl 18 **"Jumalad ja koletised"** USA 1998, rež Bill Cordon
kl 20 **"F on lurjus"** Šveits/Prantsusmaa 1998, rež Marcel Gisler
kl 22 **"Läbi kesta"** Suurbritannia 1998, rež Carine Adler
kl 23.59 **"Blairi nõiafilm"** USA 1999, rež Daniel Myrick

Laupäev 11. detsember
kl 18.30 **"Päikese all"** Rootsi 1998, rež Colin Nutiey
kl 21 **"Kurjuse puudutus"** USA 1958, rež Orson Welles
kl 23.30 **"Jahe"** Norra 1998, rež Erik Poppe

Pühapäev 12. detsember
kl 14 **"Ma suudlen teie kätt, madam"** Saksamaa 1928, rež Robert Land
kl 18 **"Juha"** Soome 1999, rež Aki Kaurismäki
kl 19.30 **"Il Capitano"** Rootsi 1991, rež Jan Troel
kl 22 **"Haavad"** Jugoslaavia" 1999, rež Sdrjan Dragoöevic
kl 23.59 **"Kurjast vaimust vaevatud"** Taani 1999, rež Anders Ronnow-Klarlund

Piletite eelmüük iga päev kl 12-24, hind 20 ja 50 kr, müügil ka festivali passid.

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

10. detsember 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 41 (1994)

TASUTA

Ülikooli põhitegevus pole hoonete remont ega kinnisvaratehingud

Krõõt Nõges

Ülikoolil oleks oma hoonete ehitus- ja remonditöödeks vaja ligi miljard krooni. Siia oleks arvestatud nii 800-kohalise ühiselamu ehitus, teiste ühiselamute ja õppehoonete ning peahoone renoveerimine.

Lähiaastatel pole see aga võimalik, kui just ei toimu ettenägematult suur majanduse elavnemine.

Status quo säilitamiseks läheks aga ehituskorralduse osakonna juhataja Ahto Põldese sõnul vaja ligi 400 miljonit krooni. Hoonete amortisatsiooni katmiseks vajaliku kapitaal- ja avariiremondi tegemiseks on tarvis aga 154 miljonit krooni.

Enamiku vajalike tööde jaoks on olemas hinnakalkulatsioon, mis aga puudub, on raha.

Ülikooli põhitegevuseks on teadus- ja õppetöö

Siiani on tehtud pisiremonte ja ka renoveerimisi peamiselt ülikooli eelarvest.

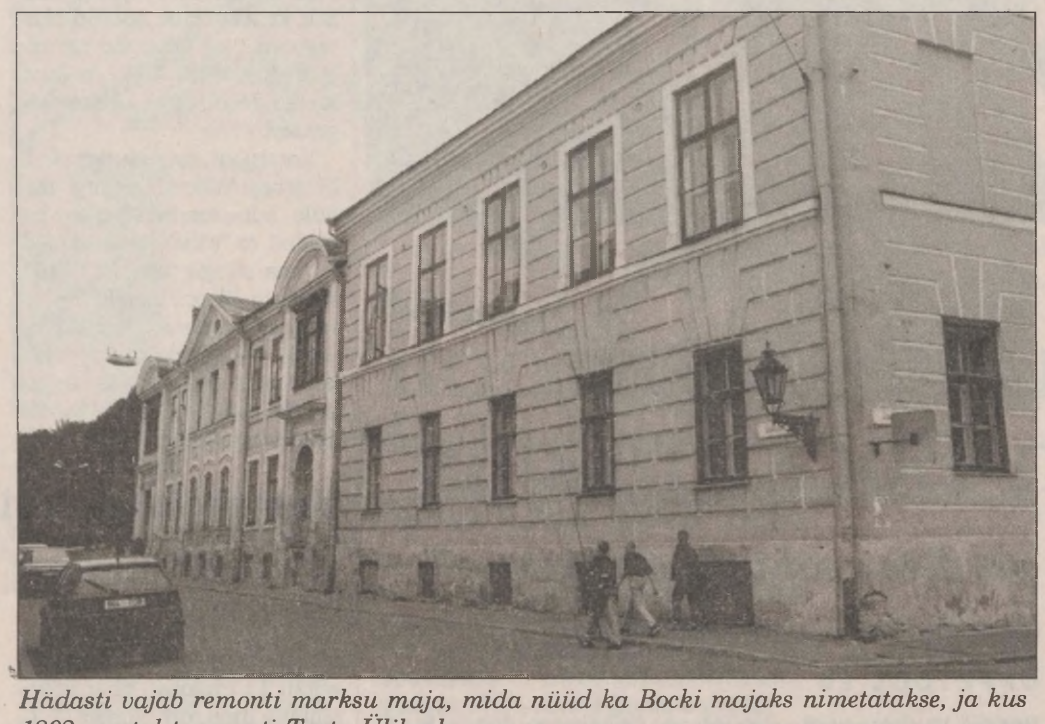
Sihtotstarbeliselt on riigieelarvest eraldatud raha peahoone fassaadi ja ka raamatukogu remondiks.

Viimastel aastatel on kasutatud renoveerimiseks ja remondiks peamiselt aastail 1998 ja 1999 võetud 100 miljoni kroonist laenu, mis tuleb järgmistel aastatel koos protsentidega tagasi maksta.

Samuti on kasutatud juba aastaid teatud osa riigi eelarvest eraldatud rahalistest vahenditest remonditöödeks, kuid ühe *universitas*'e põhitegevuseks on siiski teha teadus- ja õppetööd.

Pisiremont on liiga kulukas

Viimasel ajal põhjalikult renoveeritud hooneid on arvestades TÜ kõigi õppehoonetega küllalt vähe. Põldese sõnul pole aga otstarbekas pidevalt pisiremonti teha, kuna nii kulub rohkem raha kui korraga ühe hoone renoveerimisel.



Hädasti vajab remonti marksu maja, mida nüüd ka Bocki majaks nimetatakse, ja kus 1802. aastal taasavati Tartu Ülikool.

Siis pole järgneva 15-20 aasta jooksul vaja suuremaid investeeringuid hoone ehitusliku seisukorra parendamiseks.

Oluline on ellu viia energiasäästu programm: vahetada aknad, soojustada katused ja korrastada vundamendid.

Samas vajavad ressursse ka hiljuti rekonstrueeritud hooned, isegi tipptehnoloogia järgi projekteeritud Biomeedikumis ei ole saadud ventilatsiooni täies ulatuses tööle.

Halva ehitusliku kvaliteediga on 1980. aastal valminud ülikooli raamatukogu, seda eriti katuse ja vundamentide osas.

Samuti on vaja enne Teist maailmasõda ehitatud enamikus renoveerimata hoonetes välja vahetada elektrijuhtmed, põrandad ja põrandakatted.

Esmase tähtsusega on hoonete katuste ja vundamentide remont ning kindlustamine.

See tagab hoonete põhikonstruktsioonide säilivuse ning kaitstuse pikaks ajaks välismõjutuste eest.

Probleem arhitektuurimälestistega

Suur osa ülikooli hallatavatest hoonetest on arhitektuurimälestised, millel on TÜ arhitekti Martti Preemi sõnul rangemad renoveerimisnõuded. Riik on aga sellest põhimõttest lähtuvalt eraldanud sihtotstarbeliselt raha vaid peahoone remondiks.

Siiski ei tulene renoveeritavate-remonditavate hoonete olulisus ülikooli jaoks vaid nende arhitektuursest väärtusest. Preemi sõnul on sageli vaja kulutada märkimisväärseid summasid, et korrastada mitte arhitektuurselt hädavajalikke objekte, vaid meie *universitas*'ele funktsionaalselt olulisi hooneid – uute mehhanismide kasutamiseks vajalike tingimuste loomist jms.

Kinnisvarade osakonna juhataja asetäitja Erki Tamme sõnul on ülikool praegu enamiku oma hoonetest saanud riigilt vara tasuta võõrandamise kaudu.

Ettevalmistamisel on veel mitme hoone ülikooli omandisse tasuta võõrandamine.

TÜ on ka ise hooneid ostnud, näiteks Sõbra maja, ja saanud neid ka annetusena. Selliselt omandatud hoonete hulk on aga väike.

Ülikooli põhitegevuseks mittevajalikud hooned müüki

Viimasel ajal annetusena saadud elamutel pole ülikoolil oma põhiülesannete järgi teadusasutusena märkimisväärset kasutusfunktsiooni.

Erki Tamm märkis, et ongi kaalutud ka nende müümise võimalust, erandiks on linnalt saadud Ülikooli 15 ja Küütri 2.

Ülikooli põhitegevuseks mittevajalike objektide hulka kuuluvad aga näiteks spordisaalklubi Manhattan, klubi Auditoorium.

Ülikooli põhitegevuse jaoks mittevajaliku kinnisvara võõrandamisel saadav summa võiks olla ligikaudu 7 miljonit krooni arvestades praegusi hindu kinnisvaraturul.

TÜ HOONEID

Tartus 101
Neist õppehooneid ligi 40
Mujal Eestis 27

Ruumikitsikus ning kehvad õppe- ja teadustegevuse tingimused ning ühiselamukohtade vähesus pole senini olnud TÜsse õppima soovinutel märkimisväärseks takistuseks.

Pole kohta, kus teha teadustööd

Küll aga ei pruugi olla tulevik nii positiivne. Matemaatikateaduskonna dekaani prof Toivo Leigeri sõnul võib näiteks nende teaduskonna ruumide seisund Vanemuise tänava keldrikorrusel esmakursuslase küll ära ehmatada.

Eesti keskkoolid ja gümnaasiumid näevad enamasti paremad välja kui meie matemaatikateaduste kants värvist kooruvate ning krohvist pudenevate seintega.

Dekaani sõnul on suureks probleemiks auditooriumide vähesus, samuti pole teadustöötajatel ja õppejõududel võimalik kasutada tööruume õppetööks ettevalmistamisel ja teadustöö tegemiseks.

Kindlasti on sellel pärssiv mõju meie matemaatikateaduste arengule, kui teadustööd ollakse sunnitud tegema kas raamatukogus või kodus, kus materjalidele kättesaadavus pole nii hea ja töökeskkond nii viljakas.

Tulevikuperspektiivid

Üks prioriteete ongi lähitulevikus matemaatikateaduskonna jaoks Uue Anatoomikumi kohandamine vastavalt nende vajadustele, Liivi tänava arvutuskeskuse juurdeehitus ning Nooruse 9 õppehoonele uue katuse panek.

Esialgses riigieelarveprojektis on ette nähtud sihtfinantseering ülikooli peahoone ja raamatukogu renoveerimiseks.

TÄNA LEHES

Arheoloogiaprofessor Valter Lang arvab, et rahvusteadused peavad keele valikul lähtuma rahvuskultuurist
LK 2

TÜ Eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool 80
LK 2

Tartu Ülikooli välisõppejõudude probleemidest Eesti ühiskonnas
LK 3

Raatuse 22 arhitektuurivõistlus

Tartu Ülikool kuulutas koos Eesti Arhitektide Liidu, Eesti Kultuurkapitali ja AS-iga Vallikraavi Kinnisvara välja arhitektuurivõistluse ühiselamu ideeprojekti saamiseks.

Ühiselamu on kavandatud kinnistule aadressiga Raatuse 22. Oodatud on ideed maksimaalselt 6-korruselise ning 720-800-kohalise ühiselamukompleksi väljaehitamiseks.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on 28. veebruar.

Õigusteaduskonnas dekaani valimine

Rektor kuulutas välja õigusteaduskonna dekaani valimised. Kandidaatide esitamise tähtaeg on tuleva aasta 4. jaanuar, kandidaate registreerib TÜ akadeemiline sekretär.

Praegune dekaan dots Jaan Ginter on dekaani ametis olnud 1998. aasta juulist. Uuelt juhilt ootab Ginter, et jätkataks kutsemagistri programmi väljatöötamist. "Samuti vajab õigusteaduskond väga Iuridicumi juurdeehitust, mille nimel tuleb edasi tegutseda," lausus Ginter.

Dekaani valimised toimuvad 19. jaanuaril.

TÜ infopäev Tallinnas

Kolmapäeval, 8. detsembril korraldas TÜ Tallinnas Rahvusraamatukogus iga-aastase infopäeva, kus tutvustati õpilastele, õpetajatele ja teistele huvilistele ülikoolis õppimisvõimalusi.

Autasustati TÜ ja Tallinna Linnavalitsuse korraldatud esseekonkursside "21. sajandi ülikool" ja "80. aastat eestikeelset kõrgharidust" võitjaid.

TÜ semiootikaprofessor Peeter Torop pidas loengu "Rahvuslik ülikool ja rahvusvaheline teadus".

Selle sajandi viimane Universitas Tartuensis

Tartu Ülikooli ajalehe Universitas Tartuensise selle sajandi viimane number ilmub tuleval reedel, 17. detsembril.

2000. aastal ilmub UT esimene number reedel, 7. jaanuaril.

Tallinnas tuleb kokku Eesti haridusfoorum

Varje Sootak

Teisipäeval toimus TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkonna selle aasta viimane koosolek.

Toimkonna esimees Helen Eenmaa, mida koosolekul arutati?

Toimkonna kaks olulisemat teemat on viimasel ajal olnud 10. ja 11. detsembril Tallinnas Rahvusraamatukogus toimuv haridusfoorum ja humanitaarteadlaste ümarlaud.

Haridusfoorumile läheb kolm toimkonna liiget: Maarja Saks, Teele Raiend ja mina ise.

Meie ettekande teema haakub hariduse kvaliteedi problemaatikaga. Kuna Eesti Üliõpilaskondade Liidul on kavas sõna võtta samal teemal, eeldame, et nad võiksid välja tuua üliõpilaste üldised seisukohad Eestis.



Helen Eenmaa.

Kindlasti anname nendepoolsele ettekandele ka oma lisa, visand on veel valmimisel.

Mis on haridusfoorum?

Foorum on asutatud 1995. aasta oktoobris ning statuudi järgi on selle kui hariduspoliitiliste huvigruppide esinduskogu eesmärgiks osalusdemokraatia, partnerluse ja ühiskondliku kokkuleppe põhimõtete edendamine Eesti hariduspoliitikas.

Põhiküsimused, mille ümber peaksid arutelud koonduma, on haridussüsteemi arengu eesmärgid ja põhimõtted, haridussüsteemi ehitus, hariduspoliitika subjektid, haridussubjektid ja nende rollid, õppekavad kui haridussüsteemi sisuline tuum, hariduse kvaliteedi tagamine, haridussüsteemi haldamine ja finantseerimine ning selleks vajalikud tugisüsteemid ja ressursid.

Kuna tegemist on üle-eestilise hariduspoliitikaga, ei saa me veel kohe nendele küsimustele lahendusi leida. Samas aga anname oma panuse haridus-kontseptsiooni väljatöötamisel ja loodame, et kunagi jõuame ka eesmärkideni, mille oleme püstitanud siin Tartus.

Kuidas olete osalenud humanitaarteadlaste ümarlauas?

Humanitaarteadlaste ümarlaua tegevus sai alguse käesoleva aasta veebruaris.

Reageeringuna TÜ humanitaarteaduste ning ka kogu Eesti kõrghariduse problemaatikat puudutavale märgukirjale (14. mai UT-s), samuti aga ajendatuna ümarlaua tegevuse 9. novembri kokkuvõttest TÜ Raamatukogus, otsustas ka üliõpilasesindus esitada oma tudengite ning kraadiõppurite olulisemate teemade seisukohad.

Üliõpilasesinduse IV koosseisu haridustoimkonna arutelude keskseks teemaks on olnud hariduse kvaliteet ning kokkuvõttes oleme oma tegevusega selle teema tähtsust suutnud tõestada nii rektoraadile kui haridusministeeriumile.

Sel semestril alustas haridustoimkond ka seminaride sarja "Olukorrast ülikoolis".

Esimesel üritusel novembris arutleti koos haridusminister Tõnis Lukase, rektor Jaak Aaviksoo ja teistega, mida ootab uue aastatuhande üliõpilane Tartu Ülikoolilt ja mida ülikool oma rohkem kui 12 tuhandelt tudengilt. Seminari eesmärk oli luua dialoog ülikooli juhtkonna, riigi haridusjuhtide ja tudengite vahel.

15. detsembriks peaks valmima toimkonna selle aasta üks suurprojekte - uurimuse "Õppekorraldusest Tartu Ülikoolis 1999. aasta sügisel" analüüs. Kindlasti annab see ülikoolile uusi pidepunkte ning üliõpilasesindusele olulise baasi, millelt edasi liikuda niisama konstruktiivselt kui seni.

Nii haridusfoorumil arutatust kui uurimuse tulemustest tahame UT lugejat teavitada veel sellel aastal.

UUDISED

Raamatukogu korraldab teabetunde

TÜ Raamatukogu direktsioon hakkas oma töötajatele teabetunde korraldama.

Esimeses teabetunnis tutvustasid direktor Toomas Liivamägi, teenindusdirektor Mare Ilus ning raamatukogu ohjesüsteemi INNOPAC juht Ülo Treikelder üleminekut arvutilaenutusele.

Selle nädala teabetunnis käsitles direktor Toomas Liivamägi raamatukogu eelarvet. Raamatukogu töötajatele kehtestatud I astme võrra madalama töötasu aeg lõpeb koos selle aastaga. Praegu ei saa veel kindlalt nimetada palgatõusu suurust, kuna täpsustuskõnelused ülikooli juhtkonnaga on pidamata. Direktori sõnul tuleb täpsemalt üle vaadata ka sisereservid.

"Kui alati ei anna kokku hoida rahas, siis koostöövõimalusi tuleb ikka otsida. Oleme ju suur infokeskus, kellega tahavad partnerlussuhteid luua väiksemad infokeskused," lausus Liivamägi.

Direktor ergutas ka oma töötajaid, kõrgharidusega spetsialiste, rohkem välja tulema ideedega, mis võiksid raamatukogutööd tõhusalt edasi arendada. "Me ei tohi mõelda, et seda ei saa nagunii, vaid mõtleme, kuidas oleks parem," ütles Liivamägi.

AEF-i kingitus raamatukogule

Avatud Eesti Fond Tallinnas esitles Tallinnas Sakala keskuses Eesti mittetulundusühenduste konverentsil ligi 30 mittetulundussektori temaatikat käsitlevat raamatut. Ühe komplekti kingib fond Eesti Rahvusraamatukogule ja TÜ Raamatukogule.

Raamatute seas on nii mittetulundussektori põhitõdesid tutvustavaid kui ka uusi tendentse avavaid hiljuti ilmunud teoseid.

Autoriteks on valdkonna tunnustatuimad uurijad maailmas. "See on põhjalik valik, mis annab mittetulundussektorist globaalse pildi," kinnitab AEF-i juhataja Mall Hellam.

Raamatute seas on ka Johns Hopkinsi Ülikooli läbi viidud suurim ülemaailmne mittetulundussektori võrdlev uurimus, mis tänaseks hõlmab 22 riiki.

TÜ meenutas vabadusvõitleja Jüri Kukke

Mälestuskeskus HEREDITAS ... *in memoriam* JÜRI KUKK korraldas kümme aastat möödunud Eesti rahva vabadusvõitleja Jüri Kuke põrmu Vologdast Kursi kalmistule ümbermatmise puhul Tartu Ülikoolis mälestusaktuse.

27. märtsil 1981 suri 41. eluaastal Vologda vanglas pika näljastreigi järel Eestist õigusvastaselt väljaviidud TÜ keemiaõppejõud Jüri Kukk.

Aktusel meenutasid Jüri Kukke tema NSV Liidu meelsusvangidest aatekaaslased Mart Niklus, Enn Tarto, dr Heino Noor.

Aktuse järel kohtuti Jüri Kuke pikaaegses töökohas, füüsikakeemiateaduskonna anorgaanilise keemia õppetoolis mitme tema represseerimist mäletava kolleegiga.

Järgmisel aastal seisab ees koos langenud vabadusvõitleja päevaga Jüri Kuke 60. sünniaastapäeva tähistamine.



Rahvaluule professor Ülo Valk NEFA rahvusvahelises suvekoolis koos üliõpilaste Karoliina Kagovere (vasakul) ja Pille Niinega.

Rahvaluule õppetooli kodu on Bocki majas[1]

80 aastat eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli

Tiiu Jaago
TÜ kirjanduse ja rahvaluule osakonna dotsent

Ülo Valk
TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule professor

TÜ EESTI JA VÕRDLEVA RAHVALUULE ÕPPETOOL 80

Reedel, 10. detsembril ootab rahvaluule õppetool külalisi kl 17 Ülikooli 16-208.

Laupäeval, 11. detsembril kl 10.15 korraldab õppetool koos võrdleva usuteaduse õppetooli ning Soome Usundiloo Seltsiga ph aud 102 seminari võrdleva usundiloo kui akadeemilise distsipliini suundumustest ja teemadest Eestis ning Soomes.

Eesti rahvaluuleteaduse algus ulatub palju varasemasse aega kui 80 aastat. Kahtlemata on õppetool rahvaluuleteaduse järjepidevuse ja folkloristika ristumisteede sümbol. Sünnipäevameeleoludes rahvaluuleteadlased unistavad aga ka kordatehtud õpperuumide ja väljanägemisega Bocki majast.

Kui 1919. aastal valmistuti emakeelse ülikooli juures avama rahvaluule õppetooli, juhtus midagi ootamatut.

Rahvaluulet peeti sel ajal väga rahvuskeskseks alaks, kuid eestikeelse ülikooli rahvaluule professoriks kutsuti Venemaalt baltisakslane, kes sel ajal eesti keelt ei osanudki - Walter Anderson.

Rahvaluule õpetamisest 1919 - 1993

Ehkki õppetooli nimetus eesti ja võrdleva rahvaluule õppetool pandi paika varem, 1919. aasta suvel, sai just ehk sellest faktist alguse arusaam rahvaluule rahvuspiirideta olemusest.

Walter Anderson tuleb Tartusse 1920. aasta sügisel, kuid õppetool alustab tööd siiski juba 1919. aasta sügisest, ja seda tänu Matthias Johann Eisenile.

1919. aasta 16. septembri kirjas Helsingi Ülikooli rahvaluule professorile Kaarle Krohnile selgitab Eisen oma töökava: "Minul on mütoloogia läbi töötatud, -ettelugemisi selle kohta saab kogu aastaks iga päev nädalas pidada. Ennemuistsete juttude alal olen ka oma jagu tööd teinud. Kõige vähem olen ehk rahvalaulusid uurinud. Mis mul puudub, kus ma kompetent ei ole, on praktiline õpetus, seminaari harjutused. Et ma iialgi rahvaluule praktilisi seminaari töid kaasa ei ole elanud, ei tea ma juhatust selles suhtes anda. Praktilisteks töödeks oleks küll meest tarvis, kes seda ise praktiliselt õppinud, ja selleks oskab üliõpilastelegi juhatust anda."

Andersoni ja Eiseni kõrvale astub 1927. aastal juba Tartu Ülikooli kasvandik Oskar Loorits.

Pärast II maailmasõda paiskub nii alustatu harali.

Tartus jätkub õppetöö küll mitte omaette kateedrina, kuid säilib võimalus spetsialiseeruda rahvaluule alale.

Anderson töötas Kieli Ülikoolis ja tema õpilasi leidub tänapäeva folkloristikamaailma tippude seas. Loorits jätkas tööd Uppsalas.

1993. aastast on rahvaluule õppetool taas iseseisev.

See annab võimaluse tegelda rahvaluulega selle mitmekesisuses: minevikupärandist tänapäevase rahvaluuleni; luulest praktiliste toimimisteni; pärimustest, mis territoriaalselt ulatuvad Eestist Indiani.

Rahvaluule üheks võluks on tema elulähedus: folkloristid töötavad nii kabinetis, arhiivides kui ka linnades ja külades — välitöödel.

Rahvaluule õppetool täna

Kuigi rahvaluulele on spetsialiseerunud praegu 35 üliõpilast, on õppijate hulgas peale filoloogide ka ajaloolasi, teolooge, sotsiolooge ja teistegi erialade esindajaid.

See on loomulik, kuivõrd rahvaluulel on oma puutepunktid erinevate elualadega.

Õppetöö ei piirdu ainult loengute ja seminaridega. On välja kujunenud koostöö Eesti Rahvaluule Arhiiviga, kes hoiab oma uksed avali juba rahvaluule algkursuse õppijaile. Siinkohal arhiivirahvale suurim tänu.

Õppetooli koduleheküljelt (http://haldjas.folklore.ee/UTfolkl/) leiab huviline lähemat informatsiooni teadustöö kohta, aga ka õppematerjale. Lisaks korraldatakse suvekoole ja õppereise.

Kuivõrd rahvaluule ei ole ühe rahvuse keskne, ei ole rahvaluuleteadus seda ammugi. Lähiminevikus on kujunenud rahvusvahelised kontaktid, kusjuures üliõpilasigi on pärit erinevatest kultuuripiirkondadest.

Kontaktid

Rahvaluule õppetooli on viimastel aastatel külastanud 15 maa folkloristid, kellest paljud on ka loenguid pidanud. Rahvusvahelised koostööprojektid seovad rahvaluule õppetooli Soome, Skandinaavia, Baltimaade, Iirimaa, USA ja India folkloristikakeskustega. Võib ju küsida, mida on eesti rahvaluuleteadusel maailma folkloristikas kaasa rääkida ja mis osa on pärimusel tänapäeva ühiskonnas. Kuidas kohaneb kultuuris oma ja võõras: kuidas sobitub regilauluihalus sooviga osa saada tänapäevasest infotehnoloogiast ja maailmakultuurist; kuidas kujundavad kohalikku kultuuri Eesti alal kokkusaavad eri päritolu kultuurid ...?

Globaliseeruv maailm tekitab küsimusi nii läänes kui ka meil. Rahvaluule õppetool on kolme viimase aasta jooksul korraldanud kolm rahvusvahelist seminari rahvaluule muutuvast osast muutuvas maailmas ja folkloristika ülesannetest. Euroopa Liitu pürgivas Eestis on vältimatu uurida ühiskonna arengu lokaalseid erijooni ja probleeme. Pärimusel on oma osa nende protsesside peegeldamisel.

[1] **Von Bock oli aadlimees, kelle majas alustas ülikool õppetööd 1802. aastal. Rahvaluule õppetool asub selles majas alates 1997. aastast. Nõukogude ajal õpetati siin nn punaseid aineid, mis andis majale ka ametliku nime marksumaja, kuid rahvaluule õppetooli liikmed ja mitmed üliõpilased kutsuvad seda Bocki majaks.**

KIRI

Kliinikumi konkursid on ilma sotsiaalse kaitseta

Võtsin osa TÜ Kliinikumi konkursist spordimeditsiini osakonnajuhataja ja direktori ametikohale. Osakonnajuhatajalt nõuti I kategooriat, võrdsete kandidaatide puhul tuli eelistada kõrgema akadeemilise kraadiga isikut. Valiti kandidaadikraadiga isik. Direktori ametikohale olid samad tingimused, kuid kraadinõuet polnud. Valiti isik, kellel polnud nõutud I kategooriat, kes pole päevagi teinud õppetööd, kellel polnud kraadi, teadustöid, juhtimiskogemusi.

Komisjoni esimehe prof J. Maaroosi väljenduse järgi minule adresseeritud kirjas on öeldud, et "akadeemiline kraad ei oma mingit tähtsust". Kuid see on ju ülikooli kliinik! Oleme sattunud olukorda, kus kandidaadi- või doktorikraadiga isikutel pole mingit eelist kõrgematele ametikohtadele kandideerimisel. See on saanud võimalikuks seetõttu, et ülikool on distantseerunud kliinikumi konkursil toimuvast ja jätnud oma akadeemilise kraadiga inimesed sotsiaalse kaitseta.

Ka arst-õppejõudude kohtadele kandideerimisel pole kandidaadi- ega doktorikraadiga isikutel eelist neid mitteomavate ees. Vähe sellest, selles voorus tuleb doktorikraadiga isikutel rinda pista juba keskmiselt või alla selle õppinud arstidega. Ja siis tuleb kokku mingi kõrge komisjon, et arutada, miks on nii vähe kraadikaitsjaid. Milleks kaitsta kraadi, kui seda ei väärtustata?

Ülikoolil oleks viimane aeg kiiresti ja resoluutselt sekkuda kliinikumi konkursside õigluse kontrollimisele oma akadeemilise kaadri kaitse seisukohast, sest need inimesed hakkavad õpetama tema üliõpilasi.

***Prof emer* Toomas Karu**

Vastab konkursikomisjon

TÜ Kliinikumi (TÜK) spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku direktori ja osakonnajuhatajate ametikohtade konkurssidele esitati 11 avaldust, neist kolm kliiniku direktori kohale - T. Karult, M. Audovalt ja R. Kuigilt. T. Karu oli esitanud avalduse ka spordimeditsiini osakonna juhataja ja M. Audova ambulatoorse osakonna juhataja kohale. Komisjon lubas konkursile kõik kandidaadid.

Vestlusvoorus andsid T. Karu ja M. Audova eelistuse osakonnajuhataja kohale kandideerimiseks, et paremini realiseerida oma teadmisi ja oskusi vastavatel erialadel.

Kliiniku direktori ametikoht on ametijuhendi järgi puhtfinantsmajanduslik tegevus, kuhu võib asuda ka mittemeditsiinilise kõrgharidusega inimene. Salajasel hääletusel asetus kandidaatidest esikohale R. Kuik, T. Karu jäi kolmandaks.

Spordimeditsiini osakonnajuhatajaks kandideerisid medkand R. Jalak, emeriitprof T. Karu ja dots A. Landõr. Salajasel hääletusel tuli R. Jalak esimesele ja T. Karu kolmandale kohale.

T. Karu ei võtnud osa spordimeditsiini osakonna direktori, vaid kogu kliiniku (4 osakonda) direktori konkursist.

Minu kirja vastuses on demagoogiliselt moonutatud väidet, et akadeemiline kraad kliiniku direktori ametikohale esitatavates nõuetes ei oma vastavalt ametijuhendile määravat tähtsust. Direktori ametijuhend näeb ette eeldusi ja töökogemust finantsmajanduslikus sfääris, seega õppe- ja teaduspotentsiaal ei oma sellel ametikohal automaatselt eelistuse tähendust. Komisjon töötas reglemendi järgi ja materjalid on täpselt fikseeritud ning kontrollitavad TÜK-i personaliteenistuses.

Komisjoni kuulusid kliiniku juhataja J. Maaroos (komisjoni esimees), TÜK-i juhatuse liige arstiabi, õppe- ja teadustöö ning tervishoiu edendamise haldusalal U. Siigur, erialaseltsi esindaja V. Utso, Arstide Liidu esindaja J. Ratasepp ja TÜK-i personaliteenistuse direktor S. Toomiste.

Prof Jaak Maaroos
TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku juhataja

ÕNNITLEME!

Jaak Kangilaski 60



Jaak Kangilaski on sündinud 10. detsembril 1939. TÜ lõpetas ta 1963. aastal kunstiajaloolasena.

Jaak Kangilaski on töötanud ülikoolis 1967. aastast, lugedes kunstiajaloo, esteetika- ja filosoofialoenguid. Samal aastal kaitses ta väitekirja "Kunstnikerühmitus "Kes Nabis" ja nende osa prantsuse 19. sajandi lõpu ja 20. sajandi alguse maalikunstis". 1971. aastast on ta pidanud loenguid ka Tallinna Kunstiülikoolis. 1978. aastal valiti Kangilaski kunstiülikooli kunstiajaloo osakonna juhatajaks, 1990 - 1995 oli rektor. Samal ajal jätkas ta osalise koormusega töötamist professorina Tartu Ülikoolis.

1995 valiti Jaak Kangilaski TÜ stiajaloo professoriks ja 1999 ajaloo osakonna juhatajaks.

Prof Kangilaski on kauaaegne Eesti Kunstnike Liidu sekretär, teaduskompetentsi nõukogu liige, UNESCO Eesti Rahvusliku Komisjoni esimees, Sorose Kaasaegse Kunsti Eesti Keskuse nõukogu liige, Kunstiteadlaste Ühingu liige.

Jaak Kangilaski on üks peamisi kaasaegse kunstiteooria vahendajaid Eestis, mis on oluline eeldus, et Eesti kunstiteadus suudaks olla rahvusvahelisel tasemel.

Õnnitlevad kolleegid

Keele valikul rahvusteadustes tuleb lähtuda kultuurikeskkonnast

Varje Sootak

Eesti ülikooli 80. aastapäeva konverentsil "Rahvuskeel globaliseeruvas kõrghariduses" kõneles TÜ arheoloogiaprofessor Valter Lang rahvusteaduste keelest.



Prof Valter Lang soovitab omakeelsed teadustööd varustada korralike teiskeelsete resümeedega. JAAK NILSSON

Miks tuleb Teie arvates keeleküsimust nn päristeaduses ja humanitaarias erinevalt analüüsida?

Täppis- ja loodusteaduste fundamentaalsetel seadustel ja teooriatel on universaalne rakendatavus ning teadlased ühes maailmajaos peavad teadma avastustest teises maailma otsas. Seega võiks ka sellise teaduse keel, esmajoones teadustulemuste avaldamise keel olla üks. Võidab nii teadus kui teadlased, kaotab aga emakeelne rahvuskultuur, mille üks koostisosa teadus on.

Aga humanitaarsetes rahvusteadustes?

Seal on lugu teine. Erinevate arheoloogiate arv võib olla suurem isegi rahvaste arvust, kes oma esiajalugu uurivad.

Enamasti erinevad need arheoloogiad uurimisobjekti poolest, mis igal maal ja rahval on teistest erinev.

Teine erinevuste allikas on üldine metodoloogia, mis võimaldab üheaegsete ja võistlevate paradigmade rohkust, mistõttu isegi ühe maa uurijad ei saa alati üksteisest aru.

Peamine erinevuste põhjus on uurimisobjekti lokaalne iseloom.

Näiteks eesti ja mehhiko arheoloogidel pole igapäevatöös tarvidust teineteise mõistmise järele, sest kokkupuutepind uurimisobjektis puudub.

Eesti ja Läti arheoloogiat võrreldes leiame naabruse tõttu uurimisobjektis palju sarnasusi ja üksteisest arusaamine on oluline.

Kui silmas pidada üksnes arheoloogide endi tööalaseid huve, peaksid eesti ja läti arheoloogid küll oma töid inglise keeles avaldama.

Oleks erialakirjandus vaid inglise keeles, piisakski ühe võõrkeele omandamisest.

Suurem osa, vähemalt meie regioonis, pole inglise keeles ning seetõttu tuleb õppida ka teisi keeli.

Mida näitavad eesti arheoloogide 1990-ndatel aastatel ilmunud töödes esinevad viited?

Viidete keel osutab kõige paremini keelekeskkonnale, milles töötatakse, kaudselt ka sellele, mis keeles töid avaldatakse, kuna suurema osa viidetest moodustavad kodumaal ilmunud tööd. Juhivad viited eesti- ja saksakeelsetele töödele (24,1 ja 24%), järgnevad vene- ja ingliskeelsed (21,7 ja 16,9%). Kaugemale jäävad viited rootsi- (4,8%), läti- ja soomekeelsetele (võrdselt 2,7%) ning teistele keeltele (leedu, poola, norra, taani, prantsuse jt).

Nii et igapäevatöös kasutatavate keelte hulk meie ainevaldkonnas on väga suur ning tarvisminevate ingliskeelsete tööde hulk on eesti arheoloogias praegu 17% piirimail. Keelte paljusus on tingitud meie maa vahelduvast kuulumisest saksa ja vene keelel põhinevatesse poliitilistesse süsteemidesse, mistõttu otsus ükskõik millise keele eeliskasutamise kohta teaduses, eriti rahvusteadustes, on oma iseloomult samuti poliitiline.

Aga teiste maade arheoloogiakirjanduse viited?

Analüüsides Soome, Rootsi, Briti ja Saksa viiteid võib märgata, et mida suurem rahvas, seda rohkem omakeelset arheoloogiakirjandust ning väiksem aktiivselt kasutavate keelte hulk ning vastupidi. Arheoloogia metodoloogia ja teooria kirjandus on valdavalt inglise keeles, sest suur osa "teoretiseerijatest" pärineb anglo-ameerika maadest. Naabermaades ilmunud töödele viidatakse vähe ning kaugemal ilmunud kirjandusele peaaegu üldse mitte (v.a metodoloogia ja teooria) – ja seda sõltumata keelest. Võrreldes arenenud Põhjala riikidega, rääkimata suurriikidest, on Eestis eestikeelse arheoloogiakirjanduse osatähtsus liiga väike ja seda on vaja suurendada.

Miks?

Mida rohkem omakeelset arheoloogiakirjandust, seda populaarsem ja tuntum on oma esiajalugu haritud rahva hulgas. Arheoloogia käekäik sõltub väga palju populaarsusest rahva hulgas, millega on tihedalt seotud muinasleidude toomine muuseumidesse, uute muististe avastamine ning kaitsealuste muististe säilimine.

Seega on arheoloogia ja ka teiste rahvusteaduste arengu huvides vajalik, et palju kirjandust oleks emakeeles. Keele valikul rahvusteadustes tuleb kindlasti lähtuda ka rahvuskultuuri kui terviku huvidest. See on terviklik süsteem, mis tuginеb omakeelsele kommunikatsioonivõrgule. Kui süsteemi mõnes lõigus oluliselt haavata, võib hakata varisema kogu ehitis. Siit moraalne kohustus ka täppisteadlastele avaldada vähemalt osa töid emakeeles. Kui me pidevalt ei kirjuta teadust emakeeles, kängub oskussõnavara ning varsti ei ole me võimelised teadusest emakeeles mõtlema.

Kas rahvuskeeltes kirjutamine soodustab konkurentsivõimetu teaduse viljelemist?

Seda soodustab üksnes konkurentsi puudumine. Kui täppisteadlastel tänu uurimisobjekti universaalsusele on konkurents ääretult tihe, siis rahvusteadustes, vähemalt postkommunistlikes väikeriikides, nagu Eestis, väga hõre. Inglise keeles kirjutamine ei tee olukorda paremaks, sest uurimisobjekti eripära (st lokaalsuse) tõttu ei suuda keegi väljastpoolt konkurentsi sekkuda ega adekvaatselt hinnata. Erandiks on teooriaalane looming.

Ainus võimalus tõsta rahvusteaduste kvaliteeti on uurijate arvu suurendamine ja seeläbi konkurentsi tihendamine kodumaal.

Ei taha siiski väita, nagu oleksid rahvusteadused üksnes mingid riigi- või rahvusesisesed nähtused. Eesti esiajalugu on orgaaniline osa Läänemere maade esiajaloost, mis moodustab osa Euroopa esiajaloost jne. Siit tuleneb ükskõik millise maa arheoloogide kaks olulist kohustust: uurida oma lõiku sellest suurest heterogeensest tervikust ja teha tulemused kättesaadavaks teistele. Kui esimest saab teha ükskõik mis keeles, siis võib tunduda, et teise kohustuse täitmiseks ongi vaja avaldada tulemused mingis ühises keeles.

Rahvusteadused pakuvad ka teise võimaluse: omakeelsete artiklite ja monograafiate varustamine korralike teiskeelsete resümeedega. Oluline on ka aeg-ajalt teiskeelsete ülevaadete avaldamine oma teadusharu saavutustest, osalemine rahvusvahelistes projektides jne.

Pole alust arvata, et rahvusteadused teadustena midagi võidaksid, kui neid ainult inglise keeles teha, kaotaksid aga kindlasti. Taotledes ükskeelset teadust, loodetakse võita teiste keelte õppimise arvelt, ent tulemuseks on kaotus teisel rindel – omakeelse kultuuri vaesestumine , naaberkeelte ja kultuuride mittetundmine (rahvusteaduste viljelemisel on see tähtis), kitsalt ühekülgne orienteeritus anglo-ameerika maailmale.

Ajaloolasena olen siiski optimistlik - alles see oli, kui ainsaks tulevikukeeleks kuulutati vene keel, mõnevõrra varem oli selleks meie regioonis iseenesest mõistetavalt saksa keel. Ladina keele valitsemiseni teaduses ja kultuuris meie sotsiaalne mälu enam õieti ei ulatu. Ehk läheb varsti üle ka tuhin inglise keele järele.

VALTER LANG (SÜND 1958)

1981 lõpetas TÜ ajaloo-osakonna
1981. aastast töötas TA Ajaloo Instituudis
1990. aastast teadusdirektor
1992. aastast arheoloogiaosakonna juhataja
1996 kaitses TÜ-s filosoofiadoktorikraadi
1999 valiti TÜ arheoloogiaprofessoriks

Välisõppejõud on väljaspool Eesti ühiskonda

Szilard Toth
TÜ ungari keele lektor

Viimasel ajal kõneldakse palju muulaste integreerimisest Eesti ühiskonda, kuigi konkreetseid samme paistab olevat vähe tehtud.

Tundub, et eestlased ja mitteeestlased elavad ikka veel isoleerituna. Võib-olla ei olegi halb, et iga rahvarühm elab oma kommete kohaselt. Igal juhul oleks aga võimalik midagi ette võtta välisõppejõudude integreerimiseks, sest nemad ei ole ühtse kultuuriga rahvusrühm, vaid eri paigust Eestisse tööle tulnud haritlased.

Ilma eesti keeleta

Meenutagem, et eestikeelse ülikooli sünni juures mängisid olulist osa mitmed välisõppejõud, näiteks soome ja ungari geograafiaprofessorid J. G. Granö ja M. Haltenberger, soome fennougristikaprofessor L. Kettunen ning ungari õigusteaduse professor I. Csekey.

TÜ-s ja keskkoolides töötavate välisõppejõudude eesti keele oskuse eest ei hoolitse kahjuks keegi.

Mina tulin ungari keele lektorina ülikooli tööle 14 kuud tagasi, osates juba eesti keelt ja mul on võimalus oma kolleegidega eesti keeles suhelda. Mõned minu kolleegid töötavad venekeelses keskkonnas; leidub selliseid, kes enne Eestisse tulekut eesti keelt ei osanud ega oska ka nüüd. Käisin koos ühe kolleegiga abi palumas eesti keele (võõrkeelena) õppetoolist, kus pakuti välisüliõpilastele mõeldud keelekursusi, mille ajad meile osaliselt ei sobinud.

Paljud välisõppejõud on endale ise eesti keele õppimiseks eraõpetajad leidnud.

Samuti on kummaline, et ka Raatuse Gümnaasiumi sakslastest õpetajatele õpetab eesti keelt eraõpetaja, aga mitte mõni Eesti asutus.

Illegaalsed õppejõud

Kahe maa vaheliste riiklike lepingute alusel Eestis töötavatel õppejõududel on suuri raskusi ka siinsete ametiasutustega. Mina vormistasin oma õppetooli abil kõik dokumendid juba 1998. aasta suvel, kuid elamisloa sain alles enne jõule. Kuigi koostööplaani kohaselt pidi elamis- ja tööluba olema tasuta, maksis mu kolleeg nende eest kokku 6000 kr, mille hiljem küll ülikooli ja ministeeriumi käest tagasi saime. Alles 8 kuud pärast Eestisse saabumist sain kätte tõendi elamis- ja tööloa riigilõivust vabastamise kohta, aga ainult pikendamise jaoks, mitte tagantjärele maksmiseks.

Olen ka teistelt välisõppejõududelt sellistest raskustest kuulnud, nii et ilmselt puudutab probleem enamikku siin töötavaid välismaa õpetajaid. Mõned töötavad juba mitmendat kuud illegaalselt. Kuna tööleping antakse alati elamisloa alusel ja viimane kehtib ainult aasta, seab see välisõppejõu ebakindlasse olukorda. Loobusime endisest töökohast ja tahaksime olla tuleviku suhtes kindlad.

Veelgi suuremaid raskusi on välisõppejõudude pereliikmetel. Näiteks Raatuse Gümnaasiumi õpetaja Ungari kodanikust abikaasa Monika Rösslingi tahtis Tartu Migratsiooniamet Saksamaale tagasi saata, sest tal ei ole Eestis töölepingut, ehkki tuli siia Saksa välisministeeriumi komandeeringuga. Ta pöördus Saksa Suursaatkonna poole, aga senini pole elamisluba saanud. Eestis töötavad välismaa õpetajad peaksid seega olema soovitavalt vallalised...

Ülikool eestikeelsemaks!

Ülikooli aastapäevale pühendatud rahvuskeele konverentsil ütles prof Mati Erelt: "Kõik kõrvalekalded eestikeelsest õpetusest, näiteks välisõppejõudude loengud, peaksid olema täpselt reglementeeritud."

Eesti keel on nii väike keel, et välisõppejõududelt ei saa enne Eestisse tulekut selle oskust nõuda. Oleks hea, kui Eesti riik kasutaks ära ühe kanali eesti keele laiemaks levitamiseks maailmas, pakkudes Eestisse tulnud õpetajatele võimalust seda õppida.

Meie, välisõppejõud, räägiksime hea meelega paremini eesti keelt, tahaksime rohkem osa võtta eesti teaduselust, kuid kahjuks takistab seda meie puudulik eesti keele oskus.

UUDISED

1999. aasta Saaremaa stipendiumid jagatud

29. novembril toimunud Saaremaa Omavalitsuste Liidu stipendiumikomisjoni koosolekul valiti neli aastastipendiumi saajat.

TÜ-st pälvis Johann von Luce nimelise loodus-, meditsiini- ja põllumajanduserialade aastastipendiumi bioloogiamagistrant Triin Reitalu.

AS Saare Kalur asutatud Albert Uustulndi nimeline stipendium majanduserialade üliõpilastele otsustati anda TÜ ettevõttemajanduse 4. aasta tudengile Ilona Valgele.

Stipendiumitunnistused antakse üle 23. detsembril Saare maavalitsuses.

Neljale 15 000-kroonisele aastastipendiumile kandideeris 35 põhi- ja magistriõppe üliõpilast erinevatest Eesti ja Lääne-Euroopa ning Põhjamaade kõrgkoolidest.

Saaremaa Omavalitsuste Liit asutas Saaremaa stipendiumid maakonnast pärit hästi edasijõudvate üliõpilaste toetamiseks ja premeerimiseks 1997. aastal.

TÜ üliõpilastest on stipendiaadid olnud Maris Oll (1997, arstiteadus), Mare Oder (1998, õeteadus) ja Triin Tõru (1998, eripedagoogika).

TÄNU

TÜ teabetalitus tänab abi eest eesti ülikooli 80. aastapäeva korraldamisel järgmisi isikuid ja kollektiive:

Tartu Linnavalitsus
Ajaleht Postimees
Teater Vanemuine
Tartu Raadio
Kirjastus Ilmamaa
Laia Leili Lilled
Eesti Post
Tartu Poistekoor
Tartu Linna Keskraamatukogu lasteosakond
TÜ juures tegutseva varajase muusika keskuse Festivitas Artium muusikud
TÜ Akadeemiline Naiskoor, dirigent Vaike Uibopuu
Tartu Akadeemiline Meeskoor, dirigent Alo Ritsing
TÜ kammerkoor, dirigent Karin Herne
TÜ kunstide osakonna kammerkoor, dirigent Seidi Mutso
Tartu Üliõpilasteater, juhendaja Kalev Kudu
Puhkpilliorkester Popsid, dirigent Enno Tubli
TÜ rektoraat
TÜ Ajaloo Muuseum
TÜ Kirjastus
TÜ arvutigraafikateenistus
TÜ kommunikatsioonitehnika osakond
TÜ transpordiosakond
TÜ kinnisvarade osakond
Praost Joel Luhamets
Dr theol des Urmas Petti
Tiina Viirelaid
Prof emer Helmut Piirimäe
Prof Peeter Tulviste
Prof Jüri Kärner
Hillar Palamets
Priit Pajos
Sirje Mark
Ela-Helgi Martis
Ken Kalling
Imme Viidalepp
Marta Pihlamäe
Marika Kullamaa

ÜLIKOOLI RAAMATUPOOD SOOVITAB:

Tomas Eloy Martinez
"PÜHA EVITA"



Romaan "Püha Evita" ilmus 1995. aasta juulis Ameerika Ühendriikides, sai kohe bestselleriks, valiti New York Literary Review aasta raamatuks ja pälvis hulgaliselt kiitvat kriitikat. Osalt ka laitvat: leiti, et romaan on küll omal moel maagiliselt haarav, samas aga balansseerib autor haiglase naturalismi ja hea maitse piirimail, suutmata sellegipoolest süüvida Evita isiklikku ellu ega pakkuda pilti tema mõjust Argentiina ajaloole. Tomas Eloy Martinez pole tahtnud kirjutada ega olegi kirjutanud järjekordset halearmast seebiooperit provintsituhkatriinu fantastilisest tähelennust ja kameeliadaami stiilis traagilisest surmast. Mõneti on taas tegu ühe variatsiooniga teemal - mees, naine ja võim , mis on ilmselt niisama vana kui inimkonna ajalugu.

Autor on ise üks romaani keskseid tegelasi. Ta loobub julgelt kirjaniku kõiketeadjarollist ning vaatleb Evita (ja terve Argentiina) lugu kord kiretu krooonikuna, kord lihtsalt argentiinlasega, kes oma kodumaa õnnetuste pärast masendust tunneb. Vahel irvitab ta Evitast loodud müüdi üle, vahel aga demonstreerib Tomas Eloy Martinez häbenematult, et on ka ise sellest müüdist hüpnotiseeritud.

Seni on raamatut tõlgitud ligi neljakümnesse keelde. Millena seda loetakse - kas laiendatud seltskonnakroonika, poliitilise romaani, õudusjutu või ajalooõpikuna – seda ei tea keegi.

TÜ Raamatupood asub Tartus, Ülikooli 11.
Avatud E–R 9-19, L 10-16.
TÜ liikmeskonnale 10% hinnasoodustus!

TARTU LASTETEATRIS

L 11. dets kl 12 JÕULUESIETENDUS M. Feth - T. Tubin "Võlurid"
Oled sa kunagi mõelnud, mis saaks siis, kui mõtted lakkamatult korduksid ja ühel päeval hoopis otsa lõpeksid? Härra Tusane mõtleb selle peale - ja kogub mõtteid. Tal on nimelt võime mõtteid kuulda ja vajalikud vahendid ning abilised nende korjamiseks, laagerdamiseks, istutamiseks, külvamiseks ja ... Tegelikult ei tohikski siin sellest rääkida, sest mõtted on väga pelglikud.
P 12. dets kl 17 JÕULUESIETENDUS W. Huygen - M. Kampus "Päkapikk on päkapikk"
Dokumentaallavastus päkapikkudest, milles päkapikutarkust jagatakse Wil Huygeni "Suure päkapikuraamatu" järgi. Vaatluse all on "päris päkapiku" (mitte klantsitud jõulupäkapiku) anatoomia ja elukombed. Kasutatakse motiive M. Monki muusikast. Mänguline ja vahendeilt tinglik teadmiste jagamine toimub läbi südamliku huumori, mille jooksul saavad päkapikud meile tuttavaks rassiks.

Jõuluperioodil 13. dets - 24. dets on võimalik meilt tellida jõuluetendus koos Jõuluvanaga. Etendust "Päkapikk on Päkapikk" on võimalik tellida teie poolt välja valitud saali.

Piletite ja etenduste tellimine E-R tel 403 032 ja laste@uninet.ee.

EESTI PLIIATSI JÕULUPAKKUMINE

	Hinnad ilma KM-ta
Koopiapaber BERGA Laser 80 g/m²	36.45
Koopiapaber MULTI Copy 80 g/m²	41.80
Faksipaber 210 mm x 30 m	22.55
Perforeeritud kiletasku	0.30
L-kilekaaned, värvitud	0.65
Kileregistraator	1.75
DELO-registraator, papist	2.25
ESSELTE registraator LAF	21.20
Pastakas CORVINA	0.90
Raamat-kalender, päev	45.00

Hinnakiri internetis www.pliiats.ee. Saadaval veel kirjutusvahendite komplektid, koolitarvete jõulupakid lastele, mapid, kalendrid, reklaamtrükk. Suur valik kontorikaupu.

AS Eesti Pliiats hulgiladu Tartus Kastani 183b
Tartu Külmhoone territoorumil,
Cash& Carry kõrval
Tel 420 446 Fax 420 447

KRISOSTOMUS
RAAMATUTE TELLIMINE VÄLISMAALT
Ülikooli 15 Tartu tel: 27 432 263 fax: 27 432 003 http://www.kriso.ee e-mail: kriso@kriso.ee

ACTA DIURNA

10. detsembril kell 10 toimub uues keeltemajas Ülikooli 17 I korruse hallis teaduslik **konverents "Põhjamaad ja Eesti"**, mis on pühendatud skandinavistika professori Stig Örjan Ohlssoni 60. sünnipaevale.

10. ja 11. detsembril toimub TÜ raamatukogus **TÜ Naistekliiniku 195. aastapäevale** pühendatud konverents.

10. detsembril kell 14.15 toimub TÜ Biomeedikumis TÜ ametiühingukomitee seminar **"Töökeskkond, tööstress, rahulolu tööga ja ametiühungute muutuv roll. Üleminekuaja Eestis – probleemid ja lahendused".**
Seminari kava
14.15 Priit Siitan (Riikliku Tööinspektsiooni uus ametisse astuv peadirektor) – Töötervishoiu ja Tööohutuse Seadus ning töökeskkonna hetkeolukord
15.00 kohvipaus
15.15 Argo Soon (vanemassistent) – Sisekeskkonnaga seonduvatest (tervise) probleemidest TÜs Jakobi 4 ja Struve 1 näitel
15.35 Irma Nool (meditsiiniõde) – Tööstress ja läbipõlemissündroom meditsiiniõdedel
15.50 Eda Merisalu (dotsent) – Tööstress suhtlevates ametites ja selle juhtimine
16.10 Alar Sepp (assistent) – Eesti noorarstide tööga rahulolu ja seda mõjutavad tegurid
16.30 Aleksander Jakobson (TÜAÜ esimees) – Ametiühingu osatähtsuse suurendamise vajalikkusest ja võimalustest töökeskkonna kujundamisel
16.50 Arutelu, kokkuvõte ja seminari lõpetamine.

10. detsembril kell 15 avatakse **Valga muuseumis** ülikooli ajaloo muuseumi koostatud näitus kino ajaloost "Elu võluketastel".

10. detsembril tähistab Eesti-Tiibeti Kultuuriselts **inimõiguste päeva**. Kell 17 süüdatakse küünlad Rooma-Katoliku Kirikus (Tartu Veski 1). Kell 18 algab kirikus inimõigustele, maailmarahule ja Tiibetile pühendatud missa, millele järgneb vanamuusika-ansambli "Via Sonora" kontsert. Kaasa võtta foolium- ja kirikuküünlad.

10. detsembril kell 19 toimub TÜ kunstide osakonna kammerkoori ja Läti Ülikooli noortekoori "Juventus" **ühiskontsert Valka Muusikakoolis**.

10. detsembril toimub Pärnu Endla palmisaalis Pärnumaa laste joonistuste võistluse "21.sajandi ülikool" **edukamate õpilaste ja juhendajate-õpetajate autasustamine**.

11. ja 12. detsembril kell 10 algavad TÜ Spordihoones Ujula 4 Lõuna-Eesti üliõpilaste **harrastajate tennisevõistlused**.

11. detsembril kell 10.15 algab ülikooli peahoones aud 102 **võrdleva usundiloo seminar,** mis annab ülevaate võrdleva usundiloo kui akadeemilise distsipliini suundumustest ja teemadest Eestis ning Soomes.

TEATED

13. detsembril kell 13 algab TÜ nõukogu saalis **Leonardo da Vinci programmi seminar**, kus tutvustatakse lähemalt Leonardo programmi ja selles osalemise võimalusi. Oodatud on õppejõud, üliõpilased, välisprojektidega tegelejad ja teised huvilised. Lisainfo Eesti Leonardo keskusest Anne Hütt, tel 2 6103623, anne@leonardo.online.ee.

13. - 24. detsembrini toimub Tartu Ülikooli raamatupoes koostöös kirjastusega The Dryden Press **majandusalaste raamatute näitusmüük.**

14. detsembril kell I4 esitletakse Ülikooli 18 a Eesti Üliõpilaskondade Liidu poolt väljaantava **"Ülõpilaslehe" esimest numbrit**.

14. detsembril kell 17.30 toimub uue keeltemaja skandinavistika osakonnas (III korrus) **Tartu Norra Seltsi jõuluõhtu**.

15. detsembril kell 16 algab TÜ arvutuskeskuses (Liivi tn. 2) **professorite klubi koosolek**. Esineb prof Ülo Lepik.

LOENG

11. detsembril kell 11.30 algavad Jakobi 5 **Euroopa Spordipsühholoogia Föderatsiooni juhatuse liikmete loengud**. Esinevad Erwin Apitzsch, Reinhard Stelter, Yannis Theodorakis, Nanette Mutrie,

14. detsembril kell 12.15 Riia 23 ruumis 217 algab **Ago Rinken** ***venia legendi*** "Retseptorid ja G-valgud närviimpulsi ülekandemehhanismis".

15. detsembril kell 12.15 Riia 23 ruumis 217 algab **Margus Pooga** ***venia legendi*** "Rakumembraan, kui homogeenne, kas barjäär?

15. detsembril kell 16 ph 105 jätkub TÜ Kunstimuuseumi **loengusari "Kreeka kunst"** loenguga "Kreeka klassikalise ajastu väljapaistvaid skulptoreid", lektor Laidi Laiverik.

15. detsembril kell 14 jätkub **Valkas loengusari Eesti ajaloost** Läti Vabariigi Valka linna ja rajooni haridus- ja kultuuritöötajatele. Lektor Ieva Spolite.

VÄITEKIRI

16. detsembril kell 12.15 kaitseb Tiigi 78 - 127 **Heidi Reiljan magistritööd** "Vanemlikud stiilid ja seotuse kontseptsioon". Juhendaja dots Aleksander Pulver, oponent dots Tiia Tulviste.

16. detsembril kell 14.15 kaitseb õigusteaduskonnas **Kalev Saare magistritööd** "Eraõigusliku juriidilise isiku kui iseseisva õigussubjekti õiguslikust seisundist". Juhendaja lektor Irene Kull. Oponendid prof Paul Varul ja Margus Kingisepp.

17. detsembril kell 16 kaitseb ph ruumis 134 **Kaja Tampere magistritööd** "Organisatsiooni kommunikatsioon muutuvas ühiskonnas: Eesti Telefoni avalikkussuhted 1989-1992 ja 1997". Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponendid Maaja Vadi ja Jaanus Arukaevu.

17. detsembril kell 17 kaitseb ph ruumis 134 **Taivo Paju magistritööd** "Eesti meediamajanduse areng 1989-1999". Juhendaja Peeter Vihalemm. Oponendid TriinVihalemm ja Halliki Harro.

20. detsembril, kell 12.15 kaitseb Tiigi 78-127 semiootika osakonna nõukogus **Virve Sarapik doktoriväitekirja** "Keel ja kunst". Oponendid Eesti Kunstiakadeemia prof emer Boriss Bernštein, prof Peeter Torop (TÜ).

20. detsembril kell 12 kaitseb uues keeltemajas ruumis 405 **Eve Annuk magistritööd** "Tekst ja sugupool. Soolisi aspekte eesti nüüdiskirjanduses". Oponent Leena Kurvet-Käosaar.

20. detsembril kell 13 kaitseb samas **Ergo-Hart Västrik magistritööd** "Vaateid vadja rahvausundile: uurimislugu, kohapärimus ja selle seosed kristliku traditsiooniga". Oponent Mare Kõiva.

20. detsembril kell 15 kaitseb samas **Kristi Salve doktoritööd** "Läänemeresoomlaste traditsiooniline vaimne kultuur: pärimusliikide vahelised seosed ja etnilised suhted". Oponendid Paul Hagu ja Mall Hiiemäe.

MUUSEUM

AJALOOMUUSEUM
Toomemägi

Muuseumis on võimalik tutvuda püsiekspositsiooniga Tartu Ülikooli ajaloost.
Näitus "Ülikoolilt ühiskonnale".
Morgensterni saalis uuendatud ekspositsioon "Tartu Ülikool 1802-1918".
Gruppidele saab tellida teadusteatri etendusi keemiast (viib läbi Enn Ööpik).
Avatud K-P 11-17. Info, ekskursioonide tellimine 375 677. Ruumide üürimine 375 675.

KUNSTIMUUSEUM
Peahoone

http://www.ut.ee/artmuseum/
Püsiväljapanek: skulptuurid: kreeka arhailise, klassikalise ja hellenistliku kunsti paremate tööde kipsist jäljendid. Ekskursioonid aulasse ja kartserisse. Avatud E-R 11-16.30. Info 375 384.

BOTAANIKAAED
Lai 38/40

Avatud E-P 10-17. Info 376 218.

ZOOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

"80 aastat zooloogiat ja hüdrobioloogiat Tartu Ülikoolis".
http://www.ut.ee/BGZM.

GEOLOOGIAMUUSEUM
Vanemuise 46

Avatud K-P 10-16. Ekskursioonide ettetellimine tel 375 839.
http://www.ut.ee/BGGM.

TÜ RAAMATUKOGU
W. Struve 1

Raamatukogu avatud:
peamaja: E-R 8-21, L, P 10-18
humanitaarraamatukogu (Jakobi 1): E-R 8- 21, L 10-18, P suletud. http://www.utlib.ee/p1/naitused.html.

Lugemissaalide fuajees:
18.11.-23.01. Korp! Amicitia 75!
25.11.-23.01. Rahvusülikooli avamine. Tähtsündmusi aastast 1919.
29.11.-23.01. ÜS Põhjala 115.
Kataloogisaalis:
2.12.-5.0 Eva Limbergi plastika- ja graafikanäitus.
7.12.-30.12. fotonäitus "Kadrilaupäev – õhtu ja öö Kihnu saarel 24. novembril 1999 kolmapäeval". Fotod Peeter Sirge ("Postimees").
6.12.-12.12. Pimedate ööde filmifestivali raames kino- ja filmialaste raamatute väljapanek.
II ja III korrusel:
1.12.-12.12. Eesti Kunstiakadeemia IV kursuse maalinäitus.
Fuajees:
29.11.-3.12. Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi korraldatud AIDSiteemaliste fotode näitus.
Raamatumuuseumis:
"Goethe Weimar Tartus". Näitusega saab tutvuda 2000.a. aprillini. Avatud E-R 12-17.
Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1):
5.11.-4.12. Sandor Körösi Csoma teekond - möödunud sajandi ungari keelemehe ja tibetoloogia rajaja rännakud esivanemate otsinguil.
22.11.-21.12. "Kohtuge lastega". Rootsi lastekirjandus.
1.11.-3.01. See on kui veesoontele istutatud puu... (Ps 1,3).
Valik eesti harduskirjandust, jutluste raamatuid ja esseistikat.
Info tel 375 749 Tiina Matsulevitch, tiinam@utlib.ee.

KINOS ILLUSIOON

Raatuse 97 tel 402 602

Esilinastus **"Tarzan"**, Walt Disney Pictures 1999, koguperefilm.
Reedel ja laupäeval kl 11, 12.30, 14, 15.30, pühapäeval kl 11, 12.30, 16.

6.–12. detsembrini Pimedate Ööde festival

Reede 10. dets
kl 18 **"Jumalad ja koletised"** USA 1998, rež Bill Condon
kl 20 **"F on lurjus"** Šveits/Prantsusmaa 1998, rež Marcel Gisier
kl 22 **"Läbi kesta"** Suurbritannia 1998, rež Carine Adler
kl 23. 59 **"Blairi nõiafilm"** USA 1999, rež Daniel Myrick

Laupäev 11. dets
kl 18.30 **"Päikese all"** Rootsi 1998, rež Colin Nutiey
kl 21 **"Kurjuse puudutus"** USA 1958, rež Orson Welles
kl 23.30 **"Jahe"** Norra 1998, rež Erik Poppe

Pühapäev 12. dets
kl 14 **"Ma suudlen teie kätt, madam"** Saksamaa 1928, rež Robert Land
kl 18 **"Juha"** Soome 1999, rež Aki Kaurismäki
kl 19.30 **"II Capitano"** Rootsi 1991, rež Jan Troel
kl 22 **"Haavad"** Jugoslaavia" 1999, rež Sdrjan Dragojevic
kl 23.59 **"Kurjast vaimust vaevatud"** Taani 1999, rež Anders Ronnow-Klarlund

Alates esmaspäevast, 13. detsembrist
"Tarzan", kl 12.30, 14, 15.30, 17, 18.30, 20.
"Kleit", Holland 1996, rež Alex van Warmerdam (1998. a Pimedate Ööde festivali programmist), kl 21.30, 23.15.

MISS VALENTINE 2000

Eesti Võimlemisliit, Tartu Linn, Tartu Ülikool ja Tartu Võimlemisklubi Janika korraldavad Tartus 11.-12. veebruaril 6. rahvusvahelised iluvõimlemisvõistlused Miss Valentine 2000, mis toimuvad Tartu Ülikooli Spordihoones, Ujula 4.

Võistluste täpsemat ajakava ja muud täpsustavat teavet on võimalik saada Miss Valentine 2000 peakorraldajalt Janika Möldrilt (tel. 250 29682), Tartu.

Pressiesindaja Urmas Aunin (tel 250 12 728)

L-KOOPIA
Ülikooli 6A, Tartu

värvilised koopiad
mustvalged koopiad (tudengitele 30% soodus)
spiraal- ja liimköitmine
kiletamine
klammerdamine
kontorikaup

UUDIS! Pilt kruusile, taldrikule, T-särgile, laudlinale, padjapüürile. Kalender Teie pere fotoga.

E-R 9-19, L 10-16.
tel 309 559

UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.

Arh

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU SUNDEKSEMPLAR

TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT

17. detsember 1999

UNIVERSITAS TARTUENSIS

NR. 42 (1995)

TASUTA

Hea ülikoolipere!

Taas saabuvad jõulud ja aastavahetus, mis seekord toob uue erilise aastanumbri. Uus tuhat viib mõtted möödunule tagasi vaadates kaugemale kui homne päev. Sel kiirel ja kireval ajal soovin hetke leidmist selliseks mõtiskluseks. Soovin kauneid jõulupühi, nagu need on meie ilusaimates ootustes.

Rõõmsaid pühi!

Rektor Jaak Aaviksoo



OLAV KIIS

TÄNA LEHES

Essee

Teoloogiamagister Alar Helstein arutleb lõppeva ja algava sajandi üle
LK 3

TÜ koostöösuhted Kanadas ja Ameerikas arenevad edasi
LK 2

Arstiteaduskond ja kliinikum vajavad tihedamaid kontakte
LK 3

Mis toimus Tartu Ülikoolis aastal 1999
LK 4

UNIVERSITAS TARTUENSISE KÜSITLUS

Mida ootab Tartu Ülikool aastalt, mis vahetab aastatuhandet

Mil määral tulevikus Tartu Ülikoolis üliõpilaste arv suureneb või väheneb?

TÜ õppeprorektor Volli Kalm



OLEN VEENDUNUD, et suureneb. Kindlasti avatud ülikooli osas ja kraadiõppes, aga ka põhiõppe statsionaarses osas. Praegu jääb ülikoolist välja ligi 70% õppida soovijaist ja nende hulgas on paljud, kes tegelikult vääriksid TÜ üliõpilase staatust.

Õppejõudude-auditooriumite-laborite arv ja suurus määrab eelkõige statsionaarsete üliõpilaste hulga, kuid loengupidamise osatähtsuse vähendamise ja ruumide parema planeerimise kaudu on kindlasti võimalik seda hulka suurendada. Kõik teaduskonnad on pakkunud välja järgmise aasta vastuvõtu piirarvud, st üliõpilaste arvu, kelle õpetamisega nad saaksid hakkama, see on kõigil juhtudel suurem kui riigi poolt finantseeritav üliõpilaste arv.

Mis on Teie erialal olulisim, mida järgnevatesse aastatesse kaasa võtta?

TÜ emeritprofessor Paul-Johannes Alvre



OLULINE ON säilitada seda taset, mis on saavutatud TÜ-s enne Teist maailmasõda professor Kettuse ja pärast professor Ariste juhtimisel. See tähendab uurida süstemaatiliselt kõiki soome-ugri keeli ning kaasata sellesse ka kõigi meie sugulasrahvaste esindajad.

Millised on algaja teadlase võimalused Eestis?

TÜ politoloogia magistrant Reesi Lepa



MEIE ALGAJA teadlase uurimisvõimalused on väga laiad, teoreetilise materjali baas aga enamasti sotsiaalteadustes nõrk ning seetõttu pole võimalik kirjutada heal tasemel tööd siin Eestis. Samas on see väga tänuväärne, kuna paljud mujal maailmas põhjalikult läbitudeeritud alad on Eestis veel uurimata.

Millisena näete Teie humanitaarteadlaste tulevikku Tartu Ülikoolis?

TÜ eesti kirjanduse õppejõud Arne Merilai



SKEPTILINE ma ei oleks. Sarnaselt paljudele näen paremaid võimalusi kui praegu – traditsiooniliselt edenev, ülemaailmses suhtluses, kuid rahvusriigile palju väärilisem humanitaaria kui täna. Sellise loomuliku arengu peetuse võimalused on väikesed.

Eriti soovin, et ümarlaua programm saaks põhiolemuses (mitte igas ajalik-naiivses konkreetsuses) täie rauaga realiseeritud ja filosoofiateaduskond muutuks seega märksa rohkem filosoofia teaduskonnaks, mis õpetab mõtlema. Kusjuures määrav filosoofia on loogikata mõeldamatu.

Siiski: kaugelt näen kodu kasvamas!

Milliseks võiks kujuneda Üliõpilaslehe roll?

Üliõpilaslehe toimetaja Annela Laaneots



ÜLIÕPILASLEHEST SAAB üleriigiline üliõpilaste häälekandja, mis on senini puudunud. Lehe ülesandeks ongi üliõpilasi ühendama hakata. Selle abil on võimalik avaldada ühiskonnale survet tudengitele oluliste küsimuste algatamisel ja käsitlemisel. Oleks vaja, et me õpiksime tunnetama ja kasutama seda jõudu.

Samuti tahab Üliõpilasleht saada leheks, mis tõstatab probleeme ja kuhu ei kardetaks kaastöid saata. Ehk suudame süüvida meie jaoks oluliste probleemide põhjustesse. Veel on eesmärgiks avardada tudengite silmaringi, näiteks kajastada üliõpilastele olulisi teemasid kogu maailmas.

Millisena näete doktorandi võimalusi TÜ arstiteaduses?

TÜ arstiteaduskonna doktorant Kai Truusalu



TÄNU BIOMEEDIKUMILE on arstiteadlaste arengu tehniline eeldus väga hea – olemas on uus ja maailmatasemel tehnika, juhendamas on head ning võimekad õppejõud ja internetist saab kätte uusimat teoreetilist materjali. Ka on küllalt läbiuurimata teemasid. Palju sõltub doktorandi edasipüüdlikkusest.

Millisena näete Teie reaalteaduste tulevikku Eestis?

TÜ erizoloogia professor Alar Karis



REAALTEADUSED liiguvad oma arengu tõusujoones.

Pöördume oma uurimustega suundadesse, mida pole kas varem uuritud või siis arenevad väga kiiresti, nagu näiteks infotehnoloogia, geenitehnoloogia.

Samas on kindlasti oluline humanitaaria areng.

Teaduse arengusuunad aga sõltuvad kindlasti ka poliitikast, mida peetakse oluliseks riigi poolt enam arendada ja rohkem rahastada.

Mida toob kaasa järgmise aasta eelarve?

TÜ finantsdirektor Taimo Saan



RIIGIEELARVELISED eraldised ülikoolile vähenevad. Puudujääki tuleb kompenseerida mitteriigieelarveliste laekumiste suurendamisega.

Samuti on ülikoolil võetud viimase kahe aasta jooksul laenu 100 miljonit krooni, mida ülikool peab hakkama tagasi maksma.

Järgmise aasta eelarves ongi planeeritud selleks 26,5 miljonit krooni.

Ainsa investeeringuna väljaspool riiklikke investeeringute programmi on ülikoolil plaanis renoveerida Kääriku puhke- ja spordikompleks.

Millised oleks liikumis- ja sporditeaduste suundumused järgnevatel aastatel?

TÜ kehakultuuriteaduskonna dekaan Vahur Ööpik



PLAAN ON JÄTKATA inimese organismi kehalise koormusega kohanemise füsioloogiliste ja biokeemiliste mehhanismide uurimisega. Kavas on ka suurendada liikumis- ja sporditeaduste sotsiaalteaduslikku suunda nii uurimis- kui õppetöö alal ning seda kindlasti koostöös sotsiaalteaduskonnaga.

Mis on teie jaoks muutunud Narva kolledžis võrreldes eelmise aastaga?

TÜ Narva Kolledzi tudeng Marina Smirnova



MUUTUSED ON toimunud ikka paremuse poole, palju on uusi ideid, inimesi. Oluline on ka see, et meil on nüüd oma üliõpilasnõukogu, mille abil saame mõjutada kolledži elu. Kõik muutused toovad endaga kaasa midagi uut ning loodan, et seekord toovad nad vaid head.

Täna on TÜ nõukogu istung

Täna toimuval TÜ nõukogu istungil on kavas kinnitada ülikooli 2000. aasta eelarve, kunstimuuseumi arengukava ning regionaalplaneerimise diplomiõppe õppekava.

Sisehaiguste propedeutika professoriks kandideerib TÜ polikliiniku dotsent, meditsiinidoktor Margus Lember.

Kavas on ka riigi teaduspreemiate kandidaatide ülesseadmine ning esindaja valimine TÜ Sihtasutuse usalduskogusse 2000. aastaks.

Hakkas ilmuma Üliõpilasleht

Eesti Üliõpilaskondade Liit hakkas välja andma üle-eestilist Üliõpilaslehte.

Ajalehe Tartu toimetaja, ajakirjandusüliõpilane Annela Laaneots ütles väljaande tutvustamisel, et uus leht ei taha tudengitele mitte alt üles ega ülevalt alla vaadata, vaid seista nendega ühel kõrgusel otse silma vaadates.

Ajaleht hakkab avaldama Eesti Üliõpilaskondade Liidu ja kõigi Eesti kõrgkoolide tudengiprobleeme käsitlevaid artikleid.

Üliõpilasleht kannab 281. numbrit. Enne sõda ilmus Üliõpilasleht TÜ Üliõpilaskonna Edustuse väljaandena, hiljem lisandus veel toimetuse liige Tallinna Üliõpilaskonnast.

Üliõpilaslehte prooviti kaks korda välja andma hakata ka viimastel aastakümnetel.

Viimane katse toimus sel kevadel, kui TÜ ajalooüliõpilane Fred Puss tegi Üliõpilaslehe internetiväljaande ühe numbri.

AJALEHT UNIVERSITAS TARTUENSIS

Soovime oma lugejatele lumiseid jõule, rahulikku aastalõppu ja mõtestatud hetki uuel sajandil. Järgmine UT ilmub reedel, 7. jaanuaril 2000. aastal.

Toimetus

UUDISED

Esseevõistluse võitjad teada

Tartu Ülikool ja Tallinna Linnavalitsus korraldasid esseekonkursi teemadel "21. sajandi ülikool" ja "80 aastat eestikeelset kõrgharidust".

Eripreemia essee eest "21. sajandi ülikool" pälvis Kelli Saaren (EBS Gümnaasium).

Eripreemia essees "80 aastat eesti ülikooli" peituva fantaasia ning väga hea keele ja kirjandusliku lähenemise eest sai Martin Rünk Tallinna Üldgümnaasiumist.

Eripreemia ainsa vene koolist tulnud töö eest anti Evgeni Krištanovitšile.

Essee "21. sajandi ülikool" eest sai I koha Liisi Himma Inglise Kolledžist, II koha Margit Haabsaar Saku Gümnaasiumist ja III koha Üllar Siir Eesti Spordigümnaasiumist.

Preemiad anti kätte Tallinnas toimunud ülikooli infopäeval.

Koostöö Pihkva Pedagoogilise Instituudiga

Eelmisel kesknädalal külastasid Narva Kolledži direktor Katri Raik ja rahvastikuminister Katrin Saks Pihkva Pedagoogilist Instituuti, kus arutati kahe õppeasutuse koostöövõimalusi. Katri Raik ütles UT-le, et Pihkva Pedagoogilises Instituudis kavatsetakse alustada eesti keele õpetamist.

Narva Kolledžis edukas eestikeelsete raamatute müük

Esmaspäeval, 13. novembril toimus Narva Kolledžis esmakordselt eestikeelsete raamatute müük, mille eesmärgiks on ergutada eestikeelse kirjanduse müüki ja ostmist Narvas. Kolledži direktori Katri Raigi sõnul planeeritakse raamatumüügid muuta traditsiooniliseks ürituseks.

Universitas Tartuensis tänab

Ülikooli ajalehe toimetus tahab aasta lõpus tänada kõiki, kelle abil nädalaleht UT ilmuda on saanud – trükikoda Greifi, Postimehe arhiivi, Postimehe Reprokeskust, TÜ arvutigraafikakeskust, kommunikatsioonitehnika osakonda, Roosmarii Kurvitsat, Tiit Hennostet ja paljusid, paljusid teisi.

Eriline tänu kuulub autoreile, kelle hulgas väärivad esiletõstmist Hillar Palamets, Tullio Ilomets, Raik-Hiio Mikelsaar, Arne Merilai, üliõpilasesinduse haridustoimkonna ja teabetoimkonna liikmed, õppe- ja üliõpilasosakond, teadus- ja arendusosakond, TÜ Sihtasutus, ajakirjanduse osakond, Arstiteadusüliõpilaste Selts, TÜ raamatukogu, TÜ arvutuskeskus, Üliõpilasmaja jt.

Sisukat koostöö jätku!

REKTORI VASTUVÕTT

Rektor kutsub ülikooli töötajaid uue aasta alguse vastuvõtule esmaspäeval, 3. jaanuaril kell 17 ajaloo muuseumi valgesse saali. Korraldajad paluvad teaduskondadel ja haldus- ning tugistruktuuri üksustel teatada osavõtjate arv teabetalitusse kolmapäevaks, 22. detsembriks (tel 375 685, 375 682 või e-post: ibrus@admin.ut.ee).

TÜ koostöösuhted Kanadas ja Ameerikas jätkuvad

Varje Sootak

Eelmisel nädalal külastasid TÜ rektor Jaak Aaviksoo ja administratsioonidirektor Margus Ots mitut Kanada ja USA ülikooli ning kohtusid vanade ja uute koostööpartneritega.

Jaak Aaviksoo ja Margus Ots osalesid eesti ülikooli 80. aastapäeva üritustel ning seadsid sisse uusi kontakte eraisikute ja organisatsioonidega. Ülikooli suurimatele toetajatele anti tänukirjad. Margus Otsa sõnul on TÜ Sihtasutuse vastu usaldus olemas ning annetusi on oodata edaspidigi.

Torontos

Toronto Ülikool ja Tartu Ülikool sõlmisid koostöölepingu 1991. aastal, mida 1996. aastal pikendati. Toimib teadusalane koostöö ning üliõpilaste ja õppejõudude vahetus. Kanada poolt on koostööd aidanud finantseerida väliseestlased ja Toronto Ülikooli Tartu Kolledž.

Kolledžisse on majutatud palju tudengeid, sh ka Eestist pärit õppijaid. Tuludest peetakse üleval ruume, milles asuvad Tartu Instituut ja mitu üliõpilaskorporatsiooni, osaliselt ka Toronto Ülikooli eesti õppetooli, mida praegu juhatab TÜ ajalooprofessor Jüri Kivimäe.

Jaak Aaviksoo pidas Toronto Ülikoolis eesti ülikooli 80. aastapäeva aktusel kõne, Margus Ots, kes varem töötas TÜ Sihtasutuse juhatajana, tutvustas sihtasutust ja andis TÜ suurtoetajaile tänukirjad.

"Kanadas on Tartu Ülikoolil viis suurtoetajat," ütles Ots. "Leonid Koobas ja Veera Koobas-Nõu on asutanud eesti keele eriala stipendiumi, TÜ auliikmed Nikolai Küttis ja Laine Silvere-Pant stipendiumifondid. Tõnis Paide kinkis ülikoolile 62-hektarilise talumaa Võrumaal Mõnistes," selgitas Ots.

Washingtonis

Eesti ülikooli 80. aastapäeva tähistati ka Washingtonis Eesti Suursaatkonnas. Rektor Jaak Aaviksoo tutvustas sealgi ülikooli lähemalt ning Margus Ots kõneles sihtasutusest. Vastuvõtul anti tänukirjad TÜ suurtoetajaile Ameerikas.



Laine Silvere-Pant on TÜ auliige 1995. aastast. Kaks aastat hiljem tuli ta Kanadast Tartusse stipendiume üle andma ja auliikme diplomit vastu võtma.

Ameerikas on kuus ülikooli suurtoetajat.

"Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides toetab üliõpilasi stipendiumitega, Olga Berendsen asutas Parise-nim stipendiumi keemiaüliõpilastele, Taivo Raig stipendiumi majandus- ja õigusteadusüliõpilastele. "Arvo Ederma, Ülle Ederma ja Tiina McNally on asutanud keemikutele Heinz Ederma nimelise stipendiumi," rääkis Margus Ots.

Eesti saatkonnas toimus ka kohtumine Marylandi osariigi Eesti koostööpartneritega NATO algatatud projekti Mil to Mil raames.

Rektori sõnul on ameeriklased üles näidanud huvi teha ka haridusalast koostööd.

Marylandi osariigi haridusametnike kevadisel külaskäigul Tartusse ja ülikooli arutati koostöövõimalusi nii ülikooli kui kaitsekolledžiga.

Marylandis on moodustatud 25-liikmeline koostöörühm. "Leppisime kokku, et moodustame Eestiski taolise koostöörühma," lausus rektor.

Washingtonis kohtuti ka ühe fondi esindajatega, kes on huvitatud infotehnoloogiaalasest koostööst .

Näiteks on planeerimisel ülemaailmne programmeerijate võrgustik, mis tähendab, et mitu meeskonda töötab kolmes vahetuses erinevates riikides ühiste projektide kallal.

Portlandis

USA idaranniku kõige põhjapoolsemas osariigis Maine'is külastati Lõuna-Maine'i Ülikooli Portlandis.

"1,2 miljoni elanikuga Maine'i osariik on võrreldav Eestiga, Portland on oma suuruselt Tartu ja Tallinna vahepealne linn," iseloomustas rektor.

Soome päritolu ülikooli asepresidendil on koostöökogemusi väliseestlastega ning ta on väga huvitatud koostöö arendamisest Eestiga.

Lõuna-Maine'i Ülikooli on külastanud ka eelmine rektor Peeter Tulviste ning sealpoolne huvi TÜ vastu on olemas. Aaviksoo arvates oleks võimalik korraldada nii üliõpilaste kui õppejõudude vahetust.

"Peame arvestama, et väga kuulsad ülikoolid on väga hõivatud ning et kui kellelgi on meiega tõsine koostöösoov, võib sellest palju rohkem kasu olla kui kuulsa ülikooli leige huvi korral," lausus Aaviksoo.

Portlandis tutvuti ülikooli palgakorralduse, vastuvõtutingimuste, finantseerimise jt meil päevakorral olevate küsimustega.

"See oli väga kasulik külaskäik," ütles rektor, keda üllatas, et vastuvõtutingimuste juures on kavas loobuda akadeemiliste võimete testist."

"TÜ sotsiaalteaduskond on veendunud, et Ameerikas laialdaselt kasutatav akadeemiliste võimete test on väga progressiivne. Portlandis väideti, et tugevamad ülikoolid kavatsevad testist loobuda ja arvestada palju rohkem keskkoolihindeid, mis peegeldavat paremini üliõpilaste õppimisvõimet ülikoolis. Võib-olla peabki elu spiraali mööda arenema," sõnas Aaviksoo.

ÕNNITLEME!

Prof Jaan Mikk 60



Vajadus varustada eesti kool suhteliselt lühikese ajaga esimesest viimase klassini uute, kaasaegsete õpikutega on toonud Õpetajate Lehe veergudele hulgaliselt kirjutisi. Autorid analüüsivad õpikute õpetuslikku ja kasvatuslikku väärtust.

Paljud kirjutajad ei teagi, et TÜ pedagoogika osakonnas tegeldakse juba 30 aastat õpikute uurimise ja hindamisega. Tööd juhib vaikse visadusega prof Jaan Mikk, kes on välja töötanud meetodid õpikute raskusastme määramiseks ja õpikutesse kätketud väärtuste leidmiseks ning analüüsimiseks.

Pedagoogitööd alustas Jaan Mikk Tartu Pedagoogilises Koolis juba enne füüsikaõpetaja kutse saamist. Paariaastase praktilise töökogemuse saanuna tundis ta siiski vajadust süveneda pedagoogika teoreetilistesse küsimustesse ja ta astus TRÜ pedagoogika aspirantuuri. Paralleelselt dotsenditööga tehtud uurimused andsid võimaluse 1983. aastal kaitsta ka pedagoogikadoktorikraad. 1984. aastast on ta töötanud ülikoolis pedagoogikaprofessorina.

1985-1990 ja 1997-1999 oli ta pedagoogika osakonna juhataja. Prof Jaan Mikk saab 19. detsembril 60-aastaseks.

Tugevat tervist ja kordaminekuid!

Kolleegid

Juta Sikk 50



TÜ majandusteaduskonna ökonomeetria õppetooli assistent Juta Sikk tähistab 17. detsembril 50. sünnipäeva.

Juta Kukk lõpetas 1974. aastal TRÜ majandusteaduskonna majandusüberneetikuna ja asus tööle majandusüberneetika ja statistika kateedri vanemlaborandina.

Alates 1977. aastast on ta samas kateedris assistent ning 1992. aastal kateedrist väljakasvanud ökonomeetria õppetooli assistent. Üliõpilastele õpetab ta majandusmatemaatikat ja ökonomeetriat.

Juta Sikk on talle omase põhjalikkuse ja loova suhtumisega kaasa teinud teaduskonna õppe- ja teadustöös toimunud ümberkorraldustes, olles mitte ainult hea nõuandja, vaid sageli just mahukama ettevõtmise lõpuleviija.

Teda võib iseloomustada kui väga kohusetundlikku ja nõudlikku õppejõudu.

Sõbraliku, aktiivse ja abivalmina ning hea organiseerimisvõime ja meeldiva suhtlejana on Juta Sikk alati olnud asendamatu nii majandusteaduskonna eriala kui kogu teaduskonna vilistlastega koostöö arendamisel. Ta on vilistlasühingu HERMES sekretär.

Õnnitlevad kolleegid majandusteaduskonnast

ACTA DIURNA

17. detsembril kell 18 esineb Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsis ÜS Liivika ruumes (Tartu, K.E. von Baeri 7) **Jako Jaagu ettekandega** Böni usundist. Kuulama on oodatud kõik huvilised. Järgneb vestlusring Eesti-Tiibeti Kultuuriseltsi perspektiividest uuel aastatuhandel.

20. detsembril algab **jõuluvaheaeg**. Vaheaeg lõpeb 1. jaanuaril, sügissemester 30. jaanuaril. Kevadsemester algab 7. veebruaril.

VÄITEKIRI

17. detsembril kell 16 kaitseb ph ruumis 134 **Kaja Tampere magistritööd** "Organisatsiooni kommunikatsioon muutuvas ühiskonnas: Eesti Telefoni avalikkussuhted 1989-1992 ja 1997". Juhendaja prof Marju Lauristin. Oponendid Maaja Vadi ja Jaanus Arukaevu.

17. detsembril kell 17 kaitseb ph ruumis 134 **Taivo Paju magistritööd** "Eesti meediamajanduse areng 1989-1999". Juhendaja Peeter Vihalemm. Oponendid Triin Vihalemm ja Halliki Harro.

20. detsembril kell 10.15 peahoones nõukogu saalis kaitseb **Kalev Sepp doktoriväitekirja** "The methodology and applications of agricultural landscape monitoring in Estonia". Oponent prof Margareta Ihse.

20. detsembril kell 12.15 kaitseb samas **Rein Ahas doktoriväitekirja** "Spatial and temporal variability of phenological phases in Estonia". Oponent prof Heino Tooming.

20. detsembril kell 12.15 kaitseb Tiigi 78-127 semiootika osakonna nõukogus **Virve Sarapik doktoriväitekirja** "Keel ja kunst". Oponendid Eesti Kunstiakadeemia *prof emer* Boriss Bernštein (EKA), prof Peeter Torop (TÜ).

20. detsembril kell 12 kaitseb uues keeltemajas ruumis 405 **Eve Annuk magistritööd** "Tekst ja sugupool. Soolisi aspekte eesti nüüdiskirjanduses". Oponent Leena Kurvet-Käosaar.

20. detsembril kell 13 kaitseb samas **Ergo-Hart Västrik magistritööd** "Vaateid vadja rahvausundile: uurimislugu, kohapärimus ja selle seosed kristliku traditsiooniga". Oponent Mare Kõiva.

20. detsembril kell 15 kaitseb samas **Kristi Salve doktoriväitekirja** "Läänemeresoomlaste traditsiooniline vaimne kultuur: pärimusliikide vahelised seosed ja etnilised suhted". Oponendid Paul Hagu ja Mall Hiiemäe.

28. detsembril kell 12.15 kaitseb Lossi 3 aud 427 **Kalle Lõuna magistritööd** "Petserimaa integreerimine Eesti Vabariiki 1918-1940". Juhendaja prof Toomas Karjahärm. Oponendid dots Ago Pajur ja Urmas Klaas.

28. detsembril kell 14.15 kaitseb Lossi 3 aud 427 **Marko Mihkelson magistritööd** "Venemaa poliitiline areng 1990-1996". Juhendaja prof Jüri Ant. Oponendid prof Kaido Jaanson ja Andres Adamson.

TEATED

Tartu Kultuuriülikoolis algavad jaanuari keskel **gildide kursused**. Programmi on koostanud Tartu linn, SA Tartumaa Turism ja kultuuriülikool.
Info: esoover@yahoo.com 441 464, 252 06 254.

JÕULUJUMALATEENISTUS

TÜ ja Jaani koguduse ühine **jõulujumalateenistus** toimub reedel, 24. detsembril kl 17 Jaani kirikus.

Uuele sajandile anname näo meie ise

Alar Helstein
TÜ usuteaduskonna
doktorant

Kahekümnes sajand on lõppenud. Puhtalt ajaarvamise põhjal on seda küll veel pisut järel, kuid ilmavaadete arengu ja ühiskonnaprotsesside kujunemise taustal võib öelda, et me elame juba kahekümne esimeses sajandis.

Tuletagem meelde, et lõppenud sajandile iseloomuliku ilmanägemise algus ei langenud samuti aastale 1901, vaid pigem Esimese maailmasõja päevisse.

Just siis asendus üheksateistkümnenda sajandi usk inimese ja teaduse kõikvõimsusse kogemusega, et inimene on endiselt võimeline põhjustama endale ja oma ümbruskonnale mõõtmatuid kannatusi ning et paljudel selle maailma probleemidel puudub kõiki rahuldav lahendus.



Ilma jõuludeta poleks ka millenniumivahetust, sest Jeesuse sünd ongi meie ajaarvamise aluseks. VARJE SOOTAK

Valus õppetund

Nii selgus, et teadus võib lisaks seninägematutele hüvedele kaasa tuua ka seninägematuid katastroofe.

Selgus, et inimene, kelle kätte on raadio ja televisiooni näol antud enneolematult efektiivsed vahendid ühiskonna arvamuse kujundamiseks, ei kõhkle neid vahendeid ära kasutamast selleks, et kuulutada iseennast kõrgeima tõe kandjaks ja kõiki teisitimõtlejaid vaenlasteks.

Lõppenud sajand on olnud valus õppetund, milles üksnes väga pikkamisi on hakatud taipama, et meie käsutuses olevate teadmiste kasutamine oma kaasinimeste füüsiliseks või moraalseks hävitamiseks ei too kokkuvõttes kellelegi kasu.

Sellest taipamisest lähtuvadki uue sajandi esimesed tunnusjooned. Isegi kõige autokraatlikumates ühiskondades muutub aasta-aastalt üha raskemaks hoida info ja tõe monopoli ühe kitsa ringkonna käes.

Järjest rohkem inimesi hakkab mõistma, milliste meetoditega nende arvamusi püütakse kujundada, mistõttu süveneb skeptiline suhtumine igasugusesse massipropagandasse (olgu siis tegu valitsusjuhi sõnavõtu või telereklaamiga).

Maailma mattumine arvutivõrkudesse, kus info liigub piiridest ja piirangutest sõltumatult, on üheks selle tendentsi kõige silmapaistvamaks väliseks märgiks.

Tolerants ja usaldus

Kurbadest kogemustest on kantud ka teine tendents, mis iseloomustab või vähemalt võiks iseloomustada alanud sajandit. Selleks on üha suurenev tolerants nende suhtes, kes mõtlevad, käituvad või näevad välja teistsugused kui meie ise.

Suur osa kahekümnenda sajandi hädadest tulenes ju sellest, et eksisteeris terve hulk kujutlusi mütologiseeritud "vaenlasest."

Võib ehk koguni öelda, et maailmas ei elanudki sellist inimest, keda keegi poleks saanud oma vaenlaseks lugeda. Olid sa juut, kristlane, muhameedlane, kommunist, kapitalist, mustanahaline, valge, asiaat, protestant või katoliiklane — alati leidus keegi, kes vihkas sind sinu kuuluvuse pärast.

Selline vihkamine meeldis (ja meeldib tänaseni) sõjarditele ja diktaatoritele, ent inimestele endile tõi see üksnes häda ja viletsust. Alles siis, kui neil tekkis võimalus maailmas rohkem liikuda, üksteisest rohkem teada saada, hakkasid müüdid purunema ja vaenlastest said kaasinimesed, kes on pisut teistsugused, ent keda võib siiski vähemalt teatud määral usaldada.

Euroopa Liit näiteks on ju suuresti sellestsamast tendentsist kantud nähtus — õigupoolest on see suur klassituba, kus erinevad rahvad, kes ajaloo vältel sageli omavahel sõjajalal olnud, peavad õppima üksteist üha enam ja enam usaldama.

Jõulud ei peaks tagaplaanile jääma

Kahekümnes sajand on lõppenud ja uue sajandi piirjooned muutuvad järjest selgemaks. Seda arvestades ei ole millenniumivahetuses midagi erilist.

Miski ei peaks meid takistama võtmast seda lihtsalt ühe järjekordse aastanumbri muutumisena.

Sündmused, mis on tõeliselt märkimisväärsed ja tähistavad tegelikku sajandivahetust, on toimunud meie ümber juba enam kui kümne aasta vältel, ja jätkuvad küllap edaspidigi.

Kui aga siiski tahta millenniumivahetust kuidagi eriliselt rõhutada, siis võiks seda teha pigem mõttega, et me oleme sattunud elama ajal, mil me (vähemalt endi arvates) võime olla tunnistajaks uue ajalooperioodi sünnile.

Pisut kahju on ainult sellest, et praeguse aasta millenniumivaimustuses kipub jõulupühade tähtsus mõnevõrra tagaplaanile jääma.

See on küll mõistetav, sest jõulud on ju alati enam-vähem ühesugused, kuid seekordne aastanumbri vahetus tundub ainukordne (ehkki tegelikult on iga aastanumber kordumatu).

Paljudele võib-olla isegi ei meenu, et jõuludeta poleks ka millenniumivahetust, et Jeesuse sünd ongi meie ajaarvamise aluseks.

Ja ometi tundub mulle, et Jeesuse sõnumil on koht ka uues aastatuhandes.

Vahest on see koht isegi palju olulisem kui mitmetel eelnenud aegadel.

Sest kas ei ole siis see, kui me püüame õppida endast erinevaid inimesi usaldama, tegelikult püüd armastada oma ligimest nagu iseennast.

Või kui me ei ole enam valmis uskuma, et mõni inimene võiks omada tõe monopoli, kas ei viita see siis sellele, et me lõpuks ometi tunnistame tõe olevat midagi suuremat ja tabamatumat kui meie ise.

Kahekümnes sajand on lõppenud ja uuele sajandile näo andmine on meie endi kätes.

Meil on olnud võimalus õppida, et teadmised ja oskused ilma südametunnistuseta on niisama hukatuslikud nagu pime usk ilma teadmisteta.

Jätkugu meil siis mõtte- ja südameavarust kasutamaks oma teadmisi meie ühistes huvides, nii et sajand, millesse sünnivad meie lapsed, oleks vähem kohutav kui sajand, millesse sündisime meie.

TÜ arstiteaduskond ja kliinikum vajavad tihedamaid kontakte

Raik-Hiio Mikelsaar
TÜ patoloogilise anatoomia
professor

SAMAL TEEMAL: Toomas Karu "Kliinikumi konkursid on ilma sotsiaalse kaitseta", Jaak Maaroos "Vastab konkursikomisjon" UT 10. dets 1999.

Emeriitprof Toomas Karu ja spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku juhataja prof Jaak Maaroosi konkursipoleemikast selgub, et TÜ kliinikute direktorite ja osakonnajuhatajate ametikohale kandideerijatele esitatavad nõuded ei ole üheselt mõistetavad ja aktsepteeritavad.

Arvan vea olevat selles, et SA TÜ Kliinikum (TÜK) on suurelt osalt kaotanud sidemed sihtasutuse põhirajaja, st arstiteaduskonnaga. Teaduskonna üldriikliku tähtsusega õppebaasiks olles oleks pidanud TÜK oma loomise hetkest peale, eriti haiglate reorganiseerimise algjärgus, kogu arstiteaduskonnaga (ka prekliinikumiga) tulemuslikku koostööd arendama ja vähemalt kord kvartalis arstiteaduskonna nõukogule saavutatust aru andma.

Nii ei tea paljud arstiteaduskonna õppejõud ja avalikkus siiani, kas kliinikumis toimunud ümberkorraldused on ikka olnud finantsiliselt efektiivsed ja õppe-teadus-arendus-ravitöö suhtes otstarbekad. Vaatamata kliinikumi juhtidele nende töölehakkamisel esitatud ettepanekule arutada kogu arstiteaduskonnaga ühiselt läbi kliinikute õppe- ja teadustöö ning praktika integreerimise kontseptsioon, ei ole seda tehtud. Seetõttu ei ole kliinikute (eriti nn tugiasutuste) struktuuris ja tööprintsiipides selgust, organisatsioonilised ebakõlad võivad viia disproportsioonidele ametinõuetes ja palgasüsteemis ning tippmeedikute emigreerumisele ülikoolilinnast.

Arusaamatu on ka see, millistel juriidilistel alustel võimaldatakse kliinikute juhtideks kandideerida emeriitõppejõududel, kui ülikoolis tervikuna ei ole see lubatud. Muuseas, siin võib TÜK olla eesrindlane, sest minu arvates vanuseline diskrimineerimine (sundemeriteerumine 65-aastaselt) ei ole riigi põhiseaduse kohaselt tõenäoliselt juriidiliselt õige ja mitmed õppetoolid on kannatanud kogenud õppejõudude enneaegse eemaldumise tõttu.

Kutsun kliinikumi ja arstiteaduskonda uue aastatuhande alguses sidemeid tihendama.

Uus hindamissüsteem – poolt- ja vastuväited

Inga Eha
Teele Raiend
TÜ ÜE haridustoimkond

Õpitulemuste objektiivsemaks hindamiseks hakati sel semestril TÜ-s kasutama uut hindamissüsteemi. Kui varem võis positiivsete hinnete põhjal vastused liigitada 3 rühma (5, 4, 3), siis nüüd on positiivseid hindeid koguni 5 (A, B, C, D, E).

Paljusid õppejõude ja üliõpilasi selline süsteem rõõmustas. Eks on ju varem ikka mõnigi vastus jäänud viie-nelja või nelja-kolme vahele.

Kas uus hindamissüsteem toob küsimusele lahenduse? Uue süsteemi lahtikirjutatud seletust vaadates arvame, et ei too. Selle asemel, et täita vanade viie-nelja ja nelja-kolme vahelisi auke, on tekitatud hinded "üli-viis" (A) ja "ala-kolm"(E).

Seletus protsentidega on küll väga ilus ja loogiline, kuid olgem ausad, kui paljud eksamitööd/vastused on sellised, mille õigust ja väärust saab täpselt protsentides mõõta. Et uue süsteemi järgi õiglaselt hinnata, loevad õppejõud "tähe" sisulist kirjeldust.

Kirjeldatud kriteeriumite järgi ei tohiks näiteks arstiteaduskonnas hinnet "A" üldse anda ja hinnete "B", "C" ja "D" puhul nende väärimist tõsiselt kaaluda. Tegelikult omandatakse enamikus õpitud ainetes absoluutne miinimumtase (tihtilugu programm seda ette näebki) ja teadmiste rakendamiseni õpingute ajal ei jõuta. Seega – arstiüliõpilase tase on igatahes E.

Paneksime enne algavat sessi õppejõududele südamele, et uut süsteemi rakendataks enese huvides ja väga hea vastuse eest ei oldaks A-ga kitsi. Las B jääb selleks siiani puudunud viie-nelja vaheliseks ning D nelja-kolme vaheliseks hindeks!

Eesti Ekspress maksab Alma Materis nüüd ainult

12 krooni

Soodushinnaga Ekspress müügil ülikooli peahoones, õigusteaduskonnas ja raamatukogus



EESTI EKSPRESS

Mis toimus Tartu Ülikoolis aastal 1999

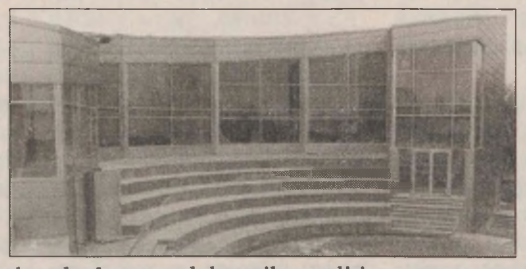
Jaanuar

• Kultuuriminister Jaak Allik ja rektor Jaak Aaviksoo kirjutasid alla SA Kääriku-Tehvandi Olümpiakeskuse asutamisotsusele. Eesti riigi ja TÜ asutatud keskuse eesmärk on aasta ringi spordi- ja puhkevõimalusi pakkuva tervikliku kompleksi väljaarendamine ning sportlastele olümpiaettevalmistuste tingimuste loomine, samuti uurimis- ja õppetöö võimaldamine.
• TÜ Akadeemiline Muinsuskaitse Selts sai 10-aastaseks.
• Taasasutati Akadeemiline Ajalooselts, mis järgib 1922-1940 tegutsenud Akadeemilise Ajaloo-Seltsi põhimõtteid.



• **Majandusteaduskond kolis kolme renoveeritud õppehoonesse Economicumi. Kompleksis on 25 auditooriumi 1206 õppekohaga jt ruumid. Tööd läksid maksma 23 miljonit kr.**
• Filosoofiateaduskonna koosseisus asutati interdistsiplinaarne Robert Schumanni Prantsuse Uuringute Keskus. See koondab prantsuse keelt kõnelevate maade keele ja kultuuri õpetamise ning uurimisega tegelejaid ülikoolis.
• Avatud ülikoolis katsetati uut kaugkoolitusvormi, kus õppetöö toimub interneti kaudu.

Veebruar



• TÜ Pärnu Kolledž sai uue õppehoone Ringi t 35. Uues hoones on 8 auditooriumi 400 õppekohaga. Ehitustööd maksid 33 miljonit kr. Teine osa on veel pooleli.
• Vabade kunstide kutsutud professoriks valiti Elmo Nüganen.



• **Sotsiaalteaduskonna dekaaniks valiti uuesti prof Jüri Allik.**
• Noored humanitaarteadlased korraldasid I ümarlauadiskussiooni. Ajakirjanduses vallandunud mõttevahetus humanitaarhariduse viletsuse üle jätkus listis.
• Raamatukogus avati keele- ja muusikaõppekeskus.
• NATO, USA ja Euroopa teemalise aulaloengu pidas USA Virginia Ülikooli prof dr Norman A. Graebner.

Märts

• Avatud ülikool reorganiseeriti kaugkoolituskeskuseks.
• Alustas tööd üliõpilaste karjääriteenistus, mis pakub teenuseid nii tööotsijaile kui -andjaile.



• **Füüsika-keemiateaduskonna dekaaniks valiti prof Jaak Järv.**
• Reorganiseeritud UT hakkas ilmuma uues kujunduses (Roosmarii Kurvitsa ja Tiit Hennoste makett), veebruarist muutus ajaleht tasuta väljaandeks, tiraaž suurenes 2000ni. UT on loetav ka internetis.
• Arvutuskeskus tähistas 40. aastapäeva konverentsiga.
• TÜ sõlmis koostöölepingu Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku ja EELK Uusteaduse Instituudiga. Koostöö hõlmab teoloogilist akadeemilist haridust ja praktilist õppetegevust.



• **Ülikoolis toimus president Lennart Meri 70. sünnipäevale pühendatud konverents "Eesti maailmas 21. sajandi künnisel".**
• Asutati TÜ Narva Kolledž, mis alustab Narva Kõrgkooli baasil tööd juulis.
• Riigikokku valiti TÜ liikmetest Marju Lauristin, Mihkel Pärnoja (majandusminister), Tõnu kauba, Olev Raju, Tõnis Lukas (haridusminister), Peeter Olesk, Janno Reiljan, asendusliikmetena said Riigikokku Ivar Tallo ja Ingvar Pärnamäe.

Aprill



• **EPMÜ ja TÜ asutasid mittetulundusühingu Tartu Üliõpilasmaja.**
• Toimus VII innovaatikamess, mille põhiteema oli "Mida toota Eestis 21. sajandil?" Konverentsil käsitleti koostööd kui innovatsiooni võtit. TÜ andis innovatsioonipreemia TÜ Füüsika Instituudi töörühmale eesotsas vanemteadur Ants Lõhmusega teravikmikroskoobi AR-1 eest.

• Tartu Ülikooli nelja koori 130 üliõpilaslauljat osales Tallinnas Põhjamaade Üliõpilaskooride festivalil.



• Üliõpilasesinduse valimistel käis senisest rohkem valijaid – 18,3%. **Üliõpilasesindus sai uued ruumis nn Tõllakuuris Ülikooli 18a.**
• Humanitaarraamatukogu (end seminarka) sai 100-aastaseks.
• Toimus TÜ, Läti Ülikooli, Valga ja Valka maavalitsuste koostöökonverents. Eesti ja Läti haridus-, kultuuri- ja teaduskoostöö edendamiseks võeti vastu resolutsioon, milles peetakse vajalikuks Eesti-Läti Instituudi loomist.
• Tartu linnapea Andrus Ansip ja TÜ rektor Jaak Aaviksoo kirjutasid alla lepingule, millega linn võõrandas ülikoolile tasuta kinnistu Raatuse t 22, kuhu ehitatakse ühiselamu.

Mai

• TÜ nõukogu nimetas TÜ audoktoriks prof Felix J. Oinase, akad prof Endel Lippmaa ja Madis Kõivu ning auliikmeks Soome Vabariigi suursaadiku Eestis Pekka Artturi Oinoneni.
• Internetis ilmus Üliõpilaslehe 1. number (peatoimetaja Fred Puss).



• Aulaloengu "Reformid mittereformitavas riigis" pidas Vene Föderatsiooni Presidendi juures asuva Venemaa Riigiteenistuse Akadeemia kateedri juhataja Rudolf Pihhoja.
• TÜ ja Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused sõlmisid koostööleppe, mille järgi on Kõrgemas Sõjakoolis õppijail õigus käia TÜ loengukursustel ja saada külalisüliõpilaseks ning kaitseväe õppeasutused õpetavad ülikoolis riigi- ja kodanikukaitset.
• Tartus toimus üle maailma geeniteadlasi ühendava organisatsiooni HUGO konverents "DNA kiibid – meetodid ja kasutusalad".



• **Teadushuvikeskus AHHAA avas Jaapanis valmistatud hiidrobotputukate näituse, mille organiseeris Londoni Loodusajaloo Muuseum.**

Juuni

• TÜ esitles Tallinnas Olümpiaspordikeskuses ülikoolis väljatöötatud tarkvarapaketti ATLEET. Emeriitprof Toomas Karu loodud programmi saab kasutada sportlase treeningu efektiivsuse mõõtmiseks.



• **Vilniuses toimus Balti riikide üliõpilaste laulu- ja tantsupidu Gaudeamus. I laulupidu oli 1956. aastal Tartus.**
• TÜ lõpetas ligi 900 üliõpilast.
• TÜ ja Tallinna Politseiprefektuur sõlmisid koostööleppe, et kasutada prefektuuri töös teadustööl põhinevaid uurimistulemusi ja anda ülikoolile võimalus teadustöö tulemusi praktikas kontrollida.
• TÜ nõukogu asutas Balti Õpingute Keskuse, mis tegeleb Eesti ja Läänemere piirkonna võõrkeelse akadeemilise õppe- ja uurimistööga.
• TÜ nõukogu asutas Paul Ariste Soome-Ugri Põlisrahvaste Keskuse, mis koondab Lõuna-Eesti kõrgkoolides õppijaid ning soomeugrilasi õpetavaid ja fennougristikaga tegelejaid.

Juuli

• Saaremaal toimus TÜ Vilistlaskoondise kokkutulek.

August



• Maailmapanga eksperdid tutvusid üliõpilaskülaga. Arutati 100-miljoni krooni laenu andmise võimalust.
• **Tartu Ülikool Pärnus tähistas 300. aastapäeva – toimus rongkäik, teatrietendus, õnnistati kolledži lipp.**
• Türi Kolledžis avati renoveeritud ühiselamu.
• TÜ kammerkoor võitis rahvusvahelisel muusikafestivalil Põhja-Walesis rahvamuusikagrupis III koha ja kammerkooride hulgas II koha.
• TÜ-s alustas õppetööd üle 2600 uue üliõpilase (esmakordselt arvati üliõpilaste hulka ka avatud ülikoolis õppijad). Esmakursuslastele korraldati Tartu ja ülikooliga tutvumiseks rebasenädal.

• **Arstiteaduskonna prekliinilised instituudid, vivaarium jt kolisid uude Biomeedikumi, mis avati 1. septembril. Kaasaegse õppe- ja teaduskeskuse ehitamine maksis 190 miljonit kr, millest 137 miljonit moodustas Maailmapanga laen.**



• Käivitus uus, 6-täheline hindamissüsteem.

September





• **Majandusteaduskonna dekaaniks valiti tagasi prof Jüri Sepp (paremal).**
• **Täitmata olnud TÜ administratsioonidirektori ametikohale asus senine TÜ Sihtasutuse juhataja Margus Ots (vasakul).**
• Valmis renoveeritud ühiselamu Pepleri 14, kus on 160 tuba 228 kohaga. Nn euroühiselamus on ka invatoad, igas toas dušš ja kööginurk ja kaasaegsed kommunikatsioonivõimalused.
• **Toimus III Saksa-Eesti akadeemiline nädal Akademica teemal "Integreerumine Euroopasse". Aulaloengu inimõiguste ülekandumisest bioeetikasse pidas Göttingeni Ülikooli rector emer prof dr dr hc Hans-Ludwig Schreiber. Teaduskondades pidasid loenguid ja seminare mitmed väljapaistvad Saksa teadlased.**

Oktoober

• TÜ nõukogu nimetas TÜ auliikmeks Bengt von zur Mühleni.
• TÜ sõlmis koostöölepingud ülikoolist võrsunud geenitehnoloogia ettevõtetega Quattromed ja Visgenyx, kelle tegevus on suunatud ülikooli teadustulemuste rakendamisele.



• TÜ Üliõpilasesinduse esimeheks valiti õigusteaduskonna üliõpilane Marek Herm.
• **Haridusminister ja rektor väitlesid tudengitega keemiaringis selle üle, kas Eesti kõrgharidusest võib saada Eesti Nokia.**
• Tartu Linnavolikogu esimeheks valiti *rector emer* prof Peeter Tulviste.
• TÜ nõukogu toetas geenivaramu projekti ettevalmistamist.
• TÜ Ajaloo Muuseumis avati spetsiaalselt avalikeks teadusüritusteks sisustatud muuseumipedagoogika keskus.

November

• Füüsikahoones avati perepäeval Foucault' pendel.
• TÜ Üliõpilasesinduse haridustoimkond korraldas haridusseminari "Mis on Tartu Ülikool täna ja mida temalt oodatakse?"
• Toimus humanitaarteadlaste ümarlaua diskussiooni kokkuvõttev arutelu. Otsustati moodustada töögrupp, kes töötab läbi ettepanekud ja edastab need ülikooli juhtkonnale.



• Vana Anatoomikumi kasutamiseks korraldati ideekonkurss. Laekunud idee põhjal on kavas rajada tervisekasvatuse meditsiinialane muuseum.
• Aulaloengu Soome õppetundidest majanduse langusel pidas Helsingi Ülikooli prof Erki Koskela.
• **Filosoofiateaduskonna dekaaniks valiti prof Birute Klaas.**
• Toimusid eesti ülikooli 80. aastapäevale pühendatud jumalateenistus, näituse avamine, fotoalbumi esitlus ja rahvusvaheline konverents "Rahvuskeel globaliseeruvas maailmas".
• Rektori ja usuteaduskonna professori Johan Kõpu 125. sünniaastapäeva puhul toimus mälestuskonverents Tartus ja Laiusel.

Detsember

• **Toimusid eesti ülikooli 80. aastapäeva aktus, kus promoveeriti TÜ audoktorid ja auliikmed ja anti kätte doktoridiplomid. Järgnesid tõrvikurongkäik ja ball.**
• TÜ ja tarkvarafirma ORACLE Balti esindus sõlmisid koostöölepingu, mis võimaldab ülikoolil osta soodsalt tarkvaralitsentse, tehnilist tuge ja koolitust.



UNIVERSITAS TARTUENSIS
TARTU ÜLIKOOLI AJALEHT
Tellimise indeks 00892
Ilmub reedeti. Tiraaž 2000

TOIMETUS
Vastutav väljaandja
Andres Toode
Tegevtoimetaja Varje Sootak
Toimetaja Krõõt Nõges
Infotoimetaja Eeva Kumberg
Küljendaja Anne Must

Toimetuse aadress:
Ülikooli 18, Tartu 50090
Tel: 375 680, 251 42 300
E-post: ajaleht@ut.ee
Faks: (27) 375 440
http://www.ut.ee/ajaleht
Trükk: o/ü Greif

REKLAAMI HINNAD

1 lk (268 x 372 mm)	5000.–
1/2 lk (194 x 268 mm)	2700.–
1/4 lk (131 x 194 mm)	1500.–
1/8 lk (92 x 131 mm)	800.–
1/12 lk (92 x 64 mm)	500.–
1/24 lk (44 x 64 mm)	250.–

Kujundus 20% hinnast
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Reklaamteksti rida 10.–
Logo ja/või foto kasutamine 50.–
Kuulutuse rida 5.–
Korduvreklaam 10% odavam

Ülikooli liikmetele kuulutused ja reklaam 20% odavam.
Ülikooli struktuuriüksuste tasuliste teenuste kuulutamine ja reklaam 20% odavam.
Riiklike haridusasutuste kuulutused tasuta.